3 vols.
4 leaves, 16, 304 pp.; pp. 65-78. 1 leaf [mounted], 7 plates

(last pp. browned)

VERZAMELING

VAN

TEGENNATUURLYKE GEVALLEN

EN WAARNEEMINGEN

IN DE

VROEDKUNDE.

VERZAMELING
VAN
TEGENNATUURLYKE GEVALLEN
EN WAARNEEMINGEN
IN DE
VROEDKUNDE,
DOOR
WILLIAM SMELLIE,
MEDICINÆ DOCTOR;

VOLBRENGENDE
Zyn voorneemen om het EERSTE DEEL, handelende over dit *onderwerp*, op te helderen.

Na het DERDE DEEL in 't Hollandsch gebragt
DOOR
MATTHYS VAN DER HAAGE,
HEEL- EN VROEDMEESTER TE AMSTERDAM.

TE AMSTERDAM,
By JAN MORTERRE, Boekhandelaar.
MDCCLXVI.

BEKENDMAAKING.

Het zal niet ondienſtig zyn, aan een iegelyk bekend te maaken, dat dit Deel van *Tegennatuurlyke Gevallen* in de *Vroedkunde*, het Plan van den *Heer* Dr. Smellie 's Werk zal volmaaken, en zyn beloften dien hy gedaan heeft in de *Vóórrede* van zyn *éérſte Deel* volbrengen: waarïn hy zegt, „ het „ andere *Deel*, (meenende toen het tegenwoordige) is nu zo „ goed als gereed, en ſchoon ik het niet mogt beleeven, om het „ gedrukt te zien, zo zal het zekerlyk verſchynen, tot ver- „ vulling van myne beloften aan het Publiek gedaan." Deze vóórüitzienig was grooter dan zyne Vrinden konnen gewenſcht hebben; want eenige Jaaren verleeden ſcheide hy uit zyne bezigheden te Londen, en begaf zig, naar zyn geboorte Plaats, alwaar hy zyn leedige Uuren beſteede, om zyne Schriften na te zien, in order te brengen, en zyn *Verzameling*, te voleindigen. Het *Manuſcript* wierd overgegeeven aan den Perzoon, welke zyn vóórgaande Deelen, tot de Drukpars vervaardigd had, en het wierd juiſt overgegeven aan den Drukker, toen de *Heer* Smellie, in zyn Huis, naby *Lanerk* in *North Britain* in een hooge Ouderdom overleed.

Die geene; die een gezond oordeel hebben, en dit *Deel* met de vóórgaande vergelyken, zullen zeekerlyk overtuigd worden van de echtheid, al hadden die geen andere Proef dan deze. Hy zal in hetzelve dezelve voorzorge van het oorſpronkelyke oogmerk, oprechtheid, klaarheid, duidelykheid en nuttigheid waarneemen, welke uitblinkt in de vóórgaanée *Deelen.* Hy wil doen zien, hoe onrechtvaardig hy, wegens een ſtelling, van de achter het ſcherm zittende *Vroedkundigen*, beſchuldigd word, te weeten: dat onze Schryver het oeffenen van gevaarlyke Werktuigen in de *Vroedkunde*, vóórtrekken zoude: een beſchuldiging, daaröver men zich verwonderen moet, dat Perzoonen dezelven

zo Schaamteloofe tegen hem inbrengen, nademaal, zyn geheel Werk door, vermengd is, met herhaalde waarfchouwingen tegen alzulke buitengemeene hulpbieding; want hy heeft, byzonder in dit laatfte *Deel*, aangetoond, dat men nooit zyn toevlugt tot dezelve moet neemen, dan in den grootften nood, zelfs in Gevallen van de meefte noodzaakelykheid, daar men alle andere Handelwyzen bevonden heeft, te vergeefs te zyn.

Dit *Deel*, en de twee vóórgaande, benevens de *Ontleedkundige Plaaten*, durven wy zeggen, dat een Compleet *Syfthema* van de *Vroedkunde* is. Het is de Vrugt van een veertig Jaarige ondervinding, die verrykt is met een ongelooflyk aantal van Gevallen in de Praktyk, bevattende onderrichtingen tot Regelen dienende, die waargenomen zyn in alle foorten van Gevallen, die by mogelykheid onder de bewerking der *Vroedkunde* kunnen vóórkomen; Regelen, die niet gemaakt zyn door de *Theorie* van een heete inbeelding, maar gegrondveft op gewigtige *Waarneemingen*, beveftigd door rype befchouwingen, en herhaalde ondervindingen.

In de geheele *Vroedkunde* van SMELLIE, is niet van nooden, nydige vergelykingen, die den Autheur het geheele Werk door, zorgvuldig heeft vermeid; noch deze hangt niet af van *Cabalen* of valfche inbeeldingen; konften welke fchandelyk uitgedagt worden tegen dezelve, tot befchaaming en verächting van deszelfs vyanden: doch de groote graagte naar de twee *Deelen*, die reeds in 't ligt zyn, en de hooge achting der Vreemdelingen, welke dezelve in verfcheiden Taalen gebragt hebben; zyn zulke proeven van verdienften, dat alle de poogingen van de afgunftigen niet inftaat zyn, om die om verre te werpen.

INHOUD WYZER.

31. VERZAMELING.

32. VERZAMELING.

33. VERZAMELING.

34. VERZAMELING.

35. VERZAMELING.

36. VERZAMELING.

37. VERZAMELING.

38. VERZAMELING.

39. VERZAMELING.

40. VERZAMELING.

41. VER-

41. VERZAMELING.

42. VERZAMELING.

43. VERZAMELING.

44. VERZAMELING.

45. VERZAMELING.

46. VERZAMELING.

47. VERZAMELING.

48. VERZAMELING.

49. VERZAMELING.

VER-

VOORREDE
VAN DEN
VERTAALER,
AAN DE
INGETEEKENDE.

Geächte Ingeteekende! ik meen dat ik den Boekhandelaar inſtaat geſteld heb, om zyne beloften aan Ulieden gedaan, te kunnen voldoen, door hem het laatſte gedeelte van het vertaalde *Vroedkundige Werk* van den *Heer* SMELLIE, ter hand te ſtellen. Ik zoude hier by kunnen beruſten, was het niet, dat ik belooft had aan te zullen, toonen, *wie dit Werk vertaald heeft; en de wyze hoe het vertaald is; en de rede waaröm het in 't Nederduitſch verſcheint.*

Maar eér ik hier toe overga, zo gelieve vóóraf éérſt te begrypen het Begin en Aanwas van myn Vermogen, om tot die Vryheid te komen van, in deze zo kundige en teffens Heekelachtige tyden, met myne Vertaaling in 't dagligt te verſchynen, op dat, eensdeels, de *Ouderen*, die in 't oog hebben, om Kinderen na hun ſmaak, de *Heelkunde* te laaten leeren, daardoor aangeſpoord mogen worden, hen van den beginne daartoe op te leiden, en by een *Heelmeeſter* te beſteeden, die de vereiſchtens bezit, om een Kind tot een Man in de *Heelkonſt* op te doen wasſen: anderdeels, om aanleiding te geven aan de zulke, die geen goede grondlegging in de *Heelkunde* gehad hebben, van op gelyke wyze, de handen aan 't werk te ſlaan, gelyk ik op het einde gedaan heb, om dit gebrek te vervullen.

Weet dan, Geächte Ingeteekende! dat ik kort, na dat ik inden Jaare 1721 ter Waereld verſcheen, in myn *Hollandſche Moedertaal*, door myne Ouderen en ánderen, te *Nymegen* woonächtig, alsmede door School-Vrouwen in de Letterklanken en Lettergreepen, en door Schoolmeeſters in 't Leezen, Schryven en Reekenen; in de Gronden van den Godsdienſt; door de Geloofs Onderwyzers, in 't kort, in alles, op zulk eene onkundige wyze, onderwezen ben, dat ik daar door geenzins gelukkig voor my zelven, veel minder nuttig voor ánderen konde worden; want veer-

tien Jaaren oud zynde, konde ik gebrekkelyk Spellen, Leezen, Schryven en Reekenen, en bezat bovendien de Onwilligheid, het Bederf van 't Menſchdom, in den volmaaktſten graad.

De begeerte myns Vaders was toen, (tegen myn zin), dat ik de *Heelkunde* zoude leeren, zonder dat zyn Ed. de bekwaamheden kende, die 'er vereïſcht worden, om een Kind tot een goed *Heelmeeſter* op te leiden. Zyn Ed. beſteede my, voor twee Jaaren, by een *Heelmeeſter*, die een *Misleider* was, want hy nam aan, om my de gronden der *Heelkunde* te leeren, en kende die zelfs niet, doch hy ſtierf, ná dat ik 'er een korten tyd geweeſt was, en ik bleef de twee Jaaren uit by de *Weduwe*, en kon toen al een *Baaraſcheeren* en *Haairpoeijeren*; een ſchoone grondſlag waarlyk om een *Heelmeeſter* te worden! Waarop ik myn ontſlag kreeg, en ik wierd door een *Leerbrief* tot *Chirurgyns*-knegt verheven.

Myne Ouderen beſteedden my vervolgens by een *Heelmeeſter* te *Harderwyk*, daar ik voor alle dingen het *Baardſcheeren* niet verleerde, maar daarin toenam: en daarenboven *Stalknegt* wierd over het Paard, dat hy moeſt houden, het geene my geenzins aanſtond; want ik keerde weder naar myn Ouderen terug.

Deze zonden my, in 't Jaar 1738, met een Schip naar *Gouda*, alwaar ik my, by een *Weduw*, die haar Winkel met een Meeſterknegt ophield, in dienſt begaf, voor den tyd van twee Jaaren, dien ik echter niet ten vollen volbragt heb. Hier leerde ik een Lyſt met *Scheerklanten*, buiten 's Huis waarneemen, eenige Kruiden kennen, en klaarmaaken, en op goeder geluk een *Wetsfaalinger* een Ader te openen, waar op veele kwaade toevallen volgden. Ik verliet toen deze *Weduwe*, en ging, in den Jaare 1740, naar *Rotterdam*, by een grooten *Empericus* woonen, die In- en Uitwendig *Praktiſeerde*, en veel te doen had onder den Burgerſtaat, maar wel inzonderheid, onder groot en klein, met Aderlaaten. Hier leerde ik veele beproefde Middelen kennen, en dezelve, gelyk myn *Meeſter*, in eenige Ongemakken gebruiken, welke wel eens van een goede Uitwerking waren, maar ook dikwils miſten, doch de rede waaröm, was my onbekend: ook leerde ik prompt Aderlaaten zonder de *Plebotomia* te kennen; en eindelyk ontdekte ik dat 'er *Heelkundige* Boeken waren, van welke ik ſlegts twee kogt, namelyk, het *Examen van de Bout*, en de

Prot-

Proeven der Heelkunde door van Wyk, welke ik pas kon leezen, veel minder verſtaan, dus ik die dikwils van vóóren tot áchteren doorblaaderde, maar niet doorlas.

Na verloop van eenigen tyd verliet ik dezen *Meeſter*, keerde weder naar myn Ouderen, waar ik een korten tyd bleef, na welken ik my in de *Militie* begaf, en Compagnie Veldſcheer wierd by 't Regiment van den Heer CROMMELLAIN, dat te DOORNIK in Garniſoen lâg, waar ik omtrend één Jaar diende; maar een tegenzin in den dienſt krygende, zo verzogten myne Ouderen myn ontſlag, welk zy verkregen, en ik keerde weder naar dezelve terug. In den vóórnoemden tyd, had ik niets ánders onderhouden dan het *Baardſcheeren*, en het *Aderlaaten*, doch het geringe dat ik van de Konſt wiſt, was my genoegzaam vergeeten.

Geduurende nu dat ik by myne Ouderen te huis was, kwam 'er een *Heelmeeſter* in *Nymegen* te overleiden, die een *Weduw* naliet, by welke ik myn dienſt, als Meeſterknegt, aanbood, en die my ook aannam. Elk had toen Groote Verwachting van myne Kundigheid, maar hélaas! ik was zo onbekwaam in de *Heelkunde*, dat ik dikwils het uitmuntend vermogen der Natuur, dat een kwaal kon herſtellen, door myn Onkunde geheel en al dwarsboomde, zo dat myne onderneemingen niet gelukten, en myn Onbekwaamheid in 't oog begon te loopen, hetwelk een ſchaamte in my verwekte, die my op middelen deed bedagt zyn, om bekwaam te worden, waarop ik deze *Weduwe* verliet.

Intusſchen vernam ik, dat men te *Amſterdam*, een bekwaam *Heelmeeſter* kon worden, en dat men dáár, als het waare, het Geld by de Straat vind; derhalven vertrok ik ten dien einde, in den Jaare 1742, naar die vermaarde Stad, genoegzaam zonder te weeten, waar ik my adresſeeren zoude. Daar komende, ontdekte ik wél haaſt, dat 'er by de Slypers een Lyſt was, waaröp de *Meeſters* en *Beunhaaſen*, die knegts benoodigt hadden, geteekend ſtonden: als ook dat 'er een Huis was, daar de Chirurgyns-knegts by malkander kwamen; naar welke plaats ik my vervoegde, en aan hen, die 'er tegenwoordig waren, verzogt, om my een Winkel te bezorgen: waartoe een iegelyk zeer eiverde, want den één wiſt een beeter *Meeſter* dan de ándere, en zy woogen die, om zo te ſpreeken, malkander met de Schaal toe, want zeggende tegen elkan-

der „ op deze Winkel was veel verval, maar geen Praktyk; op geene „ veel Praktyk, en geen verval, maar men moest 'er Geld toe geven: op „ een derde was veel verval, maar niet te Vre...n; op een vierde deug- „ de het W. f. niet; op een vyfde was de *Meester* een Dronken B...t:" in 't kort, (dit was de Keurkamer van de Winkels, de Zinkput van 't verval, de Rustplaats voor de Onkunde, en de Bronwel om met een Schip met Zielen, waarop de Bescherm-Engel *Genees*- en *Heelmeester* is, voor *Meester* het Zeegat uit te raaken:) Men kwam dan eindelyk overëen, om my by een *Meester* te bezorgen, daar veel verval, maar Du...s veel te schraapen was; waarby zy my geleiden, en die my aannam voor den Tyd van twee Jaaren. Ik wierd ingeschreeven, en verkreeg een Lesbriefje, waarmede ik de Vryheid verkreeg om de openbaare *Ontleed*- en *Heelkundige* Lessen by te woonen, die tweemaal ter week gehouden moeten worden, maar hélaas! toen ter tyd, de Leerlingen spaarzaam toegediend wierden.

Deze *Meester* oeffende, zo als my verzekerd was, veel Praktyk, zo In- als Uitwendig, maar oeffende dezelve, met de diepste Stilzwygendheid; daar was ook veel te *Scheeren*, en het verval kon geen Zeeventig Guldens bedraagen in 't Jaar, waarvoor ik my kleede en reede, en van den Morgen tot den Avond loopen moest; zo dat ik weinig tyd en lust had, om in myn twee vóórnoemde Boeken te Studeeren. Doch ik woonde intusschen de *Heelkundige* Lessen van den beroemden Ulhoorn by, die een vonksken der *Heelkunde* in my ontstak, maar hélaas! met zyn dood, wierd hetzelve zeer spoedig weder uit gedoofd; het vóórnaamste dat ik van hem begreepen had, was, dat zyn Ed. de *Heelkunde* van den *Heer* Heister had vertaald, en daar op aanmerkingen gemaakt, welk Werk ik kogt, en doorlas, maar ontdekte daarin, dat ik de *Ontleedkunde* en andere daartoe behoorende zaaken moest kennen, eer ik 'er nut uit kon trekken; en dat 'er een Lyst in was van de Schryvers, die my onderrichting in alles konden geven, maar deze kosteden Geld, en dat had ik niet; derhalven was ik verstooken, om die machtig te worden. Ik doorblaade en las dan dit Werk, maar ziet ik was, en bleef even dom in de *Heelkunde*, en wenschte menigmaalen, dat ik iets ánders geleerd had.

Ik voldeed de twee gemelde Jaaren, by den voornoemden *Meester*, en begaf my daarná op een Franschen Winkel; niet, om dat de Fransche *Heel*-

Heelmeesters te *Amsterdam* uitblinken, in de Konst boven ánderen, gelyk die te PARYS doen, neen: maar om dat by hen veel Tyd, geen Praktyk, weinig te Scheeren en veel Verval is, en noch daarenboven acht-en-veertig Guldens in 't Jaar aan Loon, en goed Eeten en Drinken aan een Knegt gegeven word.

Het Geld dat ik daar in handen zou kreigen, meende ik te besteede naan Boeken, en den Tyd op te offeren, om my bekwaam te maaken, maar hélaas! beide wierd door my verwaarloost. Eindelyk, byna vier-en-twintig Jaren oud zynde, zo begon ik te begrypen, dat ik rond moest zien om de *Heelkonst*, op een ándere wyze, te leeren, dan ik tot dien tyd toe gedaan had. Ik zogt ten dien einde, by een *Meester* te komen, die van Stads of Kerken wegen, Arme lieden bediende, hetwelk my gelukte, want ik kwam te woonen by een *Meester*, die *Chirurgyn* der Gereformeerde Diaconie en Mennonite Gemeente, alsmede Stads-*Breukmeester* was. By dezen had ik gelegendheid veel te zien en te behandelen; maar ik vorderde, door gebrek van behoorlyke Onderrichting, en myn eigen Onbekwaamheid, zeer weinig. Ik ontvong eenig Geld, kogt *Ontleed-Genees-* en *Heelkundige* Boeken, en las dezelve vlytig; poogde, om my bekwaam te maaken, en tragte van een ieder te leeren. Myn *Meester* liet my genoegzaam alles behandelen; ik nam de Probeerkonst, om Lyderen te helpen, te baat; heelde veele Lyderen, zelfs die, welke men voor Ongeneeslykhield, doch de wyze Hoe, en de rede Waaröm zy geheeld waren, was my onbekend: ik beproefde dikwils myne Bekwaamheid tegen ánderen, die reeds *Meesters* waren, met oogmerk om ook *Meester* te worden; maar onder deze poogingen van my bekwaam te maaken, kwam myn *Meester* te vroegtydig te sterven, en terwyl ik met zyn Dochter in een verbond stond, zo trouwde ik met haar, nam bezit van myn Meesters Winkel, en gaf my ter Proef aan. Maar hélaas! ik wierd, na de kennis, zo als ik nu begryp, die een *Heelmeester* moet hebben, voor onbekwaam gekeurd, maar volgens de Wetten des Gilds, tegen dezelve behandeld, gelyk vervolgens zal blyken.

Deze val storte my in 't grootste Hartzeer der Waereld, en deed my Dag en Nagt denken, om de Konst in alle deelen te vatten; ten dien einde kogt ik genoegzaam alle Nederduitsche *Genees-Heel-* en *Kruidkundige*

dige Boeken, op hoop om 'er één te vinden, die my by de Hand zoude leiden, en schielyk bekwaam maaken: maar vond in dezelve, de Konst zo uitgebreid, verstrooid en zo onvolmaakt, dat ik my zelven onbekwaam achte, om de *Heelkonst* te kunnen leeren; misschien door myn Onkunde. Ik poogde dan, om door ándere weegen, myn kost te winnen; hoopte in myn Vaders kostwinning te geraaken; tragte Goud te maaken; kogt met dat oogmerk veele *Hoog*-en *Nederduitsche* geschriften over die stof; las en herlas de Wonder-spreuken daar in vervat; ging te werk, en vond tot myn schaade, dat deze Konst in 't begin Liegen, in 't midden Arbeiden, en in 't einde Bedelen zoude zyn; dus stapte ik 'er van af; nam weder ándere zaaken by de hand, maar het een en 't ánder gelukte niet. Vervolgens lag ik my toen volkomen toe, om myn Kost met *Baardscheeren* te winnen, maar ziet, het Loon daarmede te verdienen, was zó gering, dat 'er pas een éénloopend Gezel van bestaan kan, veel min 'er noch Vrouw en Kinderen van te onderhouden. Bovendien word het Loon noch zeer Verächtelyk en Smaadelyk verdiend, en men is noch daarenboven blootgesteld om ligt een kwaaden naam te verkrygen, van die geenen, die hun *Baard*, op een bepaald Minuut geschooren willen hebben, hetwelk dikwils belet word, door ánderen, die de Knegts halve Uuren laaten wachten, zo dat ik, om het één en 't ánder, my wederöm tot de *Heelkunde* te leeren, wende; ik las en herlas dan de *Ontleed*-*Heelkundige* en ándere Boeken, om my bekwaam te maaken; kogt ook veele *Hoogduitsche* Boeken, schoon ik die Taal niet verstond, maar de Begeerte om uit dezelve de *Heelkunde* te leeren, was zo groot, dat ik in 't kort die Taal verstond; zelfs zodanig, dat ik het *Hoogduitsch* al leezende vertaalde. Uit deze en uit de *Hollandsche* Schriften, poogde ik vervolgens een *Heelkundig* Opstel te maaken, waardoor ik bekwaam mogt worden; maar ziet, ik vond het noodige, dat een *Heelmeester* weeten moet, zo meenigvuldig te zyn, dat ik Jaaren benoodigt had, om my bekwaam te maaken; dus ik 'er weder van af zag, om myn Proef in *Amsterdam* te doén, en nam vóór, om my op een *Boeren*-*Dorp* ter neder te zetten, doordien ik begreep, dat ik kennis genoeg voor Dorpelingen had, hetwelk echter geheel mis was, want op een *Boeren-Dorp*, moet men, gelyk als op Zee, niet alleen *Heelmeester*, maar ook tevens *Geneesheer* en *Apotheker*, dus een *Arts*, als in oude tyden, zyn; maar dit gelukte ook niet. Zo dat ik eindelyk besloot, om my volkomen toe te leggen op de *Heelkunde*, en poogde slegts om maar zo veel te leeren, dat ik myn Proef

doen

doen konde. Maar de Proeftafel van 't Gild, onder het oog krygende, en my daar tegen beproevende, zo bevond ik my zelven zo onbekwaam, dat ik zelfs veele woorden niet eens verſtaan, en byna geene van de ſchoonſte vraagen, die haare betrekking op de *Phyſiologia*, *Signaſalubria*, *Pathologia*, *Theraputica*, *Prognoſtica*, *Hylica* en ánderen hebben, oplosſen konde. Toen kogt ik Woordenboeken, ontzwagtelde veele woorden, maar wierd echter hoe langer hoe meer verward in de *Heelkunde*, door gebrek van behoorlyke Onderwyzing, en een verkeerde ſchaamte, om kundige luiden in den Arm te neemen. Aldus worſtelde ik omtrend drie Jaaren met my zelven, verteerde myn goed en bloed, en ſlingerde my zelven, gelyk de woeſte Baaren een Schip, dat zonder Stuurlieden zonder Roer zonder Maſt, dat digt by de klippen geſlingerd, en alle ogenblikken gedreigd word om verpletterd te zullen worden.

Eindelyk trok ik, door Nood en Dwang, myn ſtoute ſchoenen aan, en gaf my ten tweede maal ter Proef aan. My wierd een Dag bepaald om my te *Examineeren*, ik verſcheen op myn tyd, en vond noch een Proeveling; wy zaaten 'er meer dan twee Uuren te wachten, en wierden eindelyk beide binnen geroepen, waar men ons te kennen gaf, dat de Overlieden na den *Profeſſor* te vergeefs gewagt hadden, en dat zy dus onze *Tentamen* niet konden noch mochten afneemen, zonder het byzyn van den *Profeſſor*, dat my vreemd vóórkwam, alzo my dit drie Jaaren te vóóren gedaan was. Twee en meermaalen naar den *Profesſor* te vergeefs gewacht hebbende, en de Voltering, van met een beklemd hart te zitten wachten, ons beginnende te verdrieten, klaagden wy over zulk eene Behandeling, die niet ten einde kon gebragt worden, voor en aleer wy by Requeſt aan de *Wel Ed. groot Achtb. Burgermeeſteren* verzogten, om *Overlieden* te *qualificeeren*, Proevelingen te moogen *Examineeren*, in gevalle de *Profesſór* weg bleef, na hem behoorlyk kennis gegeven te hebben, van de Proefdagen. Wy verkreegen hier op *fiat*. De *Profesſor* wierd weder gedachvaard, maar verſcheen weder niet, en toen namen de *Overlieden* ons het *Tentamen* af, en daarna de verdere Proef, zoo dat wy wierden goedgekeurd. Geen Menſch kan ik beſchryven, wat Pak 'er van myne Schouderen was!

Deze Pynbank dan met veel benaauwdheid doorgeſtaan hebbende, hong ik van dien tyd af aan myn *Meeſters*-Teken uit, en liet myn Naam

als *Heelmeester* aan de Deur zetten. Maar beide was pas geschied, of daar openbaarde zich schielyk een tweede Zwaarigheid, en die was, dat ik my toen voorstelde by Lyderen gehaald te kunnen worden, van wiens kwaalen ik geen kennis had, dus wenschte ik, dat ik 'er geen mogt krygen, vóór dat ik bekwaam was om ze te Heelen. Ik oeffende my toen weder, met frissen moed, by Dag en by Nagt, in de *Heelkunde*, stelde het een en 't ánder uit dezelve op 't papier, om my bekwaam te maaken, maar zulks was somtyds zodanig verward, dat ik 'er zelfs pas kon uitkomen. Dit niet tegenstaande voer ik evenwel voort, dan eens, om voor Leerlingen een *Heelkundig* Werk te willen maaken, dan eens, om in de één of ánder Tak van de Konst, een beeter onderrichting te geven, dan 'er van bekend was. Maar aanhoudende met Boeken te koopen, en die te doorleezen, ontdekte ik heel dikwils myne dwaasheid. In dezen Maalstroom van my zelven, en ánderen te willen leeren, bleef ik meer dan drie Jaaren, tot dat ik eindelyk een Mensch aantrof, die my by de hand nam, (schoon door het Noodlot van zyn Gezigt beroofd) en op het Rechte Spoor bragt. Deze *Heer*, waaräan ik alles verschuldigd ben, gaf my éérst Natuurkundige Boeken te leezen, en sprak daagelyks over het geen ik gelezen had, en onderrichte my zodaanig, dat ik eenigsins kennis van deze Weetenschap verkreeg, en hierdoor ontdekte ik weder ándere weetenschappen, als de *Reken-Meet*-en *Redeneerkunde*, die my te stade konden komen; ik kogt zulke Boeken, oeffende my 'er tusschen beide in, en verkreeg eenig licht in die Weetenschappen.

In 't midden van deze Poogingen om my zelfs bekwaam te maaken, zo rigteden eenige *Heelmeesters* van myn kennis, een Collegie op, om de *Ontleedkunde* te verhandelen, en ik verzogt 'er by te moogen zyn, dat my vergund wierd. [Dit Collegie, en meer ándere over de *Heelkunde*, onder de *Heelmeesters*, wierden aangelegt, om rede 'er genoegzaam geen Openbaare Onderwyzingen door den *Professor*], voor de *Meesters* noch *Leerlingen* gedaan wierden. Op het vóórnoemde Collegie ontdekte ik wat ándere wisten en leerde daagelyks van hen, maar tegelyk zag ik ook, dat de *Theorie* van de *Anatomie*, zonder zelfs te ontleeden, niet genoegzaam was, om deze Weetenschap te verstaan, ik poogde ten dien einde doode Lighaamen te krygen, maar daar toe was in deze Stad geen mogelykheid, door een wanbegrip der Inwooneren.

De

De begeerte der *Heelmeesters* en *Leerlingen*, om te willen leeren, de Noodzaakelykheid van de Openbaare *Ontleed-* en *Heelkundige* Lesfen voor Leerlingen, en het fpaarzaam geven van dezelve, door den *Profesfor* in de *Ontleed-* en *Heelkunde*, ter ooren van de *Wel Ed. Groot Achtbaare Heeren Burgemeesteren* gekomen zynde, zo verkooren Dezelve den zeer Beroemden Heer *P. Camper*, Profeffor in de Ontleedkunde te FRANEKER, tot Hoogleeraar in deze Stad.

Dezen *Heer*, op de *Ontleedkundige Vergaderplaats* verfchynende, ondervonden wy wél haaft, dat wy onze Hooge Overigheid voor hunnen goeden Keus ten hoogften dankbaar zyn moeften, want wanneer zyn Ed., *Ontleed-*of *Heelkundige* Onderrichtingen gaf, dan verwekte Hy de grootfte Stilte en Oplettendheid onder de Toehoorderen, doordien Hy genoegzaam alle de *Artsenykundige* Deuren opende, en ons, op een vatbaare wyze, met Hart, Mond, Handen en verdere noodige Hulpmiddelen aantoonde, wat ons noodzaakelyk was te kennen, om een goed *Heelmeester* te worden. Ik geloof niet, dat ooit HIPPOCRATES zyne Leerlingen beeter heeft kunnen onderwyzen, en dat *Amsterdam* ooit nuttiger Menfch binnen haare Muuren gehad heeft, en bezwaarlyk krygen zal, want zyne wyze van Onderrichten deed, aan 't Menfchdom in 't algemeen, en wel in 't byzonder aan de Geleerde Waereld, eenen uitmuntenden dienft.

De nuttige Lesfen van dezen Wyzen *Arts*, nam ik getrouwelyk waar, teekende veele zaaken op, en won dagelyks in de *Ontleed-* en *Heelkunde* aan, maar niet zo veel als ik wél had kunnen aanwinnen, om dat ik een valfche verönderftelling maakte, welke was, dat zyn Ed. de Dagen zyns Leevens hier zoude eindigen, en dat was geheel buiten myn gisfing.

Zyn Ed. eenigen tyd hier geweeft zynde, oordeelde Hy het noodig en nuttig om hier eenige *Vroedmeesters* aan te kweeken, waar toe ik my aanbood, en Hy nam my gewillig aan. De Befpiegelende Onderrichting, die wy in die Kundigheid van zyn Ed. genooten hebben, is zodanige geweeft, dat ik my buiten ftaat bevind, om daar voor Rechtmaatige Dankbetuigingen te doen. Wanneer wy zo gelukkig waren geweeft, dat zyn Ed. ons ook, op gelyke wyze, in de Praktyk onderricht had, dan zoude ik niet twyffelen, dat 'er ooit iemand beeter onderrichting genooten had, maar hier toe zal zyn Ed. geen weg geweeten hebben te vinden, om dat in deze Stad, de *Vroedkunde Intressant* en *Cabaalsch* behandeld word. Genoeg, zyn Ed. zette echter álle Zeilen by, om zó ná als 't mogelyk was,

de Praktyk, door doode Vrouwen, Kinderen, Werktuigen, Teekeningen en Plaaten aan te toonen, zo dat dezelve zeer weinig van de Natuur verſchilde.

Onder de Plaaten, die zyn Ed. vertoonde, waren 'er ónder, waaraan ik ontdekte, dat 'er een *Vroedkundig* Werk van SMELLIE, in *Engeland* te bekomen was, hetwelk ik liet ontbieden, en dat ik ſpoedig kreeg. Maar Hélaas! dit was in 't *Engelſch*, doch ſchoon ik die Taal niet verſtond, zo oeffende ik my evenwel in de Plaaten, en, met behulp van het *Engelſch*- en *Duitſch Woordenboek* van SEWEL, in de Uitlegging derzelve, waardoor ik eenig licht verkreeg van 't geheele Werk, het welk bovendien een *Heer* ophelderde, door opzich te neemen, om de Uitlegging voor my te Vertaalen, maar zyn Ed. geen de minſte kennis van de *Arſenykunde*, dus ook niet van de *Vroedkunde* hebbende, zo was dezelve zeer gebrekkelyk; intusſchen echter konde ik de meening van SMELLIE met veel moeite daarüit ontdekken.

Eenige *Liefhebbers* en ik, die op de vóórnoemde wyze, verkooren waren, om tot *Vroedmeeſters* opgeleid te worden, vonden goed een Byëenkomſt te houden, om eene Redevoering over *Vroedkundige Lesſen* te doen, die wy van onzen Hoogächten *Leermeeſter* genooten hadden, door welke ik, van tyd tot tyd, meêrder licht in de Beſpiegeling van deze Weetenſchap verkreeg, maar ieder van ons ſpeet 't om 't zeerſt wegens de Praktyk, om dat wy dezelve niet machtig konden worden.

Aan deze *Liefhebbers* deelde ik eenige Teekeningen meede, welke ik van 't Vrouwen *Bekken* had laaten vervaardigen, en tevens vergunde ik hen een Copy, van de voornoemde Vertaaling te neemen, waarmede ik hen dienſt deed.

De *Heer* CAMPER, de *Vroedkunde* eens afgehandeld hebbende, wachte een geruimen tyd met ons te onderwyzen; vervolgens ging zyn Ed. de *Vroedkunde* noch eens terloops door: kort daarna ondergingen de *Amſterdammeren* het Noodlot, van het nuttigſte Menſch der Waereld te hooren verklaaren, dat hy zyn Amt neergelegt had, waaröver noch duizenden met my zugten.

Intusſchen had de *Heer* B. BOSMA, M. D. V. K. en *Doctor* in de *Wysbegeerte* een *Proef-ondervindend Natuurkundig Collegie* opgerecht, waarby ik my begaf, en ontvong daar de duidelykſte onderrichting in de Proeven der *Natuurkunde*. Door deze Onderrichting verkreeg ik het grootſte licht, om de Schriften, die over de *Phyſiologia* handelen, met meerder vermaak en vóórdeel

deel in te zien, en ik kwam eindelyk zo ver, door deze en geene weegen, dat ik begreep, dat de geene, die een Bekwaam *Heelmeester* wil worden, ten minsten de Gronden van zyn Moedertaal, die der *Reeken-Meet-* en *Natuurkunde* vóóráf diende te verstaan, eêr hy zich tot de *Ontleed-* en *Snykunde* mag overgeven, om door deze den Gezonden en Zieken Staat te kennen, de Leevensreegel wél in te richten, en Middelen te beraamen, wanneer de Mensch *Heelkundige* Kwaalen heeft, om die te herstellen, en onherstelbaare, om die gemakkelyk te maken. Dit begreepen hebbende, richte ik myn oogmerk na het volgende, om te zien, of ik in 't *Neederduitsch* voor de *Heelkundige Leerlingen*, een Werk kon in 't licht brengen, om den Mensch, 1. Wél in de Waereld te doen verscheinen. 2. Wanneer den Mensch wél in de Waereld is verscheenen, om 'er hem dan wél in te houden, tot zyn einde toe. 3. Den Mensch ziek wordende, te leeren herstellen. 4. Den Mensch onherstelbaare kwaalen hebbende, die gemakkelyk te maken, en dit alles met betrekking zo wél voor de Leerlingen, die hun op Zee of ten Platte Lande willen begeven, als de geene, die zich in de Steeden meenen neder te zetten.

Om nu hier in volkomen te slaagen deed ik éérst myn *Vroedkundige* Proef, en toen trachte ik om ook de Praktyk der *Heel-* en *Vroedkunde* deelächtig te worden: want ik verönderstelde my nu bekwamer dan vóórheen te zyn, maar myn onregtmaatige *Proefbuiteling* was oorzaak, dat ik daartoe niet gemakkelyk konde komen. Doch evenwel om 'er toe te komen, vroeg ik my zelven wél eens, hoe moet ik het beginnen, of aanvatten? moet ik het onder de Kerkelyken zoeken, door my als een Schynheilige te kleeden? of moet ik een Rytuig aanleggen, om dus de Menschen te doen begrypen, dat ik een groote *Kundigheid* bezit, en gevolglyk ook veel Praktyk heb? ook dacht ik wél eens, zal ik my als een *Kwakzalver* gedraagen, om meer te belooven dan ik doen kan, en op een gunstige uitslag van de Natuur wachten, welke genooten hebbende, die aan myn Wysheid toe schryven en Uitbasuinen? dan dacht ik weder, wil ik andere *Heelmeesters* verächten, en my zelven in den hoogsten Graad pryzen, en op een listige wyze, myne *Medebroeders* in de Praktyk onderkruipen, gelyk my meer dan eens gebeurd is? op een anderen tyd, wenschte ik wél, in een zekeren Stroom van *Heelmeesters* te zyn, waarïn men gemakkelyk (om zo te spreeken) als in de Praktyk dryft. Dan dacht ik ook wél eens, wil ik het *Steensnyden* onderneemen? een *Operatie* van eenige Minuten, want deze loopt in 't oog van een iegelyk, en men besluit gemeenelyk

dat die *Steensnyden* kan, dus ook in alle Deelen der *Heelkunde* bedreeven moet zyn: dan dacht ik weder, wil ik ook *Bossen* - en *Weduwen* - *Societeiten* oprichten, de Leeden bedriegen, voor half Loon werken, myn Beurs maaken, en myn mede *Konstbroederen* den Keel helpen toebinden? doch ik bezat geen laagheid van Geest genoeg, om tot het een of het andere te kunnen besluiten. Dus vond ik my genoodzaakt, de Praktyk van 't Lot, af te wachten, die my zeer spaarzaam te beurt viel, uit hoofde dat veele van myne Konstbroederen, zo deeden gelyk ik gedacht had te willen doen, en my het Gras voor de voeten weg maayden, Echter niet leedig kunnende zyn, zag ik genoegzaam van de Praktyk af, en lag my *volkomen* op de Bespiegeling der *Artsenykunde* toe, en op de wonderen der Natuur, die LEEUWENHOEK en ánderen door het vergrootglas ontdekt hebben, om zulks algemeen te maaken. En om myn kost te winnen, zo vermeerderde ik myne *Scheerklanten*, door een zeeker getal my van een *Beunhaas* Weduw, en een *Beunhaas* terhand gesteld, waar door ik ontdekte, dat de *Beunhaasen* de besten hebben. Zie daar geächte Leezer! het geen ik geöordeeld heb, voor af te moeten laaten gaan, op dat anderen des te beeter kunnen oordeelen, over den geenen, die met Vrymoedigheid zich voor den Vertaaler van dit Werk verklaardt, gelyk noch nader zal blyken in 't volgende.

Om aan het *éérste Deel* van myn vóórgenoomen Taak te voldoen, kon ik niet beeter uitdenken, dan dat ik het *Vroedkundig Werk* van den *Heer* SMELLIE, niet alleen vertaalde, maar noch daarenboven met dat geen vermeerderde, hetwelk ik oordeelde daar noch toe te behooren, om dus doende, voor de *Leerlingen* een *Vroedkundig Werk* in 't *Neederduitsch* te hebben: waardoor zy alles konden leeren, om den Mensch wél in de Waereld te brengen. Dat het Werk van SMELLIE, daar toe bekwaam is, zal een ieder moeten bekennen, die hetzelve met een gezond oordeel beschouwd, en die begeerig is om te weeten, wat 'er van 't zelve, met waarheid, reeds getuigd word, die leze de *Vaderlandsche Letteroeffeningen* het *zesde Deel*, No. 10. en het 7de *Deel*, No. 5. dan zal hy in alle opzichten voldaan worden. Het Nut dat ik in 't werk ontdekte, maakte ik op, uit de Plaaten, en uit de Uitlegging derzelve, dat de voornoemde *Heer* vertaald had. Maar ik zeg noch eens, hélaas! ik verstond geen *Engelsch*, om zulk een Werk te onderneemen, maar dit niet tegenstaande, zo ondernam ik het evenwel met behulp van SEWELS *Engelsch* en *Neederduitsch Woordenboek*, waarin ik in 't éérst van woord tot woord, de *Engelsche* woorden opzogt, en dus vertaalde, dat zeer gebrekkelyk, en een oneindige moeite voor my was; maar dezelve wierd vergoed, door

door het nut, dat ik by aanhoudendheid daarïn ontdekte, en door de bekwaamheid, die ik verkreeg, om de *Engelſche woorden*, als ſpreekende Beelden aan te merken, en, hoe ook deze Beelden door den *Heer* SMELLIE, in zyn Werk geplaatſt waren, hun Taal te verſtaan, en in 't *Neederduitſch* te kunnen Vertolken: miſte ik in 't één of ánder Beeld, dan nam ik het *Woordenboek* voornoemd te baat, en holp my dit niet, dan had ik een Vriend, dien ik het Beeld opgaf, en die het my bekend maakte, en zo die het ook niet kende, dan tragte ik echter altoos uit den zaamenhang van 't Geheel het Deel te ontdekken; en kon ik het daar ook niet door vinden, dan plaatſte ik het tusſchen twee haakjes. Ik verhaalde vervolgens deze en geene myne wyze van Vertaalen, maar zy konden 't niet gelooven, en beſlooten, zonder een behoorlyk onderzoek te doen, te verklaaren, dat ik met een ánder zyn Vederen ging pronken, maar om hier een einde van te maaken, zo kan een waarheidminnende by my komen, dien zal ik overtuigende blyken van al het vóórſchreevene geven.

Op de vóórnoemde wyze dan de twee *éérſte Deelen* vertaald hebbende, ontdekte ik, dat 'er ook een *Hoogduitſche* Vertaaling was; vermits ik nu deze Taal reeds kundig was, zo ontbood ik dezelve, en die ontvangen hebbende, vergeleek ik de myne tegen deze Vertaaling; vond ik verſchil, dan vergeleek ik hetzelve tegen het Orgineel; had ik fout dan veränderde ik hetzelve, en dus meende ik, de twee *éérſte Deelen* wél vertaald te hebben.

Dit af gedaan zynde, zag ik de vóórnoemde Vertaaling van de uitlegging der Plaaten na, die my ter hand geſteld was, en bevond die zeer gebrekkelyk; dus vertaalde ik die ook, gelyk de twee *éérſte Deelen*, en toen had ik alles vertaald, dat 'er van 't Werk van SMELLIE, in 't ligt was. Vervolgens oeffende ik my in de Vertaaling, om de *Vroedkunde* voort te zetten, en wachte met ongeduld naar het *Derde Deel*. Hier mede meen ik tot dus verre aangetoond te hebben, wie dit Werk vertaald heeft, en de wyze hoe het vertaald is. Nu behoor ik noch aan te toonen, de rede waarom het in 't *Neederduitſch* verſchynt, en de verdere vertaaling van het *Derde Deel*.

Veele gehoord hebbende, dat het voornoemde Werk nuttig zoude zyn voor de *Neederlanderen*, zo beſlooten de *Heeren* Boekhandelaaren SCHREUDER en MORTIER te *Amſterdam*, bekend te maaken, dat zy van voorneemen waren, om het Werk in 't *Hollandſch* op de Pers te brengen; waarna wy een geruimen tyd te vergeefs wachteden, en wél zo lang, dat men

'er uit op kon maaken, dat het geen voortgang zoude hebben; hetwelk den *Heer* BEMAN, Boekhandelaar te *Rotterdam* buiten twyffel bekend moet geweest zyn, om dat hy door *Couranten* deed bekend maaken, dat hy van voorneemen was, om het Werk in 't *Hollandsch* te laaten drukken.

Ik nu de twee *Deelen*, en de uitlegging, op de vóórnoemde wyze, vertaald, en twee Teekeningen op de helft der lengte en breedte van de Plaaten van SMELLIE, leggen hebbende, zo besloot ik, na dat ik deze bekendmaaking vernomen had, om aan den *Heer* BEMAN te schryven, en hem te vraagen, of zyn Ed. het Werk al vertaald in handen had, en zo niet, dat hy dan myne Vertaaling kon kreigen. Waar op zyn Ed. verklaarde 'er noch geen Letter van te hebben, en hy verzogt my, om myn vertaaling eens te mogen zien, en de vryheid te mogen hebben, om 'er een Kundig Man over te laaten oordeelen; en indien die het goed keurde, hy 'er dan gebruik van wilde maaken. Waar op ik hem myn Werk zond, maar hetzelve wierd afgekeurd, om rede dat 'er veele Basterd woorden in vervat waren, en ik op veele plaatzen dezelve niet wél vertaald had, en ook dat het geheele Werk niet geschikt was, naar den trant, gelyk men nu de *Hollandsche* Schriften behandelt.

Ik poogde om den vóórnoemden Oordeellaar te voldoen, door zyn Ed. honderd Bladzyden van het Orgineel, zo als hy het begeerde, te leveren. Intusschen vroeg ik naar de kosten der Plaaten by een *Plaatsnyder*, die 'er een zeer aanzienlyke som voor begeerde. De honderd Bladzyden af hebbende, zond ik die benevens de Prys der Kosten aan den *Heer* BEMAN; hy zulks ontvangen hebbende, kreeg ik wél haast een *Brief* tot *Antwoord*, dat Hy van 't Werk geheel af zag, en my zyn Recht, om het in 't licht te brengen, overgaf.

Intusschen de Blydschap van veelen bespeurd hebbende, om dat het Werk eindelyk in 't *Hollandsch* zou verschynen, maar echter my wel bekend zynde, dat het 'er noch ver vandaan was, en ik het Recht in handen had, om het in 't Dagligt te brengen, zo tragte ik het evenwel ook te doen, en maakte 'er myn Werk van, om een Boekhandelaar benevens een *Plaatsnyder* te vinden, die meerder in 't Oog hadden, om het Nut voor 't Menschdom te bezorgen, dan een groot gewin te behaalen. Door nu den eersten te ontdekken, ontdekten ik ook den tweeden, en wy beraadslaagden te zamen, om het Werk voor een zeer geringe Prys by Intekening, en by gedeelten in 't Licht te geven.

Ver-

Vervolgens vernomen hebbende, dat 'er genoeg waren, die op het Werk ingeteekend hadden, lag ik al het geen ik vertaald had op zyde, en ondernam het Werk van vooren af aan, en op nieuws te vertaalen, en wederom tegen de *Hoogduitsche* en *Fransche* Vertaaling, die my ook ter hand gekomen waren, te vergelyken, en verschil vindende, hetzelve tegen het Orgineel te toetzen, en het beste te verkiezen. Het *Derde Deel* my ook ter hand gekomen zynde, kon ik hetzelve echter, op zulk eene wyze, niet behandelen, om rede ik daar van geene vertaaling heb kunnen machtig worden. Dus ik myn vertaaling maar alleen tegen het Orgineel heb kunnen vergelyken.

Onder het vertaalen van 't vóórnoemde Werk, eenige Spel- en Drukfouten in 't Orgineel ontdekkende, ging ik die stilzwygende voorby, verbeeterde dezelve naderhand, en waar ik een meerder licht, aan de zaak kon by zetten, voegde ik 'er dat, zonder overál aanmerkingen te maaken, by. In 't kort, ik poogde om de *Hollandsche* vertaaling niet minder van nut voor de *Leerlingen* te doen zyn, dan het *Engelsche* Werk zelfs was. Maar al hoe oplettend en voorzigtig de Correctoren van dit *Werk*, en Ik benevens de Letterzetter ook geweest zyn, om geen fouten te begaan, zo zyn 'er nochtans eenigen ingeslopen, waardoor wy alle aangetoond hebben, dat het Werk door Menschen uitgevoerd, niet zonder gebreeken bevonden word.

Het voornaamste dat ik by het *Vroedkundige* Werk van SMELLIE gevoegd heb, is aan die Reegelen, die met dubbele Commaas afgeperkt zyn, kenbaar, alsmede aan eene duidelyker aanwyzing van de éóne zaak tot de ándere; aan vier Plaaten met hunne uitlegginge, die met een Starretje geteekend zyn; aan eene Byteekening, die ik op Plaat 1, 2, 3, 12, 14, 36, 37 en 39 heb laaten doen, en aan een Register van 't tweede Deel. Doch alles is zo geschikt, dat het aan 't Origineel geen hinder doet.

Alle gebreeken, die ik in mynen Arbeid, heb kunnen ontdekken, zoude ik gaarne aangetoond en áchter deze Vóórrede geplaatst hebben, maar hier mede kon ik aan een ieder, die myn Vertaaling bezit, niet voldoen, om rede 'er een Herdruk van eenige bladen van 't éérste Deel geschied is, waarin eenige fouten door den Zetter, in de éérste Druk begaan, verbeeterd, en ándere in de plaats gekomen zyn, en deze Herdruk, is onder de éérste Druk verspryd. Doch deze Herdruk is door den Boekhandelaar niet geschied, om 'er een kwaad gebruik van te maken, neen maar om dat 'er meer Ingeteekende, by de optelling bevonden wierden te zyn, dan 'er Exemplaaren op aangelegt

wa-

waren. Dus gelieven de Ingeteekende te vreede te zyn met het Werk, zo als het hen ter hand gesteld is, en verzoeke de gebreeken daarïn voorkomende, goedgunstig te verschoonen.

De Plaaten, die beloofd zyn op de helft der groote te leveren, worden, wel is waar, op een *Meetkundige* wyze, (zie de *Vaderlandsche Letter-oeffening* het 6de Deel No. 10.) bevonden slegts, een vierde der groote te zyn; maar ik geloof, indien ik de grootte der Afbeeldingen, die Ulieden ter hand gesteld zyn, voor de vierde opgegeven had, 'er veele zouden geweest zyn, die de Werktuigen naar de Afbeeldingen te groot zoude hebben laaten maaken, of gedacht hebben, dat ik my verzonnen had. Om my nu voor een ieder wel uit te drukken, zo zyn de Afbeeldingen der *Ontleedkundige Plaaten*, die Ulieden ter hand gesteld zyn, *op de helft der lengte en breedte van die der Orgineelen gebragt.*

Het berigt, dat ik achter de twee *Eérste Deelen*, aan de Boekbinders gegeven heb, om de Plaaten, als daar in begeerd word, te plaatzen, is geschied, om ze digter by den Text te hebben, en te bezorgen, dat de ophooping, door de vouwing derzelven, door het geheele Deel verspreid zoude zyn, om dus doende het Boek een beeter vorm te doen hebben. En ik twyffel niet, wanneer het algemeen berigt aan den Binder, áchter het laatste gedeelte geplaatst, gezien word, of het begeerde in de *Vaderl. Letteroeffening* 7de *Deel*, No. 5. zal hiermede voldaan worden.

Dit was het, Geächte Ingeteekende! dat ik noodig geächt heb, aan Ulieden mede te deelen, om beter over myn Arbeid te kunnen oordeelen. Heb ik het geluk getroffen, dat ik eenigen dienst aan *Neerlandsch Inwooneren* gedaan heb; ik begeer daar voor geene Loftuitingen, alzo ik het myn pligt acht, voor myn Evennaasten alle nut en vóórdeel toe te brengen, dat in myn vermogen is, hetwelke ik in 't kort verder, door den Grondslag, op welken ik het *tweede Deel* van myn Taak, welke ik op my genomen heb, (om dat ook in 't licht te doen verschynen) aantoonen zal. Ontvang dan myn Vertaaling met zulk een Hart, als ik Ulieden die opoffer, en behandel my verstandig en regtmaatig, ik zal daar voor dankbaar zyn, en met alle Hoogächting my teekenen

HOOGGEACHTE INGETEEKENDE!

UEd: Ootmoedige Dienaar

MATTHYS VAN DER HAAGE.

AMSTERDAM
den 3. Novemb.
1766.

VOOR-

EEN-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

Zie het *éérste Deel*, 3de *Boek*, 3de *Hoofddeel*, de 5de *Afdeeling.*

Van moeijelyke Gevallen, *in welke het* Hoofd *van 't* Kind *vóórkwam, en verlost wierd, met behulp der* Hand, *en* ſtompe *of* ſcherpe Haak.

Zie PLAAT XII. XVI. en XXVIII. als ook XXXIX.

EERSTE GEVAL.

Van een Waterhoofd, *dat met de* Schaar *geöpend, en door behulp der* Weden *en de* Hand *verlost wierd.*

In 't Jaar 1746, vroeg in den Morgen haalde my een *Vroedvrouw* by eene arme Vrouw, en ſtond my toe, één van myne Leerlingen, tot byſtand, mede te brengen.

De Lyderes had, den geheelen Nagt door, een geweldigen Arbeid, na dat de Vliezen gebrooken waren, uitgeſtaan; de *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy geloofde, dat het Hoofd verkeerd voorkwam, en dat zy de *Fontanella* naar de *Schaambeenderen* gekeerd vond.

Toen ik de Vrouw voor de éérſtemaal onderſloeg, zo was ik van 't zelve gevoelen, en verbeelde my met de *Vroedvrouw*, dat deze legging de Verlosſing vertraagde; maar by eene tweede onderzoeking, toen ik myn Vinger achterwaards naar het *Heiligbeen* bragt, zo vond ik eene groote tusſchenruimte, tusſchen de *Beenderen* van 't Hoofd.

De *Vroedvrouw* en myn Leerling ontdekten hetzelfde, en ik zeiden tegen beide, dat de moeijelykheid van dit geval ontſtond, uit hoofde dat het een *Waterhoofd* was, en zodanig door het Water uitgezet, dat het niet verlosſen kon, ten zy eerſt de *Herſſenpan* tezamen en het Water 'er uitgeperſt, of dat al het Water na een doorbooring ontlaſt was. De *Vroedvrouw* zeide, indien dit het Geval was, dat ik dan de Vrouw zo ſpoedig het mogelyk was, uit haar lyden helpen zoude, vóórnamelyk, om dat zy te veel ſcheen afgemat te zyn, en op verſcheiden tyden Flaauwtens gehad had.

Hebbende haar wederöm onderzogt, ten tyde eener zwakke *Wede*, en vindende dat de Huid des Hoofds niet uitwaards puilde, dat de *Weden* grootelyks verzwakten, en dat de *Baarende* wederom in flaauwten verviel, zo oor-

deelde ik niet wel te handelen, indien ik de verlosfing langer uitftelde. Het weder was warm en de *Baarende* onbezorgt van Linnen, tot vanging der Vochten, derhalven heb ik haar dwars op het Bed gelegt, met den *Stuit* een weinig over de zyde heen, en, ten tyde van eene *Wede*, bragt ik twee Vingeren van myn Linkerhand in de *Schede*. Deze bragt ik in de tusfchenruimte der *Beenderen* van de *Hersfenpan*, toen bragt ik, met myn ándere Hand de punt van de Schaar langs myn linkere, en tusfchen de twee Vingeren in, om de Vrouw daarmede niet te befchaadigen. De *Wede* nam af, ik wachte tot dat 'er een andere wederkwam, en toen die op haar fterkft was, doorboorde ik de *Hersfenpan*, vermids ik met de Punt van de Schaar, door de bekleedzelen heen ftak. De Wateren fpooten 'er tot omtrend drie Pinten vol met een fnelle ftroom uit, in een *Bekken* van ruim drie Pinten, hetwelk de *Vroedvrouw* 'er onder hield om het te vangen.

Het Hoofd aldus ontleedigt zynde, wierd nederwaards in de *Schede* geperft, en dit was haar éérfte Kind, en wierd door eenige zwakke *Weden* verloft. Hoewel 'er geduurende deze meêr dan een Pint Water ontlaft werd, zo dat het *Bekken* vol was.

Nadien nu de *Weden* zwak waren, zo holp ik de verlosfing, door met myn vingeren aan de opening te trekken. Het Kind was verfcheiden Dagen dood geweeft.

TWEEDE GEVAL.

Van een ander Waterhoofd, *dat geöpend is met de* Schaar, *en verloft is met behulp van den* Stompen Haak.

Dezelfde *Vroedvrouw*, haalde my by eene andere Vrouw, twee Jaaren daarna, hebbende, by haar ondervinding van 't vóórgaande Geval, bevonden, dat het Kind dan een *Waterhoofd* had, om dat de *Beenderen* van de Hersfenpan een' grooten afftand van malkander hadden.

De Vrouw had het Kind in verfcheiden Dagen niet beweegen gevoelt, en maar zwakkelyk eenige Weeken te vooren; de Vliezen waren Daags te vooren gebrooken; de *Weden* waren menigvuldig en ftreng, maar zy deden het Hoofd niets vorderen.

Ten tyde van eene *Wede*, vond ik de Huid des Hoofds zeer gefpannen, en den *Moedermond* volkomen geöpend; wanneer de *Wede* ophield dan voelde men de *Beenderen* van de Hersfenpan los, en zy lieten zich gemakkelyk binnen de bekleedzelen beweegen, hetwelk een vaft teeken was, dat het Kind verfcheiden Dagen had dood geweeft, en dat ik niet wel zoude doen, van de *Baarende* langer in fmerte laaten liggen.

Toen

Toen zy op haar zyde lag, doorboorde ik de bekleedzelen, gelyk in 't vóórige Geval; ik vong de Wateren in Lywaat, dat onder haar gelegt was. Daar wierd een groote meenigte ontlast, en de *Beenderen* lieten zich verbryzeld voelen, schooven over malkanderen heen, nochtans, na verscheide sterke *Wede*, was het Hoofd maar alleen, tot in het middelste gedeelte van 't *Bekken* gezakt.

Ik dan beproefde om bystand te bieden, door te trekken met myne Vingeren aan de opening; maar dit hulpmiddel was niet kragtig genoeg, ik bragt om die rede den *Stompen Haak*, binnen de Hersenpan. Met behulp van dit Werktuig en myne Vingeren, haalde ik het Hoofd 'er allengskens uit, en het lighaam klein zynde, wierd gemakkelyk verlost. Het Kind scheen verscheiden Dagen dood geweest te zyn, want eenige Deelen zagen 'er bont en blaauw uit, en de Opperhuid scheide, op de minste aanraaking, van de Huid af.

Het is waardig aan te merken, dat, schoon de Vrouw de *zaamevloeijende Kinderpokjes*, in de vyfde Maand haarër Dragt gehad had, dat zy herstelde en tot haar vollen tyd voortging, en dat 'er geen Spoor van aan 't Lighaam van 't Kind te vinden was.

DERDE GEVAL.

Van een Moeijelyken Geboorte, *door de groote van 't* Kind *en de engheid van 't* Bekken *der* Moeder, *waar de* Verlossing *verricht wierd met den* Stompen Haak.

In 't Jaar 1727, wierd ik des voormiddags by eene Vrouw hier omstreeks gehaald, die verscheiden Dagen in Arbeid gezeeten had. Zy was te vooren tweemaal met groote moeite verlost, schoon de Kinderen klein, en voor den vollen tyd gekomen waren.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Vliezen twee Dagen te vooren gebrooken waren, en schoon de *Weden* zeer streng geweest waren, dat het een langen tyd geduurd had, eêr het Hoofd in het ónderste gedeelte van 't *Bekken* gezakt was; dat zy in hoop geweest was, dat het zoude gebooren worden, door ieder sterke *Wede*, geduurende den geheelen voorgaande Nagt; maar dat de *Weden* ophielden, en de Vrouw zwakker wierd, en dat zy aan de Vrinden verzogt had, om meêrder bystand.

By de onderzoeking, vond ik de *Schamelheid* zeer gezwollen, het Hoofd laag in 't *Bekken*, en een groot Gezwel aan de *Kruin*, hetwelk buiten den *Schedemond* uitstak.

De Pols der *Baarende* was zwak, en tusſchenpooſend, gelyk in een Stervende omſtandigheid; dus waren dan haare *Weden* zeer zwak en kwaamen met lange tusſchenpooſen wederöm. Ik maakte de Vrinden bekend, dat de Vrouw in een groot gevaar was, zelfs, al was zy verloſt, om rede van haar buitegewoone zwakte; en zeide tegen hen, dat een ſpoedige Verlosſing het eenigſte middel tot behoud van haar leeven was, en dat ik álles doen zoude, wat 'er in myn vermogen was.

Toen zy op haar zyde lag, beproefde ik, om het Hoofd ópwaards te brengen, om meêrder ruimte in 't *Bekken* te verkrygen, tot inbrenging van een *Slinger* over de *Kruin*, maar het was zó laag gezakt, en zó vaſt geklemt, dat ik het niet beweegen kon.

Toen my deze Handelwyze mislukte, en 'er geen tyd van beraad overig was, zo opende ik het Hoofd met de Schaar, en bragt den *Stompen Haak*, aan de buiten zyde van hetzelfde, toen beproefde ik de Verlosſing, door met de eene Hand, aan het Werktuig, en met de Vingeren van de andere Hand, aan de opening te trekken; maar de *Haak* glipte af, en ik bragt hem toen aan de andere zyde van 't Hoofd, en, daar beeter houdende dan te vóóren, zo ontlaſten de Hersſenen zig uit de opening, naar maate het Hoofd vorderde; na welke het Kind ſpoedig en gemakkelyk verloſt wierd.

Na de onderzoeking van 't Lighaam, was het zeeker, dat het eenige Uuren vóór de Verlosſing dood geweeſt was, want de *Lippen* en het *Balzakje*, zagen 'er bont en blaauw uit. De éérſte vaſthouding des *Haaks* was aan het áchterſte gedeelte des Neks, maar de tweede, aan het vóórſte gedeelte boven de *Onderkaak* geweeſt.

De Gezwollene Deelen van de *Baarende* waren zwart, bont en blaauw, na welke ontdekking, ik een verſterving vreesde, die in de *Baarmoeder* begonnen was, voornamelyk, om dat zy den vóórgaanden Nagt, over geweldige Pynen in den Buik, geklaagt hadde; en geene gehad had, dan eenige Uuren te vooren, en deze omſtandigheid wierd my niet verhaald vóór de Byſtand, maar wél ná dat ik haar verloſt had.

Den volgenden Dag wierd my onderricht, dat zy allengskens zwakker, en Eilhoofdig wierd, en den volgenden Morgen overleed. Ik ben nu waarlyk overtuigt, dat na veele Voorbeelden die ik gehad heb, indien ik daags te vooren was gehaald geweeſt, dat ik de Moeder behouden had. Ik ben nu ook verzeekerd, dat, indien ik het gebruik der Tang gekend had, dat ik niet verpligt zou hebben geweeſt, om het Kinds Hoofd te openen, voornamelyk, om dat hetzelve zo laag gezakt, en het *Bekken* niet mismaakt was.

VIER-

VIERDE GEVAL.

Van een Moeijelyk Geval, *waarin het* Hoofd *laag gezakt was; en ik gepoogt had, om het* Kind *éérst te keeren, en met den* Slinger *te haalen; maar verpligt was, om het met den* Scherpen Haak *te verlosſen: het* Kind *was dood, en de* Buik *gezwollen.*

In 't Jaar 1732, wierd ik gehaald by eene Vrouw, welken eenen lange tyd in Arbeid geweeſt was, en zy had het Kind niet beweegen of ſpringen gevoeld, zederd twaalf Dagen, op welken tyt, zy, in een groote vrees zynde, van een Paard was geworpen geweeſt: na dit berigt, oordeelde de *Vroedvrouw*, dat het Kind dood was.

Toen ik het Geval onderzogt, zo vond ik het Hoofd des Kinds laag in 't *Bekken* gezakt; de ſtoffen die ontlaſt waren in 't Linnen, van een bruinächtige kleur en van een krengächtige reuk; de *Baarende* zeer afgemat, wegens den langen aanhoudenden Arbeid, en de *Weden* waren zeer zwak.

Na haar in een Stand gebragt te hebben, als in de 25ſte *Verzameling* No. 1. 1ſte *Geval* beſchreeven is, beproefde ik het Kind te keeren en by de Voeten te haalen, maar konde het Hoofd niet boven den *Rand* des *Bekkens* brengen. Na het doen van deze pooging, was ik overtuigd, dat de tegenhouding van de Verlosſing, niet ontſtond van een eng *Bekken*, noch van een groot Hoofd.

Met een groote moeite bragt ik den *Slinger*, in de gedaante van een lus, over het vóórſte en áchterſte gedeelte des Hoofds, binnenwaards.

Dit gedaan hebbende, trok ik zagtelyk onder ieder *Wede*, welke het Hoofd niet deed beweegen, of veränderen van plaats; dit verpligte my, om myn Macht te vermeerderen, maar de *Slinger* ſlipte van 't Hoofd af.

Om dat 'er geen tyd van beraad was, zo opende ik het Hoofd, en beproefde de Verlosſing, gelyk als in het vóórige Geval; maar niet ſlaagende, lag ik den *Stompen Haak* weg, en bragt een rechten *Scherpen Haak* binnen, met welken ik het Hoofd uithaalde, echter niet zonder een groote Magt te gebruiken.

Ik ondernam toen om het Lighaam te verlosſen, maar bevond, dat dit niet geſchieden konde, en vermoedende dat dus de moeijelykheid der Verlosſing door een buitegewoone uitzetting van de Buik des Kinds ontſtond, zo bragt ik, om die rede, een rechten *Scherpen Haak* langs de *Borſt* binnen, maar die wilde niet houden, echter had ik daarmede de *Borſt* geöpend.

Ik bragt ándermaal hetzelfde Werktuig, zo hoog ik konde, binnen, en eindelyk verloste ik ook, met groote Magt en Arbeid, het Lighaam.

Na alles wél onderzogt te hebben, zo vond ik, dat de Moeijelykheid ontstaan was, door de buitegewoone uitzetting van den Buik des Kinds, ná zyn dood, en dat de *Scherpe Haak* in de éérste beproeving, de *Borst* maar alleen geöpend had; maar dat na het openen van den Buik, in de tweede onderneeming, de Zwelling verminderd was.

De *Slinger* had het vel afgeschaaft, en het *Panvlies* gescheurd van het Achterhoofd.

VYFDE GEVAL.

In 't Jaar 1753, wierd ik gehaald door een *Vroedvrouw* by een Geval van dezelfde Natuur, waar ik het Hoofd verloste met de Tang; maar niet in staat zynde om het Lighaam van 't Kind te verlossen, was ik verpligt éérst de Borst open te scheuren, en daarná de Buik. In deze Bewerking vond ik, dat de kromme *Scherpe Haak* beeter dan de rechte van die natuur gelukte.

ZESDE GEVAL.

Van een Moeijelyken Arbeid, *waarïn de* Baarmoeder *vóór de* Schouderen *des* Kinds *te zaamen getrokken wierd.*

In 't Jaar 1743, zond een *Vroedvrouw* om my, om by één van haar Vrinden te komen, in een van de *Werkhuizen*, die vyf Dagen in Arbeid had gezeeten, en verzuimt was van den *Meester* en de *Vroedvrouw* van 't zelfde Huis.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy by de Vrouw was geweest, ál die Nachten, in welken zy een groote meenigte Bloed had ontlast, en dat zy dacht, dat het Kind dood was, om dat de Vrouw in twee Dagen geen leeven gevoeld had.

By de onderzoeking, ontdekte ik het Hoofd laag in 't *Bekken;* maar haar zodanig verzwakt, dat ik oordeelde den *Meester*, die haar verlaten had, tot my te zenden, maar die was niet te vinden.

Om dat 'er een groot gevaar was, door langer te wachten, oordeelde ik, dat het beeter was, haar alle mogelyke hulp toe te brengen. In 't eerst beproefde ik, om haar met de *Tang* te verlossen, maar ik was verwonderd, dat ik niet slaagden, ik vond toen het Hoofd niet groot, dat het Werktuig zo gemakkelyk binnen gebragt en vast gemaakt wierd.

Toen

Toen ik op de vóórnoemde wyze niet ſlaagde, zo opendè ik het Hoofd, met voorreemen, om met myne Vingeren en den *Stompen Haak*, aan de binnezyde van de Hersſenpan hulp te bieden, maar ik konde met al myn Magt hetzelve niet om laag brengen. Echter, door het uithaalen van het *Achterhoofdbeen*, en het éénе *Wandbeen*, kreeg ik meêrder ruimte tot inbrenging van myn Hand, zó dat ik met myne Vingeren ontdekte, dat het ónderſte gedeelte der *Baarmoeder* ſterk om den Hals van 't Kind gewurgt of tezaamgekrompen was; hetwelk ik allengskens verwydde: en toen bragt ik één van de Armen neederwaards, waaräan ik, en aan de verbroken *Beenderen* en het *Panvlies*, met beide myne Handen trok, en eindelyk het Kind, met minder moeite dan ik gedagt had, uithaalde.

In de opbrenging van myn Hand, om de verwyding te doen, gingen myn' Vingeren langs den *Moedermond*, welke rondóm het middelſte gedeelte des Hoofds gewrongen was, maar ik was verwonderd, dat ik noch een zamekrimping vóór de Schouderen vond. Dit was de éérſte rys, dat ik de *Baarmoeder* op twee verſchillende plaatzen, zó ſtrengelyk te zaam gekrompen heb waargenomen, voornamelyk het ónderſte gedeelte vóór de Schouderen; eene zamekrimping, die gemeenelyk toegeſchreeven word aan de *Moedermond* te zyn.

De Vrouw herſtelde tegen verwachting, maar bleef lang in een zwakkelyke omſtandigheid. Door de bonte en blaauwe verſchyning der *Lippen*, en de *Schaamdeelen* van 't Kind, was het waarſchynelyk, dat hetzelve, van dien tyd af, dat het de Moeder niet had beweegen gevoeld, in de *Baarmoeder* dood geweeſt is.

ZEVENDE GEVAL.

In 't Jaar 1737, wierd ik gehaald in een Geval van dezelfde natuur, alleen met dit onderſcheid, dat het Hoofd laager, en in een langächtige gedaante gedrukt was; de Vrouw was ook ſterker dan de vóórgaande, en was door geene *Bloedſtortingen* verzwakt; maar, om dat zy lang in den Arbeid gezeeten had, het Hoofd laag zat, en de *Weden* zederd eenige Uuren begonnen te verminderen, zo was ik verpligt haar byſtand te bieden, indien ik haar niet in gevaar van haar leeven wilde brengen.

Voor éérſt beproefde ik de Verlosſing met de *Franſche Tang* te doen; aangepreezene door den *Heer* BUTTER, te vinden in de Proeven van EDINBURGH, maar deze was te lang en onbekwaam, om haar vylig in te brengen, en een genoegzaame vaſt houding te doen.

Alhoewel het Geval zeer bekwaam ſcheen, om gebruik van dit Werktuig te maaken, het Hoofd zeer laag zynde, zo wilde ik het ándermaal niet onderneemen, om dat my toen die handelwyze noch niet zo bekend was, dus ondernam ik de Verlosſing met de *Slinger* of de *Balyn*, maar niet vermogend zynde, om

hem

hem over het Hoofd te brengen, toen begreep ik, dat, ſchoon hy tamelyk vaſt hield, en ik een aanmerkelyke macht door de trekking oeffende, niet ſlaagen zoude.

Deze Handelwyze ook niet gelukkende, wachte ik een poos, terwyl 'er door de trekking, *Weden* veroorzaakt waren; maar de Vrouw zwakker wordende en verzekerende, dat zy geen leeven van het Kind, in zeeven of acht Dagen gevoeld hadde; deed my beſluiten, dat het Kind dood was, en dat de zwelling van den Buik, de Verloſsing vertraagde.

De Vrouw en de Vrienden ongeduldig zynde, zo beſloot ik, ſchoon de Vrouw in een groot gevaar van haar leeven te verliezen was, de Verloſsing van 't Kind door het Hoofd te openen, en de uithaaling van 't Lighaam met behulp van den *Scherpen Haak*, te onderneemen. Maar ik konde het Hoofd, vóór dat 'er de Hersſenen en verſcheiden *Beenderen* van de *Hersſenpan* ontlaſt waren, en de Buik geöpend was, niet verloſsen.

Het Lighaam van 't Kind, was overäl bond en blaauw, en zeer gezwollen zo dat het waarſchynlyk was, dat het Kind van dien tyd af, dien de Vrouw gemeld heeft, dood geweeſt is. Zy herſtelde weder als of deze zaaken niet gebeurd waren.

ACHTSTE GEVAL.

Van een Moeijelyke Arbeid, *waarïn het* Hoofd *van 't* Kind *hoog in een naauw* Bekken *zat, hetwelke met de* Hand *en* Stompe Haak *verloſt is.*

In 't Jaar 1724, zond *Mejuffr.* Murheae *Vroedvrouw* in Hamilton, my by eene Vrouw, die een endweegs van my woonde, welke twaalf Uuren achteréén, in een Koortsächtigen Arbeid geweeſt was, na dat de *Moedermond* voor het grootſte gedeelte geöpend, en de Vliezen gebrooken waren.

By de onderzoeking, vond ik het Hoofd noch hoog, boven den *Rand* van 't *Bekken*, en ruſtende op de vóóruitſteeking van het laatſte *Wervelbeen* der *Lenden*, en het ópperſte gedeelte van 't *Heiligbeen*, die den Doorgang eng maakte. Deze engheid des Doorgangs, liet zich niet boven de twee, en een' half Duim, van de vóórnoemde *Beenderen*, tot de *Schaambeenderen* voelen. Ik beval om die rede, haar ſtil in 't Bed te houden, tot herſtelling van haar afmatting, en tyd te vergunnen, om het Hoofd te doen zakken, in een langzamen voortgang; als ook om een verkwikkende *Slaap* te genieten, tusſchen de *Weden*. Deze orde had den gewenſchten uitſlag: maar gewagt hebbende van den Morgen tot aan den Avond,

Avond, en vindende dat het Hoofd maar alleenig een weinig zaam gedrukt was, tot eene Kegelächtige gedaante, in het enge gedeelte van 't *Bekken*, zo zond ik om eenen anderen *Heer* van deze Konst.

Na dat wy den geheelen Nagt te vergeefs gewagt hadden, vernamen wy dat de *Baarende* verzwakte, en dat het Hoofd niets vorderde, dus vonden wy goed om de Verlosfing te onderneemen, eêr zy door het te lang wachten in een groot gevaar van haar leven mochte geraaken: wy overwogen dan, dat het *Bekken* eng, en dat het onmogelyk was, om het Kind 't leven te behouden, en indien het ongemeen groot was, dat dan ook het leeven van de Moeder in gevaar zoude zyn.

De Vrouw dan in een bekwaame liggingе gebragt, en, op een zorgvuldige wyze, het vóórüitfteekende *Panvlies*, ('t welk zeer gezwollen was,) met de Schaar geöpend hebbende, maar door een van de *Wandbeenderen* heen, zo bragt ik 'er twee Vingeren van myn linkerhand in, en beproefde, om het Hoofd ten tyde der *Weden* neederwaards te haalen, maar vindende, dat deze onderneeming niet vermogend was, om hetzelve te beweegen, zo bragt ik 'er den *Stompen Haak* in, en wél eerft binnen de *Hersfenpan*, maar dit gelukte ook niet, vermids hy afgleed: toen bragt ik twee Vingeren aan de buiten zyde des Hoofds, aan de rechter zyde van 't *Heiligbeen*, en langs dezelve, den *Haak* met myn Rechterhand, tot aan het ópperfte gedeelte van 't Hoofd. Daarna rufte ik een weinig, tot dat 'er weeder eene *Wede* kwam, toen bragt ik ándermaal de Vingeren van myn Linkerhand in de opening, en begon te trekken; maar bevindende, dat deze vafthouding van 't Werktuig, het Hoofd te veel tegen de *Schaambeenderen* drukte, zo bragt ik het vóórwaards naar de rechter *Liesch* toe, en toen trok ik met de Vingeren en den Haak, het Hoofd áchter- en neederwaards, langs het onderfte gedeelte van 't *Heiligbeen*, en ter zelver tyd verzogt ik de Vrouw dat zy fterk nederwaards wilde persfen.

Om de Deelen der Vrouwe, voor de Befchadiging, zo veel my mogelyk was, te befchermen, herhaalde ik deze onderneming by tusfchenpoofen, zo dat zy op het laatft het Hoofd ter Waereld bragt, dat in een lange en vlakke gedaante gedrukt was. Dit verricht zynde, wierd het Lighaam op eene langzame wyze, ook verloft, echter niet zonder eenig geweld te gebruiken.

By de onderzoeking van 't Kinds Hoofd, zo vond ik, dat de éérfte vafthouding van den Haak, boven het Oor was geweeft, en de tweede, aan de tegenövergeftelde zyde boven de *Onderkaak*; en dat de opening met de *Schaar* in het linker *Wandbeen* gemaakt was.

Myn' Vingeren en Duim hadden zo veel magts geoeffend tót de uithaaling van 't Hoofd (om het langs de *Schaambeenderen* onder in het *Bekken* te brengen,) en daarenboven het geweld van den *Haak*, dat de *Beenderen* te zaamen kwaamen, en de Hersfenen door de gemaakte opening zig ontlaftede, doch fchoon

het Hoofd klein was, zo moest ik echter groote Magt oeffenen, om hetzelve door het enge *Bekken* heen te haalen.

De Vrouw herstelde tamelyk, maar leefde niet zo lang om noch een Kind ter Waereld te kunnen brengen.

Zie verder de 34ste *Verzameling*, No. 2. het 10de *Geval.*

NEGENDE GEVAL.

Van een Moeijelyke Verlossing, *waarin het* Kind *door den* krommen scherpen Haak *verlost is*, *wiens* scherpe Punt *bedekt was.*

In 't Jaar 1753, wierd ik, des Morgens om drie Uuren, gehaald by eene Vrouw, welke een langen tyd in Arbeid geweest was, en ik voelde dat het Hoofd voorkwam, en omtrend een derde gedeelte tot een langächtige gedaante, in een zeer naauw en mismaakt *Bekken* needer geperst was. Alhoewel nu de Kraamvrouw in geen scheinbaar gevaar was, doch zy echter benevens de Vrienden vol angst voor de Verlossing zynde, en ik hen niet overreden kunnende, om meêrder geduld te hebben, zo ik schreef ik haar een *Mixtur* vóór, om tyd te winnen, en beval aan de *Vroedvrouw*, de Vrouw niet verder af te matten, en haar zo veel mogelyk was in 't Bedde te houden.

Toen ik in den achtermiddag, weder kwam zo vond ik het Hoofd een weinig laager gezakt, en de Vrouw veel verfrist door de Rust en Slaap, die zy tusschen de *Weden* genooten had. Ik moedigde haar aan om noch meerder geduld te oeffenen, en by aanhoudendheid de *Mixtur* nu en dan te gebruiken.

Den volgenden Morgen om twee Uuren, wierd ik wederöm gehaald, en vond haar zeer veel verzwakt; haar *Weden*, die streng en menigvuldig geweest waren, waren nu zelden en zwak; behalven dat 'er zich een *Bloedvloeijing* begon te openbaaren.

Het Hoofd was niet laager gezakt, alleenig was de Huid des Hoofds gevormd, door de lange drukking, tot een groot Gezwel aan de *Kruin;* 't welk my verhinderde de waare ligging des Hoofds te ontdekken; maar het was noch hoog in 't *Bekken*, en ik oordeelde dat het éene *Oor* áchterwaards tegen het *Heiligbeen* lag.

Dit niet tegenstaande was ik bevreesd, dat de Vrouw door de *Weden* niet zoude Verlossen, evenwel om dat zy haar inbeelde het Kind noch te voelen leven, zo wagte ik eenige *Weden* af, en beproefde om haar in verscheiden standen te brengen, om de Verlossing te bevorderen; maar vindende, dat haare kragten meêr en meêr vervloogen, en de vloeijing toenam, zo begon ik te vreezen dat de lyderes omkomen zoude, indien ik myn bystand langer uitstelde.

Heb-

Hebbende haar toen gelegt in dezelfde ligging, gelyk ik in de 25fte *Verzameling* No. 1. het 3de *Geval* beſchreeven heb, en den *Schedemond* geöpend hebbende, zo dwong ik het Hoofd ópwaards, om meêrder kennis van den Stand deszelven te verkrygen; maar ik konde noch het *Oor*, noch het áchterſte gedeelte des Hals met myne Vingeren bereiken, zonder verder meêr geweld te moeten oeffenen, en dit dorſt ik niet onderneemen, uit oorzaak van de Vloeijing.

Echter maakte deze beproeving my bekend, dat het Hoofd te groot was, en 'er geen hoop ſcheen te zyn, om het Kind te behouden door de keering en by de Voeten te haalen, en dat het ook onmogelyk was, om het met de Tang te verlosſen.

Om de Vrouw voor gevaar te bevryden, zo opende ik het Kinds Hoofd met de *Schaar*, en ten tyde der zwakke *Weden*, beproefde ik éérſt, om het met myn' Vinger en den *krommen ſcherpen Haak*, met de Punt bedekt, binnen de opening gebragt, te verlosſen: maar ſchoon, na het doen van verſcheiden pogingen, en het uithaalen van het Vóór-, Achter- en het rechter *Wandbeen*, zo ſlaagde ik niet, tot dat de *Haak* aan de buiten zyde, langs de verbrooken overblyfzels, omtrend den *Onderkaak*, geveſtigd was.

Ik ruſte toen een poos, om dat ik de Kramp in myn' Vingeren had, na welke ik de *Schede*, die de Punt van 't Werktuig dekte, losmaakte, en neederwaards bragt, en vond daarna, dat de Haak vaſt hield, en toen haalde ik eindelyk het Hoofd 'er uit.

Ik heb het in een Doek gewonden, en verſcheiden beproevingen gedaan, om het Lighaam te verlosſen, maar konde het met al myn Magt, niet beweegen, tot dat ik met denzelven *Haak* langs de Borſt en Buik, en door het openen van deze, gelyk in 't 4de *Geval* van deze *Verzameling*, de verlosſing volbragt, en inderdaad, niet zonder afmattinge.

Door de Lootkleurige verſchyning des Kinds Buik, waren de Vrouw en de Vrinden overtuigd, dat het Kind al eenigen tyd had dood geweeſt, en dat de moeijelykheid ontſtaan was, van de buitengewoone uitzetting, en verrotting des Kinds Buik.

Het was de Vrouw haar éérſte Kind, en ik ſtond haar in de Verlosſing van het tweede en derde by; haar Arbeiden waren wél langwylig, en de Kinderen groot, maar wierden eindelyk vylig verloſt.

TIENDE GEVAL.

Van een eng Bekken *en een groot* Kind, *dat met twee* kromme ſcherpe Haaken *verloſt is.*

in 't Jaar 1745, wierd ik gehaald door een *Vroedvrouw* by eene Vrouw ten

 haa-

haaren Huize, het Kind kwam, voor het grootste gedeelte op dezelfde wyze, gelyk in het voorige Geval, vóór; zy had tamelyke sterke *Weden*, en wierd nu en dan overvallen van *Braakingen;* maar, om dat zy niet in een merkbaar gevaar was, zo schreef ik haar een weinig aftrekzel met de SP. MINDERERI vóór.

Toen ik wederom gehaald wierd, vond ik dat de zwakte toegenomen had, door de aanhoudende *Braaking*, en den langduurenden Arbeid; om die rede beproefde ik éérst de keering van 't Kind, maar in 't opbrengen van 't Hoofd, vond ik hetzelve groot, en het *Bekken* zeer eng, zo dat ik het Kind, door deze Handelwyze, niet konde behouden.

Ik ondervond dan ook, dat de Tang of Slinger, van geen dienst konde zyn; echter wachte ik een poos, of na de rekking der Deelen, het Hoofd, niet laager zoude zakken, maar vindende geen verändering, en dat de Vrouw overvallen wierd door *Flaauwtens*, zo opende ik aanstonds het Hoofd, en ondernam de Verlossing met den *Stompen Haak*, gelyk in 't voorgaande Geval.

Maar deze onderneeming mislukkende, en het Voorhoofd aan de linker zyde van het *Bekken* zynde, zo bragt ik één van de *kromme scherpe Haaken*, langs de linker zyde van 't *Heiligbeen*, binnen, boven de *Onderkaak;* maar vindende, dat ik het Hoofd op deze wyze, tegen het *Schaambeen* aantrok, zo bragt ik de ándere aan de tegenöverzyde van het *Heiligbeen* binnen, en bragt die allengskens over het Achterhoofd van 't Kind, naar de rechter *Liesch* van de Moeder.

Toen ik bevond dat beide de Werktuigen vast hielden, en geslooten hadden opgelyke wyze als de Tang, zo begon ik te trekken met grooter en grooter kragt; waardoor ik het Hoofd laager in het *Bekken* bragt, maar toen het niet verder vorderen wilde, zo ontsloot ik de *Haaken* en trok met de éene die aan de rechter zyde was, door welken het Hoofd áchterwaards tegen het *Heiligbeen* gedrukt en verlost wierd. Schoon ik álle mogelyke voorzorge gebruikte, nochtans vereischte het Geval, (by deze Vrouw die haar éérste Kind verloste,) door de laatste trekking, dat de *Bilnaad* een weinig scheurde; maar door de bekwaamheid van de *Kraambewaarster* herstelde de Vrouw, zonder dat zy 'er iets van wist.

ELFDE GEVAL.

Daar het Kind *met het* Aangezigt *vóórkwam*, *met het* Hoofd *laag in 't* Bekken, *en verlost wierd met den* krommen scherpen Haak.

In 't Jaar 1746, ontfong ik een Boodschap van een *Heer* van deze Konst, die my verzogt om hem by te staan, by een Verlossing van eene arme Vrouw, en

en mede te brengen twee van myne Leerlingen, dat de *Baarende* toegeſtaan had, tot eenige belooning van myn Arbeid.

Hy had den geheelen Nagt by haar geweeſt; haare *Weden*, die in 't eerſt ſtreng waren geweeſt, wierden zwakker; hy had verſcheidemalen beproefd, om het Kind te keeren, en by de Voeten te verlosſen; maar was niet geſlaagt; en, om dat hy afgemat was, zo had hy zyn toevlugt tot my genomen.

Ik dan beproefde, op dezelve wyze, om het by de Voeten te willen haalen, en leide de Vrouw, om die rede, op de Kniën en Elleboogen, volgens de opgaaf van VAN DEVENTER, op dat de drukking, of de Magt der Spieren van den Buik mogte verminderen; maar na verſcheiden beproevingen was ik niet inſtaat, om het Hoofd te beweegen, tot brenging van myn Hand in de *Baarmoeder*.

Het Aangezigt was zeer gezwollen, en de Kin naar het *Heiligbeen* gekeerd, ik bragt de Tang langs de *Ooren*, aan de zyde des *Bekkens*, binnen; maar na verſcheiden poogingen, kon ik het niet laager brengen, noch de Kin naar de *Liesch* of *Schaambeen* draaijen.

Daarna beproefde ik, om het Hoofd met de *Schaar* aan het *Vóórhoofds-been* te openen, 't welk by de *Schaambeenderen* was; maar dat *Been* was zo dik, dat ik 'er geen opening, groot genoeg tot ontlaſting van de Hersſenen, in maaken konde.

Alle die verſchillende Handelwyzen nu niet gelukkende, zo bragt ik 'er twee *kromme ſcherpe Haaken*, aan ieder zyde één, binnen, door welke de *Beenderen* van het Hoofd geöpend wierden de Hersſenen ontlaſte zig, het Hoofd wierd kleiner en 't Kind verloſte.

Die *Heer* verhaalde my daarna, dat de Vrouw, alſchoon zy door de langwyligen Arbeid, en het geweld van de Verlosſing veel geleeden had, echter noch herſtelde, als of 'er zulk een zwaarigheid niet gebeurd was.

TWAALFDE GEVAL.

Van de zelfde natuur, in welke het Aangezigt *vóórkwam, en het* Kind *op gelyke wyze met den* krommen ſcherpen Haak *verloſt is.*

In 't Jaar 1747, zond een *Vroedvrouw* van de zeeve Deelen om my, of om één van myn oudſte Leerlingen, om haar in eene Verlosſing van een Arme Vrouw by te ſtaan.

Ik kon niet komen, zo dat de *Heer* POTTER 'er naartoe ging, en hy vond, dat het Aangezigt van 't Kind vóórkwam, dat de *Baarende* afgemat was door den langduurigen Arbeid, en dat hy getragt had, om het Kind te keeren, maar zulks niet gelukkende, zo zond hy om den *Heer* CHAPMAN, die langer myn Leerling was geweest; die van gelyke getragt heeft, om het Kind te keeren, en het met de Tang te verlossen: maar ook miste in zyne poogingen, zo dat 'er myn hulp vereischt wierd.

Toen ik aan het Huis kwam, zo verhaalde my de *Vroedvrouw*, dat de Vrouw te vooren gemakkelyk verlost was; en dat zy haar in 't eerst verbeeldde, dat het Kind met de Billen vóór kwam, en een langen tyd gewagt had, tot dat haar Lyderes sterk begon te beswyken; waaröp zy eindelyk haar misslag ontdekt had; en dat in plaats van de Billen, het Hoofd vóórkwam, en eenige Uuren in dien Stand gebleeven was; om welke reede zy, tot behoud van de *Baarende*, om bystand verzogt had.

Ik vond het Aangezigt van 't Kind zeer gezwollen, en de Kin aan de linker zyde van 't *Staartbeen.* In de onderneeming, om het Hoofd ópwaards te brengen, tot verkryging van meerder ruimte, van het ééne Blad der Tang in te brengen, zo vond ik het zó vast geklemd, dat het onmogelyk was om hetzelve te beweegen.

Toen ik deze beproeving deed, kon ik niet met zekerheid weeten, of het Kind dood was, en begeerig zynde om 't in leeven te behouden, zo bragt ik met groote moeite, het ééne Blad van de Tang, over het linker *Oor*, aan de linker *Liesch*, en het ándere aan de rechter zyde van 't *Bekken* der Vrouw, en over het rechter *Oor* van 't Kind. Na verscheiden poogingen gedaan te hebben, om het Hoofd met dit Werktuig te verlossen, onder de zwakke *Weden*, maar niet gelukkende, en bevreesd zynde, dat de *Baarende* omkomen zoude, indien ik haar niet spoedig verloste, zo bragt ik de twee *kromme scherpe Haaken* binnen, en verloste haar, op dezelve wyze, als in het voorgáánde Geval.

Het Hoofd was kleiner, en niet tot zulk eene groote lengte uitgestrekt, het kwam gemakkelyk uit het *Bekken*, zonder dat ik genoodzaakt was, om de Kin onder de uithaaling onder de *Schaambeenderen*, te draaijen.

De *Haaken* hadden een groote opening, in een ieder *Wandbeen*, naar de *Kruin* toe, gemaakt, hetwelk veröorzaakte, dat het grootste gedeelte van de inhoudende stoffe zig ontlaste, zo dat het Hoofd tezamen gevallen, en met minder moeite verloste.

De Vrouw klaagde daarna over groote Pyn, en wel aan 't *Heilig-* en *Schaambeen*, 't welk scheen te ontstaan van de Verrekking der Banden van deze *Beenderen;*

deren; maar door de houding van Ruſt, en het bevorderen van veel zweet, herſtelde zy eindelyk.

DERTIENDE GEVAL.

Van een moeijelyke Verlosſing, *waarïn het* Bekken *eng*, *en het* Hoofd *groot was*, *hetwelk met den* krommen ſcherpen Haak *verloſt is.*

In de Maand *Auguſtus* 1749, haalde my een *Vroedvrouw* by eene Draagkoetsdraagers Vrouw, die van te vooren viermaalen door verſcheiden *Meeſters* was verloſt geweeſt, die geene van de Kinderen konden behouden.

Toen ik haar onderſloeg, zo voelde ik het Hoofd boven den *Rand* des *Bekkens*, en het ſtond vóórwaards over de *Schaambeenderen*, ter oorzaake van het vóórüitſtaande en bovenſte gedeelte des *Heiligbeens*, en het laatſte *Lendenwervelbeen*, welke een zeer *ſcherpen Hoek* vormde.

Schoon de Vrouw drie Dagen in Arbeid was geweeſt, nochtans ſcheen zy in geen gevaar te zyn, maar, om dat zy een weinig ſlaperig wierd, zo ſchreef ik haar een *Drankje* van *Tinct. Thebaic. Gt.* xx. en *Syrp. e Meconio Drachm.* ij. vóór en verzogt haar, zo ſtil te houden, als maar mogelyk was.

Ik wierd den volgende Morgen wederöm gehaald, en vond dat het Hoofd een weinig laager gezakt was, en dat de *Weden* noch ſtil waren, en om dat zy noch niets geſlaapen had, van het vóórnoemde *Drankje*, zo beval ik hetzelve te herhaalen; en liet één van myne Leerlingen by haar, en beval aan hem en aan de *Vroedvrouw*, dat zy, indien zy het noodig oordeelden, om my moeſten zenden.

Zy zonden dan om my omtrend ten elf Uuren in den Nacht, en gaven my te kennen, dat de *Baarende*, nu en dan, tusſchen de *Weden*, welke ſtreng geweeſt waren, geſlaapen had; dat de *Weden* nu begonnen te verminderen, en dat de *Baarende* zeer verzwakte, en 'er geen hoop was van te zullen verlosſen: toen oordeelde zy dat 'er myn byſtand noodzaakelyk was.

Om dat nu de helft van het Hoofd neederwaards, tot een platte gedaante, in den *Rand* van een mismaakt *Bekken* gedrukt was, zo moedigde ik de Vrouw aan, en gaf haar warme Wyn, waardoor haar kragt en geeſt opgebeurd, en de *Weden* in kragt aanwonnen.

Ik wachte verſcheiden Uuren, in hoop dat het Hoofd laager zoude zakken, en dat, indien het niet door de *Weden* mogt verlosſen, ik dan het Kind door behulp van de Tang zoude uithaalen; want het was onmogelyk geweeſt, om het Kind in 't leeven te behouden, indien ik het had keeren willen, in zulk een eng *Bekken.*

Vin-

Vindende eindelyk de *Baarende* en de *Weden* zwakker, en dat het Hoofd by aanhoudendheid, in dien zelfden ſtand bleef, en de Lyderes ook ſmeekte om de Verlosſing en het behoud van 't Kind, indien het mogelyk was; zo oordeelde ik wreed te zullen handelen, indien ik myn byſtand langer uitſtelde, en ondernam dan om álles te zullen doen, wat maar mogèlyk was om Moeder en Kind te behouden.

Toen zy op haar linker zyde dwars over het Bedde lag, zo opende ik allengskens den *Schedemond*, en bragt de Vingeren van myn Linkerhand langs de linker zyde van het *Heiligbeen* binnen, en ik vond, dat door de vóórüitſchieting van 't laatſte *Wervelbeen* der *Lenden*, veröorzaakte dat het grootſte gedeelte van 't Hoofd vóórwaards over de *Schaambeenderen* gehouden wierd; ik bemerkte dan ook dat het Hoofd groot en zeer verbeend, en dat het Vóórhoofd naar de linkerzyde van 't *Bekken* gekeerd was.

Schoon ik een geringe hoop had van te zullen ſlaagen, nochtans beproefde ik om het Kind, indien het mogelyk was, door de Tang te behouden, en bragt ten dien einde de kleine ſoort binnen; maar de mismaaktheid van 't *Bekken* was oorzaak dat ik het Hoofd niet behoorlyk konde vaſt houden, want toen ik de trekking ondernam, glipte dezelve van 't Hoofd af; toen bragt ik de lange ſoort, die aan de zy de geboogen is, binnen. Zie verder de 34ſte *Verzameling*, het 10de *Geval*, en de vervulling van 't 5de *Geval*.

Om dat het ééne *Oor* naar de *Schaambeenderen*, en het ándere boven de vóórüitſteeking van de Mismaakte *Beenderen*, áchterwaards van 't *Bekken* was, zo vond ik my verpligt, het ééne Blad over het Vóórhoofd en het ándere over het Achterhoofd te veſtigen, door hetwelke ik een grooter vaſthouding verkreeg, om dat de bogt der Tang, zich beeter naar de holte van 't *Heiligbeen* ſchikte; maar om dat het breedſte gedeelte des Hoofds noch boven den *Rand* van 't *Bekken* was, zo was ik niet inſtaat om het Hoofd in die ligging, nederwaards te brengen.

Maar vindende, dat het te vergeefs was, om my langer met deze handelwyze op te houden, en bevreeſt zynde, dat ik de Deelen der Vrouw zoude kneuſen en aanleiding geeven, om te verſterven; zo lag ik de Tang weg, en ging, om de Vrouw haar leven te behouden, tot den laatſten Waarburg, en onäangenaame Handelwyze van 't Hoofd te openen over.

Om dat 'er geen van de Naaden vóórkwamen, om een groote opening, gelyk men tusſchen dezelve verkrygen kan, te maaken, zo was ik verpligt, met een groote magt, een doorbooring met de *Schaar*, door een van de *Wandbeenderen* heen te doen, in dewelke gebragt hebbende twee van myn' Vingeren en den *ſcherpen Haak*, zo poogde ik het te verlosſen; maar hetzelve hiermede niet vaſt genoeg kunnende houden, lag ik dit Werktuig ook weg.

Hier-

Hieröp bragt ik myn Hand aan de rechter zyde van het *Bekken* binnen, en den *ſcherpen Haak* opwaards, tusſchen myn' Vingeren, en des Kinds Hoofd in, en ik veſtigde de Punt in het *Achterhoofdsbeen*, welk zo verbeend was, dat de *Haak* afglipte, en kon het zo ver niet doorbooren, als 'er tot de vaſthouding benoodigd was.

Ik herrinnerde, dat als het Vóórhoofd aan de linker zyde was, dat 'er dan gemakkelyker een doorbooring in de *Fontanella* en *Pylnaad* te maaken was, zo bragt ik myn' Vingeren en den *krommen Haak* met dezelve voorzigtigheid, gelyk te vóóren binnen.

Het laatſte *Wervelbeen* der *Lenden* ſtond zo veel voorüit, dat ik verpligt was het Werktuig meêrder naar de *Schaambeenderen* te richten: de punt draaide ik een weinig naar de éénе zyde, en hield hem digt tegen het Hoofd om de Vrouw niet te beſchadigen.

Toen ik begon te trekken, begon het Werktuig afteglippen, en de punt te verplaatzen, om welke rede ik hem veel hooger bragt dan te vooren, en recht plaatſte; toen begon ik in 't éérſt zagtelyk te trekken, tot dat ik vond, dat hy vaſt hield, daarna verloſte ik met veel moeite en geweld, het Hoofd; echter niet vóór dat 'er het *Vóórhoofdbeen*, *Wandbeenderen* en 't *Achterhoofdbeen* uitgehaald waren. In deze bewerking was ik verpligt, den *Haak* verſcheidenmaalen van plaats te moeten veranderen, tot dat hy ten laatſten aan de *Onderkaak* vaſt hield.

Daarna ruſte ik een weinig, en niet inſtaat zynde, om het Lighaam met myne Handen te verlosſen, dus was ik genoodzaakt den *Scherpen Haak* tot hulp te neemen, om het Lighaam te verminderen.

De *Heer* CHAPMAN en andere van myne Leerlingen, ſtonden, zo wel als ik, verwonderd, dat de Vrouw zó wél weder herſtelde, na dat wy de lengte van tyd des Arbeids, en het Geweld dat 'er geöeffend was, eer zy verlosſen konde, in overweeging naamen.

VEERTIENDE GEVAL.

Van een Verlosſing *met de* ſcherpe kromme Haak: *medegedeeld in een* Brief *van den* Heer R. P. *geſchreeven te* W— *den* 6de *January* 1741.

Volgens UEd. verzoek, zend ik een Verhaal van een onlangs gebeurd vóórval van eene Zaak, een tak der *Vroedkunde* raakende, waarïn ik uw onder-

richtinge genooten heb, ik hoop UEd. zult my begunſtigen met een andwoord, en uwe gedachten over het volgende Geval mededeelen. Omtrend veertien Dagen geleeden, kwam een arme Vrouw tot haar vollen tyd, van haar tweede Kind; zy deed een ongelukkige Val, dewelke haar veel ongeruſtheid verwekte, maar daar openbaarde zich geen Arbeid voor giſteren, omtrend de Klok 8 Uuren in den Morgen, wanneer de Vliezen braaken, en de Wateren in groote menigte ontlaſteden. Ten drie Uuren in den achtermiddag, begonnen de *Weden* tamelyk ſpoedig te komen; daar was om eene *Vroedvrouw* gezonden, die de zaak onderzogt, en verklaarde, dat dezelve boven haar bereik was: zy zond één Uur daarna om een oud *Vroedmeeſter*, die in de buurd woonde, en wie op de rekening van een gering voordeel, den bode ongetrooſt wederöm zond. Hy kwam by my omtrent ten zes of zeven Uuren. Ik ging met hem; het was omtrend vier of vyf Mylen weegs ver. Ik vond by de onderſlaning eenen grooten Arm in de opening, en het Hoofd, hetwelk ik dan beſloot groot te zyn, kwam met het Vóórhoofd zydewaards, maar een weinig gedraaid, naar het *Schaambeen* toe, vóór. De *Weden* waren geheel opgehouden; ik zette haar in een behoorlyken ſtand, om het Kind te keeren; met eenige geringe moeite bragt ik 'er myn Hand binnen, om de Voeten te ontdekken, maar vond 'er geen. Myn Hand wierd ſtrengelyk gedrukt, met een wonderlyke klopping en zamekrimping van de Deelen; echter ontdekte ik een *Lieſch*, en vond een *Been* en Voet in een rechte Lyn ópwaards, zo dat ik hem onmogelyk bereiken konde. Ik draaide toen het Hoofd, en poogde het ópwaards te brengen, maar den tegenſtand was zo groot tegen my aan, dat ik zulks onüitvoerlyk vond. Ik verhaalde toen de zwaarigheid, hetwelk de *Vroedvrouw* vangelyke beveſtigde; en na één poos gewacht te hebben, verzochte zy om een *Heelmeeſter* in de buurd te laaten haalen, welke van de *Vroedkunde* eenige kundigheid had. Om dat ik een Vreemdeling was, en de Praktyk eerſt begonnen had, was ik blyde iemand te hebben, met wien ik raad en daad neemen konde, over dit Gevaarlyk Geval. Toen hy by my was, verhaalde ik het hem in alle Deelen, wat 'er haaperde en na de onderſlaaning, ſtemde hy toe, dat het onmogelyk was het Kind door de Keering te verloſſen. Wy dan kwaamen overëen, dat het onmogelyk was om te kunnen weeten of het Kind dood, of levende was; en het éëne Blad van de Tang te beproeven, hetwelk ik onder het *Schaambeen* met eenig geweld, inbragt; maar vindende hier door niet te kunnen ſlaagen, zo gaf ik hem het Handvatzel te houden, en bracht 'er den *ſcherpen Haak* in, en zo als het my voorkwam in 't oog gehaakt, maar gelyk bleek in den Mond des Kinds te zyn; en ten tyde als hy het Hoofd, met het éëne Blad der Tang, van de *Schaambeenderen* drukte, dan trok ik, maar ſchoot ééns of tweemalen door, tot dat ik ten laatſte vermoede, denzelven vaſt gehecht te zyn in de *Onderkaak*, en wy ſlaagden in de onderneeming. Eenige ligte *Bloedvloeijingen*, hadden zich al een poos geopenbaard. Ik verzuimde noch te melden, dat, eêr wy tot dit wanhoopig werk overgingen zó vonden wy den Arm zeer gezwollen, dien ik in 't Schouderlid afdraai-

draaide: ook waren 'er geen teekens van leeven in 't Kind; maar het was zeer groot. De Moeder was daarna veel beeter dan wy verwacht hadden. De *Baarmoeder* liet zich, toen ik het Kind keeren wilde, voelen, als of zy haar Eyronde of ronde gedaante verlooren had, en fcheen het Kind tegelyk als in een *Schede* te omvangen. Ik ben omtrend één en een' half Uur by haar geweeft; de Wateren waren 12 of 14 Uuren te vóóren ontlaft. Dit is, Myn *Heer* een oprecht Verhaal van een Handelwyze die ik tegen myn zin geoeffend heb, voornamelyk met den *Scherpen Haak*. UEd. Andwoord zal, myn voorgaande verpligtingen merkelyk vergrooten. *Een Vraag*, of 'er niet een onderneeming om het Kind te keeren kort na het Breeken der Vliezen had moeten gefchieden.

Myn Andwoord kwam genoegzaam op het volgende uit.

MYN HEER,

Niet twyffelende, indien UEd. eerder waart gehaald geweeft, dat 'er dan meerder mogelykheid voor U had geweeft, om het Kind te kunnen keeren, voornamelyk vóór dat noch ál de Wateren ontlaft waren; maar indien nu eens ál de Wateren vóór het Hoofd en den Arm waren opgeftopt geweeft in 't opperfte gedeelte van 't *Bekken*, dan zou de zwarigheid even zo groot geweeft hebben vóór, als ná de ontlafting. Wat UEd. waarneemt omtrend de *Baarmoeder* dat is natuurlyk; want wanneer het Kinds Hoofd vóórkomt, en de *Billen* en de *Beenen* recht uitgeftrekt zyn, naar den *Bodem* toe, dan omvangt de *Baarmoeder* het Kind, gelyk als in een lange *Schede*, en zy ftaat recht op en neer in den Buik; maar wanneer het Kind vóórkomt, met een ander gedeelte, als het Hoofd, dan is de *Baarmoeder* meerder Kogelvormig en het Kind word gemakkelyker gekeerd. My dunkt UEds. Handelwyze van éérft te beproeven om het Kind te keeren, die is recht; en niet flaagende, een beproeving met het ééne Blad der Tang te doen, voornamelyk, om dat de Arm neederwaards was, fchoon ik zelden vind, dat het ééne Blad meêrder dienft doet, dan of beide aangelegt worden. Niet twyffelende of UEd. kon het Kind niet verlosfen, en dat de Arm UEd. onder de Bewerking hinderlyk was, dus was 't noodzakelyk om hem uit den weg te ruimen. Doch UEd. meld niets, van het openen des Hoofds met den *Haak* voor en aleer gy hetzelve uithaalde, om dat dit altoos de groote vermindert, en altyd dan met grooter gemak neederwaards komt: maar misfchien was dit niet noodzaakelyk te doen, om dat 'er de Arm uit den weg geruimt was, en de beide Blaaden der Tang konden waarfcheinelyker wyze niet aangelegt worden, voor dat de Arm in 't Lid af was.

VYFTIENDE GEVAL.

Medegedeeld door den Heer J. *van* L. *in een* Brief *geschreeven in 't Jaar* 1748. *Het* Hoofd *van 't* Kind *zat hoog in 't* Bekken, *en wierd vóór den vollen tyd met den* krommen scherpen Haak *verlost.*

Hy was gezonden by eene Vrouw, welke al verscheiden Uuren in Arbeid was geweest, en schoon zy strenge *Weden* had, zo bleef het Hoofd in het ópperste gedeelte van 't *Bekken* steeken, en deeden het zelve niets vorderen.

Na de *Baarende* in een bekwaame ligging gebragt te hebben, schoof hy beide de Blaaden van de Tang in; en hen langs ieder zyde van 't Hoofd des Kinds ópwaards gebragt, en de Handvatzelen tezaam geslooten hebbende, zo begon hy met een aanmerkelyke magt te trekken.

Om dat het Vóórhoofd aan de ééne zyde van het *Bekken* lag, zo beproefde hy om het te draaijen, achter naar het *Heiligbeen* toe; maar konde het niet beweegen, omdat het zeer vast geklemt zat, in het ópperste gedeelte van 't *Bekken*.

Deze Handelwyze niet gelukkende, haalde hy 'er de Tang uit, en besloot om het Kind te keeren, en by de Voeten uit te haalen.

Dit was de Vrouw haar éérste Kind, hy vond den *Schedemond*, zo styf dat er verscheiden poogingen onder ieder *Wede* vereischt wierden eer hy geöpend was: dit geschied zynde tragte hy door zyn Hand ópwaards te brengen, in de *Baarmoeder* meerder ruimte te verkrygen, om by de Voeten te kunnen komen.

Na herhaalde beproevingen, zo kon hy door al zyn magt, het Hoofd zó hoog niet doen reizen als het noodig was, om met zyn Hand langs de eene zyde van hetzelve te kunnen komen; schoon hy geduurende deze Magt vond, dat het laatste *Wervelbeen* der *Lenden* meêr vóórwaards stond dan gewoonlyk.

In gevolge van deze ontdekking staakte hy de onderneeming; vreezende, dat indien hy de keering van het Kind ondernam, het onmogelyk zoude zyn, om het te behouden, en gaf rede van het groot geweld, dat 'er zoude vereischt worden, om het Hoofd door zulk een naauw *Bekken* te haalen, behalven noch het gevaar, waarin de *Baarende* zoude kunnen geraaken door het scheuren der *Baarmoeder*, eêr de *Beenen* om laag gebragt waren.

Hy, en de *Baarende* zeer afgemat zynde, zo ruste hy een poos; toen opende hy het Hoofd, bragt den *scherpen Haak* aan het áchterste gedeelte van

'*t Bekken* in, en vestigde hem boven de Kin, (gelyk hy na de Verlossing ontdekte,) en beproefde om het Hoofd om laag te brengen, maar deze onderneeming slaagde niet, omdat hy het Hoofd tegen de ópperste gedeeltens der *Schaambeenderen* haalde.

Hy haalde het Werktuig uit, en bragt het langs de zyde van 't *Bekken* in en richte het zagtelyk naar de *Schaambeenderen* toe, en vestigde de Punt aan de zyde van het Achterhoofd, daar hy een vaster houding vind, en hy drong twee Vingeren van zyn andere Hand in de gemaakte opening, toen trok hy en oeffende een groote magt, en verloste eindelyk het Hoofd; en het Lighaam volgde met weinig moeite.

De Lyderes was sterk en behield den geheelen tyd een grooten moed, maar zy klaagde over een groote Pyn in die Deelen; de *Bilnaad* was niet gescheurd, en zy herstelde, veel spoediger en beeter dan hy verwacht had.

Hy neemt waar, dat de opening, door één van de *Wandbeenderen* heen gemaakt was; dat zyne Vingeren toen hy die inbragt, en het Hoofd neederwaards kwam, geweldig gedrukt wierden; en begeerde myne gedachten van zyne behandeling in dit Geval, als ook van twee andere Gevallen, welke gelukkiger afgeloopen waren.

Myn Andwoord op de voorgaande Brief.

MYN HEER,

UEd. slaagde zó wél, met de Tang in de twee Gevallen, waar het Hoofd van beide de Kinderen nederwaards in het onderste gedeelte des *Bekkens* kwam, ik vrees dat gy eene dwaaling in 't laatste Geval begaan hebt.

Want UEd. schryft my, dat het Hoofd hoog in 't *Bekken* lag; dat het de Vrouw haar éérste Kind was; dat zy maar alléén eenige Uuren in plaats van Dagen in Arbeid was geweest; sterk was en kragtdadige *Weden* had; dat schoon UEd. vóóronderstelde dat het *Bekken* eng was, nochtans was het Hoofd gehaald enkel met behulp van de *scherpen Haak;* dat de opening klein, en het Lighaam gemakkelyk verloste.

Alle deze omstandigheden geeven duidelyker te kennen, dat UEd. een weinig met geduld had dienen te wachten, om waarteneemen wat deze waare *Weden* uitvoeren konden; want wanneer het *Bekken* naauw is, dan behoord 'er een lange tyd vóór en alëer het Hoofd zich kan vormen tot deszelfs gedaante, om 'er uitgedrukt te kunnen worden; en wel voornamelyk by een éérste Kind, waar de *Moeder-* en *Schedemond*, en de uitwendige Deelen veel styver zyn, en gemeenelyk meer tyd vereïsschen om uitgezet te worden.

Ik ben verzeekerd, wanneer UEd. alle myne onderwyzingen nagaat, dat ik 'er ſterk op aandrong, op de voorzorg, noodzakelykheid en het beſtier van natuurlyke en moeijelyke Verlosſingen; want weetende by ondervinding, dat jonge *Meeſters* eêrder dwaalen in deze dan in tegennatuurlyke Gevallen: Ik bad ook by aanhoudendheid ieder *Wede* af te wachten, wyl het zelden gebeurd dat men jonge *Vroedmeeſters*, in tegennatuurlyke Gevallen, waarin het volſtrekt onmogelyk is, zonder Werktuigen hulp te bieden, haalen laat.

Behalven dat, wanneer 'er een ouder *Vroedmeeſter* noodig is, als de *Weden* zwak en twyffelachtig zyn, dan leeren die ons, voor hoe verre, men byſtand moet bieden, zonder de *Barende* in gevaar te brengen, en wanneer het noodzaakelyk is werkelyk byſtand te bieden. Ik verzeeker UEd., dat ik in diergelyke Gevallen meêr, dan in alle anderen misleid ben geweeſt. Wyl in alle andere voorvallen in de *Heelkunde*, het een grooter Konſt is, een *Operatie* te vermeiden, dan die uit te voeren.

ZES- EN- ZEVENTIENDE GEVAL.

Van twee Verlosſinge *met de* kromme ſcherpe Haak; *geſchreeven den* 30ſte *January* 1749, *door de* Heer J—— *te* D.

Na dat ik de eer had UEd. Lesſen in *July* en *Auguſtus* 1747; by te woonen. Wanneer ik ook LONDEN verliet, toen was UEd. zo vrindelyk my toe te ſtaan van aan UEd. indien my eenige byzondere *Vroedkundige Gevallen*, onder de bewerking vóórkwamen, of die, in welke ik eenige moeijelykheid vond, kennis te geven. Ik heb niets nieuws ontmoet, maar twee Gevallen in welke ik een groote moeijelykheid aantrof. Het éénе was waarin de Arm vóór en buiten de *Schaamlippen* kwam, de Schouder was zeer ver gevorderd, en het Hoofd en de Voeten waare hoog opwaards, in het *Bekken* geklemt. De *Baarende* had eenige Dagen in Arbeid geweeſt. Ik deed al wat ik konde om de Voeten machtig te worden, maar zulks was niet in myn magt. Daarna opende ik de Borſt en Buik, en was verpligt het Kind dubbeld te haalen; hetwelk zeer gemakkelyk te doen was, alzo het Kind verſcheiden dagen was dood geweeſt. De Vrouw herſtelde zeer wel.

Het andere Geval was, waarin het Hoofd zeer ver gevorderd was, in de holte van het *Bekken*, maar de *Schouderen* wierden op deze *Beenderen* tegen gehouden. Ik deed al wat ik konde, om haar met de Tang te Verlosſen, en bragt haar tot tweemalen toe binnen: maar zy wilde niet houden, hetwelk ik toeſchreef aan de Losheid der *Beenderen* van de *Herſſenpan*. Het Kind was eenige dagen dood, en de Vrouw lang in Arbeid, en in een zwakkelyke omſtandig

digheid geweest. Ik verloste haar met den *scherpen Haak*, na dat ik aan de Vrinden gezegt had, dat ik dacht, dat zy niet in 't Leven kon blyven, vóór dat ik haar verlost had; maar zy leefde niet boven een half Uur daarna.

ACHTTIENDE GEVAL.

Waarïn een Hoofd *te vroeg door een* Vroedkundigen *geöpend is; medegedeeld in een* Brief *van de* Heere B. *en* L. *geschreeven te* B—— 1751.

MYN HEER,

Om dat wy al onze kennis in de *Vroedkunde*, aan UEd. verschuldigt zyn, zo hoopen wy, dat gy 't ons niet kwalyk duiden zult, dat wy met UEd. over alles raadpleegen; om die rede zenden wy UEd. ter beschouwing tot onzer voldoening en Leering een Geval, 't welk te SUDBURY laatstleden Vry- of Zaterdag gebeurd is met de volgende omstandigheden; welke wy geheel oprecht en geheelyk zullen verhaalen, gedeeltelyk volgens de getuigenis van de *Vroedvrouw* die ter goeder naam staat, welke de Vrouw te vooren verlost heeft, en gedeeltelyk van onze eigen kennis door de Vrouws ontmoeting verkreegen; te weeten: de Vrouw geleek van een Robust en sterk Lighaamsgestel, groot en recht, gevolglyk zeer wel geschaapen te zyn. Zy had omtrend zes of zeven Uuren in Arbeid gezeeten, de *Weden* waren tamelyk streng, maar niet meenigvuldig, en geen teekens van *Bloedstortingen* tegenwoordig; op welken tyd zy (meerder uit ongeduldigheid en geneegendheid dan eenige soort van noodzaakelykheid,) om iemand zond, die voorgaf de *Vroedkunde* te verstaan, en die zich inbeelde, zo haast als hy kwam, ook aanstond iets verrichten moest, en daarom voortgevaaren is, met een *Schouwspel* van een onnavolgbaare behendigheid, door het maaken van een Wond, en letwél, met een gemeen soort van een *Schaartje*, zo spoedig als hy maar het ongelukkig Kindje bereiken konde, hetwelk al spattende bloedende, gelyk een Slagtöffer ter Waereld kwam. Wy kunnen UEd. verzeekeren, dat wy niet zullen trachten eenige voordeelen te trekken, van 's Mans onkunde en wreedheid, volgens het beloop der Wet. Wy hoopen UEd. zult ons hier over uw gedachten oprechtelyk buiten achterhouding, zo als UEd. tot hiertoe altoos gedaan hebt, mede deelen, of UEd. dunkt dat het Kind te behouden was geweest, of omkomen moest, volgens de regelen van de Konst. Wy vermoede: dat het Kinds Aangezigt naar des Moeders rechter *Zitbeen* gekeerd is geweest, en niet zeer laag neederwaards; gevolglyk, gelyk de *Heer* OULD waarneemt, kunnen wy niet vinden, dat 'er eenige rede geweest is om deze opening te moeten maaken; om dat 'er geen *scherpen Haak* gebruikt is, konden ook de inhoudende deelen niet ontlasten, en om dat de opening niet groot genoeg tusschen de Naden was, zo kon ook het Hoofd niet tezaamen vallen, want hy heeft het ten laatsten alleenig met de Vingeren verlost. Aldus is dit het moeijelyke Geval, waarlyk èn getrouwelyk gesteld;

ſteld; en wy beide hoope van UEd. zelfs en voldoening en voordeel, door het verkrygen van uwe gedachten, of wy recht geoordeeld hebben. Wy zyn met veel achting

MYN HEER,

UED. enz.

M. B. en T. L.

P. S. UEd. gedachten met de *Vrugt*, zo haaſt weerom als 't mogelyk is, wyl het een groote voldoening tot de zaak geeft.

MYN HEER,

UEd. onderdaanige Dienaaren.

Het Andwoord.

UEd. Misſive, en een Doos heb ik ontfangen. Na het Kind onderzogt en Uliedr. letteren overwoogen te hebben, zo diend, indien de gezegdens, van de *Vroedvrouw*, die zy opgeeft, waar zyn, dan kan ik niet nalaaten met Ulied. te denken, dat dien *Heer* een weinig te voorbaarig, in de Bewerking geweeſt is. De Vrouw was zo als gezegt word, te vóóren gemakkelyk verloſt geweeſt, maar op dezen tyd geweldig: zy had ſtrenge *Weden*, maar was zes Uuren lang in Arbeid geweeſt; het Hoofd, na dat het geöpend was, kwam met behulp van zyne Vingeren in de opening ter Waereld. Deeze ſtrenge *Weden* zonder de Herſſenen te ontlaſten, of het Hoofd in een langächtige gedaante te drukken, toonen klaarlyk aan, dat het vermogen ſterk genoeg geweeſt is, tot de Verlosſing. Het oogmerk van te openen, is om de inhoudende deelen te ontlaſten, dat het Hoofd mag te zaamen vallen, en om zyn omtrek, wanneer die te groot is, te doen verminderen; en indien dit het Geval had geweeſt, dan zoude zulk eene Handkonſt niet uitgevoerd zyn, dan na dat de Vrouw haare *Weden* en kragten begonnen te verdwynen. Ik had op giſteren een Geval; de Vrouw was zeer dik, en gong zwaar van haar éérſte Kind; zy had ſterke *Weden*, en den Arbeid was om vier Uuren in den Morgenſtond begonnen, en was des Avonds om 8 Uuren gemakkelyk Verloſt van een groot Kind. Het Hoofd klemde in 't *Bekken*, het was in een groote lengte gedrukt, maar wierd met behulp der Tang behouden. Alzo een *Vroedmeeſter* geen Rechter over deze Zaak zyn kan, of hy moet 'er tegenwoordig geweeſt zyn; want wy kunnen op hoore zeggen niet vertrouwen, en wy dienen in ons oordeel ook omzigtig te zyn, voornamelyk om dat niemand van ons volmaakt is; en indien deze *Heer* al eens onverſtandig gehandeld had, het zoude behoore te dienen, voor Ulied., en my, te handelen op een tegengeſtelde wyze, hetwelk altoos tot ons voordeel zal uitvallen. De Perzoon die de Doos bragt, heb ik den volgende dag beſtemd om hem

weer-

weeröm te haalen, indien niet, zo ſchryft Gylied. aan my wat ik daarmede doen zal, dewyl het geen daarïn is, zou kunnen bederven. Verſchoon dit haaſtig Andwoord van,

MYN HEEREN,

Ulied. enz.

W. S.

De Vrugt, die my van dezen *Heeren* gezonde wierd, was grooter dan ik 'er een had gezien, de gemaakte opening was omtrend de *Kruin*, en het Hoofd van een ronde gedaante; uit welke omſtandigheid ik opmaakte, dat hetzelve niet geklemd gezeeten heeft, onder in het *Bekken*, maar geleegen heeft boven den *Rand;* dat die *Heer* echter, door grootte onweetenheid, van zyn Handwerk, of door verhaaſting van een ander werk, zó moet gehandeld hebben, welk laatſte, ſchoon het dikwils gebeurd, een daad is van een ſlegt *Vroedmeeſter.*

NEEGENTIENDE GEVAL.

Van DR. W. *geſchreven te* M. 1750. *in welke hy verpligt was te* Verloſſen *met behulp van de* ſcherpe *en* ſtompe Haaken.

Hy was gehaald by eene Vrouw die in Arbeid zat, van haar tiende Kind; de Vliezen waren gebrooken geweeſt, en ál de Wateren eenige Uuren te vóóren ontlaſt. Het Hoofd van het Kind was gevorderd, tot aan het ónderſte gedeelte van 't *Bekken;* het Vóórhoofd naar de *Schaambeenderen* gekeerd, en de *Navelſtreng* buiten de uitwendige Deelen, in welke de rondlooping van 't Bloed ſcheen verſtopt te zyn, door de drukking van 't Kinds Hoofd; een zekere Proef dat het Kind dood was.

Hebbende in zyn aanſlag gemiſt, om het Kind met de Tang te verloſſen, want hy kon met al zyn magt het Hoofd niet uithaalen, na welke hy hetzelve opende, en 'er verſcheiden *Beenderen* met den *ſcherpen Haak* uitbragt.

Na het Hoofd verloſt te hebben, was hy verpligt den *Stompen Haak* te vestigen, in de Oxel tot uithaaling van de Schouderen; en kort daarna wierd 'er een grooter magt vereiſcht, om den Buik te verloſſen, welk zeer gezwollen was.

TWINTIGSTE GEVAL.

Van den Heer J. *geschreeven te* F. 1751, *waarin de* Arm *en 't* Hoofd *van 't* Kind *vóórkwam, het laatste* geöpend *en met de* Tang *verlost.*

Hy was gehaald by eene Vrouw, welke hy te vóóren van vier Kinderen verlost had, maar geene van dezelve behouden kon; en zy was deze reis lang in Arbeid geweest.

By de onderzoeking, vond hy het *Bekken* zeer naauw; het Vóórhoofd, inplaats van de *Kruin*, vóórkomende, en den Arm, buiten de *Schaamlippen*; hy wachte een langen tyd, om te zien wat de *Weden* met den gewoonlyken bystand van de Hand doen wilden, op dat hy het Kind, indien 't leefde, mogt behouden.

Toen de *Baarende* allengskens begon te verzwakken, en de *Weden* geen dienst meêr deden, maakte hy een groote opening in de Hersfenpan, en door het oeffenen van een groote Magt, haalde hy dezelve met de Tang uit.

EEN-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Waarin van een geöpend Waterhoofd, *hetwelke met behulp van de* Hand *verlost is, gemeld word. In een* Brief *van den* Heer H. *geschreeven te* C. 1751.

De Vrouws *Bekken* was zeer klein, en zy was in een vóórgaanden Arbeid, met groote moeite verlost, na welk Verhaal, toen hy was gehaald, om haar op dezen tyd te helpen, wachte hy eenige Uuren, in hoop, dat de *Weden* het Hoofd laager in 't *Bekken* zouden persfen.

Tot dat op het laatst, de *Baarende* zeer spoedig, door geweldige *flaauwtens*, overvallen wierd, en de *Weden* begonnen te verzwakken: toen was hy bevreesd, dat hy zyn bystand te lang uitgesteld had.

Om dat nu het Hoofd te hoog zat, om hulp te bieden met de Tang, het *Bekken* te klein, en de Vrouw te zwak was, om de keering te onderneemen, zo doorboorde hy hetzelve, en maakte een groote opening in de *Hersfenpan*, uit welke een groote meenigte *Bloedige Wei* ontlast werd: na deze ontlasting, verloste hy de Vrouw met behulp der *Weden*, en zyne Vingeren in de Opening, en wél zonder kwade gevolgen.

TWEE-

TWEE-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Zynde een ánder van den voornoemden Heer, *in denzelfden* Brief, *waarïn hy hulp bood met twee* fcherpen Haaken.

Hy was gehaald geweeft by eene Vrouw, die in Arbeid zat van haar éérfte Kind. De *Vroedvrouw* onderrichte hem, dat de Vliezen gebrooken waren, en dat de *Baarende*, vyf Dagen in een draalenden Arbeid geweeft was; maar datze nu zwak begon te worden, en dat de *Weden*, die ftreng geweeft waren, begonnen te verzwakken.

Vermits nu het Hoofd vóórkwam, zo ondernam hy éérft de Keering om haar op deze wyze te verlosfen, en vervolgens beproefde hy de Tang. Maar beide deze onderneemingen mislukkende, zo opende hy het Hoofd, bragt 'er één Haak met groote voorzigtigheid binnen, en haalde 'er eenige *Beenderen* van de *Hersfenpan* uit: maar op het laatft was hy verpligt, een *krommen fcherpen Haak* aan één ieder zyde te plaatfen, welke aan de verwachting voldeede. Na de Verlosfing, onderzogt hy het Kinds Lighaam, en vond dat het zeer waarfchynlyk fcheen, dat het eenige Dagen dood geweeft was. Want de Buik zag 'er Doods van kleur uit, en de Opperhuid ftroopte onder de behandeling van de Huid af.

DRIE-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Waarïn het Aangezigt *vóórkwam, en de* Verlosfing *met den* Haak *gefchied is, in een* Brief *van den* Heer H. *gefchreeven te* EDSEX 1752.

Hy onderrichte my, dat federd hy myne Lesfen over de *Vroedkunde* bygewoond hadde, hy verfcheide maalen in Gevallen, van deze Konft gehaald was geweeft, en in álle, buiten één, hetwelk hier volgt, geflaagt had, en om die rede hetzelve aan my bekent maakte.

Het Aangezigt van 't Kind kwam vóór, en wél in het ónderfte gedeelte des *Bekkens*, het Vóórhoofd naar het rechter *Zitbeen* en de Vliezen waren, verfcheiden Uuren vóór hy 'er by kwam, gebrooken.

In 't eerft poogde hy om het Hoofd ópwaards te brengen, en het Kind te keeren; maar het zat zo vaft gelyk een Wig tusfchen de *Beenderen*, zo dat hy het niet beweegen kon. Daarna beproefde, hy om het met de Tang te verlosfen, welke van gelyke de uithaaling te leur ftelde, en ten laatften wierd hy verpligt tot de Waarburg van het Hoofd te verminderen, over te gaan.

Toen hy de *Beenderen* van 't Aangezigt en het Vóórhoofd niet kon doorbooren, tot het verkrygen van een Opening door deze Deelen heen, zo bragt hy een *scherpen Haak* tot boven de *Slaapbeenderen* binnen, en eindelyk, na een *afslooving* van *zes Uuren*, door het beproeven van verscheiden wegen, verloste hy de Lyderes.

Hy neemt waar, dat hy op verscheiden tyden gehaald zynde, onder de Bewerking waar bevonden heeft te zyn, één uitdrukking, welke hy my eens heeft hooren zeggen, namelyk, *dat Leerlingen nooit denken moeten volmaakt te zyn*, om dat men alle de onderrichtingen niet mede kan deelen, want daar zyn 'er veele in de *Vroedkunde*, die maar alleen door de Bewerking en Waarneemingen verkreegen moeten worden; en dat 'er somtyds Gevallen vóórkomen, welke de beste *Vroedmeesters* hoofdbreeken verwekken, en te needer werpen.

Om dat myn Correspondent geen gewag maakt, van de kragt der *Baarende*, en de magt der *Weden*, zo houde ik het voor het grootste gedeelte daar vóór, dat hy niet tot de Bewerking overgegaan is, tot dat 'er geen hoop meer overig was, om door de Magt der natuur te verlossen, dus dat hy tot deze handelwyze overgegaan is, om de Verlossing ten einde te brengen, maar niet dan in den uitersten nood.

Wat my vreemd vóórkomt, is de lengte van tyd, dien hy tot den Arbeid besteed heeft, en de afmatting, die hy ondergong, eêr dat hy de *Baarende* kon Verlossen, ten zy hy een langen tyd toestaat, tusschen ieder beproeving, en alleenig getrokken heeft, op een langzaame wyze, en by tusschenpoosen.

VIER-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Van den Heer B. *geschreeven te* B. 1744. *Waarïn hy de* Baarende *Verloste met den* scherpen Haak.

MYN HEER,

Ik wierd gehaald by eene Vrouw, welke buitengemeen wel gemoed gedurende haar bevrugting was geweest; zy was groot in 't eeten, zelfs bovenmaaten, en buitengewoon dik. Toen zy in Arbeid was, zo had de *Vroedvrouw* beloofd een spoedige verlossing van 's Morgens te neegen Uuren tot den Avond.

Toen ik gehaald wierd, vond ik het Hoofd vóórkomende, en zo als het my voorkwam in een goede ligging, om met de Tang hulp te bieden; maar na de inbrenging van dezelve, zo kon ik het Hoofd, met al myn magt niet beweegen, of verlossen; zelfs myn Hand niet in de *Baarmoeder* brengen, om het Kind by de Voeten te haalen.

Daarna beproefde ik om het Hoofd, met den éénen *Haak*, te haalen; maar deze onderneeming mislukte ook: op het laatst, na vier Uuren vergeefs

gewerkt

gewerkt te hebben, en een Vloeijing zich openbaarende, zo doorboorde ik de *Hersfenpan*, en verloste het Kind, waaröp de Vrouw herstelde.

Ik verzoek om UEd. opmerkingen en uwe gedachten hieröver, indien men wacht in zulk een Geval, of het dan niet gevaarlyk voor de Vrouw zoude geweest zyn. Het Kind was zeer groot, en woog *zestien Ponden.*

Myn Andwoord kwam genoegzaam hier op uit.

MYN HEER,

Na de onderzoeking van de drie Gevallen, die UEd. my gezonden hebt, twyfel ik, of het geluk in deze, UEd. geen geleegendheid gegeven heeft, om te veel te vertrouwen op een goed Fortuin in 't vierde, waarïn UEd. verpligt was, de Verlosfing met de *Haak* te doen, hetwelk ik vrees ontstaan te zyn, door of de beproeving om de Verlosfing met de Tang te doen, of door het Kind te keeren, eêr het volstrekt noodzaakelyk was. UEd. heeft niet beschreeven den staat van uwe Lyderes toen UEd. gehaald wierd. Indien zy te veel verzwakt, en uitgeput was, door een langduurigen Arbeid; de *Weden* verminderden en 'er was geen hoop van de Verlosfing, door dezelve, dan heeft UEd. wélgedaan van de twee éérste Handelwyze tot behoud van 't Kind te beproeven, en daarna, indien de Vrouw in een volstrekt gevaar was van haar leven, onberispelyk gehandeld, door toevlugt te neemen tot het laatste hulpmiddel.

Wanneer UEd. vond, dat het Hoofd niet wilde neederwaards komen, met behulp van de *Haak*, dan had UEd. het aanstonds moeten openen, op dat de inhoudende Deelen mogten ontlasten, en het Hoofd tezamen vallen. Dit zoude den tyd en de afmatting daar UEd. van meld, bespaard hebben.

Dit onvoordeelig Geval, zal tot een waarschouwing kunnen dienen, tegen het tevroeg gebruiken der Tang.

De poogingen om het Kind met groot geweld te keeren, wanneer het Hoofd in 't *Bekken* geklemt zit, en al de Wateren ontlast zyn uit de *Baarmoeder*, scheiden dikwils den *Moederkoek* af, en verwekken een Vloeijing, zo als UEd. beschryft.

VYF-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Waarïn het Kind *Stuksgewyze uitgehaald is: medegedeeld in een* Brief *van den* Heer G. L. *geschreeven te* S. 1748.

Ik wierd gehaald by eene Vrouw van vyftig Jaaren oud, zynde in Arbeid van haar éérste Kind, hebbende een buitengewoon naauw *Bekken*.

De

De *Baarende* had een langen tyd in Arbeid geweeſt, zy was zeer zwak, en de *Weden* verminderden. Na de verweiding van de uitwendige Deelen, kon ik myn Hand niet door de *Beenderen* van 't *Bekken* heen brengen; des niet te min, ontdekte ik, onder deeze pooging, met myne Vingeren, dat het Hoofd vóórkwam.

Ik opende het Hoofd, en daar ontlaſte meer dan anderhalf *Pint ſtinkende Wei.* Ik bragt toen twee Vingeren binnen, en langs dien den *Haak*, en verkreeg een vaſthouding met dit Werktuig, aan het *Steenbeen.*

Daarna poogde ik met al myn magt, om het Hoofd met beide myne Handen, één aan 't Werktuig, en de Vingeren van myn andere Hand in de opening, 'er uit te haalen, maar ik konde het niet beweegen, tot dat ik den ánderen *Haak* aan de tegenövergeſtelde zyde van de *Herſſenpan* inbragt: door de trekking aan beide deze Werktuigen, raakten eenige *Beenderen* los en wierden door den *Haak* uitgehaald.

Ik ſneed toen met de *Schaar* de *Herſſenpan* in ſtukken, welke ik 'er, met twee of drie Vingeren, ſtuk voor ſtuk uithaalde, daarna, door behulp van den *Stompen Haak*, bragt ik de Schouderen neederwaards, en ſcheide die van het Lighaam af. Ik was vervolgens verpligt, op dezelfde wyze verſcheiden deelen van 't Kind uit te haalen.

ZES-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Van een mismaakt Bekken, *waarin het* Hoofd *verloſt wierd, met den* Scherpen Haak; *medegedeeld in een* Brief *van een* Vroedkonſtoeffenaar *kort na dat ik van de* Vroedkunde *afzag, geſchreeven te* LONDEN den 25ſte *Septemb.* 1759.

MYN HEER,

Een jong *Heer* haalde my by een Arme Vrouw, in St. GILES's den 25ſte van de gepaſſeerde Maand *July*, tusſchen acht en neegen Uuren, en onderrichte my, dat hy, en eenige andere gezonden hadden, om een *Vroedvrouw* een Uur te vóóren; dat de Vrouw verſcheiden Dagen in Arbeid was geweeſt, en naar oogenſchyn zeer uitgeput was.

Ik ging aanſtonds met hem terplaatſe daar de Vrouw was. Die *Heer*, om dat het Hairige gedeelte des Hoofds gezwollen was, verbeelde zich, dat de Billen vóórkwamen; maar by de onderſlaaning vond ik, dat zulks het Hoofd, en één van de Handen was, en ik bevond ook het *Bekken* der Vrouw zeer naauw.

Zy verhaalde my, dat zy te vóóren tweemaal door *Vroedmeeſters* van doode

de Kinderen verlost was. Na deze onderrichting, haar noch by kragten vindende, en zy veele kleine *Weden* hebbende, klaagde dat zy in geen twee nagten geslaapen hadde, zo schreef ik haar een *Rustmiddel* vóór.

Deze vóórzorg gedaan zynde, lieten wy haar aan de zorg van de *Vroedvrouw* over, en verzogten de *Baarende* zig zo stil te houden, als maar mogelyk was, op hoop dat zy eenige rust genieten zoude. Wy wierden den volgenden Dag vroeg in den Morgenstond gehaald, en vonden haar geheel zonder *Weden* en slaapeloos leggen, en het Hoofd van de Vrugt niet in 't minst gevorderd.

Bevreest zynde, indien ik de Verlossing langer uitstelde, dat 'er een Versterving in deze Deelen der Vrouw mogt ontstaan, door de aanhoudende Drukking van 't Kinds Hoofd, zo opende ik eindelyk hetzelve met de *Schaar*, en vergroote de doorbooring. Na dit gedaan te hebben, bragt ik 'er den *krommen scherpen Haak*, in de *Hersenpan* binnen, en wél met de *Schede* voorzien, om de Deelen der Vrouw niet te beschaadigen, indien dezelve door de trekking mogt afglippen.

Na de vernietiging van het zamenstelzel der Vóór- en Achterhersfenen, opdat dezelve mogten ontlasten, tot zamenvalling van 't Hoofd, en vindende een bekwaam vasthouding aan de binne zyde van 't Hoofd met het Werktuig, zo trok ik met de ééne Hand aan hetzelve, en met de Vingeren van de ándere in de opening, door welk middel ik beide de *Wandbeenderen* uithaalde; maar, schoon dat ik met ál myn magt trok, en een groot gedeelte van de inhoudende deelen ontlasten, nochtans was het Hoofd noch geen Duim breed gezakt.

Gemist hebbende in de voornoemde onderneeming, en vindende, dat ik 'er myn' Vingeren niet inbrengen konde, tot bestiering van den *Scherpen Haak*, langs de buiten zyde des Hoofds, en my bekend was de naauwheid des *Bekkens*, en dat den Arm de *Schede* opvulde, zo was ik verpligt denzelven in 't Lid van de Schouder af te draaijen. Dit was gemakkelyk uit te voeren naardien het Kind eenige Dagen was dood geweest, hetwelk klaarlyk te ontdekken was, aan de Huid die van dit Lid afstroopte. Na de wegneeming van den Arm zo kon ik evenwel myne Vingeren niet zonder groote moeite inbrengen, en langs dezelve den Haak, en ik kreeg de Punt gevestigt boven de Kin; toen trok ik met groote magt, en wél met beide de Handen, op gelyke wyze, als hier vóór; het Hoofd begon zich neederwaards te begeven, binnen de uitsteekingen van de mismaakte *Beenderen* des *Bekkens*, en hield met de trekking aan, tot dat het geheelyk verlost was.

Het Lighaam volgde, zonder behulp van den *Haak*, echter niet zonder veel magt te oeffenen. De Afstand van het bovenste gedeelte van 't *Heiligbeen* tot aan de *Schaambeenderen*, was, voor zo ver ik ontdekken konde, niet boven de twee

twee en één half Duim groot. Schoon de Vrouw veel had geleeden, door de langduurigheid van den Arbeid, als ook door het oeffenen van een groot geweld, om de Verlosfing te doen, zo herftelde zy beeter als men kon verwagten, en is nu heel wel.

Hy meld verder in dezen *Brief*, dat hy niet lang geleeden gehaald wierd, by eene *Baarende* van omtrend veertig Jaaren oud, die in Arbeid was van haar éérfte Kind. Het *Hymen* floot de opening van de *Schede* toe, en wierd verfcheurd door het Hoofd van 't Kind, waar na de Vrouw een gemakkelyke Verlosfing had.

ZEEVEN-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

In een Brief van een *Heer* digt by LONDEN, gefchreeven den 1ste *January* 1761, bevattende de gebeurtenis van een moeijelyk Geval, in welk hy openhartig verklaard, dat hy de Tang zonder vóóraf iets anders beproefd te hebben, gebruikt heeft; maar het Kinds Hoofd zat zeer hoog in een naauw *Bekken*, zo dat deze onderneeming niet gelukte; hy dan fchreef haar, om ruft te verwekken, en de groote Pyn te ftillen, om dat zy zeer afgemat was, een *Opiat* vóór. Hy gehaald zynde in een ander Werk, een endweegs daar van daan, zo zag hy haar niet weder voor den volgenden Dag, wanneer hy haar zeer uitgeput vond door den Arbeid; en wederöm by een andere Lyderes gehaald zynde, zo was hy bevreeft, indien hy haar niet verlofte vóór dat hy weg ging, zy omkomen zoude. Om dat het Hoofd niets was gevorderd, en 'er geen voordeel met de Tang te doen was, zo was hy verpligt om de onäangename Konftgreep, van 't Hoofd te openen, te moeten doen, door een groote zwelling van het Hairige Deel des Hoofds heen; na welke, hy met behulp van den *Stompen Haak*, het Kind uithaalde, maar met grooter moeite dan hy verwagt hadde, want het was zeer groot.

By deze geleegendheid beklaagd hy de arme Vrouwen, die op veräfgelegen plaatfen woonen, en *Meefters* van een uitgebreide Praktyk, zelden bytyds, haalen laaten, en fchoon bytyds, zulke nalaatig zyn van fchuldigen byftand te bieden, door verhaaftingen van Lyderen die na hun wagten. Dit is dikwils de rede die hen dwingt de *Operatie* eerder dan het volftrekt noodzaakelyk is, te doen; en om die rede, zegt hy, dat hy van voorneemen is, geene Lyderesfen te bedienen, dan die hy met verdrag hulp kan bieden, en laat zulke handelwyze aan ongemoedelyke Meefters in zyn buurd over.

Hy befluit zyn *Brief* met geluk en zeegenwenfchingen, in myn afgezonderde oude Dagen, na een lange en gelukkige Praktyk; en byzonder toond hy zyn voldoening, na het ontdekken, dat ik van voorneemens ben het *tweede Deel* ten einde te brengen. Hy gelieft te zeggen, dat fchoon de kwaadaardigheid en de

Nyd

Nyd door onkunde of eigen belang hebben gehairkloofd, nochtans de Nakomelingen myne verbeeterde *Vroedkunde*, gelyk als een Grondsteen voor dezelve zullen aanschouwen.

ACHT-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Uit de Medicynsche Proeven van EDENBURG, *het* 3de *Deel* Art. 19.

Een berigt van een tezamegroeijing van de wanden des *Moedermonds* in een bevrugte Vrouw, door THOMAS SIMSON, M.D. en *Professor* in de *Medicynen* op de *Universiteit* van ST. ANDREWS.

Eene Vrouw van veertig Jaaren oud, aanmerkelyk eng tusschen de *Schaambeenderen* en het *Heiligbeen*, welke, toen ik om bystand verzogt wierd, van haar éérste Kind al vier Dagen in Arbeid gezeeten had. Het Kind was naar alle waarschynelykheid eenige Dagen dood geweest, ik opende het Hoofd, en haalde het 'er met groote moeite uit; zyn Schouderen en Heupen waren te groot, om gemakkelyk tusschen deze *Beenderen* door te kunnen gaan. Geduurende eenige Dagen, na haare Verlossing zo ontlaste zig een groot getal kleine Steenen door de Pisbuis, en, ten laatsten, na dat haar Pis eenigen tyd opgestopt was geweest, trok haar Man, uit de Pisbuis, een dik stuk van een vleesächtige zelfstandigheid van drie Duimen langte, en op sommige Plaatsen twee breed; aan de ééne zyde van dezelve was het bedekt, met een korst van kleine scherpe Steentjes, en aan de ándere zyde, was het ontstooken en bloedig, hetwelk my toescheen een afgescheïde gedeelte van één der Rokke van de Blaas te zyn; ik wierd ook in myn meening gesterkt, door de inbrenging van de *Catheter* in de Blaas; want toen ik een zeeker gedeelte van de Blaas, daarmede aanraakte, zo ontlasten 'er Bloed en Pis: de Lyderes hield een langen tyt, met een overvloedige afscheiding van Etter omtrend de *Schamelheid*, aan, maar wy konden niet ontdekken, of dezelve van de inwendige Deelen vandaan kwam, maar wel van de uitwendige, die eenigzints gescheurd waren. Omtrend drie Maanden, na dit Geval wierd zy weder zwanger, en verkreeg op den gewoonelyken tyd en wyze haare *Weden*, en zy was, vóór dat ik haar zag, twee Dagen in Arbeid geweest. De *Vroedvrouw* onderrichte my toen, dat de *Moedermond*, zich noch niets geöpend hadde; ik verliet haar een halve Dag, en de zaak op dezelfde wyze by myn terugkomst blyvende, zo onderzogt ik haar omstandigheid nader, en ontdekte, dat de *Moedermond* niet alleenig niet mede gaf, maar dat de wanden van denzelven tezaam gegroeid waren, en 'er geen opening was; waaröp ik tot bystand om een *Geneesheer* vroeg, en DR. HADDOW wierd gehaald, welke, zo wel als de *Vroedvrouw*, overtuigt zynde dat het Geval, zo als ik het oordeelde, gesteld was. Weshalven wy overëen kwamen, om een insnyding door den *Moeder-*

mond heen te doen; maar wy waren eerst genoodzaakt de *Schede* wyd te openen, om onze Bewerking zekerder te kunnen verrichten. Wy hadden geen *Moederspiegel*, dus moesten wy vóór dit Werktuig, ándere verkiezen. Wy beproefden de verwyding te doen, met een breed geblaade Tang, maar deze had noch magt, om een groote verwyding te doen, noch was in staat om de *Schede* egaal open te houden. Hieröp maakten wy twee stukken Hout, elk drie Duimen lang, en twee en een' halve breed, aan de ééne zyde bol en aan de ándere hol, en niet dikker dan wy oordeelden, om de Magt van een sterke drukking, onder de uitzetting, te kunnen verduuren. Toen ik deze glad gepolyst, en met Vet besmeerd had, bragt ik hen in de *Schede*, met de holle zyde naar malkander gekeerd, stak tusschen hen de *Beenen* van een *Mondspiegel* in, en draaide deze met de schroef van malkander, en scheide daardoor de Houten zo ver van malkander, dat wy duidelyk de *Cicatrix* van de zaamgegroeide Deele zien konde, en gemakkelyk instaat waren, om dezelve van een te scheiden, 't welk ik deed, éérst door een insnyding, van ten minsten een half Duim diep, eêr ik door de zelfstandigheid van dit gedeelte der *Baarmoeder* was, toen bragt ik aanstonds myn Vinger in deze wonde, en ontdekte het Hoofd van 't Kind, en voelde dat de geheele omtrek van den doorgang hard, gelyk *Kraakbeen* was, welke niets medegaf, door verscheiden *Weden* die zy na de Insnyding gehad had; zo dat ik verpligt was, met een klein geblad *Snymesje* op myn Vinger, gelyk een wegwyzer, verscheiden insnydingen door den *Kraakbeenigen* Ring heen te doen; onder het doen van deze, was 'er geen de minste verscheining van Bloeding, en de Lyderes had geen ander ongemak, dan dat, welk haar de uitzetting van de *Schede* veröorzaakt hadde. De Arbeid hield aan, en de doorgang wierd een weinig geöpend, maar niet zo veel, dat het Hoofd des Kinds 'er door passeeren konde, niettegenstaande dat de *Beenderen* van de *Hersfenpan* over malkanderen geschooven waren; derhalven was ik verpligt om het Hoofd te verlossen, gelyk ik in 't vóórige Geval gedaan had. In deze Verlossing van 't Kind was geen Water tegenwoordig, noch daar volgde geen Bloed, het Kind was slap, en met een kalkächtige Korst over het geheele Lighaam bedekt, zo dat wy overtuigd waren, dat het reets eenigen tyd was dood geweest. Ik was verwonderd dat 'er zig geen Water ontlaste, tot dat ik my herinnerde, dat zy onder den Arbeid gezegt had, dat het reets ontlast was: om deze rede deed ik een naauwkeuriger onderzoek, en vond dat het geen zy de Wateren noemden door de *Pisbuis* ontlasten, die van buiten drie verscheide openingen hadde, deze ontdekking, en om dat zy te vóóren zo veel van de *Blaas* verlooren had; en dat zy het Graveel hadde, gaf my grond om te denken, dat 'er eenige gemeenschap met deze openingen, en de holte van de *Baarmoeder*, boven de *Moedermond*, moeste zyn, waardoor deze Wateren konden ontlast worden. Wat my noch meer in deze Gedagten versterkte, waren de menigvuldige voorbeelden, dat Steenen eenen anderen weg kunnen maken, gelyk hier aan een Jongeling gebeurd is, welke een grooten Steen, die in de Blaas was, door den *Anus* ontlast heeft, en waardoor de Pis voor eenigen tyd zig daarna ontlaste.

Myn

Myn Lyderes wierd onmiddelyk na dat zy te Bedde gebragt was, door geweldige Pynen in de zyde, en een moeijelyke Ademhaaling overvallen, dewelke, om dat die kort na de *Operatie* volgden, en zy verscheiden Dagen door een moeijelyken Arbeid afgemat was, geduurende welke niets geslaapen, maar veel en alles gedronken had, dat haar vóórkwam, meer scheen de oorzaak te zyn van haar overlyden, hetwelk 24 Uuren daarna vóórviel, dan een gevolg van de *Operatie* die ik gedaan had; want zy klaagde nooit over eenige ongemak in de Deelen, die ik doorsneede had, noch had ook eenige *Bloedstorting* ondergaan. Schoon ik haare Vrienden alle vóórstellingen deed, zo konde ik hen niet overhaalen, om het Lighaam te mogen openen.

Zie de 35ste *Verzameling*, het 8ste 10de en 16de *Geval*, en de 40ste *Verzameling*, het 8ste *Geval*. De 39ste *Verzameling*, No. 1. 3de *Geval*.

TWEE-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

(Zie het 1ste *Deel*, 3de *Boek*, 4de *Hoofddeel*, 1ste en 2de *Afdeeling*.

Van Tegennatuurlyke Arbeiden, *in welke de* Beenen *en* Billen *vóórkwamen in plaatse van 't* Hoofd.

Zie de Ontleedkundige Afbeeldingen op Plaat XXIX. XXX. XXXI. XXXII. XXXIII. XXXIV en XXXV.

EERSTE GEVAL.

In welke de Voeten *vóórkwamen, en buiten de uitwendige Deelen waren.*

In 1738, één Jaar vóór dat ik my te LONDEN neederzette, zond eene *Vroedvrouw* om byſtand in een Arbeid. De *Beenen* van 't Kind, waren neederwaards door den *Moedermond* in de *Schede* geperſt, aanſtonds, na dat de Vliezen gebrooken waren, en zy had beproefd, door aan dezelven te trekken, om er het Kinds Lighaam uit te haalen.

Na dit berigt beſloot ik, dat het Lighaam dubbeld in de *Baarmoeder* moeſt liggen, hetwelk belette, dat de Billen neederwaards kwamen, door de vóórnoemde onderneeming: hieröp verwyde ik den *Schedemond*, bragt myn Hand in de *Schede*, en voer ópwaards langs de Deyen van 't Kind, tot binnen den *Moedermond*, waarin ik vond, dat de Borſt en Kin neederwaards gedrukt waren, aan de zyde even boven den *Rand* van 't *Bekken*.

Na dezen overwoog ik het Geval, vatte de Voeten, die buiten den *Schedemond* waren, met myn ándere Hand, en trok aan dezelve, terwyl ik in denzelfden tyd, met myn Hand, die ingebragt was, de Borſt en 't Hoofd ópwaards naar de *Bodem* der *Baarmoeder* toe drukten.

Vindende dat de Billen laager zakten, en de ópwaards brenging van de Deelen niet beandtwoord wierden, zo haalde ik myn Hand uit de *Baarmoeder*, en bewond de *Beenen* met een Doek, trok aan dezelven met beide myne Handen, tot dat ik de Billen aan den *Schedemond* gebragt hadde.

Om dat de Buik van 't Kind naar de linker zyde van 't *Bekken* lag, zo draaide ik denzelven naar het *Heiligbeen*; en als toen beproefde ik, door de neder-

waards

waards brenging van de Armen, de verdere Verlosfing; maar ik vond de Schouderen zo breed, dat ik verpligt was, om myn' Vinger over één van dezelve en langs den Arm in te brengen.

Deze haalde ik zagtelyk nederwaards, in de holte van het *Heiligbeen*, en bragt beide buiten den *Schedemond* door een halve ronddraaijinge, tot vóórkoming van een *Fractur* onder de uithaaling.

Toen haalde ik het Lighaam verder nederwaards, maar vindende, dat het Hoofd tegenhield, aan het ópperfte gedeelte van 't *Bekken*, zo drong ik met myn Hand langs de Borft in de *Schede*, en bragt myn' Vinger in de Mond des Kinds, en door zagtelyk trekken, bragt ik het Vóórhoofd in het Holle gedeelte van 't *Heiligbeen:* maar bevreeft zynde eene verrekking aan de *Onderkaak* te doen, zo zag ik van die vafthouding af, en plaatfte één Vinger aan ieder zyde van de Neus; toen lag ik het Lighaam van 't Kind op den Arm, en bragt myn' Vingeren van myn andere Hand over de Schouderen, zodanig, dat de Hals tusfchen den middelften en vóórften Vinger in was, en haalde het Hoofd zagtelyk uit.

Om dat ik de Verlosfing voor my, en de Lyderes, op het gemakkelykft zoude verrichten, zo wierd zy eerft gelegt op haar Rug, dwars op het Bedde, haar *Stuit* over de zyde heen, en twee Vrouwen tot houding der *Beenen* aan haar zyde geplaaft: in de Verlosfing was ik op het laatft verpligt, met het Kinds Lighaam op te ftaan, om het Hoofd met een halve ronde draaijing opwaards te brengen, om den *Bilnaad* niet te fcheuren, ten tyde als die deelen fterk uitwaards, in de gedaante van een groot Gezwel, gezet waren; onder welke vóórzorge, beide Moeder en Kind gemakkelyk verloft wierden.

(Zie de 35fte *Verzameling* het 1fte *Geval.*)

T W E E D E G E V A L.

Waarïn de Billen *vóórkwaamen, en nederwaards, tot aan den* Schedemond *geperft wierden.*

In 't Jaar 1746, wierd ik by eene Vrouw die in Arbeid was gehaald; de *Vroedvrouw* verhaalde my, dat, na dat zy de Vrouw de eerftemaal onderflaagen had, kort daarna de Vliezen gebrooken waren, maar dat zy toen niet kon onderfcheiden, wat gedeelte van 't Kind vóórkwam, tot dat de *Weden* het laager en laager nederwaards perften; en toen door beide, als door de ontlafting van de *Meconium* en de onderflaaning, ontdekte zy dat de Billen vóórkwamen; maar hebbende verfcheiden Uuren te vergeefs gewagt op de Verlosfing, en op het laatft bevreesd zynde voor het Leven van 't Kind, zo heeft zy haar toevlugt tot my genomen.

Door de onderslaaning ontdekte ik de Billen aan het onderste gedeelte van 't *Bekken*, en in een rechten stand met de Deyën, naar het *Heiligbeen* gekeerd; om dat de *Weden* nu zwak waren, en ik verwagte, dat 'er een groote magt verëischt wierd, tot de Verlossing van 't Kind, zo deed ik de *Baarende*, in een half zittenden en half leggenden stand, stellen, gelyk in 't voorgaande Geval.

Ten tyde van de *Weden*, zette ik het *Frenum Labiorum* met myne Vingeren uit, toen draaide ik myn Hand met de Rug onderwaards gekeerd, en bragt myn' Vingeren tusschen de *Billen* des Kinds, en het *Staartbeen* van de Moeder in, en beproefde om de Billen ópwaards te doen reizen, om, was het mogelyk, één of beide de *Beenen* nederwaards te haalen.

Schoon ik in deze onderneeming van de Billen zo hoog te doen reizen, dat ik myn Hand in de *Baarmoeder* kon brengen, miste, nochtans gaf deze onderneeming meerder ruimte door de uitzetting der Deelen, en toelaatende een gemakkelyker doorgang voor het Kind, welke ik ontdekte, dat zeer groot was; en inderdaad dit was alleen de oorzaak van deze hinderpaal.

Daarna haalde ik myn Hand neederwaards, en bragt den vóórsten en middelsten Vinger van ieder Hand, aan de buiten zyde van ieder *Liesch*, tusschen den Buik en de Deyën van 't Kind in; met behulp van deze houding en de trekking van zyde, tot zyde en opwaards tot voorkoming van de verscheuring van den *Bilnaad*, bragt ik eindelyk de *Heupen*, door verscheiden pogingen, en door behulp van de zwakke *Weden*, door den *Schedemond* heen; na welke, en met veel afmattingen, bragt ik de Armen nederwaards, en verloste het Hoofd gelyk in 't vóórige Geval.

Schoon ik alle voorzorge nam onder het verlossen van het Hoofd, en inderdaad minder magt oeffende, als in 't voorgaande Geval, nochtans was het Kind dood, één omstandigheid, welke scheen te ontstaan, door de langduurende drukking van de *Navelstreng*, alzo 'er een zwelling en een platgedrukte gedaante aan dezelve te vinden was.

DERDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwamen, en het* Hoofd *verlost is op de wyze van* VAN DEVENTER.

In 't Jaar 1749, wierd ik gehaald omtrend 5 Uuren in den morgen by eene Vrouw, die my aangenomen had, om haar van haar éérste Kind by te staan; zy had het grootste gedeelte van den Nacht in Arbeid geweest, en had niet eêrder om my gezonden, dan na dat de Vliezen gebrooken waren.

De

De Billen kwamen vóór, en de Deyën waren aan de rechter zyde van 't *Bekken* gekeerd; de rechter Heup was in het onderfte gedeelte van 't zelve gedrukt, en de linkere was boven de *Schaambeenderen.*

Om dat dit haar éérfte Kind was, zo wachte ik een poos met geduld, in verwachting, dat beide de Heupen langzamelyk vorderen, en de *Schede* met de uitwendige Deelen uitzetten zoude; maar de *Meconium* wierd in een groote menigte ontlaft, en de Vrouw zeer afgemat zynde, en de *Weden* tegen den Middag beginnende af te neemen, zo was ik bevreesd, indien ik myn hulp langer uitftelde, dat het Kind omkomen zoude.

Vindende dat de verlosfing hoofdzakelyk vertraagd wierd, door de Heup, die boven de *Schaambeenderen* was, zo verwyde ik den *Schedemond* een weinig, en daarna bragt ik twee van myn' Vingeren tusfchen het *Schaambeen*, en de Heup binnen, en ik drukte, en bewoog dezelve onder de *Weden*, naar de rechterzyde van 't *Bekken;* en deze onderneeming veränderde aanftonds de voorgaande ligging, door de brenging van de Deyën naar een ieder zyde van het *Heiligbeen.* Het Kind klein zynde, wierd door ieder *Wede* lager en lager geperft; en de Buik en 't Hoofd wierden verloft, zonder dat ik verpligt was, om gelyk in 't vóórige Geval, de Armen naar beneden te brengen.

De Vrouw lag op haar linker zyde in 't Bed, en om dat het Hoofd klein was, zo verlofte ik haar, op die wyze gelyk VAN DEVENTER onderwyft; door de Vingeren van myn rechter Hand te veftigen over de Schouderen, aan de eene zyde des Hals, Duim en Vinger, en aan de andere de drie overige Vingeren, vervolgens het Lighaam te vatten met myn linker Hand, en te trekken met beide de Handen achter en nederwaards, naar de *Baarende* haar *Stuit* toe, en toen haalde ik het Achterhoofd en de *Kruin* van onder de *Schaambeenderen* vandaan, doordien de Kin aan het ónderfte en áchterfte gedeelte van de *Schede* was, om de *Fourchette* die zeer gefpannen was, niet te befchaadigen.

Het Kind lag eenigen tyd, dat het zelden zyn Adem haalde; maar op het laatft verkreeg het meerder magt en herftelde.

VIERDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwaamen: medegedeeld door den* Heer TATHWELL, DR. *te* STAMFORD.

Den 6 Mey 1755, ging eene Vrouw van twee en dertig Jaren oud, van haar eerfte Kind zwanger, eenige ligte *Weden* openbaarden 'er, en de Vliezen braaken, na welke de *Weden* ophielden tot in den veertienden Dag, toen kwamen

men

men dezelve wederöm, en de *Micornium* van 't Kind, (volgens de opgaaf van Mejuffr. Reeve die UEd. onderweezen hebt,) openbaarde zich.

Door de onderſlaaning vond ik één van de Heupen vóórkomen; maar om dat de *Moedermond* noch niet genoeg geöpend was, en de *Weden* gering waren, zo ſchreef ik haar eenige Droppelen *Thebai*: met *Tinct. Caſtor.* en warme Dranken vóór, en beval de Vrouw zig ſtil te houden, en zo 'er eenige veränderıng kwam, dan weder om my te zenden.

Binnen den tyd van eenige Uuren waren de *Weden* zo opgewakkerd, en de *Moedermond* zodanig geöpend, dat toen ik gehaald wierd, zo vond ik de Billen van het Kind 'er door geperſt, welke ik verder voort hielp, tot aan de Kniën, en haalde 'er toen de *Beenen* uit, en na het Lighaam een vierde van een kring meerder gedraaid te hebben, bragt ik het Hoofd recht in 't *Bekken*, haalde 'er de Armen uit, verloſte het Hoofd, en met een kleine byſtand, de *Nageboorte.*

Men konde geene Polsſlaagen in de *Navelſtreng* gewaar worden, alſchoon de Moeder meende dat het Kind zich deze Morgen noch bewogen had; doch waarſchynelyk had dezelve drukking op den Buik van 't Kind, die het *Meconium* voortgebragt had, terzelver tyd de rondlooping van 't Bloed in de *Navelſtreng* belet: álles liep zeer wel af na de Verlosſing, door het gebruik van eenige droppelen van de voorſchreevene *Middelen*, en de Vrouw herſtelde op een behoorlyke tyd.

VYFDE GEVAL.

Waarin de Billen *vóórkwamen; de* Deyên *tot aan de* Zitbeenderen, *laag nederwaards en naar de* Schaambeenderen *gekeerd waren.*

Ik heb in 't Jaar 1745, in een Geval, dat zeer wel overëenkomt met het vóórgaande myn byſtand gebooden, maar was verpligt het lighaam op verſcheiden wyze nederwaards te brengen; want toen ik gehaald wierd, vond ik de Billen laag in 't *Bekken* vóórkomende, en dat de Deyën naar de linker zyde van 't zelve gekeerd waren. De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat het Kind lang in dien ſtand gelegen had, en dat zy het na herhaalde onderneemingen, en ſtrenge *Weden*, niet kon beweegen. Toen de Lyderes op haar linker zyde lag, beproefde ik, om de Billen met myn Rechterhand ópwaards te doen reizen, met oogmerk, om de *Beenen* neederwaards te haalen; maar de zamekrimping van de *Baarmoeder* werkte zo ſterk tegen my áán, dat ik het Kind niet kon beweegen, zo veel als 'er tot het oogmerk vereiſcht wierd: echter, deed ik eenigen dienſt, door het openen van den *Schedemond*, en van gelyke voelde ik een klopping in de *Navelſtreng*, en dat hy wel verzorgt tusſchen de Deyën inlag, welke hem voor de

de drukking beſchermde. Het *Zitbeen* veel laager zynde, dan de *Schaambeenderen*, zo dorſt ik het niet onderneemen, om de Deyën aan dat gedeelte, nochte ook verkiezen om het lighaam neederwaards te haalen, tot verkryging van meêrder ruimte, want vreezende de Schouderen te laag in 't *Bekken* te zullen haalen, welke my de draaijing beletten zoude, van het vóórſte gedeelte van 't Kind naar de áchterſte Deelen van de *Baarmoeder*, te kunnen doen; maar ik draaide het op de rechter Dey van het *Zitbeen*, naar de *Schaambeenderen*, door welke *Middelen* ik meer houding aan het Lid van de éénе Knie verkreeg, en haalde dat *Been* uit, en daarna Verloſte ik ook het ándere *Been*, op gelyke wyze. Ik had te vooren beproefd om de Billen te draaijen, met myn' Vingeren van myn beide Handen aan de buiten zyde van de *Liesſchen*, en wel áchter-en vóórwaards, maar de Billen waren zó groot, en zo vaſt in 't *Bekken* geklemt, dat ik de Deyën, op deze wyze, niet naar het *Heiligbeen*, noch naar de *Schaambeenderen*, beweegen konde. Daarna haalde ik de Deyën neederwaards en de Billen tot aan den *Schedemond*, en een onverwagte ſterke *Wede* perſte het Lighaam, vóór dat ik het gewaar wierd, tot aan de Schoudéren in 't *Bekken*. Daarop wond' ik een Doek om 't Kinds Heupen, en beproefde om de vóórſte Deelen van 't zelve naar de áchterſte van de *Baarende* te wenden; maar kon het niet beweegen, vóór dat ik het Lighaam ópwaards bragt, tot aan de Heupen, op deze wyze raakten de Schouderen los, en de Buik volgde gemakkelyk en draaide het áchterwaards. Toen verloſte ik het Lighaam en het Hoofd gelyk in 't tweede Geval; maar met meêrder moeiten, want ik moeſt op het laatſt, beide de Armen eerſt uithaalen, eer ik het Kind veiliglyk konde Verlosſen.

ZESDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwamen, en de* Deyën *naar de* Schaambeenderen *gekeerd waren.*

Ik was aangenomen in 't Jaar 1750, om eene Vrouw hulp te bieden by de Verlosſing van haar éérſte Kind. Toen ik gehaald wierd, vond ik dat de Vliezen met de Wateren neederwaards geperſt wierden, ten tyde van een *Wede*, en dat de *Moedermond* zeer dun was, en geöpend ter breette van een halve Kroon. Na de *Wede* ophield, en de Vliezen ſlap waren, en ik myn' Vinger verder ópwaards bragt, zo voelde ik een gedeelte van het Kind door dezelve heen; ſchoon het zich rond, gelyk een Hoofd liet voelen, nochtans was het zagter op ſommige plaatſen dan gewoonlyk, en ook ongelyker, hetwelk my deed vermoeden, om dat het zo hoog lag, dat het een Schouder mogt zyn. Dit niettegenſtaande, om dat het haar éérſte Kind was, de Deelen zeer geſpannen waren, en de *Baarende* zeer jong was, zo achte ik het voordeeliger te wachten met geduld, tot dat de Deelen, op een zagte en langzame wyze, door de Vliezen en de

Wateren geöpend waren. Het Avond zynde, zo verliet ik haar en wierd omtrend elf Uuren in den Nagt weder gehaald. De *Weden* waren gering geweest, en daar was maar zeer weinig verändering in den *Moedermond* te vinden; alleenig vond ik dat de Vliezen verder nederwaards geperst waren. Ik kon toen duidelyker voelen het gedeelte dat vóórkwam, en was tamelyk zeeker dat het geen Hoofd was. Ik achte het dan noodig, om dat de Arbeid langzamelyk toe zou gaan, de Deelen in dien tyd te verzagten, en de *Moedermond* door de Vliezen te laaten openen: want ik was bevreest, indien de Arbeid te spoedig voortgegaan was, voornamelyk toen ik vond, dat de Vliezen, in een langächtige gedaante neederwaards geperst wierden, en te vroeg of vóór dat de *Moedermond* volkomen geöpend was, zoude breeken; zo schreef ik haar een *rustverwekkende Drank* vóór, en beval haar te Bedde te gaan, en alle mogelyke rust te bezorgen. Om haar, door een mooi praatje, op te houden, en niet te veel te doen denken op haar omstandigheid, zo verhaalde ik haar, dat de Arbeid naauwelyks begonnen was, en beval de *Kraambewaarster*, dat zy om my zenden zoude, zo spoedig de Vliezen gebrooken waren: echter, om dat het Geval mocht veränderen tot nadeel van de *Baarende*, en tot gevaar voor het Kind, wanneer het niet recht bestierd wierd, zo bleef ik buiten haar weeten, den geheelen Nagt, en begaf my in een ander vertrek te Bedde. Ik was pas ontwaakt, of de Vliezen braaken omtrend ten zes Uuren in den Morgen, wanneer ik haar ónderfloeg, en vond den *Moedermond* aanmerkelyk meêrder geöpend, en niet zo gespannen, en de Billen in 't *Bekken* neederwaards geperst met de Deyën naar de *Schaambeenderen* gekeerd. De *Kraambewaarster* verhaalde my, dat de Lyderes tusschen de *Weden* geslaapen had, welke allengskens strenger wierden, en geen spoor gehad, dat 'er Water ontlast was. Ik beval dat zy haar stil en gerust te Bedde moest houden, en dat zy moest denken, dat misschien haar Slaap, hoe langer hoe meerder verfrisschend zoude zyn, indien zy by aanhoudendheid eenigen tyd vry was van *Weden*. Ingevolge van dien genoot zy een groot gedeelte van een gezonde Slaap, geduurende welke zy eenige ligte *Weden* had, en een gedeelte van de Wateren ontlast waren.

Omtrend ten tien Uuren, wierden de *Weden* strenger en menigvuldiger, door welke de Billen neederwaards geperst waren, en by graaden den *Moedermond* ten vollen openden. Ik begon toen den *Schedemond* zagtelyk onder de *Weden* te openen, op dat ik haar onder de Verlossing met meêrder gemak bystaan konde, en tot vóórkoming dat het Kind niet lang zoude opgehouden worden, wanneer het neederwaards in het ónderste gedeelte van 't *Bekken* gezakt was.

Toen de Billen verder zakte, zo begon de *Meconium* zig te ontlasten; en toen de midden Deelen der Deyën aan het ónderste gedeelte van de *Schaambeenderen* gezakt waren, zo bragt ik myn' Vingeren tusschen dezelven op den Buik van 't Kind, en voelde de *Navelstreng* en een klopping in denzelven; toen bragt ik een Vinger van een ieder Hand, aan de buiten zyde van ieder *Liesch* en hielp de Heu-

Heupen neederwaards zakken, tot dat ik voelde dat de Knieholtens aan het onderſte gedeelte van de *Schaambeenderen* waren; toen vatte ik één van hen met de Vingers en den Duim van ieder Hand, en haalde 'er de *Beenen* langzamelyk, en wél eerſt het ééne en daarna het ándere uit. De Leeden ſlibberig zynde, zo bragt ik 'er een Doek tusſchen dezelve en myn' Vingeren, tot voorkoming van de afglipping; en toen draaide ik de vóórſte Deelen des Kinds naar de áchterſte Deelen van de *Baarmoeder.* Ik had verſcheiden maalen ondervonden, dat na dat ik het Kind op deze wyze gekeerd had, dat het Vóórhoofd in plaats van achterwaards naar de zyde van het *Heiligbeen*, tegens de *Liesch* was, en bragt het met groote moeite in zulk een ſtand, neederwaards, ten zy ik het meêrder áchterwaards kon draaijen, door de drukking met myn' Vingeren: om dit ongemak vóór te komen, zo draaide ik het Lighaam een vierde van een kring meêrder, door welke ik het Vóórhoofd áchterwaards bragt, gelyk hier vóór geleerd word, en toen verloſte ik, als in 't vóórgaande Geval. Het Kind was levendig.

ZEVENDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwamen, en de* Verlosſing *gedaan wierd met de grootſte kromte van den* Stompen Haak, *en een* ſtrik *of* ſlappe Laatband.

In 't Jaar 1752, wierd ik gehaald door een *Vroedvrouw* in een Geval waarïn de Billen genoegzaam, op dezelve wyze, als in 't vóórgaande Geval, vóórkwamen. Het was de Vrouw haar éérſte Kind, en vóór dat ik gehaald werd was zy, na dat de Vliezen gebrooken waren, verſcheiden Uuren in Arbeid geweeſt. De Deyën waren na de *Schaambeenderen* gekeerd, en de Billen waren laag neederwaards in de *Schede* gezakt: de *Bilnaad* en de *Anus* waren, in de gedaante van een groot Gezwel, door de Billen uitwaards gezet, welke in dien ſtand eenige Uuren waren opgehouden, en de *Weden* der Vrouw begonnen zwak te worden, en kwamen zelden wederom. Toen zy op haar zyde lag, opende ik allengskens, geduurende ieder *Wede*, den *Schedemond*; en toen ik ál myn' Vingeren inbrengen konde, zo drukte ik het áchterſte van myn Hand naar den *Bilnaad* toe, om de Billen te doen reizen; maar de Vrouw week achteruit, en veränderde den Stand, toen draaide ik haar op den Rug, gelyk in de 25ſte *Verzameling*, No. 1. het 1ſte *Geval* geleerd word, en vaſtelyk gehouden zynde, door behoorlyke byſtanders, gong ik voort, buiten veel hindernis.

Na de Deelen geöpend te hebben, plaatſte ik één Vinger aan de buiten zyde van ieder *Liesch* en beproefde om de Billen te doen voortgaan; maar konde het Kind niet beweegen, na verſcheiden onderneemingen. Ik beproefde om de Billen ópwaards en de *Beenen* neederwaards te brengen, maar konde de Billen

niet boven de twee Duimen ópwaards doen ryzen. Hieröp wagte ik eenigen tyd, om te zien of de *Weden* de Billen verder voort zouden helpen, voornamelyk na dat de Deelen genoegzaam geöpend waren. Maar vindende dat beide, en de byſtand van myn Vingeren, miſte, en de Vrouw zeer verzwakte, zo bragt ik de groote bogt van den *Stompen Haak*, met myn Linkerhand, tusſchen de Vingeren van myn Rechter, langs de linker Heup binnen, en bragt de Punt tusſchen de Dey en den Buik van 't Kind, tot dat ik vond, dat de Punt geveſtigd was aan de zyde van de *Lieſch* tusſchen de Deyën, toen hield ik het kleine eind van den Haak met myn Rechterhand, en plaatſte de Vingeren van myn Linkerhand aan de buite zyde van de tegenöverſtaande *Lieſch*, en haalde de Billen allengskens laager; maar vindende, dat de voortgang ſtuite, en dat de linker Heup verder als de rechter neederwaards door den *Haak* gehaald was, zo bragt ik die aan de ándere zyde. Na verſcheiden beproevingen, konde ik de Billen niet verlosſen, noch het Lighaam zó laag brengen, als 'er tot redding van de *Beenen* noodig was. Toen lag ik den *Haak* weg, en met zeer veel moeite, bragt ik een *Laadband* tusſchen de Deyën en den Buik, door behulp van welke de Deelen volgden, tot dat de Holte van de Knie beneden de *Schaambeenderen* was; toen haalde ik 'er de *Beenen* en *Deyën* uit, wond een doek om dezelven, en met zeer veel moeite draaide de achterſte Deelen van 't Kind, naar de vóórdeelen van de *Baarmoeder*. Ik beproefde om een vierde van een Kring meêrder rond te draaijen met de Heup ópwaards na de *Schaambeenderen*, maar konde het niet verder beweegen. Om die rede begon ik aan het Lighaam van 't Kind te trekken, welke grooter magt vereiſchte dan ik verwagt had; maar op het laatſt verloſte ik den Buik, welken ik zeer groot bevoelde te zyn; op welke de Schouderen en het Hoofd gemakkelyk naar beneeden daalden.

Schoon ik voelde (na buiten ſtaat te zyn om de Heup een vierde van een Kring meerder om te draaijen,) dat de Kin in plaats van aan de zyde van het *Bekken* te zyn, naar de linker *Lieſch* gekeerd was, nochtans om dat het Hoofd klein was, zo bragt ik de Kin met myn' Vinger in den Mond áchterwaards, en het Vóórhoofd in de holte van 't *Heiligbeen*, en verloſte het Kind, gelyk in 't vóórgaande Geval. Toen ik het Kind onderzogt, zo vond ik, dat de geheele moeijelykheid van 't Geval ontſtond, om dat het Kind dood was geweeſt, waardoor de Buik zeer veel gezwollen was. Een omſtandigheid, welke ik niet verwagt had, om dat beide de *Vroedvrouw* en de *Baarende* het Kind hadden voelen beweegen: dit niet tegenſtaande ſcheen het verſcheiden Dagen dood geweeſt te zyn, om dat 'er de Opperhuid doods uit zag, en op verſcheiden plaatzen afſtroopte.

ACHT-

ACHTSTE GEVAL.

Waarïn de Billen *aan den* Rand *van 't* Bekken *vóórkwamen*, *en de* Deyën *naar de linker zyde gekeerd waren.*

In het Jaar 1747, gehaald zynde by eene Vrouw, welken in haar vóórige Arbeid gewoon was gemakkelyk te Verlosſen, verhaalde my de *Vroedvrouw*, dat 'er één van de Heupen vóórkwam; en ſchoon dat de *Moedermond* grootelyks geöpend, en de *Baarende* in een ſtrengen Arbeid geweeſt was, nochtans de ándere Heup niets vorderde, maar boven de *Schaambeenderen* ſteeken bleef. Ik vond de linker Bil neederwaards geperſt, tot aan het middelſte en áchterſte gedeelte van 't *Bekken*, en zeer veel gezwollen; en ondervond ook, dat de Deyën naar de linker zyde, en de rechter Heup boven de *Schaambeenderen*, gelyk de *Vroedvrouw* gezegt had, gekeerd waren. Om dat de *Baarende* zeer veel afgemat was, en de *Weden* zwak begonnen te worden, zo bragt ik myn rechterhand, in een Kegelvormige gedaante in de *Schede*, om de Billen hoog ópwaards te krygen, tot meerder ruimte voor myn Hand, langs de Deyën naar de *Bodem* der *Baarmoeder* toe; vindende de *Beenen* naar den *Bodem* toegekeerd, en eenige Waters in de *Baarmoeder* opgeſtopt, ik vouwde de *Beenen* neederwaards, en daarna bragt ik hen en de Deyën buiten den *Schedemond*, draaide den Buik naar het *Heiligbeen*, en verloſte het Kind gelyk in 't éérſte Geval.

NEGENDE GEVAL.

Waarïn de Billen *aan den* Rand *des* Bekkens *vóórkwamen*, *het* Kind *was groot*, *en de* Deyën *naar de* Schaambeenderen *gekeerd; en de* Baarende *met* Bloedſtortingen *aangegreepen.*

In 't Jaar 1748, wierd ik gehaald door een *Vroedvrouw* by eene Vrouw, welke in Arbeid was, van haar éérſte Kind. De rechter Heup was neederwaards geperſt aan de rechter zyde van 't *Bekken*; de *Baarende* had lang in Arbeid geweeſt; een groot gedeelte Lywaat was, doordringt van Bloed, dat uit de *Baarmoeder* ontlaſt was, en ſchoon het by aanhoudendheid, en maar in een kleine meenigte vloeide, nochtans was de Vrouw aanmerkelyk verzwakt.

Om dat de vóórſte Deelen van 't Kind vóórwaards naar den Buik van de Moeder gekeerd waren, zo plaatſte ik haar op de zyde, en allengskens, gelyk in 't vóórgaande Geval, bragt ik myn Hand in de *Schede*, en deed de Billen ópwaards reizen. Na dat ik dezelve ópwaards langs de linker zyde van 't Kind, ingeſchooven had, plaatſte ik my meêrder achter de Vrouw, en richte myn

Hand naar de vóórſte Deelen van de *Baarmoeder;* maar dezelve ſterk tezaamgekrompen zynde, zo was ik verpligt zeer langzaamlyk te vorderen; en te verwyden, naarmaaten ik voortging, en toen kon ik maar alleen de linker Voet neederwaards brengen. Ik was daarna verpligt, over en weder, de Billen ópwaards te brengen, en de Voet neederwaards te haalen, vóór en al eer ik het *Been* en de Dey neederwaards kon brengen. Dit gedaan zynde, wond ik een Doek rondöm het *Been*, hetwelk ik met myn Rechterhand vaſt hield, terwyl ik terzelver tyd, de Vingers van myn linkere boven de rechter Heup, aan de buiten zyde van de *Lieſch* plaatſte; en door de trekking met beide myne Handen, haalde ik het Lighaam neederwaards, tot dat de Holte van de rechter Knie gedaald was, beneeden de *Schaambeenderen.* Ik beproefde om de vóórſte Deelen van 't Kind, naar de áchter Deelen van de Moeder te draaijen, maar konde niet, dan na dat ik éérſt het rechter *Been* neederwaards gehaald had.

Vindende dat het Kind zeer groot was, zo verwagte ik, dat ik veel Geweld gebruiken moeſt, om 't Hoofd te verloſſen, zo veränderde ik de legging van de Vrouw, door haar op de Rug te leggen: toen wond ik om de Deyën en Billen een Doek, hebbende al reeds de vóórſte Deelen van 't Kind, naar de áchterſte Deelen van de *Baarmoeder* gedraaid, en ik bragt het neederwaards tot aan de Schouderen; maar vindende, dat het Hoofd ſteeken bleef, zo bragt ik myn' Vingeren en Hand langs de Borſt, en ontdekte, dat de tegenhouding, ontſtond door dat het Vóórhoofd ruſte, op de linker Arm van 't Kind, aan de linker zyde van 't *Heiligbeen.* Toen bragt ik dien Arm neederwaards, en twee Vingeren in des Kinds Mond, en verloſte het gelyk in 't vóórgaande Geval, doch niet zonder zeer veel geweld te oeffenen: want na dat ik de Vingeren van myn Rechterhand in des Kinds mond kreeg, des Kinds Lighaam op dien Arm gelegt had, en een goede vaſthouding met myne Vingeren van de Rechterhand over de Schouderen verkreeg, zo was ik verpligt, om myn Magt by ieder onderneeming te vermeerderen. Maar bevreeſt zynde van de *Onderkaak* te zullen verrekken, zo haalde ik myn' Vingeren uit de Mond, en beproefde VAN DEVENTERS Handelwyze, door de Schouderen neederwaards te drukken, om het Achterhoofd beneeden de *Schaambeenderen* te brengen; het Hoofd, te hoog zittende, zo kon het niet bewoogen worden, door die Handelwyze, zo dat ik wederom myn toevlugt moeſt neemen tot het vóórgaande; maar bragt myn' Vingeren hooger ópwaards, en plaatſte aan ieder zyde van de Neus 'er één van hen: Ik trok zo lang, en met een zeer groote magt, eer dat het Hoofd verloſte, dat ik dagt, het Kind dood te zullen vinden.

TIENDE GEVAL.

Waarin de Billen *vóórkwamen; de* Deyën *naar het* Heiligbeen *gekeerd waren, en het* Bekken *mismaakt was.*

In 't Jaar 1748, wierd ik aangenomen door eene Vrouw, die zeer veel in haar vóórige Arbeiden had uitgestaan, door de Mismaaktheid van 't *Bekken*. Toen ik des morgens om 6 Uuren by haar gehaald wierd, zo vond ik den *Moedermond* grootelyks geopend, en de Vliezen met de Wateren ten tyde van strenge *Weden* neederwaards geperst. Als de *Wede* ophield en de Vliezen Slap waren, dan voelde ik duidelyk door dezelven heen, dat het Hoofd niet vóórkwam, maar dat het onzeker was of het de Billen of de Borst was: maar ik kon effen met myn' Vinger de vooruitsteeking van de laatste *Wervel* der *Lenden* met het ópperste gedeelte van 't *Heiligbeen*, bereiken. Alhoewel aangedaan dat het Kind niet wel vóórkwam, echter verblyd te vinden, dat het *Bekken* zó eng niet was als ik my verbeeld had.

Omtrend één Uur na myn komst, en vóór dat de Vliezen gebrooken waren, zo onderstoeg ik haar, en vond dat zy verder neederwaards geperst waren; en toen de *Wede* ophield, zo vond ik dat de Billen vóórkwamen. Ik plaatste de Vrouw in een bekwaame ligging gelyk in de 25ste *Verzameling*, No. 1. het 1ste *Geval* beschreeven is, met haar Hoofd en Schouderen laager dan haar *Stuit*; opende by graaden de *Schedemond*, en bragt myn Hand in de *Schede* na dat 'er een *Wede* ophield. Tragtende de Billen te doen reizen, zo braaken myn' Vingers door de Vliezen heen, en om dat 'er een groote meenigte van de Waters behouden waren, zo bragt ik de *Beenen* gemakkelyk neederwaards, welke aan het áchterste gedeelte van de *Baarmoeder* waren.

Na dat ik het Lighaam, tot aan de Schouderen neederwaards gebragt had, zo beproefde ik, om het Hoofd in 't *Bekken* te brengen, door de trekking op verschillende wyze, beurdwisselend op- en neederwaards, en van zyde tot zyde; maar vindende, dat ik hetzelve niet verder kon brengen, zo bragt ik, myn' Vingeren en Hand in een vlakke gedaante, tusschen de Borst en het áchterste gedeelte van de *Schedemond* binnen. Door het verder voortgaan van myn Hand, zo voelde ik de Kin en het Aangezigt, aan het ópperste gedeelte van 't *Heiligbeen*, en dat het Vóórhoofd zich boven het mismaakte gedeelte onthield, gemaakt door het laatste *Wervelbeen* van de *Lenden*, en het vóórnoemde *Been*: ik beproefde om het Vóórhoofd neederwaards te haalen, met myne Vingeren, plaatste aan ieder zyde van de Neus 'er een; maar konde het niet beweegen: toen haalde ik 'er de linker Arm van 't Kind uit, en drukte het Aangezigt en Vóórhoofd, naar de linker zyde van het *Bekken*, waar ter plaatze meêrder ruimte was. Ik deed een

een tweede onderneeming, om het Hoofd neederwaards te haalen, gelyk te vóóren; maar het mislukte, en ik haalde 'er ook den rechter Arm uit: in een derde onderneeming, bragt ik het Vóórhoofd in de holte van 't *Heiligbeen*, verloste het Hoofd, en behield het Kind, tegen myn verwachting.

E L F D E   G E V A L.

Waarïn de Billen *vóórkwamen, het* Bekken *eng was, en de* Deyën *naar de* Schaambeenderen *gekeerd waren.*

In 't Jaar 1752, wierd ik gehaald door eene *Vroedvrouw*, en vond dat de Billen vóórkwamen, en het *Bekken* mismaakt was. De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Vrouws vóórgaande Arbeiden, zeer moeijelyk en langwylig hadden geweest; maar om dat nu de Billen vóórkwamen, zo was zy bevreest, dat de moeijelykheid veel grooter zoude zyn; en verklaarde, dat zy had gezonden om bystand, zo spoedig als zy ontdekte (na dat de Wateren zig ontlasten,) de legging van 't Kind. Om dat ik vond dat de Deyën vóórwaards, naar de *Schaambeenderen* gekeerd waren, zo liet ik de Vrouw op haar linker zyde liggen blyven, en bragt de Billen over de zyde van 't Bed heen. Toen bragt ik myn Hand in de *Schede*, en hefte de Billen van 't Kind in de hoogte, en drong langs de voorste Deele van de *Baarmoeder*, binnen dezelve, tot naspooring van de Voeten; maar vindende een grooter tegenstand, van de *Baarmoeder*, en het Kind, dan ik verwagt had, en merkende, dat het Hoofd en de Schouderen van de Vrouw hoog laagen, zo veränderde ik haar zydelingsche ligging, in die van op Knieën en Ellebogen, zonder 'er myn Hand uit te haalen, door welk middel de Billen hooger waren gereesen dan het Lighaam. Ik vond den tegenstand verminderd, en bragt 'er de *Beenen* uit; toen draaide ik haar op den Rug en haalde het Lighaam. Na dat ik de vóórste Deelen van 't Kind naar de áchterste Deelen van de *Baarmoeder* gedraaid had, zo bragt ik myn' Vingeren aan het Aangezigt, gelyk in 't voorgaande Geval. Vindende hetzelve na de linker zyde van de vóórüitschietende bogt van het bovenste gedeelte van 't *Heiligbeen* gekeerd, en de regter Arm vóór hetzelven aan de linker zyde, van 't *Bekken;* zo haalde ik eerst den Arm 'er uit, en toen hielp ik het Vóórhoofd nederwaards; maar eer dat ik het Hoofd konde Verlossen, was ik verpligt den ánderen Arm 'er ook uit te haalen, en behield op deze wyze het Kind, schoon 'er zeer veel geweld geoeffend was, tot de Verlossing van 't Hoofd.

Vyf Minuten verliepen 'er, eer het Kind ademde, en noch langer eer dat het maar zwakkelyk ademde; maar door het gebruik van prikkelende dingen, zo begon het onophoudelyk te weenen, tot één van de Vrouwen een groote zwelling tusschen het linker Oor, en de Slaap des Hoofd merkte. Deze drukte ik aanstonds met myn' Vingeren; na welke het weenen ophield; maar hen wegneemende

mende begon het wederöm, en de zwelling zonder drukking zynde kwam weeröm. Tot herftelling van dit ongemak, doorvogte ik een dikke *Comprcs* in een *Mengzel* van *Olie*, *Geefte* en *Azyn*, en dekte die op het Gezwel, en beval aan de Vrouw, die het Kindje vaft hield, met haar Vingers op die plaats voor een langen tyd te drukken. Toen ik het den volgenden Dag onderzogt, zo was het Gezwel verdweenen, en na álle gedachten, zo is dit ongemak de oorzaak van de tegenhouding, op de vóóruitfteeking van het ópperfte gedeelte van 't *Heiligbeen*, geweeft, vóór dat het Hoofd Verloft was.

TWAALFDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwamen; en het* Lighaam *en* Armen *door de* Vroedvrouw *Verloft waren.*

In 't Jaar 1748, wierd ik gehaald in een groote haaft by eene Vrouw in die zelfde ftraat. By de onderzoeking, vond ik het Lighaam van 't Kind verloft, en het Hoofd, dat onüitgehaald was. De *Baarende* was tamelyk Lyvig, en begeerig, dat ik haar uit haar lyden zou helpen, en, indien het mogelyk was, haar Kind behouden.

Ik voelde geen klopping in de *Navelftreng;* maar, denkende dat die noch niet lang verftopt kon zyn geweeft, zo verlofte ik aanftonds, en met groot gemak, het Hoofd, door de inbrenging van myn' Vingeren tusfchen de Hals van 't Kind, en het áchterfte gedeelte van 't *Bekken.* Ik ftak twee Vingeren in des Kinds Mond, die aan de linker zyde van 't *Heiligbeen* was, op deze wyze haalde ik het Hoofd en Aangezigt nederwaards, draaide het terzelver tyd een weinig meêr áchterwaards in de Holte van 't *Heiligbeen:* toen plaatfte ik de Vingeren van myn ándere Hand, over de Schouderen, en aan ieder zyde van den Hals, en deed het Lighaam ópwaards reizen, na dat de *Baarende* in een áchteroverleggenden ftand was, en ik verlofte het Hoofd, gelyk in het 1fte en 2de *Geval* van deze *Verzameling.*

Twee van de *Baarende's* Zufters, welke tegenwoordig waren, vindende dat het Kind dood was, voeren tegen de *Vroedvrouw* uit, en gebooden haar uit de Kamer te gaan: hoewel ik 'er tuffchen beiden kwam, en verzogt dat ze de Vrouw éérft wél te Bedde mogt helpen, en verzogt aan de *Vroedvrouw* een befchryving van den voortgang des Arbeids te doen.

Toen zy vond dat de Billen vóórkwaamen, en meêrder magt gebruikte dan zy gewoonlyk oeffende, toen waren de Vrinden, zeer ontroerd geweeft; maar zy waren voor een klynen tyd voldaan, toen zy hun verzeekerde dat het Kind

wél vóórkwam, en dat zy de *Baarende* en het Kind ſpoedig en gemakkelyk zoude Verlosſen.

Zy had in 't éérſt het Lighaam en de Armen, gemakkelyk nederwaards gebragt, met behulp van de ſtrenge *Weden*, maar met al haar magt, had zy het Kinds Hoofd niet kunnen verlosſen; en op het laatſt was zy verpligt geweeſt te bekennen aan de omſtanders, dat het Kind tegennatuurlyk vóórkwam, doch niet eerder, dan na dat zy verſcheiden beproevingen na de éérſte ontroering, ondernomen had.

DERTIENDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwaamen, en de* Verlosſing *door de* Vroedvrouw *verricht is.*

In 't Jaar 1752, wierd ik gehaald door eene *Vroedvrouw*, welke my verhaalde, dat het Lighaam van het Kind één Uur te vóóren was verloſt geweeſt, en zy niet inſtaat was, om het Hoofd 'er uit te haalen, en, om die rede, my om byſtand verzogt had. Om dat nu de *Weden* in magt aangroeiden, zo verzogt zy, of ik een weinig wagten wilde, en indien zy de *Baarende* niet aanſtonds verloſte, dan zou zy my by de *Baarende* brengen. Ik vroeg haar of zy niet gevoeld had, eenige klopping in de *Navelſtreng*, na dat het lighaam neederwaards gekomen was; zy andwoorde, dat zy zulks in 't éérſt had gevoeld, maar nu, zederd een langen tyd, niet meer.

Zy wierd in aller haaſt van de Kamer gehaald, en het Hoofd wierd aanſtonds verloſt door de *Weden*.

Omtrend één Uur daarna, wierd ik gehaald door dezelve *Vroedvrouw*, by eene andere Vrouw, waar de Billen vóórkwamen en die gewoon was langwyligen Arbeiden te hebben.

Ik had haar gezegt, by de vóórgaande gelegenheid, dat zy het Kind verlooren had, om dat zy te laat om byſtand gezonden had, en verzogt haar, my, op zulk eene wyze, niet meer te laate haalen. Deze beſtraffing had een gewenſte uitkomſt, want zy zond om my, in dit Geval, aanſtonds na dat de Wateren ontlaſt waren, en zy verzekerd was, dat de Billen vóórkwamen.

Vindende het *Bekken* eng, en dat door behulp van de *Weden* de Billen niets vorderden, zo bragt ik de *Beenen* nederwaards; maar om dat de *Baarende* niet in een voordeelige ligging was, gelyk in 't 1ſte *Geval* van deze *Verzameling* beſchreeven is, zo bragt ik haar in dezelve, en verloſte het Lighaam en het Hoofd

Hoofd van 't Kind, gelyk als in de twee laatfte Gevallen; maar met grooter moeite, dan één van die, welke ik op deze wyze verloste, om dat het Kind leevendig was.

Na dat het Lighaam en de Armen, nederwaards waren gebragt, door het doen van veele herhaalde kragten, zo verloste ik het Hoofd; maar intusschen verbeelde ik my, dat het Kind onmogelyk in 't leeven kon blyven, om dat ik vond, dat de Hals zeer uitgerekt was; en indien het niet was gekomen, by de laatfte onderneeming, dan was ik van gedachten geweest, den Haak tehulp te neemen.

Ik hield in het midden van deze onderneeming op, en overwoog om het met de korte regte Tang uit te haalen; maar het Hoofd was boven den *Rand* van 't *Bekken* tegen de kromte van 't *Heiligbeen*, 't welk my belette om eene bekwaame houding, die van dienst konde zyn, te doen. Dit was de rede, welke my aanspoorde om een grooter soort van een Tang uit te denken, waarvan de Blaaden aan de eene zyde krom geboogen moesten zyn. (Zie Plaat XXI. XXVI. en voornamelyk Plaat XXXV.)

VEERTIENDE GEVAL.

Waarïn het Lighaam *van 't* Kind Verlost *was, en het* Vóórhoofd *van 't zelve opgehouden wierd, boven de* Schaambeenderen.

In 't Jaar 1750, wierd ik in allereil by een, in Arbeid zynde Vrouw gehaald, maar de *Vroedvrouw* had het Lighaam en de Armen van 't Kind reets verlost; maar, na verscheide beproevingen en met behulp van de *Weden*, kon zy het Hoofd niet verlossen.

Het Vóórhoofd wierd tegengehouden boven de *Schaambeenderen.* Vindende dat het niet mogelyk was, om hetzelven àchterwaards naar het *Heiligbeen* te draaijen, toen zy in eenen half zittende en liggende Stand, dwars op het Bedde gebragt was, zo haalde ik het Lighaam van 't Kind met myn ééne Hand nederwaards, en, terzelver tyd zo drukte ik de Kin met myn Vingeren van de ándere Hand, naar de Borst; door het ópwaards brengen en neederwaards trekken, met beide myne Handen, haalde ik het Vóórhoofd van onder de *Schaambeenderen* van daan, en verloste de Vrouw van een dood Kind, echter niet zonder veel magt te gebruiken.

Ik heb verscheiden Gevallen gehad, in welke de Billen vóórkwamen, en de Kinderen klein waren, dat zy gemakkelyk verlosten door de *Weden*, voornamelyk, als de vóórste Deelen van 't Kind na de áchterste Deelen van de *Baarmoeder* gekeerd waren, maar gemeenelyk met meêrder moeite dan in den vóórgaande Stand.

VYFTIENDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwamen, een vloeding na de* Verlosfing *zich openbaarde en de* Vrouw *overleed; medegedeeld door een* Brief *van den* Heer —— *geſchreeven te* —— 1752.

Hy was gehaald by eene Vrouw die *gemiskraamd* had, twee Jaaren te vóóren, en zederd dien tyd was zy onderhevig geweeſt, aan aanmerkelyke ontlaſtingen hoog gekleurd en ſtinkend.

De Vliezen waren drie Dagen gebrooken geweeſt, maar hy vond, dat de *Weden* niet aanmerkelyk, en een gedeelte van de Wateren onmerkbaar by ieder *Wede* ontlaſt waren, die dan hoog gekleurd en ſtinkend waren.

De *Moedermond* was hoog ópwaards, dik, maar een weinig open, welke belette, dat hy den Stand des Kinds niet kon ontdekken.

Om dat de *Weden* zwak waren, zo vorderde het Kind zeer weinig in eenige Uuren, echter klaagde zy zodanig als of zy in een Strengen Arbeid was geweeſt; en de *Moedermond* was zo gevoelbaar, dat zy de zagtſte aanraaking niet zonder ſchryning verdraagen kon.

Toen de *Weden* in getal en magt aangroeiden, zo begaf zy haar zelfs op de Knieën, in welken tyd hy vond dat de Billen vóórkwamen, en ondernam de opening te verwyden; maar ſchoon dat de *Weden* ſterk waren en persſende, zo kwamen de Deelen niet laager, echter kon hy de Vingeren in de *Lieſch* brengen, om het lighaam naar beneeden te doen komen.

Hy dan lag haar in een halfzittenden en half liggenden ſtand; en daarna bragt hy zyn Hand in de *Baarmoeder*; met groot gemak bragt hy 'er één van de *Beenen* uit, en eindigde de verlosfing.

Het Kind gaf in 't éérſt maar kleine teekens van leeven, doch herſtelde daarna, en leeft noch.

De Moeder, wierd kort na de verlosfing overvallen door een vloeijing, welke, niettegenſtaande, dat hy daar tegen deed, wat hy konde, haar binnen een Uur wegſleepte.

Alſchoon het moeijelyk is duiſtere Gevallen te beöordeelen; nochtans denk ik, ſchoon de Lyderes niet zwak was, en ſtrenge *Weden* had, zo was het niet noodzaakelyk om de Deelen met geweld te openen, en de *Beenen* ſpoedig neederwaards

derwaards te haalen: want het Kind is zelden in gevaar van om te komen, dan, ná dat de Billen, aan de uitwendige Deelen van de Moeder gekomen zyn: want het is vyliger voor de Moeder toe te laaten, dat de Billen den *Moedermond* langzamelyk openen, dan het in gevaar ſtellen, van de Deelen door de Hand, te ſcheuren.

ZESTIENDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwamen; medegedeeld in een* Brief *door den* Heer AYER *geſchreeven te* BOSTON, LINCOLNSHIRE *in 't Jaar* 1750.

MYN HEER,

Des Nagts tusſchen elf en twaalf Uuren, wierd ik gehaald by E. J. welke op een ſpoedige wyze overvallen was door de *Weden*, wanneer zy te Bedde en in Slaap lag, en dezelve hadden de Vliezen gebrooken.

Zy had één ſtrenge *Wede* toen ik by haar in 't vertrek kwam; maar door myn komſt, hielden dezelve op, en kwamen niet dan eenigen tyd daarna, wederöm.

By de onderſlaaning vond ik dat de Billen vóórkwamen, aan het ónderſte gedeelte van 't *Bekken;* en de *Weden* ſtreng zynde, zo deed ik geen beproeving om de Billen ópwaards te brengen, en de *Beenen* neederwaards te haalen; ik opende alleen den *Schedemond*, en kort daarna was ik inſtaat één van myn' Vingeren in de ééne *Lieſch* te brengen; en een korten tyd daarna één Vinger van myn ándere Hand in de ándere *Lieſch* door welke middelen, en met behulp der *Weden* haalde ik het Kind met het Lighaam tot aan de Knieholtens nederwaards, en bragt 'er de *Beenen* uit.

Hebbende een Doek om het uitgehaalde gewonden, en om dat het Aangezigt van 't Kind naar het *Heiligbeen* van de *Baarende* gekeerd was, zo wierd de Verlosſing ſpoedig ten einde gebragt, alleenig bood het hoofd een kleinen tegenſtand, en de *Moederkoek* zat aan 't áchterſte gedeelte van de *Baarmoeder* vaſt, maar verloſte ook met zeer weinig moeite.

Het Kind was een wakker Meisje; het ſcheen in 't éérſt niet te leeven, maar een kleinen tyd daarna, begon het te weenen.

De Lyderes, na dat zy in 't Bedde was, wierd door een geweldige Pyn in haar Heupen en Lighaam aangetaſt; om welke rede 'er weder om my gezonden wierd. Om dat de ontlaſtingen zeer gering waren, zo zond ik haar een *Pynſtillende Mixtur* met *vier Schrup. Theriac. Androm.*, door de helft van 't voornoemde verkreeg zy aanſtonds verligting. (Zie verder de 43ſte *Verzameling*, het *der. de Geval.*)

ZEEVENTIENDE GEVAL.

Waarin de Baarende *zwak was; het* Kinds Armen *met de* Billen *vóórkwamen: door dien zelven* Heer *beschreeven, in 't Jaar* 1747, *toen hy myne* Lessen *bywoonde, gezonden met het voorgaande* Geval.

Eén van de *Heeren* en één van de *Vroedvrouwen*, die myn onderwyzingen genooten, waren gezonden by één van de Arme Vrouwen, welke in Arbeid geraakte in de achtste Maand van haar Dragt.

De *Moedermond* was een weinig geöpend, de Vliezen met de Wateren nederwaards geperst, en braaken kort na dat zy gekomen waren; wanneer zy ontdekte dat het Kind, niet op de gewoonlyke wyze vóórkwam, zo zonden zy aanstonds om my.

By de onderslaaning, vond ik den *Moedermond* dik en gespannen; binnen denzelven, aan de linker zyde, één Elleboog en aan de rechter zyde, één van de Billen.

De *Barende* was, eenigen tyd te vóóren, door een vierdendaagsche Koorts zeer verzwakt geweest; haar Pols was laag en zwak, haar lighaam grootelyks uitgemergeld, en zy kon naauwlyks spreeken, noch staan op haar *Beenen*.

Onderricht zynde, dat zy zeer weinig voedzel in verscheiden Dagen vóór dat ik gehaald was, gebruikt hadde, zo ordineerde ik haar een weinig *geroosterd Brood* en *warme Wyn* dikwils te gebruiken, tot herstelling van haar kragt en opbeuring haarër Geest.

Hebbende gezonden, één van myn voornaamste *Vroedvrouwen*, en de overige van myne Leerlingen, welke ik verzogt, dat men de Lyderes stil te Bedde zoude houden, hetwelk inderdaad maar een weinig stroo was, dat op een Vliering lag, want te dier tyd waren wy verpligt onze Lyderessen in 't geheim te behandelen, om de wreedheid van de *Kerkmeesters*.

Omtrend vier Uuren daarna, zond de *Vroedvrouw* om my, de Vrouw was toen veel versterkt, door de voedzelen die zy hadde gebruikt, want buiten het voornoemde *Brood* en de *Wyn*, had zy noch eenig *Vleeszop* gekreegen; haar Pols was veel sterker, en zy was ook instaat om te wandelen in het vertrek.

Na eenige Uuren langer gewagt te hebben, en overweegende, dat de *Baarende* de voorige reizen gemakkelyke Arbeiden gehad had, zo dagt ik, dat het onbarmhartig handelen zoude zyn, om haar langer in nood te laaten blyven, alzo 'er weinig hoop scheen te zyn, om haar zonder bystand te kunnen verlossen; want,

toen

toen ik haar wederöm onderzogt, zo beelde ik my in, dat het ééne dat ik voor den Elleboog gehouden had, de Hiel, en dat het ándere, één van de Schouren was.

Hebbende de Lyderes op Knieën en Elleboogen doen liggen, volgens de onderrichting van VAN DEVENTER, niet na den Regel, maar uit noodzaakelykheiden door gebrek van beeter byſtand; en na haar op *Vroedvrouws* wyze onderſteund te hebben, zo opende ik den *Schedemond* en bragt met een weinig moeite, myn Hand in de *Schede*. Toen vond ik met meêrder zeekerheid, dat het Kind voorkwam, volgens myn éérſte gedachten; te weeten de Heup aan de rechter zyde, en de Elleboog met het Hoofd 'er boven, aan de ándere zyde, binnen den *Moedermond*, welken ik beproefde te openen; hy dan ter wydte van een *Engelſche Kroon* geöpend zynde, zo kon ik, 'er om die rede, maar alleenig myn Duim en Vinger te zamen gevoegd, in de gedaante van een Kegel, inbrengen, maar de opening liet zich hard en onbuigzaam voelen, zo dat ik hem, door verſcheiden beproevingen, niet konde verwyden, zo veel als 'er tot inbrenging van myn Hand in de *Baarmoeder* noodig was. Alſchoon de *Baarende* dit alles met groot geduld doorſtond, nochtans ſloofde het haar zodanig af, dat ik 'er uitſcheiden, en bevreesd was om meerder magt te oeffenen.

De omſtanders waren zeer verwonderd, dat ik de Vrouw wederöm op haar zyde liet liggen, en geen werk meer deed om het Kind te verlosſen; maar zy álle waren voldaan, toen ik aan hen het gevaar van de ſcheuring der *Baarmoeder* indachtig maakte, en dat de Vrouw omkomen mogt onder de *Operatie*, door haar groote zwakte; en om dat 'er noch vloeijing was, zo was het noodzakelyk aan te houden, haar met voedende ſpyzen toe te dienen; want ſchoon het Kind verkeerd voorkwam, zo zoude, indien haare kragten aangegroeid waren, de *Weden* ſtrenger komen, door welke eenige van de Deelen neederwaards geperſt en den *Moedermond* geopend kunnen worden.

Ik dan nam waar, dat indien de Arbeid eindigde gelyk ik vóórſpeld had, 'er dan grooter vóórdeel voor de Leerlingen zyn zoude, dan dat zy gezien hadden, dat ik de Vrouw haar leeven, in een al te groot gevaar geſteld hadde, en de verlosſing doch gemiſt was.

Om dat haar *Weden* zwak waren, en van lange tusſchenpooſen, zo gaf ik haar *één Gryn Opium* tot afwending derzelven, en om ruſt te verkrygen; verzogt aan één van de *Vroedvrouwen*, die by de *Baarende* bleef, haar by aanhoudendheid een weinig *Vleesnat* te geven, en om my, en om de overige Leerlingen te zenden, indien de *Weden* opwakkerden, en wanneer zy ontdekte, dat de *Moedermond* zich meêrder opende.

Toen wy de Lyderes verlieten, was de klok elf Uuren in den Nagt, en wy wierden álle, den volgenden morgen bytyds gehaald. Drie van de *Heeren*

waren

waren 'er al tegenwoordig, de Billen kwamen fnellyk neederwaards, en één van de Leerlingen verloste het Lighaam, en het Hoofd met groot gemak, om dat het Kind klein was.

Toen de overige van de Leerlingen, met my by de *Baarende* kwamen, zo wierden wy onderricht, dat de Vrouw nu en dan door de *Weden* overvallen was geweest, en tusschen dezelven geslaapen had, hetwelk haar zeer veel verkwikt had; na welke sluimeringen, de *Weden*, spoediger en met meerder kragt weder kwamen; de Billen neederwaards perste, en den *Moedermond* opende, welke zich toen zagt, en medegevend liet voelen. Door de Doodelyke verschyning van 't Kinds Lighaam, en de afstrooping van de Opperhuid, zo was het zeer waarschynelyk, dat hetzelven eenige Dagen had dood geweest. De Lyderes herstelde, doch bleef lang in een zwakkelyken staat.

ACHTTIENDE GEVAL.

Waarïn de Deyën *vóórkwamen.*

In 't Jaar 1747, gong een jonge Vrouw van haar éérste Kind zwanger, zynde van een zwakkelyk gestel, rank en van een kleine gestalte, en had zeer weinig voedzel genooten, geduurende de twee laatste Maanden van haar Dragt; en had ook verscheiden *Purgeermiddelen* gebruikt, om dat 'er verbeeld wierd, dat zy Waterzugtig was. Beide, haar Man en Nigt, die by haar woonden, stierven vyf Weeken vóór haar Verlossing, welk ongeluk haar geesteloos maakte, en in zwakte deed toeneemen.

De Arbeid was zeer zwak en langzamelyk, om rede van haar groote zwakte. De *Vroedvrouw* kon geen van de Deelen van 't Kind ontdekken, dan na eenige Uuren toen de Vliezen gebrooken waren, en toen ontdekte zy één Voet met één Dey, leggende dwars in het ópperste gedeelte van 't *Bekken.* Na welke ontdekking zy het aanstonds gevaarlyk reekende, en zond om my. Door de onderslaaning vond ik álles op die wyze, gelyk als het de *Vroedvrouw* beschreeven had: haar Pols was laag en zwak, en zy lag op haar linker zyde met de Billen, naar de zyde van 't Bedde gekeerd.

Om dat zy zó zwak was, zo verkoos ik éérst te beproeven, of ik het Lighaam langzaamelyk in die ligging haalen konde. Daarna schreef ik haar een weinig *warme Wyn* vóór, bragt myn Rechterhand welke met *Pomade* bestreeken was langzamelyk geduurende eene *Wede* in de *Schede.* Ik vond den *Schedemond* wyd geöpend, en bragt langzamelyk het *Been* en *Dey* naar beneeden; maar toen ik ontdekte dat het Kind zo groot, en dat het niet mogelyk was, om hetzelven te verlossen, zonder het andere *Been* en de *Dey* ook naar beneeden

te

te brengen. De *Dey* die ik al naar beneeden gebragt had, vulde het *Bekken* zodanig op, dat ik 'er myn Hand niet zonder al te groote magt te gebruiken tusſchen krygen konde, zo dat ik, wanneer de *Weden* nalieten, dat *Been* naar de *Dey* toe bragt, en ópwaards in de *Baarmoeder* dwong.

Om dat de Vrouw niet in dien ſtand gehouden kon worden, nochte dat ik niet konde oeffenen, zulk een geſtaadige en egaale magt, tot neederbrenging van 't Lighaam en uithaaling van 't Hoofd, als ik konde doen, indien zy in een half zittende en half liggende ſtand was, zo plaatſte ik haar in denzelven. Zy had geen ontlaſting van Bloed, buiten eenige weinige verſchyningen, zynde de gewoonlyke term van de *Vroedvrouwen*, deze zyn alleenig een weinig ſtreepen van *Bloed*, welke gemeenlyk ontſtaad door de uitzetting van den *Moedermond.* Ik bragt myn Hand wederöm in de *Schede*, en gleed langs de zyde van 't *Bekken*, door den *Moedermond* heen ópwaards, tot in de *Baarmoeder* en binnen de Vliezen. Ik hield daar myn Hand een weinig tyds, om de ware ligging van 't Kind te ontdekken; hetwelk lag met zyn linker *Bil*, *Dey* en *Been* over den *Rand* van 't *Bekken*, zyn Buik na die van de Moeder, de rechter Bil naar de *Baarende's* rechter zyde. en de Schouderen ópwaards naar den *Bodem* der *Baarmoeder*, en met zyn Hoofd neederwaards gekeerd, na de linker zyde. Ik had myn Linkerhand ingebragt, welke gelukkig beandtwoorde, het beſt om in deze ligging dienſt te doen. Ik dan bragt de Billen in de hoogte, en draaide den Buik meerder na de rechter zyde, waardoor ik gemakkelyker by de rechter *Dey* en *Been* van 't Kind komen konde, welke uitgeſtrekt opwaards, langs den Buik en Borſt laagen. Ik vatte het *Been*, vouwde het neederwaards langs de *Dey* tot de *Bil;* toen haalde ik hetzelve, en het andere *Been* in de *Schede;* en de *Knieën* en de *Deyën* volgden; maar het Kind groot zynde, en de Vrouw klein, ſchoon het *Bekken* welgeſchaapen was, volgens haar geſtalte, zo kwamen de Billen en 't Lighaam met groote moeite neederwaards.

Ik begon den Buik van 't Kind te draaijen, naar de Moeders áchter-deelen, vóór dat de Billen door den *Schedemond* gehaald waren: toen de Billen gedraaid waren naar de *Schaambeenderen*, zo draaide ik het Kind een vierde van een kring meerder, tot dat zyn Billen, naar de rechter zyde van des Moeders *Zitbeen* waren, op dat ik het Kinds Aangezigt, dat aan de rechter zyde van de *Baarmoeder* lag, naar de áchterſte Deelen van de Moeder mochte brengen. Ik dan draaide zyn *Heiligbeen* van de Moeders zyde, weder naar de *Schaambeenderen* terug, en haalde het lighaam en de Armen buiten, en verloſte het Hoofd, gelyk onderricht is in de Verhandeling, maar niet zonder veel magts te gebruiken. Het Kind was leevendig, dat ik niet verwachte; de Moeder was zo zwak, dat zy geen hulp konde toebrengen, tot voorthelping van de *Nageboorte*, die op het laatſt langzamelyk en gemakkelyk verloſte. Zy was gelukkig, dat zy geen groote ontlaſting uit de *Baarmoeder* had, maar in een neerſlagtige flaauwe omſtandigheid, verſcheiden Uuren achtereen bleef. De

 eenig-

eenigſte zaak, die ik hierin doen konde, was, haar een weinig *Wyn* en *Water*, dikwils te laaten drinken, en een weinig *ſlappe Kandeel*, tot voeding en verſterking van haar verzwakte Lighaam, te laaten gebruiken. Ik verzogt om haar Buik, matiglyk, door behulp van de Handen, te drukken, tot dat 'er een bekwame Band kon om gelegt worden. Zy was zo zwak, dat ik dacht, het beeter te zyn, haar niet anders te geven, dan een weinig voedzel, voornamelyk, om dat haar Maag 'er niet veel van verdraagen kon. Want eenige Weeken tevóóren kon zy naauwelyks zo veel voedzelen inhouden, als 'er tot onderhoud van haar leeven noodig was: echter ſchreef ik haar de volgende *Medicynen vóór;* maar voornamelyk tot ſtilling van de geweldige *Weden* of ruſteloosheid, wanneer zy daar door overvallen wierd.

℞. *Sperm. Ceti. Theriac. Androm. ää Schrup.* i. *Syr. Croci. q. ſ. ut f. Bolus Sumend. cum hauſt. ſequent. & rep. quarta quaq. hora, vel ut opus fuerit ad duas vices.*

℞. *Aq. Cinnam. Simp. Unc.* iß. *aq. Alexiter. Spirit. cum Aceto Syrp. e Meconio ää Drachm.* ij.

Den volgenden Dag vond ik haar veel beeter: en had eenige Ruſt gekreegen; en de ontlaſtingen waren tamelyk, ſchoon zy geen *Medicynen* gebruikt had.

DRIE-

DRIE-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

(Zie het *éérste Deel*, 3de *Boek*, 4de *Hoofddeel*, 3de *Afdeeling*.)

Van tegennatuurlyke Gevallen, *waar de* Vliezen *noch niet gebrooken*, *of de* Wateren *niet alle ontlasten*; *als ook van* Gevallen *van* Vloeijingen *en* Stuiptrekkingen, *in welke de* Verlosfing *volstrekt noodzaaklyk was*.

No. 1.

Van Vrouwen *in* Arbeid, *en de* Kinderen *in een* tegennatuurlyke Legging.

EERSTE GEVAL.

In 't Jaar 1731, wierd ik gehaald in den Nacht by eene jonge Vrouw, die ver van my af woonde; en my wierd verhaald door den Boode, dat zy ten uiterste in gevaar was, door een geweldig *Colyk*.

Na myn aankomst, terwyl dat de Moeder my de omstandigheid van haar Dogters Ziekte verhaalde, zo nam ik waar, dat de *Colykpynen*, by tusschen poosen wederöm kwamen, en meêrder scheenen te gelyken na een Arbeid, dan het geen waaröver zy klaagde.

Zy dus op haar eene zyde in 't Bedde liggende, en de Rug gekeerd naar de Plaats toe, waar ik needer zat; zo gaf ik vóór, om haar Maag te onderzoeken, en vond het ónderste gedeelte van haar Buik, van een bolronde gedaante; en onder de Bekleedzelen, de *Baarmoeder*, boven de *Schamelheid*, en onder den *Navel*, hard en gespannen: toen ik haar onderfloeg ten tyde van eene *Wede*, zo vond ik, dat de Vliezen met de Wateren, tot ónder in de *Schede* neederwaards geperst wierden. Wanneer de *Wede* ophield, zo voelde ik een Schouder en Arm van 't Kind, binnen de verslapte Vliezen.

Zonder iets te zeggen aan de Lyderes, zo verzogt ik met de Moeder te moogen spreeken in een ander vertrek, om dat dit een Geval buiten het huwelyk was, en ik verhaalde haar de zaak; en verzogt, dat zy voor het tegenwoordige zwygen zoude; want indien zy anders handelen mochte dat zy dan de Lyderes haar leeven ingevaar stelde.

Hebbende de Lyderes verzogt, haar Billen naar de zyde van het Bed te begeeven, en nam een Bedlaken voude het, en lag het onder haar tot vanging van de vochtigheid, bragt myn' Vingeren van de Rechterhand, wanneer de *Wede* ophield, in de gedaante van een Kegel door den *Schedemond* heen, welke grootelyks geöpend was, door de Vliezen en de werking van de *Weden.* Toen 'er één van deze wederkwam, bragt ik myn Hand in de *Schede* en tegen de gespannen Vliezen, om die door hen te laate breeken, en om by het Lighaam van 't Kind te kunnen komen, maar de Vliezen waren zo taay, dat myn Hand door den *Moedermond* heen, ópwaards in de *Baarmoeder* slipte, en wél aan de buiten zyde van de Vliezen; toen greep ik hen met myn' Vingeren, en barste aan stukken.

Toen ik myn Hand binnen de Vliezen gebragt had, zo vond ik het Kind dobberen in een groote meenigte van Wateren, welke zodanig opgestopt waren, door myn Arm, dat 'er geen *Droppel*, uit de *Baarmoeder* kon ontlasten. Ik vond nu dat het Hoofd opgehouden wierd, door de omslingeringen van den *Navelstreng*, om den Hals: deze ontwikkelde ik, en door het Hoofd een weinig op te beuren, zwom het opwaards naar de *Bodem* van de *Baarmoeder*; toen de Billen neederwaards kwamen, zo vatte ik de *Beenen*, en bragt die buiten de uitwendige Deelen, en het Kind klein zynde, wierd gemakkelyk met de *Nageboorte* verlost.

Het Kind was leevendig, maar stierf kort daarna. Volgens de Reekening van de *Baarende*, zo was zy niet meer dan in de zevende Maand van haar Dragt. Had ik deze omstandigheid in 't eerst geweeten, dan zoude het niet noodzaakelyk geweest zyn, de Vliezen te doorbooren; want toen de opening zo wyd en het Kind klein was, dan zoude het wel in deze ligging alleenig door de *Weden* hebben kunnen verlossen; maar toen ik myn Hand in de *Baarmoeder* had, zo was het toen beeter de verlossing te doen, op de vóórschreevene wyze.

Dit was my daarna van een groot nut; toen ik ontdekte in dit Geval, dat de Wateren belet wierden van te kunnen ontlasten, door de opstopping van den Arm in de opening, wanneer maar de Vliezen niet gebrooken zyn, vóór dat men de Hand in de *Baarmoeder* brengt; en dit is een voordeelige zaak wanneer het Kind groot, en in een tegennatuurlyken Stand legt; want wanneer de Vliezen gebrooken, en al de Wateren eens ontlast zyn, vóór dat men de Hand ópwaards kan krygen, dan trekt zich de *Baarmoeder* zodanig om het Lighaam van 't Kind tezamen, dat het dan meêrder moeite verwekt, om de verlossing ten einde te brengen.

TWEEDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwamen*, *met de* Beenen *dwars gelyk hier vóór*, *en de* Vliezen *niet gebrooken waren.*

In 't Jaar 1743, nam my eene Vrouw aan, om haar by te ſtaan, om dat haar twee vóórgaande Verlosſingen moeijelyk hadden geweeſt, en beide de Kinderen verlooren gingen.

Toen ik gehaald wierd, als zy in Arbeid was, zo vond ik, geduurende eene *Wede*, den *Moedermond* grootelyks geöpend, en binnen de Vliezen, de Voeten en Billen van de Vrugt; maar eêr ik verder voortging, vroeg ik aan de Lyderes hoe het met de vóórgaande verlosſingen geſteld was geweeſt, en of die natuurlyk waren; de *Vroedvrouw* andwoorde van ja; maar aan my zeggende, dat nu het Kind in een tegennatuurlyke ligging vóórkwam, en zy bekende dat de beide vóórgaande Kinderen met de Voeten vóórkwamen, en door verſcheiden *Vroedvrouwen* waren verloſt, welke verpligt waren om een groote magt te gebruiken, en wél, by een ieder Kind, een langen tyd, eêr zy het Hoofd konden verlosſen; maar deze omſtandigheid was verborgen gehouden, voor de *Baarende*, om vóór te komen, dat 'er geen *Vroedmeeſter* zoude gehaald worden.

Ik onderſloeg haar, na deze bekentmaking, en niet vindende eenige tekens van een *Mismaakt Bekken*, zo kwam het my vóór, dat de omkoming der Kinderen kon hebben ontſtaan, door de drukking van beide de Hoofden die de *Circulatie* in de *Navelſtreng* belette. Dus in hoop zynde van beeter te zullen ſlaagen, zo lag ik de Lyderes op het Bed, in een voordeeligen Stand, om haar ſpoediger by te kunnen ſtaan, indien de verlosſing langwylig wilde worden; namelyk half zittende en half liggende, dwars over het Bedde heen, en haar *Beenen* door twee Leerlingen, welke geöorloofd waren 'er by te mogen zyn, als een belooning voor myn Arbeid, laaten houden.

De *Weden* ſterk zynde, zo waren deze reis, de Wateren met de Vliezen, door den *Schedemond* heen neederwaards geperſt, in dewelke ik myn Hand gemakkelyk breng n konde; brak de Vliezen, haalde de *Beenen* en het Lighaam van 't Kind buiten; maar toen het aan de Schouderen ſteeken bleef, zo was ik verpligt één van de Armen neederwaards te brengen, en daarna den ánderen: ik dus voelende, dat de moeijelykheid van de Verlosſing, door het Kinds Hoofd dat groot, en door het *Bekken* van de *Baarende* dat klein was, ontſtond.

Toen ik noch eene klopping in de *Navelſtreng* voelde, zo had ik, by aanhoudendheid, en onder verſcheiden poogingen, de grootſte vóórzichtigheid gebruikt, om den Hals niet te verrekken; maar na verſcheiden mislukte ondernee-

mingen, die ik waarnam, ten tyde van de *Weden*, dat de klopping in den *Streng* begon te verflaauwen, zó wél als de Moeders pogingen, zo was ik verpligt, myn magt te vermeerderen, gelyk in de Gevallen van de laatste *Verzameling*. Ik had een lang geboogen Tang gereed; maar om dat ik wel Kinderen verlost had daar ik meêrder magt gebruikte, en die in 't leeven bleeven, zo beproefde ik noch één onderneeming te doen, door welke het Hoofd verloste. Op dat ogenblik, was ik onvergenoegt van te vinden, dat de Hals verrekt was, en overwoog of dit zoude vóórgekomen zyn door de vóórnoemde groote Tang. Het Kind toen het Verloste, scheen te leeven, en door het oeffenen van de gewoone Handelwyze, tot ondersteuning van de Ademhaaling, zo snikte het drie of vier reizen, en overleed.

Bovendien dat ik moeïjelyk was, over dat ik de voornoemde Tang niet gebruikt had vóór de laatste onderneeming tot de Verlosfing, zo nam ik waar, dat 'er een groote menigte Water was, die het Kind omringde, dat de Vliezen niet gebrooken waren, de deelen grootelyks geöpend, de Vrouw en *Weden* sterk, en dat haare Kinderen verlooren gingen, door de Moeijelykheid van de Verlosfing van 't Hoofd; deze omstandigheden overweegende, dan was het beeter gehandeld, gelyk ik onderricht in de 16de *Verzameling*, No. 6. het 4de, 7de en 8ste *Geval*, van myn Hand te hebben in de *Baarmoeder* gebragt, de Vliezen gebrooken, en 't Hoofd neederwaards gebragt, en doen vóórkomen, door welke, Middelen het neederwaards zoude gedrukt zyn, ja in een smalle gedaante door één klein *Bekken* heen, en het Kind zoude hebben gehad een meêrder kans, om met grooter kragt van leeven ter Waereld te kunnen komen; maar ik bekenne, ik dacht 'er niet om dan na dat het te laat, en het Lighaam neederwaards gebragt was. (Zie de 34ste *Verzameling*, No. 1. het 7de *Geval*.

DERDE GEVAL.

Waarïn de Vliezen *gebrooken*, *de* Armen *in de* Schede, *en de* Schouder *den* Moedermond *opvulde*, *op gelyke wyze*, *als of die opgehouden wierd door de* Vliezen, *met een groot gedeelte van de* Wateren.

In 't Jaar 1737, wierd ik by eene in Arbeid zynde Vrouw, gehaald, de *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Arbeid was begonnen op de gewoonlyke wyze, de Vliezen met de Wateren neederwaards geperst, en die de inwendige Deelen opende; maar inplaats van het Hoofd, zo vond zy eenige Deelen gelykende naar een Hand of Voet binnen dezelven; om welke rede, zy om myn bystand gezonden had, zo spoedig als zy de tegennatuurlyke ligging van 't Kind ontdekt had.

Eenigen tyd vóór dat ik kwam, waren de Vliezen gebrooken. Haar onder-

ſlaande zo vond ik de Hand en den Vóórarm neederwaards geperſt, buiten den *Schedemond*, en onderricht zynde, dat 'er een groote meenigte Wateren uit de *Baarmoeder* ontlaſt waren, zo verwachte ik, dat 'er zeer veel geweld zoude verëiſcht worden om het Kind te keeren en te Verloſſen, door de brenging van de *Beenen* neederwaards.

Hebbende klaargemaakt verſcheïden noodzaakelyke dingen, tot vóórkoming van verhinderingen en verhaaſtingen, zo heb ik dus de Lyderes, in een half zittenden en half liggenden ſtand geplaatſt, gelyk in de 25ſte *Verzameling* No. 1. het 1ſte *Geval*, onderricht word. Ik hield des Kinds Hand, dat de rechter was, met myn Linkerhand vaſt, en bragt myn rechter, in een vlakke gedaante, ópwaards tuſſchen het *Heiligbeen* en des Kinds Arm binnen, alwaar ik vond, dat de Schouder rondöm omvat was, door den *Moedermond*, welke belette, dat al de Wateren ontlaſten; want toen ik den Arm en Schouder ópwaards bragt, gleed dezelve gemakkelyk in de *Baarmoeder*.

Vindende dat myn Arm de *Schede* opvulde, tot vóórkoming van dat de Wateren niet neederwaards konden zakken, zo onderzogt ik met myn Hand de ligging van 't Kind, en vond het Hoofd laag neederwaards, aan de linker zyde van de *Baarmoeder*, de Billen naar de rechter zyde van den *Bodem*, en de *Beenen* gevouwen aan deze zelfde zyde. Om dat 'er een groote menigte Water was terug gebleeven, zo liet ik het Hoofd na den *Bodem* der *Baarmoeder* reizen, en bragt de *Beenen* met grooter gemak neederwaards, dan ik in 't éérſt verwagt had; en het Kind niet groot zynde, wierd gemakkelyk verloſt.

V I E R D E   G E V A L.

Waarïn het Aangezigt *vóórkwam*, *één* Hand *ingebragt was om 't* Kind *te keeren*, *en de* Vliezen *braaken.*

Ik wierd gehaald in 't Jaar 1744., by een Lyderes, die in Arbeid was van haar éérſte Kind; ik onderſloeg haar ten tyde van ééne *Wede*, en vond den *Moedermond* ter breette van een Schelling geöpend, de Vliezen en de Wateren waren neederwaards geperſt, die langzamelyk de Deelen uitzetteden; maar geen kennis van de ligging van 't Kind kunnende krygen, verzogt ik een *Vroedvrouw*, die ik de wagt aanbevool, om my, wanneer zy den Arbeid verder gevorderd vond, te laaten haalen.

De *Baarende* ongeduldig zynde, wierd ik wederöm gehaald binnen den tyd van twee Uuren, wanneer ik geen groote verändering ontdekte, dan alleenig, dat ik den *Moedermond* een weinig zagter, en niet zo dik bevond: toen de *Weden* nalieten, kon ik desgelyks eenige Deelen van 't Kind voelen, maar vreezende, dat het de

Kruin niet was, want het had de groote ronde hardigheid niet van dat gedeelte des Hoofds, zynde eêrder zagter en meêrder oneffen.

Ik melde niets van hetzelve; maar beurde de *Baarende* óp, besloot om den Arbeid langzamelyk voort te laaten gaan, door welke middelen de *Moedermond* allengskens opende, tot dat ik op het laatst duidelyk merkte, dat het Aangezigt vóórkwam.

Om nadenkingen vóórtekomen, indien het Kind mogt omkomen onder de Verlossing, buiten weeten van de Lyderes, zo verhaalde ik aan haar Vrinden de Tegennatuurlyke ligging; en vóórgeevende, dat een half zittende en half liggende Stand de Verlossing bevorderen zoude, en heb haar toen bekwamelyk gebragt in die ligging, zo dat ik, met voordeel, hulp kon bieden in gevalle de Wateren zig spoedig wilden ontlasten.

Op dien tyd, zo hadden de Vliezen den *Moedermond* volkomen geöpend, en begonnen de *Schede* uit te zetten; maar bevreest zynde, dat zy zouden breeken eêr noch de *Schedemond* genoegzaam geöpend was, zo bood ik allengskens bystand met myn' Vingeren in de *Schede*, tot maaking van ruimte om myn Hand in te kunnen brengen, echter gereed, in gevalle de Vliezen kwamen te breeken, het Hoofd te richten in een natuurlyke ligging, indien het *Bekken* eng, en het Hoofd groot was, of indien niet, het te keeren en by de Voeten te verlossen.

Toen de Deelen genoegzaam geöpend waren, om myn Hand binnen te laaten, zo bragt ik dezelve gemakkelyk in de *Schede*, na welke de Vliezen braaken, en een gedeelte van de Wateren zig ontlastede; toen bragt ik het Hoofd ópwaards en myn Hand in de *Baarmoeder*, en myn Arm vulde de *Schede* op, en die belette dat 'er geen Water meerder kon ontlasten.

De vóórste Deelen van 't Kind waren, na de rechter zyde van de Moeder gekeerd, het *Bekken* was niet naauw, noch het Kind ongemeen groot; en om dat 'er een groote meenigte Water opgestopt was, zo bragt ik met groot gemak en veiligheid, de *Beenen* neederwaards, en Verloste het Kind.

VYFDE GEVAL.

Waarin het Kind *dood was; de* Buik *door Lugt opgevuld, zo dat hy ligter, dan de omringde* Wateren *was, door welke men geen Deelen van 't* Kind *konde ontdekken.*

In 't Jaar 1744, geraakte één van de Arme Vrouwen, waar één van myne Leerlingen in een Arbeid bystand bood, in de achtste Maand van haar Dragt, omtrend tien

tien Dagen na dat zy ſtrengelyk geſlaagen was geweeſt: waarna zy twee Dagen gezukkeld had.

Om dat die *Vroedvrouwen* en die *Heeren* niet konden ontdekken, dat 'er een Deel van 't Kind vóórkwam, zo dachten zy, dat het een tegennatuurlyk Geval konde zyn, en zonden om die rede om my. By de onderſlaaning vond ik den *Moedermond* grootelyks geöpend, en ten tyde eener ſtrenge *Wede*, kwamen, door de macht der Wateren, de Vliezen, neederwaards in de *Schede*; maar wanneer de *Wede* ophield, en de uitgeſette Vlieze ſlap waren, dan was 'er geen deel van 't Kind te ontdekken. Ik nam dan waar, om dat het de Vrouw haar éérſte Kind was, dat het noodig was noch een weinig geduld te hebben, en toe te laaten, dat de Vliezen de *Schede* en uitwendige Deelen uitzetten konden.

Hebbende aan de *Baarende* verzogt, te gaan leggen in een bekwamen ſtand, gelyk in 't vóórgaande Geval, om gereed te wezen tot de Verloſſing, in gevalle het Kind in een tegennatuurlyke ligging was. Ik wachte tot dat ik vond dat de Vliezen door den *Schedemond* heen geperſt waren, en denzelven genoegzaam geöpend hadden: maar vindende dien noch onrekbaar, de Vrouw zwak, door gebrek van Voedzel en overweegende de langduurigheid van den Arbeid, vóór dat wy gehaald waren, zo dagt ik dat het beeter was de Verloſſing te onderneemen, en, indien mogelyk, vóór te komen, dat al de Wateren niet ontlaſteden, in gevalle het Kind in een verkeerde ligging was.

Toen de *Wede* afnam, en de Vliezen ſlap waren, zo bragt ik myn Hand in de *Schede*; maar geen deel van 't Kind voelende, toen beſloot ik dat het dwars in de *Baarmoeder* lag, met de Rug, zyde, of Buik neederwaards.

In deze gedachte, drong ik myn Hand ópwaards in de *Baarmoeder*, aan de buiten zyde van de Vliezen; die my den weg baanden, en ik drong binnen dezelve, en was verwonderd te vinden, dat de geheele Buik van 't Kind ópwaards tegen den *Bodem* der *Baarmoeder*, en met een groote meenigte van Water onder denzelven was, welke tegengehouden wierd, door de opſtopping van myn Arm in de *Schede*. Ik voelde toen het Hoofd laager dan eenig ánder Deel van 't Kind: de oorzaak van deze ligging kon ik niet naſpooren, dan ná de Verloſſing.

Hebbende de Voeten gezogt, gevonden en hen met de *Beenen* buiten den *Schedemond* gebragt, toen wond ik dezelven in een Doek en draaide de vóórſte Deelen van 't Kind, áchterwaards; maar daarná kon ik, na verſcheiden onderneemingen, het Lighaam niet verloſſen. Onderzogt de Deyën en vindende de *Opperhuid* doods van kleur, en dat die afſtroopte, zo dat het Kind zekerlyk dood was, en dat de tegenhouding ontſtond, van de door lugt uitgezette Buik des Kinds, welke ik vóórnam met de *Schaar*, of door den *krommen ſcherpen Haak*, welke een gewiſſer Handelwyze is, te openen: maar ik ondernam een tweede

 be-

beproeving, en met een grooter magt, door welke de uitgezette Buik 'er zeer ſpoedig uit kwam; en om dat het Kind klein was, wierden de Schouderen en het Hoofd gemakkelyk verloſt.

Indien de Vliezen gebrooken, en de Wateren ten tyde van den Arbeid ontlaſt waren, dan zoude het Hoofd van 't Kind ter geboorte vóórgekomen zyn. Ik heb weinig ſoortgelyke Gevallen gehad, waarïn ik niet kon ontdekken eenig gedeelte van het Kind, vóór dat de Vliezen gebrooken waren, en ik kon geen rede van deze omſtandigheden geeven, dan na dat ik deze Vrouw bediend had; maar ik heb ſederd dien tyd waargenomen, dat, waar men niets van 't Kind konde voelen, wanneer de Wateren met de Vliezen neederwaards geperſt waren, de weg grootelyks geöpend, en het Hoofd vóórkwam na dat de Wateren een gedeelte of geheelyk ontlaſt waren, dat dan het Kind eenigen tyd had dood geweeſt; en weegens de Lugt in den Buik, dan was het in zwaarte ligter dan de Wateren, voornamelyk als 'er een groote menigte bevat word in het ópperſte gedeelte der *Baarmoeder*; maar indien 'er een geringe menigte is, dan zal het Hoofd, eêr zy ontlaſt zyn, gevoeld worden.

Die Gevallen gebeuren dan, wanneer men geen Deel van 't Kind kan voelen vóór en ſomtyds kort na de doorbreeking der Vliezen hangende als een Klok, en dan wanneer het Kind dwars in de *Baarmoeder* ligt.

No. 2.

Van Kinderen *die verloſt zyn, in de vier laatſte* Maanden *van de* Dragt, *door geweldige* Bloedvloeijingen.

EERSTE GEVAL.

Van eene Vrouw *in de zesde* Maand *van haar* Dragt *van haar éérſte* Kind: *waarïn een gedeelte van den* Moederkoek *in de* Baarmoeder *bleef.*

In 't Jaar 1733, wierd ik gezonden by eene Vrouw, welke overvallen wierd met een *Bloedvloeijing* uit de *Baarmoeder*, in de zesde Maand van haar Dragt, veröorzaakt door een val van een Paard; zy klaagde zeer over een Pyn in de linker zyde, en welke haar ter neêder wierp, en zeide, dat haar Buik ſcheen, gelyk als verrekt, door het geweld van dien zelfden ſchok.

Zy was naar haar Huis gebragt, *Adergelaaten*, en te Bedde gebragt, vòór dat ik by haar kwam. De beſchadigde Deelen waren ook geſtoofd en bewaaſemd met een *Mengzel* van *Olie*, *Geeſt* en *Azyn*.

De ontlaſting was in 't éérſt maar gering, en zy had geen Pynen, die aankondigden

digden dat 'er een *Miskraam* komen zoude; en haar Pols was gereegeld. Ik schreef haar *Garstewater*, verzuurd met *Sp. Vitrioli* vóór, om daarvan te drinken, verzogt haar om zig stil te houden, op dat zy mogt genieten, zo veel natuurlyke rust en slaap, als het mogelyk was.

Den volgenden Morgen, vindende, dat zy meërder klaagde over de gekneusde Deelen; dat de ontlasting aanhield, en dat de vrees daar over, en de schrik van den val, haar slaap belet had; zo wierd zy wederöm Aadergelaaten, na welke de vóórnoemde ongemakken verminderden; en zy hardlyvig zynde, zo wierd dit veel te hulp gekomen, door een *ontbindende Clisteer*.

Des Avonds, waren 'er verscheiden stukken *geronnen Bloed* ontlast, met ligte spanningen, en de *Bloeding* kwam met grooter geweld dan te vóóren wederöm. De *Lating* op den Arm wierd herhaald, en haar wierd een *verzagtende* en *versterkende Drank*, in welke 25 *Droppelen Liq. Laud. Sydenha.* was, gegeeven; door welke middelen de ontlasting wederöm verminderde, en zy sliep den geheelen Nagt door, heel wél.

De Pynen van den Val waren nu veel beeter; maar zy zeer neerslagtig zynde over het verhaal van 't gevaar der *Miskraam*, zo tragte ik, om haar te trootsten en haar vrees te verbannen. Ik verzogt haar vóórnamelyk zig in 't Bed te houden; by aanhoudendheid *verzuurd Garstewater* te Drinken; en te leeven meest van *slappe Zop*, en een *Bry* van *geraspt Brood*, en *Korenten* in *Water gekookt;* en zich te onthouden van *opbruizende Vochten*, en van een ieder voedzel dat niet gemakkelyk verteerd.

Nochtans ontlasteden 'er zig verscheiden Dagen een *bloedige Wei*; en nu en dan werden 'er eenige stukken *geronnen Bloed* met spanning ontlast; welke een *versche Bloeding* te weege bragt, die schielyk verminderde.

Omtrend acht Dagen ná den Val, wierd 'er in groote haast, ten zes Uuren in den Morgen, om my gezonden, en wierd onderricht, dat na de ontlasting van een groot stuk *geronnen Bloed*, 'er een geweldige *Bloedvloeijing* gevolgd was, die aanhield.

Ik vond haar Pols zwak en haar Aangezigt bleek, en zó verslaauwt dat zy bezwaarlyk spreeken kon.

Ik had by aanhoudendheid aan de Vrinden gezegt, het groot gevaar, in welk zy konde geraaken, indien de *Bloedstorting* weeröm kwam en aangroeide, vóór dat de Arbeid aankwam.

Schoon zy reets een groote meenigte *Bloed* ontlast had, nochtans was by ieder tusschenpoosing die 'er geweest was, tusschen de ontlasting, haar kragten

I 2 door

door de voornoemde ligt voedende Leevensregel, weder verſterkt. Ik vond nu haar ontlaſting ſpoediger aangegroeid, dat 'er maar een geringe waarſchynelykheid was, van die te kunnen bedwingen, tot voortgang in haar bevrugting; en ik was bevreesd, indien ik de Verlosſing langer uitſtelde, dat zy ſpoedig in gevaar van haar leeven zoude geraaken.

Op dit Tydpunt van myn Praktyk, wiſt ik niet, dat door de inbrenging van *Bloedſtelpende Middelen*, en de opvulling van de *Schede* door (*Dosſel*) of *Plukzel*, ſomtyds de vloeding geſtild, en de Arbeid onderſteund word: echter wiſt ik wél, dat de breeking van de Vliezen, de Wateren deed ontlaſten en de *Vloeijing* ſtilde, door dien de *Baarmoeder* zich dan te zamen krimpt, en om de Vrugt of Kind ſluit. Zie de 25ſte *Verzameling*, No. 2. het 2de en 7de *Geval*, als ook de 25ſte *Verzameling*, No. 1. het 3de *Geval.*

Hebbende aan de Vrinden onderricht, het gevaar waarin de Lyderes was, toen verzogt ik aan den Man, om een *Heer*, van deze Konſt te laaten haalen, welke kwam.

Na dat hy van álle de omſtandigheden der Lyderes onderricht was, zo was hy van dezelfde meening, en dacht dat het volſtrekt noodzaakelyk was, om haar zo ſpoedig als maar mogelyk was, te Verlosſen.

Hebbende de Vrouw aangemoedigd, en haar gelegt in een vaſten ſtand, gelyk beſchreeven is in de 25ſte *Verzameling*, No. 1. het 1ſte en 4de *Geval*, voornamelyk, om dat het haar éérſte Kind was, zo dat 'er een groote magt zoude vereiſcht worden, en de Lyderes veel Pynen zou koſten, eêr de Deelen ruim uitgezet zoude zyn, tot brenging van myn Hand in de *Baarmoeder.*

Hebbende verſcheiden *dubbelde Bedlakens*, vlak en bekwaam onder haar gelegt, en my wél voor haar geplaatſt, zo ondernam ik langzamelyk om den *Schedemond* uit te zetten.

Hebbende meêrder ruimte, met myn Vingeren gemaakt, welke ik in de gedaante van een Keegel gevormd had; en hield aan, met dezelve langzamelyk op een halve kringswyze en by tusſchenpooſen te beweegen, tot dat ik op het laatſt myn Hand in de *Schede* brengen kon. Geduurende deze en de volgende onderneeming was haar wys gemaakt, dat de Arbeid begon en de Lyderes beelde het haar ook in; door welk bedrog, zy de Pyn met meerder dapperheid uitſtond.

Ik vond nu den *Moedermond*, maar zó veel geöpend, dat 'er alleenig myn vóórſte Vinger in kon; door het draaijen van denzelven, van zyde tot zyde, zo verkreeg ik ruimte om myn' middelſten Vinger in te kunnen brengen, en wierd op het laatſt zo veel geöpend, dat ik 'er ál myn' Vingeren van myn Hand in brengen konde: echter ná verſcheiden pogingen, zo kon ik geen meêrder ruimte maa-

ken,

ken, en myn' Vingeren door de Kramp aangetaſt wordende, zo was ik verpligt de Hand, die de rechter was uit te haalen, en de uitzetting te beproeven, met de Vingeren van de linkere; welke van gelyke onbekwaam was, zo dat ik het beeter vond om de verdere onderneeming te ſtaaken.

De Lyderes veele afmattingen ondergaan hebbende, zo ſchreeven wy *tien Droppelen Liq. Laudanum* in een *kopje warme rode Wyn* vóór, en lagen *Lywaad* in *Azyn gedoopt*, op de uitwendige *Schaamdeelen* en over den Buik heen.

Gelukkig voor de Vrouw, wy bevonden dat de *Vloeijing* weder verminderd was, en wy kwamen haar te onderſteunen, gelyk te vóóren, met vloeibaare voedzelen, tot vervulling van 't ontlaſte *Bloed*, hetwelk de eenigſte wyze was, door welke wy konden hoopen, om haar dienſt te doen, en haar leeven te behouden, tot dat de Deelen meêr zagt en medegevend, en de Arbeid meêrder vermogen verkreeg.

Des Avonds om negen Uuren, kwam de *Bloedvloeijing* wederöm, maar wierd ſpoedig geſtild, door het geven van een *Drank* met *vyftien Droppelen Liq. Laud.* zy achtervolgde deze wyze, drie Dagen, en de *Vloeijing* kwam vier of vyf reizen wederöm, en verminderde en herhaalde, na het verder gebruik van de *Drank*.

Op het einde van dit tydſtip, wierd zy weder aangevallen met een andere geweldige ontlaſting, welke niet bedaarde gelyk te vóóren. Vindende den *Moedermond* zagter en meêrder medegevend, zo deed ik een tweede beproeving, en op het laatſt opende ik, met eenige moeite de Deelen, tot dat ik myn Hand in de *Baarmoeder* brengen konde; toen braaken de Vliezen, en ik vond een grooter menigte Water, dan ik verwachten konde, in aanmerking, van de kleinheid des Kinds.

Tot vóórkoming van *flaauwtens* der zwakke Lyderes, door de ſchielyke ontlaſting van de *Baarmoeder*, zo verzogt ik aan één van de omſtanders, te drukken op den Vrouws Buik met beide de Handen, en daarna kreeg ik één van de Voeten van 't Kind, die ik langzamelyk neêderwaards bragt, terwyl myn Arm de Wateren opſtopte, op dat die allengskens mogten ontlaſten; en terzelver tyd verzogt ik den medehelpenden een weinig meêrder te drukken. Het Kind klein zynde, wierd gemakkelyk verloſt, en het kwam leevendig ter Waereld, maar overleed, vier of vyf Uuren ná zyn Verloſſing.

Toen de *Moederkoek* niet wilde volgen, door zagtelyk aan de *Streng* te trekken, zo bragt ik wederöm myn Hand in, en vond denzelven aan het achterſte gedeelte van de *Baarmoeder*, en aan het vóórſte gedeelte van dezelve zeer vaſtzittende, en door het gevoel was dezelve als een knoeſächtige zelfſtandigheid: derhalven waagde ik het niet om denzelven af te ſcheiden, uit vrees van de inwendige zelfſtandigheid van de *Baarmoeder* te zullen ſcheuren; maar

I 3 haal-

maar haalde alleenig dat gedeelte, dat alreeds afgescheiden was, 'er uit; want eenigen tyd vóór dit Geval, had ik een Lyderes, welke ik my verbeelde, dat die verlooren ging, door het oeffenen van een al te groot geweld, by de afscheiding van de *Moederkoek*, in de zevende Maand van haar Dragt.

Hoewel de geweldige ontlasting veel verminderd was, na de Verlossing, nochtans scheen de Lyderes noch in een groot gevaar, door herhaalde onmachten, en haar Bleeke kleur en laage Pols te zyn: om welke rede, zo schreef ik haar vyf *Droppelen Liq. Laudanum*, in een weinig *heete roode Wyn* vóór, en lag een Doek gedoopt in *Azyn* op den Buik, met een lange *Handoek* rondöm denzelven gespeld. Wy waren verpligt, haar op den Rug te leggen, met het Hoofd en de Schouderen in een vlakke ligging, ten minsten voor een tyd van twee Uuren, eêr wy het dorsten wagen, om haar recht in 't Bed te plaatsen; wy gaven haar nu en dan een weinig *Vleesnat* uit een *Trekpot*, en van gelyk een weinig meerder van de *roode Wyn*: wy herhaalden ook de *Doses* van 't *Liq. Laudanum* alle Uuren tot drie reizen toe, in gevolge van welke, geraakte zy op het laatst in een kleine zagte sluimering, en eindelyk uit het meest naakende gevaar.

Zy bleef eenige Dagen in een zwakkelyken staat: dat gedeelte van de *Moederkoek*, hetwelk by haar gebleeven was, en zig niet liet scheiden, liet zich aanzien, door een onäangenaame stinkende Lugt, van te zullen ontlast worden, en ontlaste ook werkelyk vyf of zes Dagen na de Verlossing.

Ik heb in dit Geval, met de beschryving van verscheiden omstandigheden, wat naauwkeuriger geweest, om jonge *Meesters* de moeijelykheid, en de onzeekerheid van veele *Gevallen* van *Bloedstortingen*, aan te toonen, voornamelyk, in de vier laatste Maanden der Dragt; want dikwils dwaald hierïn het oordeel, zelfs van de meest ondervindende *Vroedmeesters*.

TWEEDE GEVAL.

Van eene Vrouw *aangetast door een* Bloedvloeijing, *in de* zeevende Maand *van haar* Dragt: *waarby de* Moedermond *scheurde in de* Verlossing.

In 't Jaar 1742, wierd ik gehaald door een *Vroedvrouw* by één van haare bekenden, welke overvallen was met een *Bloedvloeijing*, sederd verscheiden Dagen, in de zeevende Maand van haar Dragt.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Lyderes was Aadergelaaten, en dat alles gedaan was, wat men doen moest, tot stopping van de ontlasting, maar dezelve was nu in een grooter graad vermeerderd, zo dat het *Bloed* door het Bed gevloeid was; en dat zy verscheiden *flaauwtens* ondergaan had, en in ieder van de

dezelve, vreesde men dat zy omkomen zoude: De *Vroedvrouw* onderrichte my dat zy nu en dan teekens had van een Arbeid.

De Vrouw haar Pols was flaauw, haar Aangezigt bleek, en inderdaad geleek zy den Geeft te willen geven: by de onderflaaning vond ik den *Schedemond* byna een halve Kroon breedte geöpend, en de Billen en Voeten van 't Kind kwamen vóór.

Ik gaf de Lyderes vyf *Droppelen Laud. Liq.* in een weinig *roode Wyn*, en hetzelve driemalen in vyf Minuten tyds, want ik dorft niet meerder geven, op eene reis, om rede van haar zwak geftel, en vloeijing die noch aanhield. Toen zy een weinig persfing fcheen te hebben, zo beproefde ik, om een *Wede* te verwekken, door de rekking van den *Moedermond* met myn' Vingeren; deze persten de Vliezen en de Wateren zo geweldig neederwaards, dat ik dezelven verbrak; maar vindende na eenigen tyd gewagt te hebben, dat dit het gewenfchte voordeel niet had, om de *Vloeijing* zo veel te ftoppen als ik verwagt had, zo herhaalde ik het *Laudanum*.

Toen de Vrouw aanhield, meenigvuldige *flaauwtens* en *koude zweet* te hebben, zo zeide ik tegen de Vrinden, dat 'er weinig hoop tot behoud van haar leeven was, zelfs indien zy verloft was; en zeide myn gedachten, dat zy misfchien omkomen zoude, onder de pooging om haar te Verlosfen; maar toen zy baaden dat ik zoude beproeven, en om dat het fcheen het eenigfte hulpmiddel, en het laatfte Pligtanker te zyn, voor het behoud van haar leven, zo zette ik de Deelen allengskens uit, en verlofte de Vrugt; maar om dat het haar éérfte Kind was, zo vereifchte zulks een groote magt, tot de verwyding van den *Moedermond*, en bragt myn Hand door denzelven heen, en voelde dat hy medegaf, maar verfcheurde aan de linker zyde.

Het Kind was leevendig en leefden noch tot den volgenden Dag: de *Moederkoek* volgde na het Kind.

De Lyderes verviel in een foort van *Flaauwte*, en bekwam weder tegen verwachting, voornamelyk als men overweegt de zwakke gefteltenis, waar de Vrouw in was, vóór de Verlosfing.

De fcheuring van de *Moedermond* verwekte in my eene groote bezorgtheid. Want ik had te vóóren in een Geval geweeft, waar de Vrouw niet eens zó zwak was, en door het oeffenen van een groote magt, om beide Moeder en Kind te behouden, zo fcheurde de *Moedermond*; de Vrouw overleed kort daarna, door de ontlafting van 't *Bloed*, zo als het my vóórkwam, te ontftaan, door de fcheuring van de Vaten der *Baarmoeder*. Zie het 9de *Geval* van deze *Verzameling*.

DER-

DERDE GEVAL.

Van een geweldige Bloedftorting *in de* achtfte Maand *der* Dragt; *waarïn de* Moederkoek *by den* Moedermond *vóórkwam, en de* Vrouw *verzuimt wierd door een uitmuntend* Doctor.

In 't Jaar 1746, zond een *Vroedvrouw* my op een *Zondag*, omtrend ten één Uur in den Nagt, by eene Vrouw, welke buitengewoon zwak, en af was van een geweldig *Bloedvloeijing*. Zy was te vóóren door een *Heer* van verfcheiden Kinderen verloft geworden.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy kort te vóóren eerft gehaald was, dat de Lyderes een groote meenigte *Bloeds* ontlaft had, en in 't uiterfte gevaar van geweldige *Flaauwtens* was.

De Vrouw haar Pols was zo zwak, dat ik die niet dan met veel moeite kon voelen kloppen, een koude vochtigheid was 'er over het Aangezigt, Handen en Voeten verfpreid, en zy kon bezwaarlyk fpreeken. By de onderflaaning, zo vond ik den *Moedermond* grootelyks geöpend, de *Moederkoek* over denzelven heen liggen, en de *Schede* met *geronnen Bloed* opgevuld.

Ik vroeg aan den Man, waaröm dat hy niet eêrder om byftand gezonden had, maar hy maakte een Kinderächtige verfchooning, omtrend de Perfoon, die zyn Vrouw zoude verloft hebben, dat hy belet geweeft was; maar zo als ik daarna ontdekte, was hy bevreeft, dat indien hy my de waarheid gezegt had, ik hem zoude geweigerd hebben myn byftand te bieden, vóór dat die andere *Heer* weeröm gehaald was: intusfchen, hy bad om Gods Wille, ik zoude doen ál wat in myn vermogen was, tot behoud van zyn Vrouw. Ik verklaarde hem, dat het Geval gevaarlyk, en 'er alreeds zo veel tyd verlooren was, dat een fpoedige Verlosfing de eenigfte handelwyze was die 'er overfchoot; fchoon ik zeer bevreeft was, dat de Vrouw onder de *Operatie* omkomen zoude.

Alle de byzynde waren overtuigt van 't gevaar: ik was ten overvloede onderricht, dat de Lyderes een kleinen graad van *Vloeijing* eenige Dagen te vóóren gehad had, maar dat des Avonds dezelve aangegroeid was met grooter geweld, en aangetaft met eenige *Weden*, welke laatfte haar verlaaten hadde, meêr dan twee Uuren te vóóren.

Om dat 'er geen *Vleeszop* klaar was, zo beval ik een Ey te klunfen in *warm Water*, toebereid met een *weinig Zout*, tot welke een *weinig roode Wyn* was vermengt; een weinig van dit wierd haar aanftonds gegeeven. In de tusfchen

tusfchen tyd, bereide ik al wat tot de Verlosfing noodig was, en verzogt de *Vroedvrouw* dat zy de Lyderes meerder naar de zyde van 't Bedde zou leggen, met haar Rug 'er na toe. Geduurende deze verändering bezweek zy wederöm; en inderdaad elk van de byzynde verbeelde zig dat zy van haar bezwyming niet zoude herftellen.

Toen zy echter een weinig herftelde, zo bad zy ernftelyk, met een benaauwde ftem, om de Verlosfing, zeggende, dat haare kragten, nu iets verfterkt waren. Ik bragt myn Hand in de *Schede*, en beproefde de Vliezen te bereiken, met oogmerk om die te breeken; maar de *Moederkoek* lag over den Mond van de *Baarmoeder* heen. Ik bevreesd zynde, van de *Moederkoek* te fcheuren, zo gleed ik met myn Hand, in een vlakke gedaante, door den *Moedermond* heen, tusfchen denzelven en den *Moederkoek*, tot dat ik de Vliezen bereikte, welke ik doorbrak, door het grypen met myn Vingeren; toen vatte ik de *Beenen*, welke naar den *Bodem* der *Baarmoeder* lagen, en bragt die langzamelyk neederwaards in de *Schede*.

De *Vroedvrouw* was geplaatft aan de tegenöver zyde van 't Bed, met oogmerk, om met beide Handen den Buik te drukken, tot vóórkoming, voor zo veel als 't mogelyk was, van de *Flaauwtens* die ontftaan kunnen door de fchielyke ontlaftingen van de *Baarmoeder.* Om dat 'er noch een groote menigte Water opgeftopt was, zo verzogt ik, dat de drukking mogt vermeerderd worden, wanneer ik 'er myn Hand uithaalde; en fchoon het Hoofd in 't éérft om laag was, zo rees het gemakkelyk ópwaards naar den *Bodem*, toen ik de *Beenen* neederwaards bragt.

Vindende dat de Lyderes de *Operatie* zonder *Flaauwtens* doorftond, zo deed ik het vóórfchreeven *natte Lywaat* weg, en lag *drooge* op de uitwendige Deelen: ik verzogt iets meerder *Eyer Kandeel* en *Wyn* aan de *Kraamvrouw* te geeven, en toen verlofte ik, met groot gemak, het Kind, dat dood was. De *Nageboorte* volgde, zynde door de zwakke kragten van de Lyderes uitgedreeven, benevens een groote meenigte *geronnen Bloed.*

Toen ik myn Rechterhand in de *Baarmoeder* bragt, om het Kind te verlosfen, zo pasfeerde myn Hand langs den *Rand* van den *Moederkoek*, aan de linker *Liefch* der Lyderes, en vond het vaftzittende gedeelte aan het áchterfte gedeelte, en rechter zyde van het onderfte gedeelte der *Baarmoeder:* dit was een voordeel, in gevolgen van hetwelke, ik zo fpoedig tot de Vliezen geraakte. Dat gedeelte van den *Moederkoek*, hetwelk over den *Moedermond* vaft geweeft was, dat was van een donkere en doodfche kleur; maar het ándere, dat aan de *Baarmoeder* vaft gezeeten had, was fris en wel van kleur.

Na de Verlosfing, verminderde de *Vloeijing;* de Lyderes fcheen naar alle aanzien een weinig te bekomen, en lag eenigen tyd zeer ftil; maar omtrend één Uur daarna, kreeg zy een moeijelykheid in 't Ademhaalen, welke allengskens

verzwaarde met een rateling in haar Borst; en op het laatst, viel zy in *Flaauwtens* en *Convulsiën*, welke haast een einde maakte van dit *droevige Toneel*, door het te niet doen des tydperks van haar leeven.

De *Vroedvrouw*, welke lang de Kunst geöeffend, en een goeden Naam had, verhaalde my, dat die *Heer*, die de Vrouw te vóóren, in al haare Verlossingen bediend had, eenige Dagen te vóóren gehaald was geweest, en hy bevool, wat hy in zulk een omstandigheid, dagt dienstig te zyn, maar het ongemak nam toe, en hy in een ánder werk zynde, zo wierd de *Vroedvrouw* gezonden, volgens zyn order, des *Vrydag 's Nagts*, wanneer zy vond, dat de Lyderes een kleine *Vloeijing* had, die aanwiesch en verminderde by tusschenpoosen; maar toen zy geen teekens van Arbeid vond, zo verzogt zy aan de Lyderes, dat zy noch aanhouden zou, met dat te gebruiken, wat haar *Geneesheer* vóórgeschreven had. Zy wierd den volgenden Avond wederom gehaald, wanneer zy eenige teekens van Arbeid vond, den Mond van de *Baarmoeder* een weinig geöpend, en dat 'er een zagte zelfstandigheid, gelykende een *Moederkoek*, zich vóórdeed.

De Doctor wederöm gehaald zynde, verklaarde, dat het geen hier vóórkwam, maar alleenig een groote *geronnen* brok *Bloed* was, schreef eenige andere *Medicynen* vóór, en ging weg.

Toen de *Vloeijing* aanhield met te vermeerderen, zo ging de Man naar den Doctor des Avonds ten tien Uuren, maar dezelve liet zig niet te Huis vinden. De *Bloeding* nam toe, en de Vrouw geraakte in een schynbaar gevaar; hy gong 'er om twaalf Uuren wederöm naar toe, maar vond den Doctor te Bed, welke zeide, dat hy niet met hem kon gaan, om dat hy verwagte, in eenige *Minuten* gehaald te zullen worden by een ándere *Patient*, by welke hy in 't werk was. In één woord, hy kon door al zyn bidden en smeeken niets op dien *Heer* verwinnen, dat hy hem mede kon krygen, zo dat de Man aanstonds weeröm kwam, en om my gezonden wierd.

Na deze onderrichting, ging de *Vroedvrouw* tot bittere uitkreiting over, en voer tegen den Doctor uit, wegens het verlaaten en het in de uiterste nood brengen van de Vrouw, gelyk hy dikwils had gedaan in ándere gevaarlyke Gevallen.

Ik heb deze omstandigheid gemeld, als een waarschouwing voor andere *Vroedvrouwen*, om haar de Vrindschap aan te pryzen met de *Vroedmeesters* waar zy mogten gehaald worden, in zulke gevaarlyke Gevallen, wanneer zy in een ander Werk verbonden zyn; beide, door de beweegredenen van Menschlievendheid, en ten opzigte van haar eigen beroep. Ik heb daarna vernomen, dat de voornoemde *Heer* by hem zelfs dagt, te groot te zyn om in Vrindschap met de *Vroedvrouwen* om te gaan, door te veel eigen liefde. Kort na dit vóórval, was hy, door het versuimen van een Lyderes, voor dezelve omstandig-

digheid, blood gesteld, in rechten vervolgt, dat hem een groote fomme Gelds gekost heeft.

VIERDE GEVAL.

Waarïn de Vrouw *aangetast wierd, door een* Vloeijing *ten tyde van den* Arbeid; *en de* Arm *en* Schouder *vóórkwamen, en een gedeelte van de* Wateren *opgestopt werd, na dat de* Vliezen *gebroken waren.*

Een *Vroedvrouw* zond my by eene Vrouw, digt by de *Abdy* van WESTMINSTER in 't Jaar 1741. Zy verhaalde my, dat haar Lyderes in den beginne van den Arbeid door een ontlasting van *Bloed*, overvallen wierd, welke in 't eerst niet geweldig was; maar toen zy vond, dat die vermeêrderde, zo verzogt zy myn bystand. Vóór dat ik kwam, hadden de Vliezen ruimte gemaakt, en één van des Kinds Armen kwam neederwaards in de geboorte, en ik verstond dat de *Vloeijing* zich iets verminderd had, en dat 'er nu maar zeer weinig *Bloed* in 't *Linnen* was.

Na het beschouwen van al 't *Linnen*, zo bevond ik dat 'er een groote menigte *Bloeds* ontlast was; dit niet tegenstaande, schoon haar Pols zwak was, scheen zy echter niet zo zwak te zyn, als ik verwagt had. Inderdaad, vóór dat ik het Geval onderzogt, zo beval ik voor haar een *Kandeel* te maken tot opbeuring van kragten en verkwikking van Geest.

By de onderflaaning bevond ik, dat de Arm dubbeld in de *Schede* lag, en dat de Schouder in het öpperste gedeelte gedrukt wierd. Bevreest zynde, indien ik de Verlossing uitstelde, dat het dan moeijelyker zoude vallen, om het Kind te keeren, zo liet ik haar, om dat zy alreeds in een half zittenden en half liggenden Stand was, de *Beenen* neederwaards van 't Bed brengen, naast by den Haardsteede, wyl het koud weer was.

Toen plaatste ik twee bystanders tot houding van haare *Beenen*; en, om dat het haar eerste Kind niet was, zo bragt ik myn Hand gemakkelyk in de *Schede*. Vermits 'er noch een weinig Waters in de *Baarmoeder* te rug gebleeven was, door dat de Schouder den *Moedermond* opvulde, zo bragt ik den Arm en den Schouder öpwaards in de *Baarmoeder*, tot tegen den *Bodem*, en de *Beenen* neederwaards, en verlosten het Kind, hetwelk maar klein was. De *Nageboorte* volgde buiten eenigen bystand.

Terwyl ik bezig was, met het affnyden van de *Navelstreng* van 't Kind, dat in 't leven was, zo zeide men my, dat de Vrouw, door een *Flaauwte* van haar zelfs raakte. Ik gaf aanstonds het Kind over, en drukte spoedig

op den Buik van de Lyderes, met beide myne Handen, om dat ik deze vóórzorge onder de Verlosſing vergeeten had; maar inplaats dat zy van haar *Flaauwte* herſtellen zoude, kreeg zy aanſtonds de *Convulſiën*, en ſtierf terſtond. Buiten de drukking op den Buik, wierden 'er verſcheiden *prikkelende* dingen beproefd, tot voorkoming van het droevig Noodlot, als *vlugge zouten*, *Geeſten* en *brande Feeters* onder de Neus, om de Ademing op te weken, als ook prikkelingen aan de Slaap des Hoofds *Armen* en *Beenen* gedaan.

Ik begreep daarna, dat de *Flaauwtens* niet ontſtonden, door eene nieuwe ontlaſting van *Bloed* na de Verlosſing, alzo 'er maar zeer weinig in het *Lywaad* te vinden was, maar door het *verzuim van de drukking op den Buik.* Indien de *Vloeijing* was geſtild, ná dat de Vliezen gebroken waren, dan had men de Verlosſing kunnen uitſtellen, tot dat de Vrouw wat meerder by kragten had geweeſt, of dat op het laatſt de *Weden* wederöm kwamen, welke opgehouden waren, na het breeken van de Vliezen; want de Schouder van de Vrugt zoude de ontlaſting van ál het Water tegen gehouden hebben, tot dat de poogingen wederöm kwamen.

VYFDE GEVAL.

Van eene Vrouw *die in haar* Arbeid *overvallen wierd, door eene* Vloeijing *waarïn de* Vliezen *niet gebrooken waren.*

In 't Jaar 1748, werd eene Vrouw digt by *Temple-bar* woonende, en van een zwak Lighaamsgeſtel zynde, onder eene groote aandoening door het verliezen van haar Man veroorzaakt, zeer ſpoedig, door eene geweldige *Bloedſtorting*, overvallen, waaröp om een *Heer*, die aangenomen was om haar hulp te bieden in de Verlosſing, des Morgens om vier Uuren gezonden wierd; maar op een ánder plaats verbonden zynde, zo wierd ik 'er om zeven Uuren gehaald, en verzogt door een bekende van my, alle moogelyke haaſt te maaken, om een Vrouw te behouden die in gevaar van haar leeven was, door gebrek van behoorlyken byſtand.

In deze buitengewoone omſtandigheid, was 'er dus een *Vroedvrouw* gehaald, welke my verhaalde, dat de Lyderes eenige ligte *Weden*, en noch niet veel *Bloed* ontlaſt hadde; in welk verhaal, zy door de oppasſers, als ook van de Vrouw zelfs, tegen geſprooken wierd. Zy verzogte my om het *Linnen* te beſchouwen, in welke ik inderdaad een groote menigte *Bloeds* bevond; en wierd onderricht, dat de *Vroedvrouw* de zaak maar gering beſchoude, om te verhinderen dat men geen ander haalen mogt.

Om dat ik de Pols van de Lyderes zeer zwak vond, en haar Aangezigt bleek,

bleek, zo verhaalde ik de Vrinden het Gevaar, en verzogt noch ééns te zenden, om den vóórnoemden *Heer*, of hy nu mogt vry zyn: maar dit wierd verworpen, alzo daardoor te veel tyd zoude verloopen; voornamelyk, om dat hy een verendweegs woonde, derhalven ſmeekte zy, ik zoude niet vertoeven, om de Vrouw die in een elendigen ſtaat was, te helpen.

By de onderſlaaning, toen de Lyderes op haar zyde lag, bevond ik den *Moedermond* ten vollen geöpend, de Vliezen en een gedeelte van den *Moederkoek* vóórkomende. Ik bragt myn Hand in een Keegelachtige gedaante in de *Schede*, met oogmerk om de Vliezen te breeken, en de Wateren te ontlaſten, op dat de *Baarmoeder* zich mogt tezamenkrimpen, om het Lighaam van 't Kind heen, tot ſtilling van de *Bloedvloeijing*; maar de Vliezen waren te taai, en onder de beproeving van die te ſcheuren, ſlipte myn Hand gemakkelyk door den *Moedermond* in de *Baarmoeder*, aan de buite zyde van de Vliezen. Daarna verbrak ik dezelve, en verloſte het Kind en de *Nageboorte*, gelyk in 't vóórgaande Geval, maar op een langzamer wyze. Ik verzogt één van de byſtanders, den Buik van de Lyderes, onder de *Operatie* met beide de Handen de drukken.

Het Kind was levendig, de *Bloedſtorting* verminderd, en de Lyderes, die de Verloſſing met meêrder Moed uitſtond, dan ik verwachte, ſcheen in 't éérſte in een goeden ſtaat te zyn; maar hebbende meerder *Bloed* ontlaſt, dan haar zwak geſtel verdraagen konde, zo wierd haar Pols in een korten tyd zwak, en kruipende, en haar Handen en Voeten begonnen koud te worden. Ik beval *Vleſſen* met *heet Water*, gewonden in *Flenel*, aan haar *Voeten*, *Beenen*, *Handen* en *Armen* te leggen, en haar dikwils *Hoenderzop*, dien toen bereid was, toe te dienen; en ſchreef haar ook een *Cordiale Mixtur* met *Confect. Cardiac* vóór, van welke men haar, van tyd tot tyd, een leepel vol moeſt geeven.

In gevolge van deze vóórzorge, genoot zy korte doch echter verhinderde ſluimeringen, en herſtelde tegen myn verwachting; maar was verſcheiden Weeken zo zwak, dat zy niet opzitten kon. Binnen de zes Weeken daarna, wierd zy na 't Land gebragt, en herſtelde haar Kragt door het Drinken van *Ezelinne Melk*.

ZESDE GEVAL.

Van eene Vrouw, *die aangetaſt wierd, van geweldige* Vloeijinge *ten tyde van den* Arbeid; *de* Navelſtreng *kwam neederwaards voor het* Hoofd; *en de* Vliezen *waren niet gebrooken.*

In 't Jaar 1752, wierd ik des Avonds by eene Vrouw gehaald, die in Arbeid was, by wien ik aangenomen was om haar byteſtaan. Ik vond den *Moedermond* ſtyf, en ter breette van omtrend een halve Kroon geöpend. Deze on-

onderzoeking gedaan zynde, ten tyde van éénc *Wede*, zo wagte ik tot dat die ophield, en de Vliezen Slap zynde, zo voelde ik het Kind binnen dezelve, rustende boven de *Schaambeenderen;* maar tusschen dezeen de Vliezen, voelde ik iets gelykende naar een *Navelstreng*, liggende áchterwaards na het *Heiligbeen* in twee of drie verdubbelingen. Om dat zy geen *Afgang* in twee Dagen gehad had, zo wierd haar een *ontbindend Aarsspuitzel* gezet.

Hebbende gewagt tot omtrend ten tien Uuren in den Nagt, en vindende dat de *Weden* maar zwak en zelden waren, zo zond ik om Mejuffr. MADDOCKS, eene *Vroedvrouw*, welke ik verkoos, met oogmerk om myne Lyderesfen in draalende Gevallen op te pasfen, en verzogt haar de Lyderes te Bedde te brengen, in hoope dat zy eenige Slaap verkrygen zoude, maar belaste haar om my te zenden, zo wanneer de *Weden* in kragten aanwonnen, en wél vóór dat Vliezen mogten breeken.

Omtrend ten zes Uuren in den Morgen, zo wierd ik in aller haast gehaald, en ik was zeer ontsteld, toen ik in de Kamer kwam, en de Lyderes *Bleek* en *Flaauw*, en de Vrinden rondom het Bed, álle in traanen vond. Smeekende my om bystand, tot behoud van de Vrouw haar leeven.

De *Vroedvrouw*, die ik 'er by gelaaten had, verhaalde my, dat de Lyderes den meestentyd, tot omtrend vyf Uuren, geslaapen had, en alléénig nu en dan ontwaakt was door de *Weden;* en dat 'er een geringe verscheining van *Bloed* aan 't *Linnen* was; maar dat zy zeer spoedig onder het maaken van haar Water, door een *Bloedstorting* overvallen wierd, welke, voor 't grootste gedeelte de *Waterpot* gevuld had, en dat het noch in een groote meenigte van haar afstroomde.

By de onderzoeking van het *Linnen*, dat ónder de deelen geleegen had, toen de bezwyking begon, bevond ik zeer weinig *Bloed* in 't zelven; zo dat de *Bloedstorting* bedwongen is geweest, ten tyde van de Bezwyking. De Lyderes wederbekomende, gebruikte een weinig *Wyn* en *Water;* ik voelde den *Moedermond* grootelyks geöpend, de Vliezen verder neederwaards geperst, en een gedeelte van den *Rand*, of zyde van den *Moederkoek* aan de linker zyde van den *Moedermond;* ik ontdekte ook met meêrder zeeker- en duidelykheid de *Navelstreng* aan de binnen zyde van de Vliezen, en het Hoofd in denzelven Stand boven de *Schaambeenderen* rustende.

Dit Geval ongemeen zynde, was ik ook onzeker wat ik het éérst doen zoude; maar op het laatst overwoog ik by myn zelfs, indien ik de Vliezen verbrak tot ontlasting van de inhoudende Wateren; de zamenkrimping van de *Baarmoeder* toeliet; en de *Bloeding* bedwong, dat dan het Kind omkomen zoude, door de drukking van het Hoofd tegen de *Navelstreng*, ten tyde van de Verlossing: dus besloot ik, tot voorkoming van dit ongeluk, het Kind te keeren, en op den tegennatuurlyken wyze te haalen, hetwelke eenen beeteren kans zoude geven

ven tot ſtremming van 't ééne, en tot behoud van 't ándere, indien maar de *Operatie* konde volbragt worden, op een zagte en voorzigtige wyze.

Om dat 'er geen *Zop* gereed was, zo verördonneerde ik het *Wit* van twee *Eyëren* te kloppen in een *pint warm Water* toebereid met *zout;* dit aan de Lyderes, van tyd tot tyd, te geven met een weinig *Wyn*, tot vervulling van de ontleedigde Vaten.

Hebbende aan de *Vroedvrouw*, en de andere byſtanders bepaald, hunne behoorlyke plaatzen, en ook verſcheiden noodzaakelykheden klaar gemaakt, zo onderzogt ik ten tyde van eene *Wede*, welke eenige *ſtukken geronnen Bloed* uit de *Schede* perſte, met een verſche ontlaſting. Toen de Lyderes op haar linker zyde lag, zo knielde ik op een kusſen, áchter haar needer, bragt myn Rechterhand in de *Schede*, en om dat de *Moederkoek* aan de linker zyde was, zo rigte ik myn Hand daarna, en glee zagtelyk met dezelve, door den *Moedermond* heen, en ópwaards tusſchen de Vliezen aan de rechter zyde van de *Baarmoeder*.

Hebbende de Vliezen gegreepen en gebrooken, zo bragt ik myn Hand binnen dezelven, deed het Hoofd ópwaards naar den Bodem reizen, en draaide de vóórſte Deelen van 't Kind naar de áchterſte deelen van de *Baarmoeder*, en bragt de *Beenen* neederwaards in de *Schede*, ſchoon de *Wateren* allengskens weg liepen. Intusſchen verzogt ik één van de helpers, met de vlakke Handen te drukken op den Buik van de Lyderes, en de drukking te vermeêrderen, naar maten dezelven ontleedigd wierd. De Lyderes ſtond dit alles met veel dapperheid uit.

Hebbende het *natte Lywaat* weggedaan, en *drooge* tegen de Deelen gelegt, toen ik nam waar, dat de *Vloeijing* verminderd was, en ruſte meer dan een half Uur. Intusſchen, zo verzogt ik aan haar te geeven, op verſcheiden tyden, van de vóórnoemden *Drank*. Vindende haare kragten en Geeſt verſterkt, zo verloste ik het Kind, hetwelk klein was, met groot gemak, en de *Nageboorte* volgde.

De drukking op den Buik der Lyderes wierd onderhouden, tot dat 'er een lange *Handoek* aangelegt was, rondöm haar Middel en verzeekerd, op de wyze gelyk een vaſte Band.

Het Kind was in 't éérſt zwak, maar herſtelde. De Moeder bleef eenige Dagen in een zwakke omſtandigheid, zynde onderſteund met *Zop* en *Hartſterkingen;* maar was niet inſtaat, om in drie Weeken, uit het Bedde op te ſtaan.

ZEVENDE GEVAL.

Van eene in Arbeid *zynde* Vrouw *met een* Vloeijing *overvallen: zynde het* Kind *by de* Voeten *Verloſt, in 't Jaar* 1747.

De *Vroedvrouw* gehaald zynde, wierd door de Lyderes onderrigt, dat de *Weden* gering en zelden waren, maar dat zy zeer ontſteld was over eenig *Bloed*, dat zich op verſcheiden tyden ontlaſte, een verſchyning van zaaken, die zy in haar vóórige Arbeide niet ontdekt had.

Toen de *Vroedvrouw* de zaaken onderzogt, zo vond zy den *Moedermond* een weinig geöpend; maar konde niet onderſcheiden eenig gedeelte van 't Kind, en de Vrouw van een zwak en teder Lighaamsgeſtel zynde, zo verhaalde zy de Vrinden, het gevaar waarin zy ſpoedig kon geraaken, indien de ontlaſting toenam. Op deze onderrichting wierd 'er om Doctor GORDON gezonden, en hy ſchreef een *ruſt Mixtur* vóór; en om dat hy verpligt was uit de Stad te gaan, zo verzogt hy my te laaten haalen, indien de *Vloeijing* niet ophield, of als 'er een ſtrenger Arbeid kwam.

Kort hieröp, wierd de Lyderes overvallen door geweldige, en meenigvuldige *Hikkingen*, welke zeer veel de *Vloeijing* vermeerderde. Om die rede zond men aanſtonds om my; maar ik was gehaald in een groote haaſt, in een ander Arbeid om hulp te bieden, zo dat de Bode my niet krygen kon, en toen ging hy naar DR. SANDS. In dien tusſchen tyd kwam ik t' Huis; en onderricht zynde van de Boodſchap, kwam ik by de Lyderes, eêr hy 'er kon zyn.

De *Weden* waren op dien tyd opgehouden; de Lippen en haar Aangezigt waren bleek, de Pols diep en zy wierd door menigvuldige *Hikken* aangetaſt. By de onderſlaaning vond ik den *Moedermond* grootelyks geöpend, de Vliezen en de Wateren persſende, en ſomtyds geleeken 'er Vingeren en de *Navelſtreng* van 't Kind binnen dezelve te zyn.

Op dezen tyd was de *Vloeijing* een weinig geſtild, weshalven vóórgeſteld wierd om iemant te zenden, om de komſt van DR. SANDS te beletten, alzo hy een ver endweegs woonde; maar ik zeide hen, geen Middelen te zullen gebruiken, om dat de Vrouw in 't uiterſte gevaar was, en dat het veel beeter was, zyn Raad en byſtand te hebben, tot welzyn van de Lyderes, als ook tot vóórkomende nadenkingen, en tot voldoening van alle opmerkingen.

Tot den tyd, dat myn Konſtbroeder den *Vroedmeeſter* kwam, zo heb ik haar nu en dan een weinig *Zop* en *Wyn*, tot opbeuring van haar neergeſlaagen Geeſt gegeven; en na dat hy haar onderſlaagen had, zo verhaalde hy my, dat hy de Deelen

zo

zo vond als boven gemeld is, en van gelyke het Hoofd van 't Kind vóórwaards en ruſtende boven de *Schaambeenderen*. Dit had ik niet waar kunnen neemen, vóór dat zy op haar linker zyde lag, want ik had de zaak alleenig maar met myn éénen Vinger van myn Rechterhand onderzogt, welke ik niet bóven de *Schaambeenderen* kon brengen, maar door de onderzoeking met myn linkere, zo vond ik gemakkelyk, dat het hoofd bóven óp deze *Beenderen* ruſte.

Na de Raadpleeging van ons beide, en de inächtneeming van een ieder omſtandigheid van 't Geval, zo had hy in 't éérſt vóórgeſteld, als de *Vloeiding* verminderd was, de Lyderes een *verzagtende Drank* te geven, en met gedult de wederkomſt van den Arbeid af te wachten; maar kort ná deze vóórſtelling, en vóór dat deze *Medicynen* kwamen, wierd zy aangetaſt met een geweldige overval van *Hikken*, welke een groot *geronnen ſtuk Bloed* neederwaards perste, gevolgt van een wederkomende *Bloedſtorting*, welke over het Bedſtroomde.

Deze ſchielyke veräandering, ſtaafde ons éérſte voorneemen, en wy beſlooten dat een ſpoedige Verlosſing, het eenigſte middel tot behoud van het leven der Vrouw, was. Inderdaad, ik was in 't éérſt van dezelfde gedachten, om rede van haar zwakte, als ook ten aanzien van het behoud des Kinds, wanneer de *Navelſtreng* vóór het Hoofd van 't Kind gezakt was.

De zyde van het Bedde nat, en een verren afſtand van 't Vuur zynde, zo heb ik de Lyderes op haar Rug gedraaid, en de Voeten neederwaards gebragt. Terwyl twee helpers haar *Beenen* ophielden, zo knielde ik neder, en met grooter gemak, dan ik verwagte, zo bragt ik myn Hand in de *Baarmoeder*, en verloſte het Kind en *Nageboorte*, genoegzaam op dezelfde wyze, gelyk in 't vóórgaande Geval; hebbende ook byna dezelfde vóórzorge gebruikt, tot vóórkoming dat de Lyderes, door *Flaauwtens*, zoude wegraaken, en door de *Operatie* om 't leven komen. Daar was geen ſchyn van Leven in 't Kind; noch geene Deelen waren Lootkleurig, zelfs niet eens de Lippen noch de ſchaamdeelen; een omſtandigheid, die klaarlyk toonde, dat het niet lang was dood geweeſt.

Toen nu de *Vloeijing* ophield, zo ordeneerden wy de Lyderes te laaten gebruiken, alle kwartier Uuren, omtrend een *Teekop* vol *Vleeszop*, of in minder tyd, tot onderſteuning van haar kragt, en om te vervullen de ontlaſting van zo veel *Bloed;* maar vooräl niet te veel op één reis, op dat niet haare zwakke Maag mogt overladen worden, en den *Hik* doen wederkomen, waarmede zy zeer gekweld was, (gelyk de *Kraambewaarſter* ons verhaalde,) ten tyde van haare gezondheid. Vangelyke verzogten wy haar, indien de *Vloeijing* mogt wederkomen, de *verzagtende Drank*, alreeds beſchreeven, te Drinken; in welke *twintig Droppelen Tinct. Thebaic.* gemengd waren.

Door deze vóórzorge en bekwaame byſtand, ſcheen zy binnen de achttien of twintig Dagen wél te zullen herſtellen, overweegende haar zwakke en teedere geſteldheid. Zie de 41ſte *Verzameling*, No. 5. het 7de *Geval.*

ACHTSTE GEVAL.

Van eene Vrouw, *die in* Arbeid *was; die overvallen wierd door een geweldige* Vloeijing; *de* Moederkoek *vóórkwam, en de* Vrouw *kort na de* Verlosfing *overleed.*

In 't Jaar 1750, zond één van myn Lyderesfen, haar *Koetſier* by my, en verzogt, dat ik eens by zyn Vrouw wilde komen. Hy onderrichte my, dat zy omtrend vierëntwintig Uuren in Arbeid was geweeſt, dat zy tevóóren gemakkelyke Verlosſingen had gehad, maar nu zo verzwakt was, door een ſchielyke ontlaſting van *Bloed*, dat hy bevreeſt was, dat zy het leven 'er by zoude inſchieten, eer ik by haar was.

By myn komſt, verhaalde my de *Vroedvrouw*, dat zo haaſt de Arbeid begon, de Lyderes door een geringe graad van *Vloeijing* overvallen was, welke allengskens aanwies; naar mate zich de Mond van de *Baarmoeder* opende; maar dat zy by aanhoudendheid gevonden had, een ongewoone zelfſtandigheid, die vóórkwam, en eenige Uuren te vóóren aan de Vrinden verzogt had, te zenden om een Doctor; een vóórſtel dat de *Baarende* door geene Drangredens toe wilde ſtaan.

Zy was dan naar alle gedachten, in een doodelyke omſtandigheid, naby gelyk aan het 3de *Geval*, in No. 2. van deze *Verzameling*.

By de onderſlaaning, vond ik den *Moedermond* grootelyks geöpend, en de *Moederkoek* 'er overheen; om welke ik aan den Man en de Vrinden, het groot gevaar te kennen gaf, en verklaarde, dat het zeer waarſcheinelyk was, dat de Vrouw ten tyde van de Verlosſing, omkomen zoude, en dat het beklaagens waardig was, dat zy niet toe wilde laaten, dat men my mogt haalen, vóór dat het te laat was.

Haar Zuſter bad, dat ik het Kind wilde Verlosſe; terwyl het nu den eenigſte kans was tot behoud van haar leven, en indien zy mogt komen te overlyden, niemand het kon belaſteren.

Ik gebruikte alle vóórzorge, gelyk in 't 7de *Geval*, maar in de opbrenging van myn Hand, langs den *Moederkoek* in de *Baarmoeder*, zo kon ik de Vliezen niet verbreeken.

Ik was om die rede verpligt, om 'er van af te zien, en boorde myn' Vingeren door den *Moederkoek* heen; toen verloſte ik het Kind op een tegennatuurlyke wyze, na welke de *Vloeding* ophield; maar zy was zo zwak, dat zy binnen weinig *Minuten* overleed.

Ech-

Echter, tegen myn verwachting, voornamelyk, om dat de *Moederkoek* vóórkwam, en door deze handelwyze gefcheurd was, zo was het Kind in 't Leven.

NEGENDE GEVAL.

Van een Vloeijing; *den* Moedermond *gefcheurd, en de* Lyderes *in groot gevaar ná de* Verlosfing, *in 't Jaar* 1742.

Eene Vrouw van omtrend dertig Jaaren oud, welke te vóóren van verfcheiden Kinderen was verloft geweeft, werd overvallen door eene geweldige *Vloeijing* uit de *Baarmoeder:* zy was aanftonds gelaaten; *Opiaten* en zamentrekkende *Medicynen* waren 'er vóórgefchreven.

Deze bedwongen de *Bloeding* een weinig, maar dezelve kwam met meêrder geweld wederöm, en tot zulk een Graad, dat toen ik weder gehaald wierd, verwagten ik ieder oogenblik, dat zy overlyden zoude.

De *Vroedvrouw* onderrigtte my, dat het fomtyds geleek, of de Arbeid begon; hetwelk ik onderzogt, en bevond den *Moedermond* omtrend ter grootte van een *Kroonftuk* geöpend en zeer dun.

De Maagfchap van de Lyderes, bad my om Gods wille, om de Vrouw, zo fpoedig als maar mogelyk was, te verlosfen, en haar een kans te verleenen, voor haar Leven, en haar Buik niet te laaten verftrekken tot een Graft voor 't Kind.

Ik voldeed haar verzoek, en verlofte haar genoegzaam op dezelve wyze, gelyk befchreeven is, in het 6de en 7de *Geval* van deze *Verzameling*, en *Nommer*; maar ongelukkiglyk, toen ik den *Moedermond* uitzettede, zo voelde ik hem dun en gefpannen, gelyk een ftuk *Parkement*, de Vrouw poogde om van onder myn Handen te geraaken, door welke ik verpligt was meêrder geweld tot de verwyding te doen, dan ik inderdaad verpligt was, tot inbrenging van myn Hand in de *Baarmoeder;* door welke indringing, ik voelde dat de *Baarmoeder* weg gleed, en aan de zyde fcheurde, zo fchielyk als myn toegelaaten wierd, 'er binnen te dringen, dat niet zonder moeiten toeging.

De *Vloeijing* verminderde na de Verlosfing, en ik gaf haar toen vyftien *Droppelen* van de *Tinctur. Thebai.*; maar dezelve kwam in twee Uuren wederöm, en hield weder op, na het gebruik van dezelve *Medicynen.*

Zy fliep den geheelen Nagt heel wél, was den volgenden Morgen veel verfterkt, door de verfrisfende Ruft, en een voedende Levensregel; maar kort daarná wierd zy overvallen door een geweldige *Bloeding* uit de *Schede*, door welke zy in een groot gevaar was, van aanftonds om te komen.

Deze beteugelde ik door het inbrengen van een Spons, gedoopt in een *Solutie* van *Aluin.*

Zo als het my vóórkwam, zo ſcheen het niet onmogelyk te zyn, dat deze *Vloeijing* konde ontſtaan door ſommige van de groote Vaten, die geſcheurd konde zyn, die zich inplanten aan de zyde van de *Baarmoeder.*

Zy bleef een langen tyd zwak; maar door behulp van de *Cort. Peruv.* en een voedende Levensregel, herſtelde zy.

Het Kind was levendig en had den vollen tyd. Zie de 35ſte *Verzameling*, het 10de *Geval*, en de 40ſte *Verzameling* het 8ſte *Geval.*

Toen ik voornaamelyk, tot onderrichting van jonge *Vroedmeeſters* ſchreef, zo heb ik 'er tusſchen gevoegd het volgende Geval, aan my gezonden, van een *Heer* die te vóóren myn *Vroedkundige* lesſen bygewoond had, hetwelk ik denk dat nuttig zal zyn tot hetzelfde oogmerk.

TIENDE GEVAL.

Van eene Vrouw, *die overvallen wierd door een* Vloeijing, *waar de* Moederkoek *vóórkwam; en die Verloſt wierd door den* Heer Gr — *welk berigt hy my zond eenige tyd geleden.*

In *Auguſtus* 1750, wierd ik gezonden door Dr. Smellie by een Lyderes, die klaagde over een geweldige *Hoeſt*, welke acht of tien Dagen had geduurd, die een *Vloeijing* veröorzaakte, vóór welke zy weinig Dagen te vóóren, gelaaten was. Zy was teder van Lighaam en Doodſch van geſtel, had een zwakke en laage Pols, welke nu en dan opwakkerde, door de aanvallen van den *Hoeſt.*

Die Nagt gaf ik haar tien *Grynen Pillulæ Saponac.* en den volgenden vóórdemiddag, was zy aanmerkelyk gebeeterd, zo wél in de *Vloeijing* als in den *Hoeſt.* In den Nádemiddag was haar vóórgeſchreven, om dikwils twee *Lepelen vol* van een *Hartſterkende*, en een *Borſt verkoelende Drank*, te gebruiken; de Pillen wierden ook herhaald, door welke *Middelen*, zy die Nagt heel wel ruste; maar den volgenden Dag de *Hoeſt* en *Vloeijing* weerkomende, vóór welke ik haar tien Oncen *Bloed* uit den Arm ontlaſte.

Toen ik haar in 't éérſt onderſloeg, zo was de *Moedermond* niet in 't minſt geöpend, maar dien Dag, had zy eenige ligte *Weden* gehad, en hy was ter breete van omtrend een *Schelling* geöpend. Om dat de Vrouw hardlyvig was, zo verördeneerde ik haar een *Aarsſpuitzel*, welk een gewenſchte uitkomſt had; en daarná de volgende *Mixtur*, tot verſterking en opwakkering der *Weden.*

℞. *Pulv.*

℞. *Pulv. Boracis*, *Drachm.* ij. *Tinct. Castor. Croci ää Drachm.* i. *Sp. Lavend. Sal. vol. Olios. ää gt.* XL. *Aq. Cinnamo. ten. Unc.* i. *Aq. Minthæ Unc.* vi. *Syr. Croc. Unc.* iß. *Cap. Cochlear.* ij. *Secunda quaq. hora.*

Na deze *Middelen*, kwamen haare *Weden* ſtrenger en menigvuldiger; maar zy wierd onverwagts, door een geweldige aanval van een *Hoeſt*, overvallen, welke wederöm de *Vloeijing* teweeg bragt, en perſte een groote menigte van *geronnen Bloed* neederwaards. In dit gewigt van zaaken, wierd 'er om my in allerhaaſt gezonden, en ik vond den *Moedermond* grootelyks geöpend, de *Moederkoek* vóórkomende, en verſcheiden kwabben van dezelve afgeſcheiden, van het vliesächtige gedeelte, en liggende onder het *geronnene*, dat ontlaſt was geweeſt.

Op deezen tyd waren 'er geen *Weden*, en de *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Wateren ontlaſt waren, omtrend één Uur te vóóren eer ik kwam: dit was omtrend één Uur in den Nagt. Vindende haar bezweeken, en byna zonder Pols, en haar *Armen* en *Beenen* byna koud, en een klam zweet op haar *Hoofd* en *Handen;* zo verhaalde ik de Vrienden het gevaar waarin zy was, en de noodzaakelykheid van de Lyderes aanſtonds te moeten Verlosſen. Hebbende haar in een half zittenden en half liggenden Stand geplaatſt, en alle noodzaakelyke dingen in gereedheid gebragt. Om dat de *Moederkoek* in myn weg lag, zo ruimde ik die in 't éérſt uit den weg, toen keerde, en verloſte ik het Kind by de Voeten, met groot gemak, tot dat het Hoofd aan den *Rand* kwam, 't welk, om dat het groot was, ſteeken bleef in den Doorgang, om die rede, bragt ik één van de Vingeren in den Mond des Kinds, en drukte de *Onderkaak* tegen de Borſt, welke byſtand het Hoofd met groot gemak deed zakken.

By de onderzoeking van 't Kinds Lighaam, bemerkte ik, dat het al eenige Dagen had dood geweeſt, door de Lootkleur van 't zelven, maar voornamelyk, om dat de Opperhuid op verſcheiden plaatzen afgeſtroopt was.

Om dat de *Nageboorte* niet aanſtonds op het Kind volgde, zo bragt ik myn Hand wederöm binnen, en haalde dezelve met het overblyvende gedeelte van den *Moederkoek* uit; en ſchreef de Lyderes, eenige *Ol. Amygd. dul.* en *Syr. ex Althæa* vóór, voor haar *Hoeſt*; als ook eenige *Ther. Venet.* met *Pul. Gaſcon.* om haar te verwarmen, en de uitwaasſeming te bevorderen.

Toen ik haar den volgenden morgen zag, zo was zy een weinig *Koortſig*, de *Kraamzuivering* in een kleine menigte, maar haar *Hoeſt* was meeſt geſtild, en zy had een matige ruſt genooten. Tot verligting van haar *Koorts*, en het byſtaan van de *Baarmoeders* ontlaſting, zo ordeneerde ik haar te gebruiken, herhaalde *doſes* van *zoutachtige Dranken*, verzoet met *Syr. Diacod.*, 't welk haar veel onderſteunde, en door de bekwaame voedzelen, herſtelde zy, beter dan ik verwagt had.

ELFDE GEVAL.

Van den Heer MUDGE *geteekend* PLYMOUTH, 1746. *Zynde een* Verlosfing *met een geweldige* Vloeijing; *waar de* Vrouw *door de groote ontlasting van* Bloed, *kort daarna overleed.*

Ik was by eene Vrouw des vóórdemiddaags gehaald, omtrend de Klok half twaalf; en wierd onderrigt, dat toen zy 's morgens om zes Uuren fpinnend was, bevonden had, dat haar fomtyds iets met zeer veel geweld afftroomde, dat zy dagt dat het de Wateren waren, maar naar de vloer ziende, bevond zy dat het *Bloed* was. Zy had op deze wyze by aanhoudendheid *Vloeijing*, tot dat 'er om my gezonden wierd; zy was naby haar vollen tyd gekomen, maar zy had in 't geheel geene *Weden* ontdekt.

De Lyderes was liggende in 't Bed, haar geheele Lighaam was bleek, en had een doodelyk aanzien, bedekt met een klam zweet, en het meeft zonder eenige Pols. My wierd vertoond een *Waterpot*, drie vierde parten gevuld met zuiver *Bloed*, en het was noch *vloeijende* in een groote menigte, zodanig dat ik my inbeelde, dat de eenigfte kans om haar in 't leven te behouden, een fpoedige Verlosfing was.

Na aan de Vrinden bekent gemaakt te hebben, het groote gevaar, zo onderfloeg ik haar, en vond de Deelen grootelyks, verflapt, en het Hoofd van 't Kind vóórkomende in de Geboorte, boven 't welk ik met myn Hand kwam, om de Voeten te zoeken; maar het éérfte dat ik ontmoette, was de *Moederkoek*, geheel afgefcheiden, en die lag los in de *Baarmoeder.* Deze verbyfterde my in 't éérft, en maakte my, om by de Vliezen te komen, eenige moeijelykheid en verwarring; hoewel ik ze kreeg en die aan ftukken brak, toen vond en greep ik de Voeten, bragt hen buiten den Doorgang en volvoerde de Verlosfing. Hieröp bragt ik myn Hand in, om de *Nageboorte* uit te haalen, en vond de *Baarmoeder* niet tezaamgetrokken, maar liggende, gelyk een losfe onveerkragtige zak, in den Buik.

De *Vloeijing* hield aanftonds op, en de Vrouw fcheen veel verkwikt. Ik gaf haar *twintig Droppelen Liq. Lauda*, in een *kopje vol* van *gefpeceryde port Wyn;* maar hebbende geen genoegzaame menigte *Bloeds* in haare Vaten tot onderhouding van de Circulatie en Levendönderhoudende affcheidingen, zo overleed zy binnen een half Uur, na de Verlosfing.

TWAALF-

TWAALFDE GEVAL.

Zynde een Tweede van Vloeijing, *van den vóórgaanden* Heer *my toegezonde ter zelver tyd.*

Dit was eene åndere Vrouw, byna in dezelfde omſtandigheid gelyk de vóórgaande, alleenig met dat onderſcheid, dat zy niet zo veel *Bloed* ontlaſt had.

Toen zy om my zond, vond ik haar *Vloeijing* zeer ſnel. Zy was tot haar vollen tyd gekomen, maar had geen *Weden*, noch eenige tekens van Arbeid. Ik gaf haar een *Opiaat*, en verzogt haar zig ſtil in 't Bedde te houden. Dit was omtrend de Klok van Elven des vóórdemiddags; en toen ik om half twee wederöm gehaald wierd, zo was de *Bloedſtorting* niet verminderd maar eêrder vermeerderd.

Het vóórgaande Geval lag my noch verſch in myn geheugen, wegens het uitſtel in hetzelve; dienvolgens verhaalde ik de Lyderes het groot gevaar waar in zy was, en dat het volſtrekt noodzaakelyk was, van haar te moeten verlosſen, zo ſchielyk als maar mogelyk was: met eenige geringe tegenſtandbieding, zo ſtond zy het eindelyk toe.

Hebbende myn Hand in de *Baarmoeder* gebragt, zo was ik zeer omzigtig van de Wateren op te ſtoppen. Hieröp drong ik met myn Hand door de Vliezen heen, die het Hoofd deed reizen, keerde het Kind, bragt de Voeten neederwaards, en volbragt de Verlosſing binnen weinig Minuten; de *Moederkoek* was een groot gedeelte afgeſcheiden. De Moeder was heel wél, en het Kind was een ſterken gezonde Jongen.

DERTIENDE GEVAL.

Een Derde van denzelven. Zynde van eene Vrouw *in de* achtſte Maand *van haar dragt, aangetaſt door een* Vloeijing, *en de* Armen *van 't* Kind *kwamen vóór.*

Eene Vrouw, welke my aangenomen had, om haar by te ſtaan in haare Verlosſing, overvallen zynde door een geweldige *Vloeijing*, toen zy in haar zevende Maand ging: op welk berigt, ik haar tien Oncen *Bloed* uit den Armen aftapte, en ordeneerde haar *Opiate*, en verzogt haar zig ſtil in 't Bedde te houden. De *Bloedſtorting* hield op, maar kwam den volgenden Dag wederöm, doch wierd weder geſtopt door het herhaalen van de *Opiate*, en ik verördeneerde haar verkoelende *Dranken.*

In den tyd van twaalf of veertien Dagen, had de Lyderes nieuwe Aanvallen van *Vloeijingen* gehad, welke dikwils geſtild waren, door de vóórnoemde handelwyze; op welke tydſtip, 'er om my, in aller haaſt gezonden wierd. Ik vond de ontlaſting geweldig, haar Pols buitengewoon zwak, haar Aangezigt bleek, haare Oogen in haar Hoofd gezonken, en na allen aanzien in een doodelyke omſtandigheid. Ik gaf haar aanſtonds een ruime *Doſis Opiaat*, in een *Hartſterkende Drank*, om dat het zo veel voordeel mogt bybrengen, dat het de tyd van de Verloſsing mogt eindigen.

Alles zo ſpoedig als het mogelyk was, klaar gemaakt, en de Lyderes in een rechten ſtand gelegt zynde, zo bragt ik myn Hand binnen, en vond den rechten Arm van 't Kind in den Doorgang, welke gemakkelyk en allengskens ópwaards in de *Baarmoeder* geraakte. Deze vond ik ſtrengelyk tezaamgekrompen, de Wateren waren, zo zy my verhaalde, drie Dagen te vooren ontlaſt. Ik verwyde met myn Hand allengskens dezelve, tot dat ik de Voeten aan den *Bodem* bereikte, en bragt die met eenige moeite neederwaards, en volbragt de Verloſsing op de gewoonlyke wyze, na een genoegzame draaijing, dat de vóórſte Deelen van 't Lighaam, áchterwaards naar het *Heiligbeen* geraakten. En ik had ook eenige moeite in 't Verloſſen van de *Nageboorte.*

De Vrouw herſtelde; maar het Kind overleed, een kwartier Uurs na dat het geboren was.

VEERTIENDE GEVAL.

Een vierde Geval, *van den* Heer M. *in welke de* Moederkoek *vóórkwam.*

Eene Vrouw, zynde overvallen, van een *Vloeijing* in den Morgenſtond, en zond om my des vóórdemiddaags: zy had haar vollen tyd bereikt en één Week te vóóren eenige verſchyning van dezelve gehad.

Zy had géen *Weden*, en haar Pols was vol en ſnel. Ik deed haar aanſtonds een *Laating*, en ordeneerde haar *Opiate* en eenige *zoute Dranken.* De ontlaſting verminderde aanſtonds, en openbaarde zich niet eer als te zeeven Uuren in den Avond, wanneer ik in een groote haaſt door de Meid gehaald wierd, welke zeide, dat haar Meeſteres ſtervende was, en aan een ánder die ons op den weg ontmoete, gebruikte zy dezelfde uitdrukking.

By myn komſt, zo was ik inderdaad van gedagten, dat de Lyderes ſtervende was. haar Pols was zó zwak, dat ik denzelven bezwaarlyk kon voelen beweegen; haar Armen en Aangezigt waren met een *kout zweet* bedekt; haar Oogen hadden den Glans verlooren, en het *Bloed* ſtroomde uit de Deelen.

Dewyl 'er niets beeter voor haar was, dan de Verlosfing, zo onderrigte ik haar Man de omftandigheid. Hy ftemde de Verlosfing toe: toen zette ik my neder, en myn Hand in de *Schede* hebbende gebragt, vond ik den *Moedermond* zeer veel naar de éène zyde gekeerd, en maar zo weinig geöpend, dat ik 'er bezwaarlyk myn' vóórfte Vinger inbrengen konde; maar door de langzaame uitzetting van denzelven, zo bragt ik 'er den éénen Vinger na den ánderen binnen, tot dat ik hem op het laatft zo ver geöpend had, dat ik 'er myn geheele Hand inbrengen konde; het éérfte dat ik ontmoete, was de *Moederkoek*, vaft zittende aan den *Moedermond*, en het vóórfte gedeelte van de *Baarmoeder*, maar afgefcheiden aan het áchterfte van dezelve; ik drong door denzelven heen, verfcheurde de Vliezen, vond en greep de Voeten van 't Kind, bragt hen neederwaards buiten den Doorgang, en volbragt de verlosfing; maar door den haaft, om de Vrouws Leven te behouden, was 'er één van des Kinds Armen gebrooken, welken ik daarna herftelde; en het bleef een wakkere Jongen.

De Lyderes herftelde, tegen de verwagting van álle de byzynde, en ik ben overtuigt, dat zy en het Kind, onvermydelyk omgekomen zouden hebben, indien ik van deze handelwyze geen gebruik gemaakt had, of dat hetzelfde is, indien ik de Verlosfing langer had uitgefteld.

Ik herhaalde wederöm de *Opiate*, in een *kopje* met *gefpeferyde Wyn*, (*Mulled Win*) niettegenftaande welke, binnen omtrend zes of zeeven Minuten daarná, zy een bezwyking verkreeg, die haar byna afmatte. Tot vóórkoming van eenige verdere ontlaftingen, welke, fchoon maar droppelende, zy niet uithouden kon, zo ordonneerde ik *Linnen* te doopen in *Azyn*, om hetzelve over den Rug en over den Buik heen te leggen. De Vrouw was mager van Lighaam en zwak van geftel.

VYFTIENDE GEVAL.

Van de Verlosfing *eener* Vrouwe, *die overvallen was met* Bloedftorting *uit de* Baarmoeder, *medegedeeld in een* Brief *van* M. A. *gefchreeven te* E. 1751.

Eene Vrouw oud Veertig Jaaren, en zeeven Maanden Dragts, van haar zeeventiende Kind, wierd aangetaft van een *Vlocijing*; voor welke zy *Adergelaaten* was, en haar Bed vier Weeken gehouden had; na welke de *Bloedftorting* wederkeerde, en aanhield, hoewel niet geweldig, dan voor twee Dagen; en den derde Dag, om drie Uuren in den Morgen, toen kwam de ontlafting in een Stroom, en overftroomde het geheele Bed.

Toen ik kwam, zynde omtrend vyf Uuren, zo vond ik de Lyderes bezwykende, en kon bezwaarlyk eenige Polsflagen ontdekken; op welke ik het groot gevaar te kennen gaf, en dat het volftrekt noodzaakelyk wás, om het Kind zo fpoedig als mogelyk was, te Verlosfen.

Toen 'er verscheiden dingen gereed gemaakt waren, tot het oogmerk, zo onderſloeg ik haar, en vond den *Moedermond* niet genoegzaam geöpend; echter greep ik één Voet, en haalde die neederwaards, zonder na den ánderen te zoeken, en verloſte het Kind met groot gemak, hebbende zelf niet eens verpligt geweeſt, het terug gebleeven *Been*, noch de *Armen* neederwaards te haalen.

Het Kind was groot en gezond, volgens den tyd die de Vrouw reekende; de *Bloedſtorting*, ſchoon niet geweldig, duurde, twee Dagen achteréén, en de Moeder herſtelde.

ZESTIENDE GEVAL.

Van een Vloeijing, *in welke de* Moederkoek *vóórkwam*, *medegedeeld in een* Brief *van* Dr. D. *geſchreven te* T. 1750.

Hy was gehaald by eene Vrouw, in de achtſte Maand van haar zesde Kind, welke twee Maanden te vóóren onderhevig was geweeſt, aan een *Vloeijing*. De *Kraambewaarſter* toonde hem een Bedpan, in welke omtrend twee Ponden *geronnen Bloed* was, en by de onderſlaaning van de Lyderes, zo vond hy de *Schede* vol van hetzelve; de *Moedermond* was ſlap en omtrend ter breette van een halve Kroon geöpend; maar hy was in 't éérſt verleegen om te ontdekken wat 'er vóórkwam.

Om dat de Lyderes grootelyks verzwakt, ſlaauw en neerſlagtig was, zo was hy bevreeſt, dat zy onder zyn Handen omkomen zoude. Hy verhaalde de Vrinde, dat de Verlosſing, de eenigſte weg was, tot behoud van haar leeven; echter beproefde hy éérſt, om haar *Geeſt* door *ſlappe Hartſterkingen* op te beuren; ook was haar een *Aarsſpuitzel* gezet, met oogmerk om de *Weden* op te wakkeren, welke maar gering waren; en toen hetzelve werkte, wierd het *geronnen Bloed* uit de *Schede* geperſt.

Om dat de *Vloeijing* nog aanhield, had hy haar in een halfzittenden en halfliggenden ſtand geplaatſt, en hebbende zyn Hand in de *Schede* gebragt, zo vond hy dat de *Moederkoek* vóórkwam; na welke hy, met groot gemak, den *Moedermond* opende, glee met zyn Hand langs de buiten zyde van de Vliezen ópwaards, en met eenige moeite ſcheurde hy dezelve. Schoon hy vond, dat het Hoofd van het Kind vóórkwam, zo dorſt hy het niet onderneemen, om dat de Vrouw gelyk een doode lag, te wagten, op een Natuurlyke Verlosſing, maar keerde aanſtonds het Kind, bragt de Voeten neederwaards, en met een weinig moeite, Verloſte hy het Lighaam en het Hoofd, welk zeer ſlibberig en zagt in 't aanraaken was. Het Kind was naar alle gedachten verſcheiden Dagen dood geweeſt.

Hy ſcheide met eenige moeite den *Moederkoek* van zyn vaſtzitting af, en was

was verblyd te vinden, dat 'er geen aanmerkelyke *Vloeijing* was: álle de byzynde, waren verblyd, te vinden, dat de Lyderes zo ogenſchynlyk herſtelde en zeer blymoedig was na de Verlosſing.

Hy ordeneerde zagte *Opiate* tot bedaaring van de *Naweden*, welk den gewenſchte uitſlag had; de *Kraamzuiveringen* waren genoegzaam, en in 't kort, álles was naar wenſch; maar door een tusſchenkomende *Koorts*, met een ongereegelde loop, verzeld met geweldige Hikkingen, Eilhoofdigheid, en ten ſpyt van alle poogingen, zo overleed zy, den vierden Dag na de Verlosſing.

De Doctor begeerig zynde om myne gedachten, over de beſtiering in dit Geval en twee ándere, welke in de 28ſte *Verzameling*, het 5de *Geval*, en in de 34ſte *Verzameling*, No. 2. het 12de *Geval* beſchreeven is, te mogen weeten, zo zond ik hem het volgende Antwoord.

Myn Heer!

UEd. beſtiering, en wyze van handelen, in de drie Gevallen der *Vroedkunde*, welke ik ontfong met uwen *Brief*, eenige Poſten te vóóren, gaven my groote voldoening. Het éérſte, waarin de Arm van 't Kind vóórkwam, heeft UEd. niet kunnen voldoen, om het van een tegennatuurlyken ſtand in een natuurlyken te brengen, wanneer de Wateren ontlaſt zyn, en de *Baarmoeder* ſtrengelyk tezamengekrompen is, en om het lighaam van 't Kind gedrukt word; dit zoude tyd verliezen zyn, en bovendien UEd. en de Lyderes afgemat hebben.

Aangaande het Geval der *Vloeijing*, dat was inderdaad inſtaat genoeg om UEd. voor hetzelven te doen ſtaan, en van gelyke, dezelfde uitkomſt te doen hebben, dat oude en ervaarene *Vroedmeeſters* in zulk een Geval ontmoet zoude kunnen hebben. Niet twyffelende, dat toen de Vrouw in Geeſt en Kragt ná de Verlosſing aanwon, zulks UEd. groote hoop van haar herſtel gaf; maar de uitſlag toonde de onzekerheid van de Menſchelyke poogingen, zo dat wy nooit te verzeekerd kunnen zyn. In zulke Gevallen, tot vóórkoming van vernieling in een *Koorts* van afmatting, zo ordonneerde ik herhaalde *Doſes Koortsbaſt*.

UEd. behandeling in het derde Geval, was ook zeer wél; en zo als UEd. waarneemt, de Tang behoorde nooit gebruikt te worden, dan wanneer het volſtrekt noodzaakelyk is. Inderdaad, toen het Hoofd zó laag in 't *Bekken* zat, zo was het voor UEd. onmogelyk van te ſlaagen, en toen de *Weden* verdweenen, of te zwak tot uitvoering van 't oogmerk waren, zo kon het Werktuig de plaats van de Handen, na dat de Vingeren afglipten, en geen bekwame vaſthouding konden verkrygen, vervullen; van gelyken, behoort men verder ook het Hoofd op een zagte wyze neederwaards te laaten komen, als de *Weden* vermogend, of ſterk genoeg zyn.

Diergeächten Vrind, ga voort en doe vóórdeel, en houd áán, my te fchryven, wanneer UEd. meer moeijelyk Gevallen hebt in UEd. Praktyk, welke my zeer zullen verpligten. Blyven UEd. enz.

No. 3.

Van Vrouwen *die overvallen wierden van* Convulfiën, *en de* Kinderen *op een tegennatuurlyke wyze* Verloft *wierden.*

EERSTE GEVAL.

Van eene Vrouw *op de* CLARE-MARKT, *die overvallen wierd met geweldige* Convulfiën *in 't Jaar* 1745.

Een *Vroedvrouw* zond naar my in den Morgenftond, om te komen by eene Lyderes, by welke zy den geheelen vóórgaanden Nagt opgepaft had; en die, buiten eenig toeval of vóórafgaande waarfchouwingen, zeer fchielyk met *Convulfiën* overvallen wierd. In 't éérft, kwamen dezelven ieder reis om de drie Uuren wederöm, maar daarná, menigvuldiger. De Vrouw was al lang gevoel-en zinneloos geweeft.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Lyderes, in het begin van de negende Maand van haar Dragt was; dat zy haar te vóóren Verloft had, dat zy het altoos gemakkelyk gehad, en nooit over zulke ongemakken geklaagt had; dat de Mond van de *Baarmoeder* een weinig geöpend was, maar dat zy geen fpoor van zaaken ontdekt had, die naar *Weden* geleeken.

Kort ná dat ik kwam, viel zy in een overval, geduurende welke ik haar onderzogt, en vond den *Moedermond* een weinig geöpend, en de *Convulfiën* werkten op dezelve wyze en magt, gelyk de waare *Weden.* Vermits ik haar Pols fnel bevoelde te zyn, zo ordeneerde ik, om haar tien Oncen *Bloed* uit den Arm te doen ontlaften, en een *Spaanfche Vlieg* op haar Rug te leggen. Inwendige *Medicynen* wierden haar niet vóórgefchreeven, om dat zy zelfs niet eens voedzel zwelgen kon, zederd den éérften Aanval.

Omtrend binnen de vier Uuren, wierd ik wederöm gehaald, en onderrigt, dat de *Convulfiën* met meêrder geweld, en menigvuldiger weder kwamen; ik vond den *Moedermond* veel zagter en meêrder geöpend. Al fchoon ik nu, gelyk te vóóren, waarnam, dat 'er geen fchyn van Arbeid was, nochtans, ten tyde van het geweld der aanvallen, bleek het genoegzaam dat het Kind zoude Verlosfen: maar bevreeft zynde, dat het gevaarlyk was de *Convulfiën* langer te laaten werken;

zo

zo vond ik my genoodzaakt, om te verklaaren, dat een spoedige Verlossing, de eenigste waarschynelykste wyze was, tot behoud van Moeder en Kind.

Na de Vrinden het Gevaar onderrigt te hebben, en de noodzaakelykheid van de Vrouw, door de Verlossing te behouden, en de bystanders geplaatst te hebben, om de Lyderes in een vaste ligging te houden, zo bragt ik myn Hand, met groot gemak, door den *Moedermond* heen, brak de Vliezen, keerde het Kind, en Verloste het by de Voeten.

Het Kind was levendig, en de Moeder kreeg geen andere Overvallen meêr, na de Verlossing, maar daar bleef overig de Zinne-en gevoelloosheid voor den tyd van drie Dagen, en zy verkreeg allengskens meêr en meêr gevoelbaarheid, en wilde een tyd lang niet gelooven, dat zy was Verlost geweest.

TWEEDE GEVAL.

Van eene Vrouw, *die byna in dezelfde omstandigheden als de vóórgaande; was maar stierf, om dat de* Verlossing *te lang uitgesteld wierd.*

Hetzelfde of het volgende Jaar, wierd ik gehaald by eene Arme Vrouw, digt by de SEVEN-DIALS; en my wierd verhaald door de *Vroedvrouw*, dat de Lyderes tot haar vollen tyd gekomen, dat de Arbeid pas begonnen was, en datze onder ieder *Wede*, in geweldige *Convulsiën* gestort wierd.

De *Weden* waren niet menigvuldig, zy was tusschen de Overvallen, by kennis, den *Moedermond* een weinig geöpend, en het Hoofd van 't Kind vóórkomende; dewyl nu haar Pols snel was, zo ordeneerde ik dat men haar twaalf Oncen *Bloed* uit den Arm zou ontlatten en een groote *Spaansche Vlieg*, op haar Rug tusschen de *Schouderblaaden* leggen; een *Aarsspuitzel* was 'er reeds al gezet, die haar veel ruimte toegebragt had.

Dit was in den Morgenstond, en ik verzogt aan de *Vroedvrouw*, om my te ontbieden, indien de Overvallen hier door niet bedaarde, of met grooter geweld weeröm kwamen. In omtrend twee Uuren, na dat ik haar verliet, wierd ik wederöm gehaald; maar zynde toen verbonden, by één van myne oude Lyderessen, zo zond ik één van myn oudste Leerlingen, en verzogt hem, indien de *Convulsiën* niet ophielden, de Vrouw aanstonds te Verlossen.

In 't éérst vond hy de Lyderes, in een dommelende of sluimerende omstandigheid, maar kort daarná, wierd zy overvallen van één geweldige *Convulsie:* hy verhaalde de Vrinden, dat het volstrekt noodzakelyk was om haar aanstonds te Verlossen, en dat ik had geordeneerd, deze handelwyze, tot behoud van haar leven, welke in een schynbaar gevaar was: de *Vroedvrouw* was van dezelfde gedachten; maar de

Man van de Vrouw en Zuster, wilden het niet toestaan, of hem toe te laaten, iets te doen vóór ik gekomen was tot haar bystand.

By myn aankomst in den Avond, zo vond ik dat de Lyderes in een sluimerende staat was, en toen geheel gevoeleloos, en menigvuldiger met overvallen en *Stuiptrekkingen* aangetast wierd. Hier op verklaarde ik de Vrinden, de onmogelykheid van haar in 't leven te behouden, en dat het my leet was, te vinden, dat zy dien *Heer* de hulpbieding belet hadden, vóór dat het te laat was.

Zy baden toen, dat ik zoude doen wat ik konde, tot behoud van haar leven, en stonden toe, om meêr van myne Leerlingen te ontbieden. Die *Heer* die by haar had geweest in myn afweezendheid, verhaalde my, dat de *Convulsiën* den *Moedermond* ieder reis een weinig geöpend hadden; echter, om dat het haar éérste Kind was, zo wierd 'er meerder geweld en tyd vereischt, eer dat ik de Deelen zo veel uitgezet had, om myn Hand in de *Baarmoeder* te kunnen brengen: dit volbragt zynde, en de Vliezen gebrooken hebbende, bragt ik de *Beenen* neederwaards en verloste het Kind, maar ik heb vergeeten, of het Kind in 't leeven of dood was.

Dit Geval was niet zo vóórdeelig als het vóórgaande; voor 't overige, de *Moederkoek* kwam 'er gemakkelyk uit, en de *Baarmoeders* ontlastingen waren genoegzaam geregeld; echter, zo waren de *Convulsiën* noch niet bedaard, maar kwamen menigvuldiger en geweldig, zo dat zy overleed, binnen de twee Uuren, na de Verlossing.

D E R D E   G E V A L.

Van eene Vrouw, *die in* Arbeid *was, van haar éérste Kind, die naby* OXFORDS MARK *woonde, en overvallen wierd, van* Convulsiën *ná dat de* Vliezen *gebrooken waren.*

In 't Jaar 1746, zond een *Vroedvrouw* om my, welke my verhaalde, dat de Arbeid van haar Lyderes buitengemeen wél vóórtgegaan was, tot dat de Wateren ontlasteden; maar kort daarna overvallen wierd, met geweldige *Convulsiën*, welke ophielden en wederöm kwamen, elke reis wanneer 'er eene *Wede* begon op te komen.

De *Moedermond* was grootelyks geöpend. Het Hoofd van het Kind vóórkomende aan den *Rand* van 't *Bekken*. De Pols van de Vrouw was zeer snel en haar Aangezigt ongemeen rood. Om welke reden haar twaalf Oncen *Bloed* uit den Arm getapt waren. Maar vindende, dat dit hulpmiddel niet baaten konde, de *Convulsiën* in kragt toenamen, in getal aanwieschen, en het Hoofd niet het allerminst vorderde, zo dagt ik, dat 'er niet beter was, in dit buitengewoon Geval,

Geval, dan het Kind te keeren; hetwelk ik gemakkelyk volbragt, om dat de Wateren noch niet alle uit de *Baarmoeder* ontlaſt waren.

Het Kind was levendig, en de Vrouw had geen overvallen meêr na de Verloſſing.

VIERDE GEVAL.

Zynde een ánder van dezelfde natuur; het Kind *kwam met het* Aangezigt *vóór, en wierd op een tegennatuurlyke wyze* Verloſt.

In 't Jaar 1749, kwam eene jonge Vrouw tot haar vollen tyd, en wierd overvallen van geweldige *Convulſiën*, toen zy in Arbeid geraakte; voor welke zy aanſtonds gelaaten, en een *Aarsſpuitzel* gezet was, die het gewenſchte volbragt. *Zeenuw-Medicynen* en *Opiaten* waren 'er toegediend; het laatſte om de *Weden* te verzagten, die de Overvallen ſcheenen teweeg te brengen; want ieder reis als 'er eene *Wede* begon, zo wierd zy in *Convulſiën* geſtort.

De *Moedermond* was ter breette van omtrend een *Kroonsſtuk* geöpend, en daar wierd een onëgaale Zelfſtandigheid voort geperſt, van welke in 't éérſt onmogelyk te bepaalen was, wat voor een gedeelte van het Kind dit mogt zyn.

Haar was geördeneerd overvloedig *ſlappe groene Tee* te *Drinken*, en *Garſtewater* met *Sal. Nitri*, *zoet gemaakt* met *Syrp. Althea.* Binnen omtrend drie Uuren, na deze vóórſchryving, was de *Moedermond* veel meerder geöpend; en by de onderſlaaning, vond ik, dat het Vóórhoofd en de Oogen van 't Kind vóórkwamen; en dat het geweld van de Overvallen, na de Lating, en 't gebruik van de *Opiaten*, verminderden; maar waren nu veel geweldiger, en meêrder in getal.

In deze gevaarlyke omſtandigheden, en noch gevaarlyker door de *Convulſiën*, en de kwaade voorkoming van 't Kinds Hoofd, zo dagt ik dat het niet wel gehandeld zoude zyn, de Verloſſing langer uit te ſtellen. Toen ál de byzynde klaarlyk overtuigd waren, van haare omſtandigheid, zo liet ik de Lyderes vaſt op het Bed, in een half zittende en half liggenden ſtand houden, en opende allengskens de Deelen welke tyd, en een groot gedeelte Magts vereïſchten; maar om dat de Wateren alle ontlaſt waren, zo kon ik den Stand van 't Hoofd niet veränderen; waarna ik niet buiten een groot gedeelte magts te oeffenen, de Voeten van 't Kind neederwaards bragt, en Verloſten hetzelven, hoewel niet buiten een grooter afmatting dan ik verwagt had.

Het

Het Kind was in 't leven, en gelyk in het vóórgaande Geval, zo had de Vrouw geen een Overval meêrder na de Verlosfing gehad. Zy viel fpoedig in een gezonden flaap en herftelde.

Toen ik eerft myn Hand in de *Baarmoeder* bragt, zo vond ik dezelve ftrengelyk om het Lighaam van 't Kind tezamengekrompen, ook begreep ik dat 'er zeer veel magts geöeffend moeft worden, om het te keeren, en vermoedende, dat de verkeerde ligging van 't Hoofd, de oorzaak was dat het fteeken bleef, zo beproefde ik om den *Kruin* neederwaards te draaijen, maar misfende, daaröm Verlofte ik het, op eene tegennatuurlyke wyze.

VIER-

VIER-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

Zie het 1ste *Deel*, 3de *Boek*, 4de *Hoofddeel*, *de* 4de *Afdeeling.*

Van tegennatuurlyke Verlosfingen, *in welke de* Vliezen *gebrooken waren*, *de* Wateren *ontlaſt*, *en de* Baarmoeder *digt om het* Lighaam *van de* Vrugt *te zaamgekrompen was.*

No. 1.

Van Gevallen *waarïn het* Lighaam *van het* Kind, *in een ronde gedaante tezaamgedrukt was.*

Zie de Ontleedkundige Plaaten als PLAAT XXXI. XXXII. en XXXIII.

EERSTE GEVAL.

Waarïn de voorſte Deelen *van 't* Kind *vóórkwaamen; de* Voeten, Handen *en de* Navelſtreng *in de* Schede *waren.*

In 't Jaar 1743, gehaald zynde by eene Vrouw in de ST. ALBAN'S STREET, waar my de *Vroedvrouw* verhaalde, dat 'er een groote menigte Water op een ſchielyke wyze ontlaſt was, en 'er geen Kind zich in de geboorte voordeed; en zy om die rede, om myn byſtand verzogt had.

By de onderſlaaning, vond ik de Handen en Voeten voorkomende en onder in de *Schede*, benevens de *Navelſtreng* geperſt, in welke de Slagäderen ſtrengelyk klopten. Van deze laatſte omſtandigheid deed ik geen melding; om dat het de Vrouw haar éérſte Kind was, zo konde ik niet weeten of het Kind onder de Verlosfing omkomen zoude. Want ik had door de Ondervinding, geleerd, dat byaldien gemeld word, dat het Kind in 't leven is, en hetzelve daarna omkomt in de Geboorte, het dan de Moeder veel hartzeer baardt, en zy haar dan inbeeld, dat het omgekomen is door de onkundigheid van den *Vroedmeeſter*.

Om dat de Lyderes op het Bed, en op haar linker zyde lag, zo beproefde ik, om haar in dien Stand te verlosſen; maar daar in verhinderd wordende, door de terug trekking der Vrouw, zo was ik verpligt om haar op den Rug te wenden, en wel dwars op het Bedde met haar Billen naar de zyde, en haar *Beenen* te laaten houden door twee helpers.

Na haar in dezen vóórdeeligſten Stand gebragt te hebben, zo bragt ik myn Hand allengskens in de *Schede*, en die wel in een vlakke gedaante houdende,

 gleed

gleed ik áchter en ópwaards met dezelve, tusſchen het *Heiligbeen*, en de Deelen van 't Kind die vóórkwamen, in de *Baarmoeder;* waarin ik vond, dat de Billen aan de linker zyde laagen, en het Hoofd aan de rechter zyde, maar hooger dan de Billen.

Om dat de *Beenen* dubbeld in de *Schede* kwamen, zo haakte ik twee van myn Vingeren in de Knieholtens, en bragt hen, benevens de *Deyën* neederwaards, en het Kind klein zynde, zo wierden het Lighaam en het Hoofd gemakkelyk Verloſt, gelyk beſchreeven is, in de 32ſte *Verzameling*, het 1ſte en het 2de *Geval;* door welke ſpoedige Verlosſing het Kind behouden en de Moeder gered wierd uit het gevaar. De *Moederkoek* liet los, en wierd ſpoedig neederwaards in de *Schede*, door de *Naweden* geperſt.

TWEEDE GEVAL.

Waarin de Voeten *en* Handen *vóórkwamen; het* Lighaam *van 't* Kind *uitgehaald zynde, zo wierd het* Hoofd *door middel van de* Tang Verloſt.

In 't Jaar 1755, wierd ik gehaald in een Geval, in welk het Kind genoegzaam, op dezelfde wyze, als in het vóórgaande Geval vóórkwam, echter met dit onderſcheid, dat de *Navelſtreng* niet in de *Schede* gezakt was; maar het lighaam wierd Verloſt, en het Hoofd bleef aan den *Rand* van 't *Bekken* ſteeken; op welke ik verſcheiden beproevingen deed, om het Hoofd neederwaards in de *Schede* te brengen; maar vindende, dat het Kind in 't leven was, door de klopping van de Slagäderen in de *Navelſtreng*, zo was ik bevreesd, om den Hals te verrekken, indien ik myn beproevingen herhaalde en myn Magt vermeerderde.

De Lyderes in een half zittenden en half liggenden ſtand zynde, zo bragt ik 'er de Bladen van eene lange Tang, die aan de éène zyde geboogen is, en wel aan een ieder zyde van 't *Bekken* één blad, binnen, terwyl een helper het lighaam van 't Kind ophield, tot geeving van meêrder ruimte voor derzelver aanlegging; hen om het Hoofd geveſtigd en tezaam vereenigd hebbende; zo bragt ik twee Vingeren van myn Linkerhand binnen, en veſtigde hen aan een ieder zyde van des Kinds Neus, terwyl ik het Hoofd met het Inſtrument behoorlyk trok, zo Verloſte het gemakkelyk.

Deze twee welgelukte Gevallen, gaven my een groote hoop, dat de vóórnoemde Handelwyze, eenen weg zoude baanen tot behoud des leevens van veele Kinderen, welke in 't algemeen omkomen, door de verrekking van den Hals, onder de Verlosſing van 't Hoofd; maar in een derde Geval, in welk ik miſte, word getoond, dat wy nooit te veel moeten betrouwen, of 'er op te beruſten, ten aanzien van eenig byzonder Konſtgreep in de Praktyk: maar wy moeten dezelven weeten te veränderen, als het noodzaakelyk is.

Dit

Dit niet tegenſtaande, ſchoon ik nooit meer gelegendheid heb gehad, tot doening van meêrder proeven van die natuur; echter gelukte het tweemaal, dus is de Konſtgreep aanpryslyk; vóórnaamelyk wanneer wy zeeker zyn, dat het Kind in 't leven is, door de Klopping van de Slagäderen in de *Navelſtreng*, of beweeging van 't lighaam, of ook om vóór te willen koomen de verrekking van den *Hals*, of te willen vermeiden het gebruik van den *Haak*: zie de XXXV. *Plaat* der *Ontleedkundige Afbeeldingen*, als ook de *Vóórrede* van het *éérſte Deel*, der *Gevallen*. Zie verder het 5de en 7de *Geval* van deze Nommer.

DERDE GEVAL.

Waarin de Beenen, Armen *en* Navelſtreng *neederwaards geperſt wierden in de* Schede: *den laatſten hangende buiten den* Schedemond, *zonder* Klopping *in de* Vaten.

In 't Jaar 1750, wierd ik gehaald by eene in Arbeid zynde Vrouw; de Wateren waren lang te vóóren ontlaſt, en de *Vroedvrouw* had beproeft, om het Kind te Verloſſen; maar miſte, in de onderneeming, en had de *Armen* en *Beenen* opwaards gevouwen, en in de *Schede*, benevens de *Navelſtreng* gebragt, met oogmerk, om die warm te houden, tot dat ik kwam.

Om dat de Lyderes te Bedde was, en op haar linker zyde lag, zo zette ik my achter haar, en vond, ten tyde eener *Wede*, dat de *Navelſtreng* neederwaards geperſt wierd buiten den *Schedemond*, maar daar was geen de minſte beweeging in de Vaten.

Om dat het de Vrouw haar éérſte Kind niet was, en de *Vroedvrouw* den doorgang wydgenoeg geöpend had, zo bragt ik met groot gemak, myn Linkerhand, langs het áchterſte gedeelte van de *Schede*, in de *Baarmoeder*, en vond het Hoofd van 't Kind boven de *Schaambeenderen*, een weinig naar de rechter zyde, de Billen aan de linker zyde en hooger dan het Hoofd.

Ik bragt de *Beenen* neederwaards uit de *Schede*, wond hen in een Doek en beproefde om de Deyën en 't Lighaam neederwaards te haalen, maar het Hoofd zo laag gebragt zynde, zo belette hetzelve de nederdaaling: en vindende de Vrugt groot, zo draaide ik de Vrouw in een half zittenden en half liggenden ſtand, gelyk in 't vóórgaande Geval.

Ik hield toen de *Beenen* met myn Rechterhand vaſt, en bragt myn linkere ópwaards, langs de rechter zyde van het *Bekken*, tot het Hoofd van 't Kind, en terwyl ik het ópwaards naar den *Bodem* der *Baarmoeder* drukte, zo haalde ik de *Beenen* verder neederwaards; door welke Handelwyze, de Billen laager ge-

bragt wierden, en het Hoofd belet, van weder te keeren, om de Verlosfing van 't Lighaam op te houden. Toen de Deyën buiten den *Schedemond* gebragt waren, zo draaide ik de vóórfte Deelen van het Kind áchterwaards; maar daarná vereifchte het een groote Magt, toen het Lighaam 'er uitgebragt was, om het Hoofd te Verlosfen; en inderdaad, indien het Kind had levendig geweeft, het zoude in een groot gevaar geftaan hebben, van om te komen, door de verrekking van den *Hals*.

VIERDE GEVAL.

Waarïn de Zyde *der* Heup *vóórkwam: de vóórfte Deelen van 't* Kind *waren naar het achterfte gedeelte van de* Baarmoeder *gekeerd.*

In 't Jaar 1746, wierd ik gehaald by eene Vrouw, welke een langen tyd in Arbeid had geweeft, en my wierd verhaald door de *Vroedvrouw*, welke haar bediende, dat zy, ná dat de Vliezen gebrooken waren, iets voelde gelykende naar het Hoofd van een Kind; maar toen hetzelve laager geperft was, zo ontdekte zy een ánder gedeelte.

By de onderzoeking van het gedeelte dat vóórkwam, zo had het zeer veel gelykenis naar de Schouderbladen, maar om dat de *Vroedvrouw* my onderrichte, dat 'er van des Kinds Afgang in het Lywaat ontlaft was, zo geraakte ik in twyffeling, maar toen ik een tweede onderzoeking deed, zo vond ik, dat het één van de *Heupbeenderen* was.

Onderrigt zynde, dat dit de Vrouw haar éérfte Kind niet was, en vindende, dat zy zeer veel uitgeput was, door den langen aanhoudenden Arbeid; dat de Deelen wyd geöpend waren, door de *Vroedvrouw*, eêr ik kwam; en begreepen had door de navorfching, dat haar vóórgaande Arbeiden fpoedig en gemakkelyk waren geweeft, zo dagt ik dat het onbarmhartig zoude zyn, om de Lyderes langer indien benaauwden ftaat te laaten.

Na verfcheiden zaaken gereed gemaakt te hebben, om in alles klaar te zyn, tot de Verlosfing, en als ik de Lyderes vaft had laaten houden in een halfzittenden en half liggenden ftand, zo vond ik by de inbrenging van myn Hand, dat de linker Heup vóórkwam, en de Schouder en het Hoofd naar den *Bodem* der *Baarmoeder* en wel na de rechter zyde gekeerd waren, en de Beenen en Armen áchterwaards.

Deze onderzoeking, op eén zagte en langzame wyze gedaan hebbende, zo beproefde ik éérft beide de *Beenen* neederwaards te brengen; maar vindende hen in de *Navelftreng* verward, en het Kind in 't leeven, zo vatte ik maar alleen de

de linker Voet, welke het laagſt was, om die neder te brengen, deze zeer ſlibberig zynde, de *Baarmoeder* ſtrengelyk tezaamgekrompen, en ik de kramp in myn Hand hebbende, zo was ik verpligt, de Voet tusſchen twee van myn' Vingeren te grypen, om die buiten den *Schedemond* te brengen.

Daarná bragt ik het *Been* en de Dey neederwaards, en beproefde den ánderen opgelyke wyze te haalen; maar wierd belet door een geweldige *Wede*, die de linker Heup in het *Bekken* neederwaards perſte; na welke ik myne twee Vingeren van myn Rechterhand gebruikte, en haakte hen, in het áchterſte gedeelte van des Kinds rechter *Liesch.* Een ánder *Wede* aankomende, door de trekking aan het linker *Been* met myn Linkerhand, en gelyk boven met myn rechter, zo verloſte het Kind veiliglyk, gelyk beſchreeven is in de *Bilgevallen*

Het Kind lag eenigen tyd eer het begon te Ademen, maar op het laatſt herſtelde het, tot groote blydſchap van de Moeder, welke haar drie Kinderen tevóóren verlooren had in de *Kinderpokjes.*

V Y F D E   G E V A L.

Waarïn de linker Schouder *vóórkwam, en na het* Lighaam Verloſt *was, het* Hoofd *in 't* Bekken *ſteeken bleef: de korte* Tang *beproefd wierd maar niet ſlaagde, echter neederwaards gebragt wierd met de* Handen, *in 't Jaar* 1750.

Het Hoofd in dit Geval, lag aan de rechter zyde van de *Baarmoeder*, de Billen aan de linkere naar den *Bodem* toe, met de Armen en Beenen áchterwaards, gelyk in 't voorgaande Geval, maar de *Baarmoeder* was niet zo ſtrengelyk te zamen gekrompen, alzo 'er eenige Wateren opgeſtopt waren. Ik vatte het Lighaam met myn Linkerhand, en richtte het Hoofd en de Schouderen naar de *Bodem* der *Baarmoeder* toe, door welke de Billen, naar het ónderſte gedeelte van de *Baarmoeder* gebragt wierde, de *Beenen* met groot gemak gegreepen, en buiten den *Schedemond* gebragt wierden.

In dien tusſchen tyd, zo bad my de Lyderes, dat ik doen zoude wat in myn vermögen was, tot behoud van 't Kind.

De *Vroedvrouw* onderrichte my, dat zy 'er tevooren één verlooren had, welke tegennatuurlyk vóórkwam; en ik vindende, dat het Kind in 't leven was, door de beweeging van zyne *Beenen*, en ſchoon dat het niet buitengewoon groot, en het *Bekken* bovendien naauw was; zo beſloot ik voort te vaaren met groote vóórzigtigheid, om te doen, wat ik konde, tot behoud van 't Kind.

De Lyderes was in 't Bedde gelegt op haar linker zyde: maar na deze onderrichting, zo had ik haar in een half zittenden en half liggenden stand gebragt. Hebbende het Lighaam, en den éénen Arm van 't Kind, welke vóór het Aangezigt lag, naar beneeden gebragt, zo bragt ik twee Vingeren van myn Linkerhand in den Mond, gelyk in de 32ste *Verzameling* geleerd word, en de Vingeren van myn andere, over de Schouderen; toen beproefde ik te Verlossen, maar ik konde het Hoofd niet neederwaards brengen, na verscheiden zagte onderneemingen op deze wyze: ik liet de houding van de *Onderkaak* vaaren, en beproefde VAN DEVENTERS Handelwyze, door de drukking van de Schouderen tot uitbrenging van het Achterhoofd onder de *Schaambeenderen* van daan; maar deze miste ook, en vindende dat 'er noch klopping, in de *Navelstreng* was, zo ondernam ik om de Tang te beproeven.

Ik nu verzogt de *Vroedvrouw*, om het Lighaam van 't Kind op te houden, tot verkreiging van meêrder ruimte en inbrenging van de Tang; maar dezelve te kort, en het Hoofd boven den *Rand* van 't *Bekken* zynde, zo kon ik haar niet zo bekwaamelyk vestigen, als 'er benoodigt was tot eenigen bystand der Verlossing. *Zie* de 35ste *Verzameling* het 2de *Geval.*

Deze Handelwyze ook missende, en de Klopping in de *Navelstreng* grootelyks beginnende te verslaauwen, zo hield en trok ik wederom het Kind gelyk in 't éérst: maar vindende dat de *Onderkaak* scheen te verrekken, zo vestigde ik één Vinger aan ieder zyde van de Neus, en stond op, ten tyde van ééne strenge *Wede*, en ik oeffende een groot gedeelte Magts; om dat het Vóórhoofd van 't Kind áchterwaards, boven de uitsteeking van het opperste gedeelte van 't *Heiligbeen* was, zo had ik hetzelve alreeds gedraaid na de rechter zyde, tot geving van meêrder ruimte voor het Hoofd, om neederwaards te kunnen komen.

Missende ook in deze laatste onderneeming, zo ruste ik een kleinen tyd tot 'er een andere *Wede* mogt wederkomen, maar die zwak en zelde zynde, en vindende dat de klopping ophield, zo oeffende ik grooter Magt, door welke ik het Hoofd op het laatst verlost kreeg.

Ieder handelwyze wierd beproefd, tot weder bekomen des Kinds, gelyk te vóóren beschreeven is, in 't *éérste* en *tweede Deel*, als ook die, welke in de 32ste *Verzameling* van dit *Deel* opgegeeven word, maar alles was te vergeefs: een mislukking, welke zeer moeijelyk voor de troosteloose Moeder was.

Zie verder het 3de en 7de *Geval*, No. 1. van deze *Verzameling.*

ZES-

ZESDE GEVAL.

Waarin de rechter Arm *neederwaards hong*, *buiten den* Schedemond; *het* Hoofd *van de* Vrugt *aan de linker zyde*, *en de vóórste Deelen naar de zyde en áchterste Deelen van de* Baarmoeder *gekeerd waren.*

In 't Jaar 1747, zond een *Heer* om my, toen ik gehaald was by eene andere Lyderes, en verzogt my, zo haast moogelyk was, te komen om zyn Vrouw te helpen, geevende my te kennen, dat toen de Vrouw in 't Bedde wilde stappen, de Wateren zig ontlasteden zonder eenige vóórafgaande waarschouwingen.

Ik verzogt hem, de *Vroedvrouw* te ontbieden, die haar in den vóórigen Arbeid bygestaan had; zeggende hem, dat ik verwagte, dat deze Arbeid waarin ik was, spoedig over zoude zyn, en dat ik tydsgenoeg komen zoude tot bystand van zyn Vrouw, indien het noodzaakelyk mogt zyn.

Volgens onze afspraak, was de *Vroedvrouw* gehaald, en kwam juist ten tyde dat men de Lyderes verschoonde, en men bragt haar te Bedde, ten tyde toen ik kwam: zy verhaalde my, dat zy by de onderslaaning gevonden had, één Voet die in de *Schede* lag, maar ik bemerkte, dat het een Arm was, die dubbeld lag, en bragt de Hand door den *Schedemond* heen, om de *Vroedvrouw* te overtuigen dat het dat gedeelte niet was, dat zy haar inbeelde te zyn.

Alschoon 'er geen *Weden* waren geweest, die de Lyderes waardig achte te melden, nochtans waren de Deelen vóór dat de Vliezen gebrooken waren, zo geöpend dat ik gemakkelyk myn Hand in de *Baarmoeder* brengen konde, en vond het Kinds Hoofd boven de *Schaambeenderen*, de vóórste Deelen áchterwaards en een weinig naar de linker zyde.

Na de ontwarring van de *Navelstreng*, zo bragt ik de *Beenen* neederwaards; maar vindende, dat ik de Voeten niet verder neederwaards dan tot aan het ónderste gedeelte van de *Schede* brengen konde, zo lag ik een strik om dezelve heen, gelyk beschreeven is, in myn *Vroedkundige Verhandeling*; door de vasthouding van den Slinger met myn Rechterhand, en het inbrengen van myn linker aan het Hoofd, zo drukte ik hetzelve ópwaards, en trok de *Beenen* met den strik neederwaards: door deze Middelen rees het Hoofd naar den *Bodem*, de Arm die beneedenwaards was, keerde in de *Baarmoeder* terug, en het Kind wierd gemakkelyk Verlost.

Ik Verlóste de Vrouw van dezen *Heer* eens te vóóren, wanneer het Geval byna hetzelfde was, en van verscheiden Kinderen daarna: haar Buik was iets over-

overhangende; en het was aanmerkelyk, dat toen de Vliezen braaken, terwyl zy in 't Bed lag, dat het Hoofd van 't Kind vóórkwam; maar wanneer zy in een zittende of ſtaanden ſtand was, dan gleed hetzelve over de *Schaambeenderen* heen, en de Arm kwam neederwaards in de *Schede.* Eene gelukkige omſtandigheid was 'er by, want ná dat de Vliezen gebrooken waren, zo vulde de Schouder den *Moedermond* zo volkomen op, dat 'er een groote meenigte Wateren tegengehouden wierden, door welke de Verloſſing gemakkelyk volbragt wierd.

ZEVENDE GEVAL.

Waarïn de Arm *vóórkwam, en het* Bekken *naauw was, het* Kind *by de* Voeten *gehaald, en het* Hoofd Verloſt *wierd met de lange* Tang *aan de zyde geboogen.* Zie Plaat XXXV. Van de *Ontleedkundige Plaaten*, en het 7de en 2de *Geval*, van deze *Verzameling.*

In het Jaar 1753, wierd ik gehaald door een *Vroedvrouw*, by eene Vrouw waar de Arm van 't Kind neederwaards gekomen was, en dubbeld in de *Schede* lag. Om dat de Wateren noch niet alle ontlaſt, maar door de Schouder in den *Moedermond* opgeſtopt waren. Zo beproefde ik, éérſt om den Arm te doen reizen, en het Hoofd neederwaards te brengen, gelyk het vóórkomt in een Natuurlyke Verloſſing.

Ik deze beproeving doende, en vindende het *Bekken* eng, de *Weden* geweldig en de Vrouw niet verzwakt, door de lengte van den Arbeid, en misſende in deze onderneming, zo deed ik het Hoofd en de Schouder reizen tot aan den *Bodem* der *Baarmoeder*, en bragt daaröp de *Beenen*, en het Lighaam neederwaards, en beproefde by aanhoudendheid, om het Hoofd op de zagſte wyze te Verloſſen.

Vindende dat 'er een ſterke klopping van de Slagäderen in de *Navelſtreng* was, en ik bevreesd zynde voor de omkoming van 't Kind, door de verrekking des Hals, en alhoewel ik had gemiſt, met de korte rechte Tang, gelyk in het 5de *Geval*, nochtans ondernam ik te beproeven, een langer ſoort, die geboogen ſtaat, aan de eene zyde, overeenkomende met de Holte van het *Heiligbeen.*

Deze was eenige Jaaren tevóóren door my zelfs, als ook van ándere *Vroedkundigen* uitgedagt, met oogmerk om een beeter vaſthouding van het Hoofd, als het vóórkomt, te verkreigen en hoog ópwaards in 't *Bekken* zit. Maar ik heb die niet aangepreeſen, om dezelve te gebruiken in zulke Gevallen, uit vrees van meêrder geweld te doen, dan noodzaakelyk was, door de Kneuſing der Deelen van de Vrouw. *Zie* verder de *Ontleedkundige Plaaten* XII. en XVII.

De

De Lyderes in een half zittenden en half liggenden ſtand in 't Bed geplaatſt en twee Helpers door haar *Beenen* onderſteund zynde, zo vond ik, dat het Vóórhoofd van het Kind áchterwaards, maar een weinig naar de linker zyde van het laatſte *Wervelbeen* van de *Lenden* gekeerd was, hetwelk met het ópperſte gedeelte van het *Heiligbeen* vóórüit ſtaat, en dus meêrder ruimte vergunde tot aanlegging van de Tang: toen wond ik een Doek rondöm het Lighaam van 't Kind, en ik deed het reizen naar den Buik van de Lyderes, welke een helper bepaalde in dien ſtand.

Bekwamelyk needergezeten zynde, bragt ik myn Hand ópwaards langs de linker zyde van de *Schede*, tot dat myn' Vingeren de linkerzyde van des Kinds Aangezigt bereikten. Toen bragt ik met myn linker Hand, het ééne Blad van de Tang ópwaards langs dat gedeelte, en myn Hand uithaalende tot verkryging van meêrder ruimte, zo gleed het Blad verder ópwaards, zodanig, dat het eind van hetzelve, zo hoog kon raaken als het ópperſte gedeelte van 't Kinds Hoofd was: vervolgen bragt ik het naar de rechter *Lieſch* van de Lyderes, zodanig, dat het Blad over het linker Oor kon komen, hetwelk aan dat gedeelte lag, zynde het gedeelte van het Blad dat hol was, aan de eene zyde naar het *Schaambeen* gekeerd; en het bolle gedeelte áchterwaards, overëenkomende met de holte van 't *Heiligbeen. Zie* verder Plaat XXXV.

Myn Linkerhand daarná ópwaards, langs de rechter zyde, tusſchen het *Heilig-* en *Zitbeen* gebragt hebbende, zo wierd het ándere Blad, langs de binnen zyde van myn Hand, op dezelfde omzigtige wyze, over het rechter Oor geplaatſt: na hen tezaam geſlooten hebbende, zo bragt ik de Vingeren van myn Linkerhand, in des Kinds Mond, tot vaſthouding dat het Aangezigt zich niet ópwaards zoude kunnen begeven; toen trok ik aan de Handvatzelen van de Tang, met myn Rechterhand, en vermeerderde de Magt, en ik bragt het Vóórhoofd, door het naauwe gedeelte van 't *Bekken*, en draaide het áchterwaards, in de holte van 't *Heiligbeen*, en bragt het Hoofd door den *Schedemond*, door de ópwaardshaaling van hetzelve om het *Schaambeen* heen, tot vóórkoming van een ſcheuring des *Bilnaads*.

Daar was een kleine indrukking, door de Tang in de Bekleedzelen van 't Hoofd gemaakt, welke daarna ſpoedig verdween: het Kind was gezond en ſterk; en ſchoon ik een groote kragt geöeffend had, zo herſtelde de Moeder, zonder eenige buitengewoone ongemakken.

Sedert my dit Geval gelukt is, zo had ik in 't Jaar 1755, een tweede Geval van dezelfde Natuur, in hetwelk het Kind, op dezelfde wyze behouden wierd, *Zie* verder het 2de *Geval* van deze *Verzameling*.

Een derde ontmoette ik in den loop van 't zelfde Jaar, in welke de onderneeming, miſte, om rede, van de ongemeene grootte des Hoofds, en de naauw-

heid van 't *Bekken;* waar ik verpligt was om de *Tang* weg te leggen, en de uithaaling met den *ſcherpen Haak* te doen. *Zie* verder de 35ste *Verzameling.*

ACHTSTE GEVAL.

Waarïn de Arm *van 't* Kind *in de* Schede *was, en het* Lighaam *in een ronde gedaante in de* Baarmoeder *lag.*

Vroeg op een Morgen in 't Jaar 1746, wierd ik gehaald by eene Vrouw een endweegs van myn wooning. De Vliezen waren den Nagt te vóóren gebrooken, den Arm vóórkomende, die zeer gezwollen was, en een gedeelte van denzelven buiten den *Schedemond.* Vindende dat het de linkere was, zo onderrichte ik de geene die tegenwoordig waren van de omſtandigheden, om alle valſche beöordèlingen te beletten, in gevalle het Kind niet leevendig Verloſt wierd.

De Vrouw was gelegt dwars op het Bed, in een half zittenden en half liggenden ſtand; twee helpers hielden haare *Beenen* op, en een ándere ſtond aan de tegenöverzyde van 't Bed om het Hoofd en de Schouderen op te houden, en tot vóórkoming van eenige verhinderingen met haar Arm, ten tyde van de *Operatie.*

Met veel moeite bragt ik myn Hand, tusſchen den gezwollen Arm, en het áchterſte gedeelte van de *Schede*, tot den Oxel in; maar het vereiſchte noch een groot gedeelte Magts, om den Schouder te doen reizen, en het Hoofd naar de linker zyde van de *Baarmoeder* te brengen, tot vergunning van ruimte voor myn Hand, om aan de rechter zyde, langs de Borſt van de Vrugt, tot den *Bodem* te komen, waar ik de Knieën vond; toen haakte ik myne Vingeren in de Knieholtens en bragt de *Beenen* neederwaards in de *Schede.*

Toen den vóórärm noch in de *Schede* was, kon ik den ſtrik niet veſtigen over de *Enklaauwen*, maar was verpligt wederom myn Hand in te brengen; en, door de ópbrenging van de Schouderen, en neederwaardshaaling van de Deyën over en weder, zo rees eindelyk het Lighaam hooger. Den Arm uit den weg geruimt zynde, bragt ik de *Beenen* buiten den *Schedemond:* het *Bekken* wyd zynde, zo wierde het Lighaam en het Hoofd gemakkelyk Verloſt. De Zwelling van des Kinds Arm verminderde allengskens, door de aanlegging van *Stoovingen* en *Pappen;* maar het kon in verſcheiden Dagen dat Lid niet beweegen.

Eén van de Helpers verhaalde my, dat zy gevonden had, dat de *Vroedvrouw* met een groote magt getrokken had, en niet in ſtaat was van 't Kind te kunnen

nen Verlosſen, en dat zy ontroerd waren, en dat zy niet toe wilden ſtaan dat deze onderneeming, voor dat ik kwam, zoude herhaalen; en zy vóórönderſtelde dat dit oorzaak was, dat de Arm zo gezwollen was geweeſt, toen het Kind Verloſt was.

NEGENDE GEVAL.

Waarin de Arm *vóórkwam; en afgezet zynde door een ander* Vroedmeeſter *waaröp een* Bloedſtorting *volgde: en noch van een ánder* Geval *waar in de* Lyderes *niet* Verloſt *wierd.*

In 't Jaar 1729, wierd ik by eene Vrouw, die een afſtand van acht Mylen ver van my afwoonde, tot byſtand gehaald; zy was buitenmaten zwak, kon bezwaarlyk ſpreeken, en ſcheen in een ſtervende omſtandigheid te zyn.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, in ſtilte, dat de Lyderes twee Dagen in Arbeid was geweeſt; dat toen de Wateren zig ontlaſteden, het Kind neder gezakt was, tot den Doorgang; dat zy, na verſcheiden beproevingen het Lighaam niet kunnende verlosſen, om een befaamd *Heer* in de Praktyk der *Vroedkunde*, daar ter plaatſe woonende, gezonden had; dat na verſcheiden ondernemingen en wachtingen van eenige Uuren, hy de Vrinden verklaarde, dat het noodzaakelyk was, den Arm af te zetten, tot verkrygen van meerder ruimte, om het Kind te Verlosſen; dat zy hem grootelyks geholpen had, in de afdraaijing van den Schouder, en dus groote dienſt aan dien *Heer* gedaan had.

Zy verhaalde my ook, dat de Lyderes een groote menigte *Bloed*, geduurende de *Operatie*, ontlaſt had; dat 'er alle mogelyke middelen gebruikt waren, om de Moeder van het Kind te ſcheiden; maar toen haar tyd was gekomen, álles was gedaan, dat een Sterveling doen konde.

By de onderzoeking van den Arm, welke de *Vroedvrouw* van onder het Bed vandaan haalde, nam ik waar, dat dezelve niet veel gezwollen was, en verzogt haar, dat zy nooit roemen moeſt, op haar byſtand, in zulk eene *Operatie*, voornamelyk, om dat zy geen dienſt gedaan had, in 't voortzetten van de Verlosſing.

Die *Heer*, welke omtrend vier Mylen van die plaats woonde, had de *Vroedvrouw* 'er by gelaaten, eer dat ik kwam, en had verzogt om hem te zenden, wanneer de *Weden* wederöm kwamen, dat hy haar dan dagt te Verlosſen, beloovende in dien tusſchen tyd een *Cordiale Julepus* te zenden.

De Vrinden, na deze onderrichting, baaden my, om de Vrouw, indien 't mogelyk was, te Verlosfen, en haar niet ten grave te laaten daalen, met het Kind in den Buik. Ik verklaarde hen, dat zy, naar alle gedachten, zeer fpoedig overlyden zoude; en dat het Kind zeekerlyk dood was, en dat het onbarmhartig handelen zoude zyn, om haar meerder te pynigen: maar, om dat zy 'er fterk op aandrongen, en dat 'er een verändering tot herftel kon gebeuren, tegen álle verwachtingen; en overweegende, dat zy evenwel dog omkomen zoude, ten tyde van de Verlosfing, en dat hetzelven in 't openbaar aanleiding kon geven, tot blootftelling van onkundige vóórwendzelen, van die welke een groote Naam verworven hadde; zo befloot ik evenwel, ten fpyt van zulke onbefuisden, om hun verzoek te volbrengen.

Ik ordeneerde dan de Vrouw in dien zelfden ftand te brengen, gelyk befchreeven is in 't vóórgaande Geval, alzo ik verwachte, dat 'er een groote Magt zoude vereifcht worden tot de keering van 't Kind; maar ik was blyde te ontdekken, by de brenging van myn Hand in de *Baarmoeder*, dat de tegenftand gering was. Ik deed de Schouderen reizen tot aan den *Bodem*, bragt de *Beenen* neederwaards, Verlofte het Kind, en de *Moederkoek*; welke laatfte alreeds afgefcheiden was, het Lighaam met groote ftukken *geronnen Bloeds* aan denzelven verbonden, volgden; deze flappe ftaat van de *Baarmoeder* fcheen te ontftaan, door de groote zwakte van de Lyderes.

Alfchoon de Vrouw vóór de Verlosfing, ongevoelig fcheen te zyn, en te dommelen, nochtans daarna opgewekt zynde, door het onverwagte nieuws, dat het Kind gebooren was, zo wierd haar neergeflaagen Geeft weder verheugd; en zy was vermogend om haar dankbaarheid te betuigen, voor myn byftand. Alle de byzynde waren verblyd en opgetoogen, over dat ik de *Operatie* zo gemakkelyk volbragt had; en genoegzaam overtuigd van de onweetendheid van den anderen *Vroedmeefter*.

Aanftonds ordeneerde ik een weinig *Kandeel*, om het haar dikwils te geven; maar fchoon de *Vloeijing* nu was verminderd, zo was zy echter zo veel verzwakt en door den langäanhoudenden Arbeid, en de groote ontlafting van *Bloed* uitgeput, dat zy dien zelfden Nagt, binnen omtrend twee Uuren na dat ik haar verliet, overleed.

Eenige Jaaren vóór dit vóórval, toen ik my eerft, tot de Practyk ter nederzette, geraakte eene Vrouw welke te vóóren was verloft van verfcheiden levendige Kinderen, in Arbeid; de *Vroedvrouw* door den *Drank dronken* zynde, zo wierd ik gehaald, en vond den Arm van 't Kind neederwaards komen in de *Schede*: de Lyderes had ál veele Uuren in Arbeid gezeeten, en daar was alreeds een *Vloeijing* begonnen; maar was verminderd na dat de Wateren ontlaft waren.

Ik ftelde vóór om het Kind te keeren, en by de Voeten te haalen, maar dit

was

was voor hun een nieuwe Mode, en daar ter plaatse niet bekend, zo dat de *Vroedvrouw* en de byzynde 'er zig tegen kanteden, en om een ánder *Meester* zonden welke ook onverdiend eenige naam in de *Vroedkunde* verkreegen had; maar inplaats van de Keering, zo matte hy hem zelfs en de Vrouw af, door het óp-brengen van den Arm, om het Hoofd vóór te doen komen, en toen deze handelwyze miste, zo tragte hy het te Verlossen door aan den Arm te trekken.

Daar wierd een ander *Heer* gehaald, welke verder van haar afwoonde dan de vóórgaande; maar de *Vloeijing* was zodanig aangegroeid, door het vóórgaande geweld, dat de Lyderes overleed eer hy by haar konde komen; en toen hy 'er bykwam, en dat hy meerder van de Konst wist, zo beklaagde hy het zeer, dat de Handelwyze, die ik vóórgesteld had, verworpen was geworden.

TIENDE GEVAL.

Waarïn de Heup *en* Zyde *van 't* Kind *vóórkwamen, met de* Beenen *en* Armen *naar den* Buik *van de* Moeder *gekeerd waren.*

In 't Jaar 1734, wierd ik gehaald by eene Lyderes, waar ik by de onderslaaning geen deel van 't Kind vond, maar na haar in een half zittenden en half liggenden stand geplaatst, en myn Hand in de *Schede* gebragt te hebben, zo voelde ik door de bekleedzelen heen, een *Heupbeen* en *Ribben*: myn Hand verder in de *Baarmoeder* brengende, ruste ik een weinig, en onderzogt op een langzaame wyze de ligging van 't Kind, om op de zagste en makkelykste handelwyze, tot de *Beenen* te komen, en het Lighaam van 't Kind te keeren.

Vindende dat de *Armen* en *Beenen* dubbeld en vóórwaards waren, en de *Schaambeenderen* van de Moeder my belette, om een bekwaame houding aan de Voeten te verkrygen, zo wende ik haar van die stand, op haar linker zyde, en bragt myn Hand in, en bereikte de Voeten, welke gemakkelyk neederwaards gebragt wierden, en het Kind wierd Verlost.

De Vrouw had twee Dagen in Arbeid geweest, eer dat ik gehaald wierd. Zy herstelde, maar het Kind was Dood, en om dat ik de *Navelstreng* vergat te onderzoeken, toen het Lighaam neederwaards gebragt was, zo kon ik niet bevroeden, of het te vóóren dood was geweest, dan of het omgekomen was door het Verlossen van 't Hoofd, waartoe een groote kragt vereischt wierd onder de uithaaling.

E L F D E   G E V A L.

Waarïn de Heup *vóórkwam: en het* Lighaam *van het* Kind *genoegzaam in denzelfden ſtand was, gelyk beſchreeven is in 't vóórgaande* Geval.

In 't Jaar 1752, wierd ik gehaald by eene Vrouw, welke lang in Arbeid was geweeſt, en by de onderſlaaning vond ik, dat 'er één van de Schouders of Heup vóórkwam. Toen zy op haar linker zyde lag, zo beproefde ik om myn Linkerhand in de *Schède* te brengen, ten tyde van eene *Wede;* maar my ontwykende, en haar niet in dien ſtand kunnende houden, zo was ik verpligt om haar op den Rug te wenden, (*Zie* de 25ſte *Verzameling*, No. 1. het 1ſte *Geval*,) denkende dat een half zittende en half liggende ſtand, benevens de *Weden* de Verlosſing zouden hulpbieden.

De tegenwoordig zynde Vrinden onderrichteden my, dat zy van een onbeſtierbaare hoedanigheid was; zo liet ik haar vaſthouden door twee ſterke Vrouwen. Toen ik myn Hand inbragt, zo voelde ik dat de rechter Heup vóórkwam, met de vóórſte Deelen van de Vrugt, naar de áchterſte Deelen van de *Baarmoeder* gekeerd.

Bevindende zo ſpoedig als ik myn Hand in de *Baarmoeder* gebragt had, dat de Lyderes ſtil lag, en geen moeite deed, om van my, met zulk een geweld te ontwyken, als te vóóren, en dat in deze ligging myn Arm en Hand inſtaat was, om hem óp en vóórwaards te draaijen, tot verkryging van de Voeten, zo verzogt ik de Helpers, om haar op haar linker zyde te draaijen.

Geduurende deze omdraaijing, dorſt ik niet onderneemen myn Hand 'er uit te haalen, op dat zy haar geweldige magt tegen my aan niet vernieuwen zoude, en het ſchreeuwen van Moord herhaalen, door welke zy de geheele Buurd ontroerd had.

Haare Billen een weinig over de zyde van 't Bed heen zynde, een Kusſen tusſchen haar Kniën gelegt, welke ópwaards naar haar Buik gehouden wierden, in deze voordeelige ſtand vaſt gehouden, en ik my vóór haar geplaatſt hebbende, zo begon ik de *Operatie:* de *Schaambeenderen* hinderden toen myn Hand niet als ik met denzelven ópwaards langs de vóórſte deelen van de *Baarmoeder* ging; maar dezelve ſtrengelyk te zaam getrokken zynde, zo kon ik maar één van de *Beenen* neederwaards in de *Schede* brengen. Door de veſtiging van een Doek rondöm den *Enklaauw*, zo bragt ik het Hoofd ópwaards aan den *Bodem;* en het Kind klein zynde, zo wierd het gemakkelyk en zagtelyk Verloſt.

T W A A L F-

TWAALFDE GEVAL.

Waarin den Arm *dubbeld in de* Schede *lag; de vóórste Deelen van de* Vrugt *naar de vóórste Deelen van de* Baarmoeder *gekeerd: de* Vrouw *wierd na* VAN DEVENTERS *Handelwyze*, *door haar op* Knieën *en* Elleboogen *te wenden* Verlost.

Ik stond eene Lyderes, wien myn besprooken had in 't Jaar 1745, by, de Vliezen waren gebrooken, en een groote menigte Water ontlatte 'er eer dat ik kwam. De Arm lag dubbeld in de *Schede*, en de *Moedermond*, was genoegzamelyk geöpend.

Hebbende haar in den zydelingschen stand dwars over het Bed heen geplaatst, gelyk beschreeven is, in de 25ste *Verzameling* No. 1. het 3de *Geval*. Ik opende allengskens den *Schedemond*, welke, om dat het haar éérste Kind was, eenigen tyd, door de geringe verwyding onder elke *Wede*, vereischte. In 't éérst verbeelde ik my, dat de vóórste Deelen van 't Kind, naar de áchterste Deelen van de *Baarmoeder* gekeerd waren, dus bragt ik myn Linkerhand langs het áchterste gedeelte van de *Schede* binnen, en by de ópbrenging van den Arm en den Schouder in de *Baarmoeder*, om te zoeken na de Voeten, zo ontdekte ik myn misslag omtrend de ligging, en vond, dat zy na den *Bodem* en voorste deelen waren gekeerd.

Hebbende toen myn Linkerhand uitgehaald, en myn rechter ingebragt, deed ik wederöm de Deelen die vóórlaagen, reizen, en bragt myn Hand langs de vóórste Deelen van de *Baarmoeder* ópwaards, alwaar ik vond de *Beenen*, *Armen* en den *Navelstreng* in malkander geslingerd, zodanig, dat ik dezelve met myn Vingeren niet ontwikkelen konde, genoegzaam tot vasthouding van de Voeten. Deze Hinderpaal, gevoegt by de zaamekrimping van de *Baarmoeder*, (welke *Operatie* ik niet kort na dat de Vliezen gebrooken waren, volbragt,) veroorzaakte de Kramp in myn Hand, zo dat ik verpligt was dezelve meer dan ééns uit te haalen.

Door deze herhaalde magtöeffeninge op het Lighaam, wierd de *Moederkoek* gedrukt en los gemaakt, van zyn vasthouding in de *Baarmoeder*, welke een *Vloeijing* te wege bragt. Dit Toéval waarneemende, en overwegende, dat 'er geen tyd verlooren moest gaan, zo deed ik een derde beproeving op dezelfde wyze: zo spoedig als myn Hand weder ingebragt was, ontmoete ik den vóórgaanden tegenstand en moeijelykheid, zo onderstond ik niets meer te onderneemen om haar in dien stand te Verlossen.

Hebbende haar toen op het Bed, op de Knieën en Ellebogen geplaatst, met de Billen

len hooger dan de Schouderen, en door helpers, in dien ſtand vaſtgehouden zynde, zo bragt ik myn Hand wederöm binnen, en vond de zamenkrimping en drukking zo verminderd, dat ik eindelyk, hoewel met veël moeite, één van de Voeten tusſchen myn' Vingeren kreeg en denzelven neederwaards in de *Schede* bragt. Door de ópwaards brenging van 't Lighaam, en de neederwaardstrekking van het *Been*, en wél beurdwisſelend, zo wierd het Kind gemakkelyk verloſt; de *Moederkoek* volgde, en de *Vloeijing*, verminderde.

DERTIENDE GEVAL.

Waarïn het Kind *in een ronde gedaante lag*, *de* Rug *vóórkomende*, *met het* Hoofd *en de* Voeten, *naar den* Bodem *van de* Baarmoeder *gekeerd.*

In 't Jaar 1746, zond een *Vroedvrouw* naar my, om by eene in Arbeid zynde Vrouw te komen: zy verhaalde my, dat de Vliezen, kort na haar komſt, gebrooken waren, en vermoede, dat nochte het Hoofd, noch de Billen vóórkwamen, en zy aan den Man verzogt had, om meerder byſtand te zenden.

Toen de Lyderes op haar zyde lag, zo onderſloeg ik haar, en ik was van de *Vroedvrouws* gedagten, maar onzeeker, wat voor een gedeelte van 't Lighaam dat over den *Moedermond* heen lag. Zy ontweek myn poogingen in deze ligging, daaröm wierd zy op haar Rug gewend. Haar Billen waren neederwaards aan 't Voetenëinde van 't Bed gebragt; terwyl twee Vrouwen haare *Beenen* onderſteunden en haar vaſthielden, tot vóórkoming van my te ontvlieden onder de *Operatie.*

By de inbrenging van myn Hand, zo vond ik, het middelgedeelte van den Rug vóórkomende, en dat de Schouderen aan de rechter zyde van de *Baarmoeder* waren. Deze beproefde ik eerſt, te doen reizen naar den *Bodem* toe; maar toen ik getragt had te komen tot de Billen, om dezelve neederwaards te doen komen, aan de andere zyde, zo kwamen de Schouderen wederöm.

Na verſcheiden beproevingen, vindende, dat deze handelwyze niet gelukte, zo glee ik met myn Hand langs het áchterſte gedeelte ópwaards, naar den *Bodem* toe, waar ik de Voeten vond, en toen haalde ik die neederwaards, de Rug draaide ópwaards; waar na het Kind, zeer ſpoedig en gemakkelyk Verloſt werd.

VEERTIENDE GEVAL.

Waarïn de Buik *vóórkwam; de* Navelftreng *neederwaards in de* Schede *hong, en zeer gezwollen was; het* Hoofd *en de* Beenen *naar den* Bodem *der* Baarmoeder *gekeerd waren.*

In 't Jaar 1750, wierd ik vroeg in den Morgen by eene Vrouw, die een ftrengen Arbeid had, gehaald. De Vliezen waren den vóórigen Nagt gebrooken geweeft; fchoon de *Vroedvrouw* gevonden had, dat de *Navelftreng* neederwaards kwam, en het Kind vóórkwam, nochtans verborg zy deze byzonderheden, en gaf vóór, dat álles wél was, dat het een langen tyd zoude duuren eer het Kind Verloft was, en zy wilde niet toeftaan, dat 'er byftand gehaald wierd, tot dat de Vrinde 'er op aandrongen, om meerder onderrichting te verkreigen.

Toen 'er eene *Wede* begon, zo onderfloeg ik haar, en vond de *Navelftreng* neederwaards hangend, tot buiten den *Schedemond*, en zeer veel gezwollen, buiten eenige klopping in dezelve; vervolgens gleed ik ópwaards in de *Schede*, en voelde derzelver aanhangzel aan den Buik, en verklaarde de Vrinden dat het Kind tegennatuurlyk vóórkwam, en dat het dood was. Zy deze Verklaaring hoorende, zo mishandelde zy de *Vroedvrouw*, en hadde haar omtrend ten huize uitgedreeven, indien ik 'er niet tusfchen beiden was gekomen ten haaren beften, dat zy mogt de Lyderes helpen na de Verlosfing. *Zie verder* de 49fte *Verzameling*. No. 2.

Toen de Lyderes op haar linker zyde lag, en de Deelen wyd geöpend waren, of door de *Vroedvrouw*, of door de Vliezen eer dat zy braaken, zo bragt ik myn Hand met groot gemak binnen, en voelde de vóórfte Deelen der Deyën aan de linker zyde van de *Baarmoeder;* en hooger ópwaards nafpoorende, zo vatte ik de *Beenen*, welke ik niet neederwaards kon brengen, door de groote zamenkrimping van de *Baarmoeder*.

In myn Hand de Kramp krygende, zo haalde ik dezelve laager, en rufte een poosje, beproefde toen om de Borft ópwaards, en de *Beenen* neederwaards te brengen; maar ik kon den ftand van 't Kind niet genoegzaam veränderen; en om dat de Lyderes niet bekwamelyk in den zydelingfchen ftand gehouden wierd, zo was ik verpligt, om haar op den Rug te wenden; *zie* de 25fte *Verzameling*, No. 1. het 1fte *Geval*. Toen bragt ik myn Hand langs het áchterfte gedeelte van de *Baarmoeder* naar den *Bodem*, en vatte de *Beenen* en haalde die neederwaards, door welke handelwyze de voorfte Deelen der Deyën en 't Lighaam ópwaards draaide, en het lighaam neederwaards gebragt wierd; maar het Kind groot zynde, zo wierd het Hoofd met eenige moeijelykheid Verloft.

VYFTIENDE GEVAL.

Waarïn de Borst *van 't* Kind *vóórkwam; één van de* Armen *dubbeld in de* Schede *lag, een gedeelte van den ánderen buiten den* Schedemond; *en de* Verlosfing *volbragt wierd, met den ftrik, in 't Jaar* 1743.

Kort na dat de Vliezen gebrooken waren, zo wierd ik gehaald in dit Geval, en vond de Borst van 't Kind neederwaards geperst, in het ópperfte gedeelte van 't *Bekken;* verwagtende dat 'er kragt zoude vereifcht worden, om dezelve ópwaards te doen reizen, om by de *Beenen* te kunnen komen, derhalven heb ik deVrouw in een half zittenden en half liggenden ftand gelegt. *Zie* verder de 25[fte] *Verzameling*, het 1[fte] *Geval.*

Ik wond een Doek rondöm den Rechterhand, en Vóórarm van 't Kind, die buiten de uitwendige Deelen waren, en hield het met myn Linkerhand vaft, en bragt myn Rechterhand langs het áchterfte gedeelte van de *Schede* ópwaards; toen deed ik de Doek weg, en liet den Arm los, bragt beide de Borft en den ánderen Arm ópwaards in de *Baarmoeder*, waarïn ik het Hoofd en den Hals boven in het *Bekken* vond, en de *Deyën* en *Beenen* lagen dubbeld aan de linker zyde, welke laatfte gemakkelyk in de *Schede* gebragt wierden.

Na een weinig geruft te hebben, en na dat ik getragt had om het Lighaam van 't Kind om te draaijen, door beurdwisfelend de Borft ópwaards te drukken, en de *Beenen* neederwaards te haalen; zo vond ik dat dit flegts maar de Vrouw, en my zelfs afmattede, het geen myn oogmerk niet was, derhalven bragt ik den ftrik binnen, en veftigde denzelven losfelyk over beide de *Enklaauwen*, doch niet zonder eenige moeite, naardien de Voeten zeer hoog in de *Schede* waren.

Hebbende denzelven op het laatft vaft gekreegen, draaide ik hem om myn Rechterhand, en bragt myn linkere binnen, met welke de Borft vóórwaards naar den *Bodem* gebragt wierd na de rechter zyde, terwyl de *Beenen* neederwaards gehaald wierden, door den ftrik met myn linkere, buiten den *Schedemond;* toen vatte ik de *Enklaauwen* met myn Rechterhand, tot vóórkoming dat dezelve niet verrekten, en deed het Lighaam van de Vrugt, met myn linkere, hooger ópwaards reizen; en door beurdwisfelend by aanhoudendheid ópwaards te drukken, en neederwaards te haalen, zo waren het Hoofd en de Schouderen gereezen tot aan den *Bodem* der *Baarmoeder*, de Armen en de Billen waren neederwaards in de *Schede* gebragt; waar op beide Moeder en Kind, langzamelyk Verloft wierden.

Z E S T I E N D E G E V A L.

Waarïn de Arm *en* Schouder *van een tweede* Kind, *buiten de uitwendige Deelen, geperst waren, in 't Jaar* 1746.

De Lyderes was den Avond te vóóren, toen ik den volgenden Morgen gehaald wierd verloſt; wanneer ik vond dat de rechter Arm en Schouder van een tweede Kind, neederwaards gedrukt of geperſt wierden, buiten de *Schedemond.* De Arm was niet gezwollen; maar, toen ik geen klopping aan de Pols konde voelen, zo verbeelde ik my dat het Kind Dood was.

Den Hals, Schouder en een gedeelte van de Ribben, benevens den Arm buiten den *Schedemond* zynde, zo was ik bevreeſt, dat het onmogelyk zoude zyn, omdeze Deelen ópwaards in de *Baarmoeder* te brengen, zo hoog als benoodigd was tot keering van 't Kind, en tot neederwaardsbrenging van de *Beenen:* deze Handelwyze, niet tegenſtaande, zo beproefde ik die éérſt, maar niet ſlaagende, beſloot ik haar op die wyze te Verlosſen die CELSUS, in zulke Gevallen opgeeft; namelyk den Hals te verdeelen en ſtukswyze uit te haalen.

Hebbende dan bevoolen, de Lyderes bekwamelyk te houden in een half zittenden en half liggenden ſtand, zo beproefde ik noch eens om den Schouder ópwaards te brengen, en was verblyd te vinden, dat het Kind klein was, en dat ál de vóóruitgeperſte Deelen gemakkelyker, dan ik konde verwagten in de *Baarmoeder* terug keerden: toen bragt ik de *Beenen* neederwaards, en verloſte het Kind, 't welk in 't leven was, en ik was verheugd, dat ik niet genoodzaakt was geweeſt, om tot de laatſte Waarburg over te moeten gaan.

N°. 2.

Van Gevallen *waarïn de* Kinderen, *met de bovenſte* Deelen *naar den* Moedermond *laagen*; *de* Voeten *en* Billen *naar den* Bodem; *de* Wateren *ontlaſt*, *en de* Baarmoeder *tezamengekrompen was in de gedaante van een lange* Schede.

E E R S T E G E V A L.

Waarïn de linker Schouder *vóórkwam, en de vóórſte Deelen van 't* Kind *naar de rechter zyde van de* Baarmoeder *gekeerd waren.*

In 't Jaar 1737, wierd ik by eene in Arbeid zynde Vrouw gehaald. De

Wateren waren daags te vóóren, toen ik by haar kwam, ontlaſt. By de onderſlaaning bevindende dat het Hoofd van 't Kind niet vóórkwam, zo had ik de Lyderes, in een half zittenden en half liggenden ſtand, dwars op het Bedde geplaatſt; toen bragt ik myn Hand in den *Schede*, en voelde de Schouder, en in de ópbrenging van denzelven nam ik waar, dat de vóórſte Deelen van 't Kind, aan de rechter zyde van de *Baarmoeder* lagen, en dat het Hoofd ópwaards boven de *Schaambeenderen* gekeerd was.

Na deze ondervinding was ik verpligt, om myn Rechterhand uit te haalen, en myn linkere in te brengen: om dat ik beproefde de inbrenging te doen, tusſchen de Borſt van 't Kind en de rechterzyde van de *Baarmoeder*, zo vond ik deze laatſte ſtrengelyk tezaamgekrompen, waar door ik verpligt was myn Hand laager te haalen, en den Schouder en het Hoofd naar de linker zyde ópwaards te brengen, tot verkreiging van meêrder ruimte voor myn Hand en Arm; maar deze Deelen zich niet rond beweegende, zo drong ik met myn Hand ópwaards langs de Borſt, en allengskens bereikte ik de Deyën en Beenen, welke dubbeld gevouwen tegen den Buik van 't Kind laagen.

Toen ik de Kramp in myn Hand begon te krygen, zo ruſte ik een weinig, en de magt van myn Arm eenigzins herſteld zynde, bragt ik myn Hand verder en verder ópwaards, tot verkryging van meêrder ruimte en vatting van de *Enklaauwen*, hetwelk ik op het laatſt volbragt, en bragt de Voeten neederwaards tot het ónderſte gedeelte van de *Baarmoeder;* maar door het groot geweld, dat 'er vereiſcht wierd, ſcheide de *Moederkoek* af, en bragt een *Vloeijing* te weeg. Hebbende toen myn Rechterhand uitgehaald, en myn linkere ingebragt, met welke, door de ópbrenging van den Schouder en de trekking, beurdwisſelend by de *Beenen*, zo keerde ik op het laatſt het Lighaam om, en het Kind wierd Verloſt, maar niet zonder van Hand drie of vier maalen te veränderen, welke zeer veel gedrukt, en met de Kramp aangetaſt wierden, door de ſterke te zamenkrimping van de *Baarmoeder:* ik was dan, geduurende de *Operatie*, verpligt om myn eigen ſtand, van een zittende, in een knielende en in een ſtaande, beurdwisſelend naar mate ik het noodzaakelyk vond te veränderen.

De *Moederkoek* volgde na het Kind; de *Vloeijing* hield op; en het Kind was in 't leven, tegen myn verwagting, overweegende, het groot geweld en de drukking op de Borſt en Buik eer dat ik het by de *Beenen* neederwaards kon brengen. De Lyderes een ſterke gezonde Vrouw zynde, was niet bezweeken door de *Vloeijing*, welke van nut was in een verſlapte *Baarmoeder*, en, door de ontleediging van de Vaten, en holp tot het beletten van een Ontſteeking.

TWEE.

TWEEDE GEVAL.

Waarïn de rechter Schouder *van het* Kind *vóórkwam*; *de* Beenen *tegen het voorste gedeelte in de* Bodem *gekeerd*; *en de* Verlosſing *door den ſtrik verricht wierd.*

In het begin van 't Jaar 1753, wierd ik gehaald by een Vrouwsperſoon, die ik twee keeren te vóóren Verloſt had. Na het uiterlyk aanzien ſcheen zy zeer wel gevormd tot *Baaring* van Kinderen, maar haar ziekelykheid, in haar Kindsheid, was oorzaak van een naauw en mismaakt *Bekken*.

De mismaaktheid verſchilde, voor 't grootſte gedeelte, van dat ſoort, die ik in andere Gevallen waargenomen heb. De mismaaktheid in 't algemeen genomen, beſtaat van de vóóruitſchieting van het laatſte *Wervelbeen* der *Lendenen*, en het ópperſte gedeelte van het *Heiligbeen*, en is te ontdekken, doorde onderzoeking met een Vinger. In deze Lyderes ontſtond de mismaaktheid van de drie laatſte *Wervelbeenen* van de *Lendenen*, die voorwaards geboogen waren, en kan niet gevoeld worden dan na de Verlosſing, buiten in dit laatſte Geval, waarïn ik verpligt was de *Beenen* van 't Kind neederwaards te brengen, en het op een tegennatuurlyke wyze te Verlosſen.

In haar eerſte Arbeid, toen zy omtrent vyf en dertig Jaaren oud was, wierd zy bediend door een *Vroedvrouw*, en om dat het werk moeijelyk ſcheen te zyn, zo wierd 'er een *Vroedmeeſter* gehaald, welke verpligt was om het Hoofd te openen, en het met den *Scherpen Haak* te haalen. In haar volgende bevrugting wierd ik aangenomen; en toen het Hoofd van 't Kind vóórkwam, zo nam ik vóór den Arbeid, van den beginne af aan, op eene langzaame en voorzigtige wyze te doen; maar ſchoon het Kind klein was, zo moeſt ik het met de grootſte moeijelykheid behouden, door behulp van de Tang. Toen ik haar in den derden Arbeid, met dezelfde vóórzorge en geduld bediende, gelyk in 't vóórgaande Geval, zo kon ik het Kind niet behouden, om dat het groot was; maar vond my verpligt, om dezelfde handelwyze te oeffenen, gelyk de vóórnoemde *Heer* het éérſte Verloſt had, tot behoud van de Lyderes haar leven.

Toen ik aangenomen wierd, om haar in de derde Verlosſing by te ſtaan, zo wierd ik in een groote vrees geſteld, om dat my bekend was de moeijelykheid, om haar in den Arbeid by te ſtaan, maar noch meêrder, toen ik gehaald wierd, en by de onderſtaaning vond, dat het Hoofd van 't Kind niet vóórkwam. De Vliezen waren niet gebrooken, maar wierden ten tyde der *Weden* neederwaards in het ónderſte gedeelte van de *Schede* geperſt wierden, en de Mond van de *Baarmoeder* was grootelyks geopend.

Na de overweeging van 't Geval, zo nam ik vóór, om bytyds en wel eêr de Vliezen gebrooken, en de Wateren ontlaſt waren, te beproeven, om het Hoofd indien het groot was, te doen vóórkomen, of indien het Kind klein was, by de Voeten neederwaards te brengen, en op een tegennatuurlyke wyze te Verlosſen; maar middelerwyl dat het Bed klaar gemaakt wierd, zo kwam 'er een ſtrenge *Wede*, op welke de Vliezen braken, en daar wierd een groote menigte Water, op een ſpoedige wyze, van de Lyderes, in een ſtaanden ſtand zynde, ontlaſt.

De *Kraambewaarſter* bragt haar te Bedde, haar Billen waren neederwaards naar het Voeteneïnde gekeerd, en zy wierd op haar linker zyde gelegt: deze ſtand was de voordeeligſte, om dat my de voorüitſchieting van de mismaakte *Beenderen* bekend was, welke zoude verhinderd hebben, de ópwaards brenging van myn Hand, indien ik haar in een half zittenden en half liggenden ſtand geplaatſt had.

Hebbende my iets áchter de Lyderes nedergezet, en myn Rechterhand in de *Schede* gebragt, zo kwam de Schouder vóór, en het Hoofd was na de rechterzyde van de *Baarmoeder* gekeerd: ik beproefde den eerſten ópwaards te brengen, en het laatſte neederwaards te haalen, om het Kind, in den Natuurlyken ſtand te brengen; maar vindende, dat de zamenkrimping van de *Baarmoeder* verhinderde, om den Schouder hoog genoeg te doen reizen, en dat het Hoofd om zyn ſlibberigheid myne Vingeren ontweek, zo dat ik dien ſtand niet veränderen kon; gaf dan alle hoop van op deze wyze te zullen ſlaagen, op; want, toen de Vliezen gebrooken waren, zo verhinderde de mismaakte *Beenderen*, dat de Schouders konde neederwaards komen tot toeſluiting van den doorgang, om het overgebleevene gedeelte van de Wateren op te ſtoppen.

Vindende de zamenkrimping van de *Baarmoeder* zo ſterk, en de neederwaards persſing van de Lyderes zo groot, dat ik de Voeten niet bereiken kon, zo liet ik haar op de *Kniën* en *Ellebogen* leggen, tot voorkoming van de verdere persſing; terwyl zy in dien ſtand door de byzynde vaſt gehouden wierd, zo bragt ik myn Hand wederöm binnen, en vindende den tegenſtand minder, zo bragt ik denzelven allengskens ópwaards, langs het vóórſte gedeelte van de *Baarmoeder*, waar ik één van de *Beenen* vond, die ik neederwaards bragt; toen bragt ik, door den Schouder ópwaards te brengen, en het Lid neederwaards beurdwisſelend te trekken, gelyk in 't vóórgaande Geval, hetzelven buiten de *Schedemond*.

Op dezen tyd was ik zeer veel afgemat, en ruſte een weinig. De Lyderes klaagende over den ongemakkelyken ſtand, waarin zy was, zo heb ik haar wederöm op haar zyde gelegt; en veſtigde een ſtrik boven den *Enklaauw*, en nam het ander end van den Strik en wond het om myn Rechterhand, en bragt myn Linkerhand tot aan het Aangezigt, en het vóórſte gedeelte, van den Hals en Borſt van 't Kind, welke aan het onderſte gedeelte en rechter zyde van de *Baarmoeder*

moeder waren: door de ópwaardsbrenging van deze, en de neederwaards trekking terzelver tyd met den ftrik, zo bragt ik de Billen lager, en het Hoofd en de Borft, na het ópperfte gedeelte van de *Baarmoeder*.

Hebbende myn Linkerhand uitgehaald, en overwoogen, dat 'er noch een groote moeite was tot behouding van 't Kinds leven, door de brenging van het Hoofd door den Doorgang van deze mismaakte *Beenderen* heen, zo bragt ik de Vrouw in een half zittenden en half liggenden ftand, gelyk befchreeven is in de 25fte *Verzameling*, het 1fte *Geval*. Deze Stand verleende meerder vryheid tot het doen van een vyliger *Operatie*, dan ik verwagtên kon, in eene ándere.

Ik wond een Doek om des Kinds *Been*, en ik begon te trekken, en, door behulp van de Moeders poogingen, bragt ik de Heup tot aan het onderfte gedeelte van het *Bekken;* verder bragt ik de Vingeren van myn Linkerhand over de ándere Heup en de Liefch, en trok met beide de Handen, en bragt het Lighaam neederwaards tot aan de Oxelen.

Vindende, door de klopping in de *Navelftreng*, dat het Kind in 't leven was, zo gleed ik met myn Rechterhand ópwaards langs de Borft, om te ontdekken de legging van 't Hoofd, hetwelk noch hoog en boven de mismaaktheid der *Beenderen* lag, met de Kin naar de rechter zyde gekeerd; maar niet in ftaat zynde, om het Hoofd en de Schouderen neederwaards te brengen, zo haalde ik myn Hand uit. Na dat ik beide de Armen neederwaards had gehaald, zo bragt ik myn linkerhand in, en het Hoofd een weinig laager zynde, zo haakte ik twee Vingeren in des Kinds Mond, lag het Lighaam van het Kind op den Arm, en veftigde de Vingeren van myn Rechterhand over de Schouderen, aan ieder zyde van den Hals.

Hebbende het Kind dusdaanig met beide myne Handen gehouden, zo beproefde ik, op een zagte en vóórzigtige wyze hetzelven neederwaards en het Hoofd uit te haalen, door eenen langzaame aanwinnenden Magt, ik bewoog het Aangezigt van 't Kind vóór- en áchterwaards, fomtyds veränderde ik myne Vingeren van de Mond aan de zyde van de Neus, fomtyds verliet ik deze houding, en beproefde VAN DEVENTERS Handelwyze, door de neederwaards drukking van de Schouderen, om het Achterhoofd van onder de *Schaambeenderen* te krygen: deze Handelwyze niet gelukkende, zo bragt ik wederom myn Vingeren in des Kinds Mond; maar na het oeffenen van een groote Magt, door de trekking van 't Lighaam op- en neederwaards en van zyde tot zyde, zo was ik verpligt te ruften, en begon te twyffelen aan het behoud van 't Kinds leven.

De Vrouw ftond dit alles met een grooten moed door, en hielp met al haar Magt, door de neederwaardspersfing ten tyde van de onderneemingen. Toen ik noch een zwakke klopping in de *Navelftreng* vond, zo nam ik vóór een tweede beproeving met al myn magt te onderneemen, door welke het Hoofd

een

een weinig lager gebragt wierd; toen drong ik met myn' Vingeren ópwaards tot het Vóórhoofd en kreeg daar een vasterhouding, en volbragt de Verlossing.

De gepleegde magt, en de Keering van 't Kind, deed de *Moederkoek* schei-den, en bragt een groote meenigte *Bloeds* te weeg, gelyk in 't vóórgaande Geval; een omstandigheid welke gemeenelyk vóórvalt in soortgelykende Ver-lossingen. Toen de *Nageboorte* het Kind volgde, zo wond ik die om 't Kind, en lag het álles in de schoot van eene daarby zynde Vrouw digt by het Vuur, zonder de *Navelstreng* af te snyden, om dat ik noch een geringe beweeging in de Slagäderen vond.

Na dat ik de Lyderes van haar ongemakkelyken stand veränderd had, en verder ópwaards van het Voetenëinde van 't Bed gebragt had, zo beproefde ik de gewoone Handelwyze tot herstelling van 't Kind. Kort daarna gaf het Kind eenige zwakke teekens van leeven, en binnen omtrend tien of vyftien Minuten begon het te Weenen, en met meerder ruimte te Ademde: het geen dat het grootste voordeel deed, was het zagtelyk te geezelen van tyd tot tyd op zyn Billen, tot welk ik verlof vroeg van myn Ouden Vrind en Leermeester Dr. Nicholls.

Om dat ik vreesde, dat de Hals onder de Verlossing te veel gerekt was, zo wierd het Hoofd zagtelyk gedrukt naar de Schouderen: en om het Kind te doen herstellen, zo onderzogt ik den Mond en alle de Leeden, om te zien, of 'er ook iets ontbrak. Het Kind hield aan onöphoudelyk te Weenen onder de wassing van 't Hoofd, om welke rede ik hetzelven onderzogt, en ontdekte een groot Gezwel boven het rechter Oor; en vangelyke vond ik een indrukking in de *Slaapbeenderen* voor de Ooren; en de *Voor*- en *Wandbeenderen* buiten-waards gezet: deze vormde de Zwelling, en waaren de Deelen die stuitten tegen de mismaakte *Beenderen* der *Wervelen*. Onder de drukking van 't Gezwel met myn' Vingeren, dan was het Kind stil, maar van hetzelven wegneemende, dan zetten de *Beendéren* wederöm uit, en het Kind begon te Weenen; door het een en meermaalen herhaalen van dezelfde Proef, zo was ik verzeekerd dat het de rede was waaröm het Kind Weende.

Hebbende een dikke Compres doorvogt met *Oly*, *Azyn* en *Brandewyn*, en die op het Gezwel gelegt, vastelyk verzeekerd door een behoorlyke Bandagien, en verzogt aan de *Kraambewaarster*, indien dit niet genoegzaam was, hulp te bieden met haar Hand gelyk te vóóren; want ik verkoos niet om het Hoofd te binden, alzo ik nooit zulk een overval van Weenen, noch vóór of ná in de Praktyk ont-moet had: maar ik was blyde den volgenden Dag te vinden, dat de Zwelling zich verminderd had.

Het Kind was kleiner dan in 't vóórgaande Geval, en de Moeder herstel-de

de beeter, dan na één van haar vóórgaande Verlosfingen. De moeijelykheid die de Verlosfing van 't Hoofd verzelde, deed my overgaan om de lange Tang te gebruiken gelyk in No. 1. het 7de *Geval*, van deze *Verzameling*.

DERDE GEVAL.

Waarïn de linker Arm *en* Schouder *van het* Kind *vóórkwam*, *het* Hoofd *over de* Schaambeenderen, *en de vóórfte Deelen van 't* Kind *naar de rechterzyde van de* Baarmoeder *gekeerd was.*

In 't Jaar 1742, wierd ik gehaald by eene wachters Vrouw; de *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Wateren in een groote menigte ontlaft waren, na welke de Arm neederwaards in de geboorte geperft wierd, en de Hand buiten den *Moedermond* verfcheen: zy had beproefd verfcheiden Handelwyze, om het Kinds Arm, (gelyk zy haar onkundig inbeelde) in de *Baarmoeder* terug doen optrekken, en hetzelven in den Natuurlyken ftand te doen veranderen; ten dien einde doopte zy de Hand, in een *Bekken* met koud water, en dan in *Azyn* en *Brandewyn;* maar vindende, dat deze onderneeming mifte, zo nam zy haar toevlugt tot de volgende Remedie, vóór dat zy de byftand van een *Vroedmeefter* noodzaakelyk achtede: zy verzogt aan de Man van de Vrouw, zyn Vrouws *Beenen* vaft te willen houden over zyn Schouderen, en zy hefte tot drie reizen toe haar Lighaam óp, dat met de Rug naar hem toe, en het Hoofd neederwaards gekeerd was, zynde van gedachten, dat fchoon de vóórgaande onderneeming mifte van te flaagen, dit de verwachting zoude beändwoorden.

By de onderzoeking van 't Geval, zo vond ik aan de Hand en Vingeren, dat het de linker Arm was, die neederwaards kwam, en dat de vóórfte Deelen van de Vrugt, waarfchynelyk aan de rechter zyde van de *Baarmoeder* waren. Ik beloofde de Vrouw in haar ligging, waarïn zy was, by te ftaan, en onder deze overweeging, wierd den *Heeren*, die myn onderwyzing genooten, toegeftaan, by de Verlosfing tegenwoordig te zyn.

Vindende, dat ik haar niet kon houden in een vaften ftand, toen zy op haar zyde lag, zo heb ik haar op den Rug gelegt, met de Billen naar 't Voetenëinde gekeerd; twee van myne Leerlingen onderfteunden haare *Beenen;* haar Hoofd wierd in de fchoot van de *Vroedvrouw* gelegt, welke gezeeten was op een Hoofdkusfen, aan 't Hoofdeëinde van 't Bed, om de Vrouw in een vaften ftand te houden, en haare Armen te bedwingen, en te bepaalen, dat zy myne Helpers, of my onder de *Operatie* niet grypen kon.

Om dat de Arm van 't Kind maar een weinig gezwollen was, zo bragt ik myn Linkerhand gemakkelyk onder denzelven, in de *Schede;* vervolgens bragt ik den

Schouder ópwaards, en myn Hand tusſchen de Borſt, en de rechter zyde van de *Baarmoeder* in; maar vindende, na verſcheiden ſtrenge poogingen, dat ik de Schouderen niet verder ópwaards kon doen reizen, noch myn Hand genoegzaam ópwaards brengen, om by de Voeten te komen, zo veränderde ik haar ſtand, op de volgende wyze.

Waarneemende dat de *Vroedvrouw* het Hoofd, en de Schouderen van de Vrouw te hoog hield, zo deed ik haar plat op het Bed zitten, op dat de Vrouw laager mogt komen te liggen; maar in myn Hand en Arm op dezen tyd de Kramp hebbende, en vermoeid zynde door het werken in zulk een grooten haaſt, zo was ik verpligt myn Hand uit te haalen, en een weinig te ruſten. Overweegende dat myn ándere Hand, in dezen Stand van de Vrouw, de *Beenen* van 't Kind niet bereiken kon, welke aan de rechter zyde lagen, zo liet ik haar op de *Knieën* en *Elleboogen* leggen, en in dien ſtand, door de Byſtanders, op het Bed houden.

Toen bragt ik myn Rechterhand binnen, en zette allergskens de tezaamgekrompen *Baarmoeder* uit, wanneer ik vond, dat de Voeten en Billen ópwaards naar den *Bodem* gekeerd waren. Toen poogde ik met al myn magt, om het Kind verder ópwaards te brengen, tot verkryging van meerder ruimte, en houding van de *Beenen*; maar de Vrouw te ſterk zynde, en onöphoudelyk worſtelende, zo konden wy haar in dien ſtand niet houden; zo dat al myne onderneemingen, om dezelven neederwaards te brengen, te leur geſteld wierden.

Vermits nu de laatſt ingebragte Hand, en Arm ook door de Kramp aangetaſt wierden, zo was ik verpligt dezelve 'er uit te haalen, en ik begon te twyffelen, of het wel ſlaagen zoude, buiten den *Scherpen Haak*; maar ik beſloot om noch ééne onderneeming te doen. Vindende dat wy haar geſtaadig in dezen laatſten ſtand niet konden houden, zo liet ik het Voetenëinde van 't Bed, door Kusſens en Peulen zeer hoog reizen; toen liet ik haar wederöm in een half zittenden en half liggenden ſtand brengen, gelyk in 't éérſt, waardoor haare Billen heel hoog en haar Hoofd en Schouderen zeer laag kwamen.

Myn Linkerhand nu zeer wél herſteld zynde, van de vóórnoemde afmatting, zo bragt ik dezelve gelyk te vóóren binnen, en op 't laatſt bereikte ik den *Bodem* der *Baarmoeder*; toen bragt ik één van de *Beenen* neederwaards en Verloſte het Kind met behulp van den Strik, gelyk in 't vóórgaande Geval, maar met veel minder moeite, om dat deze Vrouw een veel grooter en beeter gevormd *Bekken* had.

Het Kind was leevendig; de Moeder herſtelde; en de *Moederkoek* was los gegaan onder de *Operatie*, en denzelven volgde het Kind.

Zy bleef drie of vier Weeken lang zwak, en klaagde over groote pynen in den Buik, en omleggende Deelen; maar in 't éérſt een groote ontlaſting

lasting gehad hebbende, zo wierd zy zorgvuldig opgepaſt, en geſtaadig zweetende gehouden, ook werden de *Kraamzuivering* en *Melk* bevorderd, tot vóórkoming, van alle gedugtwordende gevaar, van geweldige ontſteekingen in de *Baarmoeder*.

Dewyl het nu één van de éérſte moeijelyke Gevallen was, by welke myne Leerlingen wierden toegelaaten, om 'er tegenwoordig te zyn, na dat ik de onderwyzing in de *Vroedkunde* ondernomen had, zo was ik in gevaar, om door de *Operatie* ter needer te ſtorten en ſmaad te lyden, van de geene die voorgeven zouden de Verloſſing anders te doen, wanneer ik buiten ſtaat was geweeſt om een zo ſterke, en wel gemaakte Vrouw, haar Kind by ſtukken en brokken met Werktuigen te moeten Verloſſen; te meer om dat my de Vrouw verhaald had, dat zy in al haar vóórgaande Arbeiden, gemeenelyk Verloſte, eer de *Vroedvrouw* by haar konde komen, om hulp te bieden.

Schoon ik, ſederd ik hier gewoond heb, menigmaalen in ſoortgelykende Gevallen gehaald ben geweeſt, zo heb ik echter nooit zulk eene afmatting ondergaan. Want ik was in geen twee Dagen na de Verloſſing inſtaat geweeſt, om myn Hand aan 't Hoofd te brengen; en één van de Leerlingen, welke teder van Geſtel en tegenwoordig was, wierd 'er zodanig door afgeſchrikt, dat hy vóórnam nooit de Praktyk der *Vroedkunde* te onderneemen.

VIERDE GEVAL.

Waarin de rechter Arm *en* Schouder *van 't* Kind *vóórkwamen, en het* Hoofd *achterwaards naar de* Schouderen *aan de rechter zyde van de* Baarmoeder *gedrukt was, met de* Voeten *gevouwen tegen de* Billen, *maar na de vóórſte Deelen gekeerd; de* Vrouw *was klein en haar* Buik *overhangende, en wierd* Verloſt *in 't Jaar* 1753.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy in de vóórgaande Verloſſing, by dezelve Vrouw was geweeſt; dat zy langzamelyk herſtelde na een draalenden Arbeid; en dat dit een meerder bewys gaf van een noch gevaarlyker Geval, want de Arm van 't Kind was, kort na dat de Vliezen gebrooken waren, neederwaards gekomen, na welke een groote meenigte Water zig ontlaſte uit de *Baarmoeder*.

Zy dan onderrichte my ook, dat toen de Hand buiten de Geboorte was, dat zy die gevouwen ópwaards in de *Schede* had gebragt, om dezelve warm te houden, tot dat ik kwam. De Lyderes was geplaatſt op haar linker zyde, dwars op het Bedde, hetwelk buitengewoon hoog lag, met een Hoofdkuſſen tusſchen de Knieën. Ik ging niet zitten noch knielen, maar ſtond, en bragt haare Billen naar de zyde van 't Bed; toen haalde ik de Hand weder uit de *Schede*, en

 zeide

zeide tegen haar, dat het de rechter was, tot voorkoming van verdenkingen, indien het gebeurde, dat het lid Lam na de Verlosfing was. Ik vond zulke ongemakken, die ontftaan waren doordien de *Vroedvrouw* aan den Arm getrokken had, om te beproeven of zy het Lighaam op deze wyze kon verlosfen; doch deze onderrichting werd maar alleenig gegeven, met oogmerk, om een *Vroedmeefter* niet te befchuldigen, dat die het Lid zoude verrekken, alzo het Misfortuin en de drukking of de koude zulks ook verôorzaaken kan, wanneer de Arm op zulk eene wyze ligt.

Vervolgens aan den Arm van 't Kind ontdekt hebbende, dat deszelfs vóórfte Deelen, naar alle gedachten, aan de linker zyde van de *Baarmoeder* waren; alsmede, dat de Buik van de Lyderes zeer veel vóórôver hong, doordien dezelve meerder dan gewoonelyk over de *Schaambeenderen* hong; zo begreep ik dat ik met grooter gemak konde werken, wanneer zy op haar zyde lag, dan dat zy in een half liggenden en half zittenden ftand was.

Ik bragt myn Rechterhand in de *Schede*, en onder de opbrenging van den Schouder, konde ik ontdekken, alfchoon het *Bekken* eng, en het Kind niet groot was, dat de Borft vóórwaards, maar naar de linker zyde toe lag, en dat het Hoofd naar de Schouderen aan de tegenôver zyde gedrukt was.

De zaamenkrimping van de *Baarmoeder*, zeer groot zynde, zo zoude het onmogelyk geweeft zyn, het Hoofd te doen vóórkomen, op een natuurlyke wyze; want, indien ik myne poogingen in dezen ftand te werk gefteld had, dan zoude ik de Lyderes, en myn zelfs afgemat, en te vergeefs gewerkt hebben.

Myn Hand zo verre gevorderd zynde, bragt ik haar verder en verder ópwaards langs de linker zyde van de *Baarmoeder*, tot verkryging van de *Beenen* van 't Kind; maar de Lyderes haar Hoofd en Schouderen te hoog liggende; (welken ftand ik vergat te veränderen;) deze omftandigheid, gevoegd by de Magt der Borft en Buikfpieren, in haar kragt tegen my aan, belette myn Hand van genoegzaam ópwaards te gaan, tot bereiking van deze Deelen. Bevreeft zynde om myn Hand neederwaards te haalen, wegens de zaamenkrimping van de *Baarmoeder*, zo bragt ik myn Linkerhand, ónder haar linker Heup, en door behulp van denzelven, wende ik haar op de Knieën en Elleboogen. Zie het 5de *Geval.*

Door deze handelwyze, zo wierden de persfingen van deze Deelen, en het Gewigt van 't Kind veel verligt, de Buik zakte neederwaards, maar ter zelver tyd drukten haare Kniën en Deyën, haar Buik naar de *Schaambeenderen* toe: maar op het laatft myn Hand doordringende, tot den *Bodem* der *Baarmoeder*, zo vatte ik de Voeten tusfchen myn' Vingeren, en toen haalde ik hen neederwaards en drukte de Borft ópwaards, en ik bragt, na een groote afmatting de *Beenen* buiten den *Schedemond:* vervolgens draaide ik de Lyderes op haar Rug, en

op

op een vylige wyze, verloste zy beide Moeder en Kind, schoon het Hoofd eenigen tyd tegen hield, in den Doorgang, en beide de Magt en voorzigtigheid die geöeffend wierden, bragten hetzelve ter Waereld.

VYFDE GEVAL.

Waarin de Borst *en beide de* Armen *vóórkwamen; met de vóórste Deelen van 't* Kind, *naar de áchterste Deelen van de* Baarmoeder *gekeerd; en het* Hoofd *verlost wierd naar* VAN DEVENTERS *Handelwyze.*

In 't Jaar 1751, wierd ik by eene in Arbeid zynde Vrouw gehaald. Haar *Vroedvrouw* op het vóórgeven, dat zy by een ánder gehaald was, verliet de Vrouw, kort na dat de Vliezen gebrooken waren, en verzekerde aan de Byzynde dat het Kind wél vóórkwam; en beloofde in tyds, en wel vóór de Verlossing weder te zullen komen: maar by de onderzoeking zo vond ik beide de Armen neederwaards tot aan den *Schedemond*, en de Borst aan het bovenste gedeelte van de *Schede* vóórkomende.

Na dat'er verscheide noodzaakelyke dingen bereid waren, zo had ik de Lyderes dwars op het Bedde, in een half zittenden en half liggenden stand geplaatst, met de Billen hooger dan haare Schouderen. Om dat het *Bekken* groot, en de Arm van 't Kind klein was, zo zette ik, ten tyde der *Weden*, de uitwendige Deelen uit, en bragt myn Hand in de *Schede*, tegen de Borst van 't Kind: geduurende dan dat ik dezelve opbragt en de legging onderzogt, zo vond ik dat het Hoofd tegen gehouden wierd op de *Schaambeenderen*.

Naardien nu de Borst van 't Kind tegen het *Heiligbeen* was, zo bragt ik myn Hand ópwaards, tusschen den Buik en het áchterste gedeelte van de *Baarmoeder* in, en toen ging ik hooger en hooger, op eene langzaame wyze, en by poosen, liet zich de *Baarmoeder* uitzetten, die geweldig te zaamgekrompen was. Ik vond de Deyën, Kniën en Beenen, dubbeld ópwaards aan den *Bodem*; maar niet in staat zynde om by de Voeten te kunnen komen, welke vóórwaards gekeerd en op de Billen rustteden, zo haakte ik myn' vóórste Vinger in de Knieholtens; maar hierdoor niets vorderende, liet ik deze houding ná; en op het laatst één van de *Beenen* vattende, zo bragt ik hetzelve neederwaards in de *Schede*. Maar zulks wierd niet verricht, zonder een groote afmatting te ondergaan, by de neederwaards haaling van den Voet en de ópwaards brenging van de Borst; doch zynde niet instaat geweest, om den ánderen neederwaards te brengen, zo dat ik verpligt was eenige Minuten te rusten, tot herstelling van de kragt in myn Hand en Arm.

Hebbende verkreegen een zagte *Kousêband* van een der byzynde, zo maakte ik van denzelven een strik, en beproefde om hem binnen te brengen, en

hem rondöm den *Enklaauw* van 't Kind te vestigen; maar de Voet was zo hoog, dat ik hem niet bekwaamelyk kon aanleggen. Zo dat ik dan wederöm verpligt was om myn Hand in de *Baarmoeder* te brengen, en door de ópwaards brenging, en de neederwaards haaling gelyk te vooren, zo bragt ik den Voet buiten den *Schedemond*; vervolgens, met behulp van den strik, veränderde ik den stand, doór het Hoofd en deBorst te doen reizen, naar den*Bodem* der *Baarmoeder*, en bragt de Billen van 't Kind, tot aan het ónderste gedeelte van de *Baarmoeder*, gelyk in 't *tweede Geval.*

De Armen van de Vrugt keerden, door deze handelwyze weder in de *Baarmoeder*, en gaf meerder ruimte tot neederwaards brenging van het ánderen *Been.* Hebbende vervolgens een Doek om beide gewonden, en vindende, onder de uithaaling van de Deyën en de Heupen, dat de Buik van 't Kind naar de *Schaambeenderen* gekeerd was, zo draaide ik denzelven naar het *Heiligbeen.* Dewyl nu het Lighaam gemakkelyk omlaag kwam, zo bragt ik geen vàn de Armen éérst neederwaards, doch dit niet tegenstaande, zo bragt ik myn' Vingeren tot het Aangezigt, om het Vóórhoofd, in de holte van 't *Heiligbeen* te draaijen; maar door de neederwaards drukking van de Schouderen van 't Kind, geraakte het Achterhoofd van onder de *Schaambeenderen* vandaan.

Het Kind lag een langen tyd, dat het dood scheen, maar op het laatst herstelde hetzelve. In dien tusschen tyd, één van de byzynde onverstandig aan de Vrouw verhaalende, dat het Kind dood was, zo wierd zy aanstonds in stuiptrekkingen geworpen, en met veel moeite herstelde zy van een gedrygd wordende Doód, door haar prikkelende dingen, zulke als brandende Feeters, en wolle Vodden en geesten onder de Neus te houden; en het gebruik van haare zinnen weder krygende, zo bragt het Weenen van 't Kind veel tot haar herstelling toe.

ZESDE GEVAL.

Waarïn het Aangezigt *van 't* Kind *vóórkwam*, *met de* Kin *naar de rechter zyde van 't* Bekken *gekeerd*, *in 't Jaar* 1728.

De Wateren in dit Geval waren al eenige Uuren ontlast; het Hoofd was aan 't ópperste gedeelte van 't *Bekken*, en vorderde niets laager, schoon dat de *Weden* streng en menigvuldig waren; maar om dat de Lyderes begon te verzwakken, en nu en dan overvallen wierd, door flaauwtens, zo gaf de *Vroedvrouw* aan de Vrinden kennis van 't gevaar, en verzogt aan hen om bystand te zenden.

Hebbende overwoogen ieder omstandigheid van de Vrouws gestel, en alles geördeneerd wat noodzaakelyk was, om gereet te zyn; zo had ik de Vrouw verzeekerd in dezelven stand, gelyk beschreeven is, in 't vóórgaande Geval;

val; en by de ópbrenging van 't Aangezigt, en het Hoofd met myn Linkerhand, naar de linker zyde van de *Baarmoeder*, zo vond ik, dat de vóórste Deelen van 't Kind, naar de áchterste Deelen van de *Baarmoeder* gekeerd waren, maar onder de naspooring verder ópwaards, tot zoeking van de Voeten, zo perste de sterke zaamentrekking van de *Baarmoeder*, het Hoofd met zulke een geweld tegen de Spieren van myne Arm aan, dat myn' Vingeren verdoofden, en my zo veel pyn verwekten, dat ik verpligt was myn Hand uit te haalen.

De stand van de Lyderes, veränderd zynde, door haar áchterüit wyking, zo bragt ik haare Billen, naar de zyde van 't Bed, en verzogt de Helpers om haar in dien stand te houden. Moedigde haar aan, door haar te beloven, dat ik alles doen zoude om haar Kind, en haar te behouden: ik bragt myn Rechterhand in de *Baarmoeder*, en verloste haar byna met een gelyke groote Magt, en afmatting, als in het vóórgaande Geval. Echter om dat het Kind groot was, zo kon ik het Hoofd op deze wyze niet uithaalen, maar was verpligt, om hetzelven te verlossen, gelyk in het 2de *Geval.*

ZEVENDE GEVAL.

Waarïn het Aangezigt *vóórkwam, het Vóórhoofd boven de* Schaambeenderen *lag, en de* Kin *neederwaards geperst wierd, in 't holle gedeelte van 't* Heiligbeen.

Gehaald zynden op eenen vroege, Morgen, in 't Jaar 1750, zo verhaalde my de *Vroedvrouw* dat zy de Lyderes op verscheiden tyden verlost had; dat haar Arbeiden kort waren, dat de Kinderen altoos volgden op de breeking van de Vliezen; dat, alschoon het Hoofd in dit Geval vóórkwam, zy bevreesd was, dat de Verlosfing opgehouden wierd, door een groot Uitwas, hetwelk zy haar verbeelde te voelen, aan 't áchterste gedeelte van den Doorgang.

De Wateren waren den vóórgaanden Dag ontlast, en de Vrouw was den geheelen Nagt, in een geweldigen Arbeid geweest.

Toen ik haar vóór en langs de *Schaambeenderen* onderzogt, zo wierd ik bedroogen, gelyk de *Vroedvrouw*, door my te verbeelden, dat het Kinds Hoofd wél vóórkwam; maar door het doen van een twede onderzoeking, onder de volgende *Wede*, zo bragt ik den vóórsten Vinger van myn Rechterhand óp- en áchterwaards langs het *Heiligbeen*, en voelde een ongemeene zagte en heel ronde zelfstandigheid. Op het laatst, ontdekte ik met eenige moeite, dat hetzelve het Aangezigt was; de Wangen waren zodanig gezwollen, dat de Oogen, Neus en Mond scheenen als bedolven tusschen hen; en de Kin was achterwaards naar de linker zyde van 't *Bekken* gekeerd.

De

De Lyderes haar kragten te veel uitgeput zynde, en het Kind in gevaar van om te komen in dezen ſtand, zo nam ik vóór, of den ſtand te veränderen, of hetzelve op een tegennatuurlyke wyze te Verlosſen. Hebbende alzo, gelyk in eenige van de vóórgaande Gevallen, bevoolen, om de Lyderes te leggen, en vaſt te houden, in een half liggenden en half zittenden ſtand; zo opende ik allengskens den *Schedemond*, en bragt het Hoofd boven den *Rand* van 't *Bekken*; maar de zaamenkrimping van de *Baarmoeder* was zo groot, en de Deelen van 't Kind zo ſlibberig, dat ik niet ópwaards by het Aangezigt konde komen, om den Kruin op een natuurlyke wyze te doen vóórkomen.

De Lyderes had verſcheide ſtrengen pogingen, door persſingen tegen my aan, geduurende de onderneeming, gedaan. Zo dat ik een weinig ruſte om waar te neemen, indien het Hoofd van 't Kind neederwaards in 't *Bekken* wilde komen, om dan inſtaat te zyn, de verlosſing met de Tang te hulp te komen; maar na eenigen ntyd gewagt te hebben, en dat de *Weden* begonnen te verzwakken, zo was ik op het laatſt verpligt, om door het oeffenen van een grooter magt, het Hoofd ópwaards te brengen, naar den *Bodem* der *Baarmoeder*. De *Beenen* wierden neederwaards gebragt, en het Kind verloſt gelyk in 't vóórgaande Geval. Het Kind was bond en blaauw en buitengemeen gezwollen, maar deze verſcheining verdween in weinig Dagen.

A C H T S T E G E V A L.

Waarïn het Hoofd *van 't* Kind *vóór en met beide de* Armen *neederwaards kwam, en de* Voorärmen *buiten den* Schedemond *verſcheenen.*

In 't Jaar 1724, wierd ik gehaald by eene Vrouw; de *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Wateren ontlaſt waren, omtrend twintig Uuren te vóóren; en ſchoon zy op verſcheiden tyden had beproefd, om de verlosſing te hulp te komen door te trekken aan des Kinds Armen, welke vóór het Hoofd neederwaards kwamen, nochtans klemde de Deelen die vóórkwaamen, zo vaſt tusſchen de *Beenen*, meenende het *Bekken*, dat zy dezelven niet laager konden brengen, en daaröm had zy, om dat het een wanhoopig Geval was, naar my gezonden tot byſtand.

By de onderſlaaning, vond ik beide de Armen, die zeer gezwollen waren, neederwaards komen en áchterwaards tegen het *Heiligbeen*, met het Hoofd een weinig gevorderd, in een Kegeläcbtige gedaante, aan het vóórſte gedeelte van 't *Bekken*.

Overweegende deze omſtandigheden en waarneemende, dat de Lyderes grootelyks uitgeput was, door den langduurenden Arbeid, en dat de *Weden* verzwakten

en

en verzeekerd zynde, dat het Kind noch in 't leven was, door de beweeging die hy nu en dan waarnam aan zyn kleine Handen en Vingeren, zo nam hy vóór om de Verlosfing, indien het moogelyk was, op een tegennatuurlyke wyze te doen.

Hebbende bevoolen om de Vrouw dwars op het Bedde te leggen, en vaſt verzekerd, in een half zittenden en half liggenden ſtand, zo bragt ik myn Hand in de *Schede*, en drukte het Hoofd ópwaards naar den *Bodem* der *Baarmoeder* toe, wanneer de Armen in de *Baarmoeder* terug keerde. Na veele Afmattingen, zo bragt ik de Voeten van 't áchterſte gedeelte van de *Baarmoeder* neederwaards, en Verloſte het Kind, gelyk in 't vóórgaande Geval. Ik kende op dezen tyd de Handelwyze van de veſtiging des ſtriks om de *Enklaauwen* niet, daarӧm was de *Operatie* ook verdrietelyker, in de ópbrenging van 't Lighaam en de neederwaardshaaling van de *Beenen*, om die ver genoeg buiten den *Schedemond* te kreigen, tot een bekwaame vaſthouding, met myn ándere Hand. In deze *Operatie*, was ik verpligt, nu en dan te ruſten, en dus verſcheiden reizen van Hand te moeten veränderen.

De Lyderes herſtelde, maar, door de onweetenheid en onbeſchaamdheid der *Vroedvrouw*, dat die niet ſpoediger om hulp gezonden had, zo lag het hulpelooſe Kind te jammeren en te weenen, eenige Uuren eer het overleed; want door haar trekking aan de Armen, zo waren zy verrekt en gezwollen, gelyk als 'er in een verſterving van deze Deelen gebeurd.

NEGENDE GEVAL.

Waarïn het Kinds Hoofd *vóórkwam*, *en de* Navelſtreng *vóór hetzelven neederwaards hong*, *en in de* Schede *lag*. 1746.

In dit Geval, was ik zo wel verzeekerd als in 't vóórgaande Geval, dat het Kind in 't leeven was, door het voelen van de ſterke klopping in de Vaten van de *Navelſtreng*, welke in verſcheiden vouwen, in de linker zyde van 't *Bekken* lag.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy dezelve beweeging, kort na dat de Vliezen gebrooken waren, gevoeld had; dat het Hoofd van 't Kind, ſchoon 'er een groote meenigte Waters ontlaſt was, noch hoog bleef zitten, en bevreesd zynde, indien de Arbeid langwylig was, dat het Kind konde omkomen, zo had zy aan de Vrinden verzogt, hun toevlugt tot myn byſtand te neemen, vóórnamelyk, om dat de Vrouws vóórgaande Arbeiden, gemeenlyk langwylig, doch veilig waren.

Om dat de Lyderes dan te Bed, en op haar linker zyde lag, en beſten-

dig in dien ſtand gehouden wierd, zo bragt ik myn Rechterhand in de *Schede*, en onderzogt den ſtand van 't Kinds Hoofd; Vond dat de *Kruin* vóórkwam, en met de *Fontanella* aan dezelfde zyde van 't *Bekken*, waar de *Navelſtreng* hong, needergezakt was. Na deze onderzoeking, zo bragt ik het Hoofd ópwaards, en beproefde om de uitgezakte *Streng* boven hetzelven te brengen, tot vóórkoming van drukking en verſtopping der *Navelvaten*; maar vindende, toen ik verſcheiden vouwen van de *Streng* ópwaards gebragt had, dat zy beurdwisſelend wederkeerde, en dat al myn poogingen, om ze te doen reizen, en boven het Vóórhoofd en 't Aangezigt van 't Kind te houden, verëydelden, zo nam ik myn toevlugt tot eene ánder handelwyze, en bragt myn Hand in de *Baarmoeder*, en verloſte het Kind op een tegennatuurlyke wyze, gelyk beſchreeven is in 't 6de en 7de *Geval*, van deze *Verzameling*.

Wanneer het Hoofd niet buitengewoon groot, noch het *Bekken* eng is, dan ſcheen deze wyze van verlosſen, de beſte te zyn, tot behoud van des Kinds leven; want, ſchoon 'er maar een zeer klein gedeelte van de *Navelſtreng* neederwaards is gekomen, zo kan dezelve zelden zo hoog ópwaards gebragt worden, als 'er tot vóórkoming van de drukking des Hoofds, en de verſtopping der rondloopende Vochten in de *Navelvaten* benoodigt is.

TIENDE GEVAL.

Waarïn de Vrouws Bekken *Mismaakt was*; *het* Hoofd *van de* Vrugt *vóórkwam*, *maar* Verloſt *wierd op een tegennatuurlyke wyze*; *en de* Arm *in 't* Schouderlid *ontleede*; *in 't Jaar* 1730.

Deze Lyderes woonde verſcheiden Mylen van myn woonplaats af. Ik had haar te vóóren van twee doode Kinderen Verloſt; het *Bekken* was zeer eng en mismaakt aan 't ópperſte gedeelte van 't *Heiligbeen*. Zy was beide de reizen lang in Arbeid geweeſt, en zeer afgemat, vóór dat de Vrinden my om byſtand verzogten. De Hoofden van beide de Kinderen waren in een groote lengte neederwaards gedrukt, en zodanig in 't *Bekken* geperſt, dat ik dezelve door behulp van de ſtrik, ten tyde der zwakke *Weden*, niet Verlosſen konde. Naardien de Wateren lang ontlaſt waren geweeſt, en de *Baarmoeder* ſtrengelyk tezaamgekrompen, zo was het onmogelyk om de Hoofden zo hoog ópwaards te drukken, als 'er benoodigt was tot aanlegging van de ſtrikken, of tot keering van de Kinderen, om hen op een tegennatuurlyke wyze te Verlosſen; maar op het laatſt na een langen tyd gewagt te hebben, zo ben ik verpligt geweeſt, om hunne Hoofden met de *Schaar* te openen en dezelve 'er uit te haalen met behulp van den *Stompen Haak*. Zie de 31ſte *Verzameling*, het 8ſte *Geval*.

Alzo 'er een groote magt vereiſcht werd, na de Hoofden verminderd waren, door de

de groote ontlastingen der inhoudende Deelen, zo twyffele ik zeer, schoon Ik toen had geweeten, het gebruik van de Tang, of ik hen kon behouden hebben; met dit Werktuig; want ik kan nu zeer wel erinneren, wanneer ik deze met andere Gevallen van 't Jaar 1761. vergelyke, de afmatting die ik ondergong in deze twee laatste Arbeiden.

Om dat 'er een belachelyke gedachte, onder het Gemeen de overhand had, dat 'er zekere Middelen zyn om de onbevrugtbaarheid te weeg te brengen, en inderdaad zulke beschreeven zyn, door veele van de Oudste Schryveren, zo kwam de Man van de Vrouw, en eenige van hunne Vrienden, en haalden my kort na de tweede Verlossing, en baden dat ik eenige *Medicynen* van die Natuur zoude vóórschryven. Ik bekende myn onkunde omtrent de uitkomst van zulke *Medicynen*, en verzogt hen dat zy hun geld niet weg moesten gooijen, in de Handen van dezulke, welke valschelyk vóórgeven bezitters van zulk een geheim te zyn; maar dat men om my zenden zouden, indien de Vrouw wederöm in Arbeid begon te geraaken: myn raad wierd aangenomen, en ik wierd gehaald volgens beloften; maar eer ik by haar kwam, waren de Vliezen gebrooken, en het grootste gedeelte der Wateren was ontlast.

By de onderslaaning, vond ik het Hoofd van 't Kind op de *Schaambeenderen* rusten; niet, gelyk in 't vóórgaande Geval, neederwaards geperst in het *Bekken*. Dit niet tegenstaande, zo wierd 'er zeer veel magts vereïscht om het Lighaam, en het Hoofd op een tegennatuurlyke wyze te Verlossen; echter dit kleiner dan één van de vóórgaande Kinderen geweest zynde, zo wierd het gelukkig behouden; maar ik vergat toen ter tyd te onderzoeken, of alle de Leeden gezond waren. De Vader haalde my omtrend drie Maanden daarna, en verhaalde my, dat, schoon ik had gehaald een mooi Meisje, dat hy nochtans gestraft was voor zyn wenschen van Kinderen te hebben, want zy had noch nooit den linkeren Arm bewoogen. Eenige Weeken na dit bezoek, gebeurden het, dat ik daar ter plaatze kwam daar hy woonde, zo vond ik dat de Schouder ontleed was ten tyde van de Verlossing, en poogde, maar te vergeefs, om den Arm in 't Lit te brengen.

Ik wierd voor de vierde reis gehaald, om dezelfde Vrouw te Verlossen. Ik keerde en verloste het Kind, op een tegennatuurlyke wyze; maar hetzelve veel grooter zynde dan het laatste, zo ging het verlooren, om dat ik eindelyk verpligt was het Hoofd neederwaards te haalen met den *Scherpen Haak*. Na dat ik my te LONDEN needergezet had, zo schreef my een *Heer*, die my in die tak der Konst opvolgde, dat hy dezelve Lyderes had verlost, maar dat hy het Kind met geen mogelykheid had kunnen behouden; dat hy zo buitengemeen door de *Operatie* afgemat was geweest dat hy gewenst had, dat ik op die plaats gebleeven was, dat hy dan nooit gehaald zoude geweest zyn, in zulk eenen gevaarlyke Arbeid.

Sedert ik uit myne bezigheden scheiden, en my naar hetzelve Landschap be-

 gaf,

gaf, zo onderrichte my de *Heer* INGLES, die in de plaats kwam van den vóórnoemden *Heer*, dat hy de vóórnoemde Vrouw haar laatfte Kind verloft had, op dezelve wyze, gelyk ik verkoofen had, haar twee éérfte Kinderen te Verlosfen.

ELFDE GEVAL.

Waarïn het Hoofd *van 't* Kind *vóórkwam*; *het* Bekken *van de* Moeder *mismaakt en fcheef*, *doordien het rechter* Zitbeen *veel hooger dan het andere was*, *door welke de* Baarmoeder *en de* Buik, *naar de linker zyde gekeerd waren*, *in 't Jaar* 1752.

Deze Vrouw was van haar éérfte Kind Verloft geweeft, door een ànder *Vroedmeefter*, welke verpligt was het Hoofd van 't Kind te openen, en hetzelven met behulp van den *Scherpen Haak* uit te haalen.

Toen zy in Arbeid was van haar tweede Kind, en maar in haar zeevende Maand gong, zo wierd ik gehaald, en om dat de Arm vóórkwam, verlofte ik haar, en behield de Vrugt door de *Beenen* neederwaards te brengen, en het Lighaam en 't Hoofd, op eene tegennatuurlyke wyze, uit te haalen.

In de daaröp volgende bevrugting, liep zy tot haar vollen tyd. By haar gehaald wordende eenige Uuren, na de Arbeid begonnen was, zo vond ik den *Moedermond* grootelyks geöpend, de Vliezen gebrooken, en het Hoofd van 't Kind vóórkomende. Om dat zy te Bedde, en op haar linker zyde lag, zo had ik haar op de rechter gedraaid, op dat de *Baarmoeder* meerder in het midden mogt zyn, en het Kind een rechter ftand verkreigen, tot zakking van 't Hoofd door de *Weden*; maar hetzelve vorderde niets. Overweegende dat haar éérfte Kind omgekomen was, door het wagten op een natuurlyke Verlosfing; dat het tweede was behouden op de tegennatuurlyke wyze; en als dit, door de onderzoeking van 't Hoofd, klein bevoelde te zyn, zo dagt ik dat het veiliger was het te keeren; bekommerd zynde om dat de Lyderes zwak was, en van een Teeringächtig geftel, zo befloot ik dat zy geen kragt zoude hebben, om het Hoofd met geweld, door zulk een mismaakt *Bekken*, heen te persfen.

Vindende dat deze ligging ongemakkelyk voor de Vrouw was, zo had ik haar wederöm op de linker zyde geplaatft; maar myn Hand in de *Baarmoeder* brengende, en befpeurende de *Beenen* van de Vrugt aan de rechter zyde, zo was ik buiten ftaat om dezelve in dien ftand te bereiken, en derhalven verpligt met behulp van helpers, haar op de Knieën en Elleboogen te plaatzen, en na VAN DEVENTERS Handelwyze te helpen. De engheid van 't *Bekken*, verwekte de Kramp in de Spieren van myn Arm, zodanig, dat ik met veel moeite, myn Hand zó hoog kreeg, om de

Beenen

Beenen neederwaards te brengen; toen bragt ik de Lyderes in een halfzittenden en half liggenden ſtand.

De Vrouw zeer veel afgemat zynde, zo gaf ik haar een kop vol *warme Wyn*, met *tien Droppelen Tinct. Thebaic.* maar een *Vloeijing* zich openbaarende, zo was ik verpligt, het Kind aanſtonds te Verlosſen, zynde grooter dan ik verwagte, doch het ſtierf onder de uithaaling van 't Hoofd.

De ſterke poogingen onder het Keeren van 't Kind, hadden den *Moederkoek* doen loslaaten, welke de oorzaak was van de *Vloeijing.* Het *Bekken* was zo eng, dat ſchoon ik alle vóórzorge oeffende, beſchreeven in de vóórgaande Gevallen van deze *Verzameling,* nochtans konde ik het Hoofd zo gelukkiglyk als in myn vóorgaanden byſtand by deze Lyderes, niet Verlosſen.

Om dat de Moeder met groote moeite herſtelde, zo was ik moeijelyk, op het nadenken, dat ik deze Handelwyze in eene zo zwakke Vrouw gewaagt had; ik wenſchte wel, dat ik gewagt had, op de Magt van de Natuur, en indien deze te kort ſchoot, dat ik dan de Tang gebruikt had, wanneer het Hoofd laag in 't *Bekken* gezakt was; of op het laatſt, indien alle vermoogens vrugteloos hadden geweeſt, dat ik dan dien byſtand gedaan had, die ik gedaan heb, toen ik haar van het éérſte Kind verloſte.

TWAALFDE GEVAL.

Waarïn het Kind Verloſt *wierd, volgens de handelwyze van* VAN DEVENTER *medegedeeld door een* Brief *van den* Heer AIRES *geſchreeven te* BOSTON, *in 't Jaar* 1749.

De Lyderes wierd van *Colykpynen* en *Struiptrekkingen* overvallen. Hy was verpligt het Kind by de Voeten te haalen, want de Arm kwam vóór: dit wierd gemakkelyk uitgevoerd, tot dat het zelven uitgehaald was tot aan de Schouderen, wanneer het zeer ſterk tegen gehouden wierd, hetwelk hem veel moeite gaf, om de Armen neederwaards te brengen. Toen beproefde hy, om met zyn Vingeren in des Kinds Mond, het Hoofd te Verlosſen, door het ópwaards naar de *Schaambeenderen* te brengen, maar vindende een grooten tegenſtand, zo bragt hy zyn' Vingeren verder ópwaards, en vond den *Moederkoek* neederwaards komende, in het áchterſte gedeelte van 't *Bekken*, hetwelk zeer eng was, en dezelve had het Hoofd zodanig tegen de *Schaambeenderen* gedrukt, dat het alle magt dien hy dorſt onderneemen, tegen ſtond. Hy dan bragt zyn' Vingeren tusſchen het Hoofd en de *Beenderen* om het los te maaken; maar het beäntwoorde niet aan zyn verwagting, dus ging hy op de vloer van het vertrek zitten, en beval dat men de Vrouws Billen, een weinig over de zyde van

 't Bed

't Bed heen zoude brengen, (zy lag in een half zittenden en half liggenden ftand.) en hy verlofte het Hoofd, door alleen maar aan 't Lighaam van 't Kind neederwaards te trekken. Het Kind was dood, en gelukkig vóór de Vrouw, dat het klein was, zo dat zy zeer wél herftelde.

DERTIENDE GEVAL,

Zynde een vervulling van 't DERDE GEVAL.

Zynde van DR. DURBAN *in welke de* Arm *vóórkwam, gefchreeven in 't Jaar* 1750, zie de 33ste *Verzameling* No. 2.

Ik wierd gehaald by Mejuffr. S. een welgemaakte Vrouw, van omtrent vyf-en-dertig Jaaren oud, die verfcheiden Kinderen had gehad, ik vond twee *Vroedvrouwen* by haar, welke my bekend maakten, dat de Wateren omtrend acht Uuren te vóóren ontlaft waren.

Haare *Weden* waren ftreng en fnel. By de onderflaaning, zo vond ik één Hand vóórkomende in de *Schede.* Terwyl ik onderzogt, wat voor een Hand het was, zo drong hy door den *Schedemond* heen, tot aan den *Elleboog.* Dit was het éérfte Geval, dat my hier terplaatze vóórkwam, en om dat het zeer waarfchynelyk was, dat het Hoofd my verwarren zoude, indien ik het by de Voeten wilde haalen, zo ondernam ik het Lid weder in te brengen, en de Natuurlyke Verlosfing van 't Kind teweeg te brengen. Het Lid kon niet verder dan tot in de *Schede* gebragt worden, waar hetzelven dikwils weder uitkwam. De zaamenkrimping van de *Baarmoeder* was te groot, om toe te laaten den ftand van 't Kind te veränderen, door het ópwaards te brengen. In myn Hand de Kramp krygende, zo was ik genoodzaakt na die onderneeming te ruften: maar onder deze pooging ontdekte ik, dat de Schouder en Rug vóórkwamen, en dat 't Hoofd naar het linker *Zitbeen* toe lag. Na de Vrouw, door haar eigen *Cordial* verfterkt, en aangemoedigt te hebben onder het ruften van myn Handen; zo zogt ik na de Voeten, welke geheel ópwaards aan den *Bodem* der *Baarmoeder* waren: deze verzekerde ik tusfchen myn' Vingeren, en de Arm keerde binnen, toen ik hen neederwaards bragt. Toen ik hen buiten den *Schedemond* had, wond ik dezelve in een ftuk fyn *Lywaat,* en hield hen zagtelyks trekkende met de éénе Hand, terwyl ik poogde om den ftand van 't Aangezicht te richten, met de ánder, met welke ik ópwaards langs het *Borftbeen* ging.

Ik vond een aanmerkelyken tegenftand, bragt de Heupen een weinig ópwaards, en draaide het een vierde van een Cirkel. Ik dan voortgaande zo verlofte ik het Kind, dat één omflingering van de *Navelftreng* om den Hals had; die ik aanftonds doorfneed, en haalde den *Moederkoek* uit. Na dat de Vrouw een wei-

weinig geruſt had, ná haar afmatting, zo wierd zy te Bed gebragt: het Kind leefde omtrend één half Uur.

VEERTIENDE GEVAL,

Zynde een vervulling van het DERDE GEVAL.

Waarïn de Arm *vóórkwam, die veel gezwollen en de* Navelſtreng *neederwaards was. Medegedeeld in een* Brief *van den* Heer MUDGE, *geſchreeven te* PLYMOUTH 1747.

Hy wierd gehaald by eene Vrouw, welke reets vier Dagen in Arbeid was geweeſt, en de Wateren waren drie Dagen te vooren ontlaſt. Hy vond haar zeer zwak, en haar Pols was zeer ſlap. By de onderſlaaning, was hy heel verbaaſt te vinden, dat den Arm buiten den *Schedemond* hong, en dat de Schouder ten eenemaal den *Moedermond* opvulde; dezelve was buitengemeen gezwollen, en geheel zwart, door het geweld dat dezelve uitgeſtaan had, zederd drie Dagen, vóórnamelyk door den ruwen aangewenden byſtand der *Vroedvrouw*. De *Navelſtreng* kwam neederwaards aan de zyde van den Arm, de klopping in dezelven was duidelyk genoeg.

Buiten groote moeite (de *Weden* gelukkig weg zynde,) bragt hy de Borſt van 't Kind ópwaards, zyn Arm ten eenemaal tot aan den *Elleboog*, in de *Baarmoeder*, eer dat hy by de Voeten van 't Kind komen konde, welke hy vatte en vaſthield. De Arm ging ſpoedig ópwaards, en de Verlosſing wierd volbragt; en hy ſloeg om des Kinds Arm *Portwyn*.

Het was een ſchoone jonge en beide, Moeder en Kind, voeren zeer wél. Geen Arbeid kon minder niets goeds belooven, als dezen, en nochtans liep alles zeer gemakkelyk af, en duurde niet boven de zes Minuten.

Den *Heer* CHAPMAN in zyn Tractaat der *Vroedkunde Pag.* 111. verhaald een Geval in welk de Arm afgezet wierd: het Kind was in leeven, en leefde tot zyn Mannelyke Jaaren.

VYF-

VYFTIENDE GEVAL.

Zynde een vervulling van 't VIERDE GEVAL.

Waarïn de Schouder *vóórkwam, en de* Vrouw *een overhangenden* Buik *had, en met moeite* Verlost *werd. Medegedeeld in een* Brief *van den* Heer MUDGE, *geschreven te* PLYMOUTH, *in 't Jaar* 1749. *met een Antwoord, hetwelk onderricht, om in zulke* Gevallen *de Handelwyze van* VAN DEVENTER *te beproeven, en een* Afdeeling *van* DR. GORDON *te* GLASGOW, *over hetzelfde onderwerp.*

Hy wierd by de Lyderes gehaald één Uur, na dat de Vliezen gebrooken waren. Zy had eenige ligte *Weden:* maar hy kon door de onderslaaning, geene van de Deelen des Kinds bereiken.

Na dat zy twee Dagen in een draalenden Arbeid was geweest, zo voelde hy eindelyk iets vóórkomende, hetwelk na eenige Deelen van de Billen geleeken. De Moeder had het Kind in eenige Uuren niet voelen beweegen, en de *Meconium* begon zig te ontlasten. Schoon de *Weden* allengskens aanwonnen, nochtans vorderde het Kind niets. De Lyderes haar kragt verzwakkende, zo lag hy haar dwars op het Bedde, en hy bragt zyn Hand in de *Schede*, vond dat de rechter Schouder, met een gedeelte van den Arm vóórkwam, en niet neederwaards zakte in den Doorgang, maar dwars in den *Moedermond* bleef liggen.

Hy bragt, om die Rede, zyn Hand langs den Buik van 't Kind, in de *Baarmoeder*, tot naspooring van de Voeten, en met groote moeite kreeg hy het linker *Been* neederwaards; maar kon hetzelve niet buiten den *Schedemond* brengen, om 'er een Doek om te winden, en de keering na behooren te kunnen doen. Hy beproefde den *Strik* verscheiden maalen; maar hy kon 'er zulke groote magt niet mede oeffenen, zonder af te glippen. Daar ontstond een *Vloeijing*, door de groote magt die geöeffend wierd, om het ánder *Been* neederwaards te brengen, hetwelk met de Bil over de *Schaambeenderen* heen zat, om dat de Vrouws Buik zeer overhangende was; hy veränderde van Hand, want de rechter was buitengemeen afgemat, en hy tragte, om met zyn Linkerhand, by den ánderen Voet te komen, maar het was ten eenemaal buiten zyn bereik, noch hy kon het Kind in 't geheel niet keeren. Schoon hy, met groote kragt, den Schouder opwaards bragt, en terzelver tyd beproefde om het *Been* neederwaards te brengen, hetwelk in den Doorgang was.

Dezen geheelen tyd door bloedde de Vrouw buitengemeen, en hy was bevreest, dat zy ieder oogenblik in zyne Handen omkomen zoude. Hy dan zond

zond om een Tang van de grootste soort, die men by de uithaaling van de *Steen* gebruikt, en hield het *Been* daarmede vast, maar na verscheiden vrugteloose onderneemingen, kon hy het Kind niet beweegen. Hy was byna tot der dood toe afgemat, door deze onderneemingen, en in de grootste angst van de Waereld, door te overdenken, van te zullen zien, dat zyn Lyderes, die hy onderhanden had, omkomen zoude. Hy besloot dan de laatste onderneeming te doen, om by het rechter *Been* te komen: Hy bragt toen, zyn Hand en Arm in de *Baarmoeder*, hoe langer hoe hooger, tot dat hy op het laatst zyn Arm tot aan den *Elleboog*, in het midden van 't *Bekken* had. Door welke Middelen hy gelegenheid verkreeg, om nu zyn Arm om de *Schaambeenderen* heen te kunnen buigen, en de Voeten te vatten, welke hy aanstonds greep, en in den Doorgang neederwaards bragt. De Billen volgden, en hy verloste zeer spoedig het Kind, hetwelk zeer groot en dood was. De *Moederkoek* wierd ook spoedig verlost: de *Vloeijing* stopte in een keer; en de Moeder was wél.

Het *Antwoort* op den vóórgaanden *Brief.*

Ik heb verscheiden Gevallen gehad, waarin ik genoegzaam dezelfde moeijelykheden gehad hebbe, en ben grootelyks afgemat geweest, vóór dat ik de *Beenen* neederwaards kon brengen; voornamelyk, in overhangende Buiken, waar de *Beenen* naar de vóórste Deelen van de *Baarmoeder* gekeerd waren.

De Vrouw word veel vaster gehouden, wanneer zy in een half zittenden en half liggenden stand ligt, en UEd. kan ook gemakkelyker by de *Beenen* komen, wanneer zy naar het áchterste gedeelte, of zyde van de *Baarmoeder* gekeerd zyn; maar, wanneer UEd. dezelven aan de vóórste Deelen vind, dan veel beeter, door de Lyderes op haar zyde te leggen; op dat dan UEd. achter haar staande, uwe Armen zo veel niet belemmerd worden, door de *Schaambeenderen*, dan wanneer zy in een half zittenden en half liggenden stand was.

Ik heb desgelyks onslangs gevonden, waar de Buik zeer veel overhangende was, dat ik de Voeten niet gemakkelyk bereiken konde, in den zydelingschen stand; en dat ik, haar op de Knieën en Elleboogen gedraaid hebbende, veel gemakkelyker by de Voeten kwam, om dat in dezen stand, de groote drukking op de *Baarmoeder*, en 't Kind verminderde.

Dit was VAN DEVENTERS Handelwyze; en om UEd. in deze Praktyk te bevestigen, zo zend ik UE een *Afdeeling* uit een *Brief* van *Doctor* GORDON, te GLASGOW, welke een oude kennis van my was, en een der oudste *Praktezynen* der *Vroedkunde* is. Ik had te vóóren aan hem geschreeven, waar by ik hem verzogt, dat hy my geliefde te begunstigen, met aan my bekend te maaken, de meest dienstige zaaken, die hem vóór gekomen waren in de Practyk, om 'er gebruik van te maaken, en die te gelyk mede te deelen.

De volgende, beken ik, is my van vóórdeel geweeſt, en heb ſederd van zyn handelwyze dikwils gebruik gemaakt, vóórnamelyk waar den Buik overhangende was, gelyk in uw Geval.

Hy ſchryft, dat het in de *Vroedkunde*, een vóórname zaak is, om te weeten dat men een Lyderes in een behoorlyken ſtand plaatſt, wanneer men het Kind keeren, en by de Voeten verloſſen wil; en dat die is, om haar dan op de Knieën en Elleboogen te plaatzen, met haar Billen hooger dan haar Hoofd, want de *Operatie* zal dus veel gemakkelyker, voor de Hand neederwaards dan met denzelven ópwaards, wanneer zy op haar Rug ligt, zyn; bovendien, zal het Gewigt van 't Kind hulp bieden, wanneer men het Lighaam áchterwaards brengt, tot kryging en houding van de Voeten. Hy zegt, dat hy altoos vond, dat dit de beſte ſtand was, tot dat de Voeten in den *Schedemond* gebragt waren, wanneer hy haar dan op den Rug leide en verloſte.

Z E S T I E N D E G E V A L.

Waarïn de Kin *vóórkwam; en een* Vroedmeeſter *in zyn onderneeming, om het* Kind *met de* Tang, *en door de* Keering *te* Verloſſen, *miſte; maar een ander gehaald zynde, welke ſlaagde, door de laatſt genoemde handelwyze. Medegedeeld in een* Brief *van den* Heer J. *geſchreeven te* P. 1749.

Hy wierd gehaald door een ánder *Vroedmeeſter*, in een Geval, waar de Kin vóórkwam. De éérſte had op verſcheiden tyden beproefd, om de Verloſſing met de Tang te doen, en verbrak de *Onderkaak* met zyn' Vingeren, om welke rede hy dan beproefde om het Kind te keeren, en by de Voeten te Verloſſen; en onder de poogingen, om een van de *Beenen*, met groote kragt neederwaards te brengen, raakte hetzelve uit het Lid: daar openbaarde zig een *Vloeijing*, en zyne kragten ten eenemaal uitgeput zynde, zo wierd de tweede gehaald.

De Vrouws kragten waren voor 't meeſt verſpild. Hy bragt zyn Hand in de *Baarmoeder*, en na een groote afmatting en een zweeting, bereikte en vatte hy den ánderen Voet, om welken hy een ſtrik veſtigde, welken hy om zyn eene Hand wond, en met zyn ándere, bragt hy het Hoofd ópwaards, en verloſte het Lighaam.

Hetzelve bleef aan de Schouderen ſteeken; maar door het Lighaam een vierde van een Cirkel meerder rond te draaijen, wierd de tegenhouding uit den weg geruimd, en eindelyk het Hoofd verloſt; hetwelk niet zonder veel moeiten en vóórzigtigheid toeging; ontſtaande door de groote van 't Hoofd, en

de flegte vasthouding aan de gebrooke *Onderkaak.* Het Kind was dood, en de Vrouw overleed binnen zeeven of acht Minuten daarna, door de groote *Vloeijing.*

Ik schreef hem, dat ik niet twyffelde, of die *Heer*, toen hy met de Tang niet slaagde, had recht de Keering te beproeven; maar toen 'er zulk een groote magt vereischt werd, (welke ongetwyffeld de fatale *Bloedstorting* te weege bragt,) zo zoude het veel zeekerder voor de Vrouw zyn geweest, dat hy het Hoofd, toen het vóór was, geöpend, en met den *Scherpen Haak* verlost had.

Dit niet tegenstaande, zo is het onmogelyk om recht te oordeelen over een Zaak, wanneer men 'er niet tegenwoordig is geweest, en wy zyn dikwils al te haastig met opmerkingen te maaken, over een ongelukkige uitslag, en te verklaaren, dat een ándere handelwyze beeter zoude geweest zyn. Alhoewel wy álles na ons beste geweeten verrichten.

ZEVENTIENDE GEVAL.

Zynde een vervulling van 't VIERDE GEVAL.

Waarïn het Hoofd *vóórkwam; het* Bekken *mismaakt was, de* Tang *te vergeefs beproefd, en het* Kind *door de* Keering *Verlost wierd. Medegedeeld in een* Brief *door* DR. G. *geschreeven te* L. 1746. Zie de 35ste *Verzameling*, het 21 en 22ste *Geval.*

De Vrouw was omtrend dertig Jaaren oud, een had in haar jeugd de *Engelsche Ziekte* gehad; haar ééne Schouder was hooger dan de ándere; en één van de *Schaambeenderen*, was aanmerkelyk verder vóórüit gezet, dan het ándere.

Eer dat hy gehaald was, had zy ál drie Dagen in Arbeid geweest. De Mond van de *Baarmoeder* was grootelyks geöpend. Het Hoofd was zeer wél in 't *Bekken* gevorderd. Zy had menigvuldige *Weden;* maar het Hoofd vorderde niets meer. By de inbrenging van zyn Hand, vond hy een groote vochtigheid, en dezelve uithaalende, ontdekte hy, dat hy met *Meconium* besmeerd was, waaröm hy aan de omstanders verhaalde, dat het Kind of dood of zeer zwak was. Waaröp hem wierd verhaald, dat zy een opstopping van de Pis had gehad. De stand van 't Kind was zodanig, dat de Tang met vóórdeel kon gebruikt worden, om het Hoofd des Kinds uit te haalen, diensvolgens bragt hy de Tang in, en niet anders denkende, dan een gemakkelyke Verlossing te zullen ontmoeten, gelyk hy dikwils had ondervonden, met behulp van dat Werktuig, zo kon hy echter, maar tegen zyn verwagting, hetzelve, door al zyn magt, niet beweegen.

Na dat hy de Tang uitgehaald, en des Kinds Hoofd had doen rezen, zo werd 'er een ongelooflyke menigte Pis ontlast. Geloovende dat de uitzetting van de Blaas verhinderd had, om 't Hoofd te doen vorderen, zo beproefde hy wederöm de Tang, maar slaagde niet. By de onderslaaning, vond hy, dat hy zyn Hand, met zeer weinig moeite kon inbrengen: dus keerde hy dan het Kind en haalde het by de Voeten uit, maar hetzelve was, door de moeijelykheid, byna dood, en de Moeder herstelde.

Hy verzogt myne gedachten over den Arbeid, en bad te mogen weeten, of ik dagt, dat het niet altoos veiliger voor *Rachitique* Lyderessen zoude zyn, het Kind te keeren.

Ik schreef hem, dat ik het meer dan ééns gedaan had. In den beginne van myn Practyk, haalde ik het Kind by de Voeten, en schoon ik somtyds geslaagt had, nochtans in ándere Gevallen, heb ik wel gewenscht, als het Hoofd ópwaards in de *Baarmoeder* was gebragt, dat het wederöm in zyn ouden stand was geweest; om dat, wanneer het Lighaam verlost was, en het Hoofd boven de *Schaambeenderen* steeken bleef, dat het dan niet mogelyk was, om het Kind te behouden, vermits de Deelen van de Vrouw zo gekneust waren, dat indien zy niet overleed, ten minsten met veel moeite herstelde: zo dat ik niet twyffele of het is onze pligt om te doen, al wat mén kan tot behoud van 't Kind; maar niet om de Vrouws leeven ingevaar te brengen, hoewel in dit Geval om dat hy zyn Hand gemakkelyk inbrengen konde, zo dunkt 't my dat het wél gedaan was, deze handelwyze te beproeven, om des Kinds leeven te behouden.

ACHTTIENDE GEVAL.

Waarïn de Arm *vóórkwam. Medegedeeld door den* Heer Jo. Gibson Heelmeester *in* Harwich *den* 18 *January* 1755.

Op den vier-en-twintigste Dag van den laatsten Maand, des Avonds om tien Uuren, wierd ik gehaald by een jonge Juffrouw van een teeder gestel, die in Arbeid was van haar éérste Kind.

De *Vroedvrouw*, had het grootste gedeelte van den vóórgaanden Nagt, by haar geweest. Zy verhaalde my, dat de Vliezen ten vyf Uuren in den Morgenstond gebrooken waren; dat de Vrouw sederd dien tyd geen *Weden* had gehad, buiten eenige weinige zeer ligte, welke vóórnamelyk op haar *Rug* en *Lendenen* werkten; dat de Deelen zo digt geslooten waren, dat zy geen weg voor 't Kind konde maken, maar zy ontdekte niets buitengewoon.

By

By de onderslaaning, vond ik den *Schedemond* zó digt geslooten, dat ik pas zo veel ruimte had, om 'er twee Vingeren in te brengen; maar met myn' vóórste voelde ik een Arm, die zeer gezwollen en gevouwen was, ver in de *Schede* gevorderd, zynde de Vóórärm ópwaards gekeerd.

Den *Schedemond* voelde ik dik maar slap, en medegevend te zyn.

Overtuigt zynde van deze byzonderheden, zo kon ik met groote verzeekering de moeijelykheid, vóórzeggen, die de Verlossing kon verzellen, dewelke ik op het laatste te boven kwam, op de volgende wyze.

Vindende, dat de Vrouw noch door de *Weden*, noch door de *Vroedvrouw* niet veel afgemat was, zo plaatste ik haar op de zyde, met behoorlyke helpers, tot ondersteuning en vast in 't Bedde te houden.

Het éérst dat ik deed, was de deelen te besmeeren, en zagtelyk te openen, door welke middelen ik, binnen omtrend een half Uur, ruimte voor myn Hand verkreeg, welke ik in een vlakke gedaante binnen bragt, tot aan den *Rand* van 't *Bekken*, 't welk ik naauwer dan gewoonelyk bevoelde te zyn, veröorzaakt door het laatste *Wervelbeen* der *Lenden*, en ópperste gedeelte van 't *Heiligbeen*, zynde te digt naar de *Schaambeenderen* geboogen.

Ik ontdekte toen het punt van den Schouder des Kinds, en binnen den *Rand* van 't *Bekken* gezakt; de Borst naar 't *Heiligbeen* gekeerd; het Hoofd over de *Schaambeenderen* heen, en de Voeten naar den *Bodem* der *Baarmoeder* gekeerd.

Ik poogde, om de vóórkomende Deelen te doen reizen, en de *Beenen* neederwaards te brengen; maar de droogte en de strenge te zaamenkrimping der *Baarmoeder*, welke, gepaard met de *Weden*, nu op een kragtige wyze tegen my aan werkten, my zeer spoedig overtuigde, dat zulks te doen onmogelyk was, zelfs hen maar één' Duim ópwaards te brengen.

Ik ruste een poos, in welken tusschen-tyd, de Lyderes aangetast wierd door een Bezwyming, die de *Weden* en de zamenkrimping deed verdwynen, het-welk my meerder vryheid verleende, tot verkryging van één der *Beenen*, dien ik neederwaards bragt, zo ver ik konde, en dat wél tot aan de buiging der Knie, maar konde het ándere *Been* niet neederwaards brengen.

Na myn Hand uitgehaald te hebben, zo deed ik een strik om myn' Vingeren, en met groote moeite, bragt ik denzelven over den *Enklaauw*: toen trok ik aan het einde van den strik, met de daar buiten zynde Hand, neederwaards, en bragt met de Hand, die binnen de *Baarmoeder* was, de Deelen ópwaards, en door deze Middelen, keerden het Hoofd en de Schouder, naar den *Bodem* der *Baarmoeder*

 toe;

toe; het *Been* wierd buiten den *Schedemond* heen, en de *Dey* in de *Schede* gebragt.

Hebbende nu tot dus verre geslaagt, zo haalde ik myn Hand uit de *Baarmoeder*, en holp met beide, uitwendig, door het trekken van zyde tot zyde, en door de behoorlyke draaijing (volgens UEds. onderrichtingen,) tot dat het Lighaam uitgehaald was, tot aan de Borst.

Vindende dat het Lighaam opgehouden wierd, van verder neederwaards te komen, doordien de Arm dwars lag, zo bragt ik denzelven neederwaards, en vervolgens den ánderen; en na de Schouderen 'er door waren, zo bragt ik twee Vingeren in des Kinds Mond, trok de Kin naar de eene zyde, en bragt dezelve in 't *Bekken;* toen draaide ik de Lyderes op haar Rug, tot meerder vryheid, bragt het Hoofd in 't holle gedeelte van 't *Heiligbeen*, en Verloste hetzelve met een halfronde ópwaards-draaijing.

Ik beproefde al de gewoonlyke Handelwyzen, tot herstelling van 't Kind, maar het was te vergeefsch. De Lyderes genoot een goede Nagt, door behulp van de *Opium*, en is nu ten eenemaal hersteld.

V Y F-

VYF-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

(Zie het 1ste *Deel*, 3de *Boek*, 4de *Hoofddeel*, 5de *Afdeeling*, No. 1.)

Van Tegennatuurlyke Gevallen, *waarïn de* Vrouwen Verloſt *wierden, door behulp van de* Haaken.

(Zie de *Ontleedkundige Afbeeldingen* PLAAT 35 en 36.)

EERSTE GEVAL.

Waarïn de Beenen *dubbeld in de* Schede *lagen, en de* Knieën *vóórkwamen; het* Kind *verlooren ging, doordien het* Hoofd *en de* Borſt *in 't* Bekken *geklemt raakten: in 't Jaar* 1723.

(Zie de 32ſte *Verzameling*, het 1ſte *Geval.*)

De *Vroedvrouw*, welke de Vrouw hier ter plaatze bediende, vond, zo als zy haar inbeelde, na dat de Vliezen gebrooken waren, dat in plaats van 't Hoofd, één van de Armen neederwaards in de *Schede* geperſt was, en gaf kennis van deze omſtandigheid aan de Vrinden, die aanſtonds om my zonden. Ik vond, by de onderſlaaning, dat, inplaats van één Arm, 'er twee *Beenen* dubbeld in de *Schede* waren, en dat de Knieën vóórkwamen: in 't éérſt ontdekte ik 'er inderdaad maar één, welke laager was dan de ándere, en ik verbeelde my, dat het een Arm was, doordien het Kind klein was; maar ik voelde rondöm met myne Vingeren in de *Schede*, en ontdekte de ánderen ook; ik onderſcheide de Knieën, omdat die een ſtomper oppervlakte dan de *Elleboogen* hebben; en ik bragt één van dezelve door den *Schedemond* heen, om beeter inſtaat te zyn, van den Voet 'er uit te haalen. Na dat de Vrouw in een half zittenden en half liggenden ſtand geplaatſt was, zo bragt ik het ándere *Been* neederwaards, en een Doek rondöm de Voeten gewonden hebbende, zo trok ik het Kind zagtelyk naar buiten. Vermits dit het éérſte Geval was, van die Natuur dat my vóórgekomen was, zo had ik die vóórzorge niet gebruikt, van myn Hand in te brengen en na te ſpooren, eer ik het Lighaam neederwaards haalde, of het Hoofd om laag, of naar den *Bodem* der *Baarmoeder* gekeerd was; want na ik de Billen tot aan den *Schedemond* neederwaards gebragt, en den Rug van de rechter zyde van 't *Bekken*, naar de *Schaambeenderen* gedraaid hadde, zo kon ik het Lighaam niet laager brengen, dan tot aan het dunne gedeelte van den Rug. Vindende alzo, na verſcheiden beproevingen, dat het niet verder wilde zakken; zo bragt ik de Vingeren van myn Rechterhand

hand langs den Buik van 't Kind ópwaards, en vond het Hoofd gevouwen, de Borſt aan de zyde, en beide tezamen in 't *Bekken* geklemd. Ik beproefde, om het Lighaam met myn Hand verder ópwaards te brengen, en het Hoofd te doen reizen, maar het Lighaam vulde het *Bekken* op, en het Hoofd en de Borſt waren tezamen, door de vóórnoemde trekking, in het *Bekken* geklemd; zo dat ik na verſcheiden pogingen, den ſtand niet veränderen kon. Ik was dan verpligt om het Lighaam met grooter kragt neederwaards te haalen, tot dat ik ontdekte, na herhaalde onderneemingen, dat de *Lendenwervelen* verrekt waren, zo dat het onmogelyk was, om het Kinds leven te behouden. Ik bragt toen den *Scherpen Haak* ópwaards, tusſchen het Hoofd en de Borſt naar binnen, en veſtigden denzelven in het middelſte gedeelte van 't *Borſtbeen*, gelyk ik daarna ontdekte, trok aan het Werktuig met myn Rechterhand, en aan het Lighaam van 't Kind, met myn linkere, en tragte hetzelve uit te haalen. Vindende dat de Deelen doorſcheurd wierden, en dat de Schouderen niets vorderden, zo bragt ik den *Scherpen Haak* verder ópwaards, en kreeg een vaſthouding boven één van de *Sleutelbeenen*, door welke de Schouderen neederwaards kwamen, en het Hoofd met zeer weinig moeite volgde. Het Kind was zeer klein.

Dit was een waarſchouwing, om in 't vervolg den ſtand van 't Hoofd te onderzoeken, eer ik de Billen in den Doorgang breng, op dat ik dan het Hoofd kan doen reizen, tot vóórkoming van zulk eene tegenhouding.

TWEEDE GEVAL.

Waarïn de Billen *vóórkwamen, en tot in het midden van een' eng* Bekken *gezakt, en de* Deyën *naar de* Schaambeenderen *gekeerd waren; by eene* Vrouw *wier éérſte* Kind *het was*, 1746.

Ik wierd vroeg in den Morgenſtond, door een *Vroedvrouw* gehaald; men verhaalde my, dat de Vliezen, omtrend ten elf Uuren in den Nagt, gebrooken waren, en dat de Billen vóórkwamen; en ſchoon de *Weden* ſtreng waren geweeſt, nochtans was het in de twee of drie laatſte Uuren niets gevorderd, niettegenſtaande de poogingen der *Vroedvrouw*, welke op verſcheiden tyden beproeft had, door al haar magt, om het Kind neederwaards te haalen.

Vermits nu de Vrouw en de *Weden* zwak waren, zo beproefde ik, terwyl dat zy op haar zyde lag, om de Billen voort te helpen met behulp van myn Vingeren, die ik aan een ieder buiten zyde van de *Lieſch* gehaakt had. Deze Handelwyze niet ſlaagende, zo bragt ik de Billen met myn Rechterhand ópwaards, om, de *Beenen* welke naar den *Bodem* der *Baarmoeder* uitgeſtrekt waren, needer- en vóórwaards naar de linker zyde toe te haalen; maar de zamenkrimping der *Baarmoeder* was zó groot, dat alſchoon myn Hand ópwaards by

de

de *Beenen* was, zo kon ik dezelven met geen mogelykheid neederwaards brengen, door de klemming van de Billen, welke ik niet hooger kon doen reizen, dan tot aan den *Rand* van 't *Bekken*; dit gevoegd by de engheid van 't zelve, zo wierden de Spieren van myn Arm gedrukt en gepynigd, dat ik verpligt was tot twee of drie reizen toe, denzelven uit te haalen. Deeze onderneemingen mislukkende, zo wende ik haar op de *Knieën* en *Elleboogen*, en bragt 'er myn Linkerhand binnen, als de bekwaamste in dezen stand, wanneer de *Beenen* aan de linker zy de liggen. De Billen weeken verder áchterwaards, en myn Arm wierd niet zo veel bekneld; maar de zamenkrimping van de *Baarmoeder* was zó groot aan den *Bodem*, dat ik met geen mogelykheid de *Beenen* neederwaards kon brengen, hoewel ik verscheiden reizen rusten, tot herstelling van kragt in myn Hand en Arm, tot dat zy op het laatst zo afgemat, en door de Kramp aangetast wierden, dat ik verpligt was om de onderneeming te staaken. Bevreesd zynde om de *Baarmoeder* van de *Schede* te scheuren, zo veränderde ik haar van dezen stand op haar Rug met de Schouderen om hoog, en beproefde wederom, onder eene *Wede*, om de Billen neederwaards te haalen, gelyk in 't éérst; maar bereikte myn oogmerk niet. Ik deed toen haar Billen door Hoofdkussen reizen, en haar Hoofd en Schouderen laag liggen; toen bragt ik myn Rechterhand ópwaards, die een weinig hersteld was, van de vóórnoemde afmatting; maar ik miste hier in desgelyks na verscheiden strenge poogingen.

Ik werd toen zo vermoeid, dat ik verpligt was te rusten, en overwoog wat best gedaan kon worden. Het Kind vond ik, by deze onderneemingen, dat het groot, en dat het *Bekken*, aan het ópperste gedeelte van 't *Heiligbeen*, mismaakt was; en inderdaad de vóóruitsteeking van deze *Beenderen* had het áchterste van myn Hand onder de laatste onderneeming, gekneusd en beschaadigt. Door deze verscheiden poogingen, was de *Moederkoek*, zo ik vermoede, van de *Baarmoeder* gescheiden, die een ontlasting van *Bloed* te weege bragt, welke my bevreesd maakte, van wederöm ópwaards, in de *Baarmoeder*, eene naaspooring te doen. Ik onderstond dan het Kind dubbeld te haalen, door myn' Vingeren aan de buiten zyde van de *Heupen* of *Liesch*, onder de zwakke *Weden*, in te brengen; maar vindende, dat dit niet mogelyk was, zo bragt ik de kromte of *Haak* van één van de Handvatzelen der Tang, aan de buiten zyde, (deze waren toen noch niet veränderd van kromme eysere tot houten Handvatzelen, gelyk ik nu heb gedaan,) tusschen één van de Deyën, en den Buik des Kinds in. Toen ik de punt ver genoeg tusschen de Deyën door vond, zo bragt ik twee Vingeren van myn Linkerhand in de *Liesch*, van de tegenöverstaande *Heup*, in; vervolgens trok ik met dezelve Hand, en aan het Blad van de Tang, met de rechtere; maar vindende, dat deze Magt noch niet genoegzaam was, zo bragt ik het handvatzel van de ándere Tang, aan de ándere zyde, en trok, aan beide, met grooter en grooter magt, hetwelk de Billen, tot aan het ónderstegedeelte van 't *Bekken* deed zakken; maar ik vond onder de trekking, dat een der Handvatzelen van 't Lid afglipte, naar de Dey toe, welke aanstukken brak. Toen bragt ik de *Beenen* nee-

neederwaards, en na de vóórste Deelen van 't Kind, naar de áchterste Deelen van de *Baarmoeder* gedraaid te hebben, zo bragt ik het Lighaam neederwaards en beproefde het Hoofd te Verlossen, gelyk beschreeven is in de *Gevallen* van de 32ste *Verzameling*, waarin de *Beenen* of *Billen* vóórkomen; maar alle deze verschillende Handelwyzen missende, zo beproefde ik éérst, om het Hoofd met de Tang te Verlossen: maar dezen slipte verscheide maalen af, zo dat ik verpligt was om den *Scherpen Haak* te hulp te neemen, op de volgende wyze.

Vermits nu het Lighaam en Armen verlost waren, en de Hals uitrekte tot een groote lengte, zo beval ik één van de byzynde, het Lighaam van 't Kind op te tillen, naar de *Schaambeenderen* en den Buik van de Moeder; door welke middelen, ik meerder ruimte verkreeg, tot inbrenging van de Vingeren van myn Linkerhand, ópwaards, tusschen de rechter zyde van 't *Bekken* en des Kinds Hoofd: om rede, dat ik dan gemakkelyker by den *Moedermond* zoude kunnen komen. Toen bragt ik, met myn Rechterhand, den *Scherpen Haak*, langs binnen zyde van myn linkere in, (de punt naar myn Hand gekeerd,) tot aan het Hoofd, en toen keerde ik de punt naar het *Vóórhoofdsbeen* van 't Kind, hetwelk naar deze zyde gekeerd was, en schoof het Werktuig, tusschen myn Vingeren en het linker *Slaapbeen* ópwaards, (hetwelk naar de rechter *Liesch* gekeerd was,) tot het ópperste gedeelte van de *Vóórhoofdsbeenen*, waar ik beproefde de punt te vestigen, maar dezen een *rechten Haak* zynde, (want ik had toen den *Krommen Scherpen Haak* noch niet uitgedagt, welke ik vóórnamelyk in deze Gevallen gebruikte,) zo had de punt geene genoegzame vasthouding, of ging niet vergenoeg ópwaards, om gehegt te kunnen worden in de *Hersfenpan*, want slipte twee of drie malen, en scheurde maar alleenig de bekleedzelen van 't Hoofd af. Toen haalde ik de *Scherpen Haak* op een vóórzigtige wyze uit.

Na een weinig gerust te hebben, bragt ik myn Linkerhand op dezelve wyze wederöm binnen maar meerder áchterwaards, en den *Haak* langs de rechter slaap des Hoofds, boven het vóórste gedeelte van 't Oor, alwaar ik, op het laatst, met eenige moeite de punt vestigde. Toen haalde ik myn Linkerhand neederwaards, en vatte den *Haak* met dezelve, lag het Lighaam van 't Kind, op dien Arm, en plaatste de vóórsten en middelsten Vinger van myn Rechterhand, over de Schouderen, en langs ieder zyde van den Hals. Ik begon het Hoofd neederwaards te trekken, en vermeerderde allengskens myn magt. Vindende dat de *Haak* een genoegzaame vasthouding had, en niet afglipte, gelyk te vóóren, en dat het Hoofd zich noch niet begon te beweegen, zo stond ik op, en haalde het Lighaam en de *Haak* ópwaards, naar de *Schaambeenderen* toe, met groote kragt, door welke het Vóórhoofd neederwaards gebragt wierd naar het ónderste gedeelte van 't *Bekken*, aan de rechter zyde van 't *Heilig*- en *Staartbeen:* toen draaide ik het meerder áchterwaards, en ik verloste het Hoofd, door hetzelven van onder de *Schaambeenderen* vandaan, ópwaards te draaijen, om welke *Beenderen* het draaide, gelyk als om een As, welke belette dat de *Bilnaad* en de onder liggende Deelen, die op zulke eenen tyd in de gedaante van een groot Gezwel uitgezet zyn, niet verscheurden.

Ik

Ik onderzogt des Kinds Hoofd, en vond dat de *Hersſenpan* omtrend twee Duimen breedte op de vóórnoemde plaats opengeſcheurd was, en dat 'er een gedeelte van de *Hersſenen*, ten tyde der uithaling ontlaſt was; eene omſtandigheid, welke het Hoofd een weinig in zyn groote verminderd had.

Toen ik gehaald wierd, verzogt ik de *Vroedvrouw* toe te ſtaan, dat 'er myne Leerlingen tegenwoordig mogten zyn; een verzoek, het welke zy en de Vrouw toeſtonde: maar bepaalden het getal te vóóren, op vóórwaarde, dat ik haar zoude Verlosſen, zonder eenige andere verdienſten voor myn moeite.

Dit Geval ſloofde my zo veel af, dat ik naauwelyks inſtaat was, om myn Armen den volgenden Dag te beweegen, en ſchoon het Weder niet warm was, zo zweete ik bovenmaten.

DERDE GEVAL.

Waarïn de Schouder *vóórkwam; de* Vrugt *Verloſt wierd door de neederwaardshaaling van 't* Lighaam *met den* Scherpen Haak, *in 't Jaar* 1722.

De Vrouw was jonk en ſterk. Dit was haar éérſte Kind; de Vliezen braken daags te vóóren; zy had ſtrenge *Weden* den geheelen Nagt door gehad. Toen ik in den Morgenſtond by haar kwam, zo vond ik den Schouder neederwaards geperſt in het ónderſte gedeelten van het *Bekken.*

Na haar, in een half zittenden en half liggenden ſtand geplaatſt te hebben, met haar Billen hoog en haar Hoofd en Schouderen laag, zo was ik verpligt, na dat ik den *Schedemond* langzamelyk geöpend had, een groote kragt te gebruiken, eer ik de Schouderen ópwaards kon doen reizen, als ook om in de *Baarmoeder* met myn Hand te kunnen komen. Ik vond dat de linkere vóórkwam, dat het Hoofd áchter naar de rechter zyde, en de vóórſte Deelen naar de áchterſte van de *Baarmoeder* gekeerd waren.

De ſtand nu bekend zynde, zo beproefde ik om myn Hand ópwaards te brengen, om by de Voeten te komen, welken gevouwen ópwaards naar den *Bodem* der *Baarmoeder* lagen, maar ik draaide die, onder de bewerking, naar de rechter zyde toe. Vindende, dat het niet mogelyk was, hen met myn Rechterhand te bereiken welke begon moede te worden, en door de Kramp overvallen wierd, zo haalde ik dezelven uit, en tragte om myn linkere in te brengen, maar het Hoofd zat zo vaſt, aan de rechter zyde geklemt, dat ik het met geen mogelykheid doen konde. Ik beproefde het wederöm met myn rechter, en herhaalde de éénе onderneeming na de ándere, veränderde van Handen, als ook

de ligging van de Vrouw, tot dat ik op het laatst zodanig afgemat was, dat ik verpligt was de *Operatie* te staaken. Ik ruste omtrend één half Uur en overwoog, wat ik in 't vervolg doen konde, en wagte, tot dat de vermoeidheid in myn Armen over was.

Door deze onderneemingen, en het oeffenen van een groote kragt, zo wierd 'er een groote *Vloeijing* te weeg gebragt; en dit ontroerde my zeer veel, vóórnamelyk, om dat het één van myn eerste Gevallen was, en ik had noch nooit dezelven met oplettendheid nagegaan, en de uitkomst van deze Handelwyze bestendig overwoogen, welke niet te verkreigen is, dan alleen door de Praktyk en de ondervinding: *Ik had my zelfs te veel afgemat, door een valsche eergierigheid, die in 't algemeen de Geesten van jongen* Vroedmeesters *dryft, om hun* Operatiën *op een spoedige wyze te volbrengen.*

Vindende, dat ik de *Beenen* niet bereiken konde, zo bragt ik myn Rechterhand ópwaards aan de linker zydevan 't Kind, en langs denzelve, bragt ik een *Scherpen Haak*, met de linkere, tot boven de Ribben binnen: aldaar het Werktuig behoorlyk gevestigd zynde, zo haalde ik 'er myn Rechterhand uit; toen vatte ik het Handvatzel van den *Haak* met die Hand, en haalde de zyde neederwaards, intusschen drukte ik de Schouder ópwaards, met myn linkere. Door deze middelen, na herhaalde onderneemingen, en het oeffenen van een groot gedeelte Magts, was het Hoofd en de Schouderen zo gereezen, dat ik instaat was om het Lighaam dubbeld neederwaards te brengen, en het Hoofd volgden.

Ik was blyde te vinden, dat, alschoon het Kind, op deze wyze, en heel spoedig volgde, de Vrouw niet in 't minst gescheurd of beschaadigd was.

Toen ik het Kind onderzogt, zo vond ik, dat de *Haak* in 't éérst vast gehaakt was, aan de linker zyde van de Buik, welke die open gescheurd had, zo wel als de valschen Ribben; zodanig dat meest alle de inhoudende Deelen ontlast waren, en dus het Lighaam instaat, om dubbeld te kunnen komen.

Eene misslag begong ik in 't éérst, ik matte my te veel af, eer ik op myn hoede was: myn Hand was, langs de buiten zyde van de Vliezen ópwaards gegaan.

V I E R D E G E V A L.

Waarin de Arm, Schouder, Ribben *en de* Hals *buiten den* Schedemond *geperst waren.* 1730.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat, toen zy was gehaald, de Vliezen gebrooken

brooken waren, en de Hand in de *Schede* lag. Een *Heer* in de Buurt gehaald zynde geweest, en die de Verlossing wilde onderneemen; maar hoorende, dat ik gehaald was, zetten hem te Paerd en ree weg, zynde een soortgelyk Geval, als beschreeven is, in de 34ste *Verzameling*, No. 1. het 7de *Geval.*

Ik vond den Arm, Schouder, Hals en een gedeelte van de Ribben, buiten den *Schedemond* geperst. Toen ik aan de *Vroedvrouw* vroeg, of deze Deelen neederwaards, op deze wyze, door de *Weden* in de *Schede* geperst waren? zo zeide zy, vóór dat de ándere *Heer* kwam, persten de *Weden* het Kind zo laag, dat de Arm 'er uitkwam, maar dat zy denzelven gevouwen weder ópwaards in de *Schede* gebragt had, en denzelven daarïn gehouden had, tot dat hy kwam. Zy openbaarde, dat, na dat hy gemist had, in de onderneeming, om het Kind te keeren, zy hem geholpen had aan den Arm, met groote kragt, te trekken, maar konde het Lighaam niet verder brengen; en toen hy vóórstelde den Arm af te zetten, zo verzogt de *Vrouw*, dat ik éérst gehaald mogt worden.

De *Vroedvrouw* en ik beschouden de Deelen, om dat ik geen Aers kon vinden, en ik toonde haar, dat de *Schede* en de rechter *Darm* in malkander gescheurd waren.

De Arm, hoewel niet veel gezwollen, was bont en blaauw, gelyk ook de ándere Deelen van de Vrugt, die zich buitenwaards vertoonde; want het had op deze wyze ten minsten drie of vier Uuren geleegen, vóór dat 'er om my gezonden wierd.

Ik stel de Deelen van myne Lyderessen nooit in gevaar, dan in zulke buitengewoone vóórvallen, waarïn het volstrekt onvermeidelyk is, een onderneming te moeten doen, alwaar eenige schaade by verbonden is.

Na ik getragt had, zonder te slaagen, om deze Deelen in de *Baarmoeder* ópwaards te brengen, en wel éérst om de Vrouw in een half zittenden- en half liggende stand te plaatzen, en daarná op haar *Knieën* en *Elleboogen*, zo was ik verpligt, om den *Scherpen Haak* in te brengen, en Verloste het Kind op dezelve wyze, gelyk onderricht is in 't vóórgaande Geval.

De Deelen waren zeer ontstooken, maar door de aanlegging van een *Brood* en *Melk-Pap*, zo verdween de zwelling spoedig; de scheur der Deelen verminderden, en zy herstelde met veel moeiten.

Omtrend twee Maanden na de Verlossing, daar ter plaatzen komende, zo wierd ik gehaald, om aan haar Huis te komen; en, tegen alles wat ik in alle ándere Gevallen, van zulke verscheuringen gemeenlyk aanwenden, dan bleeven de Deelen gemeenlyk zo zwak, dat zy niet instaat waren de *Fæces* op te houden, maar by haar

 waren

waren de Deelen zodanig te zaamgekrompen, en de Doorgang had zulk eene naauwte bekomen, datze dezelven met groote moeiten ontlasten. Zie de 40ste *Verzameling*.

V Y F D E   G E V A L.

Waarïn de Arm *vóórüit ſtak en gezwollen was; de* Arm *en één van de* Beenen *afgetrokken; het* Lighaam *en het* Hoofd *met den* Scherpen Haak *Verloſt wierd.* 1748.

De *Vroedvrouw* kwam by my, en bad, ik zoude eenige *Medicynen* vóórſchryven, tot voortzetting van den Arbeid, van eene Vrouw, waar zy twee Dagen hulp gebooden had, zy zeide dat de Vliezen kort na dat zy 'er gekomen was, gebrooken waren; en één van de Armen neederwaards kwam, en buiten de Deelen geperſt wierd, maar zy had hem warm gehouden. Ik zeide haar, dat de Vrouw reeds verloſt had moeten zyn, en dat geene *Medicynen* eenige dienſt konden doen.

Binnen de twee Uuren, wierd 'er om my gezonden; en ik vond den Vóórärm buiten den *Schedemond*, die zeer gezwollen was. De Vrouw was klein, niet jong, en dit was haar éérſte Kind. Ik beproefde verſcheiden reizen om den Arm en Schouder van de Vrugt ópwaards te brengen, maar 't wierd belet, door de grootte van den Arm, en de engheid van 't *Bekken*. Ik beproefde, om den Arm te buigen, (welken de rechter was,) zodanig dat hy gevouwen ópwaards in de *Schede* lag, dat ik denzelven, vóór myn Hand zynde, dan ópwaards brengen mogt; maar de zwelling van den *Elleboog* was zó groot, dat ik denzelven niet buigen kon. Toen trok ik aan den Arm, en draaide hem rond, en tragten om hem van den Schouder te ſcheiden; maar kon zulks door al myn Magt niet te uitvoer brengen. Ik bragt de Vingeren van myn Linkerhand in den *Oxel*, en tragte om het *Vel* en de *Banden* door te knippen, maar het Lid lag zó hoog en zo veel vóórwaards, door de mismaaktheid van 't *Bekken*, dat ik met myn Vingeren en de *Schaar*, niet ver genoeg ópwaards, by die Deelen kon komen. Ik wond den Vóórärm in een *Doek*, en trok en draaide dezelve met grootte kragt, zodanig dat hy op het laatſt in den *Elleboog* afſcheide. Ik was verleegen door dit Toeval, begrypende, dat 'er nu minder hoop was om den Arm af te draaijen, door dat de vaſthouding van den Vóórärm weg was. Echter ontdekte ik hetzelve vóórdeel, als of hy van zyn Schouder getrokken geweeſt was, want de Arm nu kort zynde, zo liet hy zich gemakkelyk ópwaards vouwen in de *Schede* naar de zyde van de Vrugt. Ik gaf my toen zelfs en de Vrouw een weinig tyds, op dat wy van onze afmatting mogten herſtellen. Hebbende myn Arbeid weder hervat, en de Arm en de Schouder wierden ópwaards in de *Baarmoeder* gebragt. Ik ontdekte intusſchen den ſtand van 't Kind. Het Hoofd lag na de Schouderen gedrukt, boven de *Schaambeenderen*; de linker *Arm* en

Been

Been lag over de *Borst* naar de zyde, in 't áchterste gedeelte der *Baarmoeder*. Toen herhaalde ik myne poogingen, en by de hooger ópwaards brenging, kreeg ik een vasthouding aan dien Voet, tusschen twee van myn Vingeren, haalde dezen neederwaards en drukte de Borst ópwaards. Ik bragt het *Been* neederwaards buiten den *Schedemond*. Hebbende een Doek om hetzelven gewonden, tot verkreiging van een vaster houding, met myn Rechterhand, zo bragt ik myn linker ópwaards, om te beproeven, of ik die tot de rechter Heup kon brengen, welke over de *Schaambeenderen* lag, maar bevond dat het onmogelyk was, zó hoog te reiken, om rede van de engheid des *Bekkens*. Ik poogde om aan het linker *Been* en *Dey* te trekken, zodanig als genoegzaam was, om de Heup lager te brengen, na herhaalde onderneemingen en aanwinnende kragten in ieder reis; maar in plaats van de Heup lager te brengen, zo trok ik de *Dey* van de *Heup* af. Ik was toen wederöm verpligt om te rusten, tot herstelling van deze tweede afmatting. Ik bragt wederöm myn Rechterhand in de *Baarmoeder*, en met groote moeite bragt ik het rechter *Been* neederwaards; maar het *Bekken* was te eng, tot doorlaating van 't Lighaam dat groot was, dus nam ik myn toevlugt tot de *Haak* met welken ik de Buik open scheurde. Zo dat ik dan verpligt was, dezelve handelwyze te oeffenen van de Borst open te scheuren, tot neederbrenging van de Schouderen en de Armen, en daarná een grooten tyd te rusten, tot herstelling van myn kragt, welke voor 't grootste gedeelte uitgeput was, eer ik ondernam om 't Hoofd te verlossen, tot welke ik onmogelyk in staat was om genoegzaame kragt te kunnen verleenen. Na dat ik vond, dat het Aangezigt en Vóórhoofd aan de linker zyde was, en een weinig vóórwaards naar de linker *Liesch* gekeerd; en na dat ik een bystander tot ophouding van 't Kinds Lighaam, tot hulp genomen had, zo bragt ik myn Rechterhand, langs de linker zyde van 't *Heiligbeen* binnen, als ook één *Scherpen Haak*, op dezelve vóórzigtige wyze, gelyk beschreeven is, in 't *tweede Geval* van deze *Verzameling*, langs de linker zyde van de *Beenderen* die mismaakt waren, en een groote holte aan dat gedeelte vormden, welke plaats verleende tot een gemakkelyke doorlaating van 't Werktuig. Hebbende nu myn *Scherpen Haak* van een rechte in een kromme veränderd, zo bragt ik de punt verder-ópwaards, en wierd gevestigt, naby den *Kruin*; na myn Rechterhand neederwaards gehaald hebbende, zo trok ik in 't éérst zagtelyk tot ik ontdekte dat denzelven vast gehaakt was; toen begon ik met grooter kragt te trekken, terwyl ik terzelver tyd met myn ándere Hand aan het Lighaam trok. Door het herhaalen van deze poogingen, kreeg ik het Hoofd eindelyk verlost, maar niet vóór dat ik van Hand veränderde, en verpligt was, met myn linkere, aan den *Haak* te trekken, door welke het Vóórhoofd van de linker *Liesch* áchterwaards naar de zyde van 't *Heiligbeen* geraakte.

De *Haak* had het geheele linker *Wandbeen*, neederwaards tot aan het *Slaapbeen* doorscheurd; een verscheuring, welke toeliet, dat 'er een groot gedeelte van de *Hersenen* zig ontlasten, en dat de *Beenderen* van de *Hersenpan* te zaamen kwamen. De groote magt, die geöeffend wierd, om het Kind te keeren, had een *Vlocijing* te weeg gebragt, welke verminderde, na de Verlossing van 't Kind en

en den *Moederkoek;* een gedeelte van den laatst genoemden, zat zo vast aan de rechter zyde van de *Bodem* der *Baarmoeder*, dat ik verpligt was om hetzelven met myn Vingeren van myn Linkerhand af te scheiden. Vermits de Vrouw klaagde over groote pyn, en dat haar Pols een weinig zwak was, door de groote ontlasting, zo ordeneerde ik haar een *Anodyne Mixtur*, met twintig *Droppelen Laud. Liq.* en een half Ons *Syrp e Meconio*, welke het gewenschte beöogde, door rust en overvloedig zweet te verwekken; en schoon de zwakte en Pynen eenige dagen duurden, nochtans herstelde zy.

Omtrend twee Jaaren daarná, wierd 'er weder om my gezonden, maar ik in een werk zynde, wierd 'er een ánder *Heer* gehaald, welke my verhaalde, dat hy verpligt was geweest om het Hoofd te openen, en grootelyks afgemat was door de uithaaling van hetzelve en 't Lighaam: dit geweld wierp de Vrouw in een geweldige Koorts, die haar ten onderen bragt.

Waarschynelyk, heeft de ontlasting van zó veel *Bloed*, toen ik haar verloste de ontsteeking en de Koorts belet.

Dit Geval heeft my zodanig afgemat, dat ik verpligt was, na dat ik met een *Draagkoets* was 't Huis gebragt, om my te verschoonen en te Bed te gaan leggen. Myn Handen waren zodanig gezwollen, dat ik maar alleen myn Vingeren kon beweegen, gelyk een jichtige Persoon, een tyd van twee Dagen.

ZESDE GEVAL.

Waarïn beide de Armen *buiten den* Schedemond *geperst waren: en de* Borst *aan 't ónderste gedeelte van 't* Bekken *was. Dit* Geval *gebeurde 't Jaar* 1734.

Daar hadden twee *Vroedvrouwen* een tyd van twee Dagen, by deze Vrouw geweest, de éene van deze, was haar Moeder. Beide de Armen hadden het meest van dien tyd neederwaards geweest, aan welke zy dikwils getrokken hadden, om het Kind, zo als het vóórkwam uit te haalen.

Ik vond beide de Armen zeer veel gezwollen, en de één was voor het grootste gedeelte van den Schouder getrokken, want denzelven hong, slegts alleen aan de Huid vast, welke ik afknipte met de Schaar. Ik beschoude de Deelen, en vond den terug gebleevenen Arm, en de Deelen van de Vrouw bont en blaauw, maar niet gescheurd.

De Lyderes was dan *Vloeijende*, en had een groote meenigte *Bloed* ontlast, welke,

welke, gevoegd by de langduurige afmatting des Arbeids, zo was haar kragt zodanig uitgeput, dat zy in een ſtervende omſtandigheid ſcheen te zyn.

Ik gaf myn bekommering aan de Man en Vrinden te kennen, welke my ſmeekten, indien het mogelyk was, haar, eer zy overleed, te verlosſen.

Tegen myn verwachting, ſchoon de Borſt laag neederwaards geperſt was, drukte ik denzelven, en den Arm ópwaards in de *Baarmoeder*, en haalde het Kind by de Voeten.

Ik had vóór haar geen hoop van herſtel, alſchoon zy een weinig ſcheen by te komen, door blydſchap van verloſt te zyn; om dat ik te wél, verzeekerd was, van de verſterving der Deelen die begonnen was, door de Doodſche verſcheining van de uitwendige Deelen, en de klagten over pyn, toen ik myn Hand in de *Schede* en *Baarmoeder* bragt.

De *Moederkoek* was alreeds geſcheiden, en lag los in de *Baarmoeder.* Dit was haar éérſte Kind niet. Ik was in den Avond gehaald, en zy leefde tot den volgenden Morgen.

ZEVENDE GEVAL.

Waarïn beide de Armen *vóórkwamen: het* Kind *ſlukswyze* Verloſte; *het* Bekken *eng en het* Kind *groot was:* 1730.

Eén van de Armen kwam neederwaards, waaräan de *Vroedvrouw* zo getrokken had, dat den Schouder buiten den *Schedemond* was.

Ik tragte, om den Schouder te doen reizen, door, langs den Arm, die zeer gezwollen en doodſch 'er uitzag, ópwaards te gaan: dezelve was in dien ſtand, gelyk boven, vier-en-twintig Uuren neederwaards geweeſt; maar ik kon myn Hand niet inbrengen. Overweegende, dat het Kind waarſchynelyk dood was, doordien hetzelve zó lang in dien ſtand geleegen had, en om dat de Moeder het niet had voelen beweegen in éénige Uuren; zo beſloot ik, dat dit het beſte zoude zyn, dat ik den Arm van de Schouder ſcheiden. Deze laatſten neederwaards zynde, zo bragt ik de punten van de Schaar tot denzelven, en ſcheiden den Arm gemakkelyk af, door een gedeelte van de Huid en Banden te doorſnyden, en gedeeltelyk door de trekking en draaijing.

By de ópwaards brenging van den Schouder in de *Baarmoeder*, zo vond ik dat het *Bekken* eng en 't Kind groot was. Ik bragt één van de *Beenen* neederwaards, welke 'er afgetrokken wierd, gelyk in 't 5de *Geval;* en toen met grooten

ten Arbeid zo bragt ik het andere neederwaards, 't welk my desgelyks een vasthouding verleende onder de kragt van trekking.

Ik was daarna verpligt om het Lighaam, met den *Scherpe Haak* neederwaards te fcheuren, en van gelyken hetzelfde Werktuig te veftigen in 't Hoofd.

Vermits het een rechte *Haak* was, zo glipte hy verfcheiden reifen af, en fcheurde de binnen zyde van myn Linkerhand op twee plaatzen, om dat ik de punt befchermde, dat die de *Schede* van de Lyderes, niet befchaadigen zoude. Op het laatfte verkreeg ik een vafter houding, boven het Oor, ik veftigde de Vingeren van myn Linkerhand, over de Schouderen, en trok met groote kragt, beide aan het Lighaam en den *Haak.* Vindende, dat ik hetzelve niet beweegen kon, zo wond ik een *Doek* rondöm de Schouderen, en trok aan denzelven, met zulk een grooten kragt, byna, tot affcheiding van 't Hoofd toe. Door deze *Middelen* was het Hoofd een weinig laager gebragt. Nochtans, dorft ik, om het Lighaam te haalen, zulk een geweld niet meer oeffenen; maar ik trok aan den *Haak*, door welke ik het Hoofd tot aan den *Schedemond* neederwaards bragt, en by de reifing van 't Lighaam, en de ópwaards haaling van 't zelve, zo fcheide 't eindelyk af.

Het Hoofd, fchoon 't neederwaards gebragt was, zo vatte ik het by den *Onderkaak*, en trok aan denzelven, en om dat ik meerder kragt oeffende met den *Haak*, zo wierd het Hoofd op deze wyze verloft.

De Vrouw gedroeg zich manmoedig, fchoon zy zeer veel uitgeftaan had, en verzwakte door een *Vloeijing*, te weeg gebragt door het groot geweld, dat ik verpligt was te oeffenen, by de Keering van 't Kind. Deze Vrouw herftelde tegen de verwagting van een iegelyk.

ACHTSTE GEVAL.

Waarin de Borft, Hals *en* Kin *vóórkwam; en de* Moeder *overleed eer de* Moedermond *wyd genoeg geöpend was, tot doorlaating van 't* Kind 1753.

De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat toen zy gehaald was, de Vliezen gebroken waren, en alfchoon de Mond van de *Baarmoeder* een weinig geöpend was, zo vond zy dat het Kind niet wél vóórkwam.

Daar wierd om een *Heer* gezonden, maar hy by een ándere Verlosfing verbonden zynde, kon haar niet helpen. Om den *Heer* Smit wierd, om zes Uuren, gezonden, en die vindende dat fchoon de *Weden* ftreng en menigvuldig waren, zy nochtans de vóórkomende Deelen niet neederwaards perften, om de *Moe-*

Moedermond te openen, zo beproefde hy om dezelve uit te zetten; maar niet instaat zynde om hem meerder te openen, dan tot inbrenging van twee Vingeren, en 'er een *Vloeijing* ontstond, zo zond hy om den *Heer* MACKENZIE, welke my toen als oudste Leerling opwagte.

Hy beproefde van gelyke om de Deelen te openen, en vindende, alschoon de *Moedermond* grootelyks medegaf, dat hy met geen mogelykheid zyn Hand inbrengen kon, zo verzogt hy dat ik om zeeven Uuren komen wilde.

Hy verhaalde my, dat de *Navelstreng* neederwaards in de *Schede* gezakt was, en dat hy geen klopping in denzelven gevoelde: dat hy den *Moedermond* grootelyks geöpend had; maar dat hy in zyn Hand de kramp kreeg, en afgemat was, dat hy genoodzaakt was, 'er van af te zien.

Ik voelde dat de Vrouws Pols noch zeer goed was, en niet veel verzwakt. Overweegende dat de *Weden* nu zwak waren, dus weinig dienst konden doen, tot uitzetting van den *Moedermond;* vervolgens, bevreest zynde dat de Lyderes zwakker en zwakker zoude worden, en nooit gemist hebbende om de uitzetting van den *Moedermond*, in Vrouwen die te vóóren Kinderen hebben gehad, te doen, hetwelk haar Geval was; zo besloot ik dan om zulks zonder uitstel te onderneemen.

Ik onderstoeg haar in de zydelingsche ligging: maar alzo deze en de half zittende en half liggende te vóóren beproefd waren geweest; zo heb ik haar op *Knieën* en *Elleboogen* geplaatst, en vond dat de Mond der *Baarmoeder*, zó wyd geöpend was, tot inlaating van al myn' Vingeren, en wel tot aan het middelste gedeelte van 't derde Lid; maar ik kon denzelven zo wyd niet openen, dat ik 'er myn Hand inbrengen konde.

Ik ruste toen, en voelde met meerder oplettendheid, naar den stand des Kinds. De *Borst* en *Hals* kwam vóór, en de *Kin* was naar het rechter *Zitbeen* gekeerd. Ik overwoog toen, dat indien ik het Aangezigt kon vóórbrengen, en de Vrouw haar kragten opbeuren, dat de *Weden* wederkomen mogten, dat dan het Hoofd allengskens kon neederwaards geperst, en den *Moedermond* ter zelver tyd geöpend worden.

Eer ik deze onderneeming deed, zo had ik haar, in den half zittenden en half liggenden stand gebragt; en de Vingeren van myn Linkerhand ingebragt, en met groote moeite kreeg ik twee van dezelve boven de *Kin* en in den Mond, en tragten dezelve van de zyde tot in het midden van 't *Bekken* te brengen; maar de *Hals* en *Borst* waren in het middelste gedeelte zo geklemd, en het Hoofd áchterwaards naar de Schouderen gedrukt, dat ik onmogelyk den stand veränderen kon.

Toen zeker zynde, dat het Kind dood was, zo bragt ik één van de *Scherpe Haaken*, met zyn *Schede* langs de binnen zyde van myn Linkerhand, binnen,

en vestigde denzelven na dat de *Schede* des *Haaks* 'er af was, in de *Onderkaak.* Vindende desniettegenstaande, dat ik den *Onderkaak* neederwaards zou scheuren, en dat ik het Aangezigt niet vóór kon brengen, zo haalde ik het Werktuig 'er uit.

De *Navelstreng* was den geheelen tyd door, een groote hinderpaal door zyn neederzakking en verwarden myn' Vingeren. Ik vergunde de Vrouw wederöm eenigen tyd, vóórnamelyk, om dat zy een weinig flaauw begon te worden; maar de *Vloeijing*, die opgehouden was, kwam weeröm.

Na dat zy wat hersteld was, zo beproefde ik wederöm den *Moedermond* te verwyden, hebbende gevonden in 't ándere Geval, dat dezelve gemakkelyker verwyd word, wanneer de Lyderes flaauw en zwak was; maar vond dezelve moeijelykheid gelyk te vóóren.

Ik tragte meer als ééns den *Haak* aan de ándere zyde in te brengen, om tot de Schouderen te komen om te beproeven, of door de neederwaards trekking van de Deelen den *Moedermond* beeter openen wilden, dan door de ópwaards drukking.

Ik was bekommerd om meerder geweld te oeffenen, door de ópwaards drukking, alzo ik op het laatst de *Baarmoeder* van de *Schede* zoude hebben kunnen scheuren: maar vindende, dat ik den *Haak* met geen vóórdeel kon vestigen, zo haalde ik denzelven weder uit.

Den geheelen tyd door, liet zich de *Moedermond* bevoelen, of hy één Duim dik was. De Vrouw zeer uitgeput zynde, zo had ik haar gebragt in een gemakkelyker stand, en liet haar een zeer langen tyd liggen, om haar geest op te beuren en te zien, of de *Weden* wederkomen wilden. In dien tusschen tyd, zond ik om den *Heer* BURNET, om welken in 't éérst gezonden wierd, en die nu vry was, en aanstonds kwam. Hy dan beproefden om zyn Hand in te brengen; maar vindende, dat het onmogelyk was, zo kwamen wy overëen de verdere onderneemingen te staaken, en te wagten tot dat de *Vloeijing* opgehouden was. Want, schoon zy een groote gedeelte *Bloeds* had ontlast, zo had zy nog een zeer aanwinnende ontlasting.

Ons voorneemen was, haar te onderhouden met *Zop*, en voedende dingen, en als zy verkoos te slaapen, haar dan stilte te bezorgen. Intusschen gingen wy in een *Coffy-Huis* om te *Ontbeiten*, waar wy besllooten den uitkomst af te wagten. Ik nam vóór indien, zy gelukkig verkwikte, na het genieten van eenige rust, en herstelling van haar laage flaauwe staat, in welken wy haar verlieten, dan wederöm op een zagte wyze te beproeven, om den *Moedermond* te openen; en indien dat niet gelukte, dan denzelven te openen met de Schaar, gelyk in het 10de en 16de *Geval*, van deze *Verzameling* vóórgesteld word.

Bin-

Binnen een half Uur, wierd 'er één van de Leerlingen gezonden, om te zien, hoe de Lyderes rufte, die met den Man in een groote ontroering kwam, en ons bekent maakte, dat zyn Vrouw in *Stuipen* lag, en eer wy haar Huis konden bereiken, zo had zy het afgelegt; een omftandigheid, die ons niet weinig ontroerde. Ik was inderdaad in hoop, toen wy haar verlieten, dat zy eenige flaap genooten zoude hebben, welke haar kragt opbeuren mogt; en dat dan de *Moedermond* genoegzaam zoude medegegeeven hebben, gelyk ik ondervond in een gelyk Geval te vóóren. Zelfs waren my eenige weinige Gevallen bekend, dat de *Moedermond* fcheurde, en dat de Lyderes herftelde.

Om te beletten, dat de Vrouw niet omkomen zoude, buiten eenige kans van Verloft te kunnen worden, zo had ik vóórgefteld, om den *Moedermond* door te fnyden. *Hoewel, dit Hulpmiddel mag nooit ondernomen worden, dan in de uiterfte Noot.*

Ik merkte, na deze fpoedige verändering, aan, als de *Vloeijing* niet zo geweldig, en de Vrouw in 't éérft niet zó verzwakt was; of het niet beeter gedaan was geweeft, dat men langer gewagt had, op de kragt van de Natuur, eer dat men de Deelen opende.

Dit Geval behoord tot een Waarfchouwing, voor alle die de Vroedkunde *oeffenen, te verftrekken, van te wagten op de kragt van de natuur, en nooit te oeffenen een groot geweld, by de uitzetting van den* Moedermond, *voornamelyk als de Lyderes in geen volftrekt gevaar is.*

Aan den änderen kant, indien deze onderneemingen niet waren gedaan geweeft, toen de Vrouw verzwakt was, dan zoude ik hebbe gedagt, dat wy te lang onze byftand uitgefteld hadden; voornamelyk, om dat ik nooit een Geval van deze Natuur gehad heb, waarïn ik niet de Lyderes Verloft heb.

De Vliezen waren den Avond te vóóren gebrooken; en de *Vroedvrouw* vermoede door een ongewoone ontdekking van de Deelen die vóórkwamen, dat de Vrugt verkeerd vóórkwam.

De *Heer* BURNET, die de zorg van de Armen van dat Kerfpel had, toen hy gehaald wierd, was niet te Huis. Zy had het grootfte gedeelte van den Nagt een ftrengen Arbeid gehad, maar zy had geen kragt genoeg om met het Kind in een dubbelen ftand, den *Moedermond* te openen. Toen de éérfte Leerling om zes Uuren kwam, zo begonnen de *Weden* op te wakkeren, en daár openbaarde zig een kleine *Vloeijing*.

Alle deze omftandigheden eens overweegende, zo fcheenen die aan te duiden, de Practyk die wy volgden, vóórnamelyk de vertoeving, om rede dat wy niet verwagten, dat de Lyderes op zulk eene fpoedige wyze omkomen zoude.

NEGENDE GEVAL.

Waarïn het Aangezigt *vóórkwam: de* Voeten *vóórgebragt wierden: de* Buik *gezwollen en met de* Schaar *geöpend wierd, de* Heupen *van 't* Lighaam *getrokken, en hetzelven, met den* Scherpen Haak Verloſt *wierd:* 1749.

Dit Geval viel vóór, by één van de arme Vrouwen, dus wierden alle myne Leerlingen toegelaaten 'er tegenwoordig te zyn. Eén van hun Verloſte haar van een Kind, en myn *Vroedvrouw* vindende, dat 'er noch een tweede Kind verkeerd vóórkwam, zond aanſtonds om my. De Vliezen van het tweede waren aanſtonds gebrooken, na dat het éérſte Kind verloſt was.

Vindende dat het Aangezigt vóórkwam, zo heb ik haar in een half zittenden en half liggenden ſtand doen houden, en ſtond toe, aan alle de byzynde, de ligging van 't Kind te onderzoeken.

Naardien nu de Wateren noch niet alle ontlaſt waren, zo wierd het Hoofd zeer gemakkelyk ópwaards, naar den *Bodem* gebragt, en ik haalde de Voeten neederwaards.

Ontdekkende vervolgens dat het Kind al eenige Dagen had dood geweeſt, uit de omſtandigheden van de *Beenen*, die 'er doods uitzaagen, en dat de Opperhuid genoegzaam overal van dezelve afſtroopten; zo beproefde ik, na een *Doek* rondöm de *Beenen* gewonden te hebben, om de Heupen neederwaards te haalen, maar ik kon dezelve niet lager brengen, dan tot aan den *Rand* van 't *Bekken.* Ik bragt myn Rechterhand tusſchen het *Heiligbeen*, en de *Deyën* in, en vond dat de tegenhouding ontſtond van den Buik, die buitengemeen gezwollen, en naar het achterſte van de *Baarmoeder* gekeerd was. Ik trok wederöm met grooter kragt aan de *Beenen;* maar ik begon te vreezen dat zy van het Lighaam zoude ſcheiden. Ik bragt twee Vingeren van myn Linkerhand, tot aan den gezwollen Buik, en langs denzelven met myn rechter, de Schaar, en drukte hem ópwaards in den Buik van de Vrugt, even boven het *Schaambeen.* Haalde de Schaar uit, bragt twee Vingeren in de opening, en trok daar ter plaatſe, terwyl ik de *Beenen* greep met myn ándere Hand, en beproefde om het Lighaam neederwaards te haalen, maar verpligt zynde, om myn kragt te vermeerderen, zo ſcheiden in eenen en op 't onverwagtſt de *Heupen* van het Lighaam by de *Lendenen* af.

Hebbende nu geen vaſthouding, om aan de *Beenen* te kunnen trekken, zo bragt ik myn Linkerhand in de *Baarmoeder*, en langs dezelve, de *Scherpen Haak* met myn rechter: veſtigde denzelven tusſchen de *Ribben*, en begon te trek-

trekken, maar de vasthouding gaf mede. Ik deed verscheiden onderneemingen, en op dezelve wyze vestigde ik den *Haak* hooger en hooger, en op verscheiden plaatsen; maar offchoon dikwils de Deelen neederwaards opscheurden, zo volgde het Lighaam niet.

Ik beproefde om hetzelve vast te houden met myn Linkerhand, terwyl ik den *Haak* vestigde met myn rechter; maar het Lighaam was zó slibberig, dat ik het niet vast genoeg houden kon.

Verpligt zynde, om myn Linkerhand uit te haalen, zo dikwils als de vasthouding losliet, om den *Haak* te bezorgen, dat hy de Lyderes of myn Hand niet beschaadigde, zulks matte my zodanig af, dat ik verpligt was, twee of drie reizen te rusten. Op het laatst myn Hand verder ópwaards, dan te vooren gebragt hebbende, om de zaak na te spooren, zo bragt ik den *Haak* weder binnen, en verkreeg een vasthouding boven de Schouderen; toen haalde ik myn Hand laager, en vatte de *Wervelen* van den Rug. Door deze houdingen, zo haalde ik het Lighaam en het Hoofd neederwaards, en om dat het Kind niet groot was, zo volgde het gemakkelyk.

Ik heb sederd dien Tyd eenige Gevallen van dezelve soort gehad, in welke de Verlossing tegen gehouden wierd, door de Zwelling van den Buik; maar ik trok aan de *Beenen* met meerder vóórzorge; want als ik dit toeval vreesde, dan haalde ik het neederwaards met den *Stompen* of *Scherpen Haak*.

TIENDE GEVAL.

Waarin het Aangezigt *vóórkwam; de* Vrouw *uitgeput was, door de* Vloeijing; *de* Moedermond *met de* Schaar *opgeknipt, en het* Kind *by de* Voeten *gehaald wierd; in 't Jaar* 1744.

De *Vroedvrouw* onderrichte my, dat zy was gehaald geweest omtrend twee Uuren in den Morgenstond, en dat zy de Vrouw in Arbeid vond, met een kleine verscheining van *Bloeding*; maar dat die aanwies, wanneer de *Weden* opwakkerden.

Zy beduide de Vrinden, dat de Lyderes in groot gevaar was, en des morgens omtrend ten elf Uuren, wierd ik gehaald: de Vliezen waren gebrooken, waarna de ontlasting verminderde. Ten tyde van eene *Wede* onderstoeg ik haar, en vond dat het Aangezigt van 't Kind vóórkwam. De *Moedermond* omtrend de omtrek van een halve Kroon geöpend was, dezelve liet zich gespannen en zeer dun bevoelen.

Dit was haar éérste Kind, en de Arbeid begon twee Maanden vóór haar vollen tyd.

Haar

Haar Pols was klein en zwak, en had ook op verscheiden tyden *Flaauwtens* gehad, maar scheen toen wat te beteren, wanneer men zeide dat 'er meer bystand gehaald was, want zy bad ernstelyk om ondersteund te worden.

Ik ordeneerde om haar nu en dan een weinig *heete roode Wyn* te geven; en wagten om te zien, of de *Weden* wederöm wilde komen, wanneer haar kragten weer wat aangewonnen waren.

En bovendien schreef ik haar een *Anodyne* en *Astringerende Mixtur* vóór, van *Tinct. Rosar. Unc.* iv. *Aq. Nucis Moschat. Unc.* iß. *Laud. Liq. Gt.* x. *Syrp. e Mecon. Drachm.* ß. om alle half Uuren, hier van twee *Leepelen vol* te gebruiken.

Ik wierd twee Uuren daarna wederöm gehaald, en onderricht, dat alschoon zy stil lag, zy noch geen Slaap genooten had; en dat de *Flaauwtens* weeröm kwamen.

Vermits zy nu in een gedreigt wordend gevaar scheen te zyn, zo beproefde ik, om dat zy op haar zyde lag, den *Moedermond* te openen; en door myn onderneeming, scheen hier op een ligte *Wede* te volgen; maar vindende dat deze geen vermogen had, zo opende ik allengskens den *Schedemond*, tot dat ik myn Hand in de *Schede* kon brengen, en toen begon ik den *Moedermond*, met de Vingeren van myn Linkerhand, in de gedaante van een Kegel, uit te zetten; maar alschoon de *Moedermond* zodanig geöpend was, tot inlaating van myn' Vinger en Duim, en dien zo dun gelyk een dubbeld stuk Parkement op het gevoel was, zo kon ik hem niet verder openen, schoon ik voortging denzelven by tusschenposen, en op een langzaame wyze uit te zetten. Vindende dat de *Vloeijing* wederkwam, en bevreest zynde dat zy omkomen zoude, indien ik haar niet spoedig verloste, zo verklaarde ik zulks aan de Vrinden, dat dit de eenigste kans was tot behoud van haar leven. Ik ondernam den Arbeid wederöm, en oeffende grooter magt dan te vóóren; maar het was om niet: ik kon niets verder doen, om dat ik de kramp en een vermoeidheid in de Vingeren van beide myne Handen kreeg.

Terwyl ik ruste, begon ik te bedenken, dat ik ondervonden had, dat 'er eenige van myn Lyderessen, herstelden, in gevallen, waar de *Baarmoeder* scheurde door de uitzetting, en dat sommige van dezelve van gelyken herstelden, zonder dat 'er eenige onvoordeelige toevallen op volgden. Om dat dezelve te vóóren, zo dun op het gevoel scheen te zyn, zo wist ik 'er geen ándere weg op, dan eene insnyding in den *Moedermond* te doen. Eer ik deze onderneeming deed, zo bragt ik twee Vingeren van myn Linkerhand in denzelven, en met myn rechter bragt ik de Blaaden van de Schaar, tusschen die Vingeren. Met dezen tragte ik de Deelen te doorsnyden; maar vindende, dat ik niet kon beletten, dat ik door den *Rand* heen snee, zo bragt ik één van de punten twee of drie Lynen van den *Rand* binnen, en de ándere aan de buiten zyde, en door snee dat gedeelte, hetwelk aan de linker zyde was, maar een weinig vóórwaards, tot

tot vóórkoming van een fcheuring, die daarná kon vóórvallen welke de *Blaas*, *Rechtendarm* en groote Vaten aan de zyde van de *Baarmoeder* kon befchaadigen.

De Schaar uitgehaald hebbende, bragt ik myn Linkerhand binnen, en vond, dat het opgeknipte gedeelte allengskens zó veel ruimte verleende, om myn Hand binnen te laaten, doch bezwaarlyk, en met eenige moeite in de *Baarmoeder*, waarin ik het Kind gemakkelyk keerde, en by de Voeten verlofte; maar hetzelve was dood.

Alfchoon 'er een zeer groote ontlafting was, nochtans verminderde die langzamelyk, na dat de *Moederkoek* verloft was. Zy bleef in een zwakke en *flaauwächtige* omftandigheid tot den Avond, wanneer zy in een kleine Sluimering geraakte; maar wierd nu en dan overvallen van koude en hitte. Ik gaf haar op verfcheiden tyden, een weinig van de vóórnoemde *Anodyne Mixtur*; als ook eenige *heete Wyn* en *Kieken Zop*, om haar te onderfteunen, en haar uitgeputte *Vloeiftoffen* aan te doen winnen.

Den volgenden Dag, om dat de *koude huiveringen* ééns om de drie of vier Uuren wederöm kwamen, zo verördeneerde ik haar wat *Extract* van de *Cortex*, te ontbinden in *roode Wyn*, en dit aan haar, tusfchen de *huiveringen*, in te geven.

De ontlafting wierd bedaard; maar zy, al te veel uitgemergeld zynde, overleed den volgenden Dag.

(Zie het 8fte en 16de *Geval*, van deze *Verzameling*; als ook het 28fte *Geval*, van de 31fte *Verzameling*, en van gelyke de 33fte No. 2. het 9de en 8fte *Geval* van de 40fte *Verzameling*.)

ELFDE GEVAL.

Waarïn het Hoofd *vóórkwam; het* Kind *groot was, en de* Voeten *vóórgebragt wierden; maar het* Lighaam *fcheide, voor het grootfte gedeelte van 't* Hoofd, *eer het laatfte* Verloft *was af.* 1733.

Ik wierd in den Avond by eene Vrouw, van byna veertig Jaaren oud, gehaald, die in Arbeid van haar éérfte Kind was.

De *Vroedvrouw* onderrichte my, dat zy al twee Dagen by de Lyderes geweeft was; en dat de *Weden* federd des Morgens, na dat de Wateren ontlaft waren, ftreng hadden geweeft; maar dat het Hoofd hoog lag, en niets meer vorderde.

Ik vernam door ándere verhaalen, dat de Vrouw te vroeg tot den Arbeid aan-

aangezet was geweest en zeer afgemat was. Ik voelde beide, den *Moeder* - en *Schedemond* grootelyks geöpend, door den Arbeid van de *Vroedvrouw*, wanneer zy gezegt had, hart te werken, om het Hoofd neederwaards te brengen, het welk boven den *Rand* van 't *Bekken* lag.

De Vrouw, te veel door de vrugteloofe *Weden* afgemat, en verzwakt zynde, zo heb ik haar te Bed gelegt, om te beproeven, of ik eenige rust kon verwekken, en verzogt haar om niet neederwaards te persfen, dan wanneer haar de *Weden* daartoe noodzaakten. Naardien zy Hardlyvig, haar Pols vol en fneller dan gewoonlyk, en haar Huid heet en droog was, zo wierd zy aanftonds *Adergelaaten*, en verkreeg een groote ruimte door een *Clifteer*. Zy genoot dikwils eene *verfrisfende Slaap*, tot des Morgens, tusfchen de *Weden* in, die ftrenger begonnen te worden, maar deede noch zeer weinig vóórdeel in 't voortgaan van 't Hoofd.

De *Weden* wederöm afneemende, zo was ik bedugt, dat indien ik langer wagte, de Moeder fpoedig in gevaar zoude geraaken; en my niet kunnende verbeelden dat het Kind zo groot was, zo dagt ik dat het beeter zoude zyn te beproeven, om het by de Voeten te Verlosfen. Ik oeffende derhalven een grootte kragt tot de Keering van 't Kind, als ook tot de neederbrenging van de *Beenen*, en vangelyken, na het vóórnoemde, tot de verlosfing van 't Lighaam en de Armen; waar door ik verpligt was om verfcheiden ryzen te ruften. Ik gebruikte daarná alle bedenkelyke vóórzorge, om het Hoofd neederwaards te brengen, en het Kind te behouden; maar op het laatft, was ik verpligt, om myn kragt te vermeerderen, en de Vrouw te Verlosfen, en nam toen minder zorg voor 't Kind. Door deze laatfte geweldige pogingen, zo begonnen beide de *Onderkaak*, en de Hals af te fcheiden. Ik was verpligt uit te fcheiden, toen ik vond dat één van de Gewrigten van den Hals geheellyk afgezonderd was, en dat omtrend de eene helft van het terug gebleevene door fcheurde. Ik dagt, het zoude nu gemakkelyker zyn, om den *Haak* in 't Hoofd te veftigen, dan wanneer hetzelve van het Lighaam gefcheiden was; want fchoon de vafthouding aan den Hals gering was, evenwel hield hetzelven 't Hoofd bepaald. Ik onderrichte een byftander om het Lighaam van 't Kind op te houden, terwyl ik myn Linkerhand tusfchen hetzelven, en de rechter zyde van de *Schede* inbragt, na dat de Vrouw in een half zittenden en half liggenden ftand was. Toen bragt ik den *Scherpen Haak* binnen, en Verlofte het Hoofd, fchoon niet zonder een groot gedeelte magts te gebruiken, en moeite te hebben, om den *Haak* te veftigen, welke een rechte was.

Zelfs, indien ik op dien tyd het gebruik van de Tang gekend had, zo zoude die in dit Geval van geen dienft hebben kunnen zyn, om dat het te groot, en te weinig in 't *Bekken* gezakt was. Myn misflag lag, in het niet langer te wagten; want ik heb federd veele Gevallen gehad, waar ik geduldig wagte, dat het Hoofd vorderde, en door behulp der *Weden*, of met de *Tang* Verlofte. Het *Bekken* was in dit Geval niet eng.

TWAALF-

TWAALFDE GEVAL.

Waar'in het Hoofd *vóórkwam; het* Bekken *mismaakt was; het* Kind *gekeerd en by de* Voeten *gehaald wierd*, 1746.

Deze Vrouw was aanmerkelyk lang, en naar het uitterlyk aanzien, wel gevormd om Kinderen te *Baaren;* maar op de ondervraging, na de Verlosſing, zo ontdekte ik, dat zy in de vier of vyf éérſte Jaaren van haar Kindsheid, ziek en zwakkelyk was geweeſt.

Ik wierd by haar gehaald, toen zy alreeds een langen tyd in Arbeid was geweeſt van haar éérſte Kind, en ik was verpligt het Hoofd te verminderen, eer ik het kon Verlosſen. Ik wierd ſpoediger gehaald, toen zy in Arbeid was van haar twééde Kind; en ſchoon het Hoofd vóórkwam, zo beproefde ik om hetzelve te behouden, door het by de *Beenen* te haalen. Het Lighaam volgde met moeite, uit oorzaak, van de vóórüitſteeking van het laatſte *Wervelbeen* der *Lendenen* met het *Heiligbeen.* Na dat ik het Lighaam neederwaards had gebragt, zo tragte ik, eêr de Armen neederwaards kwamen, het Hoofd te doen voortgaan, éérſt door de neederwaards haaling van de Schouderen, toen zy in een half zittenden en half liggenden ſtand lag; verder beproefde ik het Vóórhoofd neederwaards te brengen, door de ópwaards drukking: vindende, dat het Vóórhoofd tegen het mismaakte gedeelte tegen gehouden wierd, zo tragten ik hetzelve, met myn' Vingeren, naar de zyde te drukken, maar de Armen vulden de beide zyde van 't *Bekken* by den *Rand* op, zo dat ik verpligt was, om éérſt beide de Armen neederwaards te haalen, tot verkreiging van meerder ruimte. Na het Vóórhoofd naar de rechter zyde te hebben gedrukt, welke de wydſte ſcheen te zyn, zo bragt ik de Vingeren in den mond van 't Kind en begon, gelyk in 't vóórgaande Geval te trekken, op eene vóórzigtige wyze; maar vindende, dat ik het niet neederwaards haalen konde, zo wende ik meer en meer kragt aan, tot dat zich de Hals begaf, en het onmogelyk was, om 't Kind te behouden. Ik was dan verpligt om de *Krommen Scherpen Haak* in te brengen, hetwelk de éérſte geleegendheid was, dat ik denzelven gebruiken konde, na dat ik den rechten verlaaten had, en vond denzelven buitengemeen dienſtig, by deze geleegenheid; want inplaate van denzelven aan de zyde van 't Hoofd te veſtigen, zo ging hy ópwaards tot den *Pylnaad* welken denzelven openſcheurde, en maakte een groote opening, en had aan de *Beenderen* van 't Vóórhoofd een vaſter houding. Door deze handelwyze, wierden de *Hersſenen* ſpoedig ontlaſt, en 't Hoofd viel tezamen en wierd gemakkelyk Verloſt.

Ik wierd wederöm gehaald in een derde Geval; en het Hoofd vóórkomende, zo handelde ik in de Verlosſing, met alle vóórzorgen die gemeld zyn, in

 draa-

draalende of moeijelyke Gevallen, tot dat ik voor het grootste gedeelte afgemat was; maar na dit alles, was ik op het laatst verpligt, om de Verlossing te doen, gelyk in haar éérsten Arbeid.

Alle de Kinderen waren groot. In haar vierde bevrugting, kwam zy gelukkig in de zevende Maand in Arbeid, ingevolge van een loslyvigheid of een bovenmaten *Buikzuivering*, veröorzaakt door het eeten van de fruit. Het Kind, schoon het Hoofd met veel moeite, door den Doorgang ging, nochtans was het in leven; en zy is zedert dien tyd niet weder bevrugt geweest.

(Zie het *Geval* van de 34ste *Verzameling*, als ook het vóórgaande van deze.)

DERTIENDE GEVAL,

tot vervulling van 't Eerste Geval.

Waarïn ik gehaald wierd, door den Heer H. *in* G —— *Street in 't Jaar* 1749. *by een jonge* Vrouw, *die in* Arbeid *was van haar éérste* Kind; *hebbende een eng* Bekken; *en het* Lighaam Verlost *was.*

De *Heer* H. wierd gehaald, omtrend ten twee of drie Uuren, in den Morgenstond, en vond één *Been* van 't Kind vóórkomen; maar toen hy beproefde om het Lighaam van 't Kind neederwaards te haalen. Zo vond hy, dat hetzelve groot, en 't *Bekken* eng was. Hy zond aanstonds om den *Heer* W. in de *Bishopsgate-street*, die het Lighaam neederwaards bragt; maar konde het Hoofd niet Verlossen; noch te zy verkoozen om een groote kragt te oeffenen, uit vreeze om hetzelven van 't Lighaam te scheiden. Bovendien verkoos de *Heer* H —. om in den beginne niet te haastig te zyn, om dat hy een Vreemdeling was, en den *Heer* W. was juist éérst gekomen van een lange reis, en zeer afgemat.

Ik gehaald wordende, kwam omtrent ten agt Uuren, en hield de twee *Heeren* 'er by. Beide, de *Heer* H —. en de *Heer* W —. hadden acht Jaaren te vóóren myne onderwyzingen bygewoond. Ik was bleide dat ik vond, dat 'er geen *Vloeijing*, dat de Vrouw noch sterk, en niet af was, en dat de Arbeid noch tegenwoordig was.

Ik had haar dwars op het Bedde gelegt, haare Billen een weinig over de zyde heen, en twee van de *Heeren* ondersteunden haare *Beenen*, en één van hun ondersteunde haar Lighaam, eer dat ik myn Hand in de *Schede* bragt.

Ik vond dat het Aangezigt achterwaards, een weinig naar de linker zyde van 't *Bekken* lag. En ik voelde, dat het ónderste *Wervelbeen* der *Lenden*,

en

en het ópperfte gedeelte van 't *Heiligbeen*, zo veel vóóruit ftond, dat het onmogelyk was, om het Hoofd te verlosfen, zonder den omtrek te verminderen. Om dat het bleek, aan de *Navelftreng*, dat het Kind Dood was, zo zoude het dwaaslyk geweeft zyn, om de Vrouw en ons zelfs af te matten, door het ongefchonden ter Waereld te willen brengen.

Ik drukte de einden van myn' Vingeren, die alreeds in de *Schede* waren, langs den *Schedemond* ópwaards, maar doch met veel moeite, door dat dezelve ftrengelyk om het onderfte gedeelte van 't Hoofd tezaamgekrompen was; maar, door de groote des Hoofds, en de engheid des *Bekkens*, zo wierden zy zeer veel gedrukt. En toen poogde ik om het Hoofd hoger ópwaards te doen reizen, tot verkreiging van meerder ruimte, maar konde niet, fchoon ik al een groot gedeelte magts oeffende. Toen vatte ik het Handvatzel van den *Scherpen Haak*, in myn Linkerhand, en bragt denzelven, met de punt naar het Kinds Hoofd gekeerd binnen; maar by de eerfte onderneeming, konde ik denzelven niet langs de Vingeren kreigen, dus haalde ik hem 'er weder uit, om meerder ruimte te maaken, maar de *Moedermond* beklemde het Hoofd wederöm zodanig, dat ik 'er het end van den *Haak*, niet in kon kreigen. Ik poogde wederöm het Hoofd met alle kragt ópwaards te brengen, en met groote moeite rees het een weinig hooger; een omftandigheid, welke meerder ruimte verleende; de *Haak* ging door den *Moedermond* heen, maar niet zonder kneufing van myne Vingeren; en de punt glee een weinig naar de eene zyde: welke ik weder naar het Hoofd wende. Toen ik 'er myn' Vingeren uithaalde, zo ging de punt gemakkelyker ópwaards, en ik voelden denzelven glyden langs den *Kruin* des Hoofds.

Toen haalde ik myn Rechterhand neederwaards, en vatte daarmede het Handvatzel van den *Haak*; ik gebruikte dezelve vóórzorge gelyk befchreeven is, in 't 2de. *Geval*, en verlofte hetzelve op gelyke wyze, door den punt vaft te veftigen, en plaatften het holle gedeelte van den *Haak* over het Vóórhoofd.

Door de trekking wierd het Hoofd op dezelve wyze geöpend, en verloft, maar niet dan met veel moeiten. De uitwendige Deelen waren zeer gezwollen maar niet gefcheurd.

Den *Heer* H—. drie of vier Dagen daar na gefprooken hebbende, verhaalde my, dat de oppervlakte van de *Schaamlippen*, bleek en doodfch geworden waren: maar ik hoorde daarna, dat door de opligging van *Pap* en *Stovingen*, de ontfteeking verdween, en de Vrouw herftelde.

De *Heer* H—, onderrigte my ook, dat hy geloofde, dat de *Heer* W. niet zo zeer afgemat, als wel bevreesd was, dat het Hoofd in de *Baarmoeder* zoude terug blyven; een Geval van die natuur heb ik eenigen tyd te vóóren ontmoet, in welke de Vrouw omkwam.

DERTIENDE GEVAL.

Of 30ste *Verzameling*, ZESDE GEVAL.

Uit de Proeven van EDENBURGH, het 4de *Deel*, 33ste *Art.*

Waarin buitengevaat Bloed *op de* Baarmoeder *lag; en van de* Dikte *eener* Baarmoeder *in een moeijelyk* Geval, *medegedeeld door den* Heer JOHN PAISLEY Heelmeester *te* GLASGOW.

De Schryvers zyn zeer verschillend over de dikte en dunte der *Baarmoeder* van een zwangere Vrouw. Sommigen met MAURICEAU en DIONIS houden staande, dat dezelve dunner word, naar mate zy uitzet, terwyl anderen; en ik mag zeggen dat byna alle *Ontleeders* verzeekeren, dat dezelve na maten de Vrouw in haar bevrugting vorderd, dikker word en wel het dikst, ten tyde van den Arbeid is: of om my beeter uit te drukken, dat in de verscheiden staaten der uitzetting de dikte van de zyde der *Baarmoeder* dezelve evenredigheid behoud tot deszelfs holte, gelyk in een natuurlyken staat, de Boesem en Vaten naar evenredigheid vergroot zyn, gelyk de *Baarmoeder* uitgezet is. Ik zeg, om dat dit eenige gelegenheid gegeven heeft tot twisten, onder de Ontleeders, zo dagt ik wel te doen, aan *Uwlieden* de volgende Historie van eene Vrouw, die onder den Arbeid overleed, mede te deelen; waar ik gelegendheid had, de dikte van dezelve na te spooren, en ter zelver tyd te ontdekken een doodelyke misslag, van de *Vroedvrouw*, die haar bystond, welke, door te laat om behoorlyke bystand te verzoeken, de oorzaak was, van het ongelukkig omkomen, van Moeder en Kind.

Op den 19de Juny 1730, wierd ik by eene in Arbeid zynde Vrouw gehaald, die omtrend van een middelbaaren ouderdom was, van een kleine gestalte, en zeer vet, welke al verscheiden Kinderen had gehad, en vond haar in een buitengemeene zwakke omstandigheid, met een koude zweeting en geweldige Flaauwtens, haar Ledematen koud, zonder eenige Pols en onvermoogend om één woord te uiten, schoon zy eenige teekens gaf, van met my te willen spreeken. De *Vroedvrouw*, die haar bediend had ging, toen 'er om my gezonden wierd weg, en liet eene jonge Vrouw, die haar Leerling was, haar plaats bekleeden, welke my het volgende van dees Arme Vrouw mede deelde; te weeten: Dat zy verscheiden Dagen in Arbeid was geweest, en dat de *Vroedvrouw* gedurig verbeelde, dat de zaaken op een zeer goeden weg waren, en dat het Kind gelyk zy dagt, in een zeer rechten stand was, doch na het breeken van de Vliezen,

zen, zo vorderde des Kinds Hoofd, door de ſtrengſte *Weden*, niets. Hieröm beſchuldigde zy de Moeder, dat zy niet ſterk genoeg neederwaards perſte, als de *Weden* op haar aanvielen, of anders, vóórgeevende dat de *Weden* te zwak en te ſlaauw waren; en om dat 'er geen *Vloeijing* was, daaröm vreesde zy nooit eenig gevaar, en om die rede bedroog, en hield zy de Vrinden op, met die hoop, van een goeden uitſlag, van maar een weinig geduld te hebben; en om dat zy een groote bezigheid aan de Hand had, zo heeft zy de arme Vrouw dikwils een geheele halve Dag verlaaten, en by haar wederkomſt waren alle dingen noch in dezelve ligging als zy het gelaaten had.

Van den éérſten Dag af aan, dat de Vrouw aangetaſt wierd van de *Weden*, tot op den vyfden Dag toe, had zy byna geen Droppel Pis gelooſt; om welke rede, de *Vroedvrouw*, vermoedende dat dit de oorzaak was van de tegenhouding der Verlosſing, na een *Kruidmengwinkel* zond, om een *ſterk prikkelende Mixtur*, tot opwakkering van haar *Weden* en Pis te verwekken, zynde verzeekerd dat alle zaaken recht, en maar alleenig de *Weden* te zwak, gelyk zy zonder twyffel waren, wanneer de Vrouw zo lang in Arbeid geweeſt was. Dit mede geen uitwerking hebbende, zo wierd 'er een noch ſterker gehaald, dat vangelyken niet ſlaagden; alle zaaken in denzelven ſtaat blyvende, uitgezonderd, dat de Vrouw dagelyks in kragten afnam, tot den zesden Dag, wanneer ik in het midden van den Nagt gehaald wierd, wanneer ik haar in dezelve omſtandigheden gelyk bovengemeld is, vond. Het is klaar, dat wanneer de zaaken in dezen ſtaat gebragt waren, de arme Vrouw, niet zo veel kragten over had, dat zy den Arbeid konde uitſtaan, om haar in een bekwaamen ſtand te brengen, tot de Verlosſing, en dat het niet mogelyk was, om haar verligting toe te brengen. Ik gaf de Vrinden hier kennis van, en verzekerde hun, dat het zinneloosheid zoude zyn, iets in deze omſtandigheden te onderneemen, zynde overtuigd, dat zy niet boven een kwartier Uur konde leven; hetwelk gebeurde, want zy overleed binnen weinig Minuten daarná. Den volgenden Dag verkreeg ik van de Vrinden vryheid, om haar te mogen openen, en na dat ik de Bekleedzelen des Buiks doorſneeden, en omgeſlaagen had, zo was ik verwonderd een zwart vliesächtig Lighaam te ontmoeten, gelykende na *geronnen Bloed*, ('t welk het ook inderdaad was,) bedekkende het vóórſte gedeelte van de *Baarmoeder*, ſchoon dezelven door het Kind zeer veel uitgezet was: welke ik gemakkelyk in eene *Koek* van de *Baarmoeder* ſcheide, en toen het uitgeſpreid op de Tafel lag, zo was hetzelve omtrend één en één vierde Voet lang, één Voet breed, en één vierde van een' Duim dik. Of dit ontſtond van de ontlaſting van 't *Bloed*, uit de zelfſtandigheid van de *Baarmoeder*, door de ſterke drukking, ten tyden als de *Weden* geweldig waren, dan of van de openbarſting der kleine Vaten der *Baarmoeder*, of eenige ándere Deelen van den Buik, kan ik niet bepaalen, want ik kon, na het naauwkeurigſte onderzoek dat ik dee, geen de minſte ſchein van een geborſten vat ontdekken; noch daar was ook geen *Droppel Bloeds*, in een gedeelte van de Holligheid des Buiks te vinden. Ik weet niet, of dit een zaak is, die altoos waargenomen word, in

zul-

zulke Gevallen; want ik heb vóór noch ná dien tyd geen gelegenheid gehad, zodanig een Onderwerp te onderzoeken; schoon het buiten twyffel een zaak is, die in zeer moeijelyke geboortens ligt gebeuren kan: en dan behoefd men zich; over de geweldige *Naweden*, *Koorts*, *Ontsteekingen*, en derzelver gevolgen die zig openbaaren niet te verwonderen; want in zulk eene slegte gesteldheid van Lighaam, gelyk Vrouwen in deze omstandigheden, in 't algemeen, bevonden worden te zyn, kan men naauwelyks onderstellen, dat *geronnen Bloed* gemakkelyk ontbonden kan worden, en wederöm, door de opslurpende Vaten opgenomen worden, in zulk eene groote Holte, gelyk de Buik is; om dat, door deszelfs stilstand en verrotting, een groote menigte van kwaade toevallen, kan veroorzaakt worden; zynde de oorzaak daar van, geheel buiten het vermogen van den *Geneesheer*, om gekend te kunnen worden: en ik weet niet, of dit niet wel één van de vóórnaamste oorzaaken van deze menigvuldige Wanörders en Sterfgevallen zyn, die dikwils volgen ná eenige geweldige en moeijelyke geboorte; schoon 'er menig ándere welbekende oorzaaken genoeg zyn, welke, om soortgelykende uitwerkzelen te weeg te brengen, in staat zyn.

Dit verschynzel my noch nooit onder het Lezen, noch in de Practyk vóórgekomen zynde, zo dagt ik, dat het niet ondienstig zoude zyn, de Waereld daarvan kennis te geeven, om die geenen, die meer bekwaamheid en meer tyd en gelegendheid hebben, om bekwaame onderwerpen te bekomen, aan te spooren tot het onderzoeken, of zulks dikwils gebeurdt; vóór hoe ver de vóórnoemde oorzaaken recht zyn; of aan wat vóór ándere oorzaaken dit waarschynelyk kan toegeschreeven worden; door wat vóór Teekenen het kan ontdekt worden; wat vóór eene wyze van geneezen, in zulk een Geval, van dienst zoude kunnen zyn, en soortgelykende.

Toen ik dit *geronnen Bloed* had weg genomen, ontdekte ik een groote zak vol met Water, liggende langs de zyde van de *Baarmoeder*, boven de *Darmen*, en bereikte de hoogte der Nier aan de rechter zyde. Denzelven rondöm bevoelende, zo ontdekte ik hem, aan het bovenste gedeelte, rondöm los te zyn, en scheen zyn oorspronk uit de *Pubes* te neemen, daar hy alleen zyn vasthegting had. Denzelven nader onderzoekende bleek dit de *Pisblaas* te zyn, die tot zulk eene groote uitgerekt, en aan een zyde gedrukt was, door de persfing der *Baarmoeder*, tegen het vóórste gedeelte des Buiks. Dezelve openende, en de Pis die 'er in bevat was meetende, niet minder dan agt *Engelsche Pinten* of een *Schotsche Quart* bevatte De *Baarmoeder* was zeer digt, om het Kind zamengetrokken; en by het openen van den *Bodem*, tot aan den *Hals* van dezelven, zo vond ik hem, op de dunste plaats ten minste een half Duim dik te zyn, schoon veel dikker in den *Bodem*, alwaar ik de openingen der Trompette zó groot vond, dat ik 'er gemakkelyk de punt van myn' kleinen Vinger konde inbrengen. De *Moederkoek* was aan het vóórste gedeelte des *Bodems* gehegt. De Vliezen waren

ren lang te vóóren gebroken geweeſt, dus konde ik niet verwagten het *Pisvlies* te zullen vinden.

Het Kind was in den Doorgang nedergezakt, genoegzaam op een natuurlyke wyze, alleen met deszelfs Hoofd, een weinig ſchuins naar de ééne zyde gekeerd, zo dat een gedeelte van 't *Vóórhoofds-* en *Wandbeenderen* van de rechter zyde op de *Schaambeenderen*, en op den *Hals* der *Blaas* ruſte; en door het geweld van de *Weden*, waren deze *Beenderen* zó ſterk tegens de *Schaambeenderen* gedrukt, dat 'er een aanmerkelyke indrukking in dezelven, en een *Ontſteeking* van één' Duim of twee rondöm de gekneusde Deelen verwekt was.

Ik geloof, dat ik hier niet behoef by te voegen, dat, indien hier bytyds gezonden was geweeſt, de uitzetting van de *Blaas* zoude hebben konnen vóórgekomen zyn, door de *Pis* met de *Catheter* te ontlaſten; en indien des Kinds Hoofd niet gemakkelyk voort had gewild, dat men dan het Kind gekeerd, en by de Voeten konde uitgehaald hebben, gelyk men gewoon is te doen, in ſoortgelykende Gevallen.

Hieröm moet men de *Vroedvrouwen* aanraaden, op een behoorlyken tyd naar byſtand om te zien; vóórnamelyk, in een Geval van deze natuur, waar beide Moeder en Kinds leven, in zulk een groot gevaar is, ſchoon geen *Vloeijing* tegenwoordig, om dat het een van de moeijelykſte Gevallen is, die in de Verlosſing gebeuren kunnen, en hierdoor kunnen zy twee levens behouden; en haar eigen achting verzekeren.

Het vóórnoemde kan mede voor *Genees-* en *Heelmeeſters* tot een waarſchouwing verſtrekken, van niet te veel op het zeggen, van de *Vroedvrouwen* te vertrouwen, die te dikwils vóórgeven, dat alles wél ſtaat, en dat 'er maar alleenig eenige *Middelen* noodig zyn, om de *Weden* op te wakkeren, die zy onderſtellen te weinig en te zwak te zyn, om dat het Hoofd door de *Weden* niet laager zakt, terwyl het aan de vóórnoemde oorzaak kan toe geſchreeven worden, zo wél als aan ánderen, door de werkdaadige Schryveren gemeld, wanneer het geven van *ſoortgelykende Middelen* van ſlegte gevolgen kan zyn.

VEERTIENDE GEVAL,

Tot vervulling van 't VYFDE GEVAL.

Zynde van eene Vrouw, *van vyf-en-dertig Jaren oud in* BROAD St. GILLES's; *waar de* Arm *van 't* Kind *vóórkwam, die afgetrokken en het* Hoofd Verloſt *wierd, met den* Scherpen Haak.

De Vliezen waren gebrooken, en de Wateren álle ontlaſt, eer dat ik gehaald

haald wierd. De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Billen vóórkwamen. Een ander *Heer* gehaald zynde, maar hy vreezende, dat het op een moeijelyken Arbeid zou uitdraaijen, verliet haar, waaröp 'er om my gezonden wierd.

Toen ik de Vrouw onderſloeg, zo verbeelde ik my, in 't éérſt dat 'er één *Been* en *Heup* vóórkwam, maar onder de trekking aan 't onderſtelde *Been*, 't welk in de *Schede lag*, zo vond ik het een' Arm te zyn, die zeer gezwollen was. Het ſcheen my zeer duidelyk toe, dat de *Vroedvrouw* zeer geweldig aan dien Arm getrokken had, om dat dezelve zo gezwollen was, en de einden van de *Beenderen* aan den Schouder en Elleboog, tot een aanmerkelyken afſtand, uitgerekt waren. Zy had, na vrugteloose onderneemingen, tot uithaaling van 't Kind, den Arm dubbeld ópwaards in de *Schede* gebragt. Toen ik haar zeide, dat het een Arm was, zo verklaarde zy de Toonen gevoelt te hebben leggen, gelyk als zy haar verbeelde met het *Been*. Hoewel, om dat het myn Werk was de Vrouw te Verlosſen, zeide ik niets meer.

Ik lag de Vrouw, in een half liggenden en half zittenden ſtand dwars op het Bed; twee Vrouwen onderſteunden haar *Beenen*, en *Deyën;* haar *Billen* laagen verheeven en waren een weinig over de zyde van 't Bed heen gebragt. In 't éérſt beproefde ik om myn Rechterhand tusſchen de Arm en 't *Heiligbeen* in te brengen, maar ik kon niet tot in de *Baarmoeder* doordringen, om de dikte van den Arm, en de vóóruitſteeking van het ópperſte gedeelte van het *Heiligbeen*, met het laatſte *Wervelbeen*, van de *Lendenen:* het was de Linkerärm die nederwaards hong; de linker Schouder was in den *Rand* geperſt; de vóórſte Deelen van 't Kind, waren na den Buik en linker zyde van de Moeder gekeerd.

Vindende, na herhaalde poogingen, dat ik myn Hand niet ópwaards kon kreigen, en dat 'er meerder ruimte aan de zyde van 't *Bekken* was, zo draaide ik haar op de linker zyde. Ik vernieuwden myn poogingen; maar het *Bekken* te eng, en de Arm te veel gezwollen zynde, zo was ik verpligt, 'er uit te ſcheiden, en met vóórzigtigheid en by graaden voort te vaaren, op dat ik de kragt uit myn Armen niet mogt verliezen, door te veel, en te lang op een tyd te werken. Vervolgens beproefde ik, om den Arm ópwaards in de *Baarmoeder* te brengen; maar de zamenkrimping van de laatſt genoemde, was zó groot, dat het te vergeefs was, om op deze wyze te willen ſlagen.

Om dat de Vrouw een *Vloeijing* had, en haar Pols ſwak was, zo ruſte ik vyf Minuten, geduurende dewelke, ik overwoog, dat het Kind zeer waarſchynelyk dood was, of ſpoedig overleiden zoude; want de Arm was zeer gezwollen, en verrekt in de *Leeden;* alsmede was ook de *Meconium*, volgens het zeggen van de *Vroedvrouw*, vier of vyf Uuren te vóóren ontlaſt; en om dat het *Bekken* buitengemeen eng was, zo was het zeer waarſchynelyk dat ik het Hoofd niet kon Verlosſen, zonder het behulp van de *Haak.* Alle de-

ze

ze omstandigheden deeden my besluiten, dat het raadzaam was den Arm aan den Schouder van 't Lighaam te scheiden.

Om dit met grooter gemak te doen, zo haalde ik den Arm met een groot gedeelte magts neederwaards, bragt myn Hand onder denzelven in de *Schede*, en myn' Vinger tot den Schouder; maar myn' Vingeren wierden zo gedrukt tusschen denzelven en de vóórüitsteeking van de vóórnoemde *Beenderen*, dat ik denzelven met de Schaar niet afscheiden konde; en onder myne poogingen om myn Hand ópwaards te brengen, zo vond ik dat de Vóórärm, my het meest belemmerde, zo scheide ik dezen in den *Elleboog* af. Na een Minuut of twee gerust te hebben, zo poogde ik wederöm, om den Arm en Schouder ópwaards te brengen; den Arm drukte ik naar het Lighaam toe, en de Schouder maakte een weinig ruimte: maar op dezen tyd myn Arm, een weinig verzwakt, en myn Hand bezet met de Kramp, en een weinig gekneust, zynde tegen het áchterste gedeelte van de vóórüitsteeking van de *Beenderen*, zo draaide ik haar wederöm van haar Rug op de rechter zyde, en beproefde zulks met myn Linkerhand, maar deze was in kleiner tyd onbekwamer, dan myn ándere.

Meer dan ééns, draaide ik haar wederöm, op de linker zyde en ruste omtrent vyf of zes Minuten. Ik ontdekte dat de *Vloeijing* begonnen was, dus was 'er dan geen tyd van uitstel; ik bragt myn Rechterhand in de *Schede*, maar de áchterwaards zynde *Beenderen* verhinderden noch myn Hand. Na myn Hand een weinig meer na den Buik toegedraaid te hebben, zo kreeg ik wederöm den gevouwen Arm ópwaards naar den Schouder toe, en beide reezen zó hoog, dat myn Hand ruimte verkreeg, om ópwaards naar den *Bodem* der *Baarmoeder*, te kunnen komen. De Spieren van het dikke gedeelte van myn Arm, wierden zodaanig gedrukt, dat indien ik de Voeten niet spoediger gevonden had, denzelven wederöm, uit zoude hebben moeten haalen. Ik greep de *Hiel* en 't vóórste gedeelte van de Voet, tusschen myn' vóórste en middelste Vingeren, en bragt dezelve in de *Schede*. Toen ruste ik een kleinen tyd, en by trappen vestigde ik een strik om denzelven. Ik was waarlyk, in 't midden van dees laatste onderneeming, bedugt dat ik deze Handelwyze zoude moeten opgeven, den *Scherpen Haak* hebben moeten inbrengen, die te vestigen in de *Borst* of *Ribben*, en door deze *Middelen* het Lighaam neederwaards in de *Schede* te haalen. De Voet, door behulp van den strik gemakkelyk neederwaards gehaald zynde, zo bragt ik myn Rechterhand binnen, en door de Schouder en 't Hoofd, met deze, en door de trekking aan den strik, met myn ándere Hand, die buiten de *Schede* was, zo bragt ik de Billen, tot aan den *Rand* van 't *Bekken* neederwaards. Na een tweede rusting van weinig Minuten, zo vatte ik de holte van 't *Rechterbeen*, met myn Linkerhand, en bragt de Vingeren van myn ándere, aan de buite zyde van de linkere *Liesch* in; maar na verscheiden poogingen, zo kon ik die *Heup* niet doen vorderen. Toen bragt ik de groote kromte van den *Stompen Haak*, aan de buiten zyde van de *Liesch* in denzelven: toen ik voelende, dat de *Stompe Punt* des *Haaks*, tusschen de Deyën was, zo wond ik een *Doek* rondöm den

Y 2 *Haak*,

Haak, en een ándere rondöm het *Rechterbeen*, en trok aan beide met groote kragt, bragt het Lighaam en de Schouderen neederwaards, tot buiten den *Schedemond*.

Het Weder was aanmerkelyk koud, na het Jaargety, daar was zeer weinig Vuur; en nochtans zweete ik zodanig, dat ik myn kleederen moest uittrekken, en myn Paruik afzetten, een Japon aantrekken en een dunne Servet op myn Hoofd zetten. Toen poogde ik om het Hoofd te verlosfen, door de inbrenging van de vóórste en middelste Vingeren van myn Rechterhand, in des Kinds Mond, dewelke na het áchterste en zydelingsche gedeelte van 't *Bekken* gekeerd lag, maar kon hetzelven niet beweegen. Ik bragt toen beide de Armen van 't Kind neederwaards en myn Rechterhand in de *Schede*, en de punten van myn' Vingeren gingen door den *Moedermond* heen, langs het Aangezigt van 't Kind. Onder deze bewerking verleende my ééne van de Vrouwen, door het ophouden van 't Kind, meerder ruimte in den Arbeid. Ik bragt met myn linkere een *krommen Haak* binnen, welken een dikke houten Handvatzel had, de punt naar het Kinds Aangezigt gekeerd, langs den *Kruin* van 't Hoofd ópwaards; denzelven vestigden ik op het Hoofd; maar vindende dat de punt een weinig naar de zyde gekeerd was, zo plaatste ik hem in de midden, door het Handvatzel naar den Bilnaad te brengen, en het ópperste einde des *Haaks*, met het Handvatzel in een verbeelde Lyn, met het midden tusfchen den *Navel*, en 't *Maagkuiltje* van de Vrouw te doen staan. Toen dit verricht was, zo haalde ik 'er myn Rechterhand uit, en met denzelven vatte ik het Handvatzel van den *Haak;* en lag het Lighaam van 't Kind op myn Rechterarm; ik plaatste twee Vingeren van myn linkere Hand aan een ieder zyde, van des Kinds *Hals*, en over de Schouderen heen, en begon te trekken met beide myn Handen, in 't éérst zagtelyks, tot dat ik vond dat de punt van de *Haak*, eene vasthouding in 't Hoofd had. Ik vermeerderde de kragt van trekking met den *Haak*, en vond dat dezelve omtrend twee of drie Duimen neederwaards kwam, zonder dat het Hoofd zakte. Na gedagten dat de punt niet in de *Hersfenpan* gevestigt is geweest: maar alleenig in de Bekleedzelen van 't Hoofd; ik bragt denzelven ópwaards naar dezelve plaats en herhaalde myn pogingen; hy kwam neederwaards gelyk te vóóren maar hield vast boven het Vóórhoofd; toen ruste ik, en daarna begon ik te trekken, beide met de *Haak* en Lighaam van 't Kind, met grooter magt. Ik ontdekte dat 'er iets van de Hersfenen ontlaste, en het Hoofd een weinig lager zakte. Ik hield aan met rusten en trekken by beurten, tot dat het Hoofd verkleinde en tezamen gedrukt was in een kleinder omtrek. Na dat hetzelve door het naauwe gedeelte van den *Rand* gekomen was, zo verloste het met groot gemak. De *Moederkoek*, die alreeds los was, wierd aanstonds in de *Schede* geperst. Ik vatte de *Navelstreng* met de ééne Hand, en den *Rand* van de *Moederkoek* met de Vingeren van de ándere, door welke handelwyze hy zeer spoedig uitgehaald wierd. De *Baarmoeder* trok zeer schielyk weder tezamen tot een kleiner omtrek. Ik onderzogt den Bilnaad met myn Vingeren, en vond dat hy

niet

niet in 't minst geborsten of gescheurd was. De Vrouw stond alle deze onderneemingen, met een groote moed door; haar Pols bleef wél en sterk; de ontlasting van *Bloed* was niet groot, en deed inderdaad dienst, want de Deelen wierden door hetzelven besmeuld en verzagt.

Toen ik het Kind onderzogt, zo vond ik dat de *kromte* van den *Haak*, met de punt langs het Vóórhoofd was gegaan, en digt by de *Kruin* gevestigt was geweest, en dezelve had het Hoofd open gescheurd, langs de geheele *Pylnaad*, door de *Fontanella* heen, en gevestigt tegen het dikke gedeelte des *Vóórhoofds-Been*, hetwelk een rechte *Haak* niet zo gemakkelyk zoude verrigt hebben. De opening was omtrend drie Duimen lang, en omtrend een derde of vierde gedeelte van de Hersfenen waren ontlast. Ik beval de Vrouw haar stil te houden, en dikwils *warme Kandeel* te Drinken. Ik wierd twee Dagen daarna gehaald, en vond haar Pols streng snel en hard, met een Pyn in haar Rug, Buik en Hoofd, en een moeijelyke *Ademhaaling*; maar zy had geen zier Rust noch zweet verkreegen: zy verhaalde my, dat noch zy, noch één van haar Zusters konde zweeten, of daartoe gebragt worden: de ontlasting was anders zeer wél geweest, maar was die Dag, meer dan gewoonlyk, verminderd. Ik gaf haar te raad, dat zy zig aanstonds twaalf Oncen *Bloed* uit den Arm moest laaten aftappen, en overvloedig *Garste water* of *Gruël* Drinken. De *Kraambewaarster* had haar zeer weinig Drinken toegediend. Zy wierd zeer spoedig verligt, en herstelde veel beeter, dan ik verwagte. Zy was een kleine Vrouw, en, zo als ik beseffen kon, door de moeijelykheid onder het doorpasseeren van myn Hand, zo was de afstand van het *Heiligbeen* tot het *Schaambeen* niet boven de drie Duimen en één half, of drie vierde wyd. Indien ik niet verscheiden malen gerust, en met vóórzigtigheid en overleg gehandeld had, dan zoude ik gemist hebben, indien ik het Kind gekeerd had; en indien ik met groot geweld aan 't Lighaam getrokken had, hetwelk, om het te openen, en uit een zo eng *Bekken* te haalen, zeer veel moeite zoude gekost hebben.

VYFTIENDE GEVAL.

Tot vervulling van 't VYFDE GEVAL.

Waarïn de Arm *vóórkwam*, *de* Schouder *vóór 't* Hoofd *genomen*, *en de* Arm *afgetrokken wierd: medegedeeld door een* Brief *van den* Heer MUDGE *geschreeven te* PLYMOUTH, *in 't Jaar* 1749.

Hy wierd omtrend ten acht Uuren in den Morgenstond by eene Vrouw gezonden, welke den geheelen Nagt door in Arbeid was geweest, en de Vliezen waren omtrend acht Uuren te vóóren gebroken. Haar Pols was middelmatig sterk,

doch zeer ſnel, en haar Aangezigt zeer rood; een omſtandigheid, die ontſtond door het Drinken van meenigvuldige geeſtächtige *Dranken.*

By de onderſlaaning, zo vond hy voor het grootſte gedeelte, den linker Arm, benevens den *Navelſtreng*, die koud, ſlap, en zonder de minſte klopping der Vaten was, buiten den *Schedemond* hangen. Het Hoofd (zo als hy zig inbeelde,) was aanmerkelyk neederwaards gezakt, en wel zodanig, dat hy dagt, dat de natuur vermogend zoude zyn, om hetzelve vóórwaards te persſen. Om die rede verliet hy haar, en ſchreef eenige *Medicynen* vóór, om tyd te winnen. Hy wierd gehaald omtrend ten elf Uuren, en vond geen verändering, uitgezonderd, dat de Pols wat zwakker was, dus dat hy beſloot haar te Verlosſen. Hebbende zyn Hand ingebragt, en bewoog denzelven rondöm dat geen wat hy dagt het Hoofd te zyn, hetwelk zich los bevoelde, en volkomen het *Bekken* opvulde, hy veſtigde de Tang met zo veel vóórdeel en gemak, gelyk hy had gedaan in vóórgaande Gevallen; maar het Werktuig ſlipten twee of drie reizen af, zo dat hy zyn onderneeming ſtaakte en beproefde om het te keeren, en by de Voeten te haalen. Echter, om dat den Doorgang opgevuld was, zo was hy verpligt, om den Arm van de Schouder te draaïjen.

Toen hy, met groote moeite, zyn Hand in de *Baarmoeder* drukte, zo ontdekte hy dat hetzelven, het ópperſte en áchterſte gedeelte van de Schouder was, dat tot aan den *Ruggegraat* neederwaards geperſt wierd en volkomelyk gevormd was, na de binnen omtrek van 't *Bekken.* Dit had hy den heelen tyd door, voor het Hoofd gehouden, hetwelk hy nu vond te liggen boven het rechter *Schaambeen*, en de Voeten naar den *Bodem* der *Baarmoeder* gekeerd.

Met groote moeite, bragt hy het rechter *Been* neederwaards, en door de trekking aan 't zelven, en terzelver tyd door het opdrukken van den Schouder, zo haalde hy het Kind ſpoedig uit.

De *Operatie*, duurde omtrend twaalf Minuten, en het Kind was volkomen verrot.

Het overige van dit Geval is opgeteekend *in de drie-en-veertigſte Verzameling*, No. 1. het 2de *Geval.*

ZES-

ZESTIENDE GEVAL.

Tot vervulling van 't TIENDE GEVAL.

Waarïn de Vrouw *een* Vloeijing *had; één* Arm *van 't* Kind *vóórkwam, en de* Moedermond *opgeknipt wierd.* 1746.

De Vrouw was in Arbeid van haar éérfte Kind; in de áchtfte Maand van haar Dragt, en des Kinds Arm kwam vóór. Zy wierd overvallen, door een *Vloeijing;* en had verfcheiden Uuren in Arbeid geweeft. De Vliezen braken, waarna de *Bloedftorting* een weinig bedaarde; en de Arm wierd in de *Schede* neederwaards geperft. De *Moedermond* was omtrend één en één half Duim, of ter breette van een Kroon geöpend, en was aan den *Rand* op 't gevoel niet dikker dan een dik ftuk *Perkament.*

Na haar in een half zittenden en half liggenden ftand, bezorgt te hebben, zo bragt ik allengskens myn Hand in de *Schede;* en daarná myn' Vingeren in de *Moedermond.* Welken ik poogde zagtelyk uit te zetten, door de ópwaards drukking van myne Vingeren in de gedaante van een Kegel; maar tot myn verwondering, zo vond ik denzelven zo onrekbaar, dat ik dien in 't minft niet verwyden kon.

Toen oeffende ik grooter kragt, en herhaalde dezelve verfcheiden reizen met een en dezelfde Hand, tot dat die door de Kramp aangetaft wierd, en toen met de ándere, maar alles was te vergeefs.

Na nu gemift te hebben, in alle deze onderneemingen, en my te binnen brengende, de vóórgaande ondervindingen van eenige Gevallen, daar by zulk een geweld, de *Moedermond* gefcheurd wierde, en de Vrouwen herftelden, fchoon zelfs daar de *Moedermond* veel dikker was, zo dagt ik dat het raadzaamer zoude zyn, om de Schaar in te brengen, en den *Rand* van denzelven door te knippen. Die *Operatie* volbragt zynde, zo verkreeg ik ruimte, om myn Hand in de *Baarmoeder* te brengen. Toen keerde ik het Kind en Verlofte hetzelve by de Voeten, welke zeer verflapt waren, zynde het Kind den voorgaanden Nagt overleeden. De Vrouw fcheen een weinig te bekomen; maar klaagde noch over pyn en fmerte. Omtrend den vierden dag wierd zy aangetaft van geweldige Hoofdpynen en een fnelle Pols; maar een *Aderlating* op den Arm herftelde haar: op den vyfdendag na de *Lating* wierd zy zeer fpoedig door een *Buikloop* overvallen, welke haar zeer verzwakte; maar dezelve wierd geftuit door *Anodyne* en *Cordiale Medicynen:* de *Koorts* wederkomende, zo wierd zy wederöm *Adergelaten*, op den zesden Dag; maar de *Buikloop* kwam op den zeevenden Dag wederöm, welke haar zodanig aantafte, dat zy aanftonds overleed.

Dit

Dit was de tweede reis, dat ik den *Moedermond* had doorgeknipt, wanneer ik buiten ſtaat was denzelven te verwyden, na wel verzekerd te zyn geweeſt, dat dezelve zeer dun, en de verwyding, van geen de minſte nut was. Schoon ik niet ſlaagde in de 35ſte *Verzameling*, het 10de *Geval*, zo ſchreef ik de Dood van de Lyderes, in dat Geval, toe aan haar groote zwakte en uitputting door de groote *Bloedſtorting*, die zy ondergaan had, voor de Verlosſing, maar ik hoopte, om dat deze Vrouw ſterker was, dat dezelve handelwyze beeter zoude gelukken; vóórnamelyk om dat het Kind in dit Geval, by de Voeten moeſt gehaald worden. Ik zeg, ik had ondervonden, dat dezelve aanmerkelyk ſcheurde, en evenwel de Vrouw herſtelde; ik overdagt daarna, om dat de Lyderes geen zo groote *Vloeijing* had, dat ik langer had behooren te wagten, om de *Weden* den Schouder neederwaards te laaten persſen, en aldus de Deelen meerder te laten verwyden. Niet twyffelende, of de geweldige kragt, die in 't éérſt door de *Weden* geoeffend wierd tot de verwyding, en de verdere verwydingen, toen ik myn Hand inbragt, hebben een *Ontſteeking, Pyn* en *Koorts*, die in een *Buikloop* eindigde, te wege gebragt.

Het is intusſchen een moeijelyke zaak in de *Vroedkunde*, om te weeten, hoe lang men de Verlosſing uitſtellen mag, wanneer 'er een *Vloeijing* tegenwoordig is, vóórnamelyk wanneer het Kind tegennatuurlyk vóórkomt, en 'er *Weden* zyn: om dat, indien wy te ſpoedig verlosſen, en de Vrouw ſtierf, dan bloot ſtaan voor nadenken, dat wy de Lyderes zouden behouden hebben, indien wy de *Weden* de Deelen hadden laten uitzetten; en wanneer wy de Verlosſing te lang uitſtellen, en de Vrouw is te veel verzwakt door de *Vloeijing*, dan zyn wy gereed te denken, dat zy zou behouden zyn geweeſt, indien wy de Verlosſing ſpoediger gedaan hadden.

Wy vinden in Gevallen, waar het Kind wél vóórkomt, dat de *Vloeijing* gemeenelyk verminderd of ſtopt, na de breeking der Vliezen; en als daarop het Hoofd neederwaards geperſt word, dan word de Vrouw voor 't grootſte gedeelte gemakkelyk Verloſt; maar wanneer een tegennatuurlyke ſtand de Verlosſing verhinderd, en alſchoon het geweld van de *Vloeijing* is verminderd, na het ontlaſten van de Wateren, en 'er een ontlaſting nablyft, die lang aanhoud dan, zal de Lyderes omkomen. Dit *Nootlottige Geval* is hier ingevoegd, gelyk andere *Waarſchouwingen*, voor *jonge Vroedmeeſters*. Zie het 8ſte *Geval*, van deze *Verzameling:* als ook de 31ſte *Verzameling* het 28ſte *Geval:* en de 40ſte *Verzameling*, het 8ſte *Geval:* van gelyke de 33ſte *Verzameling*, No. 2. het 9de *Geval*.

ZEVEN-

ZEVENTIENDE GEVAL.

Tot vervulling van 't VYFDE GEVAL.

In welke na dat het Kind *by de* Voeten *was gehaald, het* Hoofd Verloft *wierd met den* Scherpen Haak: *medegedeeld in een* Brief *van den* Heer MUDGE, *te* PLYMOUTH. 1746.

Hy wierd gehaald by eene zeer kleine Vrouw, die zeer mismaakt was, zy had twee Dagen in Arbeid geweeft, en de Wateren waren zeven Uuren te vóóren ontlaft: haar Pols was buitengemeen zwak en gering, zynde zulks veröorzaakt door een zeer groote *Vloeijing.*

Hy vond den Rechterärm in de *Schede*, benevens de *Navelftreng*, en de Klopping in dezelve verzekerde hem, dat het Kind in 't leven was. Hy bragt, na een groote afmatting, de *Beenen* en 't Lighaam neederwaards. Toen beproefde hy om het Hoofd te Verlosfen, in 't éérft met groote vóórzorge tot behouding van 't Kind; maar het *Bekken* zeer eng zynde, zo zat het Hoofd zo vaft, gelyk een onbeweeglyke Wig; hy vermeerderde zyn kragt, en ondervond een grooter vermoeijing dan hy befchryven kon.

Hy poogde om den *Haak* in te brengen, en dien te veftigen in 't ópperfte gedeelte van 't Hoofd; maar zyn kragt was zodanig uitgeput, en het *Bekken* zo eng, dat hy denzelven niet hoog genoeg brengen konde; doch hy veftigde hem aan de *Onderkaak*, en volbragt de Verlosfing, door middel van zyn uiterfte kragt. De Arbeid duurde omtrent vyf-en-twintig Minuten. De Moeder was in één week volmaakt wél.

ACHTTIENDE GEVAL.

Tot vervulling van 't NEEGENDE GEVAL.

Waarin een Kind *gekeerd wierd, in* Berwick-Street: *het* Aangezigt *kwam vóór; maar daar men, ná de* Keering, *verpligt was, om het* Hoofd *met den* Scherpen Haak *te haalen* 1749.

De Vrouw was reeds verfcheiden Uuren in Arbeid geweeft, vóór dat de Vliezen gebroken waren. De *Heer* MOORE nu SIMPSON, wien ik had onderwezen, en aangehouden met oogmerk, om alle de Leerlingen te verzellen, op

den weg van onderwyzing, wierd het éérst gehaald. Tien van de *Heeren* waren by haar. Eer dat de Vliezen gebrooken waren, kon men bezwaarlyk een gedeelte van 't Kind ontdekken.

Ik gehaald zynde, onderfloeg ik haar, en kon eenige Deelen van 't Kind voelen, die boven de *Schaambeenderen* laagen; maar kon niet onderscheiden of dat geene wat vóórkwam, het Hoofd was. Toen de Vliezen braken, kwam hetzelve een weinig lager; maar om dat het niet geheel rond en hard op 't gevoel was, gelyk een Hoofd en noch hoog zat, schoon zy strenge *Wede* had, zo dagt ik dat het raadzamer was, van niet langer te wagten, voornamelyk, om dat de Vrouw uit haar zelfs aan hem verhaalde, dat in haar vóórgaanden Arbeid, welk haar éérste was, een *Heer* gehaald wierd, die verpligt was, om het Kind stukswyze te Verlossen.

Toen ik haar aan 't Voeteneïnde van 't Bedde had gebragt, alwaar de meeste ruimte was, liet ik twee Leerlingen haare *Beenen* ophouden; ik knielde, en onder een ieder *Wede*, bragt ik myn Rechterhand in de gedaante van een Kegel, by kleine gedeeltens, in de *Schede*. Toen ontdekte ik, dat het Aangezigt en de Hals, met de Kin aan de linker zyde van 't *Bekken* waren; ik bemerkte de *Beenderen* inwaards, ter plaatze, alwaar het laatste *Wervelbeen* van de *Lenden* zig met het ópperste gedeelte van 't *Heiligbeen* vereënigt, welke een *Scherpen Hoek* vormde, die de oorzaak was, dat het Hoofd niet lager kon zakken; maar alschoon ik het *Bekken* eng vond, nochtans scheen het Hoofd op 't gevoel klein te zyn; en om dat het te hoog voor de Tang lag, zo was 'er geen mogelykheid om het Kind te behouden, dan door de Keering van hetzelve, en het by de Voeten te haalen. Het Aangezigt vulde het ópperste gedeelte van 't *Bekken*, zodanig, dat een gedeelte van de Wateren opgestopt wierde, in de *Baarmoeder*, zo dat, toen ik het Hoofd ópwaards bragt, zo was het met groote moeite, dat ik hetzelve kon doen reizen, tot aan den *Bodem* der *Baarmoeder*. Door hetzelve snellelyk ópwaards te brengen, zo vulde het dikke gedeelte van myn Arm den *Schedemond* en de *Schede* op; zo dat de noch terug geblevene Wateren opgestopt wierden, tot dat ik het Kind gekeerd kreeg, met de *Billen* en *Beenen* naar het ónderste gedeelte. Deze verloste ik gemakkelyk, en verwagte desgelyks het Hoofd vyliglyk uit te zullen haalen, schoon het *Bekken* eng was. Ik bragt de *Kin* een weinigje naar de linker zyde, en twee van myn' Vingeren des Rechterhand in des Kinds Mond, en met myn Linkerhand vatte ik het Lighaam. Ik begon in 't éérst te trekken, met eene kleine kragt, maar toen het Hoofd hier door niets vorderde, zo was ik verpligt, by aanhoudendheid, myn kragt te vermeerderen, maar het was van geen dienst. Ik rusten een weinig en trok daarna met ál myn magt, tot dat de Vingeren van myn Rechterhand zich begonnen te begeeven; toen veränderde ik van Hand, maar zonder vóórdeel. Ik ruste en veränderde wederöm van Hand, en hield aan met trekken, tot dat ik vond dat den *Hals* en *Onderkaak* hun begonnen te begeven. Om dat het nu te vergeefs was, meerder zulke beproevingen te onderneemen, vermits het Kind niet in leven

kon

kon blyven, zo haalde ik het met den *Haak*, op dezelve wyze, gelyk beschreeven is, in de twee laatste Gevallen. De vóórste en middelste Vingers van myn Rechterhand waren zodanig verrekt, door de groote kragt van trekking in den Mond, dat zy eenige Dagen gezwollen waren in 't Lid, digt by de Rug van myn Hand, zo dat ik dezelve bezwaarlyk beweegen kon. Den volgenden Dag was het Lid van myn *Elleboog* en *Schouder* desgelyks gezwollen. De Vrouw herstelde.

NEGENTIENDE GEVAL.

Tot vervulling van 't ELFDE GEVAL, en *Verzameling* 33. No. 1. het 4de *Geval.*

Waarin één Kind *met den* Haak Verlost *wierd*, *om dat hetzelve zeer* Gezwollen *en* Verrot *was*, *na het* Overlyden *in de* Baarmoeder; *den* 12 Augúst. 1749. in NEWTONIRS-LANE.

De Vrouw was geschopt en geslaagen, tegen haare geheime Deelen, drie Weeken te vóóren, hetwelk een groote Zwelling aan de *Schaamlippen* veröorzaakt had. Zy had haar Kind in geen veertien, of zestien Dagen beweegen gevoeld. Eenige van de *Heeren*, die my opwagten, waren twee of drie reizen eenige Dagen, voor de Verlossing gehaald geweest, maar vonden, dat het noch geen rechte Arbeid was: zy was *Adergelaaten*, en daar was een *Pap* op de Zwelling gelegt, 't welk haar verligte, zodanig dat het ten eenemaal verdweenen was, eer zy in Arbeid kwam. Zy was zwak en af, had zeer weinig gegeeten of gedronken, sedert dat zy de kneusing aan haar Buik ontvangen had; hetwelk haar verhinderd had, te bedelen langs de straat, gelyk te vóóren.

By de *onderstaning*, vond ik den *Moedermond* zeer veel geöpend, en de Vliezen scheenen op 't gevoel zeer dik te zyn, zy had verscheiden Uuren in Arbeid geweest, maar om dat zy zwak was, zo konden de *Weden* dezelve niet neederwaards in de *Schede* perssen. Zy was zeer vet. Ik voelde met moeite het Kinds Hoofd, het welk boven, en over de *Schaambeenderen* heen lag, en beneden hetzelve een groote menigte Water.

Ik wagte van 's morgens tien of elf Uuren, tot zeven Uuren in den Avondstond; maar daar was geen de minste verändering in de Deelen. Vermits nu de Vrouw zwak was, en ik het Kind verwagte dood te zyn, doordien het Hoofd zo hoog lag, veröorzaakt door de zwelling des Buiks, die door Lugt uitgezet en gespannen was, welke het Kind in zyn byzondere zwaarte, ligter dan het Water maakte; zo ondernam ik te beproeven, om haar te Verlossen, vóórnamelyk om dat zy te vóóren twee Kinderen had gehad, en volgens haar onderrichting zo waren de-

zelve niet draalende geweeſt: maar verdenkende, dat 'er meerder moeijelykheid mogt voorvallen, zo wagte ik tot dat alle de *Heeren* die my opwagten, by malkander waren. Ik had de Vrouw in een half zittenden en half liggenden ſtand dwars op het Bedde geplaatſt, en haare *Beenen* ópdoen houden, door twee van myn oudſte Leerlingen Het éérſt, dat ik ondernam, was de Vliezen te breeken, op dat het Hoofd neederwaards geperſt mogt worden, na dat de Wateren ontlaſt waren, en de *Baarmoeder* tezaam gekrompen was; maar vindende de Vliezen hoog ópwaards en taai, en dat de *Schedemond* zich opende, door een kleine magt, zo veränderde ik myn vóórneemen, en bragt myn Rechterhand in de *Schede*, ging met denzelven ópwaards, tot door den *Moedermond* heen, in de *Baarmoeder*.

Na de Vliezen gebroken te hebben, zo ging ik met dezelve binnen hen, en vond dat het Kind dobberende was, in een groote menigte Wateren, welke door myn Arm, die de *Schede* opvulde, opgehouden wierden: toen ik dit ontdekte, zo verhaalde ik aan de Leerlingen, dat de Buik zeer gezwollen, en dat ik van vóórneemen was, om het Hoofd ópwaards naar den *Bodem*, en de *Billen* en *Deyën* neederwaards, in het ónderſte gedeelte van de *Baarmoeder*, en terzelver tyd, het Aangezigt en de vóórſte Deelen van 't Kind, naar het áchterſte deele van de Moeder te brengen. Toen ik de Voeten van 't Kind neederwaards had gebragt, ſtroomden de Wateren, die in de *Baarmoeder* opgeſtopt waren, met een groote kragt, langs myn Arm heen, tot de menigte van drie of vier *Quarts*. Toen bragt ik de *Beenen* buiten den *Schedemond*, en de Opperhuid ſtroopte 'er af. Na een *Doek* om dezelven gewonden te hebben, tragte ik om de *Deyën* en *Billen* neederwaards te haalen, maar kon dezelve niet lager brengen. Ik trok met grooter kragt, maar vond dat de *Beenen* een weinig van de *Deyën* geſcheiden waren. Toen bragt ik de Vingeren van myn Linkerhand langs het áchterſte gedeelte van 't *Bekken*, en vond, dat de omtrek van de Buik, de vóórnaamſte oorzaak was van de tegenhouding; waaröp ik met myn Rechterhand de Schaar inbragt, en doorboorde denzelven met de punt, na welke, een groot gedeelte uitgezette Lugt en Water losgemaakt te hebben, zó haalde ik de Schaar uit, en bragt myn' Vingeren van myn Linkerhand, in de gemaakte opening; aan deze kreeg ik een goede vaſthóuding, over de *Schaambeenderen* van de Vrugt en binnen den Buik. Door de trekking met de Vingeren aan deze Deelen, en met myn Rechterhand aan de *Beenen*, zo wierden de *Billen* buiten den *Schedemond* gehaald; maar toen ik vond, dat 'er een afſcheiding, aan de *Wervelen* der *Lenden* van het Lighaam van 't Kind was; zo ruſte ik een Minuut of twee, en bragt de Vingeren van myn Linkerhand ópwaards, tot de Borſt van 't Kind; met myn rechtere bragt ik de Punt van den *Scherpen Haak* ópwaards, en veſtigde denzelven in de Borſt, en ſcheurde dezelve en de Ribben open; maar door de trekking aan den *Haak* met myn Rechterhand, en aan de Billen met myn linkere, zo ſcheiden de laatſt genoemde van 't ópperſte gedeelte, van den Lighaam af. Ik vond, onder de openſcheuring van de Borſt, dat 'er een groote menigte *Water* en *Bloed* zig ontlaſten. De vaſthouding van den *Haak* liet na, en ik

beproef-

beproefde om denzelven hooger te veſtigen, maar ieder gedeelte waar aan de *Haak* vaſt was, ſcheurde gemakkelyk af, zo dat ik het Lighaam niet neederwaards kon brengen. Toen was ik verpligt, om den *Haak* uit te haalen, en een weinig te ruſten, want ik kreeg in myn Handen en Armen de Kramp, en een kragteloosheid. Na een weinig van myn afmatting herſteld zynde, zo bragt ik myn Rechterhand in de *Baarmoeder*, en ſpoorden den Schouder na, en bragt een van de Armen neederwaards.

Ik poogde om een ſtrik, over het gewricht te veſtigen; maar hetzelve was zó ſlibberig en het Lighaam lag zó hoog, dat ik die niet buiten den *Schedemond* kon kreigen. Ik bragt wederöm myn Hand binnen, en was voor een kleine poos verleegen, hoe met het meeſte vóórdeel het Lighaam en het Hoofd te Verlosſen was, om dat ieder gedeelte, zo dra 'er de *Haak* in geveſtigt was, afſcheurde. Zonder het Lighaam uit te haalen, beproefde ik om het Hoofd vóór te brengen: maar dit laatſte was zó groot en zó ſlibberig, dat ik het niet neederwaards, en dus het ópperſte gedeelte niet vóór kon doen komen.

Na nu wederöm afgemat zynde, door deze vrugteloofe onderneemingen, zo was ik verpligt te ruſten. Waarna ik ondernam den *Haak* wederöm te veſtigen, ten welken einde, ik myn Linkerhand ópwaards, tot de Schouderen binnen bragt, en met myn rechtere kreeg ik de Punt geveſtigt, zó vaſt boven één van hun, en aan het *Sleutelbeen*, dat dezelve niet afglee; maar bragt het Lighaam neederwaards in 't *Bekken*, en buiten den *Schedemond*. Ik trok zagtelyk en met zorgvuldigheid om het Lighaam niet van den *Hals* te ſcheiden, hetwelk dan meer moeite zoude geweeſt zyn, om 't Hoofd te Verlosſen.

Na dat ik de Schouderen buiten den *Schedemond* gekreegen had, zo ruſte ik wederöm om myne kragten niet te veel te verſpillen. Ik bragt twee Vingeren van myn Rechterhand in des Kinds Mond, welke een weinig aan de rechter zyde van 't *Heiligbeen*, en boven den *Rand* van 't *Bekken* was, en met myn Linkerhand, trok ik de Schouderen, om welke een *Doek* gewonden was. Vindende, dat dit het Hoofd niet deed vorderen, en dat beide de *Onderkaak* en *Hals* zich begaven, zo hield ik wederöm op. Toen bragt ik de Vingeren van myn Rechterhand ópwaards, langs het Aangezigt tot het Vóórhoofd van 't Kind, en met myn linkere bragt ik den *Scherpen Haak*, tusſchen hen, tot dat ik de punt boven de *Kruin* van 't Hoofd, kon brengen. Na myn Rechterhand neederwaards gehaald hebbende, toen vatte en hield ik het Handvatzel van den *Haak* met dezelve, en de Schouderen met myn linkere. Ik beproefde verſcheiden reizen, of de *Haak* eene vaſthouding had, en allengskens vermeerderde ik de kragt van trekking, door welke Middelen ik het Hoofd neederwaards in 't *Bekken* bragt, en verloſten hetzelve gelukkiglyk: de *Haak* hield vaſt naby de *Kruin* van 't Hoofd, en had de Hersſenpan open geſcheurd, van dat gedeelte door de *Fontanella* tot de *Beenderen* van 't Vóórhoofd. Het was een groote opening, de Hersſenen waren 'er door gedrukt, het Hoofd tezamen

 geval-

gevallen, en kwam met groot gemak neederwaards. Ik was daarna verpligt, om met veel moeite de *Moederkoek* af te scheiden, dewelke vast zat aan 't vóórste gedeelte van de *Baarmoeder*: maar kon de losmaaking niet verrichten, tot dat ik haar, op de linker zyde, gedraaid had. Eén zaak was aanmerkelyk, en hielp my veel, dat op het laatst een grooter afmatting verhoede; namelyk, een ieder reis als ik myn Hand in de *Baarmoeder* bragt, zo vond ik, dat 'er noch eenige Wateren opgehouden wierden, door de zamenkrimping van de *Baarmoeder*, om het Kind heen; want alschoon 'er een groote menigte in 't éérst ontlast was, nochtans, als ik myn Hand neederwaards haalde, dan wierden de Deelen van 't Kind, zó beslooten neederwaards geperst, dat 'er noch een gedeelte overbleef. Myn grootste afmatting wierd veröorzaakt, door dat ik verpligt was, dikwils myn Hand neêder-en ópwaards te brengen, zo wel by de afglipping van 't Lighaam als den *Haak*. Indien ik de éérste Handelwyze had verkoosen, die ik vóórgenomen had te volgen, dan zoude de moeijelykheid byna dezelve geweest zyn; want, om dat de Vrouw zwak was, zo zouden de *Weden* het Hoofd niet neederwaards, in het *Bekken* geperst hebben, kort na de Vliezen gebrooken, en de uitzetting van de Wateren verminderd waren: Bovendien als het Hoofd groot was, en de bekleedzelen deszelven gezwollen waren, dan kon de *Tang* hetzelven niet neederwaards gebragt hebben. Het eenigste vóórdeel zou hebben geweest, na dat het Hoofd geöpend en met den *Haak* uitgehaald was, dat de Schouderen gemakkelyk, met het Werktuig zouden neederwaards gehaald hebben kunnen worden, en vervolgens de Buik op dezelve wyze te openen; na welke 'er geen gevaar zoude geweest zyn, als op de andere wyze, van de nablyving van 't Hoofd. Zie de 33ste *Verzameling*, No. 1. het 4de *Geval.*

TWINTIGSTE GEVAL.

Tot vervulling van het TWAALFDE GEVAL.

Waarin een Vloeijing *vóór de* Verlossing *was; het* Kind *gekeerd, en by de* Voeten *gehaald, en het* Hoofd *tegen gehouden wierd, door een* Waterhoofd, *den* 25ste *October* 1747.

Eene Vrouw na by haar vollen tyd zynde, van haar tweede Kind, wierd overvallen van een *Vloeijing*, van *Bloed* uit de *Baarmoeder*, dat agt of tien Dagen aangehouden had. Zy was door ongeluk gebragt, in een zwakkelyke omstandigheid, en had haar éérste Kind gezoogt, tot binnen de drie Weeken vóór dezen Arbeid. Toen hetzelve overleed, en haar droefheid gevoegt by het spoedig toeval, kort daaröp, was misschien de oorzaak, van een *Vloeijing* te weeg te brengen.

Toen

Toen ik by haar gehaald wierd, vond ik haar Pols klein en zwak; hoewel niet snel, zy had geen *Weden*, maar was overvallen geweest met menigvuldige *Braakingen*, welke geholpen hadden, tot het openen van den *Moedermond*. By de onderslaaning vond ik het Hoofd van 't Kind, met de Vliezen en de Wateren vóórkomende; den *Moedermond* zagt en zeer veel geöpend; om dat zy een groote meenigte *Bloed* ontlast had, en 'er geen tegemoetzinning van *Weden* was, zo dagt ik het vyliger voor Moeder en Kind te zyn, haar aanstonds te Verlossen, door het Kind te keeren, en by de Voeten te haalen; vóórnamelyk, na dat zy my verhaald had, dat zy van haar éérste Kind gemakkelyk verlost was. Ik had weinig moeite om myn Hand in de *Baarmoeder* te brengen, en om dat de Vliezen niet gebrooken waren, zo bragt ik het Hoofd gemakkelyk ópwaards, en haalde de *Beenen* en 't Lighaam neederwaards. Na dat ik den Buik van 't Kind, naar de Moeders Rug gedraaid had, en een vierde meer, en deze vierde weder terug, zo haalde ik toen de *Beenen*, het Lighaam, Schouderen en Armen neederwaards. Toen bragt ik één Vinger in den Mond, en verwagte, om dat zy te vóóren een gemakkelyke Verlossing had gehad, het het Hoofd met weinig moeite te zullen verlossen; hebbende éérst beproefd verscheiden veilige Handelwyzen, namelyk éérst om het Vóórhoofd in de Holte van 't *Heiligbeen* te brengen, daarná het Lighaam beide óp- en neederwaards, met een halve ronde draaijing, van gelyke van zyde tot zyde te trekken; toen beproefde ik om het Aangezigt éérst naar de ééne zyde, en toen naar de ándere te brengen, maar alle deze onderneemingen waren vrugteloos. Ik oeffende grooter kragt, en hield aan, om die aan te doen winnen, tot dat ik vond dat de Hals en Mond zich begonnen te begeven. Toen verklaarde, ik dat het Kind onmogelyk konde behouden worden. Ik bragt myn Linkerhand langs de zyde van 't Kinds Hoofd, tot dat myn' Vingeren den *Moedermond* gepasseerd waren, langs welke ik den *Krommen Scherpen Haak*, met deszelfs punt, digt langs het Hoofd, tot het ópperste gedeelte, inbragt, met hem áchterwaards, om het holle gedeelte van den *Haak* over het Vóórhoofd te plaatzen. Dit gedaan zynde, zo vestigde ik de punt, in het ópperste gedeelte boven het Vóórhoofd, toen trok ik zagtelyk om te ontdekken, of dezelve vast genoeg hield. Toen ik van zyn vasthouding verzekerd was, zo trok ik met grooter kragt, en vond de *Beenderen* van de Hersfenpan te zamen gedrukt, en een menigte Water ontlasten zig: het Vóórhoofd kwam gemakkelyk neederwaards in de holte van 't *Heiligbeen*, en 't Hoofd wierd aanstonds zonder de Deelen van de Vrouw te scheuren verlost. De *Baarmoeder* kromp sterk te zamen, zodánig dat de *Moederkoek*, door een geringe trekking aan den *Streng*, in de *Schede* neederwaards gehaald wierd, en ligtelyk verloste. De *Vloeijing* gemakkelyk gestuit, en de Vrouw stond de *Operatie* beeter uit dan ik verwagte konde.

Het Kinds Hoofd was een derde grooter, dan gewoonlyk, en het was opmerkelyk, dat de *Fontanella* en *Naden* niet anders, dan in een gezond Hoofd waren de éérste vooräl niet wyder, en alle de *Beenderen*, waren over malkanderen geschooven: in 't generaal, wanneer het Hoofd *Waterzugtig* is, dan staan de *Beenderen* meer

meer of min van malkander, naar maaten de meenigte van het inhoudende. Dr. Brisbam, onderzogt het Hoofd den volgenden Dag, en vond dat 'er niet minder dan een *quart* of *drie Pinten Water*, door de opening van 't Hoofd, die met de Haak gemaakt was, in hetzelve ging. De geheele vóór en áchter Hersfenen waren gezond. De punt van de Haak was gevestigt geweest, aan de zyde van de *Fontanella*, welken dezelve doorboord had. Deze opening stond toe, dat de Wateren zig ontlasteden. De Vrouw scheen eenige Dagen op een goeden weg van herstelling te zyn, geduurende dewelke de Doctor haar onderhanden had, en schreef eenige *Medicynen*, om rust en zweet te verwekken, vóór; maar zy door de *Kraambewaarster* kwalyk bestierd, en verzuimt zynde, zo overviel haar een *Koorts*, en overleed den achttienden of twintigsten Dag, naar de Verlossing.

EEN-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Tot vervulling van 't Twaalfde Geval.

Waarïn het Hoofd *te vroegtydig vóórkwam, het* Kind *gekeerd, en met den* Haak Verlost *wierd, medegedeeld van den* Heer A —— *geschreeven te* B —— 1750.

Hy wierd gehaald by eene Vrouw, welke drie of vier Dagen, in een draalenden Arbeid was geweest. Alschoon zy nu en dan Overvallen, van *Flaauwtens* had, nochtans was haar Pols geregeld en sterk: het Hoofd kwam wél vóór: maar zat zeer hoog, hetwelk hem deed overgaan om het Kind te keeren, en by de Voeten te haalen; dit vereïschte een groote kragt, en na dat het Lighaam en de Armen verlost waren, zo was hy op het laatst verpligt, om het Hoofd met groote kragt ter Waereld te brengen, met behulp van den Haak. Hy zegt, hy had groot berouw, dat hy het Kind gekeerd, en by de Voeten had gehaald, en gewenscht dat hy langer gewagt had, alzo het hem toescheen, dat de Vrouw dan niet in zo een groot gevaar zoude geraakt hebben, gelyk zy kort na de Verlossing verviel. Hy merkt aan, dat zo hy gewagt had, dat hy dan misschien geslaagt zoude hebben met de *Tang*, en indien die had gemist, en de Vrouw ingevaar raakte, dat het dan gemakkelyker voor haar zoude geweest zyn, (vóórnamelyk, als het Hoofd laag zat, en het *Bekken* eng,) het Hoofd te hebben verminderd, dan door zulk eene groote kragt te oeffenen gevaar te loopen van haar leven; want schoon zy herstelde, het was mét groote moeite, en op ál wat hy deed, konde hy zulks niet verwagten.

TWEE-

TWEE-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Zynde een Geval *van gelyke natuur; waarïn het* Kind Verloſt *wierd, op dezelve wyze, gelyk in 't vóórgaande* Geval. *Medegedeeld in een* Brief *van den vóórnoemden* Heer *in 't Jaar* 1752.

De Vrouw was den geheelen Dag te vóóren in Arbeïd geweeſt, en de Wateren waren verſcheiden Uuren, vóór dat hy gehaald wierd, ontlaſt. Het Hoofd ſtond over de *Schaambeenderen* heen; en de *Weden* waren byna geheel verdweenen. Na haar op de zyde, en haar Heup hooger dan haare Schouderen gelegt te hebben, zo bragt hy gemakkelyk zyn Hand in de *Baarmoeder*, en haalde de *Beenen* en 't Lighaam van 't Kind neederwaards; maar na veele herhaalde beproevingen, en het oeffenen van een groote kragt, zo kon hy het Hoofd niet verloſſen; dus verleegen en genoodzaakt den *Haak* in te brengen, welken hy veſtigde aan het linker *Wandbeen*, naby den *Pylnaad;* en op het laatſt, doch niet zonder eenige moeite, verloſte hy het Hoofd. Het Kind was zeer groot, en het *Bekken* eng, door de vóórüitſteeking van het ópperſte gedeelte van 't *Heiligbeen*, en het maakzel der *Beenderen*, aan de vereeniging der *Schaambeenderen*. De *Moederkoek* zat vaſt aan het vóórſte gedeelte van de *Baarmoeder*. De Vrouw herſtelde zeer wél.

Hy ſchryft dat ik deze Handelwyze misſchien beriſpen zoude, om dat hy de Natuur van 't *Bekken* gekend had, en niet anders onderſtellen konde, dan dat het Hoofd te groot en te zeer verbeend was, om zich na zo een enge Doorgang te ſchikken. Hy was in hoop, door de vóórzorge, welke hy oeffende, om de verloſſing te doen, zonder den *Haak*, vóórnamelyk, toen hy vond, dat hy het Kind met groot gemak keeren konde. Zie de 34ſte *Verzameling*, No. 2. het 17de *Geval.*

DRIE-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Zynde een derde van dien zelfden Heer, *en gelyk van* Natuur; *waarïn het* Kind *ook met den* Haak Verloſt *wierd, in 't Jaar* 1753.

Hy ſchryft my, hy wierd gezonden by eene Vrouw, omtrend in 't midden van den Nagt. De *Vroedvrouw* onderrichte hem, dat, ná de Vliezen gebroken waren, ſchoon de *Weden* ſtreng en persſende, het Hoofd niets vorderde, maar ſtaan bleef op de *Schaambeenderen;* dat zy dikwils getragt had, hetzelven vry te maken, maar ſlaagde niet, daaröm zy beproefd had om hetzelven te keren, maar gemiſt had in haar onderneemingen, en één Hand neederwaards

gebragt had, welke met het Hoofd vast geklemd zat, in den Doorgang. By de onderslaaning, vond hy des Kinds stand, gelyk boven gemeld word, en het *Bekken* zeer eng, door de vóórüitsteeking van 't laatste *Lenden Wervelbeen*, en t ópperste gedeelte van 't *Heiligbeen.*

Na haar behoorlyk geplaatst te hebben, poogde hy om 't Hoofd te doen reizen; maar kon het in 't minst niet doen beweegen: toen poogde hy om zyn Hand aan de zyde in te doen glyden; om dat 'er, (schoon het tusschen de *Schaambeenderen* en 't *Heiligbeen* geklemt zat,) ruimte was aan ieder zyde van 't *Bekken*, doch hy slaagde hierïn ook niet. Hy deed toen de Vrouw op de *Knieën* en *Elleboogen* liggen, en met veel moeite bragt hy zyn Hand in; maar hy was verscheiden reizen verpligt, om dezelve, tot verligtenis der klemming, uit te haalen, door de groote drukking, welke hem de Kramp tewege bragt; dus dit hem buiten staat stelde om de Voeten te bereiken. Hoe nu te handelen, in een stand, dien hy bezwaarlyk kende? Het Hoofd was niet alleenig zeer hoog ópwaards, maar kwam ook niet wél genoeg vóór, om den *Haak* te gebruiken; en de tezamenkrimping was zo sterk, dat hy byna wanhoopte om de Voeten neederwaards te brengen. Echter, om dat hy dagt, dat dit de beste weg was, om de Vrouw te verlossen, zo ondernam hy dezelve meer dan eens, en na veel moeite, zo kwam hy zo ver, dat hy één van de Voeten neederwaards bragt, en den strik boven den *Enklaauw* vestigde. Toen bragt hy de ándere ook neederwaards, voegde hen te zamen, en haalde het Kind tot aan de Borst neederwaards, en bereikte den Linkerärm; de rechter met het Hoofd geklemt zynde, gaf hem eenige moeite, en hy vatte den Arm en haalde denzelven, maar het gaf minder bezorgtheid, toen hy vond, dat 'er geen klopping in de *Navelstreng* was. De Armen neederwaards zynde, zo was de grootste moeijelykheid (het Hoofd) dat noch steeken bleef. Hy bragt een Vinger in des Kinds Mond, en had byna den Hals ontleed; want het zat zo vast geklemt, dat hy niets met vóórdeel konde doen. Om welke rede hy een Haak binnen bragt, met welken hy hetzelve verloste, binnen een korten tyd.

Hy verliet de arme Vrouw, buiten eenige hoop van herstelling. Zy bekwam inderdaad een weinig omtrent zes of agt Uuren daarna, maar overleed den volgenden Dag.

De twee éérste Gevallen van den *Heer* A., zyn beide kwalyk bestierd, en hier ingevoegd, tot waarschouwing voor ánderen, van te wagten met meerder geduld.

VIER-EN-TWINTIGSTE GEVAL.

Waarin het Kind *tegennatuurlyk vóórkwam*, *en* Verloſt *wierd met behulp van den* Scherpen Haak, *medegedeeld*, *door den* Heer CHARLES CHORLEY *van* SANKEY, LANCASHIRE *den* 13 *May* 1753.

Ik wierd gehaald tot ASHTON naby WIGAN, door een *Heelmeeſter*, die my zond by ANN MARSH genaamt de klyne Dwerg, omtrend een Yard en negen Duimen lang, en negen-en-dertig Jaaren Oud. De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy al vier Dagen van haar éérſte Kind in Arbeid was geweeſt; dat het *Been* al twaalf Uuren buiten de geboorte was geweeſt, en dat de Lyderes nu geene *Weden* had. Ik vond de Hiel tegen de *Schaambeenderen* gekeerd, en het *Balzakje* uithangende en zeer gezwollen.

Na het oeffenen van een groot gedeelte Magt, zo rees het Lighaam van 't Kind ópwaards, hetwelk my meerder ruimte gaf, tot inbrenging van myn' Vingeren tusſchen de *Dey*, die ópwaards ſtond, en het Lighaam. Ik kreeg eindelyk het Lighaam, door tyd te neemen en het oeffenen van al myn kragt, tot aan de Schouderen verloſt.

Gewaar wordende, dat het *Kraakbeenige* van de Borſt, inwaards gedrukt wierd, door het vóórüitſtaande gedeelte van de *Lendewervelen* van de Moeder, zo bragt ik den Arm neederwaards. Ik maakte eene inſnyding met de Schaar, in 't áchterſte gedeelte van des Kinds Hals, tot inbrenging van den *Krommen Scherpen Haak*, binnen het *groote Gat van 't Hoofd;* maar ſlaagde niet: na dit gedaan te hebben, zo maakte ik een ándere opening, aan de rechter zyde van den Hals, ſcheide de Huid met myn' Vingeren hooger ópwaards, dan het Oor was, van malkander, welke een veilige ſleuf vormde, tot bevatting van de Punt des Haaks, om vóór te komen, dat de Moeder niet beſchaadigt wierd.

Ik bragt den Haak binnen, en ſcheurde de *Herſſenpan* open, en toen het Hoofd verkleind was, zo verloſte ik hetzelve: de Moeder herſtelde zeer wél.

ZES-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

(Zie het 1ste *Deel*, 3de *Boek*, 4de *Hoofddeel*, 5de *Afdeel*. No. 2.)

Van Gevallen *in welke het* Hoofd *nableef*, *in de* Schede *of* Baarmoeder, *en waar het* Lighaam Verloſt *was*, *en hetzelve van het* Hoofd *geſcheiden wierd.*

(Zie de XXXVI. Ontleedkundige Plaat.)

EERSTE GEVAL.

Waarïn het Lighaam *van 't* Hoofd *getrokken wierd*, *en hetzelve in de* Schede *nábleef*, 1724. Wiston.

Eene *Vroedvrouw*, die nooit eenige onderrichtinge in de *Vroedkunde* genooten, en die te vóóren gepocht had, altoos zelf het werk te doen, en nooit wilde een *Vroedmeeſter* tot byſtand haalen, wierd gehaald in een Geval waar het Kind verkeerd vóórkwam. Ná dat zy met groote moeite, het Lighaam neederwaards gebragt had, zo kon zy het Hoofd niet Verloſſen, om dat de Vrouw klein van Maat, en 't Kind groot was. Geduurende den Tyd, van het doen dezer onderneemingen, zo zond de Man in aller haaſt om my. In den tusſchen tyd, toen de *Vroedvrouw* vond, dat haar poogingen te vergeefs waren, zo ruſte zy, tot herſtelling van haar afmatting, en zeide aan de byzynde, dat zy nu zoude wagten, op de Hulp der *Weden* van de Vrouw. Eén van de Dienſtboden my van verre ziende, liep naar binnen, en zeide haar dat ik kwam. Zy niet weetende dat ik gehaald was, zo ging zy aanſtonds aan 't werk, en trok aan 't Kind met groote kragt en geweld. Vindende, zo als zy haar inbeelden, dat het Kind zakte, zy riep uit, dat zy nu beeter vaſthouding aan 't Kind had. De Hals van 't Kind ſcheiden, en het Lighaam wierd op zodanige wyze van 't Hoofd getrokken, dat zy op de Vloer neer viel. Toen zy tragte op te ſtaan, zo zeide een van de byſtanders, dat het Hoofd van 't Lighaam was; een omſtandigheid die haar zodanig aangreep, (ſchoon zy van een robuſte geſteldheid was,) dat zy aanſtonds in Flaauwten en Stuipen verviel, en verpligt was te Bed te gaan liggen, in een ánder vertrek. Juiſt op dezen tyd kwam ik in, en was verwonderd het Huis in zulk een verwarring te vinden.

Na onderricht te zyn, wat 'er gebeurd was, zo vond ik dat de Vrouws

Pols zeer goed was, en dat 'er een ontlafting van *Bloed*, uit de *Baarmoeder* geweeft was, maar dat nu ontlaften kwam uit het Kinds Hoofd, hetwelk ik tot myn groote vreugde, in de *Schede* vond liggen. Ik liet haar een weinig liggen, tot haar herftelling van de vóórgaande afmatting; toen onderzogt ik naar meerder byzonderheden, en ik vond een gedeelte van de Huid des Hals buiten den *Schedemond.* Na dat ik haar in een half zittenden en half liggenden ftand gebragt had, zo bragt ik de Vingeren van myn' Linkerhand binnen, en vond den Mond aan de rechter zyde, en ónderfte gedeelte van het *Heiligbeen*; bragt twee van myn' Vingeren in dezelve; en beproefden door deze houding het Hoofd uit te haalen: maar vindende, dat zulks niet vermogend genoeg was, en ik bevreeft was, dat ik de *Onderkaak* zoude af fcheuren, wanneer ik grooter kragt oeffende, zo bragt ik myn' Vingeren verder ópwaards, en wél langs het Aangezigt, en met myn Rechterhand, bragt ik den Haak tot het ópperfte gedeelte van 't Vóórhoofd, binnen. Hier veftigde ik denzelven; en wederöm de vóórgaande vafthouding, met myn' Vingeren in den Mond doende, en door de trekking aan hem en den Haak, zo verlofte het Hoofd gemakkelyker dan ik verwagten konde. Na den *Moederkoek* uitgehaald, en de Vrouw in een gemakkelyken ftand te Bed gelegt hebbende, zo ging ik by de *Vroedvrouw*, en herftelde haar, door eenige vlugge *Geeften* in *Water* te geven. Het Kind fcheen eenige Dagen dood geweeft te zyn; en ik was verzeekerd, dat indien 'er een andere trekking was gefchied, het Hoofd niet afgefcheurd zoude hebben.

Dit Toeval was gelukkig voor my, en maakte de *Vroedvrouw* wat zagtzinniger in 't vervolg van tyd.

TWEEDE GEVAL.

Waarïn een Hoofd *van een zeer verrot* Lighaam *gefcheiden werd*, *en in de* Baarmoeder *nábleef*, *en het* Vóórhoofd *na de* Schaambeenderen *gekeerd was.* CARLOUCK. 1727.

De *Billen* van 't Kind kwamen vóór, met de *Deyën* naar de *Schaamdeelen* gekeerd, en het Lighaam was door de *Weden* neederwaards geperft; maar de *Vroedvrouw* niet weetende, hoe de vóórfte Deelen van 't Kind, naar de áchterfte Deelen van de *Baarmoeder* te keeren zyn, haalde het neederwaards, zo als het vóórkwam. Het Kind zeer groot zynde, zo oeffende zy een groot gedeelte kragts, tot het verlosfen van 't Hoofd, tot welk zy met de Handen niet vermogend genoeg was, zo veftigde zy een *Doek* over de Schouderen, en nam een van de omftanders tot haar hulp, door te trekken met groote kragt, door welke het Lighaam van 't Hoofd fcheide. Ingevolge van dit Toeval, zo wierd ik aanftonds gehaald. Ik vond het grootfte gedeelte van 't Hoofd, noch boven den *Rand* des *Bekkens.* De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy gehoopt had, dat de *Weden* hetzelve Verloft zouden hebben vóór dat ik kwam, maar dat die haar nu ten eenemaal verlaaten hadden, en dat

'er een *Vloeijing* begonnen was. De Vrouws Pols was een weinig zwak. Ik onderzogt het Lighaam, en vond dat het Kind ten minsten, tien of twaalf Dagen dood was geweest; de *Opperhuid* was *bont* en *blaauw*, en stroopte op eenige plaatzen af; en de Vrouw had het Kind ook niet beweegen gevoeld, geduurende al dien tyd. Na haar aangemoedigt, en eenige *warme Wyn* en *Water* gegeven, en haar in een half zittenden en half liggenden stand gebragt te hebben, zo bragt ik myn Rechterhand in de *Schede*, en deed het Hoofd tot boven den *Rand* van 't *Bekken* reizen; toen keerde ik het, en bragt het ópperste gedeelte van 't zelven vóór, met het Aangezigt áchterwaards, een weinig naar de linker zyde toe. Dit verricht zynde, beval ik aan een bystander, met beide haar Handen te drukken, op den Buik der Lyderes, tot vasthouding van de *Baarmoeder*, en 't Hoofd, in den vóórnoemden stand; toen opende ik het Hoofd met de *Schaar*, en ik ging ópwaards langs het Vóórhoofd en Aangezigt, en bragt den *Stompen Haak* met myn ándere Hand binnen, en vestigde de punt in den Mond, dewelke nu was gekeerd naar den *Bodem* der *Baarmoeder*. Ik haalde toen myn Rechterhand uit, en vatte het Handvatzel van den *Stompen Haak*, of *Haak* die aan 't ánder einde van denzelven is, en bragt myn' Vingeren van myn Linkerhand, in de gemaakte opening. Met deze twee vasthoudingen, bragt ik allengskens het Hoofd neederwaards, en verloste het langzamelyk, doch met eenige moeite. De *Moederkoek* welke gedeeltelyk gescheiden was, volgde kort daarná. Het Hoofd, in deze *Operatie*, gleed verscheiden reizen, eer dat ik het recht gekeerd kreeg, tot vóórkoming van 't ópperste gedeelte, weg. Ik had ook eenige moeite onder het gestaadige houden van 't Hoofd, om hetzelven met de *Schaar* te openen, door welke ik in beide myne Handen, de Kramp kreegen en zeer vermoeid werden.

DERDE GEVAL.

Zynde van dezelve natuur, gelyk het vóórgaande, maar moeijelyker; om dat het Bekken *een weinig mismaakt, en de Deelen zeer gezwollen waren.* 1729.

Het Hoofd was van 't Lighaam gescheiden, genoegzaam op dezelve wyze als in 't vóórgaande Geval, maar het Aangezigt was naar de rechter zyde gekeerd. Het Hoofd wierd hoog ópwaards opgehouden, om dat het een eng *Bekken* was, en hetzelve wierd gemakkelyk van 't Lighaam gehaald, door dat het zeer verrot was. Ik wierd niet eerder by deze Vrouw gehaald, dan omtrend vier-en-twintig Uuren ná deze afscheiding, want de *Vroedvrouw* verzekerde hun, dat de *Weden* vermogend genoeg waren, om het Hoofd; te verlossen maar de Vrouw zwakker beginnende te worden, en een kleine ontlasting van *Bloed* zich openbaarende, welke begon te vermeerderen, zo wierd ik gehaald.

Om dat de uitwendige Deelen zeer gezwollen waren, zo bragt ik met moeite myn Hand in de *Schede*, en drukte het Hoofd ópwaards, en keerde de ópperste

perfte Deelen neederwaards, gelyk in 't vóórgaande Geval; maar de Arbeid viel veel zwaarder, door de engheid van 't *Bekken*, en de *Moederkoek* lag los in 't áchterfte gedeelte van de *Baarmoeder*; welken ik verpligt was éérft uit te haalen, eêr ik het Hoofd in een rechten ftand, kon brengen. Na dat ik het Hoofd geöpend had, zo kon ik den *Stompen Haak* niet veftigen, gelyk in 't vóórgaande Geval, maar kreeg een zeer goede vafthouding aan 't ópperfte gedeelte van 't Oor; en gelukkiglyk, het Hoofd niet zeer groot zynde, zo bragt ik het allengskens lager, toen de Hersfenen zig ontlafteden, en op 't laatft verlofte het. De punt van den *Haak* glipte tweemaalen, onder de trekking af; maar in de derde onderneeming, zo kreeg ik een goede vafthouding, in den buiten hoek van het linker hol des Oogs.

VIERDE GEVAL.

Waarïn het Lighaam *van 't* Hoofd, *door het* Mes *gefcheiden wierd*; *de* Vrouw *ging in haar veertigfte Jaar; en het* Bekken *was eng.* 1752.

Den Arm van 't Kind kwam vóór. De *Vroedvrouw* zond om een *Heer* in de Buurdt, welke de *Vroedkunde* oeffende, hy was zodanig afgemat, ten tyde toen hy het Kind gekeerd kreeg, en het Lighaam verlofte, dat hy niet inftaat was om het Hoofd te verlosfen. In deze omftandigheid haalde hy den Heer Steed, van 't *Guy's Hofpital*, welke verfcheiden maalen beproefd had, om het Hoofd, op dezelve wyze, te verlosfen, gelyk befchreeven is, in de 31fte *Verzameling*. Hy beproefde hierná, om den *Krommen Scherpen Haak* in te brengen, en in het ópperfte gedeelte te veftigen, van 't Kinds Hoofd, maar wierd belet door de engheid van 't *Bekken*, welke de Kramp in zyn Hand veröorzaakte, en zyn Hand zodanig afmatte, dat hy niet inftaat was, dezelve te veftigen. Na dat de tweede *Heer*, en Hy deze laatfte handelwyze, verfcheiden reizen beproeft hadden, en het Hoofd zeer hoog vonden, en door de Schouderen belet wierden, om met hun Hand hoog genoeg, ópwaards te gaan, om het Werktuig te leiden, zo beflooten zy op het laatft, het Lighaam van 't Hoofd te fcheiden; een *Operatie*, die een van de *Heeren* met een Mes aan 't ónderfte gedeelte van den Hals, tusfchen de zesde en zevende *Wervelbeen* volbragt; na welke zy wederöm beproefden om den *Haak* te veftigen, maar zulks flaagde niet; daarom beproefde zy om het Hoofd ópwaards te brengen, zodanig dat de *Kruin* neederwaards kwam, om hetzelve met de *Schaar* te openen, gelyk in de vóórgaande Gevallen; maar beide wederöm afgemat zynde, zo waren zy verpligt, om de *Operatie* te ftaaken, en zonden om my; en in dien tusfchen tyd verzogten zy, dat de Vrouw zich ftil zoude houden.

Na haar in een half zitten- en half liggenden ftand gebragt te hebben, zo bragt ik myn Linkerhand in de *Schede*, en deed het Hoofd reizen, zo hoog als de *Baarmoeder* toe wilde laaten, onder zulks te doen, zo vond ik dat de moeijelykheid',

heid, van 't Hoofd neederwaards te doen komen, ontſtond, doordien het *Bekken* mismaakt was; en dat het ópperſte gedeelte van 't *Heiligbeen*, en de laatſte *Wervel* van de *Lenden*, aanmerkelyk vóórwaards ſtonden.

Na den Mond ontdekt te hebben, zo bragt ik de Vingeren in denzelven, en deze neederwaards draaiende en het Vóórhoofd, naar de rechter zyde aan den *Rand* van 't *Bekken*; toen ſpoorde ik, ópwaards met myn' Vingeren, langs het Aangezigt en Vóórhoofd van 't Kind, alles na, terwyl een byſtander, zagtelyk met beide de Handen, op den Buik van de Vrouw drukte, en ik beproefde, om één van de *Scherpe Haaken* in te brengen: maar vindende, dat de *Schaambeenderen* my zulks beletteden, om denzelven vergenoeg ópwaards te brengen, zo draaide ik haar op de linker zyde, en bragt wederöm den *Haak* met myn Linkerhand op dezelve wyze in. Tusſchen dezen en des Kinds Hoofd, bragt ik de *Haak* met myn Rechterhand ópwaards, hebbende het Hoofd in de *Baarmoeder* gegreepen, met myn linkere, zynde myn vóórſte en middelſte geplaatſt tegen het rechter *Wandbeen* naby de *Kruin*. Ik veſtigde de punt van myn *Haak*, in dat gedeelte, en na dat ik vond, dat ik de *Herſſenpan* open geſcheurd had, en dat de *Haak* geveſtigt was, zo haalde ik myn Hand uit; veſtigde wederöm den vóórſten en middelſten Vinger in den Mond, en myn Duim onder de *Kin*, en begon te trekken met beide myne Handen, te weeten aan den *Onderkaak* met myn linkere, en aan den *Haak* met myn rechtere; maar vindende, dat het een groot gedeelte magts vereïſchte, zo trok ik, in 't éérſt, op een langzaame en vóórzigtige wyze, zodanig, dat als de *Haak* de *Beenderen* open ſcheurde, 'er tyd zoude zyn, om de *Herſſenen* te ontlaſten, en 't Hoofd in den omtrek te verminderen. Ik oeffende de grootſte kragt aan den *Haak*, en maar een weinig aan den *Onderkaak*, uit vrees om die af te ſcheuren, en de vaſthouding te verliezen, hetwelk een groot vóórdeel is, om het Hoofd ſtevig te houden, en door de kragt, by tusſchenpoozen te vermeerderen, zo begon het Hoofd lager en lager te zakken. Toen ik het neederwaards in 't *Bekken* gebragt had, zo verzogt ik den Byſtander, de Lyderes in een half zittenden en half liggende ſtand te brengen, toen draaiden ik het Vóórhoofd van het rechter *Zitbeen*, naar áchteren in de holte en, 't ónderſte gedeelte van 't *Heiligbeen;* en ſtond op, en trok het Hoofd ópwaards, op een halve krings wyze, van ónder de *Schaambeenderen* vandaan. Eén gelukkige omſtandigheid was 'er in dit Geval, de Vrouw had, den geheelen tyd door, geene *Vloeijing*, en ſtond alle deze pogingen, met een groot ſtandvaſtigheid, door. Vindende, dat de *Moederkoek* niets neederwaards kwam, zo bragt ik myn Hand in de *Baarmoeder*, en vond, dat gedeelte waar het Hoofd had gelegen, noch zeer open. Aan 't ópperſte gedeelte van deze holte, daar vond ik het middel gedeelte der *Baarmoeder*, te zaamgekrompen in de gedaante van een *Zandlooper*, beneden de *Moederkoek*, die aan den *Bodem* vaſt zat. Ik bragt myn Vingeren van myne Rechterhand allengskens in dit tezaam gekrompen gedeelte, terwyl ik, terzelver tyd, met myn Linkerhand, op den Buik der Vrouw drukte, tot nederhouding van de *Baarmoeder*. Na dat dezelve ten vollen uitgezet was, zodanig dat 'er myn Hand doorkon, zo maakte ik allengskens den *Moederkoek* los, welke zeer vaſt aan de *Baarmoeder* zat, en haalde dien uit.

Toen

Toen wy het Hoofd onderzogten, zo vonden wy, dat de *Haak* had vaſt gezeeten, aan het rechter *Wandbeen*, en een opening gemaakt had van omtrend twee Duimen lang, naar het *Slaapbeen* toe. In de *Operatie*, poogde ik hem te veſtigen digt by de *Kruin* en *Pylnaad*, maar het Hoofd zo ſlibberig zynde, en met moeite in een vaſten ſtand moetende gehouden worden, zo was ik blyde, dat ik hem geveſtigt kreeg, op de vóórnoemde plaats. Inderdaad ik verbeelde my, eer ik het Hoofd onderzogt, dat het hooger geveſtigd, en de opening veel grooter was.

De Vrouw ſchoon zy zeer uitgeput was, door het ondergaan van verſcheiden afmattingen onder deze beproevingen, herſtelde nochtans veel ſpoediger, en beeter dan ik verwagt had.

Toen ik gehaald wierd, (om dat zulke Gevallen zeer zelden vóórkomen,) zo ſtelde ik de lange *Tang*, die aan de eene zyde geboogen is, AMAND's *Net*, en LEVRET's *tire-tête*, en een *paar gekromden Haaken* in 't werk: maar vindende, dat de moeijelykheid ontſtond, van de engheid des *Bekkens*, en dat het Hoofd éérſt moeſt zyn geöpend, en verminderd in zyn omtrek, eêr het vorderen kon, zo dagt ik dat de *gekromde Haaken* de eenvoudigſte en de bekwaamſte Werktuigen daar toe waren. Indien dit miſten, dan het Hoofd te keeren, en de *Kruin* met de *Schaar* te openen, en met den *Haak* uit te haalen. De *kromte* des *Haaks* ſcheen beeter te voegen, vóór dit oogmerk dan een van de rechte ſoort of *Stompen Haak*; en wél beide te gebruiken, met of zonder hunne *Schede*. DR. HUNTER was 'er tegenwoordig, en ſtond deze *Operatie* by. (Zie myn *Ontleedkundige Afbeeldingen* de XXXVIſte PLAAT, welke daar geplaatſt is, om dit Geval op te helderen).

Dit zal tot een *Waarſchouwing* dienen voor jonge *Vroedmeeſters*, van nooit het Lighaam van 't Hoofd te ſcheiden, indien het mogelyk is, dat het verloſt kan worden, zonder dit middel; maar te wagten met geduld, (wanneer het niet kan behouden worden,) op de kragt van de *Weden*, vóórnamelyk als de Vrouw in geen volſtrekt gevaar is; want het Hoofd is veel gemakkelyker te verloſſen met den *Haak*, wanneer het niet van 't Lighaam geſcheiden is.

VYFDE GEVAL.

Waarïn het Hoofd *van 't* Lighaam *ſcheide, en in de* Baarmoeder *terug bleef, in een* Brief *van den* Heer .A *geſchreeven te* E. 1748.

Een tweede *Vroedmeeſter*, wierd door de *Vroedvrouw* gehaald, by eene Vrouw van een teder en zwak geſtel, zy had den geheelen Dag door in een ſtrengen Arbeid geweeſt, eêr dat de Vliezen gebroken waren, waarná dezelve, verminderde, en in twee Dagen was het Hoofd niets gevorderd.

Hy vond den *Moedermond* ten vollen geöpend, en het Vóórhoofd van 't Kind, naar de *Schaambeenderen* gekeerd. Met groote moeiten keerde hy het Kind, en haalde de *Beenen* en het Lighaam uit; maar onder 't oeffenen, van al zyn magt, tot het verlossen van 't Hoofd, zo begaven zich de *Onderkaak* en *Hals*. Zynde zeer vermoeid, en de *Baarmoeder* strengelyk tezaamgekrompen, zo dat hy zyne Vingeren tot het Hoofd niet kon inbrengen, om den *Haak* te vestigen. Hebbende gezonden om myn *Correspondent*. Hy, na herhaalde beproevingen, kreeg de Vingeren gevestigd in 't Oog-hol, waar hy den *Haak* vestigde, en verloste het Hoofd, 't welk groot was. De *Naden* waren vast, en het *Bekken* was eng. De Lyderes scheen tot den volgende Dag, op een goede weg van herstel te zyn; maar onwyzelyk lang opzittende, en heete *Liquertjes Drinkende*, zo overleed zy op den zesden Dag na de verlossing, zonder eenige klagten over geweld van den Arbeid gedaan te hebben.

ZESDE GEVAL.

Waarïn het Hoofd *in de* Baarmoeder *bleef*, *in een* Brief *van den* Heer CADBY, *geschreeven te* BLANDFORD 1748.

Hy wierd gehaald in een Geval, in hetwelk de *Vroedvrouw* het Lighaam van 't Hoofd had getrokken, hetwelk in de *Baarmoeder* gebleven was; en dat hy aanstonds verloste door den *Haak* in 't Hoofd, en zyn Vingeren in des Kinds Mond te vestigen.

In de *Heer* GIFFARDS *Vroedkundige Gevallen*, het 69ste beschryft hy een Hoofd van een Kind, van zes Maanden oud, dat in de *Baarmoeder* terug bleef, en dat hy met de Hand verloste.

Monsr. LAMOTTE in zyn 3de *Boek*, en 23ste *Hoofdd.* geeft een Geval óp van een Hoofd, dat in de *Baarmoeder* terug bleef; het Lighaam was verlost, en wierd van het Hoofd met groot geweld gescheurd: en in de *laatste Gevallen* van zyn *Supplement* van 't vóórnoemde Tractaat, is een Geval, in welk een ánder *Heer* het Hoofd niet kon verlossen, hetwelk van 't Lighaam scheide, en in de *Baarmoeder* terug bleef. Dit niet tegenstaande zo bragt hy haar te Bedde; en het éérste nieuws, dat hy den volgenden Morgen hoorde, was, dat het Hoofd verlost was, alleen door behulp van de Natuur.

DR. GRANGE van HATFIELD, verhaalde my van een Geval, in welk hy, en de *Heer* WILSON van ENFIELD, den geheelen Dag afgemat wierden, om een Hoofd te verlossen, dat zo slibberig was, dat zy in een langen tyd niet instaat waren om het te openen, of een Werktuig in hetzelve te hegten. Hy was overtuigd, dat indien hy het Werktuig, in 't vierde Geval gemeld, gekend had, de *Operatie* dan met meer gemak zoude volbragt zyn geweest.

ZEVEN-

ZEVEN-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

(Zie het 1ste *Deel*, 3de *Boek*, 5de *Hoofddeel*, 1ste *Afdeeling.*)

Van Gevallen *waarïn twee en meer* Kinderen, *op ééne reis ter* Waereld *kwamen.*

EERSTE GEVAL.

Waarïn twee Kinderen *met het* Hoofd *vóórkwamen*, *het éérste met de* Fontanella; *maar de* Vliezen *van het tweede neederwaards geperst wierden*, *vóór het éérste.* 1753.

Ik wierd aangenomen om eene Vrouw by te staan, die van een teeder en zwak gestel was, en in haar vóórgaande Arbeiden veel geleeden had. Ik wierd in den Avond by haar gehaald, en vond den *Moedermond* maar zeer weinig geöpend; en het Hoofd van 't Kind vóórkomende; maar de *Weden* waren zwak en selden. Verwagtende dat haar Arbeid verdrietig, en langzamelyk zoude zyn, gelyk haar vóórgaande, zo zond ik om Mejuffr. Maddoks, myn *Vroedvrouw*, om haar op te passen, welke my zou laaten haalen, als zy vond dat de Verlossing naby was. Ik wierd ontbooden omtrend twee Uuren daarna, en vond den *Moedermond* grootelyks geöpend, en de Vliezen buiten den *Schedemond* geperst, welke een buiten gewoone aanraaking hadden. Toen ik myn' Vingeren in de *Schede* gebragt had, zo voelde ik deze Vliezen, en de Wateren neederwaards komen, aan de zyde van 't Hoofd. Om dat de Mond van de *Baarmoeder* grootelyks geöpend, en deze Vliezen, maar alleenig, met een kleine menigte Wateren buiten de uitwendige Deelen hongen, zo schoof ik dezelve weg; maar die onder de volgende *Wede* onderzoekende, zo vond ik een ánder stelzel van Vliezen en Wateren vóór het Hoofd. Desgelyks zo voelde ik door hen heen, dat de *Fontanella* vóórkwam, en aan de *Naden*, dat het Vóórhoofd, naar de linker en de *Kruin* naar de rechter zyde gekeerd was. Bevreesd zynde, dat deze ligging oorzaak zoude zyn, van een langwyligen Arbeid, zo drukte ik het Vóórhoofd ópwaards, op dat de *Kruin* mogt zakken; onder het doen van zulks, braken de Vliezen, en het Hoofd wierd aanstonds neederwaards in 't ónderste gedeelte van 't *Bekken* geperst; en binnen twee of drie *Weden*, schoon de *Fontanella* noch in de midden vóórkwam, en het Kind klein zynde, zo wierd het Vóórhoofd áchterwaards, naar het holle gedeelte van 't *Heiligbeen* gekeerd, en de *Kruin* onder de *Schaambeenderen* gedraaid, en spoedig verlost. Na dat ik de *Navelstreng* had afgebonden en afgeknipt, en het Kind aan één by-

ſtander overgegeeven had, zo bragt ik myn Hand binnen, om te ontdekken of de *Moederkoek* neederwaards was gekomen, maar inplaats van zulks, zo ontdekte ik een Hoofd van een ánder Kind, dat vóórkwam; en toen ik voelde, dat 'er geen Wateren noch Vliezen vóór hetzelve waren, zo beſloot ik, dat deze de Vliezen waren geweeſt, welke in 't éérſt neederwaards gekomen waren. De *Kruin* kwam vóór; de Lyderes had nieuwe *Weden*, en was door de vóórgaande Arbeid niet verzwakt; de Vliezen gebroken en de Wateren ontlaſt zynde, zo zoude het onvóórzigtig geweeſt zyn, dat ik het Kind gekeerd, en by de Voeten gehaald had, gelyk men gemeenlyk doed, in ándere Gevallen, waarïn de Vliezen niet gebroken zyn. By deze gelegendheid, zo deed ik geen melding dat 'er een tweede Kind was, en om dat de Vrouw niet ongeruſt zoude worde, zo zeide ik, dat ik gemeenlyk wachte om te zien, of de *Moederkoek* langzamelyk, door de *Weden*, neederwaards wilde komen; en het tweede Kind wierd kort daarná, tot groote vreugde van de Moeder, en alle de byzynde, verloſt. De twee *Moederkoeken* kwamen vangelyke allengskens in éénen *Koek* neederwaards.

T W E E D E   G E V A L.

Waarïn het éérſte Kind Verloſt *wierd door de* Weden; *maar het tweede groot zynde, wierd met de* Tang Verloſt. 1749.

Toen ik gehaald wierd in dit Geval, zo onderrichte my de *Vroedvrouw*, dat zy de Vrouw vyliglyk verloſt had, van haar éérſte Kind, welke op een natuurlyke wyze gekomen was, omtrend zes Uuren te vóóren; zy zeide, dat 'er een tweede Kind was, hetwelk in 't éérſt zo hoog lag, dat zy niet kon onderſcheiden, of het natuurlyk of tegennatuurlyk kwam, tot dat de Vrouw nieuwe *Weden* had, welke vermeerderden en aangroeiden, binnen de drie of vier Uuren, ná dat het éérſte Kind verloſt was. Deze perſten de Vliezen neederwaards, welke braaken; alhoewel de *Weden* menigvuldig en ſtreng hadden geweeſt, en het Hoofd zeer laag neederwaards hadde geperſt, zo wierd het eenige tyd opgehouden.

Ik onderzogt de zaak, en vond dat het rechter Oor vóórkwam, dat het Aangezigt naar de linker zyde van 't *Bekken* gekeerd was; en dat het rechter *Wandbeen* op de *Schaambeenderen* ruſte: geduurende de volgende *Weden*, bragt ik myn Hand in de *Schede*, en drukte het Hoofd aan de linker zyde ópwaards. Toen de *Weden* aanhielden, en aangroeiden, zo haalde ik myn Hand 'er uit, en de *Kruin* wierd aanſtonds neederwaards gedrukt, tot aan het ónderſte gedeelte van 't rechter *Zitbeen*. Toen ik by een ándere Lyderes gehaald werd, zo gaf ik de Vrouw aan de zorge van de *Vroedvrouw* over, verwagtende, dat zy ſpoedig door de *Weden* verloſſen zoude. Binnen omtrend twee Uuren, wierd

wierd ik wederöm gehaald, en vond genoegzaam het Hoofd in dezelve ligging, als toen ik haar verliet; te weeten, het Vóórhoofd naar het ópperste gedeelte van 't linker *Zitbeen*, het Achterhoofd naar het ónderste gedeelte van het rechter, en het linker Oor, naar de *Schaambeenderen* gekeerd. De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat de Vrouw verscheiden strenge *Weden*, na dat ik weggegaan was, gehad had, maar dat zy nu begonnen te verminderen. Ook zeide zy, dat 'er zich éénmaal een zeer groote openbaarde, die van een *Vloeijing* scheen te ontstaan. Toen deed ik haar, in een half liggenden en half zittenden stand plaatzen, en verlostèn het Kind met de *Tang*, gelyk beschreeven is, in de 28ste *Verzameling*, van 't 2de *Deel*.

Ik vond, dat de Verlossing in 't éérst opgehouden wierd, door de verkeerde vóórkoming van 't Hoofd; toen deze hinderpaal weg genomen was, ontstond de tweede moeijelykheid door de *Baarmoeder*, die te zamen gekrompen was, vóór de Schouderen, en om dat de *Navelstreng* drie malen om den *Hals* van 't Kind geslingerd was. Welke laatste ik ontwikkelde, door dezelve over het Hoofd te stroopen, waar na het verlost wierd. Het tweede Kind was, tegen alle Gevallen van Tweelingen, die ik behandeld heb, veel grooter, dan het éérste was.

De *Moederkoeken* waren tot éénen *Koek* gevormd. De *Heer* PALMER van BATH had, toen hy myn Lessen bywoonde, een Geval van dezelfde Natuur, en slaagde op dezelve wyze.

DERDE GEVAL.

Waarïn beide de Kinderen, *op een* Natuurlykè *wyze*, *vóórkwamen*, *het éérste* Kind Verloste *door de* Weden; *en het ándere gekeerd*, *en by de* Voeten *gehaald wierd* 1749.

Ik was aangenomen, en gehaald by eene Juffrouw die in Arbeid was, welke eenige Maanden zeer zwak en af was geweest; en zeer uitgemergeld, door een *Spina Ventosa* in haar *Knie*, zo dat een iegelyk verbaast stond, dat zy met het Kind was. Zy wierd door weinig *Wede*, na dat ik gekomen was, verlost. Terwyl ik bezig was, met het afbinden en afsnyden, van de *Navelstreng*, zo verhaalde zy my, dat de beweging van 't Kind in de laatste veertien Dagen, verschillender was geweest dan te vóóren; en dat zy het in die zelve tyd lager gevoeld had aan de rechter zyde; en voor die tyd hooger ópwaards en aan beide de zyde. Na de Verlossing, lag zy haar Hand op den Buik, en riep uit, dat dezelve noch even dik was. Toen zogt ik naar den *Moederkoek*, en vond de

 Vlie-

Vliezen, de Wateren, en één Hoofd van een tweede Kind vóórkomende. Zonder iets van de zaak te zeggen, zo gleed ik met myn Hand ópwaards in de *Baarmoeder*, brak de Vliezen en na myn Hand binnen dezelven gekreegen te hebbende, keerde ik het Kind en verloste het by de Voeten. Dewyl het zeer bont en blaauw was, en de *Opperhuid* 'er gemakkelyk afstroopte, zo was het waarschynlyk, dat het dien tyd van veertien Dagen had dood geweest. De *Moederkoeken* vormden twee onderscheiden *Koeken.*

VIERDE GEVAL.

Waarïn twee Kinderen *te gelyk, het ééne met het* Hoofd *en 't ándere met de* Voeten *vóórkwamen* 1749.

Eene Vrouw, welke te vóóren meer Kinderen gehad had, en naby haar vollen tyd was, geraakte veertien Dagen na dat zy haar ontstelde, in Arbeid, door de tweede schok der *Aardbeeving*, die in dat Jaar voorviel. De *Vroedvrouw* aan de Man zeggende: dat 'er iets ongewoons in het Geval van zyn Vrouw was, zo wierd ik aanstonds gehaald; zy verhaalde my, dat zy zekerlyk twee Kinderen in plaats van één, vond vóórkomen, en dat zy was bevreesd, dat zy mogt verwarren, en beletten een van beiden in den Doorgang te doen komen; dat het Hoofd van 't ééne, dat vóórkwam, volgens haar vermoeden, dood was; door dien zy de Huid zagt en sponsieusch en de *Beenderen* van de *Hersfenpan* los, binnen de bekleedzelen bevoelde te zyn: dat de *Beenen* van 't ándere vóórkwamen, welk zy verzeekerde in 't leeven te zyn, om dat zy het Kind had voelen beweegen.

Eer dat my de *Vroedvrouw* dit berigt gegeven had, zo wierd de Lyderes aangetast, door ééne zeer strenge *Wede*, en de *Vroedvrouw* wierd in allerhaast verzogt, om in de Kamer te komen, om dat zy zekerlyk de Vrouw aanstonds verlossen zóude, gelyk gebeurde, want zy pas zo veel tyd had om het Kind te ontfangen, dat met het Hoofd vóórkwam: het was dood, gelyk de *Vroedvrouw* vóórzegt had, en na gedagten dood geweest, van dien tyd af, toen zy de ontsteltenis ontfong; en door twee of drie *Weden*, zo wierd het Kind, dat met de Voeten vóórkwam, ook neederwaards geperst en levendig verlost.

VYFDE GEVAL.

Waarïn twee Kinderen *met de* Billen *vóórkwamen, en beide door de* Weden Verlost *wierden.*

In 't Jaar 1741, kort na dat ik begon de *Vroedkunde* te onderwyzen, wierd ik gehaald by één van de arme Vrouwen, die my aangenomen had, om haar, met myn

myn Leerlingen te bedienen. Toen ik kwam, zo vond ik dat de *Billen* vóórkwamen, met de *Deyën* naar 't *Heiligbeen* gekeerd; maar toen de *Weden* afgenomen waren, na de ontlasting van de *Wateren*, en de *Billen* noch hoog ópwaards waren, zo verwagten ik dat 'er eenige tyd zoude vereïscht worden, tot de volkomen uitzetting der Deelen, eêr dezelve lager konden komen, om te verlossen. Ik ging in een *Koffy-Huis* digt in de Buurd, en zond toen om myne Leerlingen; maar eêr zy 'er alle waren, zo wierd 'er een Bode in allerhaast gezonden, welke ons verhaalde, dat indien wy geen haast maakten om by de Vrouw te komen, het Kind dan verlost zoude zyn, eêr wy by haar waren, gelyk gebeurde. Ik verhaalde aan myne Leerlingen, dat schoon zy gemist hadden de verlossing te zien, dat zy nochtans gelegendheid zouden hebben, van het verlossen des *Moederkoeks* by te woonen. Ik onderfloeg haar ten dien einde, en vond inplaats van denzelven, de *Billen* van een tweede Kind vóórkomende, op dezelve wyze, als het éérste, hetwelk in twee of meer *Weden* verlost wierd, gelyk het éérste met zeer weinig bystand; en de twee *Moederkoeken*, die maar tot éénen *Moederkoek* gevormd waren, volgden aanstonds.

De Kinderen waren klein; en alschoon de Vrouw van een kleine gestalte was, zo konde noch zy noch haare Vrinden vermoeden, dat zy van Tweelingen bevrugt was.

ZESDE GEVAL.

Waarïn het éérste Kind *vóórkwam, met den* Arm, *'t tweede met het* Hoofd; *maar beide wierden by de* Voeten *gehaald.* 1750.

De Arm van 't éérste Kind was verscheiden Uuren, na dat de Vliezen gebroken waren, vóórüit geperst, en zeer veel gezwollen, eer dat ik gehaald wierd.

Om dat de Vrouw op haar linker zyde lag, zo beproefde ik, om myn Hand in de *Schede* te brengen; maar vindende, dat den Arm den doorgang opvulden, zo vouwden ik hem, en drukten dezelve vóór myn Hand, gemakkelyk in de *Baarmoeder*. Geduurende dat ik verder ópwaards, tot nafpooring van de Voeten ging, zo vond ik een twééde Kind, in de Vliezen gesllooten: een ontdekking die veröorzaakte, in de verdere ópwaards brenging, vóórzigtiglyk te zyn, uit vrees van hen te breeken; om dat zy aan de rechter zyde lagen, en de *Bodem* der *Baarmoeder* meerder vóór- dan áchterwaards was. Ik had myn Rechterhand ingebragt, maar vindende, dat de *Beenen* van 't Kind áchterwaards lagen, en aan de rechterzyde naar den *Bodem* gekeerd waren, zo was ik verpligt die Hand uit te haalen, en myn linkere in te brengen, met welke ik de *Beenen* neederwaards bragt, en het Kind verloste. De *Baarmoeder* kromp ten éérsten om den *Moederkoek*, en de Vliezen van 't éérste, en de Wateren van 't twééde Kind, dat vóórkwam,

kwam, te zamen; maar de *Moederkoek*, die de laagste was, en gescheiden zynde van de *Baarmoeder*, kwam gemakkelyk neederwaards in de *Schede*, door zagtelyk aan de *Streng* te trekken.

De *Moederkoek* verlost hebbende, en vindende, dat 'er een groote meenigte *Bloed* volgde, zo bragt ik myn Rechterhand in de *Schede*, en vond, binnen de Vliezen, het Hoofd van een tweede Kind vóórkomende, en drong met myn Hand verder ópwaards, brak de Vliezen, keerde het Kind en haalde het ook by de Voeten, gelyk beschreeven is in de 32ste *Verzameling.* Ik ordeneerde een *Pap*, om des éérste Kinds Arm te leggen, welke gezwollen was; de zwelling verminderde in eenige Dagen, en het Kind was zeer wél.

ZEVENDE GEVAL.

Waarïn beide de Kinderen *tegennatuurlyk vóórkwamen, en by de* Voeten *gehaald wierden.*

Ik wierd gehaald in 't Jaar 1748, by eene in Arbeid zynde Vrouw. Het éérste Kind kwam met de Handen, Voeten, en *Navelstreng* in de *Schede* vóór; ik beproefde, om dat zy op haar linker zyde lag, om myn Hand in te brengen, en het Kind te verlossen; maar ik kon de Lyderes niet bestendig in dien stand houden, daaröm bragt ik haar in een half liggenden, en half zittenden stand. Na dat ik toen myn Hand in de *Baarmoeder* gebragt had, zo vond ik het Hoofd hoog ópwaards aan de linker zyde; toen haalde ik 'er myn Hand uit, vatte de *Beenen* en verlosten het Kind.

Na de *Streng* afgebonden en doorsneeden te hebben, verzogt ik de *Vroedvrouw* neder te zitten, en den *Moederkoek* te verlossen door aan haar toe te staan, denzelven zagtelyk neederwaards te haalen; maar ziende haar onderneeming tot de ópwaards brenging van de Hand, zo verzogt ik, dat zy liever wilde wagten, en beduide haar indien 'er eenige moeijelykheid mogt ontstaan, dat ik haar dan zoude bystaan. Zy verhaalde my dat 'er noch iets meer voor my te doen was, dus verdagt ik dat 'er een tweede Kind was, dat ik op dezelve wyze vond vóórkomen, en haalde het ook by de Voeten.

Om dat de *Moederkoeken*, na een langen tyd niet volgden, zo bragt ik myn Rechterhand in de *Baarmoeder*, scheide en verloste één van dezelve, die aan de linker zyde, en daarna den tweede die aan den *Bodem* vast zat.

ACHT-

ACHTSTE GEVAL.

Waarïn drie Kinderen Verloſt *wierden, door den* Heer PROSSER, *toen by myn Leerling was; (in 't byzyn van eenige van de Leerlingen.*

7de October 1752.

Ik wierd gehaald by eene arme Vrouw, die al eenigen Uuren in Arbeid was geweeſt, zynde de oudſte Leerling van DR. SMELLIE, die op een ánder plaats verbonden was. Ik onderſloeg haar, en voelde door de Vliezen heen beide de Handen en Voeten, onder malkander gemengd. Den *Moedermond* wél geöpend zynde, zo brak ik de Vliezen, ontwarde de laatſte; en haalde hen neederwaards in den Doorgang; ik bragt terzelver tyd myn Hand ópwaárds; en door deze *Middelen* volbragt ik de Verlosſing.

Ik zogt hieröp naar den *Moederkoek*, maar vindende meer dan gewoonlyken tegenſtand, zo gleed ik met myn Hand langs de *Navelſtreng*, tot in de *Baarmoeder*, waarïn ik de Vliezen en de Wateren van een tweede Kind vond.

Ik deed een zagte trekking om te zien, of het éérſte niet een eigen *Moederkoek* had; maar vindende een tegenſtand, zo opende ik de Vliezen van het tweede Kind, welk vóórkwam gelyk het vóórgaande, en ingevolgen van dien vereïſchte het dezelve handelwyze.

Hebbende de *Strengen* doorſneeden, zo trok ik aan dezelve eenige reizen by beurten, en ſomtyds aan beide te zamen, maar zonder vóórdeel: toen bragt ik myn Hand voor de tweede reis binnen, en haalde twee *Moederkoeken*, die vaſt aan malkander verbonden waren, door een tusſchen komend vlies, 'er uit.

Op dezen tyd dagt ik, dat myn Arbeid volbragt was, maar ik was bedroogen, want in weinig Minuuten daarná, zo klaagde de Lyderes over nieuwe *Weden;* en by de onderzoeking, zo bleek het een derde Kind te zyn, 't welk met zyn Rechterhand en Voet vóórkwam. Ik bragt toen myn Rechterhand in de *Baarmoeder*, en ging verder ópwaards, om de ándere Voet te krygen, maar de *Baarmoeder* was zo ſtrengelyk, om het Lighaam van 't Kind gekrompen, dat het veel moeite in had, om zulks te volbrengen: de *Moederkoek* volgde kort daarna.

NEGENDE GEVAL.

Waarïn drie Kinderen Verloſt *wierden*, *medegedeeld in een* Brief *van* DR. HARVIE, *te* LONDEN 1761.

Hy wierd gehaald by eene Lyderes, omtrend op het einde van de vierde Maand haarër bevrugting, maar zy was zo dik, gelyk eene Vrouw, die tot haar vollen tyd gekomen was, en, zo als men dagt, van een Waterbuik: echter, naar de onderzoeking van haar Buik, en om dat zy gevoelbaare beweeging van 't Kind ontdekte, zo vond hy dat de dikte, door de uitzetting van de *Baarmoeder* ontſtond. Haar klagten op deze tyd, tot dat zy in Arbeid viel, waren vóórnamelyk over *Hartpynen*, *Braakingen*, *Benaauwde Ademhaaling* en *Hardlyvigheid*; voor welken zy dikwils *Adergelaten* was, en zelden gemiſt had te gebruiken, *Magneſia Alba.* Door het aanhoudend *Braaken*, verloor zy haar kragt, en was zeer uitgemergeld.

Toen zy den Arbeid kreeg, vond hy den *Moedermond* geöpend, ter breedte van een halve Kroon, en het Hoofd van 't Kind zeer laag. Haar *Weden* langzamelyk en zwak zynde, zo ſchreef hy haar een *Aarsſpuitzel* vóór, welke werkte, na welke de *Weden* ophielde. Toen hy den volgenden Dag gehaald wierd, werd hy onderrecht, dat de Vliezen gebroken, en dat 'er een groote menigte Wateren ontlaſt waren, en noch aanhielden te ontlaſten; en ook was hy onderricht, dat ze in geen vier Maanden zo gemakkelyk had geweeſt; want zy kon nu *Ademen* en eenig voedzel inhouden; maar had geen *Weden.*

Hy wierd den volgenden Dag wederöm gehaald, des Nagts om één Uur: de *Weden* waren niet ſtreng of menigvuldig, maar de *Moedermond* was genoegzamelyk geöpend, en het Kind wierd gebooren, in omtrend vyftien Minuuten.

Na de *Navelſtreng* bezorgd, en het Kind aan de *Kraambewaarſter* overgegeven te hebben, zo vond hy een Hoofd van een tweede Kind vóórkomen: by de éérſte *Wede* brak hy de Vliezen, en byde tweede of meer, wierd dit Kind ook verloſt. Na dit ook bezorgt te hebben, zo vond hy, dat 'er een derde Kind, door de groote uitzetting van de *Baarmoeder*, was; maar de Lyderes flaauw zynde, en om te beletten het gevaar van de ſpoedige ontleediging der *Baarmoeder*, zo ſpelde hy een langen Handdoek, matig vaſt, om den Buik, en gaf haar den volgenden Drank.

℞. *Confect. Democrat. Unc. Drachm.* ß. *Aq. Alexiter Simp. Unc.* iß. *Aq. Nucis Moſch. Drachm.* ii. *Tinct. Thebaic.* gt. xv. *Syr. Alb. Drachm.* i. M.

Onderſloeg haar wederöm, en vindende, dat de Vliezen niet neederwaards ge-

geperst wierden, of eenig gedeelte van 't Kind; en dat na gedachten verkeerd vóórkwam, zo onderzogt hy de zaak hooger-ópwaards, en vond het Hoofd en de Vliezen aan den *Rand* van 't *Bekken*. Deze gebroken zynde, zo wierd dit derde Kind, door behulp van de daaröp volgende *Wede* verlost. Alschoon de Lyderes tot hiertoe, maar zeer weinig *Bloed* had ontlast, echter, om dat 'er meer begon te komen, en de Vrouw zwak was zo heeft hy haar zagtelyk bygestaan, en haalde de *Moederkoeken* uit, twee van hun te zaam vereënigd, en één afzonderlyk.

Te deezer tyd was zy zeer flaauw; maar de vóórnoemde Drank dee vóórdeel, en zy geraakte in slaap, en na eenige Uuren, zo ver hersteld, dat ze instaat was, dat men haar kon verschoonen. Zy had een geweldige *Hoest* drie Weeken vóór de verlossing gehad, welke, na dezelve, allengskens verminderde, en is nu volkomen hersteld. De Kinderen waren alle drie Jongens, in 't leven en wél.

Hy merkt aan, uit verscheiden Gevallen van Tweelingen, welke hem voorgekomen zyn, dat hy rede heeft te denken, dat het een vóórnaam bewys is van Vrouwen, die met meer dan één Kind bevrugt zyn, dat dan de Buik vroeger ópwaards reist, dan in geval 'er maar één is. De vóórnoemde Vrouw was dikker op het einde van de vierde Maand, als Vrouwen gemeenlyk op haar vollen tyd zyn.

TIENDE GEVAL.

Van Tweelingen. *Waarïn het tweede* Kind, *in de zevende* Maand, *door den* Heer GIFFARD, Verlost *wierd. Zie zyn* 151ste Geval, *den* 6de October 1730.

Ik wierd gehaald des Morgens om vier Uuren, by eene Vrouw, van een *Snuifdoosmaker* in de *Dian-street*, na by *Red-lion Square*, welke, volgens haar rekening, omtrend zeven Maanden Dragts was. Ik was omtrend drie Maanden te vóóren, wanneer zy in gevaar was van te *Miskraamen*, by haar geweest, en door behoorlyke *Middelen*, genas ik haar op dien tyd; maar terwyl zy nu een Vrugt ter Waereld had gebragt, een wyl te vóóre, toen wierd 'er om my gezonden. Ik wilde aanstonds myn Hand inbrengen, om den *Moederkoek* na te spooren; maar de Vrouw kon met geen reden overtuigd worden, van zulks my toe te laaten, en oeffende eenige tegenstreevingen, tot dat zy overtuigd was, door de aandringing van de Vrinden, en de bevatting van 't gevaar, waarïn zy komen konde, indien dezelve niet uitgehaald wierd; wanneer zy my eindelyk toeliet, de geheele Hand in de *Schede*, en spoedig tot den *Moedermond* te brengen, welke ik vond, dat zo sterk tezaamgetrokken wierd, dat ik bezwaarlyk de toppen van myn' Vingeren 'er in kreigen konde. Maar allengskens den Mond geöpend

hebbende, bragt ik myn Hand in de *Baarmoeder*, en vond iets dat harder dan de *Moederkoek* was, hetwelk een tweede Kind scheen te zyn, dat in de Vliezen besloten was, welke zeer uitgezet waren door de Wateren.

Ik brak de Vliezen aanstonds, met de einde van myn' Vingeren, en toen bragt ik myn Hand binnen dezelve, en spoorde de Voeten ná. Het éérst wat ik ontdekte was het Hoofd, hetwelk ik voorby passeerde, en zogt naar de Voeten, waarvan ik 'er één zeer spoedig ontdekte. Deze haalde ik uit, en om dat ik den *Moedermond* wydgenoeg geöpend had, en het Kind van gelyke klein was, zo oordeelde ik, dat ik hetzelven gemakkelyk zoude uithaalen by het *Been*, dat alreeds uitgehaald was, zonder behulp van nieuwe *Weden*, door myn Hand, wederöm in de *Baarmoeder* te brengen, en de ándere Voet nederwaards te haalen.

Om die rede, vatte ik de holte van 't *Been*, en verzekerde my van 't zelve, en trok het zagtelyk vóórwaards, ik zeg zagtelyk, want indien ik eenige kragt had geöeffend, zo mogt ik het van 't Lighaam getrokken hebben, alzo het *Been* zeer klein en teeder was: terzelver tyd verzogt ik de Vrouw mede te helpen, door sterk neederwaards te perssen, hetwelk veel toebragt tot de uithaaling van de Heupen, het Lighaam en het Hoofd; al hetwelke spoedig volgde.

By de opbrenging van myn Hand, om de *Nageboortens* te haalen, zo vond ik 'er twee geheelyk van malkander gescheiden, en ik ontmoete de *Nageboorte* van het éérstgebooren Kind vóórüitsteekende, en liggende in de *Schede*; deze haalde ik aanstonds uit; en toen myn Hand wederöm inbrengende, zo vond ik de ándere, liggende in de *Baarmoeder*, maar volkomen gescheiden van dezelve, zo dat ik geen meerder moeite had, onder de uithaaling van déze, dan aan de ándere.

In de *Memoriën* van de *Academie* van PARYS H. 1727. *Pag.* 15. 20 en 21, is een berigt van twee Kinderen, die verlost zyn acht Dagen na den ánderen.

ACHT-

ACHT-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

VAN MONSTERS.

(Zie het 1ste *Deel*, 3de *Boek*, 5de *Hoofddeel*, de 2de *Afdeeling*.)

EERSTE GEVAL.

De onderstaande Geschiedenis, *is van twee* Kinderen, *die met de* Borsten *en* Buiken *aanëen gegroeid waren: zy hadden beide* Haase Lippen, *en maar één* Navelstreng, *de* Vaten *waren van een gescheiden onder de* Huid *der* Buiken, *en ieder* Kind *had zyn eigene. Beide wierden my gezonden door denzelfden* Heer, *aan wien ik intusschen myn* Verzameling *van* Vrugten, *gevoegd by andere nuttige* Verzamelingen *van* Preperatiën, *van tyd tot tyd by een vergaard, voor de onderwyzingen en tot vóórdeel der* Leerlingen, *heb medegedeeld; te weeten in* Handen *van den* Doctor HERVIE, *myn* Opvolger *in de* Tak *der* Vroedkunde.

MYN HEER,

Verblyd zynde, myn beloften te kunnen volbrengen, zo zend ik aan UEd. een Preparatie, welke ik hoop, dat ten vollen aan Uwe verwachting beandwoorden zal. De Moeder die te vóóren zeven of acht Kinderen had gehad, *Miskraamde*, van deze, op het einde van de twintigste Week, door haar groote ongerustheid, want zy stelde zich, vol angst, een *Varkenskop* vóór. Zy wierd in 't éérst aangetast door een sterke *Vloeijing*, welke verminderde door *Aderlaten*, en rustverwekkende *Medicynen*. Den volgenden Dag eenige sterke *Weden* gewaarwordende, zo zond zy om de *Vroedvrouw*, die haar in eenige Minuuten Verloste; niettegenstaande hun kleinheid, zo kwam één van hen met de Voeten vóór, zy vond groote moeijelykheid, by de uithaaling van hen, gelyk UEd. wel zien zult door de verscheuring aan één van die, hetwelk wederöm vast gehegt is. Zy hadden geen teeken van leven. De Moeder heeft sederd twee schoone Kinderen gehad. Dit gebeurde in 't Jaar 1735.

Het is aanmerkelyk van de Vader van deze Kinderen, dat hy geen Tanden vóór den Ouderdom van één - of twee - en - twintig Jaren had; maar heeft nu zulk goede reije. als ik ooit gezien heb, en kan nu met dezelve een zeer groot Gewigt optillen, enz. Medegedeeld van HENRY NORTH, *Heelmeester in* STIERMINSTER NEWTON, in het Land van DORSET den 4 July 1747.

TWEEDE GEVAL.

Van een Geboorte *eenes* Kinds, *in hetwelk de* Hersſenpan *ontbrak; medegedeeld door den* Heer PIERCE, Kruidmenger *van 't* ST. THOMAS HOSPITAL 1747.

Het was een Jonkske, zyn Lighaam en zyn Leeden waren van een ongemene maat, met zeer breede Schouderen en een vleesächtige Hals. Het Hoofd was kleiner dan van zulke Kinderen, die op hun behoorlyken tyd komen, gelyk dit kwam. De Neus was breed en plat, de Oogen van een volkome groote, en zeer uitpuilende, zodanig dat de Leden over dezelve niet heen komen konden, de Ooren waren aanmerkelyk groot en dik. Daar was geen *Hersſenpan*, tot dekking van de *Hersſenen*, en de *Randen* van de *Beenderen* van 't ónderſte gedeelte van 't Hoofd waren recht en glad, gelyk als of zy even boven het Ooghol afgezaagt waren geweeſt. Aan 't vóórſte gedeelte, ontbrak het *Vóórhoofdsbeen*, aan het áchterſte gedeelte, voor het grootſte gedeelte, het geheele *Achterhoofdsbeen*. De *Wandbeenderen* ontbraken geheelyk, en om dat 'er geen *Hersſenpan* was, zo wierden de *Hersſenen* met niets anders, dan met het dikke- en dunne *Hersſenvlies* bedekt, welke een donkere bonte en blaauwe kleur hadde, en was op verſcheide plaatzen door de *Hersſenen* uitgepuild, zo dat het een onëgaale Oppervlakte maakte, om by gebrek van *Beenen* de *Hersſenen* te bepalen. Deze onëffenheid en zagtheid tezaamen met de *Randen* der *Beenderen*, was het dat de *Vroedvrouw* ontſtelde; en verdagt haar een moeijelyke verlosſing. Het berigt dan van de Moeder gegeven, als de waarſchynelyke oorzaak van dit ongeval, is als volgt.

Op den negenden van *April* 1747, wanneer zy was naby de tweede Maand van haar Dragt, zo wierd zy afgrysſelyk vervaard, met te denken op den *Lord* LOVATT, welke daags te vooren onthoofd was. Haar Man was de onthoofding gaan zien, onder een gedrang op TOWER-HILL, en wanneer het nieuws, dat het *Schavot* was neder gevallen, en door dit Toeval veele gekweſt, en eenige op de plaats gedood waren, haar ter Oore kwam, zo wierd zy aanſtonds bevreesd, dat haar Man onder het getal van dien mogt zyn, en zynde grootelyks aangedaan. Terwyl zy in deze bekommering was, zo kwam een gedienſtige Vrouw, en zeide dat 'er een Vrind van haar, aan wien zy een een groote verpligting had, op de plaats was dood gebleeven; en dat zy zyn Brein op den Grond had zien leggen; waaröp deze arme Vrouw, haar beide Handen in een groote benaauwdheid naar het Hoofd bragt, en aanſtonds door een Flaauwte van haar zelfs viel.

EER-

EERSTE GEVAL.

In de *Philosophische Transactiën*, No. 65, pag. 2096, is een berigt van een *Monstereuse Geboorte*, door Dr. DURSTON, welke twee *Hoofden*, twee *Halsen*, vier *Armen* en vier *Beenen* had, die alle wel gevormd geschapen waren; maar alleenig één *Romp* had. Daar was geen spoor van de *Long*, en maar alleenig één groot *Hart*, één *Middelrift*, één *Navelstreng*, één groote *Lever* één *Maag*, vier *Nieren* twee *Pisblaasen*, en twee *Baarmoeders*. Daar was maar één *Intestinum Colon*, welk eindigde in twee *Intestina recta*. Het woog acht Ponden en een vierde, en de lengte van het Hoofd, tot de Voeten, was volkomen acht Duimen en een half.

TWEEDE GEVAL.

Daar is een ándere *Monstereuse* Vrouwelyk Geboorte, in No. 138. *Pag.* 961. door Dr. SAMUEL MORRIS. Daar waren twee Hoofden, en alle de Deelen dubbeld, boven het *Diaphragma*, en enkel, beneeden hetzelve, buiten eenige spoor van de *Maag*. De *Baarmoeder* was van een gemeene groote, maar de *Clitoris* groot: daar waren allenig maar twee *Beenen*, en twee *Armen*; de *Nageboortens* waren zeer groot, en woogen omtrend acht Ponden. Het ééne was levendig, en het ándere Ademde pas.

DERDE EN VIERDE GEVAL.

Zynde een ánder berigt van een dubbelde Geboorte, in welke de Kinderen aan de Borst waren vereenigt, in No. 2. *Pag.* 21. te vinden; zy waakten en slaapten nooit te gelyk. Desgelyks weenden, zoogden, en ontlasten zy byzonder.

Dezelve Papieren verhaalen ook, dat 'er een diergelyk Geval geweest is in WALES, en de Kinderen leefden zo lang tot zy konden praaten, den ééne tot de ánderen, hetwelk zy deeden met traanen, wanneer zy dagten, dat den ééne de ánderen zou overleven, maar stierven juist beide te gelyk.

VYFDE GEVAL.

Van een *Monstereuse Geboorte* van den *Heer* ROBERT TAYLOR, genoegzaam van dezelve natuur, gelyk het 3de en 4de voorgaande *Geval*, in dezelve *Transactiën* No. 308. *Pag.* 2245. te vinden.

ZES.

ZESDE GEVAL.

In de *Philosophische Transactiën* No. 453, p. 837. vind men van een *Monstereuse* Jongen, die gezien is te MONTPELIER, door DR. ANDREW CANTWILL, omtrend dertien Jaren oud, die het ónderste gedeelte van een ándere Jongen ondersteunde; de vóórste deelen van ieder Aangezigt veréënigt aan malkander waren.

ZEVENDE GEVAL.

Aanmerkingen op de *Vóórtteelingen* en op de *Monsters*, door DR. SUPERVILE. Zie de *Philosophische Transactiën* No. 456. p. 294.

Behalven de vóórnoemde Gevallen, zo zyn 'er ándere Schriften over Geboortens, in welke de *Beenderen* van het ópperste gedeelte van de *Hersenpan* ontbraken; in de meeste van welke, de vóór-en áchter *Hersenen* misten; als ook van de zulke, welke levendig geboren wierden, maar kort ná de Verlossing Stierven. Zie No. 99. p. 6157. No. 226. *p.* 439. No. 228. *p.* 553. No. 234. *p.* 717. No. 251. *p.* 141. No. 320. *p.* 310.

In de *Philosophische Transactiën* No. 487. *p.* 325. A. is een *Brief* van JOHN HUXHAM M. D. te C. MORTIMER M. D. aangaande een Kind, hetwelk Gebooren wierd, met een buitengewoon Gezwel, naby den *Anus*, bevattende eenige Teekens van een éérst beginnende Vrugt.

In de *Philosophische Transactiën* No. 472. *pag.* 10. is een *Waarneeming* van een *Spina Bifida*, gemeenlyk zo genoemd; door GEO. AYLETT. *Heelmeester* te WINDSOR.

In de *Mémoire de l'Academie de Sciences* te PARYS, M. 1701. *pag.* 112; is een berigt van eene Vrugt in het *Eyernest* van eene Vrouw gevonden.

In dezelve H. 1703, p. 43, is een berigt van een jong hondje zonder spoor van *Slokdárm*; een volstandig bewys, dat de Vrugt niet gevoed word, door dezelve, maar door den *Navelstreng*.

Noch in dezelve H. 1711. *p.* 26. een beschryving van een Vrugt, zonder de *groote* en *kleine Hersenen*, of *Ruggemerg*.

En in 't Jaar 1712. *p.* 40. van een voldraagen Mannelyke Vrugt, die noch *Hersenen* noch *Ruggemerg* had; welke noch een-en-twintig Uuren leefde, en nam eenige Voedzelen naar zich.

In dezelve *Memoriën* M. 1732, *p.* 309. van een *Monstereuse* Vrugt met *twee Lighaamen*, het ééne Mannelyk en het ándere Vrouwelyk.

In de *German Ephemerides*, vind men een groot getal Historiën van zulke *Monstereuse* voortbrengzelen. Zie desgelyks ook RUISCH.

Van MAURICEAU.

Op de 53ste *Pag.* en de 64ste *Waarneeming*, meld hy, dat hy gezien heeft, een dood Kind van eene Vrouw, onlangs verlost in de zevende Maand van een *Monstereuse* gedaante, zynde de Armen en de Voeten geheel Wanschaapen, en het Hoofd zonder Hals, vereënigd aan de Borst, hebbende in 't Hoofd inplaats van Brein, een soort van een dikke vlakke *Kap* of *Muts*, gelykende een rood en vlak Gezwel. Dit had een uitgroeiszel gelykende naar een Staart, welke zich uitstrekte langs de Ruggegraat tot aan het *Heiligbeen*; en aan de rechter zyde van de *Navel*, was een aanmerkelyk bond en blaauw Gezwel, gelykende naar een *Buikbreuk*, in welke verscheiden van de inhoudende Deelen des Buiks, bevat waren. Dit Kind was eenige Dagen te vóóren dood geweest, toen het verlost wierd, gelyk bleek aan de *Opperhuid*, welke 'er gemakkelyk afscheide. En de *Monstereuse* gedaante, word geloofd ontstaan te zyn, door een geweldige gemoeds en Lighaamsbeweeging, die de Vrouw in den beginne van haar Bevrugting aantastede.

Van MAURICEAU.

Op *pag.* 301, en de 363 *Waarneeming* meld hy, dat hy eene Vrouw verlost heeft van haar éérste Kind, wiens Spieráchtige Deelen van 't geheele Lighaam *hard* en *schirreus* waren.

Van MAURICEAU.

In de 118 *Waarneeming* op *pag.* 63. geeft hy een berigt van een Vrouw die hy verlost heeft, in de áchtste Maand van haar éérste Kind, wiens Hoofd van een *Monstereuse* gedaante was, zynde zonder de minste *Hersenen*, maar in plaats van ál de ópperste Deelen van het Hoofd, was 'er maar alleen een bruin roodáchtig zelfstandigheid; aldaar zyn oorsprong neemende, alwaar de *Achterhóófdsbeenderen* beginnen; en de twee Oogen waren uitpuilende. Deszelfs Voeten waren binnewaards gekeerd. Deze *Monstereuse* zamenstelling wierd toegeschreeven aan een groote afmatting op een Reis. (*)

Hy meld te hebben gezien, op de Jaarmarkt van ST. LAURENCE, twee jonkskens die dood waren, zynde hunne Lighaamen aan het ópperste gedeelte van de Borst aan malkander gegroeid. De Moeder was in de zevende Maand van haar Dragt gegaan, maar niets byzonders is 'er van de Geboorte gemeld.

Monsr. LAMOTTE in zyn 4de *Boek*, het 14de *Hoofddeel*, geeft verscheiden Gevallen van verminkte en misgevormde Kinderen op.

(*) De 118 *Waarneeming* van MAURICEAU behelst geenzins zulk een *Monstereus* Kind; maar de 348ste komt 'er naby: als mede by die, welke in zyn 1ste *Boek* 10de *Hoofddeel*, in 't Tractaat van de Ziektens der Zwangere Vrouwen, opgeteekend zyn.

NEGEN-EN-DERTIGSTE VERZAMELING.

(Zie het 1ste *Deel*, 3de *Boek*, 5de *Hoofddeel*, de 3de *Afdeeling.*)

Over de Keiſerlyke Sneede *die volbragt is*, *zo wel aan Doode als Levende* Lighaamen.

No. 1.

EERSTE GEVAL.

Waarin in een Geval *van Vloeijing*, *de* Vrouw *ſpoediglyk overleed*, *en aanſtonds geöpend wierd*, *om het* Kind *te behouden.*

In 't Jaar 1747, wierd ik gehaald, door een *Vroedvrouw*, by eene Vrouw, welke door een geweldige *Vloeijing* wierd aangetaſt; maar zy onwillig, dat ik haar kon onderſlaan, en de ontlaſting geſtopt zynde, eer ik by haar kwam, zo ſchreef ik haar een *Mixtur* van de *Tinctura Roſarum* en *Liq. Lauda.* vóór, als dit bereid was, haar in te geeven, en ik verzogt hen dat zy om my wilden zenden, indien de *Vloeijing* weeröm mogt komen.

Zy was noch veertien Dagen, binnen haar vollen tyd; de ontlaſting was ſnel, in een groote menigte, en hield dan weer ſpoedig op; dezelve bleef dien geheelen Dag geſtild tot aan den Avond, en toen begonze weeröm en hield dien geheelen Nagt aan, en ik wierd niet gehaald voor den volgenden Morgen, wanneer ik haar zwak, en afgemat vond. Alſchoon zy geen teekens van Arbeid had, nochtans was de *Moedermond* zagt, en een weinig geöpend, en ſomtyds geleek het vóórgekomene, of *geronnen Bloed* of de *Moederkoek* te zyn. Eer ik den tyd had om haar in een ſtand tot de Verlosſing te brengen, zo viel zy in *Flaauwten*, en de *Stuipen* daarby komende zo overleed zy. Alzo 'er nu niemand als de Man, en de *Kraambewaarſter* tegenwoordig was, zo zond ik aanſtonds om den *Kruidmenger*, die 'er al der naaſt woonde. Alle de omſtanders volkomen overtuigd zynde, van de Dood der Vrouw, zo maakte ik aanſtonds een groote opening in den Buik, met oogmerk om het Kind te behouden. Schoon de Moeder zeer Vet was, nochtans waren de bekleedzelen van den Buik veel dunner, dan ik verwagt had, door de groote uitzetting van de *Baarmoeder*. Ik maakte desgelyks een groote opening in de *Baarmoeder*, welke noch geen vierde van een Duim dik was. Daar wierd aanſtonds, een groote menigte Water, in een *Bekken*, hetwelk omtrend

trend twee *Quarts* bedroeg, ontlast. Toen haalde ik het Kind, dat groot en grof was, uit, maar het had geen teken van leven, en scheen al eenige Uuren dood geweest te zyn, door de Styfheid der Leeden. Ik onderzogt met verdrag de *Baarmoeder*, en de *Nageboorte*. De *Baarmoeder* en het Lighaam van de Vrouw scheenen ten eenemaal van 't *Bloed* ontlast te zyn; want daar ontlaste zig byna geen *Droppel*, onder het openen van de Deelen. Ik scheide de Vliezen langzamelyk af, welke aan de binnen zyde van de *Baarmoeder* gehegt waren. In deze *Operatie*, bemerkte ik kleine dunne vezelen, gelykende naar Hairen, die van de *Baarmoeder* tot de Vliezen uitgestrekt waren, en onder de Afscheiding trokken 'er eenige in de *Baarmoeder*, en sommige in de Vliezen terug. Ik vond den *Moederkoek* vast zitten, aan het önderste en linkere gedeelte van de *Baarmoeder*, en omtrend drie Vingeren breedte van denzelven over den *Moedermond* heen liggen. Ik scheide toen desgelyks den *Moederkoek* af, en vond ook zulke vezelen omtrend van dikte, gelyk *Varkens Borstels*, inkrimpende gelyk de vóórgaande. Alle deze Deelen van den *Moederkoek* zaagen 'er wél uit, maar dat gedeelte welk los was, en over den *Moedermond* heen gezeeten had, scheen versturven, en in het midden gespleeten, 't welk zeer waarschynelyk de oorzaak van des Kinds dood was, door de aanhoudende ontlasting van *Bloed* uit den *Moederkoek*. De Moeder had gemakkelyke Arbeiden van haar vóórgaande Kinderen gehad. De *Moedermond* was dun, zagt, en open, ter breedte van een halve Kroon. Ik opende hem gemakkelyk, waarüit bleek, dat indien 'er des Avonds, om my gezonden was geweest, en het my toegelaaten was, dat ik haar dan vyliglyk zoude verlost hebben. Het Hoofd kwam vóór; maar te schielyk zynde, zo nam ik toen ter tyd de ligging van 't Lighaam niet in acht.

TWEEDE GEVAL.

In welke de Baarmoeder *geöpend wierd, en zich alle zaaken genoegzaam, op dezelfde wyze, gelyk in 't vóórgaande* Geval, *openbaarden, in 't Jaar* 1748.

De Vrouw was in haar veertigste Jaar, van een grof gestel, en had nooit Kinderen ter Waereld gebragt. In de zevende Maand van haar Dragt, deed zy een Val, die een groote ontlasting te weege bragt, hoewel die, door een goede bestiering, spoedig hersteld wierd; doch dezelve kwam gemeenelyk, na de geringste beweeging of Arbeid, wederöm.

Omtrend in het midden van de achtste Maand, wierd ik gehaald, wanneer de ontlasting in een grooter menigte weeröm kwam dan te vóóren; maar dezelven verminderde allengskens, en hield spoedig geheel op. Ten deele scheen 't my toe, dat het hoog noodzaakelyk was, in deze omstandigheid, om haare kragten, door een voedzaame Leevensregel, op te beuren, en wel door de ligtste soort van voedzelen. Maar bedugt zynde voor gevaar, wegens haar

 groo-

groote zwakte, zo verzogt ik aan den Man, om een *Geneesheer* te laaten haalen, welke kwam en goedkeurde wat 'er gedaan was, en ordeneerde hetzelve bestuur aan te houden. Hierna was zy tamelyk wél, hebbende nu en dan eenige geringe ontlastingen, doch niet zo veel, dat 'er eenige ándere handelwyze vereïscht werd; want de Verlosfing kon nooit volbragt worden, met een vóórdeeligen uitslag, zelfs, al was de ontlasting in een groote menigte geweest, zynde de *Moedermond* digt gesooten, en buitengemeen styf. Twee of drie Weeken vóór haar vollen tyd, wierd zy overvallen met ligte *Weden*, om welke ik gehaald wierd, en vond den *Moedermond* geöpend, omtrend ter breedte van een *Engelsche Schelling*, en binnen denzelven een zagt Lighaam, dat zich liet bevoelen, gelyk een *Moederkoek*, of *geronnen Bloed*. Om dat zy den vóórgaanden nacht, maar tamelyk gerust had, flaauw en zwak was, en eenige kleine wederömkomende ontlastingen had, zo verzogt ik een *Consultatie*, met een ánder van de Konst, en de Familie Vreemdelingen in ENGELAND zynde, noemden 'er eenige der uitmuntendste van myn studie op. Een van de Vrouwen stelde den *Heer* RICHARD MANINGHAM vóór, maar hy verbonden zynde, zo wierd 'er om DR. SANDS gezonden, die van gedagten was, dat 'er niets beeter was, dan haar kragten op te beuren, door sop en voedzaame Spyzen, en maar vylig te wagten, tot dat de ligte *Weden* een rechten Arbeid te wege bragten, dan eenig geweld te oeffenen, om haar aanstonds te verlossen. Ik wierd omtrend de Klok van negenen des Avonds wederöm gehaald, wanneer zy, op eene spoedige wyze, door Flaauwtens overvallen wierd, in één van welke zy, toen ik in het vertrek kwam overleed. Deeze spoedige verándering belette my van iets te onderstaan, en inderdaad, was deze uitslag niet gebeurd, dan zoude ik bevreesd zyn geweest, dat zy onder de *Operatie* omgekomen zoude hebben, om rede van haar plomp en zwak Lighaam. Gevallen van deze natuur vereïschen de grootste vóórzorge, en bekommernis. Ik heb veele Vrouwen en Kinderen door haar aanstonds te verlossen gered, wanneer de Lyderesse niet te zwak en af waren, of uitgeput door geweldige ontlastingen van *Bloed*, en wanneer de ontlastingen niet al te spoedig gebeurde in een goede gesteldheid, de Deelen geöpend zynde, zagt, en 'er een uitzetting geschied was in een vóórgaande verlosfing; maar de Gesteldheid plomp, de Deelen taai, en de Lyderes zwak zynde, door de tusschenpoosende *Vloeijingen*, dan heb ik altoos de vóórgaande Handelwyze in 't werk gesteld, welke dikwils verzeld is geweest, van een goeden uitslag.

Toen alle de byzynde overtuigd waren, van de dood der Vrouw, zo opende ik haar Buik, en heb het Kind uitgehaald en de *Baarmoeder* onderzogt. Ik vond den *Moederkoek* vast zitten, aan het ónderste en áchterste gedeelte der *Baarmoeder*, en die was omtrend twee Vingeren breed, van deszelfs ónderste *Rand* van den *Moedermond* los, hetwelke denzelven bedekte; en dit was het dat DR. SANDS, en ik des Morgen gevoeld hadden. Na 'er de *Nageboorte* uitgehaald te hebben, zo beproefde ik, om met myn Hand, den *Moedermond* te openen, aan de binnen zyde, hetwelk ik met groote kragt volbragt, doch niet zonder een verscheuring

van

van twee Duimen aan de ééne zyde. Uit het vóórgaande blykt, hoe moeijelyk het is de Deelen, in een Vrouw, die van haar éérste Kind in Arbeid is, vóórnamelyk als zy zeer oud is, te openen. Inderdaad het is, somtyds onmogelyk om het te doen, vóór dat zy tot haar vollen tyd gekomen is, en dan noch niet, tot dat de Deelen dun, zagt, en wyd geöpend zyn geweest, in een vóórgaande Arbeid; gelyk beschreeven is, in de 35ste *Verzameling*, het 8ste en 10de *Geval.*

DERDE GEVAL.

Van eene Vloeijing, *waarïn de* Vrouw *overleed, en kort daarná de* Keiserlyke Snede *gedaan wierd*, COVINT. GARDIN April 1747.

De Vrouw was boven de acht Maanden Zwanger, van haar vyfde Kind. Zy was in den Morgenstond opgestaan, en had haar zelfs zeer veel afgemat, en ingevolge van dien, zo wierd zy aangetast, van pynen in haar Rug. Zy beproefde om haar Water te maaken, en van stonden aan wierd zy overvallen, van een geweldige *Vloeijing*, die voor het grootste gedeelte de *Water-pot* vulde. Haar *Vroedvrouw Mejuffr.* DRAPER, wierd gehaald; welke verzogt, dat men my wilde laate haalen. Toen ik kwam, was de *Vloeijing* gestild. Na haar *huivering* verstaan te hebben zo tragte ik om de zaak na te spooren, maar konde de *Moedermond* niet bereiken. Om dat zy gemakkelyk, en niet veel verzwakt was, zo wilde zy my niet toelaaten, dat ik myne poogingen verder ter uitvoer bragt. Ik verhaalde aan haar Vrinden, het Gevaar waarïn zy konde geraaken, indien de *Vloeijing* met geweld wederöm kwam; en raade hen aan, in gevalle dezelve mogt weder komen, aanstonds om my te zenden. Intusschen, om dat haar Pols vol was; zo verördeneerde ik tien Oncen *Bloed* uit den Arm te doen ontlasten; beval haar stil in 't Bed te houden, en dikwils van de volgende Mixtuur twee leepelen vol te geven.

℞. *Infus. Rosa Rubr. Unc.* v. *Elix. Vitriol. gut.* x. *Syrp. e Meconio Unc.* ß.

en dat 'er een Dood Plukzel gedoopt, in de volgende *Decoctum*, in de *Schede* zou gebragt worden.

℞. *R. Cort. Granato. Querci. Flo. Balaustior. Rof. Rub. ā ā. Drachm.* i. *coq. in Aq. Font. q. s. ad Unc.* iv. *Colaturæ adde Alum. rup. Drachm.* ß. *Vin. Rubr. Unc.* ij.

Zy wierd wederöm door een *Vloeijing*, omtrend ten elf Uuren, in den Nagt aangetast, en men zond om de *Vroedvrouw;* en schoon die niet t'Huis was, zo stelden zy het uit, om my te haalen, tot omtrend ten zes Uuren in den Morgen. Ik voelde toen haar Pols zwak, die ik bezwaarlyk kon onderscheiden: haar

leden waren koud, het koude zweet bedekte haar Aangezigt en Borst; en zy kon bezwaarlyk spreeken. Ik ordeneerde haar aanstonds een *Julepium*, met *Tinct. Castor.* en *Sp. Salis Ammoniac.* en in dien tusschen tyd, gaf men haar *warme roode Wyn.* Haar Vaten waren zodanig ontleedigt, dat haar *Vloeijing* maar *Bloedige Wei* was, en zeer gemaatigt. Ik ordoneerde haar Banden boven de Knieën, en Ellebogen te binden, en *warm Lywaat* en *warme Steenen* aan Handen en Voeten te leggen. Alle deze dingen wierden in 't werk gesteld, om haare kragten en geest op te beuren, eer ik de verlossing ondernam; maar eer alle myne orders volbragt waren, zo verviel zy in geweldige *Stuipen* en overleed aanstonds. Ik stelde toen tot behoud van 's Kinds leven, de *Keizerlyke Snede* vóór, een vóórstel tot welke men toestemde. Om alle opmerkingen vóór te komen, en verzeekerd te zyn dat de Vrouw dood was, zo zond ik om een *Kruidmenger*, en ik opende aanstonds de Buik en *Baarmoeder*, en ik haalde het Kind 'er uit; maar ik voelde geen klopping in de *Navelstreng;* noch daar wierd eenige klopping ontdekt aan 't Hart. Ik wreef het Kinds Hoofd met Geest, sloeg het op de Billen en schudde het Lighaam, om Pyn en een aandoening te verwekken. Een handelwyze van deze Natuur, opend somtyds de Zeenuwen en bevorderd de beweeging van 't Hart, en verwekt eene gemakkelyke toelaating van Lugt in de Long. Toen beproefde ik de needergeslaagen Long op te blazen door des Kinds Mond; maar alle deze poogingen waren te vergeefs; schoon alles binnen de vier Minuuten, na dat de Moeder dood was, verricht wierd. Het Kind was grof en volkomen: het *Balzakje* en *Lippen* waren natuurlyk: maar de Leeden waren wat styf, een omstandigheid welke aantoonde, dat het Kind al eenige Uuren was dood geweest.

Ik onderzogt, met meerder naauwkeurigheid, de volgende byzonderheden. Onder het openen van de Vrouw, vond ik de Deelen van den Buik, dun en gespannen, door de uitzetting van de *Baarmoeder.* Ik maakte de *Snede* met een omwonden *Lancet*, welke het bekwaamste Werktuig daartoe was, van de *Navel* langs de *Linea Alba* tot de *Schaambeenderen*, door de Bekleedzelen en het Buikvlies heen. De *Baarmoeder* was volkomen uitgezet, door de Wateren, die door de gemaakte opening te voorschyn kwam, en strekte de *Lippen* verscheiden Duimen van malkander. Toen opende ik de *Baarmoeder*, welke omtrend drieächtste van één Duim dik was; en daar scheen omtrend drie of vier Pinten Water, in de Vliezen bevat te worden. Toen ik kwam om te onderzoeken, de aanhegting van de Vliezen en den *Moederkoek*, zo vond ik de Vliezen vast gehegt aan alle plaatzen, waar die aan de *Baarmoeder* raakte, en onder de vóórzigtige afscheiding, nam ik overäl waar, kleine vezelen, gelykende naar Hair, uitgestrekt van 't één tot het ánder Deel. De *Moederkoek* zat vast, aan het áchterste en ónderste, gedeelte van de *Baarmoeder.* Ik bragt myn Vingeren ópwaards, in de *Schede* tot den *Moedermond*, welke omtrend een half Duim breedte geöpend was, en vond dat de *Onderrand* van den *Moederkoek*, de binnen zyde van denzelven bedekte, en dat die rondöm denzelven vast gehegt was, en desgelyks vast gehegt, langs het geheele ónderste en áchterste gedeelte van de

Baar-

Baarmoeder. Deze ſcheide ik vóórzigtiglyk van de *Baarmoeder* af, en hier verſcheen een gelyke ſoort van vezelen, die zich uitſtrekte van het ééne deel tot het ándere, gelyk by de Vliezen, maar dikker als *Varkens Borſtelen.* Maar daar was een grooter ruigheid of onëffenheid, gelykende naar kleine intandingen, in dat gedeelte van de *Baarmoeder*, en niet zo glad als waar de Vliezen vaſtgezeeten hadde. Daar was geen *rood Bloed* in de Vaten te zien, om dat het Lighaam van hetzelven uitgeput was. Ter plaatze, alwaar de *Baarmoeder* was geöpend, daar openbaarde zich de Monden van een groot getal Vaten, zynde ſommige van hun één half Duim, in middelyn. De *Vloeijing* ſcheen veröorzaakt te zyn geweeſt, om dat de *Moederkoek* over den *Moedermond* heen lag, welk altoos gebeurt, wanneer men den *Moederkoek* het éérſt ontdekt. Het Hoofd van 't Kind was neederwaards gekeerd tot den *Moedermond.*

No. 2.

Mönſr. LAMOTTE, in zyn 4de *Boek*, 11de *Hoofddeel*, meld van eenige Gevallen van ándere Schryvers, en geeft verſcheiden van hem zelfs óp, in welken de Doorgang tot de *Baarmoeder* toegeſlooten was, door eeldachtigheid. Maar hy opende en maakte ruimte, om de Kinderen te verlosſen, zonder verpligt te zyn, om de *Keizerlyke Snede* te doen. Zie de 31ſte *Verzam.* het 27ſte *Geval.*

No. 2. EERSTE GEVAL.

Uit de Proeven van EDINBURGH, *het* 5de *Deel*, *het* 27ſte *Art. van een* Keizerlyke Snede *volbragt, door een* Vroedvrouw *met vóórdeel; beſchreeven door den* Heer DUNCAN STEWART, Heelmeeſter *te* DUNGANON *in het Land van* TYRONE, *in* IERLAND.

De Hiſtoriën van de *Keizerlyke Snede* gering zynde, daaröm zend ik *UEd.* de volgende. ALICE O NEAL oud omtrend drie-en-dertig Jaaren, Vrouw van een armen Landman naby CHARLEMONT, en Moeder van verſcheiden Kinderen geraakte in *January* 1738 a 9. in Arbeid, maar kon van haar Kind, door verſcheiden *Vroedvrouwen*, die by haar waren, niet verloſt worden. Zy bleef in deze omſtandigheid twaalf Dagen, en het Kind was, na gedagten, van den derden Dag af dood geweeſt. MARY DONALLY, een ongeleerde Vrouw, maar uitmuntend genoeg by geringe lieden, tot uithaaling van doode Kinderen, gehaald zynde, beproefde, om haar op de algemeene wyze te verlosſen, en haar pogingen niet ſlaagende, ſtelde zy vóór om de *Keizerlyke Snede* te doen, met een *Scheermes*, door éérſt een *Sneede* door de Bekleedzelen, en dan een door de *Baarmoeder* heen te doen; na het openen van welke, zy 'er het Kind en de *Nageboorte* uithaalde. Het bovenſte gedeelte van de opening, was aan de ééne zyde een Duim hooger dan de *Navel*, en liep neederwaards tot aan het midden, tusſchen het

rechter *Zitbeen* en de *Linea Alba.* Zy hield de Lippen van de Wond te zaamen met haar Hand, tot dat 'er iemant een Meil weegs ging, en weerom kwam met zyde en gemeene Naalden, die de Kleermakers gebruiken. Met deze vereënigde zy de Lippen, op een *Hegting*, die gemeenlyk gedaan word by een *Haaze-Lip*, en bedekte de Wond, met het Wit van Eyëren, gelyk zy my eenige Dagen daarná verhaalde, wanneer ik door weetgierigheid na haar toe ging, en ondervzogt de arme Vrouw, die de *Operatie* ondergaan had. De herstelling was, door Zalven, van de *Vroedvrouw* zelfs volkomen ten einde gebragt.

Omtrend twintig Dagen daarna, was de Lyderes in staat om te Voet een Meil weegs te wandelen, en kwam by my in een Kleeremakers Huis, waar zy my de bedekte Wond door een Naad vertoonde; maar zy klaagde over haar Buik, dat die buitenwaards hong aan de rechter zyde, waar ik een Gezwel waarnam ter grootte van een Kinder Hoofd: en zy was gekweld met een *Witte Vloed;* vóór welke ik haar eenige *Medicynen* gaf, en beval haar een Afkookzel van de *Vulneari Plant* te drinken, en ondersteunde de zyde van den Buik, met een Bandage. De Lyderes genoot sederd dien tyd gezondheid, bestierde haar Huiswerk, en heeft dikwils ter Mark gewandeld na deze Stad, welke zes Meilen ver van haar Huis af was.

De volgende is van Dr. King, in hetzelve Deel *Art.* 38. Aldaar was een ándere Vrouw, woonende omtrend vyf Meilen ver van deze Plaats, van welke een *Vroedvrouw* een Kind haalde, door de *Operatie* van de *Keizerlyke Snede* omtrend twee Jaaren geleeden; ik zag kort daarna de arme Vrouw, en haalde de Naalden uit, welke de *Vroedvrouw* 'er in gestooken had, om de *Lippen* van de Wonde tezamen te houden, ik bemerkte, dat de Spieren in één klomp tezaam gekrompen waren, in het ónderste gedeelte van de Buik, welke aangroeide, en op het laatst doorbrak, en een meenigte stof ontlastede. De Vrouw is instaat van iets te doen voor haar Maagschap, met behulp van een groote Bandage, welke haar *Darmen* binnen hield. Het Kind welk ik zag, had niet buiten de *Báarmoeder* geleegen; want tot verscheiden reizen toe, verzekerde my de *Vroedvrouw* zelfs, dat 'er een *Been* van 't zelven in de *Schede* vóórgekomen was, en het gevoeld had, vóór de *Operatie.*

Armag 23 *October* 1740.

Door de vergelyking van tyd, en den afstand van Charlemond van Armag, gelyk gemeld word, in het laatste gedeelte van Dr. King's *Brief*, met die van de *Heer* Stewards, zo is het zeer waarschynelyk, dat dit het Geval van dezelfde Vrouw is, waar van zy beide melden.

No. 2.

No. 2. TWEEDE GEVAL.

Een *Keizerlyke Snede* verricht, door den *Heer* SMITH *Heelmeester* in EDINBURGH aan my medegedeeld, en bevat in den volgenden *Brief*, door DR. ADAM AUSTER.

MYN HEER!

Ik zend UEd. een Geval, van eene Vrouw, die een *Operatie* van de *Keizerlyke Snede* onderging. De éénigste opmerkelyke omstandigheid, in hetzelven, is, dat de bezwangerde *Baarmoeder*, onder het openen van dezelve, zonder een aanmerkelyke *Bloeding* verricht wierd; maar dezelve is zulk een gevaarlyke *Operatie* dat die nooit behoorde gedaan te worden, dan wanneer het de laatste waarschynlykheid is, dat men het Kind op geen ándere wyze kan verlossen. Ik was 'er tegenwoordig, toen de *Heer* SMITS de *Operatie* verrichte, en overdenkende de spoedige tezaamenkrimping van de *Baarmoeder*, zo vermoede ik dat de *Bloeding* daar door belet wierd.

EDINBURG 28 *July* 1758.

UEd.

A. A.

Ik wierd gehaald tot — PATERSON, by een Trommelmakers Vrouw, in de *Canongate* den 28 *Juny* 1737. omtrend den Avond, welke al zes Dagen in Arbeid was geweest, zy was een van de kleinste Vrouwen, die ik ooit gezien heb, en wonderbaarlyk mismaakt.

Ik onderstoeg haar, en vond iets diks in de *Schede*, dat ik in 't éérst vóór het Hoofd van 't Kind hield; maar ik ontdekte spoedig myn misvatting, doordien ik de zaak met meerder oplettendheid onderzogt, wanneer ik den *Moedermond* hoog ópwaards tegen de *Schaambeenderen*, en een weinig geöpend vond, en door dezelve heen, voelde ik duidelyk het Hoofd van 't Kind. Wat ik het éérst voor hetzelven gehouden heb, bleek het *Staartbeen* te zyn, dat van een zeer buitegewoone Maat, en gedaante was, inwaards gekeerd, ten eenemaal dwars in de *Schede*, en bereikte voor het grootste gedeelte, het vóórste gedeelte van 't *Bekken*. Omtrend één en één half, of twee Duimen, boven het uiterste van het *Staartbeen*, zo voelde ik de *Schaambeenderen* niet gevormd, in een bogt, uitwaards gelyk zy natuurlyk staan; maar waren inwaards gedrukt, zo dat ik bezwaarlyk myn Vingeren ópwaards, tusschen dit mismaakte *Staartbeen*, en de *Schaambeenderen* kon kreigen. De Vrouw zeer afgemat zynde door de *Weden*, en by gemis van slaap, zo schreef ik een *Opium Pil*, om rust te verwekken vóór.

Ik bezogt haar den volgenden Morgen, en vond dat zy eenige Uuren geslaapen had; maar na dat zy ontwaakte, zo kreeg zy geweldige *Weden.* —— by de onderslaaning, zo vond ik de *Moedermond* een weinig meerder geöpend, zo dat ik ter breedte van een halve Kroon het Kinds Hoofd, voelen kon. —— De zamenkrimping der Deelen was zodanig, dat het onmogelyk was om haar op eenige wyze te verlossen; om die rede poogde ik met al myn magt, om het *Staartbeen* neêder - en achterwaards te drukken; maar te vergeefs. Om die rede zeide ik aan de Vrouwen, die omtrend haar waren, dat het onmogelyk was om haar te verlossen; zy baaden my om een handelwyze te beproeven, hoe wanhoopelyk die ook mogt zyn. Een van hun stelde de Haak vóór, maar de doorgang tusschen de *Beenderen* van 't *Bekken*, was zo eng en zo gekromt, dat het my toescheen volstrekt onmogelyk te zyn, om op eenige wyze door denzelven heen, het Kind te haalen. Ik beloofde om in allerhaast, een Visite te doen, by eenige van myn Konstbroederen, en hen mede te brengen, om haar allen mogelyken bystand te doen.

Volgens belofte bragt ik verscheiden Konstbroeders met my, te weeten, Dr. John Lermond, en den *Heer* Drummond, *Heel* - en *Vroedmeester* enz. Wy waren eendragtelyk van gedachten, dat het Kind nooit door de *Schede* kon gehaald worden, en dat het de éénigste kans was, tot behoud van haar leven, zelfs schoon zy zeer klein was, de *Keizerlyke Snede* te moeten onderneemen. Dit wierd aan de Vrinden verhaald; en tot vóórkoming van eenig nadenken, zo verhaalden wy het grootste gevaar, waarin de Lyderes kon geraaken, door de *Operatie* in de strengste termen, en dat zy mogelyk onder onze Handen kon dood blyven, maar zy waren geresolveerd alle gevaar uit te staan.

Wy kwamen overëen, om des Avonds ten tien Uuren de *Operatie* te onderneemen. De volgende *Heeren* waren 'er tegenwoordig, Dr. Monro, *Professor in de Ontleedkunde*, de *Heeren Doctoren* John Lermont, James Dundass, en de *Heeren* Drummond, Osburn, Gibson, en Douglas, *Heelmeesteren.*

De Werktuigen en 't geen verder noodig was waren de volgende.

1. Een algemeene *Scalpel.* 2. Een *gekromde Schaar.* 3. Twee *Naaidraaden.* 4. Vier *groote Naalden* met *draaden* tot het doen van de *Buikhegting.* 5. *Plukzel.* 6. Een *groote Compres*, een *Servet en Schouderband.* 7. *Inkt.* 8. Een *Hartsterking*, om toe te kunnen dienen, onder het doen van de *Operatie.*

De Lyderes wierd op een met Deekens bedekte Tafel gelegt, met een Hoofdkussen onder haar Hoofd, haar Lighaam verzeekerd zynde, zo plaatste ik my aan haar linker zyde. Ik trok een Lyn met Inkt, zes Duimen lang, evenwydig loopende met de *Linea Alba*, en vier Duimen breedte van dezelve af, om de *Musculus Rectus* te meiden. Toen deed ik met een *Convex Scalpel*, een Sneede langs de *Linea Alba*, door de Bekleedzelen en het Vet heen. In het midden van de

de Sneede, door de Spieren en het Buikvlies heen, maakte ik een opening zo groot dat ik myn vóórste Vinger van myn Linkerhand, 'er in krygen konde, na welke ik met de *kromme Schaar*, de Wond óp- en neederwaards vergroote, egaal met de *Linea Alba*, die ik in de Huid gemaakt had. De *Arteria Epigastrica* wierd geöpend, welke ik aanstonds toesloot.

Toen maakte ik eene Sneede in de *Baarmoeder*, en verbrak de Vliezen, die het Kind omvongen, maar om dat het Kind groot was, zo vond ik de Sneede in den Buik te klein, zo dat ik verpligt was dezelve te vergrooten ópwaards, naar de korte *Ribben*, en neederwaards naar de *Schaambeenderen* toe, en de *Baarmoeder* naar evenreedigheid. Toen haalde ik het Kind, zonder eenig geweld uit, en daarná de *Moederkoek* en de Vliezen. Ik stak myn Hand wederöm in de *Baarmoeder*, en haalde eenig *geronnen Bloed* uit. Het Kind was dood, maar ten eenemaal versch. Ik bragt een gedeelte van den *Darm*, die neederwaards zakte, binnen, en dee de *Buikhegting* met drie hegtingen zonder spelden.

Na de éérste *Hegting*, zo gaf my de *Darm* de meeste moeite. Ik bedekte de Wond met zagt *Plukzel*, lag de groote *Compres* over dezelve heen, en over alles de *Servet*, die ik vast spelde aan den Schouderband.

De arme Vrouw stond deze *Operatie*, met een grooten moed door. Na dat zy te Bedde was gelegt, zo gebruikte zy een *rustverwekkenden Drank*, met *Laudanum* en een Vles met *Emulsi*, voor haar ordinaare *Drank*. Zy had niet boven de vyf Oncen *Bloed*, onder de *Operatie* verlooren. Des Nagts *Bloede* zy een weinig, maar dezelve hield op, toen ik by haar kwam; zy had niet geslaapen, maar voor het overige was zy reedelyk wél. Den volgende Dag bezogt ik haar, en zy verhaalde my, dat zy in den Morgen eenige sluimeringen gehad had. Omtrend de Klokke twaalf Uuren, zo klaagde zy over eenige ongemakken aan haar Maag, met een geneigdheid tot *Braakingen;* haar Pols was toen zeer snel en klein, zy wierd allengskens zwakker en zwakker, en overleed omtrend, ten vier Uuren in den Achtermiddag. Daar ontlasten niet boven de twee Teeleepels vol *Bloed* uit de *Schede*, en de *Baarmoeder*, was ten minsten één en één half Duim dik.

Haar Vrinden wilden niet toestaan, dat ik haar mogt openen.

In de *Memoriën* van de *Akademie* van de *Heelmeesteren* te PARYS, welke nu vertaald zyn, en in 't ligt gegeven door den *Heer* NEAL, *Heelmeester* van het *Hospital* te LONDEN, daarin zyn een groot aantal van Gevallen, en desgelyks veel disputen, vóór, en tégen het doen van de *Keizerlyke Snede*, wanneer de Vrouw leeft.

VEERTIGSTE VERZAMELING.

Over de Verſcheuringen.

(Zie het 1ſte *Deel*, 4de *Boek*, 1ſte *Hoofddeel*, 1ſte *Afdeel.*)

No. 1.

EERSTE GEVAL.

Ik wierd gehaald door de Vrinden, van een jonge Vrouw in de *Park-Street*, die verloſt was van haar éérſte Kind, door haar Moeje, welke een *Vroedvrouw* was; daar omſtreeks woonende. De éérſte Dag na haar verloſſing, zo had de *Kraambewaardſter*, de jonge Vrouw, en Vrinden ontroerd, door te verhaalen, dat de Vrouw geſcheurd was. Ik onderzogt de zaak, en vond dat het *Frenum Labiorum* geſcheurd was, maar de *Sphincter Ani* niet. Zy raasden alle tegen de *Vroedvrouw*. Ik verklaarde hen, dat zulke zaaken ſomtyds de beſte Konſtoeffenaaren over kunnen komen, dat 'er geen gevaar by was, en dat de Deelen zouden herſtellen, en te zamen krimpen. De groote Angſt van de Lyderes was, voor haar Man, die uit de Stad was, en zy vreesde dat dit ongeluk, wanneer die zulks gewaar werd, zyn misächting, voor haar verwekken zoude. Ik verligte haar in die vrees, door haar te verzekeren, dat indien zy het verborgen hield, dat hy niets van de zaak zoude kunnen weeten. Ik heb inderdaad zulke Gevallen zeer zelden gehad, in welke dit Toeval plaats gehad heeft, maar weetende dat dit gemeenlyk oorzaak is, van een groote beangſtheid voor de Lyderes, zo verklaarde ik zulks in 't geheim aan de *Kraambewaardſter*, gelyk in 't volgende Geval.

TWEEDE GEVAL.

Ik ſtond een Ouderlings Vrouw van haar éérſte Kind by; het Hoofd was groot, de Bilnaad wierd grootelyks uitgerekt en was dun. Ik hield de vlakke Hand tegen denzelven, geduurende een ieder *Wede*, tot vóórkoming van de ſcheuring, by de ſpoedige voortgang van het Kinds Hoofd. De *Weden* waren zeer ſtreng; en als dezelve over was, dan nam ik *Pomade*, en beſmeerde de Deelen. In zulk een tusſchen tyd, kwam 'er een *Wede*, ſpoediger dan ik verwagte, en vóór ik myn Hand, tot tegenhouding der deelen kon bezorgen, zo verloſten het Hoofd, en de Deelen waren geſcheurd, gelyk in 't vóórgaande Geval.

val. Ik verhaalde de *Kraambewaardſter* het ongeluk; maar verzogt haar zulks niet te melden; om dat het de Vrouw ongeruſtheid zoude *Baaren*, haar en de *Kraambewaardſter* meerder moeite zoude verwekken. Ik verzekerde, dat de Deelen zouden herſtellen, en nooit kwaade gevolgen naar zich ſleepen.

Ik wierd verzogt door Dr. Simpson, in *Spittle Square* te viſiteeren, eene Vrouw, welke een ánder *Vroedmeeſter* verloſt had, en die den Bilnaad gehegt had, na dat dezelve geſcheurd was in de Verloſing. De Pyn en Ontſteeking waren zeer groot, en de Hegting deed, zo het ſcheen, geen den minſten dienſt. Om die rede raade ik aan, om die los te maaken, na die los was, zo wierd de Lyderes gemakkelyker, de ontſteeking verminderde, en de Deelen herſtelden.

DERDE GEVAL.

Ik wierd gehaald by eene Vrouw, op den vyftienden Dag na haar verloſing. De *Bilnaad*, *Schede*, en *Rechtendarm* waren in malkander geſcheurd, omtrend ter lengte van twee Duimen, 't welk de ophouding van de *Fæces* verhinderde. De *Randen* van de geſcheurde Deelen begonnen om te krullen. Ik poogde met de Schaar en Naalden de *Randen* te vereënigen, gelyk in een *Haaze-Lip*; maar ik kon de Deelen niet genoegzaam vaſt houden, om zulks ter uitvoer te brengen. Ik bewond toen een Lancet, en met de punt kerſde ik hen, en met groote moeite maakte ik twee diepe ſteeken door de *Schede*, en den *Rechtendarm* heen, en twee in den Bilnaad; maar deze bragt binnen de twee Dagen een groote ontſteeking te weeg, en alle de ſteeken ſcheurde uit. De Deelen etterden, en wierden met vel bedekt; maar vereënigde, zich niet tezaamen doch zy trokken zich op zulk eene wyze byeen, dat zy drie Maanden daarna, haar *Excrementen* kon ophouden.

VIERDE- EN VYFDE GEVAL.

Ik bediende in twee Dagen, op verſcheiden tyden, twee Vrouwen, waarin de Arbeiden van beide langwylig waren geweeſt; door de grootte der Kinderen. De uitwendige Deelen waren zeer ontſtooken, en ſcheiden, verrot zynde, van de *Schede* af, na welke de Pis tegenwillig in de *Schede* volgde. By de onderzoeking, vond ik een opening in de Blaas, binnen de *Schede*. Zy beide hadde haar Water, zonder hinder verſcheiden Dagen, eer ik gehaald wierd, gelooſt, zo dat ik verzeekerd was, de openingen in de *Schede* en *Blaas* te zyn, die door de afſcheiding van de verſterving der Deelen ontſtaan waren. Ik beproefde in 't éérſt, om een Naad te maaken, een ontſteeking te verwekken, om de opening tezaam te trekken, maar ſlaagde niet: zo dat de Vrouw in dezen elendigen ſtaat bleef.

ZESDE GEVAL.

Ik wierd gehaald door Dr. Thomson, in Camberwell, om hem by te ſtaan in een Verlosſing van eene Vrouw, waarby de Arm, van 't Kind vóórkwam. Hy verhaalde my, dat de Vrouw in haar vóórigen Arbeid geſcheurd was geweeſt, zo dat zy met moeite haar *excrementen*, niet op kon houden. Eenige tyd na haar herſtel, onderzogten wy de Deelen, en namen raad met ánderen, maar vonden dat het onmogelyk was de Deelen te ſnyden, zodanig om dezelve te vereënigen met een Naad. Bovendien, zo was in de *Schede* en *Rectum* de ſcheuring geëindigt, en bevoelde hen zo dun, dat zy in dat gedeelte niet vereënigen konden. Eén van myn Leerlingen verhaalde my, dat hy geſlaagt had in één Geval, waar alleenig de Bilnaad was geſcheurd, door aanſtonds een Hegting te doen, gelyk in een *Haze-Lip:* echter, als het *Perinæum* maar alleen geſcheurd, dan is het van een gering gevolg, zo dat ik dan nooit die handelwyze zal beproeven, verbeeldende my dat het gevaarlyk voor de Vrouw is, om haar, kort na de verlosſing, daar aan blood te ſtellen; en waar de *Schede* en *Rechtendarm* inëen geſcheurd zyn, daar in is het onmogelyk de *Haazelips-Hegting* te doen. Dit laatſte Geval is van meerder gevolgen, ten opzigten van de tegenwillige ontlaſting van de *Fæces:* alſchoon de Deelen door den tyd, tot een zeekere trap, door hun vermogende kragt, herſtellen.

Ik wierd inderdaad door verſcheiden *Heeren* van de Konſt onderricht, van een oud ruuw *Vroedmeeſter* niet ver van Londen, welke gehaald wordende, in langwyligen Arbeiden, dan verloſten hy aanſtonds met den *Haak* of *Tang*, verſcheurde de Deelen, hechten hen, en gelyk de ſpreekwyze is, deed *Heelmeesters* werk: door welke Praktyk hy den naam kreeg van Dr. Pip, van zyn jonge mededingeren.

ZEVENDE GEVAL.

Eene Vrouw in 't Jaar 1730, met een mismaakt *Bekken*, die haar Kind verloren had, in een vóórgaanden Arbeid, en in Arbeid van een tweede, welk desgelyks langwylig was. Ik wierd gehaald, en juiſt toen het Hoofd verloſt wierd, kwam ik in 't vertrek; maar het Kind bleef ſteeken tegen de Schouderen. Ik verloſte het Lighaam, onder een volgende *Wede*; by het opbrengen van myn Hand in de *Schede*, zo ſtond ik verbaaſt te ontdekken, eene ſcheuring, aan de rechter zyde van den *Moedermond*, van omtrend drie Vingeren breedte. De *Moederkoek* volgde ſpoedig, na welke ik de zaak wederöm onderzogt, en ik wierd verzeeckerd van de ſcheuring, maar dezelve bevoelde ik kleiner, want de *Moedermond* was desgelyks ook een weinig geſcheurd aan die zyde. Om dat

zy

zy wat ver van my afwoonde, zo verzogt ik, dat zy zo min ſtuuren wilde als moogelyk was. Ik vreesde het ergſte, door deze ſcheuring der Deelen. Het Kind was dood; maar de Vrouw herſtelde, zonder eenige kwaade gevolgen. Ik verloſte haar daarná van een ánder Kind, welk kleiner en in 't leven was, en ik vond een groote ſleuf of gaaping, aan de zyde van den *Moedermond.* Ik heb eenige ándere gehad, in welke kenbaare ſcheuringen in den *Moedermond* zyn geweeſt, maar nooit vond ik dezelven van kwaade gevolgen, dan wanneer de Lyderes; door een kwaade behandeling, in een Koorts, of ándere gevaarlyke Toevallen wierd gebragt; door wiens vermoogen een ſpoedige verſterving in de *Baarmoeder* aan dat gedeelte veroorzaakt wierd, ingevolge van de ſcheuring. Hoewel ik hier moet uitſluiten het 10de *Geval*, van de 35ſte *Verzameling.* Zie desgelyks de 31ſte *Verzameling*, het 28ſte *Geval*; en de 33ſte *Verzameling* No. 2. het 9de *Geval.*

ACHTSTE GEVAL.

Waarin de Baarmoeder *ſcheurde*, *en het* Kind Verloſt *wierd met den* Haak.

Een oude Dienſtboode van den *Heer* BUCHMANS in COVINGTON, in het Land van LANERK, omtrend veertig Jaaren oud, in Arbeid van haar éérſte Kind, was Hikkende, gelyk een Kind, en verſcheiden Jaaren gekweld geweeſt met een benaauwde Borſt, en was twee of drie maalen herſteld van een *Waterzugt*, die de geheelen Vetrok de oppervlakte van haar Lighaam aandeed. Toen ik wierd gehaald in haar Arbeid, zo was haar *Waterzugtige* zwelling in een grooter graad dan te vóóren. Zy had verſcheiden Dagen in Arbeid geweeſt: de Vliezen waren noch niet gebroken, en daar konden geen Wateren ontdekt worden; het Hoofd kwam vóór, en wierd nederwaards in een zeer eng *Bekken* gedrukt. Zy was zeer zwak, en haar *Weden* verminderde. Geduurende dien tyd als de *Weden* op haar ſtrengſt waren, dan gevoelde zy ſomtyds, als of alles verſcheurde in haar Buik, of op een ſchielyk wyze ontlaſten wilde, en als of haar Buik begon platter te worden, en te verminderen in zyn uitzetting. Het *Bekken* was zo eng dat het noodwendig was haar te verloſſen, door het Hoofd te openen, en hetzelve met den *Haak* uit te haalen; gelyk hier boven onderwezen word. By de inbrenging van myn Hand, om den *Moederkoek* te verloſſen, zo vond ik, dat de *Baarmoeder* tot aan den *Bodem* geſcheurd was, en de *Darmen* neederwaards geperſt wierden. De *Moederkoek* wierd vóórzigtelyk verloſt, en de *Darmen* ingebragt. De *Baarmoeder* was op 't gevoel ſlap, en daar was geen groote *Vloeijing.* Om alle naadenkingen te vermeiden, wierd dit Toeval geheim gehouden. De ſcheur in de Deelen was zó groot, dat zy myn Hand doorliet. Zy ſcheen volkomen zonder pyn te zyn, maar zeer zwak, zy had geen *Braaking*, *Stuipen* of *Vloeijing*, en leefde tien of twaalf Uuren daarná.

N. E.

NEGENDE GEVAL.

Waarïn de Baarmoeder *gescheurd wierd. Medegedeeld in een* Brief *van den* Heer —— *in 't Jaar* 1746.

Omtrend twee Maanden daarná, wierd ik gehaald by eene Arme Vrouw, welke een tyd van acht Dagen, in Arbeid was geweest. Toen ik kwam, zo had de *Vroedvrouw*, een Godes en een vroome Vrouw gelykende, de ongelukkige Vrouw, met deze uitdrukkinge verlaaten, teweeten dat zy geen waren *Weden* hadde, en haar niet wilde verlossen, voor en alëer zy meerder *Weden* verkreeg. Maar toen ik kwam, zo vond ik haar in zo een slegten staat, gelyk een Vrouw op het eind van haar leven kan zyn. Want ik kon geen klopping, in de Slagäderen ontdekken. Zeer tegen myn geneigdheid, zo wierd ik verpligt, door eenige van haare Vrinden, om haar by te staan, en na de onderzoeking vond ik den *Moedermond* zo veel geöpend, dat hy vier van myne Vingeren inliet. Ik vond vangelyken de Kin van 't Kind vóórkomende, en rustende op de *Schaambeenderen* van de Moeder. De Wateren waren lang te vóóren geloost. Ik poogde aanstonds, om één van zyn *Beenen* te grypen, welke ik vond, en verloste de Moeder schielyk van een dood Kind; maar toen ik wederöm myn Hand in de *Baarmoeder* bragt, zo vond ik tot myn grootste ontsteltenis de *Darmen*. Zy was beangst geweest, van den Dag af, dat zy in Arbeid geraakt was geweest. Volgens UEd. wyze Raad, zo heb ik niets van de zaak gezegt, maar verklaarde haar, dat zy omkomen zoude, gelyk gebeurde, want zy stierf binnen de zes Uuren daarná.

LAMOTTE in zyn 4de *Boek*, 5de *Hoofddeel*, geeft twee Gevallen, op in welke de *Baarmoeder* gescheurd werd, door het Geweld van de *Weden*. De eene Vrouw leefde drie Dagen daarná, en de ándere vier. In een van hun, toen zy geopend wierd, zo was de scheur, door welke het Kind doorgegaan was, zodanig tezaam gekrompen, dat 'er pas het einde van den kleinen Vinger door konde.

In de *Memorien l'Academie de Science* H. 1724. *p.* 36 — 52. zyn Gevallen van verscheuringen van den *Baarmoeder* in de Verlossing.

MAURICEAU in zyn 577ste *Waarneeming*.

Geeft een berigt van een kleine Vrouw, welke hy twee Maanden na haar verlossing zag, die een tegenwillige ontlasting van Pis had, zynde ontstaan, door een langwyligen Arbeid, welke een *suppuratie* in de *Schede* en *Blaas* veroorzaakt had. Van deze bleef een *Fistula* na, door welke de Pis ontlaste. Hy geeft noch twee Gevallen van dezelve natuur óp.

Zie verder LAMOTTE, in zyn 5de *Boek*, 5de *Hoofddeel*, over kneuzingen en scheuringen.

No. 2.

No. 2.

Over Ontſteekingen *in de* Schaamdeelen.

EERSTE GEVAL.

Eene Vrouw klaagde op den derden Dag, na haar verlosſing, over een pyn en hardigheid aan de rechter *Schaamlip.* By de onderzoeking en navorsſing, zo vond ik, dat de zwelling en pyn, éérſt begonnen was, den nagt te vóóren. Ik ordeneerde 'er Stovingen op te liggen, beſtaande uit uitgeperſte *Emolliecrende Kruiden*, en die dikwils te herhaalen; en in dien tusſchentyd, verzogt ik hen, de Deelen te beſmeeren met *Ung. Sambuci;* door welke handelwyze de zwelling verminderde, en de Pyn af nam; en binnen vier of vyf Dagen verdween het ongemak geheellyk.

TWEEDE GEVAL.

Den Dag na een ſtrengen en langwyligen Arbeid, waren de uitwendige Deelen eener Vrouw na een éérſte Kind, zo buitengewoon gezwollen, dat zy geen Water kon loozen noch ter Stoel gaan, ſchoon zy 'er toe aangepord wierd, en het dikwils te vergeefs ondernomen had. Ik ſchreef dezelve Handelwyze vóór, gelyk hier boven, maar in plaats van de *Emollieerende Zalf*, zo ordeneerde ik een *Pap* van *Brood* en *Melk* 'er op te leggen, en te vernieuwen na ieder *Stooving.* Den volgenden Dag was de zwelling verminderd, zodanig dat de Lyderes vryëlyk Water kon lozen, en ging ter Stoel, en het geheele ongemak verdween allengskens, door het aanhouden van deze *Middelen*, zo dat de Vrouw herſtelde. Zie de 15de *Verzameling*, No. 3. het 3de *Geval.*

DERDE GEVAL.

Ik wierd gehaald door een *Vroedvrouw* by eene Vrouw, den vyfden Dag ná haar verlosſing. De Arbeid was langwylig en ſtreng geweeſt, veröorzaakt door een groot Kind; de uitwendige Deelen waren zeer veel gezwollen en bont en blaauw. De Pyn van de Ontſteeking was zeer groot geweeſt; maar was toen een weinig verminderd; een omſtandigheid, die my bevreesd maakte, dat zy in gevaar waren van te verſterven; echter, zo had ik hoop voor haar, vermits zy een overvloedige ontlaſting van de *Kraamzuivering* had, welke nog aanhield, dat de *Baarmoeder* niet aangedaan was. Zy had desgelyks verſcheiden maalen haar Water gelooſt, ſchoon met moeite, maar had geen Stoelgang. Na dat zy te hulp

gekomen was door een *Aarsſpuitzel*, zo ordeneerde ik een *Stoving* van *Emollieerende Kruiden* met een weinig *Brandewyn*, en *Sal. Armoniac*, met welke de Deelen gewasſen en besproeid wierden. Een *Emolliërende Pap* van *Brood*, en *Melk* wierd 'er opgelegt; en na ieder *fomentatie* verminderde de zwelling en pyn meer en meer. Omtrent den negenden Dag, ſcheiden zig verſcheiden verſtorvene ſtukken af, beide van de *Schaamlippen* en *Schede*. De *Pappen* wierden aangehouden en een groote *dod Plukzel* in *warme Digeſtive* gedoopt, en in de *Schede* gebragt, tot vóórkoming van de zaamekrimping, of te zaamegroeijing. Waar op de Deelen herſtelden.

VIERDE GEVAL.

Waarin een Ontſteeking *in de* Baarmoeder *en omleggende Deelen was.*

Gehaald zynde in 't Jaar 1725, by eene Vrouw, op den vyfden Dag, na de verlosſing van haar éérſte Kind, en vindende, dat zy klaagde, over een groote pyn en hardheid boven de *Schaamte*. Ik onderzogt den Buik met de Hand onder het Bedlake, en voelde de zelfſtandigheid van dezelve harder en grooter, dan dezelve gemeenlyk gevoeld word. Ik wierd verzeekerd, dat het niet vóórtkwam, door eenige uitzetting van de *Pisblaas*, om dat zy dikwils haar Water geloost had. My wierd verhaald, dat de Arbeid lang en moeijelyk was geweeſt: dat zy ten tyde van de Dragt, met haar Buik tegen een dekzel van een Kiſt gedrukt had; dat zy geklaagd had over een pyn, aanſtonds na de verlosſing, en ſederd daar van gekweld was geweeſt.

Ik was zeer verwonderd te vinden, dat ſchoon de Pyn haar ſlaap belette, 'er niet een groote ontlaſting was geweeſt of noch was, en dat ik maar een kleine Koorts vond. Ik verbeelde my, dat de klagten over de Pynen ontſtonden van de Uitwendige Deelen, welke hun oorſpronk hadden, uit een kneusſing, door het onvóórzigtig drukken, tegen de onder hen liggende harde Deelen; haar Pols was een weinig ſnel, zy wierd *Adergelaten* op den Arm tot de hoeveelheid van omtrend zes Oncen. Een *Emolliërende Aarsſpuitzel* gaf haar een overvloedige Stoelgang; de Buik wierd geſtoofd of beſproeid met *Melk*, *Water* en *Brandewyn*, en een *Pap* van verſche *Koedrek*, verzagt met *verſche Booter*, wierd op den Buik gelegt.

Deze waren de naaſte *Middelen*, die ik toen by de Hand had. Ik gaf haar *tien grynen Pill. Matthæi*, en zy had een goeden Nagt, maar als de werking van de *Opium* over was, dan kwamen de pynen weder in den Morgen. De Buik wierd wederöm beſproeid, met een *Decoctum* van *Emolliërende Kruiden*, en met een *Pap* van *Brood* bedekt, om dat de reuk van de vóórgaande, voor de Lyderes onäangenaam was. Deze Handelwyze wierde twee Dagen aangehouden en binnen noch twee Dagen, waren de Pyn, uitzetting en hardigheid verminderd, en de Lyderes herſtelde.

VYF-

VYFDE GEVAL.

Van een Ontsteeking, *die vóóronderſteld wierd te zyn, en in het rechter* Eyërneſt *en* Banden *van de* Baarmoeder.

In 't Jaar 1751, wierd ik gehaald by eene Vrouw, op den 5den Dag, na haar Verlosſing. Zy verhaalde my, dat de *Vroedvrouw* haar een groote pyn, aan de rechter zyde verwekt had, door het afſcheuren van den *Moederkoek;* en dat zy om my gezonden had, om een zwelling, die zy daar ter plaatze had, te laaten onderzoeken welken zy met haar Hand ontdekt had. Zy was een maagere Vrouw: ik voelde de *Baarmoeder* te zaam getrokken, gelyk een ronde Bal; maar aan de rechter zyde een zelfſtandigheid, omtrend ter groote van een *Ganzen Ey;* van dezen gong af, een ronde en lange zelfſtandigheid, omtrend ter dikte van twee Vingeren, welke eindigde aan de *Lieſch* aan die zyde; het onderzoeken van deze byſonderheden, verwekten haar groote pyn. Genoegzaam dezelve handelwyze wierd by deze Vrouw geoeffend, gelyk in 't vóórgaande Geval, te weeten, *Aderlaatingen*, *Aarsſpuitzelen*, *Stovingen* en *Immoliërende Pappen*, bovendien wierd zy in een bekwaame beſtiering, van de zes niet natuurlyke dingen, *Ademhaaling* en *Zweeting* gehouden. De zwelling aan de rechter zyde verminderde, maar zy was niet bevryd van Pyn, tot na den twintigſten Dag.

ZESDE GEVAL.

Ontſtaanende genoegzaam uit dezelve oorzaak.

Eene Juffrouw verloſt wordende, van een *Vroedmeeſter*, die haar groote Pynen toebragt, onder het verlosſen van den *Moederkoek;* en deze had min of meer aangehouden, ſederd dien tyd. Ik wierd aangenomen, om haar te bedienen in den volgenden Arbeid, wanneer zy het gemakkelyk had; de *Moederkoek* kwam van zich-zelfs, en ik bragt myn Hand binnen, om de *Baarmoeder* te onderzoeken. Ik vond dezelve aan de binne zyde gaaf en gezond, geen ſpoor van zwelling, hardigheid, of onëgaale te zaamenkrimping, tot eenige oorzaak van zulke geweldige Pynen, daar zy te vóóren overgeklaagd had. Door een bekwaame zorg herſtelde zy, en was vry van álle Pynen, in een tyd van drie Weeken, welke een groote hoop van een volkomen geneezing gaf, maar daar ná kwamen dezelve, met een grooter geweld wederöm, dan te vóóren.

Ik heb haar ſederd dien tyd driemaal verloſt, en de Arbeiden waren vylig en gemakkelyk; en zy was altoos drie of vier Weeken vry van Pynen. Het is desgelyks aanmerkelyk, dat zy altoos gemakkelyker was, als zy met het Kind was; om welke haar Man gewoon was te zeggen, dat hy de beſte Doctor was.

De Pynen waren den meeſten tyd, aan de rechter zyde tegen de *Lieſch*, maar zy ſtrekten zich ten eenemaal uit, rondöm haar *Rug* en *Lenden*. De vóórnaamſte *Geneesheeren* in LONDEN, waren van tyd tot tyd om raad gevraagd; en zy beproefde verſcheiden *Remediën*; tot het heete en koude Bad in 't kluis, met alle ſoorten van *Anodynen* en *Evacuations*; maar zy wierd niet in allerminſt verligt; nochte niemand van de Konſt kon uitvinden, de oorzaak van de ſteekende Pynen, welke in 't algemeen voor een *Rumatismus* doorging.

Vindende haar vry van deze Pynen na de Verlosſing, wanneer zy haar te Bedde hield, en vóór zy haar in de Lugt begaf; ik hield haar na een volgende Verlosſing langer te Bed en in een geſtaadige zweet; maar niet tegenſtaande deze vóórzorge, zo kwamen de Pynen wederöm en deze verminderde niet tot zy wederöm met het Kind was.

ZEVENDE GEVAL.

Van een geweldige Ontſteeking *der* Baarmoeder *in een gedaante van een* Etter Gezwel, *welke by den* Navel *doorbrak.*

In *February* 1748, wierd ik gehaald by *Mejuffr.* S—— in HALBORN, welk daar ter plaatze kwam om te verlosſen, van haar eérſte Kind. Het Kind kwam wél vóór, echter was zy vyf of zes Uuren, in een ſtrengen Arbeid geweeſt: den Nagt was Koud, en zy had haar zelfs verrekt, door te veel over de Schouderen der Vrouwen, en over den Rug des Stoels te hangen, en was eindelyk ten eenemaal onbeſtierbaar. Zy wilde niet te Bedde gaan liggen, toen het klaar gemaakt was, maar tuimelde byna op de Vloer. Eindelyk wierd zy vyliglyk van het Kind en *Nageboorte* verloſt; het Bed lag in een groot vertrek zonder Haardſtede in hetzelve. Zy was den volgenden Dag veel beter, dan ik verwagt had; maar klaagde over Pynen in haar Armen, Rug en Heupen, door de verrekking van deze Deelen, ten tyden des Arbeids. Haar *Kraambewaardſter* die kon haar niet zodanig te hulp komen als wél noodzaakelyk was; zo dat zy veel koude vatte, en de uitwaasming ſtopte. Zy wierd op den derden Dag, door geweldige Pynen in haar Buik aangetaſt, en had geen ſpoor, van Melk in de Borſten: ingevolge van dien zo gebruikte zy een *Zweetdryvende Opiat*, en ruſte beeter *Zweete* veel, en was den volgenden Dag gemakkelyk. De ontlaſting van de *Kraamzuivering* was in een groote menigte; maar haar Pöls was klein en ſnel. De Pynen kwamen des Nagts wederöm, zy had wynig geruſt en zweete niet. Op den vierden Dag openbaarde zich een zwelling boven de *Schaamte*, en de Pyn won aan. Ik ordeneerde *Elect. Mithridat. Schrup.* i. om de acht Uuren te gebruiken, met den volgenden *Drank*.

℞. *Aq. Cinnamo. Unc.* iß. *Cinnamo. Vinos Unc.* ß. *Tinct. Caſtor. Sp. Cor: Cervi ä ä gt.* XXX. *Syrp. Croci Unc.* ß. m.

Des-

Desgelyks schreef ik haar een verzagtende *Drank* vóór, om die Nagt te gebruiken.

℞. *Aq. Alexiter. Simp. Unc.* iß. *Nucis Moschat. Vinos. Drachm.* ii. *Tinct. Paregor. Gt.* xxx. *Syrp. e Meconio. Unc.* ß.

Zy had geen dorst; haar Pols was klein, en zy was van natuur slap van gestel: zy ruste beeter en zweete overvloedig, maar de *Kraamzuivering* had een kwaade reuk, en ik vermoede dat 'er een *Gangrena* was begonnen. Ik ordeneerde, om haar Buik te Stooven met Blaasen, half vol met *warm Water* gevuld, zo warm als zy het veelen konde. De *Bolus* en *Dranken* wierden aangehouden; haar Pynen en uitzetting van haar Buik verminderden; de ontlasting van de *Kraamzuivering* vermeerderde; en om dat zy Pyn in haar Rug had, en hardlyvig was, zo schreef ik een *Emolliërend Clisteer* vóór, met *één Drachma Sal. Nitri* in dezelven, die haar twee *Stoelgangen* toebragt. Deze verminderde de Pynen aanmerkelyk, maar op den zesden Nagt, kwamen zy wederöm en de zwelling en hardigheid, vermeerderden aan de linker zyde, ter hoogte van den *Navel*. De Pyn was zo scherp, dat zy twee van de verzagtende Dranken, binnen de twee Uuren innam, eer die bedaard was. Deze Handelwyze wierd aangehouden tot den áchtsten Dag, wanneer zy aangetast wierd van een geweldige *Buikloop*, zy scheen in 't éérst door de *Afgangen* verligting in de zwelling en Pyn te krygen; maar dezelve verzwakten haar zodanig, dat ik verpligt was, om die te doen bedaaren, door haar. ℞. *Aq. Cinnamo. Simp. Unc.* iv. *Cinnamo. Vinos. Unc.* i. *Electuar. e Scordio Unc.* ß. *Syrp. e Miconio Unc.* i. vier leepelen vol, om de vier Uuren, in te geeven, of wanneer 'er gelegendheid mogt zyn. Haar gemeene Drank was *Ryst Gruël*, *Water* met *roode Wyn* en *Kandeel;* zy had de verzagtenden Drank, dien Nagt herhaald, en de *Buikloop* verdween; zy ruste en zweete dien Nagt, en was den volgenden Dag tamelyk, maar de zwelling en hardigheid wierden verplaatst. Zy ging op dezen weg, tot op den twintigsten Dag voort; maar zynde verpligt alle Avonden den Drank te gebruiken. Zy had dikwils dunne Stoelgangen twee, drie en viermaalen Daags; maar toen die al te dikwils weeröm kwamen, zo wierd de vóórgaande *Mixtur* herhaald, met het *Decoct. Alb.* Zy nam dikwils *Lil* van *Hardshoorn* en *Zop*, tot opbeuring van haar kragt. Al dezen tyd door, had zy geen *huiveringen*, schoon ik verdagt van den zevenden of áchtsten Dag af, dat 'er een verzweering gevormd was; maar ik was in hoop, om dat 'er een groote ontlasting, van de *Lochia* was, van een *roode kleur* en goede reuk, (schoon dezelven niet verminderde door den *Buikloop*,) dat dezelven haar ongemak zoude wegneemen. Maar dit gelukte niet. Het Gezwel brak by den *Navel*, op den twintigsten Dag, door, en daar wierd een groote menigte *Etter* ontlast: deze verligte al haar Pynen; maar de Pynen en Zwelling kwam nu en dan, als de ontlasting ophield, wederöm, en verligte weder, wanneer de *Etter* 'er uitgeduwd, of de opening zich verwyden. De ontlasting duurde verscheiden Weeken, door welke zy zeer verzwakte; maar op het laatst herstelde zy.

ACHTSTE GEVAL.

Om dat 'er zelden Ontfteekingen, *in de* Baarmoeder *zonder* Verftoppingen *van de* Kraamzuivering *zyn*, *en zelden* Verftoppingen *van de* Kraamzuivering, *zonder meer of min*, *van een* Inflamatie *der* Baarmoeder *te ontftaan*, *zo gaan dan deze ongemakken den meeften tyd gepaard. Maar om dat ik vóórgenomen heb* Gevallen *te fchikken*, *tot opheldering van het* éérfte Deel, *zo zal ik* Plansgewyze *'er hier eenige plaatfen*, *die op eene ándere plaats behoorden te zyn.*

In 't Jaar 1725, wierd ik gehaald by eene Vrouw, op den neegenden Dag, na haar verlosfing van haar éérfte Kind. De Arbeid was langwylig geweeft, maar vylig; drie Dagen te vóóren, fcheen zy op een goeden weg te zyn van herftel, maar haar oppasfers verbeelden, zig dat zy moeft opgebeurd worden met *Cordialen*, en gaven haar *Punch* voor haar gemeene Drank. Deze wierp haar in een Koorts, en verwekte geweldige Pynen in het ónderfte gedeelte van den Buik. De *Kraamzuiveringen* wierden verftopt, en de Pynen begonnen zeer te verminderen. My wierd verhaald, dat by myn komft, de Pynen begonnen hadden te verminderen, en dat zy nu veel beeter was.

Ik vond haar Pols fnel, diep en klein, en nu en dan in een tusfchenpoofing, den Buik zeer gezwollen en hard, een kleine ontlafting van een bruine kleur in 't Linnen, en van een krengáchtige Reuk. Alle deze kwaade Teekenen gaven duidelyk te kennen, dat zy in een gedrygt wordend gevaar was, en dat om dat 'er de Pynen beeterden, een beginnende verfterving van de *Baarmoeder* tegenwoordig was. De Vrinden waren verwonderd, dat ik hen dit vóórfpelde, want zy verbeelden hun, dat zy buiten gevaar was. Binnen weinig Uuren, wierd zy aangetaft door zeenuwtrekkingen en ylhoofdigheid, en overleed den volgenden Morgen.

Om dat de *Cortex* niet bekend was, zo kragtig te zyn in verftervingen; en inderdaad, in dit Geval, om dat het ontftond van een geweldige ontfteeking en niet uit zwakte, dan zoude ik niet bevreesd geweeft zyn, om eenige dienft te doen: ik ordoneerde uitwendige eenige *verwarmende Medicynen* en *Stovingen;* te weeten *warme Stovingen*, uit *Aromatice Kruiden.* Daar werd een groot *Epitema* van de *Therac. Venet.* op den Buik gelegt; en Inwendig van een mengzel van *Aq. Pulig. Theriacal. ää Unc.* iij. *Syr. Croc. q. f.* vier leepelen vol dikwils gegeeven.

EEN-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

Over de Ziektens, *die de* Vrouwen, *binnen een* Maand *na haar* Verlosſing *kunnen overkomen.*

(Zie het 1ſte *Deel*, 4de *Boek*, 4de *Hoofddeel*, 2de *Afdeeling.*)

No. 1.

Van Kraamvrouwen, *die haar te vroeg op reis begaven.*

EERSTE GEVAL.

Ik ſtond een Officiers Vrouw, van haar éérſte Kind by. De Arbeid was vylig en gemakkelyk, maar ik was verwonderd, toen ik haar den volgenden Dag bezogt, haar óp en aangekleed te vinden. Ik bad haar, dat zy haar ontkleeden en te Bed wilde gaan leggen, op dat zy in groote zweeting mogt verkreigen, zo ſpoedig als maar mogelyk was; ik vergroote hier óp de kwaade gevolgen, die komen konden, indien zy anders mogt doen. Zy had gehoord, door den tweeden Mond van een *Heer* in de Armée, dat 'er Vrouwen verloſten in 't Leger, en op de Marſch nochtans zeer wél herſtelden, en zy verklaarde, dat zy van vóórneemen was het Leger te volgen, zy beſloot dan haar zelfs tot zulk een leven te ſchikken. Ik zeide haar, dat alſchoon 'er eenige mogten door komen, in gevallen van buitengewoone noodzaakelykheden, nochtans 'er veelen omkwamen in zulke gelegendheden; want ik overwoog, dat Vrouwen die zwaaren Arbeid oeffenen in de ſtrengheid van het Weder, veel minder daar van zouden weeten dan die, welke met meerder teederheid geteeld zyn. Omtrend een Uur, ná dat ik haar verliet, zo wierd zy overvallen van geweldige Pynen in den Buik, en een koude *huivering*, na welke de *Kraambewaardſter* haar ontkleede, en te Bedde lag. Zy gaf haar toen een *warme Kandeel*, bedekte haar met een menigte Dekzelen, en zond om my. Ten tyde toen ik kwam, geraakte zy ſterk aan 't zweeten, en de Pynen namen af. Ik beval de *Kraambewaardſter*, als de Pynen geheelyk verdweenen waren, eenige van de bovenſte Dekzelen weg te neemen; maar vóóräl 'er noch zo veel te laaten liggen, om haar in een ruime zweeting te houden. Dit beſtier van de *Kraambewaardſter* belette de verdere kwaade gevolgen, en de Lyderes herſtelde zeer wél; maar zy was toen zo bevreesd voor 't opſtaan, dat ik haar bezwaarlyk kon overtuigen, om haar kort na den negenden Dag, uit het Bed te krygen.

TWEE-

TWEEDE GEVAL.

Eene Soldaten Vrouw, die nu een Weduw en een *Kraambewaardster*, in LONDEN is, verhaalde my datze was verlost van een Kind, in een Bosch by DETTINGEN, ten tyde van 't gevegt; na welke zy was gevoerd op een Kar, met ándere in een reegenächtige Nagt, eenige Mylen ver. Door de koude en afmattingen, zo wierd zy door een Koorts aangetast, en kreeg een ylhoofdigheid voor eenige Dagen, echter herstelde zy, doch niet zonder veel moeite. Zie de 33ste *Verzameling*, No. 2. het 10de *Geval*.

DERDE GEVAL.

In den beginne van myn Praktyk, zo wierd ik gehaald op een kouden vriezenden Nagt, by eene arme Vrouw eenige mylen van my af, op het Land, welke vyliglyk verlost was geweest. Om dat zy buitenmaten koud was, geduurende den Arbeid, door de onbekwaamheid van het Huis, noodige Dekzelen, en Levensonderhoud, zo gaf ik haar Man eenig geld, om te gaan naar een *Bierkroeg* een Myl ver, en van daar iets verkwikkelyks mede te brengen. Ik liet de zorge aan de *Vroedvrouw* over, om hetzelve krygende, dit de Vrouw warm en zo spoedig als het mogelyk was, toe te dienen.

De Bode, Drank krygende, maar niet dan na verscheiden Uuren wederöm komen konde zo wierd my daarna verhaald, dat de koude en *huiveringen* aanhielden, en het arme Schepsel, den volgenden Morgen overleeden was.

Inderdaad om dat 'er weinig of geen *Brandstoffe* was, zo waren beide de *Vroedvrouw* en ik, zeer bevangen van de koude, want het was een (*lone*) leedig Huis, en ver van eenige Buuren geleegen.

VIERDE GEVAL.

Over de uitwerking van de heete Lugt, *by* Baarende *en by* Kraamvrouwen.

Eenige Jaaren geleeden, toen de Zoomer ongemeen heet te LONDEN was, zo wierd ik by een Lyderes, die in Arbeid was, gehaald. Daar lag Vuur aan in 't vertrek, waarin het zo smoor heet was, dat de Vrouw en de Bystanders, en ik zelfs bezwaarlyk *Ademhaalen* konden. Ik ordoneerde aanstonds, om het Vuur uit te dooven; de vensters en deur van 't vertrek, wyd open te zetten, en eenige van de Dekzelen, van het Bed te nemen. De onkundige *Kraambe-*

waard-

waardster had geëischt, een Vuur om de Dekzelen of Luuren te warmen, en 'er veele van op het Bed te leggen, als wél gedaan word in koud Weder. Om dat zy haar verbeelde, dat verwarmende Voedzelen het best waren, zo had zy desgelyks overvloedig *Wyn* en *Specerciën* in de *Kandeel* gedaan.

Toen ik haar onderfloeg, zo vond ik den Arbeid zeer ver gevorderd, maar de Lyderes was zeer heet, hebbende een volle snelle Pols, verzeld met een grooten dorst.

Bevreesd zynde voor de kwaade gevolgen, van deze geweldige Toevallen, zo ordeneerde ik aanstonds twaalf Oncen *Bloed*, uit den Arm te ontlasten, en beval haar te Drinken te geeven, *Garstewater* verzuurd met *Sap* van *Citroenen*. De Toevallen verminderden, en zy wierd binnen omtrend één Uur, na myn komst, vyliglyk verlost. De ontlasting in een groote menigte zynde, zo ordeneerde ik haar stil te houden, en overvloedig *Garstewater* te Drinken, zonder het *Citroen Sap*. Het vertrek nu zeer bekoeld zynde, zo wierden de vensteren gesloten, en de deur open gelaaten.

Den volgenden Dag, om dat het noch smoor heet was, zo ordeneerde ik een venster tegen over het Noorden open te zetten, *Maluwe* wierd 'er in 't vertrek gestrooid, en op de Tafels en in de Laadjes gelegt, *Bloemen* wierden 'er in een Pot gezet, en deze wierden nu en dan besprengt, met koud Water. De Lyderes nog heet en dorstig zynde, en de Pols een weinig snel, zo verzogt ik haar om aan te houden, met *Garstewater* te Drinken, en desgelyks tusschen beide te gebruiken, wat *Water Gruël*, met een zeer klein weinigje *Witte Wyn*, en *geroosterd Brood* tot voedzel. Door deze Handelwyze, wierd de Koorts verminderd, en zy herstelde beeter dan ik verwagte.

Geduurende den tyd van het vóórnoemde heete Weder, zo stond ik verscheiden Lyderesse in haar Arbeid by; waarby dezelve vóórzorge geöeffend wierd, die ook alle herstelden. Ik verstaa door de vóórzorge, ik ordeneerde een ieder van hun, omtrend zes of acht Oncen *Bloed* te doen ontlasten, haar tamelyk koel te houden, en ligt te dekken, meer of min na haar lieder verschillend gestel: deze Maatregelen waren dienstig, tot vóórkoming van de bovenmate zweeting, en wél in zulk één als vóórviel in het volgende Geval.

VIERDE GEVAL.

Omtrend dertig Jaaren verleeden, toen ik op het Land woonde, zo wierd ik gehaald by eene Vrouw, op den vierden of vyfden Dag, ná de verlossing van haar éérste Kind. Het Weder was heet, door welke en door de heete bestiering der *Kraambewaardster* zo geraakte zy buitengemeen aan 't zweeten; de

ontlafting was geduurende éérfte twee Dagen, op eene gewoonlyke wyze geweeft, maar nu geheelyk geftopt, en haar Borften waren ten eenemaal flap; beide de *Melk* en de *Kraamzuivering* fcheenen opgehouden te worden, door de buitengemeene zweeting; haar Pols was flap en haar geeft uitgeput. Ik haalde in dit ongemeen Geval een ánder *Heer*. Wy ordeneerden een weinig, *Sp. Mindereri* met *Nitrofe* Medicynen en een voedzaame Levensregel. Haar Lighaam en uiterfte Deelen waren vaftelyk gedrukt, met dun linnen Nagtgoed en Windzels; maar alles was te vergeefs, daar kwam eindelyk een (*Comatofe*) flaapeloosheid op den negenden Dag, en zy overleed.

No. 2.

Gevallen van het Eeten *en* Drinken.

EERSTE GEVAL.

Gevallen van het Eeten.

Het is in waarheid verwonderens waardig, te ondervinden, de dwaasheid van onkundige *Vroedvrouwen*, en *Kraambewaardfters* in haare meeningen, aangaande het Eeten en Drinken, door het bovematige gebruik van welke, veele Vrouwen, haar dierbaar Leven opgeöfferd hebben.

Ik wierd gehaald, kort na ik my te LONDEN nederzette, by eene der *Vroedvrouwen* van de éérfte rang, om by een Winkeliers Vrouw, die zy den Nagt te vóóren verloft had te komen. Ik vond haar Pols fnel; zy had weinig of geen ruft genooten, en klaagende dat zy een ongemakkelykheid, en een zwaarte gelyk Lood in haar Maag had. De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy maar één *Kieken* gegeeten had; en dat was haar gewoone wyze van handelen, by al haar Vrouwen, om te vervullen de ontleedigde ingewanden, en de Winden uit de Maag te houden. Ik vond dat de Lyderes, van natuuren van een teeder geftel was: ik zeide toen niets; maar ordeneerde haar, om in plaats van fterke *Kandeel*, overvloediglyk by beetjes *Garftewater* te Drinken, en fchreef een *ontbindend Aarsfpuitzel* vóór, deze deed een goede ontleediging, en bevorderde de verteering. Daar na redeneerde ik in ftilte, met de *Vroedvrouw* over dit onderwerp; en zy wierd overtuigd, van 't geen dat 'er gebeurd was, dat de ongemakken ontftonden, doordien de Lyderes tot het Eeten gedwongen was, tegen haar Zin. Ik zeide aan de *Vroedvrouw*, dat zy die handelwyze wél mogt doen, by zulke die een goede Eetluft hadden, en inderdaad fommige van myn Lyderesfe hebben wél geklaagd over een grooten Honger, na de verlosfing; en deze heb ik toegeftaan te Eeten, meer of min van een *Kieken*, of van een ánder ligt verteerend voedzel, en dit bekwam haar altoos wél; maar by zulke

die niet hongerig waren, zo vond ik dat *Kandeel*, *Zop* met *Brood* beeter waren en een gemakkelyker voedzel in de Maag was.

T W E E D E G E V A L.

Misslaagen die begaan worden, door het Drinken.

Veele *Vroedvrouwen* verbeelden zig, dat Vrouwen in Arbeid, en na de Verlossing sterke *Cordialen*, tot ondersteuning behoorden te hebben, en vertrouwen daaröp; en wél op zulke gelyk sterke *Wateren* van *Speceryën*, met *Wyn* en *Brandewyn* te zamen gemengt. Ik zal een noodlottig voorbeeld, van een Geval van deze Natuur mededeelen, hetwelk my doed eizen te denken, op *Vroedvrouwen* van zulk een Praktyk. Eenige Jaren verleeden, wierd ik gehaald op het Land, by een Vriendin van myn Vrouw, welke vyliglyk verlost was geweest omtrend drie Dagen. Toen ik kwam verhaalde zy my, dat zy een groote Koorts, en twee Dagen geweldige Pynen in den Buik had gehad; maar dat zy nu veel gemakkelyker was. Ik onderzogt alles naauwkeuriglyk, en vond dat geduurende den Arbeid, en sederd dien tyd, haar *Drank* den meesten tyd was geweest, *warme Punse* van drie parten *Water* en één *Brandewyn*. De Huid van haar Arm was heet en gespannen; haar Pols was snel, diep en tusschenpoosend. De Pynen die geweldig waren, wierden spoedig verminderd, en verdweenen inderdaad geheelyk. Ik verhaalde aan de Vrinden, dat zy ver van beeter te zyn, in een gedrygd wordend gevaar van haar leven was; dat 'er een geweldige ontsteeking, van de *Baarmoeder* was geweest, en dat wyl de Pynen verminderden, zulks spoedig en klaar aantoonen zoude, dat 'er een ongeneeslyke versterving opgekomen was, dat, wyl haar Pols begonnen had te tusschenpoosen, dat zy spoedig ylhoofdig, en in weinig Uuren overlyden zoude. Myn vóórzegging wierd volbragt, tot groote verwondering van ál de byzynde.

No. 3.

Gevallen van het Slaapen *en* Waaken.

E E R S T E G E V A L.

Het wierd te vóóren gevaarlyk gereekend, Vrouwen toe te staan te Slaapen, kort na de Verlossing; maar voor myn part, ik heb altoos gevonden, dat het een groot vóórdeel is, hen stil te houden, zo spoedig als zy maar wél in 't Bed geplaatst zyn.

Eene Lyderes wie ik verloſt had, begeerde te Slaapen na een langwyligen Arbeid; maar de *Kraambewaardſter* en Oppasters vonden goed, om haar wakker te houden, door zonderlinge Romanſche Hiſtoriën, te vertellen. Ik verzeekerde hen, dat 'er geen gevaar door den Slaap kon ontſtaan, en zelfs noodzaakelyk, als 'er een geweldige *Vloeijing* was. Doch dit was de tegenwoordige Zaak niet maar haar deernis waardige gewoonte. Dit niet tegenſtaande, om dat zy zeer bevreeſt waren, zo ſtelde ik vóór by hen met de *Kraambewaardſter* te blyven. Stemde zulks toe, en zy ſliep gezond twee Uuren, en was veel verfriſt toen zy ontwaakte. Ik heb veele zulke ontmoetingen met de Oppaſters gehad; maar altoos vond ik, dat hoe ſpoediger de Lyderes in de Slaap viel, hoe beeter zy herſtelde; en inderdaad, wanneer zy geen natuurlyke Slaap konde verkreigen, en haar Pols niet ſnel was, dan heb ik altoos een *Opiat* vóórgeſchreeven.

TWEEDE GEVAL.

Ik wierd gehaald door een Kruidmenger by eene Lyderes, welke daags te vóóren verloſt was: zy kon geen ruſt verkreigen, en klaagde over groote Pynen in haar Ingewanden, welke geen *Naweden* ſcheenen te zyn. Het was haar éérſte Kind. Zy had geen opſtopping van Pis, of teekens van Koorts. Zy baden my: dat ik haar geneezen wilde, indien het mogelyk was; maar terzelver tyd baden zy ook, van haar geene bereidingen, van *Opium* te geven. Ik verklaarde aan den Kruidmenger, dat haar Pynen zo geweldig waren, en dat ik haar zonder de *Opium* niet herſtellen kon. Hy zeide dat de *Opiaten* nooit beändwoorden in haar vóórgaande ongemakken, van haar Slaap te verwekken, wanneer zy ruſteloos was. Ik andwoorde, dat het maar alleenig benoodigt was, om de Pynen te verzagten, en dat zy daarna volgens het beloop, Slaapen zoude, en dat wy haar moeſten misleiden. Ik ordeneerde een Drankje, waarïn *dertig Droppelen Tinct. Thebaic.* Ik bezogt haar den volgende Morgen, en vond haar vry van Pyn. Zy had een goede ruſt genooten, en zeide dat dezelven opgehouden had, ſederd dat zy het Drankje had ingenomen. Ik heb veele Vóórbeelden van die natuur gehad, wanneer *Opiaten* behoorlyk waren toegediend, gelyk op het einde van het *éérſte Deel*, gemeld word. Echter, ik heb desgelyks ook eenige weinige Lyderesſen gehad, die geen Pynen hadden; maar alleen niet ruſten konden, dat de *Opiaten* hen geen dienſt deeden, gelyk in 't volgende Geval blykt.

DERDE GEVAL.

Ik bediende een Kruidmengers Vrouw, in de verlosſing van haar éérſte Kind, zy was vyliglyk en gemakkelyk ná de Verlosſing geweeſt, maar kon niet Slaa-

Slaapen. Ik ordeneerde een zagt *Opiat*, welke geen uitwerking deed; maar in plaats van Ruſt, zo gaf het haar verwarde Zinnen, en ſtelde veele Spooken vóór, vóórnamelyk die der *Tragedie* van MACKBETH. Ik ordeneerde toen een *Bolus* van *Pulv. Caſtor. gr.* v. en *Sal. vol. Cor. Cervi gr.* iij. te gebruiken, en nu en dan te herhaalen. Dit deed gewenſchte uitwerking, door welke zy een goede Ruſt verkreeg, en hetzelven, was de eenigſte remedie, die haar Slaap verwekte, in haar verdere Verlosſingen.

No. 4.

Gevallen van de beweeging en Ruſt.

(Zie No. 1. 1ſte *Geval* van deze *Verzameling.*)

EERSTE GEVAL.

Eene Vrouw van een gezond geſtel, die tweemaal op het Land was verloſt geweeſt, kwam met haar Familie te LONDEN woonen, toen zy bevrugt was. Ik wierd aangenomen om haar by te ſtaan, en zy wierd vyligtyk verloſt. Ik bezogt haar den tweeden of derden Dag daarná, en vond alles zeer wél; maar ik was verwonderd, toen ik op den vierden gehaald wierd, haar óp, en in haar gewoone kleeding te vinden. Zy verhaalde my, dat zy had opgezeeten, den Avond en Nagt te vóóren, een kaartje geſpeeld, en een middagmaal gehouden met haar Vrinden; dat zy zulks gedaan had, ná haar vóórgaande Verlosſingen, en herſtelde veel beeter dan in deze, waarin zy langer te Bedde gelegen had. Ik eiverde ſterk tegen zulk eene handelwyze, en verhaalde haar, dat ik dikwils by Lyderesſen gehaald was geweeſt, welken in geweldige ongemakken vervielen door het te ſpoedig op te zitten, en dat ik bevreeſt was, dat zy haar vóórbaarigheid vroeg of laat bezuuren zoude. Echter zy bleef by haar oude handelwyze, en herſtelde buitengemeen wél: maar de volgende reis ik haar ook verloſt hebbende, zo wierd zy op den vierden Dag overvallen door geweldige Pynen, in het ónderſte gedeelte van den Buik, welke haar een geweldige Koorts toebragte. Om dat ik verbonden was, by een ándere Lyderes, zo kon ik niet by haar komen vóór den zesden Dag, wanneer ik de Pynen en Koorts, geweldig vond. Zy wierd aanſtonds *Adergelaaten.* DR. SHAW wierd gehaald; en wy ordeneerden Dranken met *Sal. Abſinth.* en *Suc. Limon.* desgelyks de gewoonlyke *Emulſiën* met *Nitri.* Zy kreeg een ylhoofdigheid, en de Pynen hielden den zeevenden Dag ſchielyk op, en zy overleed den volgende Nagt. Zie No. 2. van deze *Verzameling.*

Men wil beweeren, dat deze Noodlottige uitkomſt, van het Geſtelsverändering vandaan kwam, en de zulken het meerder overkomen, die van een teder geſtel, en een zittend leven zyn.

TWEEDE GEVAL.

Alſchoon voor het grootſte gedeelte, de arme ſoort van Vrouwen, die aan koude en alle ongemakken van die natuur blood ſtaan, zeer wel herſtellen na zulke harde handelwyze na de Verlosſing; nochtans zo ben ik dikwils gehaald, waar dezulke in het uiterſte gevaar geraakten.

Eene arme Vrouw in St. Gilles's, die wierd verloſt door *Mejuffr.* More, en eenige van myn Leerlingen, die haar eenig Geld gaven; welke geld ſpoedig met haar Slempzuſters in Genever verteerd wierd. Zy ging uit Beedelen met haar Kind; maar op den vierden Dag na de Verlosſing, wierd zy aangetaſt, door geweldige Pynen en van een Koorts; dien zelven Nagt en met groote moeite herſtelden zy, door *Aderlaating* en *verkoelende Medicynen.*

DERDE GEVAL.

Eene arme Vrouw van een ſterk geſtel, wierd driemaal door ons verloſt, zonder eenige ongemakken. Alhoewel zy uitging, op den vierden of vyfden Dag na de Verlosſing, met een Mans Pak aan, met haar Kind op de ſtraat Beedelen en liedjes zingen.

Ik kon meerder ſoortgelyke Gevallen opgeven, in welke ſterke Vrouwen, die ruikeloofe onderneemingen deeden, tegens alle verwagting herſtelden: desgelyks ook van zulken die teeder opgebragt waren, die in 't grootſte gevaar geſtord wierden; maar deze zyn genoegzaam tot opheldering, van 't geen ik bekend gemaakt heb, in 't *éérſte Deel* over dit onderwerp.

No. 5.

Gevallen van de Opſtopping *der* Pis.

EERSTE GEVAL.

Ik wierd gehaald door een *Vroedvrouw*, by eene Vrouw, op de *Hay-Market.* De Vliezen waren al eenige Uuren gebroken geweeſt, en het Kinds Hoofd kwam vóór. Zy klaagde over een groote aanhoudende Pyn, in het ónderſte gedeelte van den Buik, en dezelven won aan, ten tyde der *Weden*, welke zy verpligt was zo veel te bedwingen, als maar mogelyk was. Ná my geïnformeerd te hebben, van verſcheide zaaken, betrekkelyk tot de Lyderes, zo vond

ik,

ik, dat zy in verscheiden Uuren geen Pis geloost had; door welke omstandigheid ik besloot, dat de vóórnoemde Pynen moesten ontstaan, door de groote uitzetting van de *Pis-Blaas.* Ik zeide niets aan de Vrouw, maar verzogt haar moed te houden, en zeide haar dat ik hoop had, om haar spoedig te Verlossen.

Om dat zy op haar linker zyde lag, zo beproefde ik om de *Catheter* onder het Bedlaaken binnen te brengen; maar om dat zy terug week, zo was ik verpligt een Waschligt tot hulp te neemen, en tapte haar toen, een groote menigte Water af. De Pyn hield aanstonds op, en zy wierd kort daarna verlost. Ik heb verscheiden Gevallen van dezelve Natuur gehad, in welke de Vrouwen op dezelve wyze hersteld wierden. Somtyds kon ik de *Catheter*, zonder de beschouwing inbrengen; maar indien ik vond, dat zulks niet gemakkelyk gedaan kon worden, dan verkoos ik de vóórgaande handelwyze, tot vóórkoming van ontvelling en Ontsteeking in de *Pisbuis.*

TWEEDE GEVAL.

Ik wierd gehaald door *Mejuffr.* DRAPER *Vroedvrouw*, by een kleine afgeleefde Vrouw op den vierden Dag, na haar Verlossing. De Arbeid was langwylig geweest, en zy had verscheiden reizen met moeite Pis ontlast. Eindelyk wierd die geheel opgestopt, een tyd van twaalf Uuren, en zy lag in een groote Pyn. De *Catheter* ging 'er met moeite binnen, doordien de Deelen ontslooken waren. Zy wierd verligt na de ontlasting, maar de opstopping kwam weerôm, zo dat ik verpligt was de *Operatie* verscheidemaalen te herhaalen; en eindelyk ontlaste 'er zig een groote menigte *Etter* door de *Pisbuis.* Deze verminderde de Zwelling, en nam de drukking van de *Pisbuis* weg, die den doorgang van de *Pis* verstopt had.

DERDE GEVAL.

Ik wierd omtrend ten acht Uuren in den Avond by eene Vrouw gehaald, welke drie Uuren vóór dat ik kwam, verlost was van haar éérste Kind. Zy klaagde over groote Pyn in den Buik. Haar *Vroedvrouw Mejuffr.* FLETCHER was weggegaan. Ik vroeg aan de Lyderes, of zy wel *Pis* had geloost, geduurende den Arbeid, en zy zeide my, dat zy een groote menigte geloost had. Ik onderzogt den Buik, en vond, dat 'er geen tweede Kind was, en de *Kraambewaardster* zeide my, dat de *Nageboorte* volkomen ontlast was: ik ordeneerde een *Opiat*, in hoop, dat ik de Pyn verzagten kon. Ik wierd gehaald den volgenden Morgen, toen 'er de *Vroedvrouw* tegenwoordig was. De Lyderes was noch in groote Pyn, en had den geheelen Nagt geen rust genooten. Ik zeide toen, dat ik verwonderd was, dat de Pyn zo aanhoudend bleef, vóórnamelyk,

om dat zy zo veel *Pis* gelooſt had, ten tyde van den Arbeid. Ik onderzogt toen naauwkeurig, of zy den geheelen Nagt, geen *Pis* gelooſt had. De *Vroedvrouw* verhaalde my, dat zy verzeekerd was, dat de Vrouw geen *Pis* gelooſt had, ten tyde des Arbeids, die zeer langwylig was geweeſt, dus had zy dan ſederd die tyd geen Pis gelooſt. Ik begreep toen, dat de Lyderes de Wateren uit de *Baarmoeder* voor *Pis* aangemerkt had, en dat álle deze ongemakken door de uitzetting van de *Blaas* ontſtonden. Ik tapte haar aanſtonds, een groote meenigte *Pis* af, na myn onthouding, vyf Pinten. Zy zeide onder de *Operatie*, toen 'er niet boven één Pint, of minder ontlaſt was, dat zy nu in den Hemel, en vry van alle Pyn was. Ik heb een meenigte van zulke Gevallen gehad, in welke ik verpligt was, de *Pis*, verſcheiden reizen af te tappen, eer de Lyderesſe Water looſen konde, behalven als zy in groote Pyn waren, dan wagte ik op de Natuur en zag wat die konde doen, en ſomtyds wel tot den derden, en zelfs tot den vierden Dag, vóórnamelyk als zy veel zweeten.

No. 5.

Aangaande de Hardlyvigheid *en* Buikloop.

EERSTE GEVAL.

Van een Hardlyvigheid.

Het is een groote hindernis, indien de Lyderesſen hardlyvig zyn, vóór de Verlosſing, wanneer het Kinds Hoofd neederwaards geperſt is, in het ónderſte gedeelte van het *Bekken*, en 'er *Excrementen* in den *Rechtendarm* zyn, die vóór het Hoofd neederwaards gedrukt worden; door welke oorzaak de Lyderes een groote *Stoelgang* verkrygt. Ik heb veele Lyderesſen gehad, ſchoon die weg bleef tot den vierden of vyfden Dag daarna; die gemakkelyk verwekt wierd door *Laxative Medicynen*, *Zetpillen* en *Aarsſpuitzelen.*

Ik wierd gehaald by eene Vrouw, die zonder ontlaſting van *Fæces*, van haar Verlosſing tot den zevenden Dag, was. Zy had groote ſpanningen, maar konde niet afgaan. Daar wierd een *Aarsſpuitzel* beproeft, maar kon niet ingebragt worden; een *Zetpil* wierd 'er ingebragt, maar zonder de gewenſcht wordende uitwerking. Omtrend vier *warme leepelen* vol *Oly* wierden 'er in geſpooten, welke eenige harde *Fæces* uitdreef. Dit gaf ruimte voor een tweede *Aarsſpuitzel*, hetwelk de Lyderes verligte.

TWEEDE GEVAL.

Van een Buikloop.

Eene Vrouw verloſte al te ſpoedig in de zevende Maand. Zy was hardlyvig, en het Kind zakte zo gemakkelyk, dat zy geen *Stoelgang* verkreeg onder

der de Verlossing. Op dit berigt, om dat zy den volgenden Dag ongemakkelyk was, zo verzogt ik aan de *Kraambewaardster* een *Aarsspuitzel* te zetten, van *Water Gruwel*, met een weinig *Oly;* maar buiten myn Gebod, had zy 'er een groote menigte Zout in gedaan. Dit verwekte haar veel *Afgang*, maar bragt terzelver tyd een geweldigen *Buikloop* te weeg welke haar buitengemeen verzwakte, die eindelyk gestopt wierd door herhaalde *Opiate.*

ZESDE GEVAL.

Ik wierd gehaald by eene åndere Vrouw, by welke een *Aarsspuitzel* van dezelve natuur, kort na de Verlossing gezet was, welke zulk een geweldigen *Buikloop* te weege bragt, dat die al haar kragten uitputte, en haar vernielde binnen de vyf of zes Uuren, niet tegenstaande alle de gewoone handelwyzen beproefd waren, om haar te herstellen.

ZEVENDE GEVAL.

Zie de 33ste *Verzameling*, No. 2. het 7de *Geval*, van eene Vrouw, die omtrend op den áchttienden of twintigsten Dag, ná haare Verlossing, wanneer zy buiten gevaar scheen, zeer spoedig door een geweldigen *Buikloop*, aangetast wierd, welke haar aanstonds zeer afmattede; deze wierd spoedig beteugeld; maar hieröp begonnen haare *Beenen* te zwellen, doordien zy zo spoedig ontleedigde en verzwakt wierd, door den *Buikloop*. Haar *Maag* had geen trek tot voedzel. Gehaald zynde, om haar tehulp te komen, zo verklaarde ik haar in een groot gevaar te zyn, vóórnamelyk, om dat zy van natuure van een zwak gestel was, en ik verzogt aan de Vrienden, dat zy raad zouden pleegen met een *Geneesheer*, om dat het buiten myn paalen was, iets vóór te schryven. Dr. Mead bezogt haar den volgenden Dag, en ordeneerde *Medicynen*, om het Lighaam kragt by te zetten, en de versnelling van 't *Bloed* te weege te brengen, en de Vezelen van de Ingewanden te doen te zamen krimpen, of te versterken, zulke als de *Confect. Cardiaca. Aq. Cinnamo* enz. dit niet tegenstaande bleef zy kwynen, en de zwelling van haare *Beenen* naamen toe, met geweldige Pynen in dezelve. Eindelyk zo zwol het ónderste gedeelte van haar Buik en rechter zyde buiten maaten, en zy overleed omtrend zes Weeken ná de Verlossing.

Ik kon meerder Gevallen opgeven van *Hardlyvigheid* en *Buikloopen*, maar ik wyze den Leezer naar de bestiering in het *éérste Deel.*

No. 6.

Gevallen van Gemoedsbeweegingen.

EERSTE GEVAL.

Ik bediende eene Vrouw op een Nagt, als 'er Brand ontſtond, in *Beaufort's* Gebouw, niet verre daar van daan. De Arbeid ging by uitneemendheid wél, en ik hield het ongeluk noch een kleinen tyd verborgen, tot ik myn maatregelen genomen hadde, voor haar behoud, door, na een Draagkoets te wagten, en een vertrek klaar te maaken, in een Vriends Huis naby *Covint-garden.* Op het laatſt ontſtelde zy door het Alarm, en ik zeide haar de rede, en dat het ver van haar af was, en desgelyks, dat wy voor haar behoud gezorgt hadden: zy ſcheen voldaan, nochtans hielden de *Weden* aanſtonds óp. En ſchoon zy wiſt, dat de Brand gebluſt was, nochtans kwamen de *Weden* niet dan ná eenige Uuren daarná wederöm, wanneer zy ſpoedig verloſt wierd, en tamelyk wél herſtelde.

TWEEDE GEVAL.

In 't Jaar 1751, wierd ik gehaald in de *Fenchurch Street*, by eene van myn oude Leerlingen, die met een oude *Vroedvrouw*, een Lyderes bediende die veele Jaaren had, en die in Arbeid van haar éérſte Kind was. Alles ſtond wél tot een vylige Verloſſing, maar om dat het Geval verdrietig en langwylig was, zo wierden de Vrouw en de Vrinden ongeduldig, en hadden gezonden om een oude onbeſuisden, in die Buurd woonende, welke verklaarde dat de Lyderes in het uiterſte gevaar was, indien zy niet ſpoedig verloſt wierd. Hy zeide, dat hy hoop had, haar in 't leven te behouden; maar dat het Kind alreeds dood was, en hy haalde een ándere *Vroedvrouw* die toeſtemde, het geen hy verzekerde. De Vrouws *Weden* hadden ſterk geweeſt, maar de eisſelykſte *Operatien* overdenkende, zo ontſtelde zy zodanig, dat toen ik kwam, zo waren dezelve geheel verdweenen. Na dat wy, (met ons vyven zynde,) van de Lyderes in een ánder vertrek gegaan waren, zo begonnen de partyen te twiſten; ik haalde den onbezuisden *Practicus* op zyde, en verklaarde hem myn gedagten, en zeide, dat de Vrouw in geen gevaar was; maar door tyd en geduld, dat ik dan hoop had dat zy vyliglyk verloſſen zoude. Maar geenzins dat ik hem gedreigd had, dat ik hem roepen zoude, vóór het Collegie, indien hy eene geweldige *Operatie* ondernam: toen ging hy met zyn Metgezellin ten huize uit. Na dit afſcheid hadden wy tyd, om de Vrouw te trooſten, en een moed in 't lyf te ſpreeken. Om dat zy geen de minſte Slaap genooten had, zo gaaven wy haar een *Drankje*, met *dertig Droppelen Tinct. Thebaic*, en de *Vroedvrouw* verloſte haar vyliglyk, den volgenden Dag.

TWEE-

TWEE-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

No. 1.

Gevallen van Vloeijingen.

(Zie het 1ste *Deel*, 4de *Boek*, 1ste *Hoofddeel*, de 3de en 4de *Afdeel.*)

EERSTE GEVAL.

Eenige Jaaren geleeden, toen ik op het Land woonde, zo bediende ik eene Vrouw, in een langwyligen Arbeid, die eindelyk vyliglyk verloſt wierd. Een groote ontlaſting van *Bloed* volgde ná den *Moederkoek*, welke niet verminderde, gelyk gewoonlyk geſchied; maar hield aan, zo dat de Lyderes geeſteloos wierd en in gevaar van haar Leven was. Haar Aangezigt wierd bleek, en haar Pols zonk weg. Ik gaf haar aanſtonds vyftien Droppelen *Liq. Laudan.* en ik lag linnen gedoopt in *Azyn*, op de *Schaamdeelen.* De ontlaſting verminderde, maar de *Vloeijing* hield noch zodanig aan, dat ik oordeelde, dat zy door haar zwakke omſtandigheid in gevaar was. Ik gaf haar vyf Droppelen meerder, binnen een half Uur na de éérſte, welke het begeerde volbragten, haar Slaap verwekten, en de *Vloeijing* bedwong. Zy herſtelde tamelyk wél, maar bleef eenigen tyd zwak, eer zy haar vóórgaande kragt had. De daaröp volgende Verlosſing, zo was zy buitengewoon bevreeſt van wederöm in dezelfde omſtandigheid te geraaken, en bad my dat ik wederöm dezelfde *Medicynen* wilde vóórſchryven, by wyze van een vóórbehoedmiddel. Toen ik ondervond dat de Arbeid zeer ver gevorderd, en de *Moedermond* door de Vliezen geöpend was, zo gaf ik haar twintig Droppelen *Liq. Laudan.* en toen vóór de Verlosſing een kleiner *Doſis* tusſchen de *Weden* in. Zy wierd ſpoedig Verloſt, en had een maatige Ontlaſting, welke allengskens verminderde. Zy viel daarná in een gezonden Slaap, en herſtelden zeer wél. Ik heb veele zulke Gevallen gehad, in welke ik altoos vond, dat deze handelwyze het beſt ſlaagde, als ik in tyds gehaald wierd, wanneer maar de Vaten niet te veel ontleedigt waren.

TWEEDE GEVAL.

Eene Vrouw, die ik vyliglyk verloſte, na een langwyligen Arbeid, ſcheen op een goeden weg van herſtel te zyn, maar van een zwakkelyken geſtel. Ik wierd

in allerhaaſt by eene ándere Lyderes gehaald; maar eer ik haar verliet, zo was de ontlaſting aanmerkelyk verminderd; ik ordeneerde een *ruſtverwekkend Drankje* te gebruiken, indien zy niet ſpoedig in Slaap geraakte. Binnen omtrend één Uur daarná, zo zond zy om my. Toen ik kwam, zo vond ik de Lyderes desgelyks bleek, en byna zonder Pols. Zy had verſcheiden Flaauwtens gehad. My wierd verhaald door de *Kraambewaardſter*, dat wanneer zy haar te recht in Bed lag, het zy ſpoedig in een geweldige *Vloeijing* geraakte, en wél zodanig, dat het over dat Bed op de Vloer ſtroomde. Ik ordeneerde haar aanſtonds linnen in *Azyn* en *Water* te Doopen, uit te wringen en op de *Schaamdeelen* te leggen; maar terwyl ik eenige *Droppelen* van de *Tinct. Thebaic.* in een *Theekopje* met *Wyn* en *Water* liet *Droppelen*, en een Drankje noch van den Kruidmenger moeſt komen, zo viel zy in een tweede overval, van Flaauwte en overleed. Zulke noodlottige Toevallen gebeuren zelden, zonder een buitengewoon zwakkelyk geſtel; of van groote *Vloeijingen* vóór, of ónder de Verlosſing. Het rouwde my, dat ik haar onder de Verlosſing, geen *Opiat* gegeven had, welke ik ſederd dien tyd bevonden heb, de beſte handelwyze te zyn, tot vóórkoming dat de Lyderesſen door zulke noodlottige *Vloeijingen*, niet aangetaſt zullen worden.

DERDE GEVAL.

Ik wierd gehaald door een *Vroedmeeſter*, tot byſtand in een Geval, waarin de Lyderes ten tyde des Arbeids aangetaſt wierd, door een *Vloeijing*, ontſtaande door een gedeelte van de *Moederkoek*, die van de *Baarmoeder* geſcheiden was. Hy had haar herhaalde zamentrekkende *Drankjes* gegeven met vyf *Droppelen* van de *Tinctur. Thebaic.* in ieder; maar om dat zy geen trek tot Slaap verkreeg, zo raade ik hem, om aan haar een enkel *Drankje* met *twintig Droppelen Tinct. Thebaic.* te geven. Dit deed ſpoedig het begeerde; zy ſliep gezond tusſchen ieder *Wede*, de *Vloeijing* verminderde, en in een weinig tyds verloſte zy vyliglyk. Zy had veel *Bloed* verlooren, en was zwak en af; maar, doordien zy aanſtonds na de Verlosſing in Slaap viel, zo wierd de ontlaſting verminderd, en binnen de paalen gebragt.

Zie LAMOTTE'S *vyfde Boek vierde Hoofddeel.*

No. 2.

Gevallen van Naweden.

EERSTE GEVAL.

Ik wierd gehaald by eene Vrouw, kort na haar Verlosſing, die groote tus-

tusschenpoosende Pyn had, en haar verbeelde, dat zy noch een Kind moest *Baaren.* Ik onderstoeg haar, en voelde den *Moedermond* tezaam getrokken, en de *Baarmoeder*, toen ik haar Buik onderzogt, liet zich inderdaad grooter bevoelen, dan gemeenlyk, maar niet zo veel, als 'er tot de uitzetting van een tweede Kind moest zyn. De *Vroedvrouw* en *Kraambewaardster* verzeekerden my dat de *Moederkoek*, zonder het minste geweld, uitgehaald was. Ik ordeneerde een zaamgestelde *Mixtur*, met *dertig Droppelen Tinct. Thebaic.*, de helft te geven aanstonds, en allengskens het overgebleevene; en als het noodzaakelyk was, om de *Naweden* te stillen, de rest. Dit was des Morgens, en het Weer was buitengemeen koud. Ik bezogt haar wederöm in den Avond; zy was noch vol Pyn, en had maar een weinig van hetzelve gebruikt. Zy klaagde zeer over de koude aan haar Voeten. Ik ordeneerde *heete Baksteenen* in *Flenel* te winden, en die tegen de Voetzoolen, en aan haar zyde te leggen; desgelyks verzogt ik de *Kraambewaardster* meerder Dekzelen over de Lyderes te leggen, en haar wat *Kandeel*, zo heet zy het verdraagen kon, te laaten Drinken. Zy had de rest van de geheele *Mixtur* gebruikt, en ik verkoos niet om haar iets meer te ordeneeren, alzo ik in Hoop was, dat deze Handelwyze haar in een overvloedige zweeting zou werpen, welke de Vezelen zoude verslappen, en de natuur te hulp komen, om het *geronnen Bloed* te ontlasten; of de Kramp te verdryven, die de oorzaak van zulke geweldige *Naweden* kon zyn.

Den volgenden Morgen toen ik haar bezogt, zo zeide my de *Kraambewaardster*, dat de Vrouw kort na myn bestiering, in een bovematig zweet was geraakt, en 'er zeer groote stukken *geronnen Bloed* ontlast waren. De *Naweden* hielden op, en zy verkreeg een goede Nagtrust.

TWEEDE GEVAL.

Ik bediende een Lyderes, wiens Kind en *Nageboorte*, op eene vaardige en vylige wyze verlost waren, met zeer geringe *Weden.* Maar kort na deze wierd zy aangetast, van een *Koortsächtige Naweden.* Ik ordeneerde een *Mixtur*, gelyk in 't vóórgaande Geval, om een ruime zweeting, zo spoedig als maar mogelyk was, te bezorgen, Zy genoot eenige Rust, en geraakte in een zagte zweeting, en daar wierde kleine stukjes *geronnen Bloed* ontlast; na dat de werking van de *Opiat* over was, zo kwamen de *Naweden* met grooter geweld wederöm. Zy scheen na een ieders gedagten op een goeden weg van herstel te zyn. Toen ik haar bezogt, om dat haar Pols snel was, zo besloot ik niet om het *Opiat* te herhaalen; maar om tyd te winnen, zo ordeneerde ik twee *Spermaceti* Dranken. Toen ik in den Avond weder by haar kwam, zo hielden de geweldige *Naweden* noch aan, en alschoon zy niet geslaapen had, zo had zy echter een zagte uit-

waasfeming ondergaan, en haar Pols was veel bedaarder geworden. Ik fchreef haar een eenvoudig Drankje, met twintig *Droppelen Tinctur. Thebaic.* vóór, en de *Naweden* verminderden dien Nagt, maar kwamen des Morgens wederöm, met grooter geweld dan des Avonds. Het laatfte Drankje wierd wederöm herhaald, en dezelve verminderde, den daarop volgenden Nagt. De *Naweden* verdweenen geheelyk op den vyfden Dag, zonder iets meer *Bloed* ontlaft te hebben. Van deze twee Gevallen, zo fcheen het éérfte door het *geronnen Bloed*, en het laatfte van een tusfchenpoofende Kramp, of een prikkeling te ontftaan; want de gewoonelyke ontlaftingen waren in een gewoone meenigte. Ik heb veele zulke Gevallen gehad, maar zelden, een zo geweldige.

DRIE.

DRIE-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

Van Gevallen *der* Kraamzuiveringen *en* Zogkoortſen.

(Zie het 1ſte *Deel*, 4de *Boek*, 1ſte *Hoofddeel*, de 5de en 6de *Afdeeling.*)

No. 1.

Gevallen van Kraamzuiveringen.

EERSTE GEVAL.

Waarin de Kraamzuivering *in een* Vrouw *opſtopte; verloſt door den* Heer MUDGE. Zie de 18de *Verzameling*, No. 6. het 3de *Geval.*

Hy ordeneerde haar ná de Verloſsing, eenige Zeenuw *Medicynen* te gebruiken. Hy wierd dien volgenden Morgen onderricht, dat zy geen overvallen had gehad, maar zy ſcheen in een (*Comatoſe*) ſlaapeloosheid te zyn. Zy had twee of driemaalen de *Medicynen* gebruikt; en veränderde genoegzaam niets tot tegens den Avond, wanneer haar gevoelbaarheid aanwon, en zy ſprak.

Om dat zy geen *Kandeel* wilde gebruiken, zo ordeneerde hy *Schaapen Zop.* Toen hy haar den volgenden Morgen bezogt, zo wierd hem verhaald, dat zy des Nagts een weinig geruſt had, en dat de *Kraamzuivering* geſtopt, en de Lyderes ylhoofdig was. Hy ſchreef een *Fotus*, om op haar Buik te leggen, vóór, en één *Schrupel Pulv. Troch.* de *Myrrh.* Omtrend den Middag vermeerderde, de ylhoofdigheid en de Pols begon zich te verheffen: hy deed toen een groote *Laating* op de Voet; en een *Spaanſche Vlieg*, aan ieder *Been* leggen. Liet ook een *ontbindend Aarsſpuitzel*, met bydoening van *dertig Droppelen Ol. Succin.* zetten; en ordeneerde dat zy den volgenden Morgen, een klein *Anodyn Drankje* ná de werking van het *Aarsſpuitzel*, gebruiken zoude.

Hy vond haar geheel gevoelloos. Haar Pols, ſchoon die iets bedaarder was, echter had zy geen ontlaſting, na het *Aarsſpuitzel* gehad, maar overvloedig Water gelooſt. Haar *Spaanſche Vliegen* werkten wél, maar om dat 'er geen de minſte verſchyning van de *Kraamzuivering* was, zo ordeneerde hy dat zy om de acht Uuren dezelve meenigte van de *Troch. Myrrh.* met de vóórgaande Zenuw *Mixtur* gebruiken zoude. De Buik was den geheelen tyd door onäangedaan van zwelling of hardigheid, of eenige ándere Toevallen, die de minſte ontſteeking aanduiden. Des Avonds ſcheen zy iets beeter; des Nagts veel gebeeterd. Den volgenden Morgen was de Koorts geheel af, echter was zy noch dwaalend in haar rede. Op deze wyze bleef zy, tot omtrend den veertienden Dag, en heb-

hebbende geen Spoor van Koorts, zo dat eindelyk haar ongevoelbaarheid by trappen verdween, en zy meerder gevoel verkreeg; maar dit ongemak liet een Hoofdpyn ná, welke zy niet kwyt raakte, dan voor eenigen tyd. Hy nam waar, dat de Verlossing het eenigste hulpmiddel is, om de *Convulsiën* te verdryven, en dat hy acht Maanden daarna een Geval heeft gehad, waarïn de *Kraamzuivering*, omtrent acht Uuren na de Verlossing, verstopte, zonder weder te komen, alschoon hy alle Middelen om die te doen wederkomen, gebruikt had, nochtans na de opstopping, zo volgden geene kwaade Toevallen van eenige natuur.

TWEEDE GEVAL.

Waarïn de Kraamzuivering *opstopte medegedeeld door den* Heer MUDGE, *te* PLYMOUTH. *Zynde een vervulling van het* 15de Geval, *van de* 35ste Verzameling.

Na de Verlossing van het Kind en de *Nageboorte*, zo was de Moeders Buik zeer gezwollen en gespannen gebleeven; en binnen de zes Uuren na de Verlossing de *Kraamzuivering* gestopt: haar Pols was zeer snel en haar Aangezigt rood, de Pyn en spanning vermeerderd; zy had eenige gesteldheid tot zweeten; maar al wat gedaan wierd kon niet helpen; om haar Handen bedekt te houden, om het zweet op te wakkeren. Hy ordeneerde een *Laating* van tien Oncen *Bloed*. Een *Stoving* in een *Zwyns Blaas*, om die op haar Buik te leggen; een *ontbindende Aarsspuitzel* te zetten; en *Oli. Amigdel. Unc.* j. in acht Uuren te gebruiken; maar alles was te vergeefs, de zwelling vermeerderde, de Pols wierd klein en snel, de Handen en Voeten Koud en klam; de *Baarmoeder* zonder twyfel versturven, en de Vrouw overleed, binnen den dertigsten Dag, ná de Verlossing. Zy had, zo het scheen, drie Weeken voor de Verlossing, haar kragt te bovenmaatig getoond, wanneer zy vond dat het Kind strengelyke trekkingen had, en zy had het daarna nooit meer beweegen gevoeld. Omtrend drie Dagen vóór de Verlossing, om dat zy van een Spierächtig gestel was, zo was zy óp een Toorn geklommen alwaar zy een van de Klokken luide, en had byna haar eigen *Hersfenen* ingeslaagen.

De *Heer* MUDGE, neemt waar dat hy gehaald is geweest, in twintig tegennatuurlyke Gevallen, by arme Vrouwen, tegen vier van hooger rang, die hy bediend heeft; en denkt dat dit verschil kan ontstaan, doordien de arme meerder onderworpen zyn tot Toevallen ingevolge hunner Arbeid, en de verscheiden gevaaren in welke zy loopen.

DER-

DERDE GEVAL.

Van de bestiering eener Vrouw *na de* Verlossing, *hier geplaatst, maar behooren tot het* 16de Geval *der* 32ste Verzameling, *medegedeeld door den* Heer AYER.

Toen ik haar één dag daarna bezogt, welke de derde was, zo vond ik haar Pols diep leggen en snel slaan, verzeld met een grooten dorst, haar Huid heet en droog. Zy had den Avond te vóóren, één van de *Bolusen* en *Dranken* gebruikt, en ook een weinig geslaapen, en haar Sluimeringen waren zeer ongerust en afgebrooken. Zy klaagde dat haar Hoofd pynelyk en duizelig was; een omstandigheid, welke ik, om dat zy zwak was, toeschreef aan de *Opium*, die byna een half gryn was. Zy verhaalde my dat geen soort van *Slaapmiddelen* ooit met haar Lighaamsgestel overëenkwam. Ik verzogt om haar zo stil te houden, als maar mogelyk was, en overvloediglyk *Garstewater* te Drinken, tot stilling van haar Dorst, en nu en dan een weinig *Kandeel;* en terzelvertyd schreef ik haar den volgenden Drank vóór, om een zweeting te verwekken, en tot een beeter ontlasting van de *Kraamzuivering*.

℞. *Pulv. Contrayerv. gr.* xxv. *Casto. Opt. Sal. Succini ää gr.* v. *Aq. Cinnam. Simp. Unc.* ij. *Sach. Alb. q. s. f. Haust.* 6. *quaque hora sumend.*

Op den vierden Dag had zy dien Nagt beeter rust verkreegen, en daar was een groote ontlasting van de *Kraamzuivering;* maar de pyn van haar Hoofd hield aan; zy klaagde desgelyks over pyn in het ónderste gedeelte van haar Buik, en dat zy met moeite haar Pis loosde; maar by de onderzoeking vond ik haar Buik zagt, geen zwellingen van de uitwendige Deelen, in de *Schede* of aan den *Moedermond.* Zy had geen zweet, en haar Huid was droog en heet, met een snelle diepe Pols gelyk te vóóren; in deze omstandigheid, dagt ik dat het best was den middelweg te kiezen, echter eenige *Medicynen* te ordeneeren, tegen de te hooge verheffing van de Koorts, op dat zy niet te ver ten onder gebragt zoude worden. De volgende *Medicynen* wierden vóórgeschreeven.

℞. *Sal. Absinth. Drachm.* ß. *Suc. Limon. Unc.* ß. *Aq. Alexit. Simp. Unc.* iß. *Pulv. Contrayerv. Comp. Scrup.* ß. *Sach. Alb. Drachm.* ß. *f. Haust.* 6. *quaque hora sumend.*

℞. *Aq. Cinnamom. Simp. Unc.* ivß. *Alexit. Sp. cum Aceto Unc.* i. *Syr. Caryoph. Unc.* ß. *M. Sumat. Coch.* ij. *in Languor.*

Op den vyfden Dag wierd het vóórnoemde onderhouden, en Plysters geördeneerd, om de hardigheid en pyn der Borsten te doen verdwynen en te verzagten.

℞. *Sperm. Ceti. Ol. Amygd. ää Drachm.* ij. *Ceræ Alb. Drachm.* vi. *flat Cerat. extend. Super alut. Mammis applicand.*

Haare *Borsten* wierden desgelyks gezoogt met *Zoog - Glaazen*, maar daar *Vloeiden* geen *Melk* uit.

By aanhoudendheid verkreeg zy een weinig Slaap; haar Huid begon heet en droog te worden; zy had een grooten Dorst, en dronk overvloediglyk slappe *Kandeel* en *Garstewater*. Zy klaagde over Pyn in haar Maag en Hoofd; haar Pols was snel, maar lag zeer diep. De *Kraamzuivering* was bedaard. Om dat zy zwak was, en een groote ontlasting van *Bloed* onder de Verlossing gehad had, zo dorst ik het niet wagen een *Laating* te ordeneeren, alschoon zy een moeijelykheid of drukking in haar *Ademhaaling* had, noch te wagen om haar *Opiate* vóór te schryven; maar schreef de volgende *Epithem.* vóór.

℞. *Ol. Caryoph. Drachm.* ß. *Theriac. Androm. Unc.* ij. *M. Emp. region. Stomach. applicand.*

Op den vyfden Dag de ongemakken vermeerderd vindende, en desgelyks de *Kraamzuivering* veel verminderd, zo stelde ik vóór om meerder bystand te laaten haalen; wanneer Dr. Wassie gehaald wierd, welke het volgende vóórschreef.

℞. *Pulv. e chil. Cancro. gr.* xv. *Croc. Pulv. gr.* iv. *Syrp. Bals. q. s. f. Bol. hac nocte sumend. cum Haust. sequent.*

℞. *Sperm. Ceti Scrup.* j. *Solve in Vitel. Ov. q. s. Lac. Ammon. Elix. Asthmat. ää Drachm.* ij. *Aq. Alexit. Simp. Unc.* iß. *Syrp. Bals. Drachm.* ij. *f. Haust. Repetatur eadem Bolus mani cum Haustu sequent.*

℞. *Sperm. Ceti Scrup.* i. *in Vitel. Ov. Solut. Aq. Alexit. Simp. Unc.* iß. *Theriac. Drachm.* iij. *Lac. Ammon. Syrp. Bals. ää Drachm.* ij. *M. f. Haust.*

Haar Aangezigt stond wild, haar Slaap was ongerust; en zy had alle de Teekens van een beginnende ylhoofdigheid.

Op den 7den Dag schreef ik een *Laating* op den Arm, van negen Oncen vóór, en het volgende

℞. *Sperm. Ceti. Drachm.* ß. *Solut. in Vitel. Ov. q. s. Ol. Amygd. de Syrp. ex Althæa ää Drachm.* ij. *Sal. prunel. Drachm.* ß. *Aq. Alexit. Simp. Unc.* iß. *Sp. C. C. gut.* vij. *f. Haust. quarta quaq. hora sumend.*

℞. *Decoct. Gum. Arab. in aq. Hordeat. fact.* ℔ij. *f. Emuls. ex Amygd. dul. & sem.* 4. *Frediq. Sal. prunel. Drachm.* iß. *Syrp. Dialth. q. s. M. Bibat. pro potu Tepefact.*

Zy

Zy nam toe in de ylhoofdigheid, haar Huid was droog gespannen en heet, haar Pols snel en diep, moeijelyk in de *Ademhaling*, de *Kraamzuivering* geheelyk opgestopt; en zy had somtyds geweldige pynen aan den *Schedemond*, maar geen zwelling of hardigheid aan den Buik, of aan deze Deelen.

Op den 8sten Dag wierden 'er verkoelende *Klisteeren* gezet, welke werkten, zulke als de volgende.

℞. *Decoct. Commun. pro Enem. Unc.* ix. *Sal. Glaub. Unc.* i. *Ol. Oliv. Unc.* iv. *Syr. Rosa. Solut. Unc.* iß. *f. Enema statim injiciend.*

De *Dranken* en *Emulsiën* wierden aangehouden, en het volgende wierd vóórgeschreeven.

℞. *Sal. Absint. Scrup.* i. *Suc. Limon. Unc.* ß. *Aq. Alexit. Sp. cum Aceto Unc.* ß. *Simp. Unc.* iß. *Pulv. e. Chil. Cancro. c. Scrup.* i. *Sal. prunel. gr.* xiv. *Syr. Croci Drachm.* iij. *f. Haust.* 6ta *quaq. hora sumund. appliciatur visicator inter scapulas.*

De ylhoofdigheid met ál de ándere Toevallen vermeerderden, en het scheen nu een Zenuw-Koorts te zyn. Daar was geen hardigheid of ontsteeking, omtrend de *Baarmoeder* of den zyde Bovenbuik te zyn; de *Dranken* en *Emulsiën* wierden aangehouden, en de volgende op den 9den Dag vóórgeschreeven.

℞. *Aq. Alexit. Simp. Unc.* vi. *Alexit. Spir. Unc.* iß. *Tinct. Valeria. Volatil. Drachm.* iß. *Margarit. p. pt. Scrup.* i. *Syr. Bals. Unc.* ß. *f. Julep. Cap. Cooh.* ij. *vel* iij. *in languoribus.*

Den 10den Dag toen was zy veel zwakker en gevoelloos, en had een beeving der trekkeren; het *Pulv. Contrayern. Comp.* wierd tot een *Bolus* bereid.

℞. *Pulv. e Chel. c. comp. Scrup.* i. *Sal. Cuccin. Vol. Croc.* ä ä *gr.* iv. *Confect. Ralegh. Scrup.* ß. *Syr. Croc. q. f. f. Bolus* 6ta *quaq. hora Sumend. cum Coch.* iij. *Julep. seq.*

℞. *Aq. Cinnamo. Alexit. Simp.* ä ä *Unc.* iij. *Aq. N. M.* ℥iij. *Sp. Sal. Vol. Ol. Drachm.* i. *Margarit. p. pt. Scrup.* ij. *Syr. Croc. Unc.* ß. *Cap. Coch.* iij. *in Languor. repet. Enema. Applicetur Vesicat. Colo ad utrumq. latus pone aures usque ad Claviculos.*

Den 11den Dag wierden 'er *Spaansche Vliegen*, op de Armen gelegt en de tweede *Cordiale Medicynen* aangehouden, met bydoening van een *Borst Drank*, twee Plysters van het volgende, wierden tegen de Voeten gelegt: *Plantis pedum Emph. ceph. & Emp. Vesicator.* ä ä *part. æqual.* Zy overleed op den 12den Dag, na haar Verlossing. Het bovenstaande Dagregister is hier ingevoegd, om te

 zien

zien de Handelwyzen van vóórfchryven, die geöeffend worden in zulke buitengewoone Gevallen. Maar deze *Medicynen*, moeten door jonge *Vroedmeefters* niet te onbezonnen vóórgefchreeven worden, zonder bekwaamen Raad van Mannen van meerder ondervinding te hebben.

No. 2.

Gevallen van het Zog.

EERSTE GEVAL.

Eene Lyderes, na dat zy verloft was van haar éérfte Kind, begon te zukkelen, op den derden Dag, daarná, wanneer haar Borften een weinig begonnen te zwellen door het Zog.; maar het Kind kon met zyn Mond den Tepel niet vatten. Toen ik haar den volgenden Dag bezogt, zo verhaalde my de *Kraambewaardfter*, dat de Vrouw geen Teepels had. Ik onderzogt de zaak, en kon geen Spoor van dezelve ontdekken, maar zy fcheenen bedekt, ter plaatfe, alwaar zy behoorden geweeft te zyn. De Vrouw beveftigde zulks, door te verhaalen, dat toen zy een jong Meisje was, en in het Koftfchool lag, zo had zy en haar Gezellinne een verbeelding, dat het Wratten waren, en hadde dezelve afgeplukt; zo dat zy verpligt was, het Zoogen op te geven; maar de Borften gezwollen en ongemakkelyk zynde, zo ordeneerde ik om 'er een *Pap* van *Brood* en *Melk* op te leggen, en poogde om een ruime Zweeting te weeg te brengen, door haar warm te houden, en ik verzogt haar overvloedig *Kandeel* te laaten drinken. Den volgenden Dag was zy gemakkelyker; en had fterk gezweet; haare Borften waren zagter; en fchoon de Teepels weg waren, zo was het Zog ontlaft, zo dat door de aftrekking der Teepels, de openingen van de Buizen niet geheellyk verftopt waren. Zy klaagde over een jeuking en ruwheid omtrend haar Hals en Armen, en by de onderzoeking vond ik, dat het een foort van *Mazelen* was. Zy had begeerd om op te weezen, en de Zweeting hield op. Ik verzogt haar weder te Bed te gaan liggen, en iets van haar *Kandeel* te drinken, om haar in een zagte Zweeting te brengen, maar niet zo fterk gelyk te vóóren. Desgelyks verzogt ik toen om de *Pap* te vernieuwen, op haar Borften. Haar Pols was gereegeld; zy had geen *Stoelgang;* zy fcheen op alle wyze gemakkelyk, en had een overvloedige ontlafting der *Kraamzuivering*. Den volgenden Dag begeerde zy op te ftaan, maar ik raade haar om in 't Bed te blyven, en verzeekerde haar, dat haar uitflag, die weeröm gekomen was, inflaan zoude. De *Melk* hield aan wat te ontlaften. Omtrend den zevenden Dag, had zy drie dunne *Stoelgangen*, welke benevens het Zog, zonder kwaade Gevolgen, verdweenen, en zy herftelde zeer wél. De volgende reis verlofte ik haar, zy beproefde wederöm om het Kind te Zoogen, en tot myn verwondering vatte het Kind, dusdanig aan de Deele, dat dezelve met ter daad een lengte vormden, die voor een Teepel verftrekten, en zy voeden dat Kind, en noch twee daarná, eer dat ik uit myn Praktyk fcheide.

TWEE-

TWEEDE GEVAL.

Ik verloste eene Vrouw van haar éérste Kind, die beproefde om het Kind te Zoogen, maar zy kon het Kind de Teepels niet doen vatten, zy waren zeer klein en het Kind was zwak. Haare Borsten wierden buiten maate Dik, hard en ontstooken. Zy wierden gestoofd en gepapt. Zy wierd in een zagte zweeting gehouden; en daar wierd een Min gehaald, die een sterker Kind van één Maand oud had, welke de Lyderes Zoog, terwyl de Min de Lyderes haar Kind liet Zoogen; door deze handelwyze wierden de Borsten gered, en zy herstelde, en daar na Zoogde zy haar eigen Kind.

DERDE GEVAL.

Ik bediende een ándere Vrouw, welke genoegzaam in alles gelyk met de vóórgaande was; dezelve handelwyze wierd geöeffend, maar die was te vergeefs. Eén van de Borsten ontlaste Zog, maar de ándere ontstak tot zulk een trap, tot dat 'er een verzweering gebooren wierd; deze wierd geöpend door een *Heelmeester*, en ontlaste zulk een groote *Verzameling* van Etter, dat die de Lyderes verzwakte, en dreef haar in een kwynende Koorts; maar zy wierd hersteld, door zich op het Land te begeeven, en de *Ezelinne-Melk* te drinken.

VIERDE GEVAL.

De Vrouw had een slag op haar ééne Borst ontfangen, een korten tyd vóór dat zy verlost was, 't welk haar eenige pyn, een zwelling en verharding in de Klieren veröorzaakte. De pyn nam allengskens af; maar de hardigheid bleef noch over. Na de Verlosfing, beproefde zy te Zoogen, gelyk te vóóren, (hebbende verscheiden Kinderen gehad,) maar kon met die Borst zulks niet doen. Alles wierd beproefd om de zwelling der Klieren, te doen verdwynen, maar het was te vergeefs. De zwelling nam eindelyk in groote en in hardigheid toe, en de Ontsteeking won aan, en veränderde het Geval in een Kanker, die de Vrouw eindelyk ten ónderen bragt.

VIER-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

(Zie het 1ste *Deel*, 4de *Boek*, 1ste *Hoofddeel*, 7de en 8ste *Afdeeling.*)

Van Uitzinkingen *der* Schede, Baarmoeder *en* Rechtendarm.

EERSTE GEVAL,

Waarin een Uitzinking *der* Schede *was.*

Dit ongeluk gebeurde by eene Vrouw, kort na een langwyligen Arbeid, welke haar veel pyn verwekte: een ronde middelmaatige *Pessarium*, wierd 'er ingebragt, en zodanig gerigt; dat de onderrand rufte op het ónder- en áchterfte gedeelte der *Schede*, tusfchen den *Schedemond* en den *Anus:* terwyl de ópperfte rand ópwaards, tegen de binnen zyde van de *Schaambeenderen* ftond; de Mond van de *Baarmoeder* lag, tegen den ónderrand van het ronde, en holle gedeelte van de *Pessarium;* deze hield de *Baarmoeder* ópwaards in de *Schede*, en verminderde het ongemak. Twee of drie Maanden daarná, zo werd zy zwanger, en toen zy in de vyfde Maand gong, zo oordeelde men dat zy de *Pessarium* niet meer noodig had, om dat de *Baarmoeder* dan wyd uitgezet is, en met de zyden, op den *Rand* van 't *Bekken* ruft. De *Pessarium* in plaats van te leggen, in denzelven ftand, gelyk toen men hem éérft ingebragt had, zo wierd hy bevonden te liggen ópwaards, langs het áchterfte gedeelte van de *Schede*, waar hy vaftgehouden wierd; en de Mond van de *Baarmoeder* hong neederwaards in het vóórfte gedeelte van de *Pessarium.* Deze omftandigheid gaf te ondervinden, dat de *Pessarium* ingebragt en gelegt op die wyze, de befte handelwyze was, om de *Baarmoeder* op te houden: want wanneer de *Schede* opgehouden werd, dan word desgelyks de *Baarmoeder* opgehouden. Het ópperfte gedeelte van de *Schede* is rondöm de *Lippen* van den *Moedermond* vaftgehegt, en als de *Baarmoeder*, natuurlyker wyze, in de *Schede* zinkt, dan is het een groot vóórdeel voor getrouwde Vrouwen, dat deze handelwyze de zamenwooning met haare Mannen niet verhinderd. Na dat de *Pessarium* uitgehaald was, zo kwam de uitzakking van de *Schede* wederöm, en veröorzaakte dezelve ongemakken. De *Pessarium* wierd weêr ingebragt, en geplaatft recht ópwaards, langs het áchterfte gedeelte van de *Schede*, gelyk in de laatfte handelwyze, welke de *Schede* ópwaards hield gelyk te vóóren, tot dat zy in Arbeid geraakte, en toen de éérfte *Wede* begon, zo wierd dezelve uitwaards geperft. Zy wierd eindelyk vyliglyk Verloft. De *Schede* was aan 't vóórfte gedeelte, by de *Schaambeenderen* zeer verflapt, en kwam vóór het Hoofd van 't Kind neederwaards; maar door een voorzigtige beftiering, wierd hetzelve ópwaards gehouden, tot dat het Hoofd neederwaards kwam, en voorby hetzelve gegleeden was. Zy hield tot den vyfden dag aan, wél te zullen herftellen, en Zoogde haar Kind; maar een Toeval

onder

onder haár Maagſchap gebeurende, wierp haar in geweldige ontroeringen, die een *Braäking* en *Buikloop* te weege bragt; die het Zog en de *Kraamzuivering* deed verdwynen, zo dat binnen de vyf Dagen overleed, ſchoon de *Braaking* en *Buikloop* binnen de twee Dagen geſtuit wierden.

TWEEDE GEVAL.

Waarïn een Uitzinking *van de* Baarmoeder *in een* Bevrugte Vrouw, *die* Verloſt *wierd*, *in de midde der zevende* Maand *van haar* Dragt.

Eene Vrouw van een middelbaaren Ouderdom, had een uitzakking van de *Baarmoeder*. Zy was te vóóren van één of twee Kinderen, op haar vollen tyd, Verloſt, ná deze tweemaal een *Miskraam* op de derde Maand van ieder gehad. Zy wierd wederöm bevrugt, en op het einde van de tweede Maand, had zy een geringe ontlaſting van *Bloed*, uit de *Schede*. Zy was daar vóór *Adergelaaten*, en verſcheiden Dagen in 't Bed gehouden, door welke dezelve ophield. Diergelyke ontlaſting kwam, op de derde en vierde Maand wederom; de éérſte in een grooté meenigte; maar de laatſte zeer gering. Veertien dagen Daarná gehaald wordende, of omtrend in het midden van de vierde Maand, zo vond ik haar in een geweldige Pynelyke omſtandigheid. By de onderzoeking vond ik, dat de *Baarmoeder* geheelyk neederwaards en buiten den *Schedemond* geperſt was, en wel ter groote van een Mans vuiſt. Dit Toeval was verööorzaakt door een geweldige aantaſting van een Hoeſt. De *Schede* bevoelde zich, als of dezelve omtrend één Duim, vóór den *Moedermond* vóórüit ſtond, en de geheele *Schede* ſcheen ontſtooken en gezwollen te zyn. Ik bragt myn Vinger by het vóórüitſteekende gedeelte der zaamgetrokken *Schede*, welke pas een opening overliet, om een klein gedeelte van denzelve te bevatten; maar kon echter den *Moedermond* niet onderſcheiden, of eenige zelfſtandigheid in de *Baarmoeder* bereiken. Het kon hebben geweeſt, dat de *Moedermond* geöpend was, maar hier van was ik niet verzeekerd: hier uit ſcheen het mogelyk te zyn, dat zy niet bevrugt was. De uitzinking wierd met veel moeite binnen gebragt; twee Dagen daarná, wierd 'er een ronde middelmaatige *Peſſarium* ingebragt, en ópwaards langs het áchterſte gedeelte van de *Schede* geveſtigd; zodaanig als of het ópperſte gedeelte van de *Schede* en *Moedermond*, vóór dezelven neederwaards hong, zy had twee of drie Maanden vóór dezen tyd, een groote ontlaſting, gelykende een *Fluor Album*, gehad; en de *Baarmoeder* was ſederd dien tyd, drie of viermaalen uitgezakt, maar toen kleiner zynde, zo kon zy dezelve gemakkelyk weder inbrengen. Onzeker zynde, of zy nu met het Kind was of niet, ſchoon ik alle de vóórgaande omſtandigheden overwoog, doch het laatſte ſcheen het waarſchynelykſte te zyn; om die rede nam ik vóór een verkoelende beſtiering, met eenige *zoutächtige Dranken*, en *Nitroſe Medicynén*; tot den volgenden tyd der *Maandſtonden* in te richten. Door deze Middelen wierden de *Hoeſt*, en de ontlaſting

van

van de *Fluor Album* verdreeven; zy ſcheen in alles volkomen gemakkelyk, en ſtond haar toe om in huis te wandelen. Op het einde van de vierde Maand, zo had zy een verſcheining, van een gereegelde ontlaſting der *Stonden*, de *Mond* der *Baarmoeder* was gezwollen, en meerder geſlooten; een omſtandigheid, die my byna verzeekerde datze niet zwanger was. Omtrend in het midden van de zevende Maand, wierd 'er in allerhaaſt om my gezonden, en ik vond een gereegelden Arbeid; de *Moedermond* was zodanig geöpend, dat de Vliezen, de Wateren en het Hoofd van de Vrugt, regelmaatig gevoeld konden worden; en daar was geen ontlaſting van *Bloed.* Om dat de *Moedermond*, ſchoon een weinig geöpend, inplaats van dun of zagt te zyn, zich dik en hard liet bevoelen, zo was het raadzaam haar vóóréérſt, een *Laating*, van acht oncen *Bloed* te ordineeren, daarná twee ontbindende *Aarsſpuitzelen* te zetten, welke een groote meenigte *Fæces* ontlaſteden, en toen een *Anodyne Drankje* te geeven, van *Aq. Cinnamom. ten. & Syrp. e Meconio.*

De *Dranken* met *zout* van *Alſem* wierden herhaald, met een koele beſtiering, zulke als *Panadas ſlappe Zoppen*, *Emulſiën* met *Sal. Nitri*, en *gekookte Kiekens.* De *Weden* bleeven een tyd van vier-en-twintig Uuren weg, na welke zy wederöm kwamen; toen bevoelden ik de *Moedermond* meerder geöpend, en zagt te zyn, en dat de Vliezen met de Wateren neederwaards geperſt waren. Toen was het noodzaakelyk op den Arbeid, die toen begon, te letten. De Vrugt wierd ſpoedig Verloſt: na welke 'er eenige ontlaſting van *Bloed* was. Daar wierd geen geweld gedaan, om de *Nageboorte* uit te haalen. Om dat de *Moederkoek* van de *Baarmoeder* ſcheide, zo vermeerderde de ontlaſting van *Bloed;* maar niet tot een groote meenigte, en binnen de drie uuren wierd de *Nageboorte*, door den *Schedemond* heen, in de *Schede* geperſt. Door zagtelyk aan de Streng met de eene Hand te trekken, en de Vingeren van de ándere Hand aan den *Rand* van den *Moederkoek*, wierd dezelven gemakkelyk uitgehaald. De Vrouw herſtelde zeer wél. Zy had een tyd van twee Dagen eene moeijelykheid in 't Wateren, maar dit ongemak verdween. Het Kind was zeer klein, en wierd met veel moeite opgevoed.

DERDE GEVAL.

Van de Omkeeringen *der* Baarmoeder.

De *Heer* GIFFARD, in zyn Gevallen der *Vroedkunde* p. 176. meld van een Verloſſing, in welke de *Baarmoeder* omgekeerd wierd, en buiten de *Schaamlippen* hong, met den *Moederkoek* aan dezelve gehegt.

De *Heer* CHAPMAN op *pag.* 179. het 29ſte *Geval*, geeft desgelyks een Geval op van een omkeering der *Baarmoeder.*

Monſr.

Monsr. LAMOTTE in zyn 5de *Boek*, het 10[dé] en 11de *Hoofddeel*, beschryft, een omkeering van de *Baarmoeder*, en van een verslapping der *Schede*.

Ik wierd gehaald by eene Vrouw, welke overleed eer ik kon by haar zyn. Ik vond de *Baarmoeder* omgekeerd; geheelyk buiten de uitwendige Deelen getrokken, en de *Moederkoek* vast gehegt aan den *Bodem*. Dit ongeluk was veröorzaakt, doordien de *Vroedvrouw*, te geweldig getrokken had om den *Moederkoek* uit te haalen.

VIERDE GEVAL.

Waarïn de Baarmoeder *omgekeerd wierd*, *medegedeeld door den* Heer LUCAS *te* PONTEFRACT, *in* December 1759.

In de gepasseerde Maand *April* wierd ik gehaald by eene Vrouw, die pas verlost was van een leevendig en gezond Kind; en tot myn verwondering vond ik de *Baarmoeder* geheellyk omgekeerd, liggende, tusschen de *Deyën*, ter grootte van een groote Voetbal.

De Vrouws Pols was zwak en ongeregeld, en daar was een aanhoudende sterke storting van *Bloed*, uit de Vaten van de *Baarmoeder*.

Ik verklaarde de Vrinden het groote gevaar van zulk een beklaagenswaardig Geval. Dit niet tegenstaande, met goedkeuring van een verstandig *Geneesheer*, en een nabuur van haar zynde, ondernam ik de inbrenging, en slaagde; en daarna gaf ik haar zagte *Anodyne* en *Cordiaale Medicynen*, en verliet haar en was naar allen aanschyn beeter, en redelyk gemakkelyk.

Binnen omtrend een half Uur, wierd ik wederöm gehaald, en vond haar Spraakeloos, de Pols onbemerkelyk, klam zweetend, diep Ademhaalend en langzaam, en zy overleed in weinig Minuten.

Alle de Deelen waaren zeer verslapt, zo dat de *Baarmoeder* de magt niet had van te kunnen zaamenkrimpen; want dezelve lag gelyk een los stuk *Pens*, en ik zag het aan vóór een Uitwas, tot dat ik het nader onderzogt, en na de afscheiding van den *Moederkoek*, zo bragt ik dezelven in de Buik.

Tot vervulling van het Tweede Geval.

Waarïn een Uitzinking *van de* Baarmoeder, *welke niet ingebragt kon worden; maar verstierf. Medegedeeld in een* Brief *van den* Heer Oakeley *van* Birmingham *in 't Jaar* 1757.

Myn Heer!

Ik wierd laatstelyk gehaald by eene Vrouw, naby de Stad. Ik vond haar te Bedde, en zy gaf my het volgende berigt van haar Geval. Dat toen zy haar Man, des achtermiddaags, geholpen had, in het opligten van een zwaar Gewigt, zo gevoelden zy een brok uit haar Lighaam vallen. Om welke zy om een *Vroedvrouw* gezonden had, die gepoogd had om hetzelven weder op zyn plaats te brengen, maar niet instaat zynde, om zulks te doen, nam zy my tot raad. By de onderzoeking, zo vond ik de *Baarmoeder*, buiten den *Schedemond* omtrend ter groote van een Mans vuist, hard en de Klieren knoestächtig gelykende natuurlyk een *Tuinboonen*. De Lyderes was zwak en flaauw, en had maar geringe pynen. Om dat de inbrenging onmogelyk was, zo ordeneerde ik aanstonds vermurwende en verdryvende *Stoovingen* met *Pappen*, en eenige Dagen daarná deed ik haar een kleine *Laating*, want zy was te zwak om te verdraagen, dat men haar veel *Bloed* ontlasten zoude. Haar wierd openlyf bezorgt, en als zy rusteloos was en pyn had, dan wierden deze bedaard door *Opiaten*. Niettegenstaande deze handelwyze zo won dezelve in grootte aan, en na drie Weeken ontlaste 'er zig een dunne Wey, uit de geheele óppervlakte; en binnen de zes Weeken overleed de Lyderes.

Het zoude my een groot vóórdeel zyn, UEd. gedachten, omtrent de Afbinding, te mogen weeten, welk ik denk, dat ik gemakkelyk zoude hebben kunnen verrichten, die ik vóórstelde aan de Lyderes, maar zy wilde die *Operatie* niet toestaan. Myn begrip was, dat ik nooit zyn Vraag oplosfen kon, om dat ik nooit een Geval gehad heb, waarïn ik de *Baarmoeder* niet in kon brengen; maar niet twyffelende, wanneer 'er een beginnende *Gangrena* zich ópenbaarde, en 'er geen hoop van inbrenging was, dat dan, wat hy vóórstelde, tot behoud van de Lyderes haar leven, kon ondernomen worden; maar zulke *Operatien* zoude ik nooit alleen onderneemen, maar eerst een byëenkomst en goedkeuring van *Heelmeesters* van een groote ondervinding willen hebben; noch ik zoude die ook niet onderneemen, dan wanneer de Lyderes by kragten was, en de *Gangrena* maar alleenig begonnen was, aan het ónderste gedeelte, en geenzins, wanneer die boven het geen was, dat affcheiden moest. De *Heer* Gerle, van *St. Thomas's Hospital*, heeft ééns de Leerlingen verzogt, om een afzetting

van

van de *Baarmoeder* by te woonen; maar gelukkig voor de Lyderes, want dezelve wierd den Nagt te vóóren ingebragt.

VYFDE GEVAL.

Waarïn een Uitzinking *van den* Rechtendarm *was.*

Eene Vrouw (by wien de Speenvaten zeer gezwollen, pynelyk en ontſtoken, en neederwaards geperſt waren, tot een groote maat), ten tyde des Arbeids. Na 'er eene *Wede* over was, zo bragt ik hen weder binnen door dezelven te ſmeeren, en zagtelyk ópwaards tot boven den *Sphincter Ani* te drukken; maar de daaröp volgende *Wede*, wierden zy 'er weder buiten geperſt. Ik bragt hen voor de tweede reis, weder binnen, en hield hen ópwaards met een dikke Compres en myn Hand, welke ik tegen de Deelen drukte, ten tyde van ieder *Wede;* maar toen het Hoofd van het Kind, neederwaards, in het ónderſte gedeelte van het *Bekken* gedrukt wierd, zo wierden zy 'er weder uitgeperſt, met een groote menigte *harde Fæces*, en daar was toen geen mogelykheid hen weder in te brengen, dan ná dat het Kind verloſt was. Na de Verlosſing, zo bragt ik dezelve wederöm binnen, en de Pyn aan deze Deelen nam af; maar den volgenden Morgen, wanneer zy drukte, om haar Water te looſen, zo wierden zy wederöm uitgeperſt, na welke 'er aanſtonds om my gezonden wierd, en bragt hen binnen, gelyk te vóóren. Dewyl ik nu verwagte dat dit ieder reis gebeuren zoude, wanneer zy perſte om ter Stoel te gaan, of haar Water te looſen, zo beval ik de *Kraambewaardſter* hen tegen te houden: zy beloofde zulks te doen, en ſtond de Lyderes op deze wyze by, tot naby het einde van de Maand, wanneer de Zwelling verminderde, en de ongemakken verdweenen.

ZESDE GEVAL.

Ik wierd gehaald door *Mejuffr.* BLACKWALL, om by eene Vrouw te komen by welke het Kind verkeerd vóórkwam, maar ik verloſte haar vyliglyk. Den volgende Morgen, zo vond ik de Lyderes in een geweldige pyn liggen, welke zy my zeide van de *Ambaijen* te ontſtaan. Toen ik haar onderzogt, zo vond ik den *Rechtendarm* uitgezakt, en zodanig gezwollen, dat ik het uitgezakte gedeelte ſchoon wél beſmeerd, en ná het doen van verſcheiden zagte poogingen, niet kon inbrengen. Toen ordeneerde ik de Deelen te *Stooven*, en 'er *warme Pappen* op te liggen. De *Stovingen* waren zaamgeſteld uit *afkookzels* van *Emolliërende Kruiden*, in welke gemengd waren, een weinig *Azyn* en *Brandewyn.* Na de *Stovingen* en *Pappen*, zo beſtreek ik wederöm, het uitgezakte en gezwollen gedeelte met *warme Olie*, en op het laatſt, kreeg ik hen binnen, doch met eenig

geweld. Ik beval de *Kraambewaardſter*, dezelve handelwyze te oeffenen, indien zy wederöm needer - en uitwaards geperſt mogten worden. Maar de Lyderes herſtelde, zonder ná dien tyd weder uit te zakken.

Dit Geval was daarná een onderrichting, voor my, wanneer ik den *Recht-tendarm* uitgezakt vond, om hem altoos in te brengen; en na de Verlosſing, zelfs, ſchoon ik geene zulke ongemakken, onder den Arbeid gewaar wierd, deze Deelen te onderzoeken. Deze Lyderes had den geheelen Nagt door, een geweldige pyn uitgeſtaan, zonder het genieten van eenige Ruſt. Zo dat zy alle Toevallen, van een geweldige Koorts had. Hoewel zy een buitengewoone meenigte *Bloed*, in de Verlosſing was kwyt geraakt, zo had ik hoop, wyl zy toen van de Pynen ontlaſt was, welke de Toevallen veröorzaakte, dat de Koorts verminderen zoude; hetwelk gebeurde volgens myn begrip, en zy herſtelde beeter dan verwagt kon worden.

VYF-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

Van de Gezwellen *der* Kinderen Hoofden, Ontleedingen *en* Fracturen *ná de* Verlosfing.

(Zie het 1ste *Deel*, 4de *Boek*, 2de *Hoofddeel*, de 1ste *Afdeeling.*)

No. 1.

Gevallen van Gezwellen *aan de* Kinderhoofden.

EERSTE GEVAL.

Een Kind ná een zeer moeijelyk Arbeid verloft zynde, zo waren de *Beenderen* van 't Hoofd, in een langächtige gedaante over malkanderen gefchooven; en op de Punt of Kruin was een groot Gezwel omtrend ter groote van een half doorfneeden *Ganzen Ey*, hetwelk de Moeder zeer ontftelde. Ik ordeneerde een *Compres* in *Olie*, *Azyn* en *Brandewyn* te doopen, en op dát gedeelte te liggen, en zulks ieder reis te herhaalen, als het Kinds Muts veränderd wierd, of tweemaal Daags. Op den derden Dag, zo vond ik een golving van ftof, en ik ordeneerde 'er een *Pap* op te leggen, van *Brood* en *Melk* met een weinig *Olie* onder dezelve vermengd, en zulks tweé of driemaalen te herhaalen, om vóór te komen, dat het niet verdroogde en verharde. De zwelling verminderde by trappen, de Golving van het buitengevaate verminderde, en wierd op den zevenden Dag geheellyk verdweenen.

Ik heb veele zulke Gevallen gehad, welke in 't generaal genomen, op den vyfden Dag, genoegzaam op dezelve wyze verdweenen.

TWEEDE GEVAL.

Een tweede Kind, uit dezelve oorzaak, had een groot Gezwel op de Punt of Kruin des Hoofds, een weinig naar de rechter zyde toe: hetzelve had 'er al eenige Dagen gezeeten, en daar was al reeds een *Emolliërende Pap* opgelegt, het brak van zich-zelf door, en daar ontlafte zig een groote meenigte Bloedige Wey, vermengd met *Etter*. Het Kind was zwak, en in een fobberen ftaat, en daar openbaarde zich een tweede Gezwel áchter het Oor, waaróm ik gehaald wierd. De *Pap* wierd, desgelyks op hetzelve gelegt, en zo fpoedig als 'er een Golving van Stof ontdekt wierd, zo wierd het Gezwel geöpend met een *Lancet*, waar na een dunne *Etter* zig ontlafte; maar de groote ontlafting uitbeide de Gezwellen, (fchoon het Kind zyn Moeder Zoog,) maakte hetzelven zo zwak, dat het binnen vyf Dagen overleed.

Dit was het eenige Geval, dat ik gezien heb van deze natuur, en hetzelve maakte my daarna in zulke ongemakken wat zorgvuldiger, van éérst te beproeven, om het Gezwel te doen verdwynen, of vóór te komen, dat de buitegevaate stof niet te lang achteréén zig ontlaste.

DERDE GEVAL.

Ik heb een Kinds Hoofd, kort ná de Verlossing met een Gezwel van dezelve Natuur, gelyk in het éérste Geval, behandeld. Dezelve handelwyze wierd geöeffend; maar de Golving die verminderde niet, en de Bekleedzelen des Hoofds begonnen zich zeer dun te laaten voelen. Omtrend den zesden Dag, maakte ik een kleine opening met de Punt van een *Lancet* in de *Basis*, en 't ächterste gedeelte van het Gezwel, wanneer 'er omtrend een leepel vol Weyächtig Vocht ontlaste. De zwelling slonk. Ik lag een *Compres* gedoopt, in het Mengzel, gemeld in het éérste Geval, op de zwelling, en door een zagte drukking, zo groeiden de Bekleedzelen, aan de önder hen leggende Deelen aan één, of verbonden zich te zaamen.

VIERDE GEVAL.

Een Geval van deze laatste natuur, gelyk in het *derde Geval* gebeurde, terplaatze waar één van myne Leerlingen wierd gehaald. Hy voelde een groote Golving, op welke, van tyd tot tyd, *warme Pappen* van *Brood* en *Melk* gelegt wierden, maar deze Handelwyze niet slaagende, zo nam hy zyn toevlugt tot my. Ik toen verbonden zynde, zo kon ik de Lyder niet beschouwen; maar raade hem een opening te maaken, gelyk in 't vóórgaande Geval; maar tot zyn grootste verwondering, wierd 'er een groote meenigte *Bloed* ontlast. Hy beproefde aanstonds de Compressen en Windzels, om de *Bloeding* te stoppen, maar die hield aan, en sleepte het Kind in een korten tyd weg. In myn Praktyk heb ik niet boven de drie of vier reizen gelegenheid gehad, zulke Gezwellen te openen, en dit hulpmiddel slaagde altoos; maar dit Geval deed my in 't vervolg met meerder omzigtigheid handelen. Zie een Geval, in welke de *Anus* ondoorboord was.

Van MAURICEAU.

Op de 213de *Pagina* in de 237ste *Waarneeming*, meld hy, dat hy een Kind gezien heeft, op den vyftienden Dag na zyn Geboorte, het welk een groot Gezwel had, op het öpperste gedeelte van één der *Wandbeenderen*, vol met *Etter* gevuld, en de Huid des Hoofds was miskleurig. Echter ordeneerde hy, (ten dien einde om het Gezwel te doen verdwynen,) *Linnen Compressen* te doopen in *Brandewyn*, om die op de zwelling te leggen enz.

No. 2.

No. 2.

Gevallen van Ontleedingen.

EERSTE GEVAL.

Eenige Jaaren geleeden, toen ik myn geheele Praktyk in SCHOTLAND oeffende, zo verlofte ik een Kind door het keeren, en by de Voeten te haalen. Zie de 34[fte] *Verzameling*, No. 2. het 10de *Geval*, pag. 130. Beide Moeder en Kind fcheenen op een goeden voet van wél te wezen. Eenige Maanden daarná, kwam de Vader en verhaalde my, dat zyn kleine Dochter een fchoon vóórdeelig Kind was, maar dat het één van haare Armen niet beweegen kon. Dewyl hy eenige Uuren ver van my afwoonde, zo beloofde ik by de éérfte gelegendheid by hem te komen. Deze kwam vóór, en ik vond toen, dat de Schouder ten tyden van de Verlosfing ontleed was. Ik beproefde verfcheiden reizen om hem in 't lid te brengen, maar het was te vergeefs. Dit Toeval was alleenig veröorzaakt, door myn verzuim, van het Kind niet onderzogt te hebben na de Verlosfing; wanneer ik toen de ontleeding gemakkelyk zoude herfteld kunnen hebben. Dit was daarná een waarfchouwing voor my, by ieder Kind de Leeden zorgvuldig te onderzoeken, en desgelyks ieder Deel van het Lighaam na zulke Verlosfingen. Dit was de eenigfte ontleeding, die my ooit in myn Praktyk gebeurd is, waarin het Kind in 't leeven was.

TWEEDE GEVAL.

Eenige Jaaren verleeden, wierd ik gehaald om een Kind te Verlosfen, het Kinds Voedzoolen waren inwaards gekeerd. De *Heer* SANXY *Heelmeefter*, die wierd 'er by gehaald, welke een Hulpmiddel 'er voor uitdagt, waar door de Voetzoolen op haar natuurlyke plaats gebragt, en niet alleen de Geleedingen der Voeten te regt gezet, maar ook dat het Kind wandelen kon. Ik had vóór dien Tyd twee of drie ánderen van dezelve natuur, in welke één of beide de Voeten mismaakt ftonden, waaräan verfcheiden handelwyzen beproefd wierden van *Bandages* en *Schoenen*, maar met gering vóórdeel. Zyn handelwyze was, door zagte *Bandages*, de Zoolen van beide de Voeten neederwaards in een vasten rechten ftand te binden, met behulp van een ftukje buigzaam Zool leeder, zodanig dat de ééne Voet een Stut voor de ándere was.

No. 3.

No. 3.

Gevallen van Fracturen.

EERSTE GEVAL.

Eenige Jaaren geleeden, Verloste ik eene Vrouw in MAY-FAIR, van een klein Kind. Onder de keering, en het by de Voeten te Verlossen, zo vond ik, dat de *Beenderen* van één der Armen aanstukken braken; een omstandigheid welke my te meer verwonderde, om dat ik nooit een Kind met meerder gemak gekeerd en Verlost, of op een langzaamer en meer vóórzigtiger wyze behandelt heb. Inderdaad ik ben overtuigt, het gebeurde, aan de tederheid der *Beenderen*, toe te schryven Ik zeide niets; maar rolde het Kind in een Luyër, en lag het in de Schoot van een der byzynde, en verzogt aan haar, om het stil te houden, totdat ik de Vrouw te regt in 't Bed gelegt had. Toen onderzogt ik den Arm, en zeide aan de *Kraambewaardster*, dat het een kleine beschaadiging onder de Verlossing gekreegen had; maar spoedig herstellen zoude. Om dat het Kinds arm schraal van Vleesch was, zo lag ik 'er maar alleenig een Compres, gedoopt in *Brandewyn* en *Water*, om heen, en hield de einden der *Beenderen*, met een rondgaande Band tegen malkander; welke ik op dien tyd genoegzaam vond, en tot vóórkoming van verdenking van een *Fractur*, zo hield ik den Arm vast, geduurende dat men het Kind redde. Ik verzogt de *Kraambewaardster* op te letten, dat zy het Kind op die zyde niet lag, en het Kind niet los maaken moest, tot ik 'er tegenwoordig was. Om dat ik myn Lydertje alle Dagen beschouwde, zo vernieuwde ik myn verband, als 'er gelegendheid was, en de Arm herstelde zonder dat 'er de Ouders iets van wisten. Want die hadden geene ándere gedachten, dan van een verrekking, die onder de Verlossing gebeurd was.

TWEEDE GEVAL.

Ik zond den *Heer* NEALE, *Heelmeester* van het *Hospital* te LONDEN, die eenige Jaaren geleeden myn Leerling was geweest, om een arme Vrouw te Verlossen. Het Kind kwam tegennatuurlyk vóór, en onder de neederwaards brenging van één der *Beenen*, zo wierd het *Dybeen* in de midden gebrooken. Na de Verlossing verbond hy de *Fractur*, en door groote zorgvuldigheid en meenigvuldige oppassing, zo herstelde dezelve.

DER-

DERDE GEVAL.

Een *Vroedvrouw* hebbende gezonden om byſtand, naar den *Heer* WEB of NEVIS, die toen myn Leerling al eenige tyd was geweeſt, welke de Lyderes, die een arme Vrouw was, ging verlosſen. Om dat het Kind tegennatuurlyk vóórkwam, zo bragt hy het éene *Been* neederwaards, maar om dat het Kind zeer groot was, zo kon hy het Lighaam niet Verlosſen, of het ándere *Been* neederwaards brengen, om welke rede ik tot zyn byſtand kwam. By de onderzoeking van het teruggebleeven *Been*, in de *Baarmoeder*, zo vond ik de *Dey* neederwaards geboogen en gebróken: deze verloſte ik met vóórzigtigheid, en daar ná het Lighaam en het Hoofd. Hy verbond de *Fractur*, en het was een groote moeite om de Breuk te herſtellen; maar door de mishandeling van een dronke *Kraambewaardſter*, zo kwam 'er een ontſteeking aan de *Dey*, zo dat het Kind overleed. Deze ongelukkige ontmoeting, maakte myn Leerling mismoedig en ongeruſt; maar ik zeide hem, dat zulke zaaken wél meer gebeurden, en zelfs de zorgvuldigſte *Vroedmeeſters* kon overkomen.

VIERDE GEVAL.

Kort na de laatſte *Vrede*, in 't Jaar 1748, zo woonden veele *Heeren* uit de *Armé* en van de *Oorlogsvloten*, myne Lesſen by. Wy wierden gehaald op een Avond in een van de enge Steegen op de breede ST. GILES's, by eene *Baarende*, by welke den Arm van 't Kind vóórkwam. Toen ik kwam, zo was het vertrek opgepropt met Leerlingen, ten getalle van twintig. Zulk een groot getal 'er ingegaan zynde, had de Steeg zo in reb en roer geſteld, dat het Graauw op de Been kwam, en begon uit te roepen, dat wy proefneemende *Vroedmeeſters* waren. Eenige Vrouwen zeiden ons desgelyks, dat 'er om de Wyk-Officieren gezonden was, welke, op dien tyt, blyde waren om eens hun gezag te toonen. Op dit berigt zo was ik verpligt, om de Vrouw, in allerhaaſt te Verlosſen. Het Kind was in 't leven, en toen dit verhaald wierd aan 't Graauw, en dat de Vrouw desgelyks behouden was, zo gingen zy heen. Ik liet één van de oudſte Leerlingen, een weinig blyven, na dat de ándere weg waren, welke onder de bezorging van 't Kind ontdekte, dat één van de *Deyën* gebroken was; hy verbond dezelve en had veel moeite aangewend om het te herſtellen: maar het Kind ging verlooren, door de zorgeloosheid van de Moeder.

No. 2.

Gevallen van de Kleeding *der éérstgeboorene* Kinderen.

EERSTE GEVAL.

Ik verloste eene Vrouw in de *Brook-Street*, welke een *Kraambewaardster* van het Land medegebragt had, om haar in 't *Kraambed* op te passen. *Mejuffr.* MADDOKS kleede het Kind, en zeide haar van het niet los te maaken vóór dat ik wederkwam; maar den volgenden Morgen, toen *Mejuffr.* MADDOKS kwam, zo zeide de *Kraambewaardster*, dat ze bevreesd was geweest, dat ik te lang zoude wegblyven, om welke rede zy het Kind weder los gemaakt, en gekleed had en dat alles wél was, en zy gewoon was zulk een werk te doen. Den volgenden Morgen gehaald wordende, zo wierd my verhaald dat het Kind zeer slegt was. Ik onderzogt het Kind, en vond het steenende, en byna zonder Pols, de Handen koud wordende, en het Aangezigt bleek. Ik verzogt de *Kraambewaardster*, om het Kind los te maaken; en terwyl zy zulks deed, nam ik waar, dat het Kind uittermaate vast gebonden, en gespeld was. Ik zeide niets daarvan tegen de Moeder; maar aan een Vriendin van haar, die tegenwoordig was, deelde ik myn *Waarneeming* mede. De *Kraambewaardster*, door haar eigen verschooning, zeide tot de Moeder en my, dat haar op het Land was verhaald, dat in LONDEN de *Kraambewaardsters* de Kinderen zo opbaakerden, om hen een mooje gestalte te geeven. Ik zeide haar het gevaar van zulk een Praktyk, en dat zy nu het Kind zeer losjes moest opbaakeren, tot vóórkoming van de natuurlyke gestalte niet te bederven, die veel schoonder is dan een door konst voortgebragte. Ik wagten tot dat ik gezien had, dat het Kind los gebaakerd was, en ordeneerde een *Cordiale Mixtur*, van *Aq. Alexiter. Simp. Unc.* ij. *Aq. Alex. Spirituos. Syrp. Croci ää Drachm.* ij. om dikwils een weinig te geeven, en desgelyks raade ik zo spoedig als maar mogelyk was, een Min vóór het Kind te bezorgen. Toen ik den volgenden Morgen kwam, zo zeide zy my dat het overleeden was zeer kort na ik heen gegaan was. Ik ben dikwils gehaald geweest, wanneer ik vond, dat de ongemakkelykheid der Kinderen ontstond, doordien zy te vast gebaakerd waren; en door deze omstandigheden by tyds waar te neemen, zo wierd het gevaar te boven gekomen, door haar maar losser te baakeren. DR. SANDS, verhaalde my, dat hy wierd gehaald by een van zyn Maagschap: de *Kraambewaardster* had, het Kind zeer netjes opgebaakerd, om dat zy dagt, dat het gedoopt zoude worden. Toen hy het onderzogt, zo vond hy dat hetzelve zo vast gebaakerd was, dat het bezwaarlyk *Adem* kon haalen. Het Aangezigt stond verdraaid, en was bond en blaauw, en om dat 'er geen tyd was om het los te maaken, zo wilde hy niet wachten tot dat zulks gedaan was, maar nam een Schaar en knipte alles los; door welke middelen het Kind verligt wierd.

TWEE-

TWEEDE GEVAL.

Omtrend twee Jaaren verleeden, wierd ik gehaald om een Kind te visiteren, op den vierden dag ná de Verlossing: my wierd verhaald dat het een drukking op de Borst had. De *Kraambewaardster* maakten het los; en de Luijeren die scheenen niet te vast te zyn; maar ik ontdekte, dat de *Navelband* zeer vastgespeld was. Deze ordeneerde ik los te maaken, en ik ontdekte klaarlyk, dat die de oorzaak was geweest van 't ongemak; want het Kind *Ademde* met meerder vryheid, en deed het in 't vervolg zeer wél.

DERDE GEVAL.

Het volgende is van Dr. George Macaulay te Londen, den 29ste *October* 1759. Eene *Vroedvrouw* die byziende was, bond den *Navel* aan dat gedeelte, hetwelk aan het *Abdomen* blyft hangen, te digt by den Buik des Kinds af. Na verscheiden Dagen wierd het my vertoond, de Band was niet eens zo vast gelegt, om de *Circulatie* van het *Bloed* geheel digt te stoppen, en dat gedeelte was ontstooken en gezwollen. Ik knipte den Band met een Schaar los; de *Streng* droppelde *Bloed* uit de gewoonlyke plaatsen, en in weinig Dagen nam de ontsteeking af, de Deelen trokken te zaamen, en het Kind verkreeg een goeden *Navel.*

ZES-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

Van ondoorboorde Anusſen *en* Tongriemen.

(Zie het 1ſte *Deel*, 4de *Boek*, 2de *Hoofddeel*, de 2de *Afdeeling*.)

No. 1.

EERSTE GEVAL.

Van een ondoorboorde Anus.

Eenige Jaaren verleeden verloſten ik eene Vrouw van haar éérſte Kind. Toen ik haar den volgende Dag bezogt, zo zeide my de *Kraambewaardſter*, dat het Kind noch geen Stoelgang gehad had, niet tegenſtaande zy het verſcheiden reizen *Olie* en *Stroop* gegeven had, en ook dat zy was bevreesd, dat 'er een toegeſlooten *Anus* was, om dat zy beproefd had, een Steel van *Piterſely* met *Boter* beſtreeken, in denzelven te brengen, maar te vergeefs. Ik onderzogt dat Deel, en beſmeerde myn' kleinen Vinger, en bragt denzelven een klein eindweegs in den *Anus*, en vond duidelyk een vlakke verſtopping, omtrend een' Duim of minder van den Ingang.

Ik gaf aan den Vader kennis van 't Geval, en het Gevaar waarïn het Kind was, ten zy 'er een Konſtmaatige opening gemaakt wierd, en verzogt aan hem te zenden om een *Heelmeeſter*, die hem bediende: waarop om den *Heer* GATTAKER gezonden wierd. Na dat hy de zaak onderzogt had, en hetzelve waar bevond te zyn, zo raade hy, om dat het Geval ongemeen was, om den *Heer* MIDDLETON te zenden. Zy waren met my van één gedachten, dat het noodzaakelyk was, om aanſtonds een doorbooring te moeten doen, want alſchoon de uitſlag onzeker was, nochtans kon de verſluiting gering zyn, dat het gelukte. Daar wierd dan overëen gekomen om de Doorbooring met een *Trocar* te doen. De *Heer* MIDDLETON, zond om den zynen, om dat die langer dan de gewoonlyke was. De *Heer* GATTAKER, bragt het Werktuig binnen, en drukte de Punt en *Schede* door de hinderpaal heen, en wél in eene Lyn, na dat hy gisſen kon, zo als den gewoonlyke loop van den *Rechtendarm* was. Daar ontlaſte zig geen *Meconium*, ná het uithaalen van 't Werktuig. Na deze bragt hy 'er een groote *Bougie* in, welke den weg verwyde zoude. Wy kwamen den volgenden Morgen, en tot onzen grootſte voldoening, vonden wy dat 'er eenige *Meconium* ontlaſt was, en haalden de *Bougie* uit. Daar wierd een ándere, die iets grooter was, ingebragt: het Kind ſcheen nu op een goeden weg van herſtelling te zyn; maar den volgenden Dag, ont-

ontdekte de *Kraambewaardster*, een kleine zwelling aan het ópperste en áchterste gedeelte van het rechter *Wandbeen*, 't welk 'er bond en blaauw uitzag; en inderdaad, dit had ik, na het Kind verlost was, niet ontdekt. By de onderzoeking van 't Gezwel, zo vonden wy een ronde opening in het vóórnoemde *Been*, van omtrend één en één halven duim in Middellyn, en een gedeelte van de Hersfenen perste door hetzelve heen, maar wy konden het niet binnen brengen, en daar was geen twyffel aan, dat het reeds begon te versterven, want het Kind overleed den volgenden Dag.

TWEEDE GEVAL.

Uit de Proeven van EDINBURG, 4de Deel, *het* 32ste Artikel.

Dit Geval is van een jonkske, dat gebooren wierd zonder *Anus* of *Intestinum Rectum*. Medegeeld door den *Heer* JAMES JAMIESON, *Heelmeester* in KELSO.

Eenige Jaaren verleeden, zo wierd *Mejuffr.* HANNAK, *Vroedvrouw* in deze Stad, by eene *Mejuffr.* STEPHENSON in PLOWLAND, vyf mylen van deze plaats gehaald, welke van Tweelingen verlost werd; het éénе een Meisje, en het ánder een Jonkske, en zy ontdekte in het laatste geen spoor van een *Anus*, zy kwam t'Huis, en zond my om het Kind te zien, wanneer ik het wél te moed, en waarschynlyker wyze, heel gezond vond, maar daar was geen de minste spoor van een *Anus* te zien of te voelen, de plaats, van het *Staartbeen*, tot het *Balzakje* was vlak en vast: waarná ik aan de Grootmoeder verhaalde, die het alleenig bekend gemaakt was, door de *Vroedvrouw*, dat het tegennatuurlyk was, en dat schoon ik tweemaal had gezien, dat de *Anus* door een Vlies gedekt was, welke gemakkelyk herstelde, zo kon ik hetzelve in dit Geval niet belooven; maar indien het haar beliefde, dat ik dan beproeven om zoude den Darm te bereiken, door eene Insnyding; tot welke zy, met de Moeders toestemming, op hoop van een goeden uitslag, overgingen. Waarná ik eene zeer diepe insnyding, op de best vóórkomende plaats dee; toen bragt ik myn kleinen Vinger in de Wonde om den *Darm* te ontdekken, maar te vergeefs. Daarna beproefde ik de *Trocar*, welke ik 'er doorboorde, maar daar volgde niets dan eenige Droppelen *Bloed;* dus was ik verpligt, dit Lydertje, zonder dat ik eene verdere vóóruitziende hulp wist, te verlaaten, en verzogt maar alleenig dat, als het mogt komen te overleiden, dat ik zyn Lighaam openen mogt, hetwelk ik den volgenden Dag deed. By het openen van 't Kind, zo vond ik dat den geheelen *Rechtendarm* ontbrak, en dat de *Kronkeldarm* gelyk de *Blindendarm* was, losselyk hangende in den Buik, en vol met *Meconium;* voor het overige waren alle de Deelen in een natuurlyken staat.

DERDE GEVAL.

Waarïn een ondoorboorde Anus, *medegedeeld door den* Heer PINKSTAN Heelmeester *te* LONDEN.

Des Dingdaags Avond den 7de *May* 1754. Verloste ik M. K. van een Meisje. Den volgenden Morgen verhaalde my de *Kraambewaardster*, dat het Kind noch geen Stoelgang gehad had, alschoon zy alle de gewoone wegen in geslaagen had, om denzelven te verwekken; en bovendien, dat zy geen *Anus* zien noch voelen kon.

By de onderzoeking verbeelde ik hetzelfde; maar na een *Stillet* een half Duim diep, ingebragt hebbende, zo ontmoete ik een vasten en harden tegenstand.

Toen verklaarde ik aan de Moeder, de noodzaakelykheid, die 'er was, om een *Operatie* aan 't Kind te volbrengen: echter zonder haar verzekering te geven van een goeden uitslag. Haar toestemming verkreegen hebbende, zo sneed ik omtrend een half Duim diep in de tegenstandbiedende zelfstandigheid, en vindende, dat 'er niets van de *Fæces* volgde, zo vergroote ik de uitwendige opening, en ging omtrend een half Duim dieper.

Eindelyk ziende, dat 'er niets ontlaste, dan een weinig *Bloed*, zo bragt ik myn' Vinger in, en ontdekte een tegenstand, die my wanhoopig maakte, van niet te zullen slaagen, in de verdere onderneemingen van die natuur, en ik bezorgde de wond.

Het Kind had dien Nagt sterke *Braakingen* gehad, en deze hielden aan tot dat het dood was, hetwelk op den Middag gebeurde,

Na veel Biddens, zo wierd my toegestaan om het Kind te openen, wanneer ik den *Rechtendarm Calleus* vond, en tot aan het laatste *Wervelbeen* der *Lenden* ondoorboord, welke aantoonde dat dit gebrek volstrekt onherstelbaar was.

In Gevallen van deze Natuur, denk ik dat men altoos poogen moet, om de herstelling te weeg te brengen.

VIER.

VIERDE GEVAL.

Waarïn de Pisbuis *van een* Kind *ondoorboord was. Medegedeeld in een* Brief, *van den* Heer LUCAS *van* PONTEFRACT *in* YORKSHIRE, *Lentemaant* 1753.

Daags na dat ik eene Vrouw, die dertig Jaaren oud was, door behulp van de Tang, van haar éérste Kind Verlost had, deed ik een Visite by haar, en verstond, dat het Kind geduurende die tyd, noch geen Water geloost had; na de beschouwing van het Deel, zo vond ik dat de *Glans* van de *Penis*, ondoorboord misformd, en byna zonder Opperhuid was, en geen blyk, of de laatste de opening der *Pisbuis* bedekte. Na deze onderzoeking, zo maakte ik een opening met een klein *Lancet* zeer diep, naar de lengte van de *Penis*, waar de *Pisbuis* natuurlyker wyze geplaatst is, en aan zyn uiterste einde: ik herhaalde zulks verscheiden reizen, en maakte een Kruissneede, desgelyks beproefde ik ook, om 'er een *Stillet* door te doen gaan, maar al myne pogingen waren te vergeefs; een groote *Bloedstorting* verpligte my, om 'er van af te moeten zien, en het geheel aan de Natuur over te laaten, welke binnen omtrend twaalf Uuren, het zeer voordeelig dee uitvallen; want de *Urin* boorde van zelfs door de half doorsneede vezelen, een opening in de konstmaatige *Pisbuis*, die ik door verscheiden steeken van 't *Lancet* gemaakt had.

Het Kind en de Moeder herstelden spoedig en waren wél.

Zie LAMOTTE'S *éérste Boek*, het 30ste *Hoofddeel*, over de ondoorboorde *Anusën* en *Pisbuizen*. De Fransche Druk is vertaald door TOMKENS, *Heelmeester* van het *Vondelingen Hospital*, en in 't licht gebragt door den *Heer* WAUGH in de *Lombard-Street*.

No. 2.

Gevallen van Tongriemen.

EERSTE GEVAL.

Eene Vrouw, wiens Kind ik by de Voeten door een zeer eng *Bekken* heen, verlost had, verhaalde my, toen ik haar den volgenden Dag bezogt, dat ik haar wél een schoon Meisje ter Waereld had gebragt; maar dat de *Kraambewaardster* verklaard had, dat het twee Tongen gekreegen had. Ik verdagt, wat de oorzaak

zaak was, maar zeide niets. Toen ik het Geval onderzogt, zo vond ik, dat 'er een groote zwelling onder de Tong was, en dat de drukking het plat gemaakt had, welke oorzaak was, dat het een Tong geleek. Om de Ouders gerust te stellen, zo ordeneerde ik een *Mixtur* van *Garslewater* en *Mel Rosarum*, om het gezwollen gedeelte daarmede met een Veer van een Pen, te bestryken, en verklaarde hen, dat dit ongemak, in weinig Dagen verdwynen zoude, welke vóórzegging desgelyks beandwoord wierd. De zwelling was veröorzaakt door myn Vinger, welken ik verpligt was in den Mond te brengen, onder het Verlossen van 't Hoofd.

TWEEDE GEVAL.

Gevallen van de Tongen, die vast gegroeid zyn, door middel van een dun Vliesje, aan het ónderste gedeelte van den Mond, zyn zo bekend, en zo gemakkelyk te herstellen, dat het overvloedig zoude zyn 'er byzonderheden van op te tellen, buiten die geene waarna eenig gevaar by opgeslooten was. Ik heb in myn Praktyk, maar twee Gevallen gehad, waarby zich gevaar openbaarde.

Eene arme Vrouw, bragt haar Kind tot my, en zeide my, dat het de Tongriem had, en niet zoogen kon. Toen ik de Tong opligte, zo vond ik inplaats van een dun Vliesje, een zeer dik Vlies, eenigzins gelykende naar een uitgroeizel, hetwelk aan het ónderste gedeelte van de Tong vast zat. Haar Arbeid was zeer natuurlyk en gemakkelyk geweest. Ik poogde om het langzaamelyk met een bewonden *Lancet* te doorsnyden; maar om dat de *Bloeding* ná een kleine insnyding gedaan te hebben, zeer groot was, zo staakte ik de verdere insnyding, om dat ik van eenige droevige gevolgen, van die natuur gehoord had, hoewel alleenig uit den tweeden Mond. Inderdaad ik was een weinig bevreesd, om dat het zo veel *Bloede*, ná zo een kleinen insnyding, ter plaatze waar ik geen drukking kon doen, of een zeeker *Bloedvat* aan 't Hoofd opstoppen. Ik veegden het meenigmaalen met droog Plukzel af, maar het hield noch aan met *Bloeden*. Ik zond om een *Pulv.Stipt.* maar vóór dat het kwam, zo bedagt ik dat *Geest* van *Wyn*, de kleine Vaten konde te zaamen trekken, ten dien einde doopte ik een Veeder in eenige *Voorloop*, en raakte daar mede de afgesneede *Bloedvaatjes* aan, welke opstaande Voet te zaamen krompen. Dit niet tegenstaande, uit vóórzorge, zo liet ik 'er de Vrouw eenigen tyd oppassen, om als het noodig was zulks te herhaalen; máar de eerste aanraaking was voldoenende.

DER-

DERDE GEVAL.

Een *Heelmeester* heeft my verzeekerd, dat hy een uitwasfing, door de aanraaking met de *Lapis Infirnalis*, heeft verdreeven. Ik poogde op gelyke wyze een tweede Kind, dat by my gebragt wierd te herſtellen, dat hetzelve ongemak had, gelyk het vóórgaande. Het Kind was omtrend drie Jaaren oud, en kon zyn Tong niet beweegen, gelyk tot het ſpreeken behoorde.

Ik raakte het ongemak verſcheiden maalen, met de *Lapis Infernalis*, aan; maar daar was zó veel vochtigheid, wegens het Speekſel in de Mond, dat de *Caustic.* verſmolten wierd, en de omleggende Deelen beſchaadigde. Derhalven ſcheiden ik daarmede uit, om dat het niet aan de verwachting voldeed, van het ongemak weg te neemen.

ZEVEN-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

Van de Overëlkanderschuiving der Beenderen *des* Hoofds, *en van de daardoor ontstaande* Convulsiën.

(Zie het 1ste *Deel*, 4de *Boek*, 2de *Hoofddeel*, de 3de *Afdeeling*.)

No. 1.

EERSTE GEVAL.

Waarin de Beenderen *van 't* Hoofd *over malkander geschooven waren.*

Eenige Jaaren verleeden, wierd ik in allerhaast gehaald by een Kind, 't welk aanstonds na de Verlossing van *Convulsiën* overvallen wierd. De Arbeid was langwylig geweest; het Kind was groot, en het Hoofd in een langächtige gedaante, naar de ééne zyde toe, gedrukt. Ik beproefde met de Palmen van myne Handen, om het in een ronde gedaante te drukken, maar te vergeefs. Het Kind, toen ik kwam, was weder bekomen, en zonder *Convulsiën*, maar het duurde niet lang, of het wierd aangetast van een tweede aanval. Ik ontlaste het aanstonds twee oncen *Bloed* uit den *Hals*, en ordeneerde een kleine *Spaansche Vlieg* tusschen de Schouderbladen te leggen. Het Kind kreeg na de *Aderlating* geen *Convulsiën* meer, en door den tyd groeide het sterk, en wierd een gezond Kind. Het Hoofd zette zich allengskens uit, en geraakte in een beeter vorm.

TWEEDE GEVAL.

Ik verloste eene Vrouw wiens Kind groot, en haar *Bekken* eng was; en het Hoofd van 't Kind kwam met groote moeite ter Waereld: het ééne *Wandbeen* was aanmerkelyk over het ándere geschooven, en het Achterhoofd ver áchter uitgezet. Het Kind, schreeuwde in 't éérst sterk, en wierd kort daarná in geweldige overvallen van *Convulsiën* geworpen. Ik beproefde om de overmalkander geschovene *Beenderen* in haare natuurlyke plaats te brengen, maar ik kon hun stand niet veranderen. *De* Navelstreng *noch niet gebonden zynde, zo lag ik een Draad losjes om dezelve heen. De Baaker, bragt' my een Teekopje. Toen sneed ik den Streng door, en liet uit dezelve omtrend vier* Leepels Bloed *ontloopen, en toen haalde ik den Draad toe.* Het Kind herstelde aanstonds. Ik heb

heb gelyk in 't vóórgaande Geval, een *Spaansche Vlieg* laaten leggen, en bovendien drie *Grynen Rabarber* in laaten neemen, om de *Meconium* te ontlasten. Deze Handelwyze van eenig *Bloed* uit de *Navelstreng* te ontlasten, beändwoorden alles zó wél, dat ik in 't vervolg van Tyd, in Gevallen waar het Hoofd veel gedrukt was, gemeenlyk meer of min eenig *Bloed* uit den Streng ontlaste deed, vóór dat ik hem toebond. Het was van ouds een Praktyk onder de *Vroedvrouwen*, in sommige plaatzen, dat men het Kind drie Droppelen *Bloed*, uit de Streng ingaf, tot vóórkooming van *Convulsiën*. Deze Praktyk kan misschien, ontstaan zyn, van meer kundigen in de Praktyk, die deze handelwyze van een weinig *Bloed*, uit den *Navelstreng* te ontlasten, geöeffend hebben, om haar te misleiden. Zie de 32ste *Verzameling*, het 11de *Geval*.

DERDE GEVAL.

Ik wierd gehaald by een Kind dat *Convulsiën* verkreeg, kort ná de Verlossing, maar ver van het Kind af zynde, zo kon ik het niet bystaan, dan ná eenige Uuren. Toen ik kwam scheen het in een stervende omstandigheid te zyn. Ik maakte aanstonds den Draad van de Streng los, en weekte dien in *warm Water*, in hoop dat hy *Bloeden* mogt, maar te vergeefs. De Moeder sterk tegen een *Laating* hebbende, zo ordeneerde ik *Bloedzuigers* aan den Hals te zetten, en een *Spaansche Vlieg* op den Rug te leggen; maar eer alles gedaan kon worden, zo overleed het Kind. Vermits nu hetzelve opgeschikt was toen ik het wederöm bezogt, zo kon ik het Hoofd niet onderzoeken.

Niet twyffelende of het is wél gedaan, wanneer het Hoofd gedrukt is, in een eng *Bekken*, tot een tegennatuurlyke gedaante, van dan te beproeven, om het te regt te brengen. Doch ik heb veele zulke Gevallen gehad, maar voor zo veel ik erinneren kan, weet ik niet meer als ééns of ten hoogsten tweemaal geslaagd te hebben; en dan schreef ik de herstelling noch daaräan toe, dat dan het Hoofd niet lang in den Doorgang gedrukt gezeeten had.

No. 2.

Gevallen van Uitslag.

EERSTE GEVAL.

Een Kind, sloeg drie Dagen ná de Verlossing, over zyn geheele Lighaam met kleine roode puistjes uit; welke in LONDEN door de *Kraambewaardsters Red-Gom*, in SCOTLAND *Hives* en in HOLLAND *Roodhond* genaamt worden. Dewyl ik vond dat het Kind, geen de minste ontlasting van de *Meconium* gehad had,

en niet had gezoogen, zo ordeneerde ik drie *Grynen Rabarber*, en indien dit niet in vyf of zes Uuren werkte, dan één *Gryn* meerder te geven: beide deze giften waren gegeven, door welke een groote menigte *Meconium* ontlast werd. Op den vierden Dag Zoogde, de Moeder het Kind. De *Melk* gaf het Kind een genoegzaame opentyf, en allengskens verdween het ongemak.

TWEEDE GEVAL.

Ik wierd by een Kind van omtrend acht Dagen oud gehaald, hetwelk met den Leepel opgebragt wierd, en dat een uitslag had gelyk het vóórgaande. Het was desgelyks rusteloos, weende zeer en scheen Buikpyn te hebben. Ik ontdekte dat het niet boven de vier keeren ontlasting gehad had. Ik ordeneerde aanstonds vyf *Grynen Rabarber* in te geeven, in een weinig *Pap*, welke het Kind twee dunne Stoelgangen verwekte, en door deeze wierd het Kind van zyne *Colykpynen* hersteld: ik beval aan de *Kraambewaardster* om aan het Kind, dikwils een weinig *Kieken-Zop*, alleen of met *Pap* vermengd, tot voedzel toe te dienen; en zo hetzelve geen Stoelgang had, dan drie of meermaalen Daags omtrend een Leepel vol van een half ons *Manna* die gesmolten, is in vier Leepelen vol *Water*, in te geeven om den Stoelgang te verwekken. De *Kraambewaardster* verhaalde my daarná, dat zy aan het Kind *Olie* van *Zoete Amandelen* gegeven had, en *Stroop* van *Violen*, zonder het gewenschte oogmerk, maar dat van dien tyd af, dat de *Manna*, na de werking van de *Rabarber*, den Buik opengehouden hadden, en dat de uitslag verminderd was. Binnen weinig Dagen daarná, toen ik het Kind zag, zo was het ongemak geheel verdweenen.

DERDE GEVAL.

Ik wierd by een Kind, op den vyfden Dag, ná zyn Verlossing gehaald, om het te beschouwen. De Moeder verhaalde my, dat het Kind zeer wél was geweest, tot dien Morgen toe; wanneer zy vond, dat het zeer hardlyvig was; dat toen de *Kraambewaardster* hetzelve een afkookzel van *Zeenuwblaaden* en *Pruimen* in gegeeven had. Zy was bevreesd dat het te veel toegediend was, om dat het Kind door een geweldigen *Afgang*, overvallen wierd, en deze had de geheele *Roodhond* in doen slaan, dien het zeer sterk op het Lighaam had.

Ik ordeneerde drie Oncen van de *Julepum e Creta*, met drie Droppelen van de *Tinctur. Thebaic.* en als de ontlasting kwam, hier van een Leepel vol te geven, en te herhaalen na ieder dunne *Stoelgang*. Dit stopte den *Afgang*, en de uitslag verscheen een weinig, verkreeg zyn roode kleur wederom en verdween daarná allengskens.

De

De Moeder verhaalde my, dat by haar vóórgaande Kinderen, haar Zog verstoppend was, en dat zy verpligt was geweest dikwils de vóórnoemde *Medicynen*, maar in een geringer meenigte, in te geven; en deze handelwyze slaagde toen wél.

VIERDE GEVAL.

Ik verloste een Lyderes van haar éérste Kind, dat een sterk Jonksken was. De Moeder was van vóórneemen, om het Kind te laaten zoogen, maar wierd verpligt zulks te staaken, om dat 'er een ontsteeking aan haar Borst ontstond. Ik raade de *Kraambewaardster* aan, om het Kind tusschen beiden openlyf te doen houden, een vóórzorge, die zy verzuimde.

Verpligt zynde, om eenige Dagen in een Arbeid verbonden te blyven, zo bezogt ik haar niet, dan toen ik in allerhaast gehaald wierd, op den zesden Dag, wanneer ik het Kind in een geweldige Koorts vond. Ik ondervond, dat 'er zeer weinig *Stoelgang* was geweest, en my wierd verhaald, dat het Kinds Lighaam vol met *Roodhond* was; maar tot myn grootste verwondering, zo vond ik dat een *Erisipelas* den geheelen Rug, en rechter zyde bedekten. Ik ordeneerde aanstonds tien *Grynen Magnesia* in te geven, en desgelyks een *Klisteer* van *Kieken Zop*, door welke een groote meenigte *Meconium* ontlaste. Dit gaf duidelyk te kennen, dat het Kind verzuimd was geweest; maar de ontsteeking ging spoedig tot een versterving over, en deed het Kind sterven.

ACHT-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

Van den Groene Stoelgang, *en* Spruuw.

(Zie het 1ste *Deel*, 4de *Boek*, 2de *Hoofddeel*, 4de en 5de *Afdeel.*)

No. 1.

Gevallen van de Groene Stoelgang.

EERSTE GEVAL.

Een Kind, buiten 's Huis by een Min besteed wordende, wierd kort daarná door een aanhoudend schreeuwen, en een rusteloosheid overvallen. Toen ik hetzelve onderzogt, op de begeerte van de Ouders, zo scheen het te zeer uitgemergeld. De Min verhaalde my, dat des Kinds *Stoelgangen* somtyds hard, gekarteld en groen waren; om dat het Kind te veel verzwakt scheen, zo onderstelde ik, dat de Min weinig of geen Zog had: om dat het by aanhoudendheid schreeuwde, en zyn klein Hoofdje van zyde tot zyde draaide, om als het waare de Borst te zoeken, welke een aangebooren eigenschap in de Jonggebooren Kinderen is, zo bragt ik het myn Vinger in den Mond, en Zoog zeer greetig aan den zelven. Ik verzogt aan de Min een weinig Zog uit haar Borst te melken in een *Teekopje*, om dat ik eens mogt zien, de kleur en de dikheid van hetzelve, zy beproefde zulks, maar kon 'er geen enkele Droppel uit krygen, en zy zeide dat het Kind de Borsten ontleedigd, en zyn Buik vol gezoogen had, eer ik gekomen was. Ik zeide niets tegen haar, maar verklaarde aan de Ouders, dat ik verzekerd was, dat de Min weinig of niets *Melk* had, en raade de Ouders aan, om het Kind van die Min af te neemen, eer dat het uitgehongerd wierd. Ik raadde haar een ándere, van een goede hoedanigheid aan, en van welke ik verzekerd was, dat zy goede Borsten had. Deze raad wierd aanstonds gevolgd, welke het oogmerk bereikte, van het Kind op te kweeken, en de groene *Stoelgang* verdween, zonder behulp van eenige ándere *Medicynen*.

Ik kon een meenigte Gevallen van dezelfde Natuur melden, waarïn ik de Kinderen behield, wanneer ik by tyds gehaald wierd. Zie de 50ste *Verzameling*.

TWEE.

TWEEDE GEVAL.

Een Kind, dat gezoogt wierd door de Moeder, wierd, toen het byna een Maand oud was, aangetaſt door Buikpyn en een groene *Stoelgang*. Ik ordeneerde om het aanſtonds zes Grynen *Rabarber*, en een *Mixtur* met een half once *Magneſia Alba*, en twee oncen *Aq. pur.* met zuiker verzoet, één Leepel vol daar van, des Morgens en des Avonds, in te geeven. Om dat ik vond, dat de *Melk* wat te dik, en van een geele kleur was, zo beval ik aan de *Kraambewaardſter*, dat zy het Kind dikwils een weinig *Kieken Zop*, of (*Beef tea*) *Thee* met *Melk* te geven, vóórnamelyk, om dat ik ontdekte, door de *Kraambewaardſter*, dat haar *Meeſteres* ongeregeld in het gebruiken van den *Sterken Drank* was. Het Kind wierd beeter, maar ſtorte dikwils weer in, en om dat zy geen Min konde onderhouden, zo raade ik het Kind te Speenen. Myn raad wierd gevolgd, en het wierd met den Leepel opgebragt en groeide beeter.

DERDE GEVÁL.

Ik wierd gehaald by een Kind, dat omtrend een Maand oud was, en met den Leepel opgebragt wierd. Het was eenige Dagen aangetaſt geweeſt, met een karteligen groenen *Stoelgang*, en eindelyk wierd het zeer verzwakt door een *Waterächtige Buikloop*. Ik ordeneerde het

℞. *Aq. Alexiter Simp. Unc.* iij. *Spirituoſ. Unc.* ß. *Elect. e Scordio Drachm.* ß. *Syr. Simpl. q. ſ. M.*

Hier van, ná ieder *Stoelgang*, een Leepel vol te geeven. Desgelyks beval ik een *Kliſteer*, gemaakt van een afkookzel van *Kiekens Darmen*, te zetten. Voor voedzel ordeneerde ik *Kieken Zop*, in hetwelk *Ryſt* was gekookt. Deze handelwyze voldeed aan het gewenſchte oogmerk, tot het Stoppen van den *Buikloop*, en het verſterkte 't Kind binnen weinig Dagen; de loslyvigheid weder komende, zo ordeneerde ik acht Grynen geroosterde *Rabarber* en drie Grynen geroosterde *Notemuskaat*, en twaalf Uuren daarná de vóórnoemde *Mixtur*, en deze volbragte myn oogmerken. Ik ben meenigmaalen gehaald geweeſt, in zulke Gevallen, waarïn ik ſlaagde: maar wanneer wy te laat gehaald werden, dan komt het Kind gemeenlyk om.

VIERDE GEVAL.

Ik wierd gehaald by een Kind, dat vier Maanden oud was, hetwelk drie Weeken genoegzaam hetzelve ongemak had, gelyk in het vóórnoemde Geval.

De

De loslyvigheid kwam dikwils weeröm, en ál de handelwyze, die in het éérfte Deel aangepreezen wierden, waren te vergeefs beproefd. Het Kind wierd geöpend, kort ná het overleed, ik vond al de Klieren van het *Mefenterrum* gezwollen, en *Schirreus.*

No. 2.

Gevallen van de Spruuw.

EERSTE GEVAL.

Ik wierd verzogt om een Kind te onderzoeken, dat buiten's Huis door een Min opgevoed wierd, by welke gelegenheid men my verhaalde, dat de Mond van het Kind zo pynelyk was, dat het niet kon Zoogen. De Lippen, de binnen zyde van den Mond, de Keel en Tong waren vol met witte vlakjes, een weinig geel van kleur. Het Kind was omtrend veertien Dagen oud, en had koude gevat op den áchtften Dag, toen het gedoopt wierd. Het had hardlyvig geweeft, en de *Stoelgang* was van kleur gelyk kly; maar het wierd daarná overvallen door een ontlafting van een gekartelden groenen *Stoelgang*, welke toen noch aanhield. Des Kinds Huid was heet, de Pols fnel, en lag diep. Ik onderzogt de *Melk* der Min, vond die in overvloed, en van een rechte dikte. Ik verzogt aan haar om het Kind dikwils een weinig *Kieken Zop* te geeven, den Mond zagtelyk en menigmaal te wasfen met Plukzel gedoopt in *fmeulig Garftewater* en *Mel Rofarum;* desgelyks aan te houden, met het Kind Zog in den Mond te melken, gelyk zy reets gedaan had. Ik ordeneerde eenige Giften van de *Pulv. e Chil. Cancror. Comp. gr.* v. *Rhubarb. gr.* i. met de *Zop* des Avonds, en 's Morgens in te geven, en een *Spaanfche Vlieg* te leggen, tusfchen de Schouderbladen.

Toen ik het Kind den volgenden Morgen bezogt, zo verhaalde my de Min, dat het zeer dikwils de *Melk* en *Zop* in gekreegen had, maar de Poeijers niet, doch dat nu des Kinds Keel zo zeer was, dat het niets meer neer kon krygen. De gedaante van de *Spruuw* en *Stoelgangen* waren genoegzaam dezelfde. Ik onderzogt den *Anus* en daar ter plaatze waren desgelyks eenige puistjes. Toen verzogt ik aan de Min, om het Kind een Klifteer van *Kieken Zop*, of een afkookzel van *Kiekens Darmen* te zetten, alle vier Uuren, met oogmerk, om het Kind daardoor te voeden. Den volgenden Dag begon de Spruuw, van de Tong te vallen. Zy hield met het Klifteeren aan. Den Dag daaropvolgende, kreeg het verfcheiden reizen, eenige *Melk* en *Zop* binnen. De Spruuw was nu meerder aan den *Anus*, en zó pynelyk, dat men de Klifteeren moeft nálaaten. Na dit alles, fcheen het Kind te herftellen, de Huid was koelër, de *Fæces* was minder gekarteld en groen, en niet zo meenigvuldig, en na eenige Dagen verdween de Spruuw, en het Kind herftelde tegen myn verwachting.

Ik

Ik heb veele zulke Gevallen gehad, maar de Kinderen herſtelden zelden, wanneer de Spruuw tot zulk een hoogen trap ſteeg, en waar zy te Koortsächtig en te tenönder gebragt waren. Zie het 1ſte *Deel* over dit Onderwerp.

TWEEDE GEVAL.

Omtrend drie Jaaren geleeden, zo wierd ik gehaald om op het Land, een ver endweegs van my af, te komen, by een Kind van omtrend vyf of zes Maanden Oud. De Moeder verhaalde my, dat het Kind zweetend en gezond was geweeſt, tot omtrend een Maand, eêr ik gehaald wierd; en buiten eenige vóórgaande kwaade Toevallen, aangetaſt was met een zeeren mond, vol met kleine witte puistjes, die allengskens geel wierden, en verder in een bruine kleur veränderden. Zy onderrichte my, dat, wyl haar Kind niet Zoogen kon, zy verpligt was het te Speenen, en te Voeden met verſch (*new-drawn-whey*) *Huy*, *Pap*, en verſche *Melk*.

Het Kind was zeer uitgeteerd: de *Stoelgang* was dun, van een bruine kleur, en van een krengächtige reuk. Toen ik den Mond beſchouwde, toen vond ik het Tandvlees en de Keel zwart, en vol met gegangrineerde Zweeren. Ik verklaarde aan de Ouders, dat het Kind in het grootſte gevaar was, en niet lang in 't leven blyven kon. Dit was laat in den Avond, en het overleed noch voor den Morgenſtond.

DERDE GEVAL.

Omtrend een Jaar of langer, na het vóórnoemde Geval, zo wierd ik gehaald by een Kind van omtrend twee Jaaren oud in welk de Mond genoegzaam hetzelfde was, en het ongemak dezelven tyd duurde. Het Tandvlees was verſturven, en bÿ de onderzoeking met myn' Vinger, zo vielen 'er twee van de Tanden uit. Het Kind overleed ſpoedig.

Alſchoon deze laatſte Gevallen eigentlyk hier niet behoorden geplaatſt te zyn, naardien ik zelfs bepaald heb, deze, die binnen een Maand vóórvallen te zullen verhandelen, maar om dat zy van dezelve natuur, en van zo eenen langen duur waren, zo dagt ik, dat zy hier ook wél mogten opgeteekend worden, om het gevaar te zien, wat zy uitwerken, indien den Lydertjes niet in tyds Hulp gebooden word. Zie hier Dr. Fothergil, en *änderen* over deze ongemakken.

NEGEN-EN-VEERTIGSTE VERZAMELING.

(Zie het 1ste *Deel*, 4de *Boek*, het 3de *Hoofd.*)

Gevallen en Vóórbeelden vóór éérst beginnende Vroedkundigen, *om misslaagen te vermyden, en de Eendragt tusschen de* Vroedmeesters *en de* Vroedvrouwen *te bewaren.*

No. 1.

EERSTE GEVAL.

De *Heer* W. bediende eene Vrouw, in den Arbeid van haar éérste Kind. Hy had een goede Naam verkreegen, doordien hy *Vroedvrouwen* bygestaan had op het Land, in tegennatuurlyke Gevallen, maar dit was de éérste reis, dat hy aangenomen wierd, om een Vrouw te bedienen voor hem zelfs, maar hy was verleegen, met zyn Lyderes te bestieren, in een natuurlyk Geval.

De Vrouw was van een gezond en robust gestel, en omtrend acht-en-dertig Jaaren oud: de *Weden* waren zeer menigvuldig en streng; maar hy niet overweegende, dat de deelen tyd moesten hebben, om te verzagten en te openen, zo begon hy te doen, gelyk hy in de tegennatuurlyke Gevallen gedaan had, met de Deelen te smeeren en den *Moedermond* te openen, die dun, en maar ter breedte van een Kroon geöpend was.

Op deze wyze hield hy verscheiden Uuren aan, met zulks nu en dan te te doen, tot bystand van de Verlossing maar te vergeefs.

De *Kraambewaardster*, een gemoedelyke Vrouw, welke veele Jaaren dit amt bekleed had, vermaande hem, van tyd tot tyd te rusten, en hem zelfs niet af te matten, vóórnamentlyk, om dat de Vrouw niet jonk was, en het Kind met het Hoofd vóórkwam.

Dit was in *December* 1748. Hy had eenige van de *Vroedkundige* Lessen, die ik drie Jaaren te vóóren gedaan had, by gewoond; maar had de Arbeiden niet bygewoond, want hy verbeelde zich, dat die maar beuselächtig, in de *Vroedkunde*, en de Lessen over de buitengewoone Gevallen, genoegzaam waren.

Hem zelfs aldus verslagen, en verleegen vindende, om een Vrouw te bestie-

ftieren in haar Arbeid, zo verzogt hy aan de Vrienden, dat zy om my wilden zenden; maar, tegen zyn verwachting, zo wierd 'er een ánder *Heer* gehaald, die door konft en lift, een goeden naam had verkreegen, onder het geringe foort van Menfchen. Beide deze *Heeren*, hun zelfs kundig achtende, en geen Advis of tegenfpraak veelen kunnende, geraakte fchielyk, aangaande de vóórkoming van 't Kind in twift.

Hy, die het laatfte gekomen was, hield ftaande, dat de Schouder vóórkwam, en dat de Vrouw aanftonds behoorde Verloft te worden: de ándere integendeel beweerde, dat het 't Hoofd was. Deze twift viel gelukkig vóór in een ánder vertrek, en hield zo hardnekkig en lang aan, dat de Lyderes, die byna den geheelen Nagt afgemat was geweeft, in een gezonden Slaap geraakte, door dat zy ontflaagen was, van haar tegennatuurlyken byftand.

De *Kraambewaardfter*, bevreesd zynde dat haar *Meefteres* lyden zou, door den twift van de *Vroedkundige* verfchillen, zo raade zy den Man aan, om een oud *Vroedmeefter* te haalen. Toen ik des Morgens om zes Uuren van een Lyderes te huis kwam, onderrichte my de Man en een Buur van hem, die my kende, het Geval, en baaden my om raad en byftand; ik ftond hun verzoek toe, en ging met hen naar hun Huis. Na beide de Partyën gehoord te hebben, zo van Mannen als Vrouwen; om dat ik de Lyderes flaapende vond, en maar alleen nu en dan ontwaakte, wanneer zy geftoord wierd, door eene *Wede*, zo verzogt ik dat zy mogt ftil gehouden worden. In den tusfchen tyd, om dat het Jaargety buitengemeen koud was, zo verzogt ik aan de Byftanders, my een Kopje *Thee* te fchenken; in hoop dat ik in dien Tyd hun twift ftillen zoude, welke te dezer tyd zeer hoog ging, met een groot aantal van Vrouwen die zich in 't verfchil gewikkeld hadden. Op hun verzoek onderzogt ik de Lyderes ten tyde eener *Wede*, en vond den *Moedermond* een weinig geöpend, en gefpannen. Door de rond- en hardigheid van 't geen vóórkwam, zo verbeelde ik my, dat het eerder het Hoofd, dan eenig ánder gedeelte van 't Kind was, hetwelk op het ópperfte gedeelte van de *Schaambeenderen* rufte.

Ik haalde toen de *Heeren* op zyde, en verklaarde, dat de ftand van 't Kind, zo als het vóórkwam van geen kwaade gevolgen kon zyn; dat de Vrouw nu gemakkelyk was; dat het haar éérfte Kind was; dat de *Moedermond* gefpannen was; dat de Vliezen noch niet gebroken waren; dat het beeter zoude zyn, om haar ruft te bezorgen; en dat men tyd toeftaan moeft, om de Deelen te doen verzagten, om die by graaden te laaten uitzetten, door de neederwaards persfing van de Vliezen door de Wateren. Ik zeide, indien het Hoofd vóórkwam, dat hetzelve waarfchynelyk vorderen zoude, of indien de Schouder, dat 'er dan noch tyd genoeg zoude zyn om haar by te ftaan, wanneer 'er meerder ruimte was, vóórnamelyk, om dat de Wateren noch niet ontlaft waren.

Door deze vóórdraaging bragt ik hen alle in een beeter *temperament*, en

 wier

wierden eindelyk verzoend. In waarheid, ik dacht dat het altyd myn pligt was voor de geheele Societeit, zulk een fcheuring te vereënigen, als ook om de Eer van de Konft op te houden.

Ik raade den *Heer* W. zyn Lyderes te bedienen, maar haar niet in 't minft te ontruften, en ftelde vóór, dat wy alle drie om twaalf Uuren of vroeger, indien hy het begeerde; weder wilden komen.

Wy wierden om tien Uuren gehaald, en ons wierd berigt, dat de *Weden* aanwonnen, maar ook de angft der Vrouw en Vrinden; doch by de onderflaaning, zo vond ik een weinig verändering, alleenig was de *Moedermond* veel zagter op 't gevoel. Wy kwamen toen overëen, om dat haar Pols fnel was, dat haar acht oncen *Bloed* uit den Arm ontlaft moeften worden, dat de *Kraambewaardfter* een Klifteer moeft zetten, en na dat die gewerkt had, de Lyderes een *Drankje* met dertig Droppelen *Tinct. Thebaic.* in geven.

Deze *Medicynen* waren van een gewenfchte uitwerking; en de *Heer* W. Verloften, of liever, ontfong den volgenden Morgen een fchoon Kind.

Beide deze *Heeren*, hebben federd dien tyd, verfcheiden van myne *Vroedkundige* Lesfen bygewoond, als ook alle de openbaare Verlosfingen die vóórvielen, geduurende dien tyd, en hebben dikwils erkend, myn' vrindelyke behandeling in dit Geval, door welke zy bevryd wierden, van haar onkunde bloot gefteld te zien.

TWEEDE GEVAL.

In 't Jaar 1748, ontfong ik een Boodfchap van een *Juffr.* om te gaan by eene Vrouw, die haar Dienftmaagd had geweeft, en getrouwd was met een Ambagtsman.

By myn komft, vond ik 'er een ánder *Vroedmeefter* tegenwoordig, welke zeer verwonderd fcheen, en met een zeer ftuurfche houding, den Man uitfchold, dat hy een ánder had gehaald, buiten zyn weeten.

Zyn kleeding was ontzachelyk, gelyk ook zyn gelaat, beftaande eerftgemelde in een oude fmeerige Japon die hy aan had, om zyn Middel een fmeerige breede leeren Portepé, Servetten om zyn Armen gewonden, en een Vrouwsvóórfchoot vóór om zyn gewaat niet te befmetten. En hy had terzelver tyd, om een groote ächtbaarheid te vertonen, op zyn Hoofd, een grote en breede uitftaande Staart-Pruik.

Om dát ik niét wift, dat 'er een ánder van de Konft was, toen ik gehaald wierd, zo verzogt ik dien *Heer* excus, en verklaarde hem, de Boodfchap dién ik ontfangen had, en dat ik niet beeter wift, of daar was maar een *Vroedvrouw* tegenwoordig. De Man excufeerden hem zo goed hy konde, en zeide dat het de

de *Juffrouws* goedheid was, die voor het behoud van zyn Vrouw zorgden. Deze verändwoording ſcheen zyn Toorn een weinig te bedaaien, maar zich van den Man wendende, zo begon hy de *Juffrouws* onkunde te hoonen wegens zyn belang, en doemde alle *Vroedvrouwen*, voor onkundige B.. S.. N. Hy zeide dat het een afgeſprooken werk was, en wilde zich nooit weder bemoeijen, met een van zulke Dronke Sletten. Ik zeide hem, dat het my ſpeet, dat myn komſt hem eenige ongemakkelykheid toebragt, of gelegendheid daar toe had gegeven, aan een van de Maagſchap; maar bad hem dat hy my verhaalen wilde, hoe het met de Lyderes was, op dat ik het mogt weeten, om 'er berigt van te kunnen geven, aan die geen, die my gezonden had.

Door deeze bedaarde redeneering, wierd zyn Stuurs gelaat een wynig vriendelyker. Hy verhaalde my, dat hy juiſt gegaan was om zyn Lyderes te Verlosſen, en indien het my behaagde, dat ik dan welkom was om de *Operatie* by te woonen; want het kon niet langer wachten, om dat hy alreeds een Lyderes verlooren had, door het wachten van twee Dagen by deze, en dat hy nu weder gehaald was by een ánder. Ik bedankte hem voor zyn noodiging, en excuſeerde my van 'er tegenwoordig te zyn, verzogt maar alleenig, dat hy myn éérſte verzoek geliefde te voldoen.

Hy dan gaf my te verſtaan, dat hy dan twee Nachten te vóóren was gehaald geweeſt; dat de Vrouw ſtrenge *Weden* had; maar om dat hy onzeker was hoe het Kind vóórkwam, en zy maar twee Uuren te vóóren, een weinig Slaap gekreegen had; zo had hy haar herhaalde gifte met *Opium* geördeneerd, welke van weinig of geen voordeel waren, maar dat zy de laatſte Nagt geheel gevoelcloos was geweeſt, en dikwils Stuipen had gehad; en dat door niets haar leeven kon behouden worden, dan door haar aanſtonds te Verlosſen.

Hy verhaalde my ook, dat het de Vrouw haar éérſte Kind was; dat de Vliezen noch niet gebroken waren, maar dat de *Moedermond* zeer wyd geöpend was; en verzogt my, dat ik de Lyderes zoude onderſlaan dat ik dee. Ik vond alle omſtandigheden volgens zyn berigt, en desgelyks dat het Hoofd van 't Kind op de *Schaambeenderen* ruſte, een omſtandigheid dien hy niet waargenoomen had.

Om dat hy occaſie had van heen te moeten gaan: zo verzogt hy my een weinig te wachten, en in zyn afzyn, zo verhaalde my de Kruidmenger, die in een ánder vertrek was, dat de Lyderes op verſcheiden tyden *vyftien Grynen Opium* gebruikt had, en dit overtuigde hem zelfs dat zulks de oorzaak van de *Convulſiën*; en de gevoelloosheid was.

Ik onderzogt haar Pols, en vond die ſnel en vol, terwyl zy in een diepe Slaap lag. De *Kraambewaardſter* verhaalde my, dat zy de Stuiptrekkingen ſederd verſcheiden Uuren niet had gehad, en in de tusſchen tyd zeer ſtil geweeſt was. Toen die *Heer* weeröm kwam, zo verhaalde ik hem, dat zyn be-

rigt zeer wél was, en dat, indien hy de Vrouw nu onderslaan wilde, hy dan vinden zou, dat het Hoofd op de *Schaambeenderen* rufte. Dit dacht hy dat onmogelyk was, na dat hy het de laatste rys onderzogt had; maar het nader onderzoekende, beleed hy dat het zó was.

Van gelyke, zeide ik hem, dat haar Pols noch sterk was, en dat de *Kraambewaarster* my onderricht had, dat zy nu veel stiller lag, dan zy had geweest. Ik verbeelde my, in waarheid, dat zy in een diepen Slaap geraakt was, en raade hem een weinig geduld te neemen.

Hy scheen nu beeter gesteld om te redeneeren. Om die rede overwoog ik met hem dat het Geval van deze Vrouw, niet alleen een Geval was in de *Vroedkunde*, maar ook een in de *Geneeskunde*, overweegende de *Convulsiën* en de gevoeleloosheid; of het dan niet raadzaam was, tot vóórkoming van alle de onheilen en opmerkingen, dat de Man naar de *Juffrouw* ging, om die te verzoeken, dat zy haar eigen Doctor tot onzen bystand wilde zenden.

Hy stond dit vóórstel toe, en de Doctor kwam volgens onze begeerte. Toen hy by ons was, zo verzogt hy onderrichting van alle de byzonderheden, en vroeg naauwkeurig naar de menigte van de *Opium*, die toegediend was. De *Vroedmeester* en de Kruidmenger, verschilden in haar berigt, waarna de laatste naar huis wilde gaan om de Recepten te haalen, de ánderen verklaarde dat 'er om hem gezonden was, en dus verpligt was, om by een ánder Lyderes te gaan, en dus wilden hy de Lyderes aan myn Zorg overlaaten.

Ik zeide hem, dat ik ook verbonden was, en bad, dat hy zyn Lyderes bedienen zoude. De Doctór verklaarde hem desgelyks, dat indien de Vrouw stil gehouden wierd, dat zy dan de groote Gift *Opium* uitslaapen zoude. Dit berigt vertoornde hem zodanig, dat hy al knorrende tegen den Kruidmenger het Huis uitliep.

Na eenige overweegingen met den *Geneesheer*, zo beslooten wy beide, dat de overgroote Gift van *Opium* de oorzaak was van de *Convulsiën*, en de gevoelloosheid, en wanneer de werking van dezelve over was, haar *Weden* weerom komen zouden.

Wy zonden dan om een *Vroedvrouw*, om haar in dit Geval op te passen, en zy onderrichte my daarná, dat de Vrouw vyliglyk dien Nagt Verlost was van een Dood Kind; doch de Vrouw herstelde zeer wél.

No. 2.

No. 2.

Van Verschillen tusschen de Vroedmeesters *en* Vroedvrouwen.

EERSTE GEVAL.

Toen de *Vroedkunde* door de Mannen, meerder dan vóór dezen geöeffend wierd, zo lag eene Dr. C. hem zelfs op deze Wetenschap toe; bezogt alle de *Vroedvrouwen*, en liet Briefjes van zyn woonplaats drukken. Hy wierd gehaald door een *Vroedvrouw* tot Lambeth; maar de Vrouw was Verlost eêr hy kwam; dit niet tegenstaande, zo was hy bovenmaaten gedienstig, om dat hy alle zaaken wilde onderzoeken, om te zien of alles wél was, en riep uit, dat de Vrouw gescheurd was. Hy kwam alle Dagen en verbond de Deelen. Hy bevestigde het, en de *Vroedvrouw* ontkende het, en klaagde luidkeels over zyn onrechte behandeling, en te meer om dat zy hem gehaald had. Ongelukkig voor dezen nieuweling in de Konst! hetzelfde Toeval, in een veel grooter graad, kwam hem een korten tyd daarna, by dezelfde Lyderes over, daar Dr. Simpson my by liet haalen. Zie de 40ste *Verzameling* No. 6.

Na de *Vroedvrouw* dit Toeval gehoord had, zo vervolgde zy hem overäl, en verweet hem zyn waare Misdaad, daarmede hy haar Schelmächtig en valschelyk beschuldigd had.

TWEEDE GEVAL.

Eenige Jaaren verleeden, maakte een *Heer* een groot gewoel, die een aanmerkelyk gedeelte van geringe en burger lieden tot zyn Praktyk had verkregen, door het voor een geringe prys te doen. Hy mishandelde de *Vroedvrouwen*, schuldig of onschuldig, waar hy gehaald wierd, en hy wierd met gelyke Munt betaald. Dikwils, in plaats van te wagten in draalende Gevallen, waarin het Hoofd recht vóórkwam, keerde hy het Kind, en haalde het by de Voeten, door welke handelwyze, beide Moeder en Kind dikwils omkwamen.

Dit niettegenstaande, zo won hy Credit door de zaak te vergrooten, en de hem voor komende Gevallen, wanhoopig te maaken. Deze slegte handelwyze, was hem vóórdeelig voor zyn belooning, maar schrikte ook veele *Vroedvrouwen* af, om *Vroedmeesters* tot bystand te laaten haalen, zo veel kan ik met zeekerheid zeggen, dat hy tot verscheiden Moeijelyke Gevallen geleegendheid gegeven heeft, door dat de Vrouwen hem niet wilden hebben, wanneer hy vóórgesteld wierd. Dit hebben my de *Vroedvrouwen* in 't geheim verklaard, wanneer ik te onvreede was, als zy my te laat lieten haalen. Door zulk een Handelwyze, verdween eindelyk zyn Praktyk, Verscheiden van zyn Beste soort van

Lyde-

Lyderesfen, wierden van tyd tot tyd door ándere *Vroedmeesters* Verloft, welke een beeter grondbeginzel oeffenden, en vonden zig zelfs en de Kinderen behouden, en namen in 't vervolg nooit hun toevlugt meer tot hem.

DERDE GEVAL.

Zie de 32ste *Verzameling*, het 13de *Geval*, desgelyks de 34ste *Verzamel.* No. 1. het 14de *Geval*, No. 2. het 3de en 8ste *Geval*, en de 33ste *Verzamel.* No. 2. het 5de *Geval.*

Ik wierd zeer laat op een Nacht, by eene Vrouw van myn kennis, in de Buurd gehaald. Ik was niet weinig verwonderd, toen ik in 't vertrek kwam, tehooren dat twee Vrouwen, malkanderen met wreede termen fcholden, en gereed ftonden om malkander te flaan. Doch dewyl zy niet wiften, dat 'er om my gezonden was, zo overrompelde myn komft haar, en zy zweegen voor het tegenwoordige ftil. Ik ontdekte fpoedig, dat het twee *Vroedvrouwen* van myn kennis waren. Ik zeide niets, maar fprak tot de Lyderes die te Bed lag. De *Vroedvrouw*, die aan de zyde van het Bed zat, verzogt my de Vrouw te onderflaan, zeggende dat zy haar plaats wél aan my wilde overgeven, maar aan geen *Vroedvrouw* van LONDEN. Toen ik de Vrouw onderfloeg, zo vond ik dat het Kind wél vóórkwam, dat de *Moedermond* zagt en zeer veel geöpend was, en dat de Vliezen heel waren. Toen verzogt ik aan de *Vroedvrouwen*, om in een ánder vertrek te gaan, waar ik beide haar klagten aanhooren zoude. De ééne *Vroedvrouw* was aangenomen; maar zy was verbonden in een ánder Werk, toen 'er om haar gezonden wierd, om welke de ándere was gehaald. Toen ging ik naar de Lyderes, en verklaarde, dat haar Arbeid zeer wél was, en vroeg aan haar, wie van beide zy verkoos, voor haar *Vroedvrouw?* zy andwoorde; die, welke zy aangenomen had, want zy had een affchrik voor de ándere. Ik maakte hen de Keus der Vrouw bekend, en raade haar om het werk aan die het éérft gekomen was over te geven, om dat, indien 'er een Toeval mogt gebeuren, zy een kwaade naam kon kreigen; en ik zeide haar, dat zy betaald zou worden voor haar moeiten. Aldus beide wel te vreede zynde, zo nam de twift een einde.

EYNDE.

BLAD-

BLADWYZER
DER
VROEDKUNDIGE GEVALLEN,
DES TWEEDE DEELS.

1. VERZAMELING.

2. VERZAMELING.

3. VERZAMELING.

4. VERZAMELING.

5. VERZAMELING.

6. VERZAMELING.

7. VERZAMELING.

8. VERZAMELING.

9. VERZAMELING.

10. VERZAMELING.

Rug-

11. VERZAMELING.

12. VERZAMELING.

13. VERZAMELING.

14. VERZAMELING.

15. VERZAMELING.

16. VER-

16. VERZAMELING.

17. VERZAMELING.

18. VERZAMELING.

19. VERZAMELING.

20. VERZAMELING.

21. VERZAMELING.

22. VERZAMELING.

23. VER-

23. VERZAMELING.

27. VERZAMELING.

28. VERZAMELING.

29. VERZAMELING.

30. VERZAMELING.

BLADWYZER

DER

VROEDKUNDIGE GEVALLEN,

DES

DERDE DEELS.

32. VERZAMELING.

De 32, 33, *en* 34ste *Verzamelingen zyn Tegennatuurlyke Verlossingen, van verschillende natuur, die voor het grootste gedeelte, zonder Werktuigen verricht zyn.*

32. VERZAMELING.

33. VERZAMELING.

Een

34. VERZAMELING.

35. VERZAMELING.

36. VERZAMELING.

Het

37. VERZAMELING.

38. VERZAMELING.

39. VERZAMELING.

40. VERZAMELING.

42. VERZAMELING.

43. VERZAMELING.

44. VERZAMELING.

45. VERZAMELING.

46. VERZAMELING.

On-

47. VERZAMELING.

48. VERZAMELING.

———————————

49. VERZAMELING.

VYF-EN-DERTIGSTE PLAAT.

TOOND HET BEKKEN VAN TER ZYDE TE ZIEN, en hoe door middel van de *lange kromme Tang*, in *tegennatuurlyke Gevallen*, des Kinds Hoofd uit te haalen is, wanneer zulks, naar die wyze die met de Handen te verrichten is, welke in de uitlegging van Plaat XXIX en XXX opgegeven word, niet geschieden kan.

A. De drie laatste *Wervelbeenderen* der *Lendenen* benevens het *Heilig*-en *Staartbeen*.

B. Het linker *Schaambeen*.

b. De vóórüitstaande bogt van het bovenste gedeelte des *Heiligbeens*, en laatste *Wervelbeen* der *Lendenen*.

C C. De *Bilnaad* met den *Anus*, welke met de *Tang* te rug gedrukt worden.

D. De *Darmen*.

E E. De Bekleedselen des Buiks.

FFF. De *Baarmoeder*.

G. Het áchterste gedeelte des *Moedermonds*.

H. De *Rechtendarm*.

I. De *Schede*.

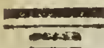
Als het Lighaam en de Armen van 't Kind Verlost, en de verschillende handelwyzen gëoeffend zyn, om het Hoofd met behulp der Handen nederwaards te brengen, gelyk in de vóórnoemde Plaaten te zien, en ten vollen in het *éérste* en *derde Deel*, beschreeven is, dan is de volgende handelwyze noch te beproeven, om het Kind te behouden, hetwelk, anders handelende, omkomen zoude, door de verrekking van den *Hals* en het *Ruggemerg*.

Wanneer de Vrouw, gelyk in de XXIV. Plaat, in een half zittende half leggende stand ligt, moet één van de omstanders, het Lighaam en de *Armen* des Kinds, ópwaards naar den Buik der *Baarende* toe houden, op dat de *Meester* meer Plaats verkrygt, de welke, wanneer hy één Hand aan het Kinds Aangezigt gebragt, en hetzelven van de zyde iets áchterwaards gedraaid heeft, om de Tang bekwaamer aan de zyde des Hoofds aan te leggen, dan moet hy zyn Hand, naar het éëne Oor draaijen, en één der *Blaaden* van de *Tang*, met de ándere Hand, tusschen de ingebragte Hand en het Hoofd inbrengen, zodanig, dat de kromme zyde, gelyk deze Plaat vertoond, naar de *Schaambeenderen* gekeerd zy. Is dit geschied, dan haald hy 'er zyn Hand üit, om met dezelve het *Blad* der

K *Tang*

Tang te houden, tot dat hy de ándere Hand aan de ándere zyde des Hoofds ingebragt heeft; door welke het Hoofd tegen het ingebragte *Blad* gedrukt word, dat het 'er niet uitvallen kan, wanneer hy met de ándere Hand, aan de tegenöverftaande zyde, het ándere *Blad* inbrengt. Zyn nu alzo de beide *Bladen* ingebragt, dan heeft hy zich in acht te neemen, wanneer hy die tezaamen fluit, dat 'er niets van de *Schede* tusfchen geklemt word. Wanneer nu de *Tang* aan de zyde des Hoofds vaft aangelegt is, moet het Aangezigt benevens het Vóórhoofd, weder naar de zyde des *Rands* van het *Bekken* gedraaid worden; waardoor het breede Deel des Hoofds in het wydfte Deel van den *Rand* des *Bekkens* komt. Hierna moet het Hoofd verder naar beneden gebragt, en, na dat het de tegenftand van de grootte des Hoofds of de engheid des *Bekkens* zulks verëifcht, meer of minder Magt gebruiken. Wanneer nu het Vóórhoofd ver genoeg neederwaards gehaald is, dan moet het zodanig gedraaid worden, dat het in de holte des *Heiligbeens*, en des *Staartbeens* te ftaan komt, waar ná de Handvatzelen der *Tang*, in de hoogte gebragt moeten worden, en men moet met dezelve vóórzigtigheid handelen, gelyk als in de XIX en XXX^fte^ Plaat geleerd word, om het Hoofd buiten den *Schedemond* te haalen. Op deze wyze kan 'er het Hoofd uitgehaald, en het Kind dikwils behouden worden, zonder dat men genoodzaakt is, om de *Haak* te gebruiken. Uitgezonderd by zulke *Bekkens*, welke zo eng zyn, dat het onmogelyk is, het Hoofd, zonder de grootte te verminderen, 'er uit te haalen.

Zie de XXXIX^fte^ *Plaat*, als ook het *éérfte Deel*, 3de *Boek*, 4de *Hoofddeel*, 5de *Afdeeling*, en het *derde Deel*, de 34 en 35^fte^ *Verzameling*.

Z E S-

ZES-EN-DERTIGSTE PLAAT.

TOOND HET BEKKEN VAN TER ZYDE TE ZIEN, en hoe men door middel van een *krommen Haak*, het Hoofd eens Kinds 'er uithaalen kan, wanneer hetzelve, om dat het of te groot, of het *Bekken* te eng is, na het verloste en afgescheide Lighaam, in de *Baarmoeder* terug blyft.

A B C. Het *Heilig*- en *Staartbeen.*

D. Het linker *Schaambeen.*

E E. De *Baarmoeder.*

F. Het sluitende gedeelte des *Haaks.*

g h i. De Punt des *Haaks* binnen de *Hersenpan.*

k i. De gemaakte opening in de *Hersenpan.*

Wanneer dit Geval gebeurdt, om dat het Vóórhoofd op de *Schaambeenderen* word tegengehouden, of om dat het Kind lang Dood, en zó vergaan is, dat beide het Lighaam en de *Onderkaak* onverwagts afgescheiden zyn, dan is de lange ópwaards geboogene *Tang* toereikend genoeg om het Hoofd uit te haalen; maar is hetzelve groot en het *Bekken* eng, en kan de Verlossing na de aangetoonde wyze niet volbragt worden, dan moet men het Hoofd openen, op dat het zich onder de uithaaling verminderen kan in zyn grootte. Wanneer dan nu de *Baarende*, of op den Rug of op de zyde ligt, gelyk in de Verklaaring van de XVI en XVII. Plaat aangeraaden word; dan moet den *Meester* zyne Linkerhand in de *Baarmoeder* brengen, en het Vóórhoofd des Kinds, na de rechter zyde des *Rands*, van het *Bekken*, een weinig áchterwaards draaijen, de Kin naar ónderen gekeerd zynde. Hieröp schuift hy de Palm der Hand, en de Vingeren ter hoogte der *Fontanella* ópwaards, en houd het Hoofd met den Duim, en den kleinen Vinger aan de zyde zó vast, als 't maar mogelyk is, waarby tegelyk, één omstander den Buik, aan ieder zyde, met beide de Handen drukken moet, om de *Baarmoeder* in het midden en ónderste gedeelte deszelven vast te houden. Wanneer dit geschied is, en de *Meester* met zyn Rechterhand den *Haak*

 in

in en langs den Arm tot aan het Hoofd gebragt heeft, zodanig, dat de Punt deszelven naar het Vóórhoofd, maar het ronde gedeelte naar het *Heiligbéen* gekeerd ſtaat, dan ſchuift hy denzelven langs de binnen zyde der Linkerhand, tot aan de *Fontanella* ópwaards, en hegt, daar ter plaatze, of daar na by, de Punt des *Haaks* vaſt. Waarby hy de Linkerhand beſtendig in de vóó ige ligging houd, tot dat hy met de ándere, de *Hersſenpan* met de Punt des Werktuigs doorboord heeft, en maakt daarmede zulk eene lange opening als van k tot i; hieröp houd hy den *Haak* met de Rechterhand vaſt, en trekt de Linkerhand met álle vóórzichtigheid uit, op dat de vóórnoemde ligging niet veränderd worde, en het Hoofd word, door behulp der byſtander, die op den Buik drukt, neederwaards geperſt. Hieröp ſteekt hy de Vingeren der Linkerhand, in den Mond des Kinds, maar den Duim brengt hy onder de Kin, zodanig, dat de Hand over den *Haak* zy: wanneer nu de *Meeſter* álles aldus vaſt heeft, dan kan hy beginnen met beide de Handen te trekken, en perſt op deze wyze de *Hersſenen* door de gemaakte opening uit, dan word het Hoofd kleiner, en moet aldus ook volgen. Maar kan dit, wegens de ſlibberigheid des Hoofds, of om die reden niet geſchieden, wyl het bereids te ſterk verbeend is, dat men de opening niet groot genoeg kan maken, dan moet de *Kruin* naar den *Rand* des *Bekken* gedraaid worden, zodanig, dat de *Fontanella* áchterwaards is; daarna veſtigd men de beide *Bladen* der *kromme lange Tang*, aan de zyde des Hoofds, zodanig dat de kromte derzelven naar de *Schaambeenderen* gekeerd ſtaat. Wanneer nu dezelve in malkander gevoegd zyn, dan bind men de Handvatzelen met een' Band tezamen, op dat zy vaſt om het Hoofd zouden liggen blyven, maar een Omſtander, houd dezelve áchterwaards, tot dat de *Hersſenpan*, door middel, van de groote *Schaar*, die in de XXXIXſte Plaat afgebeeld word, wydgenoeg geöpend is. Hieröp trekt men 't Hoofd zagtelyk uit, maar men draaid vóóräf hetzelve naar de zyde des *Rands*, en wanneer 'er de *Hersſenen* uit dringen, en het Hoofd verder neederwaards gebragt is, dan draaid men 't zó, dat het Vóórhoofd in de holte des *Heiligbeens* komt. Waaröp de Verlosſing, gelyk in Plaat XVI. voleind word.

Deze Plaat kan ook daartoe dienen, dat men ziet, hoe de *Haak* aan 't Hoofd aan te leggen is, wanneer zulks, alſchoon het Lighaam daarvan niet afgeſcheiden is, door den *Meeſter*, met de Handen, of de lange *Tang*, gelyk in de XXIX en XXXVſte Plaat 'er niet uitgehaald kan worden.

Zie het *éérſte Deel*, 3de *Boek*, 3de *Hoofddeel*, 7de *Afdeeling*, het 4de *Hoofddeel*, 5de *Afdeeling*. En het 3de *Deel*, de 31ſte en 32ſte *Verzameling*.

NB.

NB. Onze Schryver geeft in 't *éérſte Deel*, 3de *Boek*, 5de *Afdeeling*, No. 3. *Pag.* 217 en 218. noch een duidelyke onderrichting, hoe men een Hoofd dat van den *Romp* in de *Baarmoeder* nablyft, kan redden; in deze zegt hy *Pag.* 217. §. 421. „Daar was *oudtyds* een Werktuig, voorzien met twee *Bladen*, „ dat zich om één *Spil* draaide; hetzelven wierd, in dit Geval, aangepreezen; „ en is, in vervolg van tyd met noch één *Blad*, door den *Heer* LEVRET verbeterd, die het den *Hoofdtrekker* noemt. Maar om dat ik deze uitvinding, al „ te zaamengeſteld, en de *Bladen* aan een al te ronddraaijende beweeging onder- „ worpen vond, heb ik derzelver gedaante op zulk eene wyze veränderd, dat „ het eenvoudiger, min koſtbaarder en bekwaamer is geworden. Als men de „ *Kruin*, op de vóórnoemde wyze, naar beneeden heeft gebragt, brengt men „ dit Werktuig, met deszelfs *drie Blaaden* op elkander gevoegd, langs de Hand, „ naar het bovendeel des Hoofds: dán opend men de *Blaaden* zodanig met de „ ándere Hand, dat, door dezelven, het Hoofd word omvangen: teweeten, men „ draaid de *Blaaden*, op een zagte en gemakkelyke wyze, naar de rondte en „ lengte der *Baarmoeder* van malkander áf, op dat zy, lángs, en over de „ ongelykheden der *Hersſenpan* en des *Aangezichts* heen ſchuiven, tot zy, „ als een driehoekig rond, vàn en óver malkander ſtaan; waardoor de tegen- „ ſtand des Hoofds in de *Baarmoeder* word overwonnen. Wanneer zy nu, digt, „ en in een' gelyken afſtand van malkander, om het Hoofd zyn gebragt, haald „ men de Hand uit, men voegt de *Handvatzelen* tezaamen, en men *bind* de- „ zelve met een' *Band* aan malkander; hierná vaart men met het neederwaards „ haalen, openen, en uithaalen, als voorheen geleerd is, voort, en men vergeet „ niet, dat, hoe verder de Hand in de *Baarmoeder* gebragt kan worden, hoe „ ligter zich ook de zaak, door dit Werktuig laat behandelen."

En §. 425. „Als het Hoofd *klein*, of het *Bekken* wyd is, moet men het *groot-* „ *te Gat* met de *Schaar* verwyden, en den *Stompen Haak* inbrengen, om met „ denzelven het Hoofd neder te trekken, of zo lang naar beneden houden „ dat men de *Tang*, den *krommen Haak*, of LEVRETS *Hoofdtrekker* veſtigen „ kan."

Het vóórnoemde, de Onkoſten en het nut dat ik zoude kunnen doen, overwoogen, en de Plaat van onzen SCHRYVER beſchouwd hebbende; en 'er noch geen afbeelding van 't Werktuig noch van hetzelve om het Hoofd gevat, (voor zo veel my bekend is,) in de Schriften te vinden is, zo heb ik de vryheid genomen, om het Werktuig op de helft der groote en breedte in een byſondere Plaat achter deze van onzen SCHRYVER te laaten volgen, en op deze zonder het

waare oogmerk van onzen Autheur te benadeelen, het Werktuig, door omtrek-lynen, om het Hoofd gevat, (volgens myn gering begrip, dat ik besluit uit het vóórgaande, als hy hebben wil, dat het geplaatst moet zyn, eêr men onderneemt om de uithaaling van 't Hoofd te doen,) laaten afbeelden; welke afbeelding gemakkelyk op de Plaat geschied is, maar of het zo gemakkelyk om het Hoofd te plaatzen is, twyffele ik aan; echter zo als het my vóórkomt, vry wat gemakkelyker dan met den Kostbaaren zeer zaamgestelde, en byna onnavolgbaare *Hoofdtrekker* van LEVRET. Zie verder de Beschryving van 't Werktuig, op Plaat XXXVI.*

ZES-

ZES-EN-DERTIGSTE PLAAT.*

VERTOOND DEN DOOR SMELLIE *VERBEETERDE HOOFDTREKKER VAN* LEVRET, waar van

De éérſte *Figuur* het Werktuig vóórſteld, zo als het in elkander gevoegd moet zyn, wanneer men 'er, gelyk als in de Uitlegging van Plaat XXXVI. geleerd word, mede werken wil.

a. Zyn de drie op elkander liggende veerächtige *Bladen.*

b. De As om welke de *Bladen*, een iegelyk op zich-zelfs, rond kunnen draaijen.

d d d. Granadilje ſtukjes hout, die wanneer dezelve te zaam gevoegd zyn, één Handvatzel uitmaaken, ieder is, aan één van de einden der *Bladen* door twee eiſeren boutjes vaſt geklonken, gelyk te zien is by f f.

e. Is een eiſeren Blokje dat tot teeken diend, om te weeten waar het bolle of holle gedeelte van 't Werktuig is, wanneer de *Bladen* ingebragt zyn.

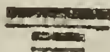
De tweede *Figuur* het geöpende Werktuig, zo als het weezen moet, wanneer het Hoofd tusſchen hetzelve gevat is.

a a a. De drie *Bladen.*

b. De As, om welke de *Bladen* kunnen draaijen.

f. Een Band waar door de uitſpringing der einde belet worden.

c d. De afſtand dien de einde, van 't Werktuig, door hunne veerkragt zouden neemen, wanneer de Band die hun verëenigen, weggenomen word. Zie de bewerking, die men 'er mede doen kan in de uitlegging van Plaat XXXVI.

ZEVE

ZEVEN-EN-DERTIGSTE PLAAT.

TOOND BENEVENS DE TWEE VOLGENDE VERSCHEIDEN SOORTEN VAN NUTTIGE WERKTUIGEN, DIE IN MOEIJELYKE VERLOSSINGEN GEBRUIKT WORDEN.

A. Is de *rechte korte Tang*, waar by de Evenredigheid, aangaande den Afstand der *Bladen* van elkanderen, en de lengte van de einden derzelven, tot ter plaatze, waar zy zaamgevoegd zyn, naauwkeurig waargenomen worden, zynde het éérste, twee Duimen Afstands, en het laatste, zes Duimen lengte, zo dat dan de *Bladen*, met de Handvatzelen, die vyf en een half Duim lang zyn, een lengte van elf en een half Duim hebben. De lengte der Handvatzelen kan na begeeren veränderd worden. Echter heeft my de ondervinding geleerd dat dit de beste Maat, en zulk een *Tang* bekwaamer in 't gebruik is als een langer, om dat zy, in de meeste moeijelyke Gevallen, waarin men dezelve noodig acht, die te gebruiken, ter Verlossing sterk genoeg is. De *Handvatzelen* en het onderste gedeelte der *Blaaden* kunnen, gelyk hier, met dik leeder overtrokken worden; maar de *Blaaden* zelfs kan men met dunner overtrekken, zo, dat men het ligt vernieuwen kan, wanneer men uit een vóórgaande Verlosfing, een besmetting van *Venusziekte* te duchten heeft. Wanneer de *Tang* zodanig overtrokken is, dan houd zy vaster, en drukt ook het Hoofd des Kinds niet zo sterk. En om dat men ook de *Bladen* gemakkelyker inbrengen kan, moeten zy met *Varkensreuzel* bestreeken worden.

b. Toond het áchterste gedeelte van een enkel *Blad*, om de wydte en lengte van de opening, gelyk ook om de gedaante, en de geheele Maat deszelven aan te toonen; doch het Handvatzel is hier iets te groot afgebeeld.

Wat de Vorm en de Maat van de *lange Tang* aanbelangt, die uitwaards geboogen staat, en op dezelve wyze bekleed moet worden, zo kan daaröver de XXIste Plaat nagezien worden; als ook de NB. op deze Plaat.

Men bediendt zich vóórnamelyk van de *Tang* om het Kind te behouden, en het gebruik van Scherpe Werktuigen te vermeiden; echter moet men zich van dezelve slechts in zulke Gevallen bedienen, waarin de uithaalende Magt, voor het leeven der Moeder, geen kwaade gevolgen hebben kan. Want door het onbezonnen gebruik der *Tang*, kan men veel meêr schaade dan vóórdeel toebrengen.

Men kan hier over de Verklaaring van de XVIde Plaat, de Vóórrede des *tweeden Deels*, de *Gevallen*, en de *Verzamelingen* hier toe dienende, nazien.

C. Den *Stompen Haak*, welken men in driërly opzigt gebruikt.

Voor-

Vooreerst, om het uithaalen des Hoofds te bevorderen, na dat de *Hersſenpan* met de *Schaar* geöpend is, door het kleine einde van den zelven, opwaards, langs het Oor, aan de buiten zyde des Hoofds boven den *Onderkaak* te brengen, waaräan men de klaauw moet vast hechten; waarná men dan het ándere einde des *Haaks* met een der Handen vasthoud, en intusſchen twee Vingeren der ándere Hand in de gemaakte opening brengt, door welke vasthoudingen en trekkende magt het Hoofd allengskens uitgehaald word.

Ten tweeden, is het kleine einde zeer dienstig, wanneer 'er in de éérste vier of vyf Maanden een Kind gebooren word, om daarmede den in de *Baarmoeder* los liggenden *Moederkoek* uit te haalen, wanneer de Lyderes door de lange terug blyving deszelven, uitgebloed, zwak word, de *Weden* niet vermoogend zyn, denzelven uit te dryven, en niet door behulp der Vingeren uitgehaald kan worden. Maar wanneer de *Moederkoek* noch vast zit, dan is het gevaarlyk, zo wél dit als een ánder Werktuig, daar toe te gebruiken, om denzelven 'er uit te haalen, dan moet men hem liever, daarïn, zo lang zitten laaten, tot hy zich van zelfs losmaakt. Wanneer 'er een klein gedeelte van de *Nageboorte* buiten den *Moedermond* gedreeven, en van het noch in de *Baarmoeder* vastzittende gedeelte afgesſcheurd word, dan trekt zich de *Moedermond* te zaamen, en dan houd de prikkeling op, welke veröorzaaken moet dat de *Naweden*, aanhouden, en dat de geheele *Nageboorte* afgesſcheiden en uitgeworpen werd.

Ten derden, dient het groote einde des *Haaks*, om het Lighaam daarmede uit te haalen, wanneer het Kind met de Billen vóórkomt; doch men moet hem met veel vóórzichtigheid gebruiken, op dat men de *Deijen* niet verrekt of breekt. Zie de XXIXste Plaat, als ook het *éérste Deel*, 2de *Boek*, 3de *Hoofddeel*, en het 3de *Boek*, 3de *Hoofddeel*, de 7de *Afdeeling*, en het 4de *Hoofddeel*, de 2de *Afdeeling*: het 2de *Deel*, 12de *Verzameling*: het 3de *Deel*, de 31 en 32ste *Verzameling*.

NB. Ik heb hier, omtrend de Bekleeding van het *Blad* der *Tang* b, eenige verändering laaten maaken, om de kanten derzelven gladder, en om de indeuking in de bekleedzelen van het Kinds Hoofd, wanneer men het daarmede gevat heeft, minder te doen zyn; als ook, wanneer men het eene *Blad* der *Tang*, om een geklemd Hoofd te redden, gebruiken wil, nader aan den *Roonhuisiaansſchen Hefboom* te zyn; maar doch heb ik met een gestipte Slingerlyn om het *Blad* heen aan laten toonen de bekleeding, zo als het Origineelen is.

Ook heb ik de groote *Tang* d, die aan de zyde geboogen is, op de helft der lengte en breedte laaten afbeelden, om het versſchil der lengte, en de gedaante, die dezelven met de kleine heeft, aan te toonen. Zie verder Plaat XVII. XXVI. en vóórnamelyk Plaat XXXV. Als ook het 1ste *Deel*, 3d *Boek*, 4de *Hoofddeel*, de 5de *Afdeeling*, en het 3de *Deel*, de 34 en 35ste *Verzameling*.

ZEVEN-EN-DERTIGSTE PLAAT.*

TOOND ALLE DE ROONHUISIAANSCHE HEFBOOMEN AAN.

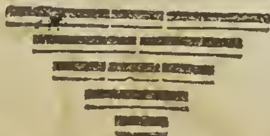
a a. De Hefboom op zyn Plat en kant van R. Boom.

b b. —— —— —— —— —— J. de Bruin.

c. Een touwtje met een Knoop om het Werktuig gebonden, dienende na gedachten, om de lange van de korte Bogt op het gevoel te kunnen onderſcheiden.

d d. De Hefboom van Alb. Titsingh, mede op zyn plat en kant te zien.

Zie verder de overweeging aangaande Werktuigen enz. in het 1ste *Deel*, *pag.* 173, als ook het *Ontdekt geheim*, de laatſte uitgaaf.

ACHT-EN-DERTIGSTE PLAAT.

A. *VERTOOND DE SLINGER MET DE BALYN*, daarvan men zich menigmalen in *moeijelyke Gevallen* kan bedienen, wanneer de *Meester* in kas van Nood de *Tang* niet by de Hand heeft.

Wanneer het Kind met de *Kruin* vóórkomt, en het Hoofd in het önderste gedeelte des *Bekkens* gezakt, en de Vrouw af is en de *Weden* om het Kind uit te dryven te zwak zyn, dan moet men de zaamgeboogen *Slinger*, langs het vóórste gedeelte der *Wandbeenderen*, naar het Aangezigt toe, inbrengen, en als het mogelyk is, onder den *Onderkaak* tragten te brengen. Wanneer nu dit geschied is, dan kan men de Balyn, of daar inlaaten, of uit het Lint, die als een *Schede* gemaakt is, uithaalen, en onder ièder zwakke *Wede*, zagtelyk trekken. Kan men het Hoofd in het bovenste gedeelte des *Bekkens* te rug brengen, dan is het noch gemakkelyker de *Slinger* over de Kin te brengen, daar zy dan ook zekerder en beeter, dan aan het Aangezigt vast houd. Maar komt het Kind met het Aangezigt of Vóórhoofd vóór, dan brengt men de *Slinger* over het Achterhoofd. Zie het *éérste Deel*, 5de *Boek*, 3de *Hoofddeel*, 2de *Afdeeling*, en het *tweede Deel*, de 24ste *Verzameling*.

In dergelyke Gevallen, kan men zich in plaats van *Balyn* ook van *Bindrotting* of een taay Takje van een Boom bedienen, die men met een Lint, gelyk eene *Schede* tezaam genaaid, kan overtrekken.

BB. Zyn twee Afbeeldzels van een nieuwe soort van *Moederstopzels*, voor de uitzinking der *Baarmoeder*, die na de FRANSCHE en HOLLANDSCHE soort gemaakt zyn. Wanneer de *Baarmoeder* te rug gebragt is, dan brengt men het dikke einde des *Moederstopzels* in de *Schede*, zodanig, dat de *Moedermond* in 't holle gedeelte komt te rusten, in welke drie gaaten zyn, op dat 'er geen vochtigheid in 't zelven zou blyven staan. Aan het dunne einde, dat buiten den *Schedemond* blyft, zyn twee gaaten, door welke twee Banden gehaald worden, aan welke vier ánderen Banden gebonden worden, welke van een Buikband, die de Vrouw omheeft, afhangen, en aldus het *Moederstopzel* inhouden. Wanneer de Vrouw te Bedde gaat, kan zy 'er het *Moederstopzel* uithaalen en des Morgens weder inbrengen; maar om dat de *Schedemond* menigmalen daar door geschaaft word, en dus het gebruik daar van ongemakkelyk is, zo word de ronde met C. Geteekende meerder gebruikt. Men maakt dezelven uit Hout, Ivoor of Kurk, en deze word

L 2 met

met Lywaat bekleed en in wafch gedoopt. Men befmeert den *Moederring* met *Pomade*, en men fteekt hem met den *Rand*, in de *Schede*, en men brengt hem, daarná, door middel van één der Vingeren die men in de opening fteekt, in een dwarsfe ligging in de *Schede*, zodanig, dat de *Moedermond* in het holle gedeelte des Rings komt te ftaan. Zy moeten, naar maate de Weg enger of wyder is, grooter of kleinder gemaakt worden, op dat de Ring onder een buitengewoone Persfing, 'er niet uit zoude vallen. Zie het *éérfte Deel*, 4de *Boek*, 1fte *Hoofddeel*, 7de *Afdeeling*; en het *derde Deel* de 24fte *Verzameling*.

DD. Zyn twee Afbeeldingen van eene Vrouwe *Catheter*, om zyne bogt en zyn verfcheiden Deelen aan te toonen. Ten gemeene gebruik kan hy veel korter gemaakt worden, om hem bekwaamer in de zak te kunnen draagen: Maar wanneer het Hoofd en het Lighaam menigmalen de Blaas drukt, dan moet de *Catheter* de hier afgebeelde lengte hebben, en by eenige buitengewoone Gevallen, ben ik genoodzaakt geweeft, my wél van een Mannen *Catheter* te bedienen.

Zie het *éérfte Deel*, 2de *Boek*, 1fte *Hoofddeel*, 2de *Afdeeling*, en het *tweede Deel*, de 10de *Verzameling* No. 2.

NEGEN-

NEGEN-EN-DERTIGSTE PLAAT.

a. *VERTOOND EEN PAAR KROMME HAAKEN*, welke, gelyk de *Tangen* tezaam gevoegd zyn. Zeer zelden heeft men beiden noodig, uitgezonderd als het Kind met het *Aangezigt* vóórkomt, zodanig, dat de Kin naar het *Heiligbeen* gekeerd is, en wanneer men het Hoofd onmogelyk beweegen kan, om het Kind by de Voeten, of met de *Tang* te haalen. Wanneer in dit Geval één *Haak* niet genoegzaam is, dan brengt men ook den änderen in, en als zy beiden tezaam gevoegd zyn, dan maken zy gelyk *Haaken* doen, een opening in de *Hersſenpan;* maar als het Hoofd voortgaat, dienen zy als eene *Tang*, om het Hoofd bekwaamer te kunnen keeren, en te wenden, om het 'er uit te haalen. Zy zyn ook zeer dienſtig om het Hoofd 'er uit te haalen, wanneer het van den *Romp* in de *Baarmoeder* nablyft, en met het eene *Blad* 'er niet uitgehaald kan worden. Hoewel men de *Scherpe Haaken* zelden noodig heeft, als het Hoofd vóórkomt, om dat de *Stompe Haak*, die in de XXXVIIſte Plaat afgebeeld word, in 't gemeen gebruikt kan worden, of zich hetzelven, wanneer het door middel der *Schaar* geöpend is, met de *Tang* laat uithaalen.

Men moet zich wel in acht neemen, wanneer men den *Scherpen Haak* inbrengt, dat men deszelfs Punt naar het Kind toekeerd, byſonder in zulke Gevallen, waar men met de Vingeren niet by kan, om denzelven te leiden. De geſtipte lyn, die langs de ééne zyde des *Blads* loopt, ſteld een *Schede* vóór, waarmede de *Scherpe Punt* bedekt word, tot dat de *Haak* vergenoeg ópwaards gebragt is; dan maakt men den *Band*, die aan het Handvatzel, door twee geſtipte Lynen verbeeld word, los, men haald 'er de *Schede* uit, en de bloote Punt haakt men in 't Hoofd, gelyk in de XXXVIſte Plaat getoond word.

Wanneer de Punt met de *Schede* bedekt is, kan men zich van denzelven in plaats van een *Stompen Haak* bedienen.

b. Vertoond een *Haak* van 12 Duimen lank, van áchteren te zien.

c. Vertoond de Punt van den *Haak* van vóóren, op dat men de lengte en de breedte deszelven zien kan, welke iets langer en ſmaller behoord te zyn dan hier verbeeld word.

d. Is een *Schaar*, waarmede men, het *Bekken* zeer eng of mismaakt zynde, de

Hersſenpan van 't Kind doorboord. Zy moet recht ſterk gemaakt, en negen Duimen lang zyn, ook in het midden van ieder *Blad* een *Stuitpunt* hebben, welk veel toebrengt, dat men met dezelven een veel beeter opening maken kan.

De vóórnoemde Werktuigen behoorden nooit, dan in buitengewoone Gevallen, waar men de Vrouw niet zonder hunne behulp behouden kan, gebruikt te worden.

Zie het *éérſte Deel*, 3de *Boek*, 3de *Hoofddeel*, 5de *Afdeeling*, het 5de *Hoofddeel*, No. 1. *derde Deel*, de 31 en 35ſte *Verzameling*.

NB. De *Stuitpunten*, die aan de buiten zyde der *Blaaden* van de *Schaar* vertoond worden, zyn niet gelyk onzen *Schryver* die in zyn Plaat heeft afgebeeld. Deze verandering heb ik laaten doen, om rede, wanneer de *Stuitpunten* binnen de gemaakte opening, dus in de *Hersſenpan* mogte komen te glippen, dezelven, gemakkelyker dan die aan de *Schaar* van onzen *Schryver*, terug en met meerder vyligheid uit de *Schede* gehaald zoude kunnen worden: en ook, om dat men op het enkel beſchouwen der *Schaar* niet begrypen zoude, dat men met *Schaar* de *Hersſenpan* doorboord en de *Stuitpunten* binnen de gemaakte opening brengt, de *Schaar* dan öpend, en aldus, met dezelve, gelyk met een trekkend Werktuig, het Hoofd uithaald, (gelyk een zeeker *Heer* zich verbeeld heeft,) hetwelk een ſchaadelyke behandeling voor de Lyderes zoude kunnen zyn.

A. Is een *Schaar* op de helft der lengte en breedte verbeeld, waarmede men het Hoofd in ſommige Gevallen beeter dan met de *rechte Schaar*, van onzen *Schryver*, kan openen, vóórnamelyk, wanneer het vóórgekomen *Been* des Hoofds te hard is, en 'er een Naad van 't Hoofd zydelings ligt: want met de éérſte kan meerder zydelings in 't Hoofd geboord worden dan met de laatſten.

B. Zyn de *Blaaden* van een *Schaar*, die kleinder dan de vóórgaande zyn, waarmede men met meerder gemak, den Buik van een Dood Kind, welk opgezwollen is, kan doorſteeken en knippen, dan dat men denzelven met den *Haak* kan open haalen. Zie WALBAUM vóórnoemt.

E I N D E.

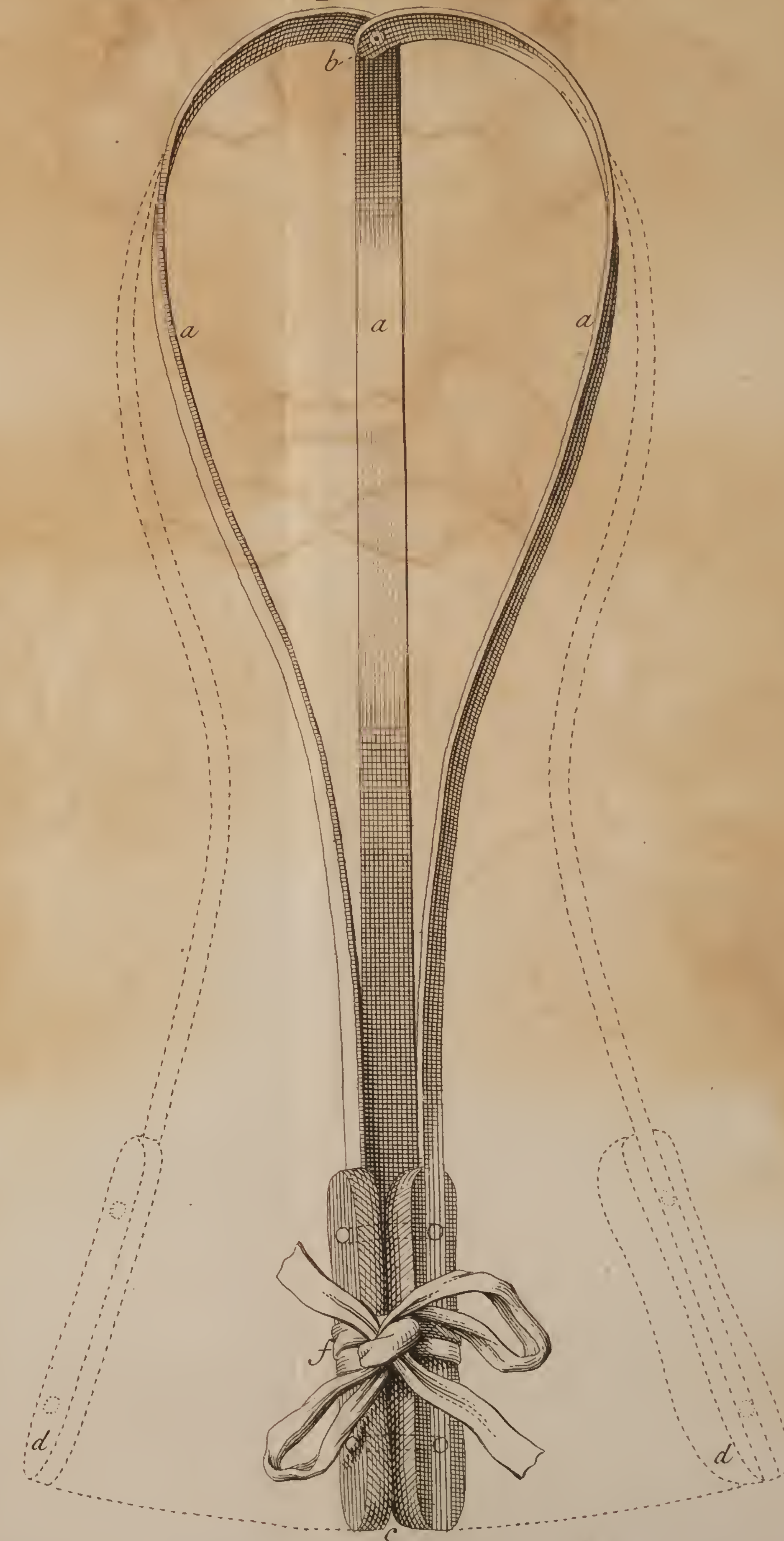

A.
B.
C.
D.
E.
F.
F. de Bakker fecit.

PL. XXXVI.

F. de Bakker fecit.

PL. XXXVI.*

F. de Bakker fecit.

F. de Bakker fecit.

a
a
b
b
c
c
d
d
F. de Bakker fecit.

Pl. XXXVIII.

F. de Bakker fecit.

PL. XXXIX.

F. de Bakker fecit.

BERIGT AAN DEN BOEKBINDER.

Het *Ontleedkundige* Werk dat geplaatst is achter de *drie Deelen*, moet by elkander gevoegd en de 36 éérste Plaaten gelyk de twee éérste Berigten, en de 7 laatste Plaaten tegen over het einde der Uitleggingen geplaatst worden, dan zal het *Ontleedkundige Werk* een *Deel* uitmaaken. De Voorrede van den Vertaaler, moet van voor het *Derde Deel* weggenomen, en voor het *Eerste Deel*, áchter het Berigt van den Vertaaler aan de Ingeteekende, geplaast worden.